karyal y]tmsgkarGgka
rshRbCaCatTTlbnksTmnsS

c,absTmnsSkmCa

សេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា
និងសនិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិដែលធានាការពារដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

GgkarshRbCaCati

karyal y]tmsgkar
GgkarshRbCaCatTTl bnksTmnsS

ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា

សេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា
និងសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិដែលធានាការពារដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

អង្គការសហប្រជាជាតិ
សិទ្ធិមនុស្ស

2008

OFFICE OF THE UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER
FOR HUMAN RIGHTS

Cambodian Human Rights Law

The Declaration of Human Rights in the Cambodian Constitution and the international human rights treaties guaranteed by the Constitution

United Nations
Human Rights

OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS
Cambodia Country Office - Phnom Penh - Cambodia

2008

matka

បុព្វកថា

**ក.	សេចក្តីប្រកាសអំពីសិទ្ធិមនុស្សក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា**

១-	រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (សម្រង់) ---------------------------------- ៣

ជំពូកទី២ អំពីព្រះមហាក្សត្រ------------------------------------ ៤

ជំពូកទី៣ អំពីសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ----------------- ៤

ជំពូកទី៤ អំពីរបបនយោបាយ ------------------------------- ១០

ជំពូកទី៦ អំពី អប់រំ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច -------------------- ១០

ជំពូកទី១១ អំពីអំណាចតុលាការ ----------------------------- ១១

២-	កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីដំណោះស្រាយនយោបាយរួមមួយនៃជម្លោះកម្ពុជា (សម្រង់) --- ១៥

៣-	កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអធិបតេយ្យភាព ឯករាជ្យ បូរណភាព និងភាពមិនអាច
រំលោភបាននៃទឹកដី អព្យាក្រិត្យភាព និងឯកភាពជាតិរបស់កម្ពុជា -------- ១៩

៤-	សេចក្តីថ្លែងការណ៍ស្តីពីការស្តារ និងការកសាងប្រទេសកម្ពុជាឡើងវិញ (សម្រង់)- ២១

**ខ.	សន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនានា ដែលបានធានាការពារដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ**

៥-	ធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ (ដកស្រង់ពីបុព្វកថា) --------------------- ២៧

៦-	សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ------------------------- ៣១

៧-	កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ----------- ៤១

៨-	កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ------------- ៥៧

៨-ក-	ពិធីសារបន្ថែមលើកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ
ពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលយកនីតិវិធីបណ្តឹងបុគ្គល ----------------------- ៨១

៨-ខ-	ពិធីសារបន្ថែមលើកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ

ពាក់ព័ន្ធនឹងការលប់ចោលទោសប្រហារជីវិត ------------------------៨៦

៩- អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងពូជសាសន៍ ---------៩៣

១០- អនុសញ្ញាស្តីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ --------- ១១១

១០-ក-ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាស្តីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ-១២៧

១១- អនុសញ្ញាប្រឆាំងការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀត
ដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ----------------------១៣៧

១១-ក-ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាប្រឆាំងការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន

ឬទណ្ឌកម្មឯទៀត ដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប --------- ១៥៩

១២- អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ -------------------------------------១៧៩

១២-ក-ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ពាក់ព័ន្ធនឹងការលក់កុមារ
ពេស្យាកម្មកុមារ និងកាមសាស្ត្រកុមារ ---------------------------២០៤

១២-ខ-ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួម
របស់កុមារក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ------------------------------ ២១៥

១៣- អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ ---------------------------------- ២២៣

១៣-ក-ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ ----------------------- ២៦២

១៤- អនុសញ្ញាពាក់ព័ន្ធឋានៈនៃជនភៀសខ្លួន ----------------------------២៧១

១៤-ក-ពិធីសារពាក់ព័ន្ធឋានៈនៃជនភៀសខ្លួន ------------------------------២៩១

១៥- អនុសញ្ញាស្តីពីការបង្ការ និងការផ្តន្ទាទោសចំពោះបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ ----២៩៩

គ. ឧបសម្ព័ន្ធ

១៦- សេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ លេខ០៩២/០០៣/២០០៧
ចុះថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តន៍សន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្ស
អន្តរជាតិនានា ដោយតុលាការកម្ពុជា -- ៣០៥

Contents

Preface

A. The Declaration of Human Rights in the Cambodian Constitution

1. Constitution of the Kingdom of Cambodia (extract) 3

Chapter II: The King 4

Chapter III: The Rights and Obligations of Citizens 4

Chapter IV: Political System 10

Chapter VI: Educational, Cultural and Social Affairs 10

Chapter XI: The Judiciary 11

2. Agreement on a comprehensive political settlement to the Cambodia conflict (extract)...15

3. Agreement concerning the sovereignty, independence, territorial integrity and inviolability, neutrality and national unity of Cambodia 19

4. Declaration on the rehabilitation and reconstruction of Cambodia (extract)...21

B. International human rights treaties guaranteed under the Constitution

5. Charter of the United Nations (extract from Preamble) 27

6. Universal Declaration of Human Rights 31

7. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights 41

8. International Covenant on Civil and Political Rights 57

8a. Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights regarding the acceptance of the individual complaints procedure.................................81

8b. Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights regarding the abolition of the death penalty 86

9. International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination 93

10. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women 111

10a Optional Protocol to the Convention on the Elimination

of All Forms of Discrimination against Women 127

11. Convention against Torture and Other Cruel Inhuman or Degrading Treatment or Punishment...137

11a. Optional Protocol to the Convention against Torture and Other Cruel Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 159

12. Convention on the Rights of the Child...179

12a. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography..204

12b. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict...................215

13. Convention on the Rights of Persons with Disabilities 223

13a. Optional Protocol to the Convention on the Rights of Persons with Disabilities 262

14. Convention relating to the Status of Refugees 271

14a. Protocol relating to the Status of Refugees 291

15. Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide 299

Appendix

16. Decision of the Constitutional Council No.092/003/2007 of 10 July 2007 regarding the applicability of the international human rights treaties by the courts of Cambodia 305

ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា
សេចក្ដីប្រកាសអំពីសិទ្ធិមនុស្សក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា
និងសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនានា ដែលបានធានាការពារដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

bBkfa

អត្ថបទទាំងឡាយដែលបានដាក់បញ្ចូលក្នុងកម្រងច្បាប់នេះ តំណាងឱ្យឯកសារជាមូលដ្ឋាន នៃច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជាដែលបានធានាការពារដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ការការពារសិទ្ធិមនុស្សក្រោមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវបានធ្វើឡើងតាមវិធីពីរយ៉ាងគឺ : ទីមួយអនុលោមតាមកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីស រដ្ឋធម្មនុញ្ញបញ្ចូលសេចក្ដីប្រកាសស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្សដែលអាចរកឃើញភាគច្រើននៅក្នុងជំពូកទី៣នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ហើយទីពីរគឺ មាត្រា៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលបានបញ្ចូលដោយផ្ទាល់នូវលិខិតុបករណ៍សិទ្ធិមនុស្សសំខាន់ៗមួយចំនួនទៅក្នុងច្បាប់កម្ពុជា ។

ក- សេចក្ដីប្រកាសអំពីសិទ្ធិមនុស្សក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា

កិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីសឆ្នាំ១៩៩១ ដែលបានបញ្ចប់ជាផ្លូវការនូវជម្លោះកម្ពុជា បានបង្កើតបទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ជាមូលដ្ឋានមួយសំរាប់សន្តិភាពជាអមតៈនៅកម្ពុជា ។ មាត្រា១៥ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង ស្ដីពីដំណោះស្រាយនយោបាយរួមមួយនៃជម្លោះកម្ពុជាចែងថា :

"ជនគ្រប់រូបនៅកម្ពុជា និងជនភៀសខ្លួន និងជនផ្លាស់ប្ដូរទីកន្លែងកម្ពុជា ត្រូវមានសិទ្ធិ និងសេរីភាពដូចមានចែងក្នុងសេចក្ដីប្រកាសជាសកលស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងលិខិតុបករណ៍សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិដទៃទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ" ។

ហត្ថលេខីទាំងអស់បានធ្វើការប្ដេជ្ញាចិត្តមួយដ៏ជាក់លាក់ ដើម្បីធានាការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស នៅកម្ពុជា គាំទ្រសិទ្ធិប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ក្នុងការលើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ហើយចាត់វិធានការដ៏មានប្រសិទ្ធភាព "ដើម្បីធានាថា នយោបាយ និងការប្រព្រឹត្តពីអតីតកាល មិនអនុញ្ញាតឱ្យវិលត្រឡប់មកវិញឡើយ" ។

កិច្ចព្រមព្រៀងនេះក៏បានចែងអំពីការដាក់បញ្ចូលនូវសេចក្ដីប្រកាសជាសកលស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្ស ទៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា ។ ឧបសម្ព័ន្ធទី៥ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចែងថា :

" ប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីៗ ប្រកបដោយសោកនាដកម្មនៅកម្ពុជា ទាមទារឱ្យមានវិធានការពិសេស

ដើម្បីធានាការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ។ ហេតុដូច្នេះ រដ្ឋធម្មនុញ្ញត្រូវរួមមានសេចក្ដីថ្លែងការណ៍មួយ អំពីសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាននៅក្នុងនោះ មានសិទ្ធិមានជីវិតរស់នៅ សេរីភាពរបស់បុគ្គល សន្តិសុខ សេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរ សេរីភាពក្នុងជំនឿសាសនា រួមប្រជុំគ្នា និងបង្កើតសមាគមរួមទាំងការបង្កើតគណបក្សនយោបាយ និងសហជីព ដំណើរការតុលាការត្រឹមត្រូវ និងភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ ការការពារកុំឱ្យមានការដកហូតកម្មសិទ្ធិតាមតែទំនើងចិត្ត ឬការដកហូតកម្មសិទ្ធិឯកជនដោយគ្មានការសងជម្ងឺចិត្តដ៏ត្រឹមត្រូវ និងសេរីភាពដោយគ្មានការប្រកាន់រើសអើងពូជសាសន៍ ជនជាតិ ជំនឿ សាសនា ឬភេទឡើយ ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវហាមឃាត់នូវការអនុវត្តន៏ច្បាប់ឧក្រិដ្ឋ ទៅលើឧក្រិដ្ឋកម្មដែលកើតឡើងក្នុងអតីតកាល ។ សេចក្ដីប្រកាសត្រូវសមស្របទៅនឹងប្រការទាំងឡាយនៃសេចក្ដីប្រកាសជាសកលស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្ស ព្រមទាំងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដទៃទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ ។ បុគ្គលដែលត្រូវគេរំលោភបំពាន មានសិទ្ធិប្ដឹងទៅតុលាការ ដើម្បីកាត់សេចក្ដី និងធ្វើឱ្យគេគោរពសិទ្ធិទាំងអស់នេះ ។”

ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនេះ រដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បញ្ចូលសេចក្ដីប្រកាសមួយស្ដីពីសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាន ក្នុងជំពូកទី៣ អំពីសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ។ បទបញ្ញត្តិមួយចំនួនទៀតនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញក៏មានចែងផងដែរ អំពីការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ហើយត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងកម្រងច្បាប់នេះ ។

ខ- សន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនានា ដែលបានធានាការពារដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

កិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស បានបញ្ចូលការប្ដេជ្ញាចិត្តមួយដ៏ជាក់លាក់ ក្នុងការផ្ដល់សច្ចាប័នសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនានា ។ អាស្រ័យហេតុនេះ កម្ពុជាបានក្លាយជាភាគីនៃសន្ធិសញ្ញាទាំងឡាយខាងក្រោមនេះ :

- អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្ដីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងពូជសាសន៍ (២៨ ធ្នូ ១៩៨៣)
- កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្ដីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ (២៦ សីហា ១៩៩២)
- កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្ដីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ (២៦ សីហា ១៩៩២)
- អនុសញ្ញាស្ដីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ (១៤ វិច្ឆិកា ១៩៩២)
- អនុសញ្ញាប្រឆាំងការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប (១៤ វិច្ឆិកា ១៩៩២) និងពិធីសារបន្ថែមនៃអនុសញ្ញានេះ (២៩ មេសា ២០០៧)
- អនុសញ្ញាស្ដីពីសិទ្ធិកុមារ (១៤ វិច្ឆិកា ១៩៩២) និងពិធីសារបន្ថែមពីរនៃអនុសញ្ញានេះ ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត កម្ពុជាបានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្ដីពីការការពារសិទ្ធិកម្មករទេសន្តរប្រវេសន៍

និងសមាជិកគ្រួសារទាំងអស់របស់ពួកគេ អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការនិងពិធីសារបន្ថែមនៃអនុសញ្ញានេះ ព្រមទាំងពិធីសារបន្ថែមនៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ និងអនុសញ្ញាស្តីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទពាក់ព័ន្ធនឹងនីតិវិធីបណ្តឹងបុគ្គល ។ ការចុះហត្ថលេខាលើសន្ធិសញ្ញានេះ បង្ហាញអំពីចេតនារបស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការផ្តល់សច្ចាប័ននៅពេលដ៏ខ្លីខាងមុខ ។

មាត្រា៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ធានាការពារសន្ធិសញ្ញានីមួយៗទាំងនេះថាជាផ្នែកមួយនៃច្បាប់ជាតិ ហើយមាត្រា៤៨ ផ្តល់ការការពារបន្ថែមទៀត ទៅលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ។

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញគឺជាស្ថាប័នមួយដែលបានបង្កើតឡើង ដើម្បីធានាការគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ នៅក្នុងសេចក្តីសំរេចរបស់ខ្លួន ចុះថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបានបញ្ជាក់ជាថ្មីអំពីការអនុវត្តន៍សន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនានានៅក្នុងច្បាប់កម្ពុជា ហើយបានរំលឹកចៅក្រមថា ក្នុងការសំរេចករណីរឿងផ្សេងៗ ចៅក្រមត្រូវយកច្បាប់កម្ពុជាទាំងអស់មកពិចារណា “រួមទាំងរដ្ឋធម្មនុញ្ញដែលជាច្បាប់កំពូល និងច្បាប់ឯទៀតដែលនៅជាធរមាន ព្រមទាំងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិទាំងអស់ដែលកម្ពុជាបានទទួលស្គាល់.....”

អាស្រ័យហេតុនេះ សិទ្ធិជនគ្រប់រូបនៅកម្ពុជា គួរត្រូវបានគោរពយ៉ាងពេញលេញដោយច្បាប់កម្ពុជា ក្រោមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ស្របតាមគោលការណ៍នីតិរដ្ឋ ។

កិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស បានកំណត់ឱ្យអង្គការសហប្រជាជាតិបន្តឃ្លាំមើលស្ថានការណ៍សិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា បន្ទាប់ពីសម័យអន្តរកាល ហើយបច្ចុប្បន្ន មុខងារនេះបាននឹងកំពុងបំពេញដោយតំណាងពិសេសរបស់លោកអគ្គលេខាធិការ ស្របតាមអាណត្តិដែលផ្តល់ដោយក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស ។

ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សបានរក្សាទុកការិយាល័យមួយប្រចាំនៅកម្ពុជាតាំងពីឆ្នាំ១៩៩៣ ដោយមានការយល់ព្រមពីរាជរដ្ឋាភិបាល ។ ការិយាល័យប្រចាំនៅកម្ពុជា គឺជាការិយាល័យមួយក្នុងចំណោមការិយាល័យប្រចាំតំបន់ឯទៀត ដែលការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស បានរក្សាទុកនៅក្នុងប្រទេសនានាជុំវិញពិភពលោក ។

ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧

Cambodian Constitutional Human Rights Law

The Declaration of Human Rights in the Cambodian Constitution and the International Human Rights Treaties guaranteed under the Constitution

Preface

The texts included in this compilation represent the basic documents of Cambodian human rights law as guaranteed by the Constitution of the Kingdom of Cambodia. The protection of human rights under the Constitution is done in two ways: firstly, in accordance with the Paris Peace Accords, the Constitution includes a declaration of human rights, which can be found mainly in Chapter III of the Constitution; secondly, article 31 of the Constitution incorporates certain key international human rights instruments directly into Cambodian law.

A. The Declaration of Human Rights in the Cambodian Constitution

The 1991 Paris Peace Accords, which formally ended the Cambodia conflict, established international human rights norms as a basis for lasting peace in Cambodia. Article 15 of the Agreement on a comprehensive political settlement of the Cambodia conflict states that:

> *All persons in the Cambodia and all Cambodian refugees and displaced persons shall enjoy the rights and freedoms embodied in the Universal Declaration of Human Rights and other relevant international human rights instruments.*

The signatories made a specific commitment to ensure respect for human rights in Cambodia, support the right of Cambodians to promote and protect human rights and take effective measures "to ensure that the policies and practices of the past shall never be allowed to return".

The Agreement provided for the incorporation of a declaration of human rights in the Cambodian Constitution. Annex 5 of the Agreement states:

> *Cambodia's tragic recent history requires special measures to assure protection of human rights. Therefore the constitution will contain a declaration of fundamental rights, including the rights to life, liberty, security, freedom of movement, freedom of religion, assembly and association including political parties and trade unions, due process and equality before the law, protection from arbitrary deprivation of property or deprivation of private property without just compensation, and freedom from racial, ethnic, religious or sexual discrimination. It will prohibit the retroactive application of criminal law. The declaration will be consistent with the Universal Declaration of Human Rights and other relevant instruments. Aggrieved individuals will be entitled to have the courts adjudicate and enforce these rights.*

In accordance with this provision, the 1993 Constitution of the Kingdom of

Cambodia includes a declaration of fundamental rights in Chapter III: The Rights and Obligations of Citizens of Cambodia. Certain other provisions of the Constitution are also relevant to the protection of human rights and are included in this compilation.

B. International human rights treaties guaranteed under the Constitution

The Paris Accords included a specific commitment to ratify the international human rights treaties. Accordingly, Cambodia has become party to the following treaties:

- International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (28 December 1983);
- International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (26 August 1992);
- International Covenant on Civil and Political Rights (26 August 1992);
- Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (14 November 1992);
- Convention against Torture and Other Cruel Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (14 November 1992) and its Optional Protocol (29 April 2007);
- Convention on the Rights of the Child (14 November 1992) and its two Optional Protocols.

In addition, Cambodia has signed the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families, the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and its Optional Protocol and the optional protocols to both the International Covenant on Civil and Political Rights and the Convention of the Elimination of Discrimination against Women regarding the individual complaints procedures. Signing a treaty indicates the Government's intention to ratify in the near future.

Article 31 of the Constitution guarantees each of these treaties as part of Cambodian domestic law and article 48 gives additional protection to the Convention on the Rights of the Child.

The Constitutional Council is the body established under the Constitution to safeguard respect for the Constitution. In its decision of 10 July 2007, the Constitutional Council reaffirmed the application of the international human rights treaties in Cambodian law and reminded judges that, in deciding cases, they are obliged to consider all Cambodian law, "including the Constitution, which is the supreme law, and other applicable laws as well as the international conventions that Cambodia has recognized…"

As a result, the human rights of everyone in Cambodia should be fully protected by Cambodian law under the Constitution in accordance with the rule of law.

The Paris Accords provided for the United Nations to continue to monitor the human rights situation in Cambodia after the transitional period, a function currently undertaken by a Special Representative of the Secretary-General in accordance with a mandate given by the Human Rights Council.

The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) has maintained a country office in Cambodia since 1993 with the agreement of the Royal Government. The Cambodia country office is one of an increasing number of field offices maintained by OHCHR in different countries around the world.

OHCHR Cambodia, November 2007

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ
នៃ
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក–សេចក្តីប្រកាសអំពីសិទ្ធិមនុស្សក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា

១- រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

សភាធម្មនុញ្ញ

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ/លេខ.../២៤ កញ្ញា ១៩៩៣/រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

eyIg

ព្រះបាទសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន រាជហរិវង្ស ឧភតោសុជាត វិសុទ្ធិពង្ស អគ្គមហាបុរសរតនិ៍
និករោត្តម ធម្មិកមហារាជាធិរាជ បរមនាថ បរមបពិត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជា

យោងតាមមាត្រាទី១៣៥ និង១៣៦ នៃជំពូក១៤ ស្តីអំពីអន្តរប្បញ្ញត្តិនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា អនុម័តដោយសភាធម្មនុញ្ញនៅថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣ ។

ត្រាស់បង្គាប់

មាត្រា ១ : ប្រកាសឱ្យប្រើជាផ្លូវការភ្លាមនូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែល សភាធម្មនុញ្ញ បានអនុម័តនៅថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា គ.ស ១៩៩៣ ។

មាត្រា ២ : សភាធម្មនុញ្ញបានត្រឡប់ទៅជារដ្ឋសភានៃកម្ពុជាចាប់ពីពេលនេះតទៅ ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា គ.ស ១៩៩៣

neratm sIhn

បុព្វកថា

យើងប្រជារាស្ត្រខ្មែរ

ដែលធ្លាប់មានអារ្យធម៌ឧត្តុងឧត្តម ប្រទេសជាតិស្តុកស្តម្ភ ធំទូលាយថ្កុំថ្កើងរុងរឿង កិត្យានុភាពខ្ពង់ខ្ពស់ ភ្លឺចែងចាំងដូចពេជ្រពណ្ណរាយ

បានធ្លាក់ខ្លួនដ៏សែនរន្ធត់ ក្នុងអំឡុងពីរទសវត្សចុងក្រោយនេះ ឆ្លងកាត់ទុក្ខសោក វិនាសអន្តរាយទ្រុឌទ្រោម ឱនថយមហាសោកស្តាយ

បានភ្ញាក់រលឹក ក្រោកឈរឡើង ចងបាច់ឆន្ទៈមោះមុត ប្តូរផ្តាច់ រួបរួមគ្នាពង្រឹង ឯកភាពជាតិ រក្សាការពារទឹកដីកម្ពុជា អធិបតេយ្យថ្លៃថ្លា និងអារ្យធម៌អង្គរដ៏បវរ កសាងប្រទេសជាតិឱ្យទៅជា "កោះសន្តិភាព" ឡើងវិញ ផ្អែកលើប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស ធានាសិទ្ធិមនុស្ស គោរពច្បាប់ ទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ចំពោះវាសនាអនាគតជាតិ ឱ្យបានឈានឡើង រីកចំរើនលូតលាស់ សម្បូររុងរឿងជានិច្ចនិរន្តរ៍ ។

ក្នុងឆន្ទៈមោះមុតនេះ

យើងសរសេរចារឹកក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដូចតទៅ :.......

[នេះគ្រាន់តែជាសម្រង់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃជំពូក និងមាត្រាដែលចារឹកទុកពីបទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយដែលទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្សប៉ុណ្ណោះ]

ជំពូកទី២: អំពីព្រះមហាក្សត្រ

មាត្រា ៨ :

ព្រះមហាក្សត្រ ព្រះអង្គទ្រង់ជានិមិត្តរូបនៃឯកភាពជាតិ និងនិរន្តភាពជាតិ ។

ព្រះមហាក្សត្រ ទ្រង់ជាអ្នកធានាឯករាជ្យជាតិ អធិបតេយ្យនិងបូរណភាពទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទ្រង់ជាអ្នកធានាការគោរពសិទ្ធិនិងសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនិងការគោរពសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិ។

ជំពូកទី ៣: អំពីសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ

មាត្រា ៣១ :

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទទួលស្គាល់ និងគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ដូចមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងកតិកាសញ្ញា ព្រមទាំងអនុសញ្ញាទាំងឡាយទាក់ទងទៅនឹងសិទ្ធិមនុស្ស សិទ្ធិនារី និងសិទ្ធិកុមារ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ មានសិទ្ធិសេរីភាព និងករណីយកិច្ចដូចគ្នាទាំងអស់ ដោយឥតប្រកាន់ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា ជំនឿសាសនា និន្នាការនយោបាយ ដើមកំណើតជាតិ ឋានៈសង្គម ធនធាន ឬស្ថានភាពឯទៀតឡើយ ។

ការប្រើសិទ្ធិ សេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ មិនត្រូវអោយប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិ សេរីភាពអ្នកដទៃឡើយ ។ ការប្រើសិទ្ធិសេរីភាពនេះ ត្រូវប្រព្រឹត្តតាមលក្ខខ័ណ្ឌកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៣២ :

ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត មានសេរីភាព និងសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួន ។

ទោសប្រហារជីវិតមិនត្រូវអោយមានឡើយ ។

មាត្រា ៣៣ :

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមិនអាចត្រូវបានដកសញ្ជាតិ និរទេស ឬចាប់បញ្ជូនខ្លួនទៅឱ្យប្រទេសក្រៅណាមួយឡើយ លើកលែងតែមានកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយគ្នាទៅវិញទៅមក ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរដែលកំពុងរស់នៅឯបរទេសត្រូវបានរដ្ឋគាំពារ ។

ការទទួលសញ្ជាតិខ្មែរ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៣៤ : - ថ្មី

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងអាចឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទដែលមានអាយុយ៉ាងតិច១៨ឆ្នាំ មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ២៥ឆ្នាំ អាចឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងជាតំណាងរាស្ត្រ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទដែលមានអាយុយ៉ាងតិច៤០ឆ្នាំ អាចឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត

ជ្រើសតាំងជាសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ។

បទប្បញ្ញត្តិបន្ថយសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងសិទ្ធិឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត ត្រូវចែងក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

មាត្រា ៣៥ :

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងជីវភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌របស់ប្រទេសជាតិ ។

សេចក្តីស្នើទាំងឡាយរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ត្រូវបានទទួលការពិនិត្យ និងដោះស្រាយយ៉ាងហ្មត់ចត់ពីអង្គការរដ្ឋ ។

មាត្រា ៣៦ :

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិជ្រើសរើសមុខរបរ សមស្របតាមសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន តាមសេចក្តីត្រូវការរបស់សង្គម ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បំណាច់ស្មើគ្នា ចំពោះការងារដូចគ្នា ។

ការងារមេផ្ទះ មានតំលៃស្មើគ្នានឹងកំរៃដែលបានមកពីការងារដែលធ្វើនៅក្រៅផ្ទះ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិទទួលការធានារ៉ាប់រងសង្គម និងអត្ថប្រយោជន៍ខាងសង្គមកិច្ច ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិបង្កើតសហជីព និងចូលជាសមាជិកសហជីពនេះ ។

ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃសហជីព នឹងមានកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៣៧ :

សិទ្ធិធ្វើកូដកម្ម និងធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធី ត្រូវយកមកអនុវត្តនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃច្បាប់ ។

មាត្រា ៣៨ :

ច្បាប់រ៉ាប់រង មិនឱ្យមានការរំលោភបំពានលើរូបរាងកាយបុគ្គលណាមួយឡើយ ។

ច្បាប់ការពារជីវិត កិត្តិយស និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

ការចោទប្រកាន់ ការចាប់ខ្លួន ការឃាត់ខ្លួន ឬការឃុំខ្លួនជនណាមួយ នឹងអាចធ្វើទៅកើត លុះត្រាតែអនុវត្តត្រឹមត្រូវតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

ការបង្ខិតបង្ខំ ការធ្វើបាបលើរូបរាងកាយ ឬប្រព្រឹត្តកម្មណាមួយដែលបន្ថែមទម្ងន់ទណ្ឌកម្ម អនុវត្ត ចំពោះជនជាប់ឃុំឃាំង ឬជាប់ពន្ធនាគារ ត្រូវហាមឃាត់មិនឱ្យធ្វើឡើយ ។ អ្នកដែលធ្វើ អ្នករួមប្រព្រឹត្ត និងអ្នកសមគំនិត ត្រូវទទួលទោសតាមច្បាប់ ។

ការទទួលសារភាព ដែលកើតឡើងពីការបង្ខិតបង្ខំតាមផ្លូវកាយក្តី តាមផ្លូវចិត្តក្តី មិនត្រូវទុកជា ភស្តុតាងនៃពិរុទ្ធភាពទេ ។

វិមតិសង្ស័យ ត្រូវបានជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ ។

ជនជាប់ចោទណាក៏ដោយ ត្រូវទុកជាមនុស្សឥតទោស ដរាបណាតុលាការមិនទាន់កាត់ទោស ជាស្ថាពរ ។

ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិការពារខ្លួនតាមផ្លូវតុលាការ ។

មាត្រា ៣៩ :

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានសិទ្ធិប្តឹងបរិហារ ប្តឹងតវ៉ា ឬប្តឹងទារសំណងជួសជុលការខូចខាតដែលបណ្តាល មកពីអំពើខុសច្បាប់របស់អង្គការរដ្ឋ របស់អង្គការសង្គម និងរបស់បុគ្គលិកនៃអង្គការទាំងនោះ ។ ការដោះ ស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា និងសំណងជួសជុលការខូចខាតជាសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការ ។

មាត្រា ៤០ :

សេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរឆ្ងាយជិត និងតាំងទីលំនៅក្នុងស្ថានភាពស្របច្បាប់របស់ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបាន គោរព ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ អាចចេញទៅតាំងទីលំនៅនៅប្រទេសក្រៅ ឬវិលត្រឡប់មកវិញបាន ។

ការរក្សាសិទ្ធិមិនឱ្យរំលោភលើលំនៅឋាន និងអាថ៌កំបាំងនៃការឆ្លើយឆ្លងតាមលិខិត តាមសារ ទូរលេខ ទូរពុម្ព ទូរគមន៍ និងតាមទូរស័ព្ទ ត្រូវបានធានា ។

ការឆែកឆេរលំនៅឋាន សម្ភារៈ វត្ថុ និងលើរូបបុគ្គល ត្រូវធ្វើឱ្យស្របនឹងបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

មាត្រា ៤១ :

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានសេរីភាពខាងការបញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួន សេរីភាពខាងសារពត៌មាន សេរីភាពខាងការបោះពុម្ពផ្សាយ សេរីភាពខាងការប្រជុំ ។ ជនណាក៏ដោយមិនអាចឆ្លៀតប្រើសិទ្ធិនេះ ដោយរំលោភនាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់ កិត្តិយសរបស់អ្នកដទៃ ដល់ទំនៀមទម្លាប់ល្អរបស់សង្គម ដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងដល់សន្តិសុខជាតិបានឡើយ ។

របបសារពត៌មាន ត្រូវរៀបចំឡើងដោយច្បាប់ ។

មាត្រា ៤២ :

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានសិទ្ធិបង្កើតសមាគមនិងគណបក្សនយោបាយ ។ សិទ្ធិនេះត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងឡាយ អាចចូលរួមក្នុងអង្គការមហាជន ជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ការពារសមិទ្ធផលជាតិ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម ។

មាត្រា ៤៣ :

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទមានសិទ្ធិពេញទីខាងជំនឿ ។ សេរីភាពខាងជំនឿ និងការប្រតិបត្តិខាងផ្លូវសាសនា ត្រូវបានរដ្ឋធានាក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌ ដែលមិនប៉ះពាល់ដល់ជំនឿ ឬសាសនាដទៃទៀតដល់សណ្តាប់ធ្នាប់ និងសន្តិសុខសាធារណៈ ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនារបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ៤៤ :

ជនណាក៏ដោយ ទោះជាបុគ្គលក្តី ជាសមូហភាពក្តីមានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។ មានតែរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល ដែលមានសញ្ជាតិជាខ្មែរទេ ទើបមានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើដីធ្លី ។

កម្មសិទ្ធិឯកជនស្របច្បាប់ ឋិតនៅក្រោមការគាំពារនៃច្បាប់ ។

ដែលនឹងដកហូតកម្មសិទ្ធិអំពីជនណាមួយបាននោះ លុះត្រាតែប្រយោជន៍សាធារណៈតម្រូវឱ្យធ្វើក្នុងករណីដែលច្បាប់បានបញ្ញត្តិទុក ហើយត្រូវផ្តល់សំណងជាមុន ដោយសមរម្យ និងយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ៤៥ :

ការរើសអើងគ្រប់ប្រភេទ ប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ ត្រូវបំបាត់ចោល ។

ការធ្វើអាជីវកម្ម លើការងាររបស់ស្ត្រី ត្រូវហាមឃាត់ ។

បុរស និងស្ត្រី មានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងគ្រប់វិស័យទាំងអស់ ជាពិសេសក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងគ្រួសារ ។

អាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវធ្វើតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ និងតាមគោលការណ៍ស្ម័គ្រចិត្ត ប្ដីមួយ ប្រពន្ធមួយ ។

មាត្រា ៤៦ :

អំពើលក់ដូរមនុស្ស អំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្នែកពេស្យាកម្ម និងអំពើអាសអាភាស ដែលប៉ះពាល់ដល់សេចក្ដីថ្លៃថ្នូររបស់នារី ត្រូវហាមឃាត់ ។

ត្រូវហាមឃាត់មិនឱ្យមានការបញ្ឈប់នារីពីការងារ ដោយមូលហេតុមានគភ៌។ នារីមានសិទ្ធិឈប់សំរាក នៅពេលសំរាលកូន ដោយទទួលប្រាក់បៀវត្ស និងដោយមានការធានារក្សាសិទ្ធិអតីតភាពក្នុងការងារ និងអត្ថប្រយោជន៍សង្គមផ្សេងៗទៀត។

រដ្ឋ និងសង្គមយកចិត្តទុកដាក់បង្កលក្ខណៈឱ្យនារី ជាពិសេសនារីនៅជនបទ ដែលគ្មានទីពឹង បានទទួលការឧបត្ថម្ភ ដើម្បីមានមុខរបរ មានលទ្ធភាពព្យាបាលជំងឺ ឱ្យកូនទៅរៀន និងមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យ ។

មាត្រា ៤៧ :

មាតាបិតា មានកាតព្វកិច្ចចិញ្ចឹម ថែរក្សា និងអប់រំកូនឱ្យទៅជាពលរដ្ឋល្អ ។

កូនមានករណីយកិច្ចចិញ្ចឹម និងបីបាច់ថែរក្សាមាតាបិតាដែលចាស់ជរាតាមទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ ។

មាត្រា ៤៨ :

រដ្ឋធានារក្សាការពារសិទ្ធិរបស់កុមារ ដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញាស្ដីពីកុមារ ជាពិសេសសិទ្ធិមានជីវិតរស់នៅ សិទ្ធិទទួលការអប់រំរៀនសូត្រ សិទ្ធិត្រូវបានទទួលការគាំពារ ក្នុងស្ថានការណ៍មានសង្គ្រាម និងការការពារប្រឆាំងនឹងអាជីវកម្មសេដ្ឋកិច្ច ឬកាមគុណលើកុមារ ។

រដ្ឋគាំពារប្រឆាំងនឹងការងារទាំងឡាយ ដែលអាចធ្វើអោយខូចដល់ការអប់រំ និងការរៀនសូត្ររបស់កុមារ ឬដែលនាំឱ្យអន្តរាយដល់សុខភាព ឬសុខមាលភាពរបស់កុមារ ។

មាត្រា ៤៩ :

ប្រជាពលករដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប ត្រូវគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងគោរពច្បាប់ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប មានកាតព្វកិច្ចរួមចំណែកកសាងប្រទេសជាតិ និងការពារមាតុភូមិ ។

កាតព្វកិច្ចការពារមាតុភូមិ ត្រូវអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

មាត្រា ៥០ :

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ ត្រូវគោរពគោលការណ៍អធិបតេយ្យជាតិ និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ ត្រូវគោរពទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ និងកម្មសិទ្ធស្របច្បាប់របស់ឯកជន ។

ជំពូកទី ៤: អំពីរបបនយោបាយ

មាត្រា ៥១ : -ថ្មី

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា អនុវត្តរបបនយោបាយប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ជាម្ចាស់វាសនានៃប្រទេសជាតិរបស់ខ្លួន ។

អំណាចទាំងអស់ ជារបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។ ប្រជាពលរដ្ឋប្រើអំណាចរបស់ខ្លួន តាមរយៈរដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា រាជរដ្ឋាភិបាល និងសាលាជំរះក្តី ។

អំណាចបែងចែកដាច់ពីគ្នា រវាងអំណាចនីតិបញ្ញត្តិ អំណាចនីតិប្រតិបត្តិ និងអំណាចតុលាការ។

ជំពូកទី ៦: អំពី អប់រំ វប្បធម៌ និងសង្គមកិច្ច

មាត្រា ៦៥ :

រដ្ឋត្រូវការពារ និងលើកស្ទួយសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការទទួលការអប់រំ ប្រកបដោយគុណភាពនៅគ្រប់កំរិត និងត្រូវចាត់វិធានការគ្រប់បែបយ៉ាងជាជំហានៗ ដើម្បីអោយការអប់រំនេះ បានទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប ។

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ លើវិស័យអប់រំកាយ និងកីឡា ដែលជាសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប ។

មាត្រា ៦៦ :

រដ្ឋកសាងប្រព័ន្ធអប់រំមួយពេញលេញ និងឯកភាព នៅទូទាំងប្រទេស ដែលធានាឱ្យបាននូវគោលការណ៍សេរីភាពខាងសិក្សាធិការ និងគោលការណ៍សមភាពក្នុងការអប់រំ ដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបមានភ័ព្វសំណាងគ្រប់គ្រាន់ ស្មើគ្នា ក្នុងការកសាងជីវិត ។

មាត្រា ៦៨ :

រដ្ឋផ្ដល់កិច្ចការអប់រំផ្នែកបឋម និងមធ្យមសិក្សា នៅសាលារៀនសាធារណៈសំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប ដោយឥតបង់ថ្លៃ ។

ប្រជាពលរដ្ឋ ត្រូវបានទទួលការអប់រំយ៉ាងតិច ប្រាំបួនឆ្នាំ ។

រដ្ឋជួយផ្សព្វផ្សាយ និងលើកតំកើងសាលាបាលី និងពុទ្ធិកសិក្សា ។

មាត្រា ៧២ :

សុខភាពរបស់ប្រជារាស្ត្រត្រូវបានធានា ។ រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការការពារជម្ងឺ និងព្យាបាលជម្ងឺ ។ ប្រជារាស្ត្រក្រីក្រត្រូវបានទទួលការពិនិត្យរោគ ដោយឥតបង់ថ្លៃនៅតាមមន្ទីរពេទ្យ គិលានដ្ឋាន និងមន្ទីរសម្ភពសាធារណៈ ។

រដ្ឋរៀបចំឱ្យមានគិលានដ្ឋាន និងមន្ទីរសម្ភពដល់ជនបទ ។

មាត្រា ៧៣ :

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះកុមារ និងមាតា ។ រដ្ឋរៀបចំអោយមានទារកដ្ឋាន និងជួយឧបត្ថម្ភនារីដែលមានកូនច្រើនក្នុងបន្ទុក ហើយឥតទីពឹង ។

មាត្រា ៧៤ :

រដ្ឋជួយឧបត្ថម្ភជនពិការ និងគ្រួសារយុទ្ធជន ដែលបានបូជាជីវិតដើម្បីប្រទេសជាតិ ។

មាត្រា ៧៥ :

រដ្ឋចាត់ចែងអោយមានរបបសន្តិសុខសង្គម ដល់កម្មករ និងនិយោជិក ។

ជំពូកទី ១១ ថ្មី: អំពី អំណាចតុលាការ

មាត្រា ១២៨ : - ថ្មី (មាត្រា១០៩ ចាស់)

អំណាចតុលាការ ជាអំណាចឯករាជ្យ ។

អំណាចតុលាការ ធានារក្សាអនាគតិ និងការពារសិទ្ធិ សេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

អំណាចតុលាការ គ្របដណ្តប់ទៅលើរឿងក្តីទាំងអស់ រួមទាំងរឿងក្តីរដ្ឋបាលផង ។

អំណាចនេះ ត្រូវប្រគល់ឱ្យតុលាការកំពូល និងសាលាជំរះក្តីគ្រប់ផ្នែក និងគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ។

មាត្រា ១២៩ : -ថ្មី (មាត្រា១១០ ចាស់)

ការជំរះក្តីផ្តល់យុត្តិធម៌ ត្រូវធ្វើក្នុងនាមប្រជារាស្ត្រខ្មែរ តាមនីតិវិធី និងច្បាប់ជាធរមាន ។

មានតែចៅក្រមទេ ដែលមានសិទ្ធិជំរះក្តី ។ ចៅក្រមត្រូវបំពេញភារកិច្ចនេះ ដោយគោរពច្បាប់យ៉ាងម៉ឹងម៉ាត់ និងឱ្យអស់ពីដួងចិត្ត និងសម្បជញ្ញៈរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១៣០ : - ថ្មី (មាត្រា១១១ ចាស់)

គ្មានអង្គការណាមួយនៃអំណាចនីតិបញ្ញត្តិ ឬនីតិប្រតិបត្តិអាចទទួលអំណាចតុលាការអ្វីបានឡើយ។

មាត្រា ១៣១ : - ថ្មី (មាត្រា១១២ ចាស់)

មានតែអង្គការអយ្យការទេ ដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា ។

មាត្រា ១៣២ : - ថ្មី (មាត្រា១១៣ ចាស់)

ព្រះមហាក្សត្រ ទ្រង់ជាអ្នកធានាឯករាជ្យនៃអំណាចតុលាការ ។ ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមជួយព្រះមហាក្សត្រក្នុងកិច្ចការនេះ ។

kicRBmeRBog

sB

deNaHRsayneya)ayrmmy

én

CemaHkmCa

២- កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីដំណោះស្រាយនយោបាយរួមមួយនៃជម្លោះកម្ពុជា

បណ្តារដ្ឋដែលបានចូលរួមក្នុងសន្និសីទទីក្រុងប៉ារីសស្តីពីកម្ពុជា គឺអូស្ត្រាលី ប្រ៊ុយណេដារូសាឡាម កម្ពុជា កាណាដា សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន សាធារណរដ្ឋបារាំង សាធារណរដ្ឋឥណ្ឌា សាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ី ជប៉ុន សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតប្រជាធិបតេយ្យឡាវ ម៉ាឡេស៊ី សាធារណរដ្ឋហ្វីលីពីន សាធារណរដ្ឋសឹង្ហបុរី រាជាណាចក្រថៃឡង់ សហភាពសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមសូវៀត រាជាណាចក្រអង់គ្លេសនិងអៀរឡង់ខាងជើង សហរដ្ឋអាមេរិក សាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម និងសាធារណរដ្ឋសហព័ន្ធសង្គមនិយមយូហ្គោស្លាវី ។

នៅចំពោះវត្តមាននៃលោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ

<u>ដើម្បីថែរក្សា</u> និងការពារអធិបតេយ្យភាព-ឯករាជ្យ បូរណភាព និងភាពមិនអាចរំលោភបាននៃដែនដី អព្យាក្រិតភាព និងឯកភាពជាតិរបស់កម្ពុជា

<u>ដោយចង់</u> ស្តារឡើងវិញ និងថែរក្សាសន្តិភាពនៅកម្ពុជា ជំរុញការបង្រួបបង្រួមជាតិ និងធានាឱ្យប្រជាជនកម្ពុជាប្រើប្រាស់សិទ្ធិស្វ័យសម្រេចតាមរយៈការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងត្រឹមត្រូវ

<u>ដោយជឿជាក់ថា</u> មានតែដំណោះស្រាយនយោបាយរួមមួយសម្រាប់ជម្លោះកម្ពុជាទេ ទើបបានជាដំណោះស្រាយមួយយុត្តិធម៌ និងយូរអង្វែង ហើយនិងរួមវិភាគទានដល់សន្តិភាព និង សន្តិសុខក្នុងតំបន់ និងអន្តរជាតិ

<u>ដោយស្វាគមន៍</u> ឯកសារក្របខ័ណ្ឌ ថ្ងៃទី២៨ សីហា ១៩៩០ ដែលបានព្រមព្រៀងទាំងស្រុងដោយភាគីកម្ពុជាធ្វើជាមូលដ្ឋាន សម្រាប់ដោះស្រាយនៃជម្លោះកម្ពុជា ហើយបន្ទាប់មកត្រូវបានយល់ព្រមជាឯកច្ឆ័ន្ទដោយក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខតាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ៦៦៨"១៩៩០" ចុះថ្ងៃទី២០ កញ្ញា ១៩៩០ និងដោយមហាសន្និបាត អ.ស.ប តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ៤៥.៣ ចុះថ្ងៃទី១៥ តុលា ១៩៩០

<u>ដោយកត់សំគាល់</u> ការបង្កើតឡើងនូវក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់នៃកម្ពុជា នៅហ្សាការតា ថ្ងៃទី១០ កញ្ញា ១៩៩០ ជាអង្គការស្ថាប័នស្របច្បាប់ និងជាប្រភពអំណាចតែមួយគត់នៅកម្ពុជា ដែលនៅក្នុងទូទាំងដំណាក់កាលអន្តរកាល ជាតំណាងតំកល់ អធិបតេយ្យភាព និងឯកភាពជាតិ ហើយដែលតំណាងកម្ពុជានៅបរទេស

<u>ដោយស្វាគមន៍</u> ការជ្រើសតាំងជាឯកច្ឆ័ន្ទនូវសម្តេច នរោត្តម សីហនុ ជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ នៅប៉េកាំង ថ្ងៃទី១៧ កក្កដា ១៩៩១

ដោយទទួលស្គាល់ថា តួនាទីដ៏ទូលំទូលាយ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ទាមទារឱ្យបង្កើត អាជ្ញាធរបណ្តោះអាសន្នរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិមួយនៅកម្ពុជា “អ៊ុនតាក់” ដោយមានផ្នែកយោធា និងផ្នែកស៊ីវិល ដែលនឹងបំពេញភារកិច្ចដោយគោរពទាំងស្រុងដល់អធិបតេយ្យភាពជាតិរបស់កម្ពុជា

ដោយកត់សម្គាល់ នូវសេចក្តីថ្លែងការណ៍នៅពេលចប់កិច្ចប្រជុំដែលបានប្រព្រឹត្តទៅនៅហ្សាការតា ថ្ងៃទី៩-១០ កញ្ញា ១៩៩០ នៅប៉ារីស ថ្ងៃទី២១-២៣ ធ្នូ ១៩៩០ នៅប៉ាតាយ៉ា ថ្ងៃទី២៤-២៦ មិថុនា ១៩៩១ នៅប៉េកាំង ថ្ងៃទី១៦-១៧ កក្កដា ១៩៩១ នៅប៉ាតាយ៉ា ថ្ងៃទី២៦-២៩ សីហា ១៩៩១ ព្រមទាំងកិច្ចប្រជុំនៅហ្សាការតា ថ្ងៃទី៤-៦ មិថុនា ១៩៩១ និងនៅញូវយ៉ក ថ្ងៃទី ១៩ កញ្ញា ១៩៩១

ដោយស្វាគមន៍ សេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិលេខ៧១៧ “១៩៩១” ចុះថ្ងៃទី១៦ តុលា ១៩៩១ ស្តីពីកម្ពុជា

ដោយទទួលស្គាល់ថា ប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីៗ ប្រកបដោយសោកនាដកម្មរបស់កម្ពុជា ទាមទារអោយមានវិធានការពិសេស ដើម្បីធានាការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងការមិនវិលត្រឡប់មកវិញនៃនយោបាយ និងអំពើប្រព្រឹត្តពីអតីតកាល

បានព្រមព្រៀង ដូចតទៅនេះ :...

[enHRKanEtCasRmgénCBk ngbTb,BatTagLayEd l TakTgngsTmnsS Ed l manEcgenAkgkcRBmeRBogsnPaBTRkg)arsbeNaH]

ភាគទី ៣
សិទ្ធិមនុស្ស
មាត្រាទី ១៥

១- មនុស្សគ្រប់រូបនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងជនភៀសខ្លួន និងជនផ្លាស់ប្តូរទីកន្លែងនៅកម្ពុជា ទាំងអស់ត្រូវមានសិទ្ធិ និងសេរីភាព ដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកលពីសិទ្ធិមនុស្ស និងក្នុងបណ្តាកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធដល់ ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ។

២- ដើម្បីសម្រេចទិសដៅនេះ :

ក- ប្រទេសកម្ពុជាសន្យាថានឹង :

- ធានាគោរព និងប្រតិបត្តិតាមសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាននៅកម្ពុជា

- គាំទ្រសិទ្ធិរបស់ពលរដ្ឋកម្ពុជាទាំងអស់ ក្នុងការធ្វើសកម្មភាពដែលជំរុញ និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន

- ចាត់បណ្តាវិធានការដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីធានាថា នយោបាយ និងអំពើប្រព្រឹត្តិក្នុងអតីតកាល មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យវិលត្រឡប់មកវិញជាច់ខាត

- ចូលរួមកិច្ចព្រមព្រៀងជាអន្តរជាតិទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធដល់សិទ្ធិមនុស្ស

ខ- ហត្ថលេខីផ្សេងៗទៀតនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ សន្យាថាជួយជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តដល់ការគោរព និងប្រតិបត្តិតាមសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាននៅក្នុងកម្ពុជា ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិទាំងឡាយ និងសេចក្តីសម្រេចចិត្តទាំងឡាយរបស់មហាសន្និបាត អ.ស.ប ដែលទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះដើម្បីជាពិសេសការពារទប់ទល់នឹងការកកើតឡើងវិញការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សជាថ្មីទៀត។

មាត្រាទី ១៦

ក្នុងដំណាក់កាលអន្តរកាល អ៊ុនតាក់ "UNTAC" ត្រូវទទួលខុសត្រូវបណ្តុះបណ្តាលបរិយាកាសមួយ ធានាដល់ការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ដោយផ្អែកលើប្រការដែលមានចែងក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី១ជំពូក ង ។

មាត្រាទី ១៧

ក្រោយពីរយៈកាលអន្តរកាលត្រូវបានបញ្ចប់ គណៈកម្មការ អ.ស.ប ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស គប្បីបន្តការតាមដានឱ្យបានជិតដល់ពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា ហើយបើចាំបាច់ មានរួមទាំងការតែងតាំងអ្នកធ្វើកំណត់ហេតុពិសេសម្នាក់ ដែលត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ ស្តីពីលទ្ធផលនៃការរកឃើញរបស់ខ្លួន ទៅជូនគណៈកម្មការ និងមហាសន្និបាត ។

ភាគទី ៧

គោលការណ៍សម្រាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មីមួយរបស់កម្ពុជា

មាត្រាទី ២៣

បណ្តាគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាន ដោយរួមទាំងគោលការណ៍ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន ក៏ដូចជាគោលការណ៍ស្តីពីលក្ខន្តិកៈរបស់កម្ពុជាជាប្រទេសអព្យាក្រឹតមួយ ហើយដែលត្រូវបញ្ចូលក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាថ្មីនោះ គឺមានចែងនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី៥ ។

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៥
បណ្តាគោលការណ៍សម្រាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មីមួយរបស់កម្ពុជា

១- រដ្ឋធម្មនុញ្ញ គឺជាច្បាប់កំពូលរបស់ប្រទេស ។ គេអាចធ្វើការកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះបាន លុះត្រាតែមានរបៀបរបបចាត់តាំងមួយទាក់ទងដល់ការយល់ព្រមពីអង្គការនីតិបញ្ញត្តិ ការធ្វើប្រជាមតិ ឬក៏ដោយវិធីទាំងពីរនេះតែម្តង ។

២- ប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីៗ ប្រកបដោយសោកនាដកម្មនៅកម្ពុជា ទាមទារឱ្យមានវិធានការពិសេស ដើម្បីធានាការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ។ ហេតុដូច្នេះ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវរួមមានសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយអំពីសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាន នៅក្នុងនោះមាន សិទ្ធិក្នុងការមានជីវិតរស់នៅ សេរីភាពរបស់បុគ្គល សន្តិសុខ សេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរ សេរីភាពក្នុងជំនឿសាសនា ការរួមប្រជុំគ្នា និងបង្កើតសមាគម រួមមានគណបក្សនយោបាយ និងសហជីព ដំណើរការតុលាការត្រឹមត្រូវ និងភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ ការការពារកុំអោយមានការដកហូតកម្មសិទ្ធិដោយវិធីផ្តាច់ការ ឬការដកហូតកម្មសិទ្ធិឯកជនដោយគ្មានការសងជម្ងឺចិត្តដ៏ត្រឹមត្រូវ និងសេរីភាពដោយគ្មានការប្រកាន់រើសអើងពូជសាសន៍ ជនជាតិ ជំនឿសាសនាឬភេទឡើយ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញត្រូវហាមឃាត់នូវការអនុវត្តន៍ច្បាប់ឧក្រិដ្ឋទៅលើឧក្រិដ្ឋកម្មដែលកើតឡើងក្នុងអតីតកាល។ សេចក្តីប្រកាសត្រូវសមស្របទៅនឹងប្រការទាំងឡាយ នៃសេចក្តីប្រកាសជាសកលអំពីសិទ្ធិមនុស្ស ព្រមទាំងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដទៃទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ ។ បុគ្គលដែលត្រូវគេរំលោភបំពាន មានសិទ្ធិប្តឹងទៅតុលាការ ដើម្បីកាត់សេចក្តី និងធ្វើឱ្យគេគោរពសិទ្ធិទាំងអស់នេះ ។

៣- រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវប្រកាសអំពីលក្ខន្តិកៈប្រទេសកម្ពុជា ជារដ្ឋអធិបតេយ្យ ឯករាជ និងអព្យាក្រឹតមួយ និងអំពីឯកភាពជាតិរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ។

៤- រដ្ឋធម្មនុញ្ញត្រូវប្រកាសថាកម្ពុជានឹងអនុវត្តប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យសេរីដោយឈរលើមូលដ្ឋានពហុបក្ស ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវកំណត់ឱ្យមានការបោះឆ្នោតដ៏ត្រឹមត្រូវ និងតាមកាលវេលា ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញត្រូវអនុញ្ញាតសិទ្ធិសម្រាប់បោះឆ្នោត និងឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត តាមរបៀបបោះឆ្នោតដោយសកល និងស្មើភាព ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យមានការបោះឆ្នោតដោយសម្ងាត់ ដោយតម្រូវឱ្យទម្រង់បែបបទនៃការបោះឆ្នោត ត្រូវផ្តល់ឱកាសគ្រប់គ្រាន់ និងសមរម្យដើម្បីរៀបចំ និងចូលរួមក្នុងដំណើរការបោះឆ្នោត។

៥- ត្រូវបង្កើតអង្គការតុលាការមួយឯករាជ ដែលត្រូវមានអំណាចដាក់ឱ្យអនុវត្តបណ្តាសិទ្ធិដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។

៦- រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវអនុម័តដោយសម្លេងភាគច្រើន ពីរភាគបីនៃសមាជិករបស់សភាធម្មនុញ្ញ ។

៣- កិច្ចព្រមព្រៀងទាក់ទិនទៅនឹងអធិបតេយ្យភាព ឯករាជ្យ បូរណភាព និងភាពមិនអាចរំលោភបាន នៃដែនដីអព្យាក្រិតភាព និងឯកភាពជាតិរបស់កម្ពុជា

អូស្ត្រាលី-ប្រ៊ុណេដារូសាឡាម-កម្ពុជា-កាណាដា-សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន-សាធារណរដ្ឋបារាំង-សាធារណរដ្ឋឥណ្ឌា-សាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ី-ជប៉ុន-សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ-ម៉ាឡេស៊ី-សាធារណរដ្ឋហ្វីលីពីន-សាធារណរដ្ឋសិង្ហបុរី-រាជាណាចក្រថៃឡង់-សហភាពសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមសូវៀត-ចក្រភពអង់គ្លេសនិងអៀកឡង់ខាងជើង-សហរដ្ឋអាមេរិក-សាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម និងសាធារណរដ្ឋសហព័ន្ធសង្គមនិយមយូហ្គោស្លាវី ។

ដោយមានវត្តមានរបស់លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ

ដោយជឿជាក់ថា ដំណោះស្រាយនយោបាយរួមមួយសម្រាប់កម្ពុជា មានសារសំខាន់សម្រាប់គោលដៅយូរអង្វែងនៃការរក្សាសន្តិភាព និងសន្តិសុខនៅអាស៊ីអគ្នេយ៍ ។

ដោយរំលឹកឡើងវិញ នូវកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ស្របតាមធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ និងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់អន្តរជាតិដទៃទៀត ។

ដោយចាត់ទុកថា ការគោរពដ៏ពេញលេញនូវគោលការណ៍មិនប្រើ្រតប្រែក និងមិនអន្តរាគមន៍ចូលក្នុងកិច្ចការផ្ទៃក្នុង និងកិច្ចការក្រៅប្រទេសរបស់បណ្តារដ្ឋ គឺមានសារសំខាន់ដ៏ធំបំផុត សម្រាប់ថែរក្សាសន្តិភាព និងសន្តិសុខអន្តរជាតិ ។

ដោយអះអាងឡើងវិញ អំពីសិទ្ធិមិនអាចបាត់បង់បានរបស់បណ្តារដ្ឋ ដើម្បីសម្រេចដោយសេរីនូវប្រព័ន្ធនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និងសង្គមរបស់ខ្លួន ស្របតាមគោលបំណងរបស់ប្រជាជនខ្លួន ដោយគ្មានការជ្រៀតជ្រែក វិទ្ធង្សនា ការបង្ខិតបង្ខំ ឬគំរាមកំហែងពីខាងក្រៅ ទោះតាមរូបភាពបែបណាមួយក៏ដោយ ។

ដោយចង់ជំរុញ ការគោរព និងអនុវត្តតាមសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន ស្របតាមធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ និងច្បាប់អន្តរជាតិដែលទាក់ទិនដទៃៗទៀត ។

បានព្រមព្រៀងដូចតទៅ :

មាត្រាទី ៣

១. មនុស្សទាំងអស់នៅកម្ពុជាត្រូវមានសិទ្ធិនិងសេរីភាពដែលបានចែងនៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍

ជាសកលស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងច្បាប់អន្តរជាតិទាក់ទិននឹងសិទ្ធិមនុស្សដទៃទៀត ។

២. ក្នុងគោលដៅនេះ

ក. កម្ពុជាសន្យាថា :

- ធានាគោរព និងប្រតិបត្តិតាមសិទ្ធិមនុស្ស ហើយនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាននៅកម្ពុជា

- គាំទ្រសិទ្ធិពលរដ្ឋកម្ពុជាទាំងអស់ ដើម្បីធ្វើសកម្មភាពដែលជំរុញ និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន ។

- ចាត់វិធានការដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីធានាកុំឱ្យនយោបាយ និងអំពើប្រព្រឹត្តនៅក្នុងអតីតកាលវិលត្រឡប់មកវិញជាដាច់ខាត ។

- ចូលរួមក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្សដែលទាក់ទិន

ខ. ភាគីឯទៀតដែលចូលរួមក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ សន្យាបង្កើត និងលើកទឹកចិត្តដល់ការគោរព និងការអនុវត្តន៏តាមសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាននៅកម្ពុជាដូចមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដើម្បីជាពិសេសទប់ស្កាត់កុំឱ្យមានការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សឡើងវិញ ។

៣. គណៈកម្មការអំពីសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបន្តតាមដានដោយដិតដល់ពីស្ថានការណ៍សិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា រួមទាំងក្នុងករណីចាំបាច់ ចាត់តាំងអ្នករាយការណ៍ពិសេសម្នាក់ ដែលត្រូវរាយការណ៍អំពីលទ្ធផលនៃការរកឃើញរបស់ខ្លួនជារៀងរាល់ឆ្នាំ ជូនទៅគណៈកម្មការ និងទៅមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៤- សេចក្តីថ្លែងការណ៍ស្តីពីការស្តារ និងការកសាងប្រទេសកម្ពុជាឡើងវិញ

១- ទិសដៅជាបឋមនៃការកសាងប្រទេសកម្ពុជាឡើងវិញ គឺជាការរីកចំរើន នៃប្រជាជាតិ និងប្រជាជនកម្ពុជា ដោយគ្មានការប្រកាន់រើសអើង ឬការធ្វើអោយខូចប្រយោជន៍ ហើយដោយគោរពយ៉ាងពេញលេញដល់សិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ជនគ្រប់រូប ។ ដើម្បីសម្រេចឱ្យបានគោលដៅនេះ គឺត្រូវទាមទារការអនុវត្តន៍ដ៏ពេញលេញ នូវដំណោះស្រាយនយោបាយរួមមួយ ។

២- ការទទួលខុសត្រូវជាសំខាន់ ក្នុងការសម្រេចអំពីសេចក្តីត្រូវការ និងគម្រោងផែនការទាំងឡាយ សម្រាប់ការកសាងប្រទេសកម្ពុជាឡើងវិញ ត្រូវស្ថិតនៅលើប្រជាជន និងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដែលត្រូវបង្កើតឡើង តាមរយៈការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងត្រឹមត្រូវ ។ មិនត្រូវមានការប៉ុនប៉ងពីសំណាក់ប្រភពខាងក្រៅណាមួយ ដើម្បីបង្ខិតបង្ខំឱ្យប្រទេសកម្ពុជា ទទួលយកនូវយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍មួយ ឬរារាំងទាយក “អ្នកផ្តល់អំណោយ” ទាំងឡាយក្នុងការចូលរួមចំណែកដល់ការកសាងប្រទេសកម្ពុជាឡើងវិញនោះឡើយ

៣- ជំនួយឧបត្ថម្ភជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ ជាលក្ខណៈតំបន់ និងជាលក្ខណៈទ្វេភាគីដល់ប្រទេសកម្ពុជា គប្បីត្រូវបានសម្របសម្រួលជាអតិបរិមាតាមការដែលអាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីបំពេញបន្ថែមទៅលើធនធានក្នុងប្រទេស ហើយនិង ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយឥតលំអៀង និងដោយគិតគូរយ៉ាងពេញលេញដល់អធិបតេយ្យភាព អាទិភាព មធ្យោបាយទាំងឡាយនៃស្ថាប័ននានា ហើយនិងសមត្ថភាពស្រូបយកជំនួយរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ។

៤- នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃកិច្ចប្រឹងប្រែងកសាងប្រទេសឡើងវិញនេះ ជំនួយសេដ្ឋកិច្ចត្រូវតែបំរើផលប្រយោជន៍ដល់គ្រប់តំបន់នៃប្រទេសកម្ពុជា ជាពិសេសតំបន់ដែលចាញ់ប្រៀបជាងគេ ហើយត្រូវតែបានទៅដល់គ្រប់ស្រទាប់នៃសង្គម ។

៥- ការអនុវត្តន៍នូវការខំប្រឹងប្រែងផ្តល់ជំនួយជាអន្តរជាតិត្រូវធ្វើឡើងជាកំណត់នៅក្នុងរយៈពេលមួយដែលទទួលស្គាល់ដោយជាក់ស្តែង នូវភាពចាំបាច់ខាងនយោបាយ និងបច្ចេកទេស ។ ការអនុវត្តន៍តម្រូវផងដែរឱ្យមានសហប្រតិបត្តិការដ៏សំខាន់មួយ រវាងអនាគតរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអ្នកចូលរួមវិភាគទានជាទ្វេភាគីក្នុងតំបន់ និងអន្តរជាតិ ។

៦- ប្រពន្ធ័សហប្រជាជាតិ ត្រូវមានតួនាទីដ៏សំខាន់មួយក្នុងការស្តារ និងកសាងឡើងវិញ ។ ការចាប់ផ្តើមលើកផែនការកសាងឡើងវិញ និងការអំពាវនាវជាអន្តរជាតិ ដើម្បីរកវិភាគទាន ត្រូវប្រព្រឹត្តទៅនៅពេលដ៏សមស្រប ដើម្បីធានានូវជោគជ័យរបស់ខ្លួន ។

៧- គេមិនអាចផ្តួចផ្តើមកម្មវិធីដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ស្តីពីការកសាងជាតិឡើងវិញបានទេ បើគ្មាន

ការវាយតម្លៃលម្អិតអំពីភោគទ្រព្យខាងកម្លាំងមនុស្ស ខាងធម្មជាតិ និងខាងសេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗទៀតនោះ ។ ជាការចាំបាច់ ត្រូវធ្វើបញ្ជីជំរឿនប្រជាជន ។ ពិនិត្យរកមើលអំពីអាទិភាពផ្នែកខាងការអភិវឌ្ឍន៍ និងការកំណត់ឱ្យបានច្បាស់អំពីធនធាន ដែលមាននៅក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ។

ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងនេះ ត្រូវមានគម្រោងបញ្ជូនទៅកាន់កម្ពុជា នូវបេសកកម្មស្វែងយល់ការពិតរបស់ប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ និងទីភ្នាក់ងារដទៃទៀតដោយមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអនាគត ។

៨- អាស្រ័យដោយគេសម្រេចបានដំណោះស្រាយនៃនយោបាយរួមនោះ នាពេលនេះ គេអាចធ្វើហើយគួរតែធ្វើនូវការផ្តួចផ្តើមដំណើរការស្តារឡើងវិញ សំដៅដោះស្រាយសេចក្តីត្រូវការជាបន្ទាន់ និងកសាងលក្ខណសម្បត្តិមូលដ្ឋាន សម្រាប់ការរៀបចំនូវផែនការកសាងឡើងវិញដែលមានរយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង ។

៩- សម្រាប់ដំណាក់កាលនៃការស្តារឡើងវិញនេះ គេស្នើឱ្យអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ សម្របសម្រួលកម្មវិធីដឹកនាំដោយមនុស្សម្នាក់ដែលត្រូវបានតែងតាំងឡើងសម្រាប់គោលបំណងនេះ។

១០- នៅក្នុងដំណាក់កាលស្តារឡើងវិញនេះ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសទៅលើការផ្គត់ផ្គង់ស្បៀង សុខភាព ទីលំនៅ ការហ្វឹកហ្វឺន ការអប់រំ ប្រព័ន្ធគមនាគមន៍ និងការស្តារឡើងវិញនូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាមូលដ្ឋាន និងមធ្យោបាយ សម្ភារៈប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈ ដែលមានស្រាប់របស់កម្ពុជា ។

១១- ការអនុវត្តន៍ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជាអន្តរជាតិ សម្រាប់រយៈពេលវែងស្តីពីការកសាងឡើងវិញត្រូវរងចាំដល់ការបង្កើតរដ្ឋាភិបាលមួយ បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោត និងការសម្រេចចិត្ត និងការអនុម័តនូវនយោបាយ និងអាទិភាពផ្ទាល់របស់ខ្លួន ។

១២- ដំណាក់កាលនៃការកសាងឡើងវិញនេះ ត្រូវជំរុញលើកកំពស់ស្មារតីរកស៊ីធ្វើសហគ្រាសរបស់កម្ពុជា ហើយប្រើប្រាស់វិស័យឯកជន ក្នុងចំណោមវិស័យនានាជាច្រើនទៀត ដើម្បីជួយជំរុញការរីកចំរើនសេដ្ឋកិច្ចដោយកម្លាំងខ្លួនផ្ទាល់។ ដំណាក់កាលនេះ ក៏ត្រូវទទួលផលប្រយោជន៍ពីតំបន់ផងដែរដែលក្នុងនោះមានការពាក់ព័ន្ធដល់ស្ថាប័ននានា ដូចជាគណៈកម្មការសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច សម្រាប់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក “ESCAP” និងគណៈកម្មាធិការទន្លេមេគង្គជាដើម ហើយពីបណ្តារដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងតំបន់ និងពីការចូលរួមរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។

១៣- ដើម្បីបានស៊ីចង្វាក់គ្នា និងតាមដានការធ្វើវិភាគទាន ដែលត្រូវផ្តល់ឱ្យដោយសហគមន៍អន្តរជាតិ សម្រាប់ការកសាងប្រទេសកម្ពុជាឡើងវិញ ក្រោយការបង្កើតរដ្ឋាភិបាលមួយ បន្ទាប់ពីការ

បោះឆ្នោត   គេត្រូវបង្កើតស្ថាប័នពិគ្រោះយោបល់មួយ ហៅថា គណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិស្តីពីការកសាងប្រទេសកម្ពុជាឡើងវិញ “ICORC” នៅពេលវេលាមួយសមស្រប   និងបើកចំហចំពោះអ្នកធ្វើអំណោយ និងភាគីផ្សេងទៀតដែលទាក់ទិន   ។   គេស្នើលោកអគ្គលេខាធិការនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ   ឱ្យធ្វើការរៀបចំពិសេសសម្រាប់អោយប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិ គាំទ្រគណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិស្តីពីការកសាងប្រទេសកម្ពុជាឡើងវិញ “ICORC” ក្នុងការធ្វើការងាររបស់ខ្លួន ដូចជាធ្វើឱ្យមានការផ្ទេរដោយគ្មានការរអាក់រអួលពីដំណាក់កាលស្តារឡើងវិញ   ទៅដំណាក់កាលកសាងឡើងវិញ   ។

ធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ

ខ – សន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនានា ដែលបានធានាការពារ ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

៥- ធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ

eyIgTagGsCaRbCara®sénGgkarshRbCaCat)ansercfa [3]

- ការពារមនុស្សជំនាន់ជាបន្តទៅនេះ ពីការរងទុក្ខឈឺចាប់នៃសង្គ្រាម ព្រោះមហាសង្គ្រាមដែលបានកើតមានពីរលើកកន្លងមកនេះ ក្នុងឆាកជីវិតយើងទាំងអស់គ្នា បាននាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខសោកឥតគណនាដល់មនុស្សជាតិ ។
- អះអាងជាថ្មី ពីជំនឿចិត្តរបស់យើង ចំពោះសិទ្ធិមនុស្សជាសារវ័ន្ត សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ នឹងតំលៃជាមនុស្ស សិទ្ធិស្មើគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រី និងរវាងប្រជាជាតិធំ និងប្រជាជាតិតូច ។
- បង្កើតលក្ខខណ្ឌដែលតាមរយៈនេះ យុត្តិធម៌ និងការគោរពកាតព្វកិច្ចដែលកើតចេញពីសន្ធិសញ្ញា និងប្រភពដទៃទៀតនៃច្បាប់អន្តរជាតិ អាចត្រូវបានថែរក្សាទុក ។
- លើកស្ទួយវឌ្ឍនភាពសង្គម និងបង្កើតលក្ខខណ្ឌជីវភាពដ៏ប្រពៃក្នុងសេរីភាពកាន់តែធំទូលាយ។

ehIyedIm,IeFIeGay)ansercdI eKa I bNgenH

- អនុវត្តការអត់អោនឱ្យគ្នា ការរស់នៅជាមួយគ្នាក្នុងសន្តិភាពដោយគំនិតជាអ្នកជិតខាងល្អ ។
- រួបរួមកំលាំងគ្នា ដើម្បីរក្សានូវសន្តិភាព និងសន្តិសុខអន្តរជាតិ ។
- អះអាងពីការទទួលយកគោលការណ៍ និងការបង្កើតវិធី ដែលថាកំលាំងអាវុធមិនត្រូវបានយកមកប្រើទេ វៀរលែងតែបំរើអោយប្រយោជន៏រួមគ្នា ។
- ប្រើប្រាស់យន្តការអន្តរជាតិសំរាប់ការលើកស្ទួយវឌ្ឍនភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមដល់ប្រជារាស្ត្រទាំងអស់។

)anedaHRsaycgRkgBIkcxtxRbgERbgrbseyIgedIm,I j agbNgTagenHeGay)anserc

អាស្រ័យហេតុនេះ រដ្ឋាភិបាលនីមួយៗរបស់យើង តាមរយៈនៃអ្នកតំណាងដែលបានចូលរួមប្រជុំនៅទីក្រុងសាន់ហ្វ្រាន់ស៊ីស្កូ ហើយដែលបានបង្ហាញអំណាចយ៉ាងពេញលេញរបស់ខ្លួន តាមទំរង់ល្អត្រឹមត្រូវ បានអនុម័តធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិនេះ ហើយតាមរយៈនេះ ត្រូវបង្កើតអង្គការអន្តរជាតិមួយ ដែលត្រូវបានស្គាល់ជាទូទៅថា អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ [....]

មាត្រា ៥៥

ជាមួយនឹងទស្សនៈចំពោះការបង្កើតលក្ខខណ្ឌស្ថេរភាព និងសុខុមាលភាពដែលចាំបាច់ដល់ទំនាក់ទំនងដោយសន្តិវិធី និងមិត្តភាព រវាងប្រជាជាតិនានា ដោយឈរលើលើមូលដ្ឋានគោរពគោលការណ៍សិទ្ធិស្មើគ្នា និងសិទ្ធិស្វ័យសំរេចរបស់របស់ប្រជាជន អង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវលើកស្ទួយ :

ក. កំរិតជីវភាពរស់នៅកាន់តែខ្ពស់ជាង ការអាស្រ័យផលយ៉ាងពេលលេញ និងលក្ខខណ្ឌនៃការអភិវឌ្ឍន៍ និងវឌ្ឍនភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ។

ខ. ដំណោះស្រាយបញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងសុខភាព សង្គម សេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិ និងបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធ ព្រមទាំងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអប់រំ និងវប្បធម៌អន្តរជាតិ ។

គ. ការគោរព និងការប្រតិបត្តិជាសកលនៃសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានសំរាប់អ្នកទាំងអស់គ្នា ដោយគ្មានការបែងចែក ដូចជាជាតិសាសន៍ ភេទ ភាសា ឬសាសនា ។

មាត្រា ៥៦

សមាជិកទាំងអស់របស់សហប្រជាជាតិ ប្តេជ្ញាដោយខ្លួនឯងថា នឹងចាត់វិធានការរួម និងដោយឡែក ដោយសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ ចំពោះសមិទ្ធិផលនៃគោលបំណង ដូចមានចែងនៅក្នុងមាត្រា៥៥ ។

esckRbkasCask l sBsTmnsS

6- esckRbkasCasklsBsTmnsS

សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សត្រូវបានអនុម័ត និងប្រកាសដោយសេចក្តីសម្រេចចិត្ត នៃមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិលេខ២១៧ A(III)

នៅថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៨

bBkfa

ដោយយល់ឃើញថា ការទទួលស្គាល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរជាប់ពីកំណើត និងសិទ្ធិស្មើភាពគ្នា និងសិទ្ធិមិនអាចលក់ដូរ ផ្ទេរ ឬដកហូតបានរបស់សមាជិកទាំងអស់នៃគ្រួសារមនុស្ស គឺជាគ្រឹះនៃសេរីភាពយុត្តិធម៌ និងសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ដោយយល់ឃើញថា ការមិនទទួលស្គាល់ និងការប្រមាថមើលងាយសិទ្ធិមនុស្ស នាំឱ្យមានអំពើព្រៃផ្សៃសាហាវយង់ឃ្នង ធ្វើឱ្យក្តៅក្រហាយដល់សតិសម្បជញ្ញៈមនុស្សជាតិ និង *ថា* ការឈានដល់ពិភពលោកមួយដែលមនុស្សទាំងឡាយមានសេរីភាពក្នុងការនិយាយស្តី និងជំនឿ និងភាពរួចផុតពីការភ័យខ្លាច និងទុគ៌តភាព ត្រូវបានប្រកាសថាជាសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏ខ្ពស់បំផុតរបស់មនុស្សទូទៅ ។

ដោយយល់ឃើញថា ជាការចាំបាច់ដែលសិទ្ធិមនុស្សត្រូវតែបានការពារដោយនីតិរដ្ឋ ដើម្បីជៀសវាងកុំឱ្យមនុស្សបង្ខំចិត្តជាចុងក្រោយបង្អស់ បះបោរប្រឆាំងទល់នឹងអំណាចផ្តាច់ការនិងការគាបសង្កត់ ។

ដោយយល់ឃើញថា ជាការចាំបាច់ ដែលត្រូវលើកស្ទួយការពង្រីកទំនាក់ទំនងជាមិត្តភាព រវាងប្រជាជាតិនានា ។

ដោយយល់ឃើញថា ប្រជាជាតិទាំងឡាយនៃសហប្រជាជាតិ បានប្រកាសបញ្ជាក់សារជាថ្មីក្នុងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ នូវជំនឿរបស់ខ្លួន ទៅលើសិទ្ធិមូលដ្ឋាននៃមនុស្ស លើសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ លើតម្លៃរបស់មនុស្ស និងលើសមភាពនៃសិទ្ធិរវាងបុរសនិងស្ត្រី ហើយប្តេជ្ញាលើកស្ទួយវឌ្ឍនភាពសង្គម និងកម្រិតជីវភាពរស់នៅឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ក្នុងសេរីភាពកាន់តែទូលំទូលាយ ។

ដោយយល់ឃើញថា ដោយសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ រដ្ឋជាសមាជិកទាំងអស់ សន្យាធ្វើឱ្យមានការគោរពជាសកល និងការប្រតិបត្តិនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ។

ដោយយល់ឃើញថា ការយល់ដូចគ្នាមួយអំពីសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងនេះ មានសារសំខាន់បំផុតដើម្បីបំពេញនូវការសន្យាខាងលើ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ មហាសន្និបាតប្រកាសថា :

សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សនេះ ជាឧត្តមគតិរួមដែលប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ៗប្រទេស និងប្រជាជាតិទាំងអស់ត្រូវធ្វើឱ្យបានសម្រេច ដើម្បីឱ្យបុគ្គលគ្រប់ៗរូប និងអង្គការសង្គមទាំងអស់ ដោយរក្សាខ្ជាប់ជានិច្ចក្នុងស្មារតីរបស់ខ្លួន នូវសេចក្តីប្រកាសនេះ ខិតខំប្រឹងប្រែងបណ្តុះបណ្តាលការគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងនេះ តាមរយៈការបង្រៀន និងការអប់រំ ហើយនិងខំប្រឹងប្រែងធានាឱ្យមានការទទួលស្គាល់ និងការអនុវត្តន៍ជាសកល និងដោយស័ក្តិសិទ្ធិ នូវសិទ្ធិ និងសេរីភាព ដោយវិធានការជាតិ និងអន្តរជាតិ ដែលមានលក្ខណៈរីកចម្រើនជាលំដាប់ ទាំងក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋនៃរដ្ឋសមាជិក ទាំងក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋដែនដីដែលស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋទាំងនោះ ។

maRta 1

មនុស្សទាំងអស់ កើតមកមានសេរីភាព និងសមភាព ក្នុងផ្នែកសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសិទ្ធិ ។ មនុស្សមានវិចារណញ្ញាណ និងសតិសម្បជញ្ញៈជាប់ពីកំណើត ហើយគប្បីប្រព្រឹត្តចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមកក្នុងស្មារតីភាតរភាពជាបងប្អូន ។

maRta 2

មនុស្សម្នាក់ៗ អាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងអស់ដែលមានចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ ដោយគ្មានការប្រកាន់បែងចែកបែបណាមួយ មានជាអាទិ៍ ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា មតិនយោបាយ ឬមតិផ្សេងៗទៀត ដើមកំណើតជាតិ ឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ កំណើត ឬស្ថានភាពដទៃៗទៀតឡើយ ។

លើសពីនេះ មិនត្រូវធ្វើការប្រកាន់បែងចែកណាមួយ ដោយសំអាងទៅលើឋានៈខាងនយោបាយ ខាងដែនសមត្ថកិច្ច ឬខាងអន្តរជាតិរបស់ប្រទេស ឬដែនដីដែលបុគ្គលណាម្នាក់រស់នៅ ទោះបីជាប្រទេស ឬដែនដីនោះឯករាជ្យក្តី ស្ថិតក្រោមអាណាព្យាបាលក្តី ឬ គ្មានស្វ័យគ្រប់គ្រងក្តី ឬ ស្ថិតក្រោមការដាក់កម្រិតផ្សេងទៀតណាមួយ ដល់អធិបតេយ្យភាពក្តី ។

maRta 3

បុគ្គលម្នាក់ៗ មានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត សេរីភាព និងសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួន។

maRta 4

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវស្ថិតក្នុងទាសភាព ឬស្ថិតក្នុងភាពជាអ្នកបម្រើដាច់ថ្លៃឡើយ ។ ទាសភាព និងទាសពាណិជ្ជកម្ម តាមគ្រប់ទម្រង់ទាំងអស់ ត្រូវហាមឃាត់ ។

maRta 5

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវទទួលទារុណកម្ម ឬការប្រព្រឹត្តិមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាបបានឡើយ ។

maRta 6

ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិឱ្យគេទទួលស្គាល់ថាជាមនុស្ស នៅគ្រប់ទីកន្លែង ។

maRta 7

ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ និងមានសិទ្ធិទទួលការការពារពីច្បាប់ស្មើៗគ្នា ដោយគ្មានការរើសអើង ។ មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលការការពារស្មើៗគ្នា ប្រឆាំងនឹងការរើសអើងណាដែលរំលោភលើសេចក្តីប្រកាសនេះ ព្រមទាំងប្រឆាំងនឹងការញុះញង់ឱ្យមានការរើសអើង ។

maRta 8

មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិរកដំណោះស្រាយស័ក្តិសិទ្ធិមួយ នៅចំពោះមុខសាលាជំរះក្តីជាតិដែលមានសមត្ថកិច្ច ចំពោះអំពើទាំងឡាយណាដែលរំលោភសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬដោយច្បាប់ ។

maRta 9

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានចាប់ខ្លួន ឃុំខ្លួន ឬនិរទេសខ្លួន តាមអំពើចិត្តឡើយ ។

maRta 10

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិស្មើគ្នាពេញលេញ សុំឱ្យតុលាការឯករាជ្យ និងមិនលំអៀង ពិនិត្យរឿងក្តីរបស់ខ្លួនជាសាធារណៈ និងដោយសមធម៌ ដើម្បីសម្រេចលើសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ច និងលើភាពសមហេតុផល នៃការចោទប្រកាន់ទាំងឡាយខាងបទព្រហ្មទណ្ឌមកលើខ្លួន ។

maRta 11

១. ជនណាដែលជាប់ចោទពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវសន្មត់ជាជនគ្មានទោសរហូតដល់ពិរុទ្ធភាពត្រូវបានរកឃើញ នៅក្នុងសវនាការជាសាធារណៈដែលមានការធានាចាំបាច់ដើម្បីឱ្យជននោះការពារខ្លួន ។

២. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដោយអំពើ ឬការខកខានមិនបានធ្វើ បើអំពើ ឬការខកខាននេះ មិនបានចែងក្នុងច្បាប់ជាតិ ឬអន្តរជាតិ ថាជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនៅពេលធ្វើអំពើ ឬមានការខកខាននេះ ។ ដូចគ្នានេះដែរ មិនត្រូវមានការផ្តន្ទាទោសឱ្យធ្ងន់ជាងទោសដែលបានកំណត់ឱ្យអនុវត្តក្នុងអំឡុងពេលដែលបទល្មើសបានកើតឡើងឡើយ ។

maRta 12

គ្មានមនុស្សណាម្នាក់ ត្រូវរងការរំលោភជ្រៀតជ្រែកតាមអំពើចិត្តក្នុងជីវិតឯកជន គ្រួសារ ទីលំនៅ ឬការឆ្លើយឆ្លង ឬការធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយស និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ខ្លួនបានឡើយ ។ ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិ ទទួលការការពារពីច្បាប់ ប្រឆាំងនឹងការជ្រៀតជ្រែក ឬការប៉ះពាល់បែបនេះ ។

maRta 13

១. មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិធ្វើដំណើរដោយសេរី និងមានសិទ្ធិជ្រើសរើសនិវេសនដ្ឋានក្នុងរដ្ឋមួយ ។

២. មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិចាកចេញពីប្រទេសណាមួយ រួមទាំងប្រទេសរបស់ខ្លួនផង និងមានសិទ្ធិវិលត្រឡប់មកប្រទេសរបស់ខ្លួនវិញ ។

maRta 14

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិស្វែងរក និងទទួលកន្លែងជ្រកកោនក្នុងប្រទេសដទៃទៀត ក្នុងករណីមានការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញមកលើខ្លួន ។

២. សិទ្ធិសុំជ្រកកោននេះ មិនអាចលើកមកសំអាងបានទេ ក្នុងករណីមានការចោទប្រកាន់ដែលពិតជាកើតឡើង ពីបទល្មើសមិនមែននយោបាយ ឬពីការប្រព្រឹត្តណា ដែលផ្ទុយពីគោលបំណង និងគោលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សហប្រជាជាតិ ។

maRta 15

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានសញ្ជាតិមួយ ។

២. គ្មានជនណាម្នាក់អាចត្រូវដកហូតសញ្ជាតិ ឬរារាំងសិទ្ធិប្តូរសញ្ជាតិរបស់ខ្លួនតាមអំពើចិត្តបាន។

maRta 16

១. មនុស្សប្រុសស្រីដល់អាយុគ្រប់ការ មានសិទ្ធិរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងកសាងគ្រួសារដោយមិនប្រកាន់ពូជសាសន៍ សញ្ជាតិ ឬសាសនាឡើយ ។ មនុស្សប្រុសស្រីមានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ក្នុងចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងក្នុងពេលរំលាយចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។

២. អាពាហ៍ពិពាហ៍នឹងអាចប្រព្រឹត្តទៅបាន លុះត្រាតែមានការព្រមព្រៀងដោយសេរី និងពេញលេញពីអនាគតប្តីប្រពន្ធ ។

៣. គ្រួសារជាអង្គភាពធម្មជាតិ និងជាអង្គភាពមូលដ្ឋាននៃសង្គម ហើយគ្រួសារមានសិទ្ធិទទួលការការពារពីសង្គមនិងរដ្ឋ ។

maRta 17

១. មនុស្សគ្រប់រូប ទោះតែម្នាក់ឯងក្តី ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃក្តី មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ។

២. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានដកហូតកម្មសិទ្ធិ តាមអំពើចិត្តឡើយ ។

maRta 18

ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពខាងការគិត សតិសម្បជញ្ញៈ និងសាសនា ។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូលទាំងសេរីភាពផ្លាស់ប្តូរសាសនា ឬជំនឿ ព្រមទាំងសេរីភាពសម្តែងសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួនតែម្នាក់ឯង ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃ ជាសាធារណៈ ឬជាឯកជន តាមការបង្ហាត់បង្រៀន ការអនុវត្តន៍ ការគោរពបូជា និងការប្រតិបត្តិតាម ។

maRta 19

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការមានមតិ និងការសម្តែងមតិ ។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូលទាំងសេរីភាពក្នុងការប្រកាន់មតិ ដោយគ្មានការជ្រៀតជ្រែក និងសេរីភាពក្នុងការស្វែងរក ការទទួល និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងគំនិតនានាដោយគ្មានព្រំដែនទឹកដី ទោះតាមរយៈមធ្យោបាយសម្តែងមតិណាមួយក៏ដោយ ។

maRta 20

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការប្រជុំ ឬការរួមគ្នាជាសមាគម ដោយសន្តិវិធី ។

២. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំ ឱ្យចូលរួមក្នុងសមាគមណាមួយឡើយ ។

maRta 21

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ដោយផ្ទាល់ ឬតាមរយៈតំណាងដែលបានជ្រើសរើសដោយសេរី ។

២. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិចូលបម្រើមុខងារសាធារណៈនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ក្នុងលក្ខខណ្ឌសមភាព ។

៣. ឆន្ទៈរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ជាមូលដ្ឋានអំណាចនៃការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈ ។ ឆន្ទៈនេះត្រូវសម្ដែងចេញតាមរយៈការបោះឆ្នោតទៀងទាត់ តាមពេលកំណត់ និងពិតប្រាកដ ដែលមានលក្ខណៈសកល ស្មើភាព និងសម្ងាត់ ឬតាមនីតិវិធីសមមូល ដែលធានាសេរីភាពនៃការបោះឆ្នោត ។

maRta 22

ក្នុងឋានៈជាសមាជិកនៃសង្គម មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានសន្តិសុខសង្គម និងមានបុព្វសិទ្ធិសម្រេចបានសិទ្ធិខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ដែលចាំបាច់សម្រាប់សេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ និងការរីកចំរើនដោយសេរីនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួន តាមរយៈការខិតខំរបស់ជាតិ និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងដោយយោងទៅតាមការរៀបចំ និងធនធានរបស់ប្រទេសនីមួយៗ ។

maRta 23

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិមានការងារធ្វើ ជ្រើសរើសការងារដោយសេរី ទទួលលក្ខខណ្ឌការងារត្រឹមត្រូវ និងពេញចិត្ត និងមានការការពារប្រឆាំងនឹងភាពអត់ការងារធ្វើ ។

២. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បៀវត្សស្មើគ្នា ចំពោះការងារដូចគ្នាដោយគ្មានការរើសអើង ។

៣. អ្នកធ្វើការងារ មានសិទ្ធិទទួលបានលាភការ ដោយសមធម៌ និងពេញចិត្ត ដើម្បីធានាអត្ថិភាពរស់នៅរបស់ខ្លួន និងគ្រួសារ ឱ្យសមស្របនឹងសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរនៃមនុស្ស និងត្រូវបានបំពេញបន្ថែមទៀត ដោយមធ្យោបាយផ្សេងៗនៃការការពារផ្នែកសង្គម ប្រសិនបើចាំបាច់ ។

៤. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិបង្កើតសហជីព និងចូលរួមក្នុងសហជីព ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ។

maRta 24

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិឈប់សម្រាក និងលំហែកំសាន្ត រួមបញ្ចូលទាំងកម្រិតម៉ោងការងារសមហេតុផល និងការឈប់សម្រាក ដោយបានប្រាក់បៀវត្សតាមពេលកំណត់ទៀងទាត់ ។

maRta 25

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានកម្រិតជីវភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាសុខភាព និងសុខុមាលភាពរបស់ខ្លួន និងគ្រួសារ រួមមានចំណីអាហារ សម្លៀកបំពាក់ លំនៅដ្ឋាន ការថែទាំសុខភាព និងសេវាសង្គមកិច្ចចាំបាច់ផ្សេងៗទៀត ។ មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានការគាំពារ នៅពេលគ្មានការងារធ្វើ មានជំងឺ ពិការ មេម៉ាយ ឬពោះម៉ាយ ចាស់ជរា ឬនៅពេលបាត់បង់មធ្យោបាយធានាជីវភាពដែលបណ្ដាលមកពីកាលៈទេសៈផុតពីឆន្ទៈរបស់ខ្លួន ។

២. មាតុភាព និងកុមារភាព មានសិទ្ធិទទួលជំនួយ និងការថែទាំពិសេស ។ កុមារគ្រប់រូប ទោះកើតពីឪពុកម្ដាយមានខាន់ស្លាក្ដី ឬឥតខាន់ស្លាក្ដី ត្រូវបានទទួលការការពារខាងសង្គមកិច្ចដូចគ្នា ។

maRta 26

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ ។ ការអប់រំ ត្រូវឥតបង់ថ្លៃយ៉ាងហោចណាស់សម្រាប់ការអប់រំបឋមសិក្សា និងអប់រំមូលដ្ឋាន ។ ការអប់រំបឋមសិក្សា គឺជាកាតព្វកិច្ច ។ ការអប់រំខាងបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវរៀបចំឱ្យមានជាទូទៅ ។ ការអប់រំឧត្តមសិក្សា ត្រូវបើកឱ្យចូលរៀនស្មើភាពគ្នា ដោយឈរលើមូលដ្ឋានសមត្ថភាព ។

២. ការអប់រំ ត្រូវសំដៅទៅរកការរីកលូតលាស់ពេញលេញនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់មនុស្ស និងការពង្រឹងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ។ ការអប់រំនេះ ត្រូវលើកកំពស់ការយល់ដឹងការអត់ឱនអធ្យាស្រ័យគ្នា និងមិត្តភាព រវាងប្រជាជាតិ និងក្រុមពូជសាសន៍ ឬក្រុមសាសនាទាំងអស់ព្រមទាំងការអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពរបស់សហប្រជាជាតិ ក្នុងការថែរក្សាសន្តិភាព ។

៣. មាតាបិតា មានសិទ្ធិជាអាទិភាព ក្នុងការជ្រើសរើសប្រភេទនៃការអប់រំ សម្រាប់បុត្រធីតារបស់ខ្លួន ។

maRta 27

១. មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិចូលរួមដោយសេរី ក្នុងជីវភាពវប្បធម៌របស់សហគមន៍ អាស្រ័យផល

សិល្បៈ និងចូលរួមចំណែកក្នុងវឌ្ឍនភាពវិទ្យាសាស្ត្រ និងក្នុងផលប្រយោជន៍ដែលបានមកពីវឌ្ឍនភាព ។

២. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានការការពារផលប្រយោជន៍ ខាងសីលធម៌ និងសម្ភារៈ ដែលបានមកពីផលិតកម្មខាងវិទ្យាសាស្ត្រ អក្សរសាស្ត្រ ឬសិល្បៈ ដែលជាស្នាដៃរបស់ខ្លួន ។

maRta 28

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបាននូវសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម និងអន្តរជាតិ ដែលធ្វើឱ្យសិទ្ធិ និងសេរីភាព ចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ អាចសម្រេចបានដោយពេញលេញ ។

maRta 29

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានករណីយកិច្ច ចំពោះសហគមន៍ ដែលជាកន្លែងតែមួយគត់ ដែលអាចបង្កើតបានការរីកចម្រើនដោយសេរី និងពេញបរិបូរណ៍ នូវបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួន ។

២. ក្នុងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់ខ្លួន មនុស្សគ្រប់រូប ត្រូវស្ថិតនៅត្រឹមតែកម្រិតព្រំដែន ដែលច្បាប់បានកំណត់ សំរាប់ធានាការទទួលស្គាល់ និងការគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ និងបំពេញសេចក្តីត្រូវការយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ខាងសីលធម៌ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងសុខុមាលភាពទូទៅ នៅក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យតែប៉ុណ្ណោះ ។

៣. តែយ៉ាងណាក៏ដោយ សិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងនេះ មិនអាចយកទៅប្រើប្រាស់ផ្ទុយនឹងគោលបំណង និងគោលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សហប្រជាជាតិឡើយ ។

maRta 30

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយ នៃសេចក្តីប្រកាសនេះ អាចត្រូវបានបកស្រាយតម្រូវថា រដ្ឋណាមួយ ក្រុមណាមួយ ឬបុគ្គលណាម្នាក់ មានសិទ្ធិបែបណាមួយ ក្នុងការធ្វើសកម្មភាព ឬការប្រព្រឹត្តអំពើអ្វីមួយ ដែលសំដៅទៅបំផ្លិចបំផ្លាញនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងឡាយ ដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ ឡើយ ។

ktkasBaaGnrCat

sB

sTesdkc sgmkc

ngvb,Fm

7- ktkasBaaGnrCatsBsTesdkc sgmkc ngvb,Fm

កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ត្រូវបានអនុម័ត និងបើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន និងឱ្យចូលជាសមាជិក ដោយសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ លេខ ២២OOA (XXI) ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦
ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៦ ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រា២៧

bBkfa

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ :

យល់ឃើញថា ស្របតាមគោលការណ៍ដែលបានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ការទទួលស្គាល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរជាប់ពីកំណើត និងការទទួលស្គាល់សិទ្ធិស្មើគ្នា និងមិនអាចលក់ដូរ ផ្ទេរ ឬដកហូតបានរបស់សមាជិកទាំងអស់នៃគ្រួសារមនុស្ស គឺជាគ្រឹះនៃសេរីភាព យុត្តិធម៌ និងសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ទទួលស្គាល់ថា សិទ្ធិទាំងនេះ កើតចេញមកពីសេចក្តីថ្លៃថ្នូរជាប់ពីកំណើតរបស់មនុស្ស ។

ទទួលស្គាល់ថា ស្របតាមសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ឧត្តមគតិនៃមនុស្ស សេរីភាពរួចផុតពីការភ័យខ្លាច និងទុគ៌តភាព អាចសម្រេចជោគជ័យទៅបាន លុះត្រាតែបង្កើតបានលក្ខខណ្ឌដែលឱ្យមនុស្សម្នាក់ៗ អាចប្រើប្រាស់បាននូវសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ព្រមទាំងសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយរបស់ខ្លួន ។

យល់ឃើញថា ធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ តម្រូវឱ្យរដ្ឋនានានូវកាតព្វកិច្ចលើកស្ទួយ ការគោរពជាសកល និងការប្រតិបត្តិនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់មនុស្ស ។

យល់ថា បុគ្គលម្នាក់ៗ មានករណីយកិច្ចចំពោះអ្នកដទៃ និងសហគមន៍ដែលខ្លួនរស់នៅ មានការទទួលខុសត្រូវក្នុងការខិតខំលើកស្ទួយ និងធ្វើឱ្យមានការប្រតិបត្តិសិទ្ធិដែលទទួលស្គាល់ក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ។

ព្រមព្រៀងលើមាត្រាទាំងឡាយដូចតទៅ :

EpkTI 1

maRta 1

១. ប្រជាជាតិទាំងអស់មានសិទ្ធិស្វ័យសម្រេច ។ ដោយអាស្រ័យនូវសិទ្ធិនេះ ប្រជាជាតិទាំងនោះកំណត់ដោយសេរីនូវឋានៈនយោបាយ និងខិតខំអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ចនិងវប្បធម៌របស់ខ្លួនដោយសេរី។

២. ដើម្បីសម្រេចគោលដៅរបស់ខ្លួន ប្រជាជាតិទាំងអស់អាចចាត់ចែងដោយសេរីនូវភោគទ្រព្យ និង ធនធានធម្មជាតិរបស់ខ្លួន ដោយមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កាតព្វកិច្ច ដែលចេញមកពីសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិ ដែលផ្អែកលើគោលការណ៍នៃផលប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមក និងគោលការណ៍នៃច្បាប់អន្តរជាតិ ។ តែក្នុងណាក៏ដោយ ក៏ប្រជាជាតិនីមួយៗ មិនត្រូវបានដកហូតមធ្យោបាយផ្ទាល់របស់ខ្លួនសម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិតឡើយ ។

៣. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ រួមទាំងរដ្ឋនានាដែលមានការទទួលខុសត្រូវគ្រប់គ្រងទឹកដីអស្វយ័ត និងទឹកដីអាណាព្យាបាល ត្រូវលើកស្ទួយធ្វើឱ្យបានសម្រេចនូវសិទ្ធិស្វ័យសម្រេច និងត្រូវគោរពសិទ្ធិនេះ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ។

EpkTI 2

maRta 2

១. រដ្ឋភាគីនីមួយៗនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយការប្រឹងប្រែងរបស់ខ្លួនឯងផ្ទាល់ និងតាមរយៈជំនួយ និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ជាពិសេសខាងសេដ្ឋកិច្ច និងបច្ចេកទេស សន្យាចាត់វិធានការ ប្រើប្រាស់ជាអតិបរមានូវធនធានដែលខ្លួនមាន សម្រាប់ការធ្វើឱ្យមានការរីកចម្រើនជាលំដាប់ នូវការសម្រេចបានដោយពេញលេញនូវសិទ្ធិទាំងអស់ ដែលទទួលស្គាល់ក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ តាមគ្រប់មធ្យោបាយសមស្របរួមមានជាពិសេសការអនុម័តវិធានការខាងច្បាប់ផង ។

២. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាធានាថា សិទ្ធិទាំងឡាយដែលចែងក្នុងកតិកាសញ្ញានេះនឹងត្រូវប្រើប្រាស់ដោយគ្មានការរើសអើងណាមួយ ផ្អែកលើពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ សាសនា ភាសា មតិនយោបាយឬមតិផ្សេងៗទៀត ដើមកំណើតជាតិឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ កំណើតឬស្ថានភាពដទៃទៀតឡើយ

៣. ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ទាំងឡាយ ដោយគិតគូរឱ្យបានត្រឹមត្រូវដល់សិទ្ធិមនុស្ស និងសេដ្ឋកិច្ចជាតិរបស់ខ្លួន អាចកំណត់ដល់កម្រិតត្រឹមណាមួយដែលខ្លួនធានាសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច ដែលទទួលស្គាល់ក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ដល់អ្នកដែលពុំមែនជាប្រជាពលរដ្ឋខ្លួន ។

maRta 3

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាធាតានូវសិទ្ធិស្មើគ្នារវាងបុរសនិងស្ត្រី ក្នុងការអាស្រ័យផលសិទ្ធិ

សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ទាំងអស់ ដែលមានចែងនៅក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ។

maRta 4

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់ថា ក្នុងការទទួលបានសិទ្ធិទាំងឡាយដែលធានាដោយរដ្ឋស្របតាមកតិកាសញ្ញានេះ រដ្ឋអាចដាក់សិទ្ធិទាំងនេះឱ្យមានព្រំដែន ដែលកំណត់ដោយច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ ដោយឱ្យស្របទៅនឹងប្រភេទនៃសិទ្ធិទាំងនេះ និងសម្រាប់តែដើម្បីលើកស្ទួយសុខុមាលភាពទូទៅប៉ុណ្ណោះ នៅក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ។

maRta 5

១. គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃកតិកាសញ្ញានេះ អាចត្រូវបានគេបកស្រាយតម្រូវថារដ្ឋណាមួយ ក្រុមណាមួយ បុគ្គលណាម្នាក់ មានសិទ្ធិណាមួយ ធ្វើសកម្មភាពណាមួយឬ ប្រព្រឹត្តិអំពើណាមួយសំដៅទៅបំផ្លិចបំផ្លាញសិទ្ធិ ឬសេរីភាព ដែលទទួលស្គាល់ដោយកតិកាសញ្ញានេះ ឬសំដៅទៅដាក់កម្រិតដែលមានវិសាលភាពធំជាងកម្រិតដែលបានចែងនៅក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ។

២. មិនត្រូវធ្វើការរិតត្បិត ឬធ្វើបដិបញ្ញត្តិណាមួយ ទៅលើសិទ្ធិមនុស្សមូលដ្ឋាន ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ ឬនៅជាធរមាននៅក្នុងរដ្ឋភាគីទាំងឡាយនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់ អនុសញ្ញា បទបញ្ជា ឬទំនៀមទំលាប់ទាំងឡាយ ដោយយកលេសថា កតិកាសញ្ញានេះមិនទទួលស្គាល់ ឬទទួលស្គាល់សិទ្ធិទាំងនោះនៅក្នុងកម្រិតតិចជាង ។

EpkTI 3

maRta 6

១. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិធ្វើការងារ រួមមានសិទ្ធិរបស់មនុស្សគ្រប់រូបមានលទ្ធភាពចិញ្ចឹមជីវិតដោយការងារដែលជ្រើសរើស ឬព្រមទទួលយកដោយសេរី និងចាត់វិធានការសមស្រប ដើម្បីការពារសិទ្ធិនេះ ។

២. វិធានការដែលរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះប្រកាន់យក ដើម្បីធានាការប្រើប្រាស់ពេញលេញនូវសិទ្ធិនេះ ត្រូវរួមបញ្ចូល ការតម្រង់ទិសខាងបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ និងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលគោលនយោបាយ និងបច្ចេកទេស ដើម្បីធានាឱ្យមានការអភិវឌ្ឍន៍ថេរខាងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ និងការងារពេញលេញដែលមានផលប្រយោជន៍ ក្នុងលក្ខខណ្ឌការពារសេរីភាពមូលដ្ឋាន ខាងនយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ចចំពោះបុគ្គលគ្រប់រូប ។

maRta 7

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់បុគ្គលគ្រប់រូប ដើម្បីទទួលបាននូវលក្ខខណ្ឌការងារត្រឹមត្រូវ និងប្រកបដោយអំណោយផល ដែលធានាជាពិសេសនូវ :

(ក) ប្រាក់កម្រៃដែលផ្តល់ជាអប្បបរមាឱ្យអ្នកធ្វើការ នូវ:

១. ប្រាក់ឈ្នួលប្រកបដោយសមធម៌ និងប្រាក់កម្រៃស្មើគ្នាចំពោះការងារដែលមានតម្លៃស្មើគ្នាដោយមិនមានការបែងចែកណាមួយ ជាពិសេស ស្ត្រីត្រូវតែមានការធានានូវលក្ខខណ្ឌការងារដែលផ្តល់ឱ្យពួកគេមិនតិចជាងលក្ខខណ្ឌដែលបុរសបានទទួល ដោយត្រូវបានប្រាក់កម្រៃស្មើគ្នា ចំពោះការងារដូចគ្នា ។

២. ជីវភាពរស់នៅសមរម្យសម្រាប់ខ្លួនគេផ្ទាល់ និងគ្រួសារ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។

(ខ) លក្ខខណ្ឌការងារប្រកបដោយសុវត្ថិភាព និងអនាម័យ ។

(គ) ឱកាសដូចគ្នាសម្រាប់បុគ្គលគ្រប់រូប ដើម្បីបានឡើងឋានៈក្នុងការងារទៅកម្រិតខ្ពស់សមស្រប ដោយមិនពិចារណាទៅលើអ្វីផ្សេងពីអតីតភាពការងារ និងសមត្ថភាព ។

(ឃ) ការសម្រាក ការលំហែ ការកម្រិតម៉ោងធ្វើការសមរម្យ និងការឈប់សម្រាកតាមកាលកំណត់ទៀងទាត់ ដោយមានប្រាក់ឈ្នួល និងប្រាក់កម្រៃសម្រាប់ថ្ងៃបុណ្យជាតិ ។

maRta 8

១. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាធានាឱ្យបាននូវ :

(ក) សិទ្ធិសម្រាប់ជនគ្រប់រូប បង្កើតសហជីព និងចូលរួមសហជីព តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួនដោយស្ថិតក្រោមវិធានទាំងឡាយ ដែលកំណត់ដោយអង្គការពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីលើកស្ទួយ និងការពារផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ចរបស់ខ្លួន ។ ការប្រើប្រាស់សិទ្ធិនេះ មិនអាចរឹតត្បិតបានទេ លើកលែងតែការរឹតត្បិតនោះ មានចែងនៅក្នុងច្បាប់ និងជាវិធានការចាំបាច់ ក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ជាផលប្រយោជន៍ដល់សន្តិសុខជាតិ ឬសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬដើម្បីការពារសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ ។

(ខ) សិទ្ធិរបស់សហជីពបង្កើតសហព័ន្ធ ឬសម្ព័ន្ធជាតិ និងសិទ្ធិរបស់សហព័ន្ធ និងសម្ព័ន្ធជាតិបង្កើត ឬចូលរួមក្នុងអង្គការសហជីពអន្តរជាតិ ។

(គ) សិទ្ធិរបស់សហជីព ធ្វើសកម្មភាពដោយសេរី ដោយគ្មានកម្រិតព្រំដែន លើកលែងតែកម្រិតព្រំដែននោះមានចែងក្នុងច្បាប់ និងជាវិធានការចាំបាច់ ក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ សម្រាប់ជាផលប្រយោជន៍ដល់សន្តិសុខជាតិ ឬសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬដើម្បីការពារសិទ្ធិនិងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ ។

(ឃ) សិទ្ធិធ្វើកូដកម្ម ដែលត្រូវប្រើប្រាស់ឱ្យស្របតាមច្បាប់របស់ប្រទេសនីមួយៗ ។

២. មាត្រានេះ មិនរារាំងដល់ការដាក់ការរឹតត្បិតស្របច្បាប់លើការប្រើប្រាស់សិទ្ធិទាំងនេះ ដោយសមាជិកកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ឬនគរបាល ឬមុខងារសាធារណៈឡើយ ។

៣. គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃមាត្រានេះ អនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋភាគីទាំងអស់នៃអនុសញ្ញាឆ្នាំ១៩៤៨ នៃអង្គការពលកម្មអន្តរជាតិស្តីពីសេរីភាពខាងសហជីព និងការការពារសិទ្ធិសហជីព ចាត់វិធានការខាងផ្លូវច្បាប់ដែលប៉ះពាល់ ឬអនុវត្តច្បាប់តាមបែបដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការធានាទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានោះ ។

maRta 9

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនគ្រប់រូបទទួលបានសន្តិសុខសង្គម រួមទាំងការធានារ៉ាប់រងសង្គមផង ។

maRta 10

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់ថា :

១. កិច្ចគាំពារ និងជំនួយដ៏ទូលំទូលាយបំផុតដែលអាចធ្វើទៅបាន ត្រូវតែផ្តល់ឱ្យគ្រួសារដែលជាអង្គភាពធម្មជាតិ និងជាអង្គភាពមូលដ្ឋានរបស់សង្គម ជាពិសេសសម្រាប់ការកសាងគ្រួសារ និងនៅពេលដែលគ្រួសារមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះការថែរក្សា និងការអប់រំបុត្រធីតាក្នុងបន្ទុក ។ អាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវតែធ្វើឡើងដោយមានការយល់ព្រមដោយសេរីពីអនាគតប្តីប្រពន្ធ ។

២. កិច្ចគាំពារពិសេសមួយ ត្រូវផ្តល់ឱ្យម្តាយទាំងឡាយ សម្រាប់រយៈពេលសមរម្យមួយ នៅមុននិងក្រោយពេលសម្រាលកូន ។ ក្នុងរយៈពេលនេះ ម្តាយជានិយោជិក ត្រូវបានទទួលនូវការសម្រាកមានប្រាក់ខែ ឬការសម្រាកដែលមានការផ្តល់សន្តិសុខសង្គមគ្រប់គ្រាន់ ។

៣. វិធានការការពារ និងជំនួយពិសេស ត្រូវធ្វើឡើងជាគុណប្រយោជន៍ដល់កុមារ និងយុវជនទាំងអស់ ដោយគ្មានការរើសអើងណាមួយ ដោយមូលហេតុខ្សែលោហិត ឬលក្ខខណ្ឌអ្វីផ្សេងទៀតឡើយ ។

កុមារ និងយុវជនទាំងអស់ ត្រូវទទួលបាននូវការការពារ ប្រឆាំងនឹងអាជីវកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ។ ការជួលកុមារ និងយុវជនឱ្យធ្វើការ ដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សីលធម៌ ឬសុខភាពរបស់ពួកគេ ឬធ្វើឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិត ឬដែលអាចធ្វើឱ្យខូចដល់ការលូតលាស់ធម្មតារបស់ពួកគេ ត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់ ។ រដ្ឋត្រូវកំណត់អាយុជួលឱ្យធ្វើការងារ ហើយការជួលកុមារឱ្យធ្វើការងារ ក្រោមអាយុកំណត់នេះ ត្រូវហាមឃាត់ និងផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់ ។

maRta 11

១. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនគ្រប់រូប ក្នុងការទទួលបានកម្រិតជីវភាពគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ខ្លួនផ្ទាល់ និងសម្រាប់គ្រួសារខ្លួន រួមមានចំណីអាហារ សំលៀកបំពាក់ និងទីលំនៅគ្រប់គ្រាន់ ព្រមទាំងការរីកចម្រើនជាលំដាប់នៃលក្ខខណ្ឌរស់នៅរបស់គេ ។ រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប ដើម្បីធានាឱ្យសម្រេចបាននូវសិទ្ធិនេះ និងទទួលស្គាល់សារៈសំខាន់ចាំបាច់នៃសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ តាមការយល់ព្រមគ្នាដោយសេរី ។

២. ដោយទទួលស្គាល់សិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់មនុស្សគ្រប់រូប រួចចាកផុតពីសេចក្តីស្រេកឃ្លាន រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយម្នាក់ៗឯង និងតាមរយៈសហការអន្តរជាតិ ត្រូវចាត់វិធានការ រួមមានកម្មវិធីពិសេសៗជាក់លាក់ ដែលចាំបាច់ដូចតទៅ :

(ក) ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរដល់វិធីនៃការផលិត ការរក្សាទុក និងការចែកចាយម្ហូបអាហារ ដោយការប្រើប្រាស់ពេញលេញនូវចំណេះដឹងខាងបច្ចេកទេស និងវិទ្យាសាស្ត្រ ដោយការផ្សព្វផ្សាយគោលការណ៍នៃការអប់រំស្តីពីអាហារូបត្ថម្ភ និងដោយការអភិវឌ្ឍន៍ ឬការកែទម្រង់របបដីធ្លី ដើម្បីសម្រេចបាននូវការអភិវឌ្ឍន៍ និងការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់បំផុត ។

(ខ) ដើម្បីធានាការបែងចែកដោយសមធម៌ នូវធនធានស្បៀងអាហារពិភពលោក ទៅតាមសេចក្តីត្រូវការ ដោយគិតទៅដល់បញ្ហាទាំងឡាយដែលចោទឡើងចំពោះប្រទេសនាំចូល ក៏ដូចជាប្រទេសនាំចេញស្បៀងអាហារ ។

maRta 12

១. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់បុគ្គលគ្រប់រូបមានកម្រិតសុខភាព ទាំងខាងរាងកាយ និងខាងស្មារតីខ្ពស់បំផុត តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

២. វិធានការនានា ដែលរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះចាត់ ដើម្បីធានាការប្រើសិទ្ធិនេះឱ្យបាន

ពេញលេញ ត្រូវរាប់បញ្ចូលនូវវិធានការដែលចាំបាច់ដើម្បីធានា :

(ក) វិធានការសម្រាប់ការកាត់បន្ថយអត្រាមរណៈនៃទារកក្នុងពោះម្តាយ និងមរណៈនៃកុមារ និងសម្រាប់ការរីកលូតលាស់ប្រកបដោយសុខភាពល្អរបស់កុមារ ។

(ខ) ការធ្វើឱ្យប្រសើរគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃអនាម័យខាងផ្នែកបរិស្ថាន និងឧស្សាហកម្ម។

(គ) វិធីបង្ការ ការព្យាបាល និងការត្រួតពិនិត្យជំងឺឆ្លង ជំងឺរាតត្បាតជំងឺបណ្តាលមកពីវិជ្ជាជីវៈ និងជំងឺដទៃទៀត ព្រមទាំងប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងជំងឺទាំងនេះផង ។

(ឃ) ការបង្កើតលក្ខខណ្ឌសម្រាប់ធានាដល់ជនគ្រប់រូប នូវសេវាសុខាភិបាលគ្រប់ផ្នែក និងជំនួយផ្នែកសុខាភិបាលក្នុងពេលមានជំងឺ ។

maRta 13

១. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិបុគ្គលគ្រប់រូប ដើម្បីទទួលបានការអប់រំ ។ រដ្ឋភាគីព្រមព្រៀងគ្នាថា ការអប់រំត្រូវនាំឆ្ពោះទៅរកការរីកចម្រើនពេញលេញនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់មនុស្ស និងអត្ថន័យនៃសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្ស និងពង្រឹងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ។ រដ្ឋភាគីព្រមព្រៀងគ្នាបន្ថែមទៀតថា ការអប់រំ ត្រូវធ្វើឱ្យមនុស្សគ្រប់រូប អាចដើរតួនាទី មានប្រយោជន៍ ក្នុងសង្គមសេរី លើកស្ទួយការយោគយល់ ការអត់ឱន និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិ និងរវាងក្រុមពូជសាសន៍ ក្រុមជាតិពន្ធុ ឬក្រុមសាសនាទាំងអស់ ព្រមទាំងជ្រោមជ្រែងសកម្មភាព របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីរក្សាសន្តិភាព ។

២. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់ថា ដើម្បីសម្រេចបានការប្រើប្រាស់ពេញលេញនូវសិទ្ធិនេះ :

(ក) ការអប់រំកម្រិតបឋមសិក្សា ត្រូវតែជាកាតព្វកិច្ច ហើយឥតគិតថ្លៃសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា ។

(ខ) ការអប់រំកម្រិតមធ្យមសិក្សាតាមទម្រង់ទ្រាយផ្សេងៗ រួមទាំងការអប់រំបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈកម្រិតមធ្យម ត្រូវតែបើកឱ្យមានជាទូទៅ និងឱ្យមនុស្សគ្រប់គ្នាអាចចូលរៀនបាន តាមគ្រប់មធ្យោបាយសមស្របទាំងអស់ និងជាពិសេស តាមការដាក់ឱ្យមានជាលំដាប់ នូវការសិក្សាដោយឥតបង់ថ្លៃ ។

(គ) ការអប់រំកម្រិតឧត្តមសិក្សា ត្រូវតែបើកចំហដល់មនុស្សគ្រប់រូបដោយស្មើភាព តាមសមត្ថភាពរបស់មនុស្សម្នាក់ៗ តាមគ្រប់មធ្យោបាយសមស្របទាំងអស់ និងជាពិសេស តាមការដាក់ឱ្យមានជា

លំដាប់នូវការសិក្សាដោយឥតបង់ថ្លៃ ។

(ឃ) ការអប់រំមូលដ្ឋាន ត្រូវតែជំរុញ ឬពង្រឹង តាមគ្រប់មធ្យោបាយដែលអាចធ្វើទៅបាន សម្រាប់អ្នកដែលមិនបានទទួល ឬមិនបានបញ្ចប់កម្រិតបឋមសិក្សារបស់ខ្លួន ។

(ង) ត្រូវតែបន្តយ៉ាងសកម្ម លើការអភិវឌ្ឍន៍បណ្ដាញសិក្សាធិការគ្រប់លំដាប់ បង្កើតប្រព័ន្ធអាហារូបករណ៍ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងបង្កើនជាលំដាប់នូវលក្ខខណ្ឌសម្ភារៈរបស់បុគ្គលិកសិក្សា ។

៣. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាគោរពសេរីភាពរបស់មាតាបិតា និងអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់បើសមស្រប ដើម្បីជ្រើសរើសសាលារៀន ក្រៅពីសាលារៀនសាធារណៈឱ្យកូនរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែត្រូវស្របតាមវិធានអប្បបរមាដែលរដ្ឋអាចកំណត់ ឬអនុម័តក្នុងវិស័យអប់រំ និងរ៉ាប់រងការអប់រំ សាសនា និងសីលធម៌របស់កូន ស្របតាមជំនឿផ្ទាល់របស់ពួកគេ ។

៤. គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃមាត្រានេះ ត្រូវយកមកបកស្រាយ ថាប៉ះពាល់ដល់សេរីភាពនៃរូបវន្តបុគ្គល និងនីតិបុគ្គល ក្នុងការបង្កើត និងដឹកនាំគ្រឹះស្ថានសិក្សា លើកលែងតែគោលការណ៍ដែលបានចែងក្នុងកថាខ័ណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ ត្រូវបានគោរព និងឱ្យតែការអប់រំដែលផ្ដល់ឱ្យនៅក្នុងគ្រឹះស្ថានទាំងនោះ ស្របទៅនឹងបទដ្ឋានអប្បបរមាដែលអាចកំណត់ដោយរដ្ឋ ។

maRta 14

នៅពេលក្លាយជាភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ រដ្ឋភាគីដែលមិនទាន់អាចធានាការអប់រំកម្រិតបឋមជាកាតព្វកិច្ច និងដោយឥតបង់ថ្លៃនៅក្នុងដែនដីចំណុះនៃប្រទេសខ្លួន ឬដែនដីដែលស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន សន្យាបង្កើត និងអនុម័តក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ នូវផែនការលំអិតនៃវិធានការចាំបាច់ ដើម្បីធ្វើឱ្យបានសម្រេចជាលំដាប់ តាមចំនួនឆ្នាំសមរម្យដែលកំណត់ក្នុងផែនការនេះ នូវការអនុវត្តន៍ពេញលេញ នៃគោលការណ៍អប់រំកម្រិតបឋមជាកាតព្វកិច្ច និងដោយឥតបង់ថ្លៃសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា ។

maRta 15

១. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិនៃបុគ្គលគ្រប់រូប ដើម្បី :

(ក) ចូលរួមក្នុងជីវភាពវប្បធម៌ ។

(ខ) ទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីវឌ្ឍនភាព និងការអនុវត្តន៍វិទ្យាសាស្ត្រ ។

(គ) ទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីការការពារផលប្រយោជន៍ខាងសីលធម៌ និងខាងសម្ភារៈដែលកើត

ពីផលិតកម្មខាងវិទ្យាសាស្ត្រ អក្សរសាស្ត្រ ឬសិល្បៈដែលខ្លួនជាអ្នកបង្កើត ។

២. វិធានការ ដែលរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះប្រកាន់យក ដើម្បីធានាដល់ការប្រើប្រាស់ពេញលេញនូវសិទ្ធនេះ ត្រូវរួមបញ្ចូលវិធានការចាំបាច់សម្រាប់ធានាដល់ការថែរក្សា ការអភិវឌ្ឍន៍ និងការផ្សព្វផ្សាយខាងវិទ្យាសាស្ត្រ និងវប្បធម៌ ។

៣. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាគោរពសេរីភាពដែលមិនអាចខ្វះបាន សម្រាប់ការស្រាវជ្រាវខាងវិទ្យាសាស្ត្រ និងសកម្មភាពប្រឌិតញាណ ។

៤. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់អត្ថប្រយោជន៍ដែលបានមកពីការលើកទឹកចិត្ត និងការអភិវឌ្ឍន៍នៃសហប្រតិបត្តិការ និងការទាក់ទងជាអន្តរជាតិក្នុងវិស័យវិទ្យាសាស្ត្រ និងវប្បធម៌ ។

EpkTI 4

maRta 16

១. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាដាក់ជូន ដោយអនុលោមទៅតាមបទបញ្ញត្តិនានានៃផ្នែកនេះនៃកតិកាសញ្ញានេះ នូវរបាយការណ៍ស្តីពីវិធានការ ដែលខ្លួនបានអនុម័ត និងស្តីពីការរីកចម្រើនដែលសម្រេចបាន ដើម្បីធានាការគោរពសិទ្ធិ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយកតិកាសញ្ញានេះ ។

២. (ក) របាយការណ៍ទាំងអស់ ត្រូវដាក់ជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយអគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃរបាយការណ៍ទាំងនេះ ទៅក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ដើម្បីពិនិត្យ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។

(ខ) អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនផងដែរនូវច្បាប់ចម្លងនៃរបាយការណ៍ទាំងនេះ ទៅឱ្យស្ថាប័នឯកទេស ឬផ្នែកពាក់ព័ន្ធខ្លះនៃរបាយការណ៍ ដែលផ្ញើមកដោយរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដែលជាសមាជិកនៃស្ថាប័នឯកទេស តាមដែលរបាយការណ៍ ឬផ្នែកនៃរបាយការណ៍មានទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលស្ថិតក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ស្ថាប័នខាងលើ ស្របតាមសារលិខិតជាបតិដ្ឋាប័នរៀងៗខ្លួន ។

maRta 17

១. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវបង្ហាញរបាយការណ៍របស់ខ្លួនជាដំណាក់ៗ ស្របតាមកម្មវិធីដែលក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច នឹងកំណត់ក្នុងរយៈពេល១ឆ្នាំ គិតពីកាលបរិច្ឆេទដែលកតិកាសញ្ញានេះចូលជាធរមាន បន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះប្តូរយោបល់ជាមួយរដ្ឋភាគី និងស្ថាប័នឯកទេសពាក់ព័ន្ធ ។

២. របាយការណ៍អាចប្រាប់ពីកត្តា និងការលំបាកដែលរារាំងរដ្ឋទាំងនោះ ក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចក្រោមកតិកាសញ្ញានេះ ។

៣. ក្នុងករណីដែលព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបានដាក់ជូនអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬស្ថាប័នឯកទេសណាមួយ ដោយរដ្ឋភាគីណាមួយនៃកតិកាសញ្ញានេះហើយ នោះមិនចាំបាច់បង្ហាញព័ត៌មាននោះឡើងវិញទៀតទេ គឺគ្រាន់តែយោងឱ្យច្បាស់លាស់លើព័ត៌មាននោះទៅ ជាការគ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

maRta 18

ស្របតាមការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន នៅក្រោមធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ក្នុងវិស័យសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច អាចធ្វើការសម្របសម្រួលជាមួយស្ថាប័នឯកទេសនានា ពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើរបាយការណ៍ ដែលស្ថាប័នទាំងនេះ ត្រូវដាក់ជូនក្រុមប្រឹក្សា ហើយដែលទាក់ទងនឹងការរីកចម្រើនដែលសម្រេចបាន ក្នុងការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដែលស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ។ របាយការណ៍ទាំងនេះ អាចបញ្ចូលទិន្នន័យនៃសេចក្តីសម្រេច និងអនុសាសន៍លើការអនុវត្តន៍ ដែលបានអនុម័តដោយអង្គការមានសមត្ថកិច្ចនៃស្ថាប័នឯកទេស ។

maRta 19

ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច អាចធ្វើជូនគណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្ស ដើម្បីធ្វើការសិក្សា និងផ្តល់អនុសាសន៍ទូទៅ ឬដើម្បីជាព័ត៌មាន បើសិនជាមាន នូវរបាយការណ៍ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សដែលរដ្ឋនានាបានដាក់ជូន ស្របតាមមាត្រា១៦ និងមាត្រា១៧ និងរបាយការណ៍ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ដែលស្ថាប័នឯកទេសបានដាក់ជូនស្របតាមមាត្រា១៨ ។

maRta 20

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ និងស្ថាប័នឯកទេសពាក់ព័ន្ធនានា អាចជូនយោបល់ទៅក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច លើកអនុសាសន៍ទូទៅស្របតាមមាត្រា១៩ ឬយោងតាមអនុសាសន៍ទូទៅដែលមានក្នុងរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្ស ឬក្នុងឯកសារដែលមានចែងក្នុងរបាយការណ៍នោះ ។

maRta 21

ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច អាចដាក់ជូនមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិម្តងម្កាលនូវរបាយការណ៍ភ្ជាប់ជាមួយអនុសាសន៍ដែលមានលក្ខណៈទូទៅ និងសេចក្តីសង្ខេបព័ត៌មានដែលទទួលបានពីរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ និងស្ថាប័នឯកទេស ស្តីពីវិធានការដែលបានដាក់ចេញ និងការរីកចម្រើន

ដែលសម្រេចបាន ដើម្បីធានាការគោរពជាទូទៅ នូវសិទ្ធិដែលបានទទួលស្គាល់ក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ។

maRta 22

ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច អាចជំរាបជូនអង្គការដទៃទៀត នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ អង្គការជាសាខា និងស្ថាប័នឯកទេសពាក់ព័ន្ធ ដែលផ្តល់ជំនួយខាងបច្ចេកទេស នូវបញ្ហាទាំងឡាយដូចបាន លើកឡើងក្នុងរបាយការណ៍ ដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងផ្នែកនេះ នៃកតិកាសញ្ញានេះ ហើយអាចជួយអង្គការ ទាំងនេះ ធ្វើការសម្រេចក្នុងរង្វង់សមត្ថកិច្ចផ្ទាល់រៀងៗខ្លួន នូវការគួរឱ្យមានវិធានការអន្តរជាតិសម្រាប់ រួមចំណែកក្នុងការអនុវត្តន៏កតិកាសញ្ញានេះ ឱ្យបានស័ក្តិសិទ្ធិ និងជាលំដាប់ ។

maRta 23

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ព្រមព្រៀងគ្នាថា វិធានការលំដាប់អន្តរជាតិ ដើម្បីសម្រេចបាននូវសិទ្ធិ ដែលមានចែងក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ មានជាអាទិ៍ ការធ្វើអនុសញ្ញា ការអនុម័តអនុសាសន៏ ការឧបត្ថម្ភ ជំនួយបច្ចេកទេស និងការរៀបចំការប្រជុំថ្នាក់តំបន់ និងការប្រជុំផ្នែកបច្ចេកទេស សម្រាប់ពិគ្រោះ យោបល់ និងសិក្សាជាមួយរដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធ ។

maRta 24

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវយកមកបកស្រាយ ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់បទបញ្ញត្តិ ទាំងឡាយនៃធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ និងធម្មនុញ្ញនៃស្ថាប័នឯកទេសដែលកំណត់ការទទួលខុសត្រូវរៀងៗ ខ្លួន របស់ស្ថាប័ននានា នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ និងស្ថាប័នឯកទេសដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាដែលដោះ ស្រាយក្នុងកតិកាសញ្ញានេះឡើយ ។

maRta 25

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយ ត្រូវយកមកបកស្រាយធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិពីកំណើតរបស់ប្រជាជាតិក្នុង ការអាស្រ័យផល និងប្រើប្រាស់ដោយពេញលេញ និងដោយសេរីនូវភោគទ្រព្យ និងធនធានធម្មជាតិរបស់ ខ្លួនឡើយ ។

EpkTI 5

maRta 26

១. កតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យចុះហត្ថលេខា សម្រាប់រដ្ឋសមាជិកសហប្រជាជាតិ ឬសមាជិកនៃស្ថាប័នឯកទេសណាមួយ ឬជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ឬជារដ្ឋផ្សេងទៀត ដែលត្រូវបានអញ្ជើញដោយមហាសន្និបាតសហប្រជាជាតិ ឱ្យក្លាយជាភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។

២. កតិកាសញ្ញានេះ ជាកម្មវត្ថុនៃការឱ្យសច្ចាប័ន ។ លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័នត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៣. កតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យចូលជាសមាជិកដោយរដ្ឋណាមួយ ដែលមានយោងក្នុងកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ ។

៤. ការចូលជាសមាជិក ត្រូវធ្វើឡើងដោយការតំកល់លិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៥. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងដល់រដ្ឋទាំងអស់ដែលបានចុះហត្ថលេខាលើកតិកាសញ្ញានេះ ឬដែលបានចូលជាសមាជិកនៃកតិកាសញ្ញានេះ អំពីការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិក ។

maRta 27

១. កតិកាសញ្ញានេះ ចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល៣ខែ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកទី៣៥ នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. ចំពោះរដ្ឋណាមួយដែលឱ្យសច្ចាប័ន ឬសុំចូលជាសមាជិកនៃកតិកាសញ្ញានេះ បន្ទាប់ពីសមាជិកទី៣៥ កតិកាសញ្ញានេះនឹងចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល ៣ខែ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិករបស់រដ្ឋនោះ ។

maRta 28

បទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវអនុវត្តលើគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់នៃរដ្ឋសហព័ន្ធ ដោយគ្មានការដាក់កម្រិតព្រំដែន ឬការលើកលែងឡើយ ។

maRta 29

១. រដ្ឋភាគីណាមួយនៃកតិកាសញ្ញានេះ អាចស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្ម និងដាក់សេចក្តីស្នើនោះជូន

ទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីស្នើធ្វើវិសោធនកម្មនេះ ទៅរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយសុំឱ្យរដ្ឋភាគីបញ្ជាក់ថា តើយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដើម្បីពិនិត្យ និងបោះឆ្នោតលើសេចក្តីស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្ម ឬទេ ។ ក្នុងករណីមានសម្លេង១ភាគ៣យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ប្រកាសយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវកោះប្រជុំសន្និសីទ ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ គ្រប់វិសោធនកម្មដែលបានអនុម័តដោយមតិភាគច្រើននៃរដ្ឋភាគីវត្តមាន និងបោះឆ្នោតក្នុងសន្និសីទ ត្រូវដាក់ជូនមហាសន្និបាតនៃអង្គការសហប្រជាជាតិដើម្បីសុំការយល់ព្រម ។

២. វិសោធនកម្មទាំងនេះ នឹងចូលជាធរមាន នៅពេលទទួលបានការយល់ព្រមពីមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ និងទទួលបានការអនុម័តដោយមតិភាគច្រើន២ភាគ៣ នៃរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់រដ្ឋនីមួយៗ ។

៣. នៅពេលដែលវិសោធនកម្មទាំងនោះចូលជាធរមានហើយ វិសោធនកម្មទាំងនោះ នឹងក្លាយជាកាតព្វកិច្ច សម្រាប់រដ្ឋភាគីដែលបានទទួលយល់ព្រមយកវិសោធនកម្មទាំងនោះ ឯរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀតដែលមិនបានទទួលយល់ព្រម ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ និងវិសោធនកម្មមុនៗ ដែលខ្លួនបានយល់ព្រមរួចហើយ ។

maRta 30

ក្រៅពីការជូនដំណឹងទាំងឡាយដែលមានចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌ៥ នៃមាត្រា២៦ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងដល់រដ្ឋទាំងឡាយ ស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ នូវ :

(ក) ការចុះហត្ថលេខា ការឱ្យសច្ចាប័ន និងការសុំចូលជាសមាជិក យោងតាមមាត្រា២៦ ។

(ខ) កាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃកតិកាសញ្ញានេះ យោងតាមមាត្រា២៧ និងកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃវិសោធនកម្មទាំងឡាយ យោងតាមមាត្រា២៩ ។

maRta 31

១. កតិកាសញ្ញានេះ ដែលមានអត្ថបទជាភាសាចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃស្មើគ្នា និងត្រូវតំកល់ទុកនៅបណ្ណសារដ្ឋានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយមានបញ្ជាក់ការចម្លងតាមច្បាប់ដើម ទៅរដ្ឋទាំងឡាយ យោងតាមមាត្រា២៦ ។

ktkasBaaGnrCat

sB

sTBIrd ngsTneya)ay

8- ktkasBaaGnrCatsBsTBIrd ngsTneya)ay

កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ត្រូវបានអនុម័ត និងបើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន និងឱ្យចូលជាសមាជិក តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ២២០០A (XXI) ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦ របស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៦ ស្របតាមមាត្រា៤៩

bBkfa

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ

យល់ឃើញថា ស្របតាមគោលការណ៍នានា ដែលបានប្រកាសនៅក្នុងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ការទទួលស្គាល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរជាប់ពីកំណើត សិទ្ធិស្មើភាពគ្នា និងសិទ្ធិដែលមិនអាចលក់ដូរ ផ្ទេរ ដកហូតបាន របស់សមាជិកគ្រួសារមនុស្ស គឺជាគ្រឹះនៃសេរីភាព យុត្តិធម៌ និងសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ទទួលស្គាល់ថា សិទ្ធិទាំងនេះកើតមកពីសេចក្តីថ្លៃថ្នូរជាប់ពីកំណើតរបស់មនុស្ស ។

ទទួលស្គាល់ថា ស្របតាមសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ឧត្តមគតិរបស់មនុស្សសេរីដែលអាស្រ័យផលសេរីភាពពលរដ្ឋ និងនយោបាយ និងភាពរួចផុតពីការភ័យខ្លាច និងទុគ៌តភាព អាចសម្រេចជោគជ័យទៅបាន លុះត្រាតែបង្កើតបានលក្ខខណ្ឌដែលឱ្យមនុស្សម្នាក់ៗ អាចប្រើប្រាស់បាននូវសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងនយោបាយ ព្រមទាំងសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌របស់ខ្លួន ។

យល់ឃើញថា ធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ តម្រូវឱ្យរដ្ឋនូវកាតព្វកិច្ចជំរុញឱ្យមានការគោរពជាសកល និងការអនុវត្តន៍នូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់មនុស្ស ។

យល់ឃើញថា បុគ្គលគ្រប់រូបមានករណីយកិច្ចចំពោះអ្នកដទៃ និងចំពោះសហគមន៍ដែលខ្លួនរស់នៅ ហើយត្រូវខិតខំលើកស្ទួយ និងគោរពសិទ្ធិទាំងឡាយដែលទទួលស្គាល់ក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ។

ព្រមព្រៀងលើមាត្រាទាំងឡាយដូចតទៅ :

EpkTI 1

maRta 1

១. ប្រជាជាតិទាំងអស់មានសិទ្ធិស្វ័យសម្រេច ។ អាស្រ័យដោយសិទ្ធិនេះ ប្រជាជាតិទាំងនេះ សម្រេចដោយសេរីនូវឋានៈនយោបាយនិងខិតខំអភិវឌ្ឍន៏សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ចនិងវប្បធម៌របស់ខ្លួនដោយសេរី។

២. ដើម្បីសម្រេចគោលដៅរបស់ខ្លួន ប្រជាជាតិទាំងអស់ អាចចាត់ចែងដោយសេរីនូវភោគទ្រព្យ និងធនធានធម្មជាតិរបស់ខ្លួន ដោយមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កាតព្វកិច្ច ដែលចេញមកពីសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិ ដែលផ្អែកលើគោលការណ៍នៃផលប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមក និងគោលការណ៍នៃច្បាប់អន្តរជាតិ។ តែយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រជាជាតិនីមួយៗមិនត្រូវបានដកហូតមធ្យោបាយចិញ្ចឹមជីវិតផ្ទាល់ខ្លួនឡើយ ។

៣. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះរួមទាំងរដ្ឋនានាដែលមានការទទួលខុសត្រូវគ្រប់គ្រងទឹកដីអស្វយ័ត និងទឹកដីអាណាព្យាបាល ត្រូវលើកស្ទួយធ្វើឱ្យបានសម្រេចនូវសិទ្ធិស្វ័យសម្រេច និងត្រូវគោរពសិទ្ធិនេះ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ។

EpkTI 2

maRta 2

១. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាគោរព និងធានាជូនបុគ្គលគ្រប់រូបដែលរស់នៅលើទឹកដី និងស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន នូវសិទ្ធិដែលទទួលស្គាល់ដោយកតិកាសញ្ញានេះ ដោយគ្មានការបែងចែកណាមួយ មានជាអាទិ៍ ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា មតិនយោបាយ ឬមតិផ្សេងៗទៀត ដើមកំណើតជាតិ ឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ កំណើត ឬស្ថានភាពដទៃៗទៀតឡើយ ។

២. បើមិនទាន់មានចែងក្នុងច្បាប់ដែលមានស្រាប់ ឬក្នុងវិធានការដទៃទៀតទេ រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាចាត់វិធានការចាំបាច់ ស្របតាមនីតិវិធីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ខ្លួន និងស្របតាមបទបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយសម្រួលដល់ការអនុម័តវិធានការច្បាប់ ឬវិធានការផ្សេងទៀតដែលចាំបាច់ ដើម្បីធ្វើឱ្យសម្រេចបាននូវសិទ្ធិទាំងឡាយ ដែលទទួលស្គាល់ដោយកតិកាសញ្ញានេះ ។

៣. រដ្ឋភាគីនៃកាតិកាសញ្ញានេះ សន្យា :

(ក) ធានាថា ជនណាដែលត្រូវគេរំលោភសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់ខ្លួន ដែលទទួលស្គាល់ដោយកតិកាសញ្ញានេះ ជននោះមានសិទ្ធិឱ្យមានការដោះស្រាយដោយស័ក្តិសិទ្ធិ ទោះបីការរំលោភនោះ បានប្រព្រឹត្តដោយជនដែលបំពេញមុខនាទីរាជការក៏ដោយ ។

(ខ) ធានាថា ជនណាដែលប្តឹងឱ្យមានការដោះស្រាយបែបនេះ ត្រូវមានសិទ្ធិឱ្យអាជ្ញាធរមាន

សមត្ថកិច្ចខាងយុត្តិធម៌ ខាងរដ្ឋបាល ឬខាងនីតិបញ្ញត្តិ ឬអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដទៃទៀត សម្រេចឱ្យខ្លួន ដោយយោងតាមច្បាប់របស់រដ្ឋនោះ និងត្រូវបង្កើតលទ្ធភាពនៃការប្ដឹងទៅតុលាការផង ។

(គ) ធានាថា អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវអនុវត្តឱ្យបាននូវដំណោះស្រាយដែលបានសម្រេចហើយ។

maRta 3

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាធានា សិទ្ធិស្មើគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រី ក្នុងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ដូចមានចែងក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ។

maRta 4

១. ក្នុងករណីមានភាពអាសន្នសាធារណៈពិសេស ដែលគំរាមកំហែងដល់អត្ថិភាពជាតិ និងដែលត្រូវបានប្រកាសជាផ្លូវការ រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ អាចចាត់វិធានការបដិប្បញ្ញត្តិនឹងកាតព្វកិច្ចដែលមានចែងក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ក្នុងកម្រិតដែលស្ថានភាពតម្រូវតែប៉ុណ្ណោះ កុំឱ្យតែវិធានការទាំងនេះ មានវិសមិតភាពទៅនឹងកាតព្វកិច្ចដទៃទៀត ដែលច្បាប់អន្តរជាតិតម្រូវ ហើយមិនពាក់ព័ន្ធនឹងការរើសអើងដែលផ្អែកលើពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា ឬដើមកំណើតសង្គម ។

២. បទបញ្ញត្តិខាងលើនេះ មិនអនុញ្ញាតឱ្យមាន បដិប្បញ្ញត្តិនឹងមាត្រា៦ មាត្រា៧ មាត្រា៨ (កថាខណ្ឌ១ និង២) មាត្រា១១ មាត្រា១៥ មាត្រា១៦ និងមាត្រា១៨ ។

៣. រដ្ឋភាគីណាមួយនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដែលប្រើប្រាស់សិទ្ធិបដិប្បញ្ញត្តិ ត្រូវផ្ដល់ព័ត៌មានដល់រដ្ឋភាគីឯទៀតជាបន្ទាន់ តាមរយៈអន្តរការីនៃអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ នូវបទបញ្ញត្តិ និងមូលហេតុ ដែលខ្លួនបានធ្វើបដិប្បញ្ញត្តិនេះ ។ ការផ្ដល់ព័ត៌មានបន្ថែម ស្ដីពីកាលបរិច្ឆេទនៃការបញ្ចប់បដិប្បញ្ញត្តិរបស់ខ្លួន ត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈអន្តរការីនៃអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

maRta 5

១. គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃកតិកាសញ្ញានេះ អាចត្រូវបានបកស្រាយតម្រូវថា រដ្ឋមួយ ក្រុមមួយ បុគ្គលម្នាក់ មានសិទ្ធិធ្វើសកម្មភាព ឬប្រព្រឹត្តអំពើអ្វីមួយ ដែលសំដៅទៅបំផ្លិចបំផ្លាញសិទ្ធិ និងសេរីភាព ដែលទទួលស្គាល់ក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ឬសំដៅទៅដាក់កម្រិត ដែលមានវិសាលភាពធំជាងកម្រិតដែលបានចែងនៅក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ។

២. មិនត្រូវធ្វើការរឹតត្បិត ឬធ្វើបដិប្បញ្ញត្តិណាមួយឡើយទៅលើសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់មនុស្សដែល

ត្រូវបានទទួលស្គាល់ ឬដែលនៅជាធរមានក្នុងរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់ អនុសញ្ញា បទបញ្ជា ឬទំនៀមទំលាប់ ដោយយកលេសថា កតិកាសញ្ញានេះ មិនទទួលស្គាល់សិទ្ធិទាំងនោះ ឬទទួលស្គាល់សិទ្ធិទាំងនោះក្នុងកម្រិតតិចជាង ។

EpkTI 3

maRta 6

១. ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិមានជីវិតជាប់ពីកំណើត ។ សិទ្ធិនេះ ត្រូវការពារដោយច្បាប់ ។ គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវគេប្រហារជីវិតតាមអំពើចិត្តបានឡើយ ។

២. ក្នុងប្រទេសទាំងឡាយណាដែលមិនទាន់បានលប់ចោលទោសប្រហារជីវិត សាលក្រមកាត់ទោសប្រហារជីវិត អាចប្រកាសបានចំពោះតែបទឧក្រិដ្ឋណាដែលធ្ងន់ធ្ងរបំផុតស្របតាមច្បាប់ជាធរមានក្នុងពេលដែលបទឧក្រិដ្ឋនោះកើតឡើង ហើយមិនផ្ទុយនឹងបទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ និងអនុសញ្ញាស្ដីពីការបង្ការ និងការផ្ដន្ទាទោសបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ ។ ទណ្ឌកម្មនេះអាចអនុវត្តបាន ដោយអនុលោមតែតាមសាលក្រមស្ថាពរ ដែលចេញដោយតុលាការមានសមត្ថកិច្ចប៉ុណ្ណោះ ។

៣. នៅពេលដែលការប្រហារជីវិតជាបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ត្រូវយល់ថាគ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃមាត្រានេះ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ធ្វើបដិប្បញ្ញត្តិតាមបែបណាមួយពីកាតព្វកិច្ចណា ដែលបានសន្មត់ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញាស្ដីពីការបង្ការ និងការផ្ដន្ទាទោសបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍នោះបានឡើយ ។

៤. ជនដែលទទួលទោសប្រហារជីវិត មានសិទ្ធិសុំអភ័យទោស ឬបន្ធូរបន្ថយទោស ។ ការលើកលែងទោស ការអភ័យទោស ឬការបន្ធូរបន្ថយទោសប្រហារជីវិត អាចផ្ដល់ឱ្យបានគ្រប់ករណីទាំងអស់ ។

៥. ទោសប្រហារជីវិត មិនត្រូវអនុវត្តចំពោះបទឧក្រិដ្ឋទាំងឡាយណា ដែលប្រព្រឹត្តដោយជនមានអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំ និងមិនត្រូវអនុវត្តចំពោះស្ត្រីមានផ្ទៃពោះឡើយ ។

៦. គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយក្នុងមាត្រានេះ អាចយកមកសំអាង ដើម្បីធ្វើឱ្យយឺតយ៉ាវ ឬរារាំងដល់ការលុបចោលទោសប្រហារជីវិត ដោយរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះឡើយ ។

maRta 7

គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវរងទារុណកម្ម ឬប្រព្រឹត្តកម្ម ឬទណ្ឌកម្ម ដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬធ្វើឱ្យថោកទាបឡើយ ។ ជាពិសេស ហាមយកជនណាម្នាក់ មកធ្វើការពិសោធន៍ខាងវេជ្ជសាស្ត្រ ឬវិទ្យាសាស្ត្រ ដោយគ្មានការយល់ព្រមដោយសេរីពីសាមីខ្លួនឡើយ ។

maRta 8

១. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវជាប់ក្នុងទាសភាពឡើយ ។ ទាសភាព និងទាសពាណិជ្ជកម្ម តាមគ្រប់ទម្រង់ទាំងអស់ ត្រូវហាមឃាត់ ។

២. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវជាប់ក្នុងភាពជាខ្ញុំបម្រើដាច់ថ្លៃឡើយ ។

៣. (ក) គ្មានជនណាម្នាក់ តម្រូវឱ្យធ្វើការដោយបង្ខំ ឬខានមិនបានឡើយ ។

(ខ) កថាខណ្ឌ៣ (ក) មិនត្រូវយកមកបកស្រាយថា ហាមឃាត់ការអនុវត្តន៍ទោសឱ្យធ្វើការដោយបង្ខំ ស្របតាមការវិនិច្ឆ័យទោស ដោយតុលាការមានសមត្ថកិច្ចក្នុងប្រទេស ដែលបទឧក្រិដ្ឋខ្លះ អាចមានទោសជាប់គុកឱ្យធ្វើការដោយបង្ខំ ។

(គ) បំណងនៃកថាខណ្ឌនេះ ពាក្យថា "ការងារដោយបង្ខំ ឬដោយខានមិនបាន" មិនត្រូវរាប់បញ្ចូល :

(i) ការងារ ឬសេវាដែលគ្មានចែងក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (ខ) និងដែលតម្រូវជាធម្មតា ចំពោះជនជាប់ឃុំ តាមបទបញ្ជាស្របច្បាប់របស់តុលាការ ឬចំពោះជនដែលតុលាការសម្រេចដោះលែងឱ្យមានសេរីភាពដោយលក្ខខណ្ឌ ។

(ii) សេវាដែលមានលក្ខណៈយោធា និងកិច្ចការបំរើជាតិ ដែលតម្រូវតាមច្បាប់សម្រាប់អ្នកប្រឆាំងសង្គ្រាម នៅក្នុងប្រទេសដែលទទួលស្គាល់សិទ្ធិប្រឆាំងសង្គ្រាម ។

(iii) សេវា ដែលតម្រូវក្នុងករណីមានអាសន្ន ឬគ្រោះមហន្តរាយ ដែលគំរាមកំហែងដល់អាយុជីវិត និងសុខមាលភាពសហគមន៍ ។

(iv) ការងារ ឬសេវា ដែលជាផ្នែកនៃកាតព្វកិច្ចធម្មតារបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

maRta 9

១. ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិមានសេរីភាព និងសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួន ។ គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវចាប់

ខ្លួន ឬឃុំខ្លួនតាមអំពើចិត្តបានឡើយ ។ គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវដកហូតសេរីភាពបានឡើយ លើកលែងតែមានហេតុផល និងស្របតាមនីតិវិធីដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ ។

២. ជនណាដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួន ត្រូវមានសិទ្ធិឱ្យគេប្រាប់ឱ្យដឹងនៅពេលចាប់ខ្លួន អំពីមូលហេតុនៃការចាប់ខ្លួន និងត្រូវប្រាប់ឱ្យដឹងភ្លាមអំពីការចោទប្រកាន់ ។

៣. បុគ្គលណាដែលបានចាប់ខ្លួន ឬឃុំខ្លួនពីបទព្រហ្មទណ្ឌ នឹងត្រូវបាននាំខ្លួនទៅចំពោះមុខចៅក្រម ឬអាជ្ញាធរណាមួយផ្សេងទៀត ដែលអនុញ្ញាតដោយច្បាប់ឱ្យបំពេញមុខងារតុលាការ ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីបំផុត និងត្រូវបានជំនុំជំរះក្នុងរយៈពេលសមស្រប ឬត្រូវដោះលែង ។ ការឃុំខ្លួនមនុស្ស ដើម្បីរង់ចាំការជំនុំជំរះ គឺមិនមែនជាវិធានទូទៅទេ ប៉ុន្តែការឱ្យនៅក្រៅឃុំ ត្រូវតែមានការធានាការចូលខ្លួនរបស់ជននោះនៅពេលសវនាការ ឬនៅគ្រប់ដំណាក់ការដទៃទៀតនៃនីតិវិធី ហើយត្រូវមានមុខក្នុងការអនុវត្តន៍សាលក្រម។

៤. ជនណាដែលត្រូវដកហូតសេរីភាព ដោយការឃាត់ខ្លួន ឬឃុំខ្លួន ត្រូវតែមានសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹង ដើម្បីឱ្យតុលាការអាចសម្រេចដោយមិនពន្យារពេល អំពីនីត្យានុកូលភាពនៃការឃុំខ្លួន និងបង្គាប់ឱ្យនៅក្រៅឃុំ បើការឃុំខ្លួននោះមិនស្របច្បាប់ ។

៥. ជនណាដែលបានរងគ្រោះដោយសារការឃាត់ខ្លួនឬឃុំខ្លួនខុសច្បាប់មានសិទ្ធិទាមទារសំណង។

maRta 10

១. ជនណាដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាព ត្រូវទទួលបានការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន តាមលក្ខណៈមនុស្សធម៌ និងការគោរពចំពោះសេចក្តីថ្លៃថ្នូរពីកំណើតរបស់មនុស្ស ។

២. (ក) ជនជាប់ចោទ ត្រូវដាក់ឱ្យនៅផ្សេងពីទណ្ឌិត លើកលែងតែក្នុងកាលៈទេសៈពិសេស ។ ជនជាប់ចោទ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមរបបដាច់ដោយឡែក ដែលសមស្របទៅតាមលក្ខខណ្ឌរបស់ជនពុំទាន់មានទោស ។

(ខ) ជនជាប់ចោទជាអនីតិជន ត្រូវដាក់ផ្សេងពីនីតិជន ហើយត្រូវទទួលការជំនុំជំរះឱ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើបាន ។

៣. ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងពន្ធនាគារ ត្រូវមានការប្រព្រឹត្តទៅលើទណ្ឌិត ដែលមានគោលបំណងជាសារវ័ន្ត ដើម្បីស្តារនីតិសម្បទា និងបញ្ចូលពួកគេទៅក្នុងសង្គមវិញ ។ ទណ្ឌិតជាអនីតិជន ត្រូវបំបែកចេញពីនីតិជន ហើយត្រូវស្ថិតនៅក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅលើពួកគេ សមស្របតាមអាយុ និងស្ថានភាពនីត្យានុកូលភាពរបស់គេ ។

maRta 11

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវជាប់ពន្ធនាគារ ដោយសារតែខ្លួនពុំអាចបំពេញតាមកាតព្វកិច្ចនៃកិច្ចសន្យានោះឡើយ ។

maRta 12

១. ជនណាដែលរស់នៅត្រឹមត្រូវតាមលក្ខណៈច្បាប់ ក្នុងប្រទេសណាមួយ មានសិទ្ធិធ្វើដំណើរ និងជ្រើសរើសទីលំនៅសណ្ឋានរបស់ខ្លួនដោយសេរី ។

២. ជនគ្រប់រូប មានសេរីភាពចាកចេញពីប្រទេសណាមួយ រួមទាំងប្រទេសរបស់ខ្លួនផង ។

៣. សិទ្ធិដែលបានចែងខាងលើនេះ មិនត្រូវមានការរឹតត្បិតឡើយ លើកលែងតែការការរឹតត្បិតនេះ មានចែងក្នុងច្បាប់ ចាំបាច់ដើម្បីការពារសន្តិសុខជាតិ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សុខភាពសាធារណៈ ឬ សីលធម៌ ឬសិទ្ធិ និងសេរីភាពអ្នកដទៃ ហើយមិនទំនាស់ជាមួយសិទ្ធិដទៃទៀត ដែលទទួលស្គាល់ដោយកតិកាសញ្ញានេះ ។

៤. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានដកសិទ្ធិតាមអំពើចិត្ត មិនឱ្យចូលក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួនឡើយ ។

maRta 13

ជនបរទេស ឋិតនៅដោយស្របច្បាប់ លើដែនដីរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ នឹងអាចត្រូវបានបណ្តេញចេញពីរដ្ឋនោះបាន លុះត្រាតែធ្វើឡើងដោយអនុលោមតាមសេចក្តីសម្រេចស្របតាមច្បាប់ លើកលែងការបណ្តេញចេញ ដោយហេតុផលបង្ខំ សម្រាប់រក្សាសន្តិសុខជាតិ ហើយជនបរទេសនេះត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យដាក់ហេតុផលជំទាស់នឹងការបណ្តេញចេញនេះ និងសុំឱ្យអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឬមនុស្សម្នាក់ ឬច្រើននាក់ ដែលអាជ្ញាធរបានតែងតាំងជាពិសេស ពិនិត្យករណីរបស់ខ្លួនឡើងវិញ រួមទាំងឱ្យមានអ្នកការពារសិទ្ធិផងដែរ ។

maRta 14

១. ជនគ្រប់រូប ត្រូវមានភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខតុលាការ និងសាលាជំរះក្តី ។ ជនគ្រប់រូបត្រូវមានសិទ្ធិឱ្យសាលាក្តីមានសមត្ថកិច្ច ឯករាជ្យ និងមិនលំអៀង ដែលបង្កើតឡើងដោយច្បាប់ ជំនុំជំរះរឿងក្តីរបស់ខ្លួន ដោយសមធម៌ និងជាសាធារណៈ ដើម្បីសម្រេចលើការចោទប្រកាន់ប្រឆាំងមកលើខ្លួន ក្នុងវិស័យព្រហ្មទណ្ឌ ឬលើសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ច ក្នុងវិស័យរដ្ឋប្បវេណី ។ សារព័ត៌មាន និងសាធារណៈជន អាច

មិនឱ្យចូលរួមទាំងស្រុង ឬផ្នែកមួយនៃសវនាការ សម្រាប់ផលប្រយោជន៍នៃទំនៀមទំលាប់ល្អ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬសន្តិសុខជាតិក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ឬនៅពេលផលប្រយោជន៍នៃជីវិតឯកជនរបស់គូភាគីតម្រូវឱ្យធ្វើដូច្នេះ ឬក្នុងកម្រិតដែលចាំបាច់បំផុត តាមការយល់ឃើញរបស់តុលាការ ក្នុងស្ថានភាពពិសេសដែលថា ការធ្វើជាសាធារណៈ នឹងនាំឱ្យខូចដល់ផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ ។ ប៉ុន្តែការចេញសាលក្រមទាំងអស់ អំពីរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវប្រកាសជាសាធារណៈ លើកលែងតែផលប្រយោជន៍អនីតិជន តម្រូវផ្សេងពីនេះ ឬរឿងក្តីអំពីទំនាស់គ្រួសារ ឬអាណាព្យាបាលរបស់កុមារ ។

២. ជនដែលជាប់ចោទពីបទព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវបានសន្មត់ជាមុនថាជាជនគ្មានទោស រហូតដល់ពិរុទ្ធភាពរបស់ខ្លួន ត្រូវបានកំណត់ស្របតាមច្បាប់ ។

៣. ក្នុងការសម្រេចសេចក្តី ចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌណាមួយប្រឆាំងមកលើខ្លួន ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានការធានាជាអប្បបរិមា ដោយស្មើភាពគ្នាយ៉ាងពេញលេញ ដូចខាងក្រោម :

(ក) ត្រូវបានព័ត៌មានភ្លាមៗ និងដោយលំអិតអំពីប្រភេទ និងមូលហេតុនៃការចោទប្រកាន់មកលើខ្លួន ជាភាសាដែលជននោះចេះ ។

(ខ) ត្រូវមានពេលវេលា និងសម្ភារៈរូបវ័ន្តគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់រៀបចំការពារខ្លួន និងឆ្លើយឆ្លងជាមួយមេធាវីដែលជ្រើសរើសដោយខ្លួនឯង ។

(គ) ត្រូវបានជំនុំជំរះដោយឥតពន្យារពេលយូរហួស ។

(ឃ) ត្រូវបានជំនុំជំរះដោយមានវត្តមានរបស់ខ្លួន និងការពារខ្លួនដោយផ្ទាល់ខ្លួនឯង ឬតាមរយៈជំនួយការច្បាប់ តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន និងត្រូវបានប្រាប់ឱ្យដឹង អំពីសិទ្ធិនេះ ប្រសិនបើខ្លួនគ្មានជំនួយការច្បាប់ ហើយត្រូវទទួលបានជំនួយការច្បាប់សម្រាប់ខ្លួន ក្នុងករណីដែលផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌តម្រូវឱ្យធ្វើដូច្នេះ និងដោយឥតបង់ថ្លៃ នៅគ្រប់ករណីបែបនេះ បើជនជាប់ចោទ គ្មានមធ្យោបាយគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីចំណាយទៅលើជំនួយការច្បាប់ទេ ។

(ង) ត្រូវមានការសួរចម្លើយ ឬសុំឱ្យសួរចម្លើយ ទៅលើសាក្សីដាក់បន្ទុក និងសុំឱ្យសាក្សីដោះបន្ទុកចូលខ្លួន ដើម្បីសួរចម្លើយក្នុងនាមខ្លួន ក្នុងលក្ខខណ្ឌដូចគ្នានឹងសាក្សីដាក់បន្ទុក ។

(ច) ត្រូវទទួលបានអ្នកបកប្រែភាសាដោយឥតគិតឈ្នួល បើជនជាប់ចោទមិនយល់ ឬមិនចេះភាសាដែលប្រើប្រាស់ក្នុងសវនាការ ។

(ឆ) មិនត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំឱ្យឆ្លើយដាក់កំហុសលើខ្លួនឯង ឬសារភាពថាមានពិរុទ្ធ ។

៤. នីតិវិធីអនុវត្តចំពោះយុវជន-យុវនារី ដែលមិនទាន់មាននីតិភាពតាមច្បាប់កំណត់ ត្រូវគិតដល់អាយុ និងអត្ថប្រយោជន៍នៃការអប់រំរបស់ពួកគេឡើងវិញ ។

៥. ជនគ្រប់រូបដែលជាប់ពិរុទ្ធពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវមានសិទ្ធិសុំឱ្យសាលាក្តីជាន់ខ្ពស់ ពិនិត្យទៅលើការប្រកាសពិរុទ្ធភាព និងការផ្តន្ទាទោសឡើងវិញស្របតាមច្បាប់ ។

៦. នៅពេលជនណាម្នាក់ ត្រូវបានប្រកាសឱ្យជាប់ពិរុទ្ធបទព្រហ្មទណ្ឌជាស្ថាពរ ហើយក្រោយមកការប្រកាសឱ្យជាប់ពិរុទ្ធនេះ ត្រូវបានបដិសេធ ឬត្រូវបានលើកលែងទោសដោយហេតុថា អង្គហេតុថ្មី ឬដែលបានរកឃើញថ្មី បញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា មានការខុសឆ្គងពីសំណាក់តុលាការ ជនដែលទទួលរងគ្រោះដោយសារការដាក់ទោសនេះ ត្រូវទទួលសំណងស្របតាមច្បាប់ លើកលែងតែមានការកំណត់បង្ហាញថាការមិនលាតត្រដាងអាថ៌កំបាំងនៃការពិតទាន់ពេលបណ្តាលមកពីជននោះ ទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែក ។

៧. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវយកមកចោទប្រកាន់ ឬយកមកផ្តន្ទាទោសសារជាថ្មីឡើយ ចំពោះបទល្មើស ដែលបានផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពរ ឬបានលើកលែងទោសស្របតាមច្បាប់ និងនិតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌរបស់រដ្ឋនីមួយៗរួចហើយ ។

maRta 15

១. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវជាប់ពិរុទ្ធពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ចំពោះអំពើ ឬការខកខានណាមួយដែលមិនបានចាត់ជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ស្របតាមច្បាប់ជាតិ ឬច្បាប់អន្តរជាតិ ក្នុងខណៈពេលប្រព្រឹត្តនោះឡើយ ។ ដូចគ្នានេះ មិនត្រូវដាក់ទោស ឱ្យធ្ងន់ជាងទោសដែលអនុវត្តក្នុងខណៈពេលប្រព្រឹត្តបទល្មើសឡើយ ។ ប្រសិនបើក្រោយពីការប្រព្រឹត្តបទល្មើសហើយ ច្បាប់បានបញ្ញត្តិឱ្យមានការដាក់ទោសស្រាលជាងមុន ជនល្មើសត្រូវទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីការដាក់ទោសស្រាលជាងនេះ ។

២. គ្មានបញ្ញត្តិណាមួយក្នុងមាត្រានេះ ប្រឆាំងនឹងការជំនុំជំរះក្តី ឬការផ្តន្ទាទោសដល់ជនណាម្នាក់ ចំពោះអំពើ ឬការខកខានណាមួយដែលជននោះបានប្រព្រឹត្ត ក្នុងខណៈពេលដែលអំពើ ឬការខកខាននោះ ជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ស្របតាមគោលការណ៍ទូទៅនៃច្បាប់ដែលទទួលស្គាល់ដោយសហគមន៍នៃប្រជាជាតិ ។

maRta 16

ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិឱ្យគេទទួលស្គាល់បុគ្គលិកលក្ខណៈគតិយុត្តិរបស់ខ្លួន នៅគ្រប់ទីកន្លែង ។

maRta 17

១. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវទទួលរងការជ្រៀតជ្រែកតាមអំពើចិត្ត ឬដោយខុសច្បាប់ ក្នុងជីវិតឯកជន គ្រួសារ លំនៅដ្ឋាន សំបុត្រឆ្លើយឆ្លងរបស់ខ្លួន ឬត្រូវរងការប៉ះពាល់ដោយខុសច្បាប់ ទៅលើកិត្តិយស និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ខ្លួនឡើយ ។

២. ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិឱ្យច្បាប់ការពារប្រឆាំងនឹងការជ្រៀតជ្រែក ឬការប៉ះពាល់បែបនេះ ។

maRta 18

១. ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពខាងការគិត សតិសម្បជញ្ញៈ និងសាសនា ។ សិទ្ធិនេះ ត្រូវរាប់បញ្ចូលទាំងសេរីភាពក្នុងការកាន់ ឬគោរពសាសនា ឬជំនឿណាមួយតាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន និងសេរីភាពក្នុងការសម្តែងសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួន ដោយម្នាក់ៗឯង ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃ និងជាសាធារណៈ ឬជាឯកជន តាមការគោរពបូជា ការប្រតិបត្តិតាម ការអនុវត្តន៍ និងការបង្ហាត់បង្រៀន ។

២. គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវរងការបង្ខិតបង្ខំឱ្យកាន់ ឬគោរពសាសនា ដែលបំពារបំពានធ្វើឱ្យខូចខាតដល់សេរីភាពនៃការកាន់ ឬកាគោរពសាសនា ឬជំនឿតាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួនឡើយ ។

៣. សេរីភាពសម្តែងការគោរពសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួន នឹងអាចដាក់កម្រិតព្រំដែនបាន លុះត្រាតែមានបញ្ញត្តិដោយច្បាប់ និងចាំបាច់ដល់ការការពារ សន្តិសុខសាធារណៈ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សុខភាពសាធារណៈ ឬសីលធម៌ ឬសិទ្ធិ និងសេរីភាពមូលដ្ឋានរបស់អ្នកដទៃ ។

៤. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាគោរពសេរីភាពរបស់ឪពុកម្តាយ និងអ្នកអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់ ប្រសិនជាមាន ក្នុងការធានាដល់ការអប់រំខាងសាសនា និងសីលធម៌ដល់បុត្រធីតារបស់គេស្របតាមជំនឿរបស់គេ ។

maRta 19

១. ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិប្រកាន់យកមតិយោបល់ ដោយគ្មានការជ្រៀតជ្រែក ។

២. ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ ។ សិទ្ធិនេះ ត្រូវរាប់បញ្ចូលទាំងសេរីភាពស្រាវជ្រាវព័ត៌មាន ទទួល និងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងគំនិតសព្វបែបយ៉ាង ដោយមិនគិតពីព្រំដែន ដោយផ្ទាល់មាត់ សរសេរ ឬបោះពុម្ព តាមទម្រង់សិល្បៈក្តី ឬក៏ដោយមធ្យោបាយផ្សព្វផ្សាយដទៃទៀតក្តី តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន ។

៣. ការប្រើប្រាស់សិទ្ធិដែលចែងក្នុងកថាខណ្ឌ២ នៃមាត្រានេះ តម្រូវឱ្យមានករណីយកិច្ច និង

ការទទួលខុសត្រូវពិសេស ។ ដូច្នេះ ការប្រើប្រាស់សិទ្ធិនេះ អាចមានការរិតត្បិតមួយចំនួន ដែលត្រូវកំណត់ដាច់ខាតដោយច្បាប់ និងដែលចាំបាច់ដើម្បី :

(ក) គោរពសិទ្ធិ និងកិត្តិសព្ទរបស់អ្នកដទៃ ។

(ខ) ការពារសន្តិសុខជាតិ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សុខភាព ឬសីលធម៌សាធារណៈ ។

maRta 20

១. ការឃោសនាណាជាគុណប្រយោជន៍ដល់សង្គ្រាម ត្រូវហាមឃាត់ដោយច្បាប់ ។

២. ការអំពាវនាវណាឱ្យមានការស្អប់ខ្ពើមជាតិ ពូជសាសន៍ ឬសាសនា ដែលជាការញុះញង់នាំឱ្យកើតមានការរើសអើង ការប្រទូស្តរាយ ឬហិង្សា ត្រូវហាមឃាត់ដោយច្បាប់ ។

maRta 21

សិទ្ធិប្រជុំដោយសន្តិវិធីត្រូវតែទទួលស្គាល់ ។ ការប្រើប្រាស់សិទ្ធិនេះ អាចមានការរិតត្បិតដែលកំណត់ដោយច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ និងដែលចាំបាច់ក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ក្នុងផលប្រយោជន៍នៃសន្តិសុខជាតិ ឬសុវត្ថិភាពសាធារណៈ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ការការពារសុខភាពសាធារណៈ ឬសីលធម៌ ឬការការពារសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ ។

maRta 22

១. ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិចូលរួមជាសមាគមដោយសេរីជាមួយអ្នកដទៃ រាប់បញ្ចូលទាំងសិទ្ធិបង្កើតសហជីព និងសិទ្ធិចូលជាសមាជិកសហជីព ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ។

២. ការប្រើប្រាស់សិទ្ធិនេះ អាចមានការរិតត្បិតដែលកំណត់ដោយច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ និងដែលចាំបាច់ក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ក្នុងផលប្រយោជន៍នៃសន្តិសុខជាតិ ឬសុវត្ថិភាពសាធារណៈ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ការការពារសុខភាពសាធារណៈ ឬសីលធម៌ ឬការការពារសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ ។ មាត្រានេះ មិនរារាំងដល់ការរិតត្បិតខាងផ្លូវច្បាប់ លើសមាជិកយោធា និងនគរបាល ក្នុងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិនេះទេ ។

៣. គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃមាត្រានេះអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញាឆ្នាំ១៩៤៨ របស់អង្គការការងារអន្តរជាតិស្តីពីសេរីភាពខាងសហជីព និងការការពារសិទ្ធិខាងសហជីព ចាត់វិធានការខាងផ្លូវច្បាប់ ឬអនុវត្តច្បាប់ តាមរបៀបដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការធានា ដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានោះឡើយ ។

maRta 23

១. គ្រួសារជាអង្គភាពធម្មជាតិ និងជាអង្គភាពមូលដ្ឋានរបស់សង្គម ហើយគ្រួសារ មានសិទ្ធិទទួលការការពារពីសង្គម និងរដ្ឋ ។

២. សិទ្ធិរបស់មនុស្សប្រុសស្រីពេញវ័យ ក្នុងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងក្នុងការកសាងគ្រួសារ ត្រូវតែទទួលស្គាល់ ។

៣. គ្មានអាពាហ៍ពិពាហ៍ណាអាចធ្វើឡើងដោយគ្មានការយល់ព្រមដោយសេរី និងពេញលេញពីអនាគតប្តីប្រពន្ធឡើយ ។

៤. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប ដើម្បីធានាសមភាពខាងសិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ប្តីប្រពន្ធ ចំពោះការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ក្នុងពេលមានចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងនៅពេលរំលាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។ ក្នុងគ្រាដែលមានការរំលាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវមានបទបញ្ញត្តិសម្រាប់ការការពារជាចាំបាច់ចំពោះកូន ។

maRta 24

១. កុមារគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានវិធានការការពារ តម្រូវនឹងស្ថានភាពរបស់ខ្លួនជាអនីតិជន ពីសំណាក់គ្រួសាររបស់ខ្លួន សង្គម និងរដ្ឋ ដោយគ្មានការរើសអើងលើពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា ដើមកំណើតជាតិ ឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ ឬកំណើតឡើយ ។

២. កុមារគ្រប់រូប ត្រូវបានចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីជាបន្ទាន់ បន្ទាប់ពីពេលកើត និងត្រូវមានឈ្មោះ ។

៣. កុមារគ្រប់រូប មានសិទ្ធិបានសញ្ជាតិមួយ ។

maRta 25

ដោយគ្មានការបែងចែក ដូចដែលបានចែងក្នុងមាត្រា២ និងដោយគ្មានការរឹតត្បិត ដែលមិនសមហេតុផល ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបមានសិទ្ធិ និងមានឱកាស :

(ក) រួមចំណែកក្នុងការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈ ដោយផ្ទាល់ ឬតាមរយៈតំណាង ដែលខ្លួនជ្រើសរើសដោយសេរី ។

(ខ) បោះឆ្នោត និងឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត នៅក្នុងការបោះឆ្នោតពិតប្រាកដតាមកាលកំណត់

ទៀងទាត់ជាសកល ស្មើភាព និងដោយសម្ងាត់ដែលធានាការបញ្ចេញមតិដោយសេរីពីឆន្ទៈអ្នកបោះឆ្នោត។

(គ) ចូលបម្រើមុខងារសាធារណៈក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ក្នុងលក្ខខណ្ឌទូទៅដោយសមភាព ។

maRta 26

ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ និងមានសិទ្ធិការពារពីច្បាប់ស្មើគ្នា ដោយឥតរើសអើង ។ ក្នុងប្រការនេះ ច្បាប់ត្រូវហាមការរើសអើង និងត្រូវធានាឱ្យជនគ្រប់រូបនូវការការពារស័ក្តិសិទ្ធិស្មើគ្នាប្រឆាំងការរើសអើងទាំងឡាយ មានជាអាទិ៍ ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា មតិនយោបាយ ឬមតិផ្សេងទៀត ដើមកំណើតជាតិ ឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ កំណើត ឬស្ថានភាពដទៃទៀត ។

maRta 27

ក្នុងរដ្ឋដែលមានក្រុមជនភាគតិចខាងជាតិពន្ធុ សាសនា ឬភាសា ជនដែលជាសមាជិកជនភាគតិចទាំងនេះ ដោយរួមនឹងសមាជិកដទៃទៀតនៃក្រុមរបស់ខ្លួន មិនត្រូវទទួលរងការរារាំងសិទ្ធិអាស្រ័យផលវប្បធម៌របស់ពួកគេ សិទ្ធិកាន់ និងប្រតិបត្តិសាសនាតាមទម្លាប់ពួកគេ ឬសិទ្ធិប្រើប្រាស់ភាសារបស់ពួកគេឡើយ។

EpkTI 4

maRta 28

១. គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សមួយ (បន្ទាប់ពីនេះទៅហៅថា គណៈកម្មាធិការ) ត្រូវបង្កើតឡើង ។ គណៈកម្មាធិការមានសមាជិក ១៨រូប និងបំពេញមុខងារតាមការកំណត់ខាងក្រោម ។

២. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវមានសមាជិកជាប្រជាពលរដ្ឋនៃរដ្ឋសមាជិកកតិកាសញ្ញានេះ ដែលជាមនុស្សមានអត្តចរិកសីលធម៌ខ្ពស់ និងសមត្ថភាពដែលគេទទួលស្គាល់ក្នុងវិស័យសិទ្ធិមនុស្ស ដោយការគិតដល់ប្រយោជន៍ ដែលបានមកពីការចូលរួមពីមនុស្សមួយចំនួន ដែលមានបទពិសោធន៍ខាងវិស័យច្បាប់ ។

៣. សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោត ហើយត្រូវធ្វើការក្នុងឋានៈជាបុគ្គល ។

maRta 29

១. សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោតជាសម្ងាត់ ពីបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជន

ដែលមានគុណសម្បត្តិ តាមលក្ខខណ្ឌបញ្ញត្តិក្នុងមាត្រា២៨ ហើយដែលជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។

២. រដ្ឋភាគីនីមួយៗនៃកតិកាសញ្ញានេះ អាចជ្រើសតាំងបេក្ខជន ២រូប យ៉ាងច្រើន ។ បេក្ខជនទាំងនេះ ត្រូវតែជាជនជាតិនៃរដ្ឋដែលជ្រើសតាំងបេក្ខជន ។

៣. បេក្ខជនដដែល អាចមានសិទ្ធិជ្រើសតាំងជាថ្មីទៀតបាន ។

maRta 30

១. ការបោះឆ្នោតលើកដំបូង ត្រូវធ្វើយ៉ាងយូរបំផុត ៦ខែ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃកតិកាសញ្ញានេះ ។

២. យ៉ាងតិច៤ខែ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកសម្រាប់គណៈកម្មាធិការ ក្រៅពីការជ្រើសរើសឱ្យបំពេញមុខងារទំនេរស្របតាមមាត្រា៣៤ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវចេញលិខិតអញ្ជើញឱ្យរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ បញ្ជូនបញ្ជីបេក្ខជនរបស់ខ្លួន ក្នុងរយៈពេល ៣ខែ សម្រាប់ធ្វើជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ។

៣. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវធ្វើបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនទាំងអស់ តាមឈ្មោះលំដាប់អក្ខរៈក្រម ដោយបញ្ជាក់ឈ្មោះរដ្ឋភាគីដែលបានជ្រើសតាំងបេក្ខជន ហើយផ្ញើបញ្ជីនេះទៅរដ្ឋភាគីទាំងអស់នៃកតិកាសញ្ញានេះ យ៉ាងហោច ១ខែ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោតនីមួយៗ ។

៤. ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រូវធ្វើក្នុងពេលប្រជុំរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដែលកោះអញ្ជើញដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅទីស្នាក់ការនៃអង្គការនេះ ។ កូរ៉ុមសម្រាប់កិច្ចប្រជុំ គឺពីរភាគបីនៃរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។ បេក្ខជនដែលជាប់ជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវតែជាបេក្ខជនដែលទទួលបានសម្លេងច្រើនបំផុត និងសម្លេងភាគច្រើនដាច់ខាតពីតំណាងរបស់រដ្ឋភាគីដែលមានវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោត ។

maRta 31

១. គណៈកម្មាធិការ មិនអាចមានសមាជិកលើសពី ១រូប ដែលជាជនជាតិនៃរដ្ឋដដែលឡើយ ។

២. ក្នុងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវធ្វើការពិចារណាបែងចែកសមាជិកភាព ទៅតាមភូមិសាស្ត្រដោយសមធម៌ និងឱ្យមានតំណាងទម្រង់ផ្សេងៗនៃអារ្យធម៌ ព្រមទាំងទៅ

តាមប្រព័ន្ធច្បាប់ធំៗផង ។

maRta 32

១. សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោត សម្រាប់រយៈពេល ៤ឆ្នាំ ។ សមាជិកគណៈកម្មាធិការ អាចមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតឡើងវិញ ប្រសិនបើមានការជ្រើសតាំងជាថ្មី ។ ប៉ុន្តែអាណត្តិសមាជិក ៩រូប ដែលជាប់ឆ្នោតលើកទី១ ត្រូវផុតកំណត់ក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំ ហើយក្រោយពីការបោះឆ្នោតលើកទី១ ឈ្មោះសមាជិកទាំង ៩រូបនេះ ត្រូវចាប់ឆ្នោតជ្រើសរើសជាបន្ទាន់ ដោយប្រធានអង្គប្រជុំ ដែលមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ៤ នៃមាត្រា៣០ ។

២. ពេលផុតអាណត្តិការងារ ការបោះឆ្នោតត្រូវធ្វើឡើងឱ្យស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រាមុនៗ នៅក្នុងផ្នែកទី៤ នៃកតិកាសញ្ញានេះ ។

maRta 33

១. ប្រសិនបើមានសមាជិកណាមួយនៃគណៈកម្មាធិការ បានឈប់ធ្វើការងាររបស់ខ្លួន ក្រៅពីមូលហេតុអវត្តមានជាលក្ខណៈបណ្ដោះអាសន្ន ប្រធានគណៈកម្មាធិការ តាមមតិឯកច្ឆ័ន្ទពីសមាជិកឯទៀត ត្រូវជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយអគ្គលេខាធិការត្រូវប្រកាសពីអាសនៈទំនេររបស់សមាជិកនោះ ។

២. ក្នុងគ្រាមានមរណភាព ឬការលាឈប់ពីតំណែងរបស់សមាជិកណាម្នាក់ ប្រធានគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជូនដំណឹងភ្លាម ទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយអគ្គលេខាធិការ ត្រូវប្រកាសពីអាសនៈទំនេរ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទមរណភាព ឬការសុំលាលែង មានអានុភាព ។

maRta 34

១. នៅពេលអាសនៈទំនេរ ត្រូវបានប្រកាសស្របតាមមាត្រា៣៣ និងបើអាណត្តិរបស់សមាជិកដែលត្រូវដាក់ជំនួស មិនទាន់ផុតកំណត់ក្នុងរយៈពេល ៦ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រកាសអាសនៈទំនេរ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងឱ្យរដ្ឋភាគីទាំងអស់នៃកតិកាសញ្ញានេះ ក្នុងរយៈពេល ២ខែ ឱ្យជ្រើសតាំងបេក្ខជន ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា២៩ ដើម្បីបំពេញអាសនៈទំនេរនេះ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវរៀបចំបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនជ្រើសតាំងតាមលំដាប់អក្ខរក្រម ហើយត្រូវផ្ញើបញ្ជីនេះទៅរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។ ការបោះឆ្នោតបំពេញអាសនៈទំនេរ ត្រូវធ្វើស្របតាមបទបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនៃផ្នែកទី៤ នៃកតិកាសញ្ញានេះ ។

៣. សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ដែលជាប់ឆ្នោតបំពេញអាសនៈទំនេរ ដូចបានប្រកាសស្របតាម មាត្រា៣៣ ត្រូវបំពេញភារកិច្ច រហូតដល់ចប់អាណត្តិរបស់សមាជិក ដែលទុកអាសនៈឱ្យទំនេរនៅក្នុង គណៈកម្មាធិការ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រានោះ ។

maRta 35

សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ទទួលបរិលាភពីធនធានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ តាមការយល់ព្រម ពីមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ក្នុងលក្ខខណ្ឌកំណត់ដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ទៅតាមសារសំខាន់នៃមុខងាររបស់គណៈកម្មាធិការ ។

maRta 36

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្តល់បុគ្គលិក និងសម្ភារៈរូបវន្តចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យគណៈ កម្មាធិការបំពេញមុខងារឱ្យបានស័ក្តិសិទ្ធិ ស្របតាមកតិកាសញ្ញានេះ ។

maRta 37

១. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវកោះសមាជិកគណៈកម្មាធិការឱ្យមកប្រជុំជាលើក ទី១ នៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. ក្រោយពីកិច្ចប្រជុំលើកទី១ គណៈកម្មាធិការត្រូវរៀបចំសម័យប្រជុំគ្រប់ពេល ដូចបានកំណត់ ក្នុងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន ។

៣. តាមធម្មតា គណៈកម្មាធិការ ត្រូវប្រជុំនៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬនៅ ការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅទីក្រុងហ្សឺណែវ ។

maRta 38

មុននឹងទទួលតំណែង សមាជិកគណៈកម្មាធិការទាំងអស់ ត្រូវប្រកាសជាឧឡារិកនៅចំពោះមុខអង្គ ប្រជុំថា នឹងបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន ដោយគ្មានលំអៀង និងដោយសតិសម្បជញ្ញៈ ។

maRta 39

១. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសមន្ត្រីការិយាល័យរបស់ខ្លួនសម្រាប់រយៈពេល២ឆ្នាំ ។ មន្ត្រីការិយាល័យទាំងអស់ អាចត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសជាថ្មីទៀតបាន ។

២. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវរៀបចំបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន ។ ប៉ុន្តែ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនេះ ត្រូវមានបទបញ្ញត្តិដូចខាងក្រោមនេះ បន្ថែមលើបទបញ្ញត្តិដទៃទៀត :

(ក) កូរ៉ុមត្រូវមានសមាជិក ១២នាក់

(ខ) សេចក្តីសម្រេចរបស់គណៈកម្មាធិការត្រូវធ្វើឡើងដោយសម្លេងភាគច្រើននៃសមាជិកវត្តមាន

maRta 40

១. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ សន្យាបង្ហាញរបាយការណ៍ស្តីពីវិធានការដែលបានអនុម័ត អនុវត្តសិទ្ធិដែលទទួលស្គាល់ក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ និងរបាយការណ៍ស្តីពីការរីកចម្រើនដែលសម្រេចបាន ក្នុងការអាស្រ័យផលនៃសិទ្ធិទាំងនេះ :

(ក) ក្នុងរយៈពេល ១ឆ្នាំ គិតពីថ្ងៃចូលជាធរមាននៃកតិកាសញ្ញានេះ ចំពោះរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។

(ខ) រាល់លើកដែលគណៈកម្មាធិការធ្វើសំណើ ។

២. របាយការណ៍ទាំងអស់ ត្រូវដាក់ជូនទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយអគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនរបាយការណ៍ទាំងនោះ ទៅគណៈកម្មាធិការដើម្បីពិនិត្យ ។ របាយការណ៍ត្រូវបញ្ជាក់ ប្រសិនបើមាននូវកត្តា និងឧបសគ្គ ដែលនាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការអនុវត្តន៍នៃកតិកាសញ្ញានេះ ។

៣. ក្រោយពីការពិគ្រោះជាមួយគណៈកម្មាធិការ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ អាចបញ្ជូនទៅស្ថាប័នឯកទេសពាក់ព័ន្ធ នូវសេចក្តីចម្លងគ្រប់ភាគនៃរបាយការណ៍ ដែលអាចស្ថិតក្នុងវិស័យនៃសមត្ថកិច្ចរបស់ស្ថាប័នទាំងនោះ ។

៤. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវសិក្សារបាយការណ៍ដែលដាក់ជូនដោយរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនរបាយការណ៍របស់ខ្លួន ព្រមទាំងយោបល់ទូទៅដែលគណៈកម្មាធិការពិនិត្យឃើញថាសមស្រប ទៅឱ្យរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ។ គណៈកម្មាធិការ អាចបញ្ជូនយោបល់ទាំងនេះទៅក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ចដោយភ្ជាប់ជាមួយច្បាប់ចម្លងនៃរបាយការណ៍នានាដែលគណៈកម្មាធិការបានទទួលពីរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។

៥. រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ អាចដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការ នូវសេចក្តីសង្កេត លើការផ្តល់យោបល់ ដែលអាចត្រូវធ្វើឡើង ស្របតាមកថាខណ្ឌ៤ នៃមាត្រានេះ ។

maRta 41

១. រដ្ឋភាគីណាមួយនៃកតិកាសញ្ញានេះ អាចប្រកាសនៅគ្រប់ពេលវេលា ស្របតាមមាត្រានេះថា ខ្លួនទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការ ក្នុងការទទួល និងពិនិត្យបណ្តឹងពីរដ្ឋភាគី ដែលអះអាងថា រដ្ឋភាគីមួយទៀត មិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ស្របតាមកតិកាសញ្ញានេះ ។ បណ្តឹងនេះ អាចទទួល និងពិនិត្យបាន លុះត្រាតែរដ្ឋភាគី បានធ្វើសេចក្តីប្រកាសទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការចំពោះរដ្ឋនេះ ។ គណៈកម្មាធិការ មិនត្រូវទទួលបណ្តឹងរបស់រដ្ឋភាគី ដែលមិនបានធ្វើសេចក្តីប្រកាសទទួលស្គាល់ឡើយ ។ បណ្តឹងស្របតាមមាត្រានេះ ត្រូវដោះស្រាយ ស្របតាមនីតិវិធីខាងក្រោម :

(ក) បើរដ្ឋភាគីមួយនៃកតិកាសញ្ញានេះយល់ឃើញថា រដ្ឋភាគីមួយទៀតមិនអនុវត្តបទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ រដ្ឋភាគីម្ខាងអាចនាំយកបញ្ហា តាមរយៈបណ្តឹងជាលាយល័ក្ខអក្សរ មកបង្ហាញឱ្យរដ្ឋភាគីម្ខាងទៀតពិនិត្យពិចារណា ។ ក្នុងរយៈពេល ៣ខែ ក្រោយពីបានទទួលបណ្តឹង រដ្ឋចុងបណ្តឹង ត្រូវផ្តល់ការពន្យល់ ឬសេចក្តីប្រកាសជាលាយល័ក្ខអក្សរ បំភ្លឺបញ្ហាតាមកម្រិត ដែលអាចធ្វើបាននិងដោយចំៗជូនរដ្ឋដើមបណ្តឹង ដែលមានយោងនីតិវិធី និងដំណោះស្រាយនៅក្នុងប្រទេសដែលបានធ្វើហើយ ដែលមិនទាន់សម្រេច ឬដែលនៅបើកចំហ ។

(ខ) បើបញ្ហាមិនត្រូវបានដោះស្រាយឱ្យពេញចិត្តរវាងរដ្ឋជាប់ពាក់ព័ន្ធទាំងពីរ ក្នុងរយៈពេល៦ខែ ចាប់ពីថ្ងៃទទួលបណ្តឹងដំបូងដោយរដ្ឋចុងបណ្តឹង រដ្ឋណាមួយក៏បាន មានសិទ្ធិបញ្ជូនបញ្ហាទៅគណៈកម្មាធិការ ដោយជូនដំណឹងទៅគណៈកម្មាធិការ និងរដ្ឋម្ខាងទៀត ។

(គ) គណៈកម្មាធិការ អាចដោះស្រាយបញ្ហាដែលបញ្ជូនឱ្យមកខ្លួនបាន លុះត្រាតែគណៈកម្មាធិការ បានរកឃើញថា មធ្យោបាយខាងផ្លូវច្បាប់ទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងប្រទេសនោះ ត្រូវបានយកមកប្រើអស់លទ្ធភាព ស្របតាមគោលការណ៍នៃច្បាប់អន្តរជាតិ ដែលទទួលស្គាល់ជាទូទៅ ។ វិធាននេះនឹងមិនត្រូវយកមកអនុវត្តទេ បើនីតិវិធីនៃការដោះស្រាយបន្តយូរហួសហេតុ ។

(ឃ) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវរៀបចំសម័យប្រជុំរបស់ខ្លួនដោយសម្ងាត់ នៅពេលពិនិត្យបណ្តឹងស្របតាមមាត្រានេះ ។

(ង) យោងតាមបទបញ្ញត្តិក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (គ) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវដាក់សេវារបស់ខ្លួនឱ្យរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធប្រើប្រាស់ ដើម្បីឈានទៅដល់ដំណោះស្រាយស្រុះស្រួលលើបញ្ហា ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ដែលទទួលស្គាល់ក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ។

(ច) បញ្ហាណាដែលបញ្ជូនមកគណៈកម្មាធិការ ស្របតាមអនុកថាខណ្ឌ (ខ) គណៈកម្មាធិការ អាចសុំឱ្យរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធផ្តល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធបន្ថែមមកគណៈកម្មាធិការ ។

(ឆ) រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ យោងតាមអនុកថាខណ្ឌ (ខ) មានសិទ្ធិមានវត្តមានតំណាងរបស់ខ្លួន នៅពេលគណៈកម្មាធិការកំពុងពិនិត្យបញ្ហា និងមានសិទ្ធិស្នើយោបល់ដោយផ្ទាល់មាត់ និង/ ឬជាលាយល័ក្ខអក្សរ ។

(ជ) ក្នុងរយៈពេល ១២ខែ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទទទួលដំណឹង ដូចចែងក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (ខ) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវដាក់ជូនរបាយការណ៏មួយ :

(i) ប្រសិនបើដំណោះស្រាយមួយ ត្រូវបានរកឃើញ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៅក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (ង) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវកម្រិតរបាយការណ៏របស់ខ្លួន ត្រឹមតែជាសេចក្តីថ្លែងការណ៏សង្ខេបស្តីពីអង្គហេតុ និងដំណោះស្រាយ ដែលបានរកឃើញ ។

(ii) ប្រសិនបើដំណោះស្រាយណាមួយមិនអាចរកឃើញ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃអនុកថាខណ្ឌ (ង) ទេ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវកម្រិតរបាយការណ៏របស់ខ្លួន ត្រឹមតែជាសេចក្តីថ្លែងការណ៏សង្ខេបស្តីពីអង្គហេតុ ។ ការស្នើយោបល់ជាលាយល័ក្ខអក្សរ និងកំណត់ត្រានៃការស្នើយោបល់ផ្ទាល់មាត់ដោយរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ត្រូវភ្ជាប់ទៅនឹងរបាយការណ៏ ។ នៅគ្រប់បញ្ហាទាំងអស់ របាយការណ៏ ត្រូវផ្សាយឱ្យរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធបានដឹង ។

២. បទបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ នឹងចូលជាធរមាន នៅពេលដែលរដ្ឋភាគីចំនួន១០នៃកតិកាសញ្ញានេះ បានធ្វើសេចក្តីប្រកាសស្របតាមកថាខណ្ឌ១នៃមាត្រានេះ ។ សេចក្តីប្រកាសនេះត្រូវតំកល់ទុកដោយរដ្ឋភាគី នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយអគ្គលេខាធិការ ត្រូវធ្វើច្បាប់ចម្លងទៅឱ្យរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ។ សេចក្តីប្រកាសអាចដកទៅវិញបានគ្រប់ពេល ដោយជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការ ។ ការដកទៅវិញនេះ មិនត្រូវធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការពិនិត្យបញ្ហាណាដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងដែលផ្ញើរួចហើយស្របតាមមាត្រានេះឡើយ ហើយបណ្តឹងបន្ថែមពីរដ្ឋភាគី នឹងឈប់ទទួល ក្រោយពីអគ្គលេខាធិការ បានទទួលការជូនដំណឹងពីការដក លើកលែងតែ រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធបានធ្វើសេចក្តីប្រកាសជាថ្មី ។

maRta 42

១.(ក) បើបញ្ហាដែលដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការ ស្របតាមមាត្រា៤១ មិនត្រូវបានដោះស្រាយជាទីពេញចិត្តដល់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធទេ គណៈកម្មាធិការ ដោយមានការយល់ព្រមជាមុនពីរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ អាចចាត់តាំងគណៈកម្មការផ្សះផ្សាចំពោះកិច្ចមួយ (បន្ទាប់ពីនេះទៅហៅថា គណៈកម្មការ)។ គណៈកម្មការត្រូវដាក់សេវារបស់ខ្លួនឱ្យរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធប្រើប្រាស់ ដើម្បីរកដំណោះស្រាយសម្រុះសម្រួល លើបញ្ហានោះដោយគោរពតាមកតិកាសញ្ញានេះ ។

(ខ) គណៈកម្មការ ត្រូវមានសមាជិក ៥រូប ដែលមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។ បើរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ មិនឈានដល់ការព្រមព្រៀងគ្នាទាំងស្រុង ឬផ្នែកខ្លះ លើសមាសភាពគណៈកម្មការ ក្នុងរយៈពេល ៣ខែទេ សមាជិកគណៈកម្មការណាដែលមិនបានទទួលការយល់ព្រម ត្រូវដាក់ឱ្យជ្រើសរើសដោយការបោះឆ្នោតជាសម្ងាត់ ដោយយកសម្លេងភាគច្រើនពីរភាគបី នៃចំណោមសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ។

២. សមាជិកគណៈកម្មការ ត្រូវបំពេញតួនាទីជាបុគ្គល ។ សមាជិកគណៈកម្មការ មិនត្រូវជាជនជាតិនៃរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ឬនៃរដ្ឋដែលមិនមែនជាភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ឬនៃរដ្ឋភាគីដែលមិនបានធ្វើសេចក្តីប្រកាសដូចចែងក្នុងមាត្រា៤១ ។

៣. គណៈកម្មការ ត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធាន និងអនុម័តបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន ។

៤. គណៈកម្មការ ត្រូវប្រជុំជាធម្មតានៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬនៅការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិនៅទីក្រុងហ្សឺណែវ ។ ប៉ុន្តែ កិច្ចប្រជុំអាចធ្វើទៅបាន នៅកន្លែងសមស្របដទៃទៀត ដែលគណៈកម្មការអាចកំណត់ដោយពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។

៥. លេខាធិការដ្ឋាន ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា៣៦ ត្រូវជួយគណៈកម្មការ ដែលបានចាត់តាំងស្របតាមមាត្រានេះ ។

៦. ព័ត៌មានដែលគណៈកម្មាធិការ ទទួល និងប្រមូលបាន ត្រូវទុកឱ្យគណៈកម្មការប្រើប្រាស់ ហើយគណៈកម្មការ អាចសុំឱ្យរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធផ្តល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ។

៧. នៅពេលដែលគណៈកម្មការបានពិនិត្យបញ្ហាសព្វគ្រប់ហើយ យ៉ាងយូរ ១២ខែ ក្រោយពីការសិក្សាបញ្ហាចប់ គណៈកម្មការ ត្រូវផ្ញើរបាយការណ៍ទៅប្រធានគណៈកម្មាធិការ ដើម្បីផ្តើយឆ្លងទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ :

(ក) បើគណៈកម្មការ មិនអាចបញ្ចប់ការពិនិត្យបញ្ហា ក្នុងពេល១២ខែទេ គណៈកម្មការត្រូវកម្រិតរបាយការណ៍ ត្រឹមតែជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍សង្ខេបស្តីពីស្ថានភាពនៃការពិនិត្យបញ្ហាតែប៉ុណ្ណោះ ។

(ខ) ផ្អែកលើការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ដូចបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ បើដំណោះស្រាយស្រុះស្រួលគ្នាលើបញ្ហា អាចធ្វើបានសម្រេចហើយ នោះគណៈកម្មការ ត្រូវកម្រិតរបាយការណ៍របស់ខ្លួន ត្រឹមតែជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍សង្ខេបលើអង្គហេតុ និងដំណោះស្រាយដែលសម្រេចបាន ។

(គ) បើដំណោះស្រាយតាមលក្ខខណ្ឌនៃអនុកថាខណ្ឌ (ខ) មិនអាចសម្រេចបានទេ របាយការណ៍

របស់គណៈកម្មការ ត្រូវបង្ហាញសេចក្តីសន្និដ្ឋានលើគ្រប់ចំណុចនៃអង្គហេតុ ទាក់ទងនឹងបញ្ហានានា រវាងរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ និងបង្ហាញយោបល់ស្តីពីលទ្ធភាពនៃដំណោះស្រាយស្រុះស្រួលគ្នាលើបញ្ហា ។ របាយការណ៍នេះ ត្រូវមានផងដែរនូវការផ្តល់យោបល់ជាលាយល័ក្ខអក្សរ និងសំណុំរឿងទាំងមូលនៃការផ្តល់យោបល់ផ្ទាល់មាត់ដោយភាគីពាក់ព័ន្ធ ។

(ឃ) បើរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការ បានដាក់ជូនស្របតាមអនុកថាខណ្ឌ (គ)ខាងលើនោះ រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធត្រូវជំរាបទៅប្រធាននៃគណៈកម្មាធិការក្នុងរយៈពេល៣ខែចាប់ពីថ្ងៃបានទទួលរបាយការណ៍ថាតើព្រមទទួល ឬមិនព្រមទទួលអត្ថន័យនៃរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការ ។

៨. បទបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ មិនប៉ះពាល់ដល់មុខការរបស់គណៈកម្មាធិការ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤១ ឡើយ ។

៩. ចំណាយទាំងអស់របស់សមាជិកគណៈកម្មការ ត្រូវបែងចែកស្មើគ្នា រវាងរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធស្របតាមការប៉ាន់ស្មានដែលកំណត់ដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

១០. ប្រសិនបើចាំបាច់ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវមានសិទ្ធិចំណាយជួសទៅលើសមាជិកគណៈកម្មការ មុនមានសំណងពីរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ស្របតាមកថាខណ្ឌ៩ នៃមាត្រានេះ ។

maRta 43

សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិកា និងគណៈកម្មការសម្រុះសម្រួលចំពោះកិច្ចដែលតែងតាំង ស្របតាមមាត្រា៤២ មានសិទ្ធិប្រើប្រាស់សម្ភារៈរូបវ័ន្ត មានបុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិ នៃអ្នកជំនាញការ ក្នុងបេសកកម្មរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដូចមានចែងក្នុងផ្នែកពាក់ព័ន្ធ នៃ អនុសញ្ញាស្តីអំពីបុព្វសិទ្ធ និងអភ័យឯកសិទ្ធរបស់សហប្រជាជាតិ ។

maRta 44

បទបញ្ញត្តិសម្រាប់អនុវត្តអនុសញ្ញានេះ ត្រូវអនុវត្តដោយមិនត្រូវធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់នីតិវិធីដែលបានចែងក្នុងវិស័យសិទ្ធិមនុស្ស ស្របតាមលិខិតុបករណ៍ផ្សេងៗ និងអនុសញ្ញារបស់សហប្រជាជាតិ និងស្ថាប័នឯកទេសឡើយ ហើយមិនត្រូវរារាំងរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ក្នុងការប្រើនីតិវិធីដទៃទៀត ដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះ ស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិទូទៅ ឬពិសេសដែលចងរដ្ឋភាគីឡើយ ។

maRta 45

គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ ស្តីពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួនទៅឱ្យមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ តាមរយៈក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ។

EpkTI 5

maRta 46

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយក្នុងកតិកាសញ្ញានេះត្រូវយកមកបកស្រាយធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់បទបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃស្ថាប័នឯកទេសនានា ដែលកំណត់ការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គការនានានៃសហប្រជាជាតិ និងស្ថាប័នឯកទេស ចំពោះបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងកតិកាសញ្ញានេះឡើយ។

maRta 47

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃកតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវយកមកបកស្រាយ ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិពីកំណើតរបស់ប្រជាជាតិទាំងអស់ ក្នុងការអាស្រ័យផល និងប្រើប្រាស់ពេញលេញ និងដោយសេរីនូវភោគទ្រព្យ និងធនធានធម្មជាតិរបស់ខ្លួនឡើយ ។

EpkTI 6

maRta 48

១. កតិកាសញ្ញានេះត្រូវបើកចំហឱ្យចុះហត្ថលេខាសម្រាប់រដ្ឋសមាជិកសហប្រជាជាតិ ឬសមាជិកនៃស្ថាប័នឯកទេសណាមួយ ឬ ជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ឬ ជារដ្ឋផ្សេងទៀត ដែលត្រូវបានអញ្ជើញដោយមហាសន្និបាតសហប្រជាជាតិ ដើម្បីក្លាយជាភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។

២. កតិកាសញ្ញានេះ ជាកម្មវត្ថុនៃការឱ្យសច្ចាប័ន ។ លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៣. កតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យរដ្ឋទាំងអស់ចូលជាសមាជិក ដូចចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ ។

៤. ការចូលជាសមាជិក ត្រូវធ្វើឡើងដោយការតំកល់លិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិក នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៥. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងដល់រដ្ឋទាំងអស់ ដែលបានចុះហត្ថលេខាលើកតិកាសញ្ញានេះ ឬដែលបានចូលជាសមាជិកនៃកតិកាសញ្ញានេះអំពីការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិក ។

maRta 49

១. កតិកាសញ្ញានេះ ចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល ៣ខែ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកទី៣៥ នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. ចំពោះរដ្ឋដែលឱ្យសច្ចាប័ន ឬសុំចូលជាសមាជិកនៃកតិកាសញ្ញានេះ បន្ទាប់ពីសមាជិកទី៣៥ កតិកាសញ្ញានេះ នឹងចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល៣ខែ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិករបស់រដ្ឋនោះ ។

maRta 50

បទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវអនុវត្តលើគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់នៃរដ្ឋសហព័ន្ធ ដោយគ្មានការកម្រិត ឬលើកលែងឡើយ ។

maRta 51

១. រដ្ឋភាគីណាមួយនៃកតិកាសញ្ញានេះ អាចស្នើធ្វើវិសោធនកម្ម និងដាក់សេចក្តីស្នើនោះជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីស្នើវិសោធនកម្មនេះទៅរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយសុំឱ្យរដ្ឋភាគីបញ្ជាក់ថាតើយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដើម្បីពិនិត្យ និងបោះឆ្នោតលើសេចក្តីស្នើវិសោធនកម្មឬទេ ។ ក្នុងករណីមានសម្លេង១ភាគ៣យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ប្រកាសយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវកោះប្រជុំសន្និសីទ ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ គ្រប់វិសោធនកម្មដែលអនុម័តដោយមតិភាគច្រើននៃរដ្ឋភាគីវត្តមាន និងបោះឆ្នោតក្នុងសន្និសីទ ត្រូវដាក់ជូនមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីសុំការយល់ព្រម ។

២. វិសោធនកម្មទាំងនេះ នឹងចូលជាធរមាន នៅពេលទទួលបានការយល់ព្រមពីមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ និងទទួលបានការអនុម័តដោយមតិភាគច្រើន២ភាគ៣ នៃរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់រដ្ឋនីមួយៗ ។

៣. នៅពេលដែលវិសោធនកម្មទាំងនោះ ចូលជាធរមានហើយ វិសោធនកម្មទាំងនោះ នឹងក្លាយជាកាតព្វកិច្ចសម្រាប់រដ្ឋភាគី ដែលព្រមទទួលយកវិសោធនកម្មទាំងនោះ ឯរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀតដែលមិនបានទទួលយល់ព្រម ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ និងវិសោធនកម្មមុនៗ ដែលខ្លួនបានព្រមទទួលយករួចហើយ ។

maRta 52

ក្រៅពីការជូនដំណឹងទាំងឡាយដែលមានចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌ៥ នៃមាត្រា៤៨ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជម្រាបជូនរដ្ឋទាំងឡាយ ស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះនូវ :

(ក) ការចុះហត្ថលេខា ការឱ្យសច្ចាប័ន និងការសុំចូលជាសមាជិក យោងតាមមាត្រា៤៨ ។

(ខ) កាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃកតិកាសញ្ញានេះ យោងតាមមាត្រា៤៩ និងកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃវិសោធនកម្មទាំងឡាយ យោងតាមមាត្រា៥១ ។

maRta 53

១. កតិកាសញ្ញានេះដែលមានអត្ថបទជាភាសាចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃស្មើគ្នា និងត្រូវតំកល់ទុកនៅបណ្ណសារដ្ឋានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយមានបញ្ជាក់ការចម្លងតាមច្បាប់ដើម ជូនដល់រដ្ឋទាំងឡាយ យោងតាមមាត្រា៤៨ ។

8-k> BFsarbEnmT1 eI I ktkasBaaGnrCat sBI sTBIrd ng sTneya)ay

ពិធីសារបន្ថែមទី១លើកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ត្រូវបានអនុម័ត និង បើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ផ្តល់សច្ចាប័ន និងចូលជាសមាជិកដោយសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាត លេខ២២០០A (XXI) ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦
ចូលជាធរមានថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៦ ស្របតាមមាត្រា៩

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ

យល់ឃើញថា ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើឡើងទៀត នូវការសម្រេចទិសដៅនៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ (ពីនេះតទៅហៅត្រឹមថា កតិកាសញ្ញា)និងការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញា វាជាការសមស្របក្នុងការធ្វើឱ្យគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស ដែលបង្កើតឡើង ស្របតាមផ្នែកទី៤ នៃកតិកាសញ្ញា (ពីនេះតទៅហៅត្រឹមថា គណៈកម្មាធិការ) អាចទទួល និងពិនិត្យបណ្តឹងដូចចែងក្នុងពិធីសារនេះ ពីបុគ្គលទាំងឡាយដែលអះអាងថា ជាជនរងគ្រោះនៃការរំលោភសិទ្ធិណាមួយ ដូចចែងក្នុងកតិកាសញ្ញា ។

បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

maRta 1

រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញាដែលក្លាយជាភាគីនៃពិធីសារនេះ ទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការ ក្នុងការទទួល និងពិនិត្យបណ្តឹង ពីបុគ្គលស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ដែលអះអាងថាជាជនរងគ្រោះនៃការរំលោភពីរដ្ឋភាគីនោះ ទៅលើសិទ្ធិណាមួយដូចចែងនៅក្នុងកតិកាសញ្ញា ។ គ្មានបណ្តឹងណាមួយត្រូវទទួលដោយគណៈកម្មាធិការទេ បើបណ្តឹងនោះទាក់ទងនឹងរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញា ដែលមិនមែនជាភាគីនៃពិធីសារនេះ ។

maRta 2

ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា១ បុគ្គលទាំងឡាយដែលអះអាងថា សិទ្ធិណាមួយរបស់ពួកគេដូចបានរៀបរាប់នៅក្នុងកតិកាសញ្ញា ត្រូវរងការរំលោភ និងបានប្រើអស់នូវការដោះស្រាយ ដែលមាននៅក្នុងប្រទេស អាចដាក់បណ្តឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជូនគណៈកម្មាធិការដើម្បីពិនិត្យ ។

maRta 3

គណៈកម្មាធិការ ត្រូវចាត់ទុកមិនអាចទទួលយកនូវរាល់បណ្តឹងក្រោមពិធីសារនេះដែលជាបណ្តឹង អនាមិក ឬដែលគណៈកម្មាធិការចាត់ទុកថា ជាការរំលោភសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬចាត់ទុកថាមាន វិសមិតភាពនឹងបទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញា ។

maRta 4

១. ពាក់ព័ន្ធនឹងបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា៣ គណៈកម្មាធិការត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានអំពីបណ្តឹងណាមួយដែល ដាក់ជូនខ្លួនស្របតាមពិធីសារនេះ ដល់រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ដែលជាប់ចោទពីការរំលោភបទបញ្ញត្តិណា មួយនៃកតិកាសញ្ញា ។

២. ក្នុងរយៈពេល៦ខែ រដ្ឋដែលទទួលព័ត៌មាននេះត្រូវដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការនូវការពន្យល់ជាលាយ លក្ខណ៍អក្សរ ឬសេចក្តីថ្លែងការណ៍បំភ្លឺអំពីបញ្ហា និងការដោះស្រាយ ប្រសិនជាមាន ដែលរដ្ឋនោះអាចធ្វើ។

maRta 5

១. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវពិនិត្យបណ្តឹងដែលទទួលបានស្របតាមពិធីសារនេះ ដោយយកមកគិត នូវរាល់ព័ត៌មានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលផ្តល់មកឱ្យខ្លួនដោយបុគ្គល និងដោយរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។

២. គណៈកម្មាធិការ មិនត្រូវពិនិត្យបណ្តឹងណាមួយពីបុគ្គលណាម្នាក់ លើកលែងតែគណៈកម្មា ធិការប្រាកដថា :

(ក) បញ្ហាដដែលនោះ មិនមានការពិនិត្យតាមនីតិវិធី នៃការស៊ើបអង្កេត ឬការដោះស្រាយ អន្តរជាតិផ្សេងទៀត ។

(ខ) បុគ្គលនោះ បានប្រើអស់នូវការដោះស្រាយដែលមាននៅក្នុងប្រទេស ។ វិធាននេះ នឹងមិន ត្រូវយកមកអនុវត្តទេ បើនីតិវិធីនៃការដោះស្រាយបន្តយូរហួសហេតុ ។

៣. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវរៀបចំសម័យប្រជុំរបស់ខ្លួនដោយសម្ងាត់ នៅពេលពិនិត្យបណ្តឹងស្រប តាមពិធីសារនេះ ។

៤. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនទៅរដ្ឋភាគី និងបុគ្គលពាក់ព័ន្ធ ។

maRta 6

គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន ស្របតាមមាត្រា៤៥ នៃកតិកាសញ្ញា នូវសេចក្តីសង្ខេបនៃសកម្មភាពរបស់ខ្លួនក្រោមពិធីសារនេះ ។

maRta 7

ទំរាំដល់ការសម្រេចបាននូវទិសដៅនៃសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ ១៥១៤ (XV) អនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិនៅថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦០ ស្តីពីសេចក្តីប្រកាសផ្តល់ឯករាជ្យដល់ប្រទេស និងប្រជាជាតិក្រោមអាណានិគម បទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ ជាដាច់ខាតមិនអាចកម្រិតសិទ្ធិប្តឹងទាមទារ ដែលផ្តល់ឱ្យដល់ប្រជាជាតិទាំងនេះ ដោយធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ និងអនុសញ្ញានិងលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិផ្សេងទៀតក្រោមអង្គការសហប្រជាជាតិ និងស្ថាប័នឯកទេសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិឡើយ ។

maRta 8

១. ពិធីសារនេះ បើកចំហឱ្យរដ្ឋហត្ថលេខីនៃកតិកាសញ្ញាចុះហត្ថលេខា ។

២. ពិធីសារនេះ ត្រូវជាកម្មវត្ថុនៃការឱ្យសច្ចាប័នដោយរដ្ឋ ដែលបានឱ្យសច្ចាប័ន ឬបានចូលជាសមាជិកនៃកតិកាសញ្ញា ។ លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹង អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៣. ពិធីសារនេះ ត្រូវបើកឱ្យចូលជាសមាជិកដោយរដ្ឋដែលបានឱ្យសច្ចាប័ន ឬបានចូលជាសមាជិកនៃកតិកាសញ្ញា ។

៤. ការសុំចូលជាសមាជិក មានអនុភាព ដោយការដាក់តំកល់លិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិក នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៥. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់រដ្ឋហត្ថលេខីនៃពិធីសារនេះ ឬរដ្ឋសមាជិកនៃពិធីសារនេះ អំពីការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក ។

maRta 9

១. ស្របតាមការចូលជាធរមាននៃកតិកាសញ្ញា ពិធីសារនេះត្រូវចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល៣ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ នៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកទី១០ នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. ចំពោះរដ្ឋនីមួយៗ ដែលឱ្យសច្ចាប័នលើពិធីសារនេះ ឬចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ បន្ទាប់

ពីការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍ចូលជាសមាជិកទី១០ ពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល៣ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលរដ្ឋនីមួយៗ ដាក់តំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍ចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន ។

maRta 10

បទបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃពិធីសារនេះ ត្រូវអនុវត្តលើគ្រប់ផ្នែកនៃរដ្ឋសហព័ន្ធ ដោយគ្មានការដាក់កម្រិតព្រំដែន ឬការលើកលែងឡើយ ។

maRta 11

១. រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ អាចស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្ម និងបញ្ជូនសេចក្តីស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្មនេះជូនទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ នៅពេលនោះ អគ្គលេខាធិការត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្ម ជូនទៅរដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ដោយសុំឱ្យរដ្ឋភាគីបញ្ជាក់ថា តើយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដើម្បីពិនិត្យ និងបោះឆ្នោតលើសេចក្តីស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្មឬទេ ។ ក្នុងករណីមានសម្លេង១ភាគ៣ យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ប្រកាសយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវកោះប្រជុំសន្និសីទក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ គ្រប់វិសោធនកម្មដែលអនុម័តដោយមតិភាគច្រើននៃរដ្ឋភាគីវត្តមាន និងបោះឆ្នោតក្នុងសន្និសីទ ត្រូវដាក់ជូនមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីសុំការយល់ព្រម ។

២. វិសោធនកម្មទាំងនេះ នឹងចូលជាធរមាន នៅពេលទទួលបានការយល់ព្រមពីមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ និងទទួលបានការអនុម័តដោយមតិភាគច្រើន២ភាគ៣ នៃរដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់រដ្ឋនីមួយៗ ។

៣. នៅពេលវិសោធនកម្មទាំងនោះ ចូលជាធរមានហើយ វិសោធនកម្មទាំងនោះនឹងក្លាយជាកាតព្វកិច្ចសម្រាប់រដ្ឋភាគី ដែលព្រមទទួលយកវិសោធនកម្មទាំងនោះ រីឯរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀត ដែលមិនបានទទួលយល់ព្រម ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ និងវិសោធនកម្មមុនៗ ដែលខ្លួនបានព្រមទទួលយករួចហើយ ។

maRta 12

១. រដ្ឋភាគី អាចប្រកាសដកខ្លួនចេញពីពិធីសារនេះបានគ្រប់ពេល ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ការប្រកាសដកខ្លួននេះចូលជាធរមានក្នុងរយៈ

ពេល៣ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ ដែលអគ្គលេខាធិការទទួលការជូនដំណឹង ។

២. ការប្រកាសដកខ្លួន មិនប៉ះពាល់ដល់ការបន្តអនុវត្តបទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ លើបណ្តឹងដែលដាក់ជូនស្របតាមមាត្រា២ មុនកាលបរិច្ឆេទចូលជាធរមាននៃការប្រកាសដកខ្លួនឡើយ ។

maRta 13

ដោយមិនគិតដល់ការជូនដំណឹង ដែលធ្វើឡើងស្របតាមមាត្រា៨ កថាខណ្ឌ៥ នៃពិធីសារនេះ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងដល់រដ្ឋទាំងអស់ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤៨កថាខណ្ឌ១ នៃកតិកាសញ្ញា អំពីព័ត៌មានលំអិតខាងក្រោម :

(ក) ហត្ថលេខា ការឱ្យសច្ចាប័ន និងការចូលជាសមាជិក ស្រមតាមមាត្រា៨ ។

(ខ) កាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះ ស្របតាមមាត្រា៩ និងកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃវិសោធនកម្ម ស្របតាមមាត្រា១១ ។

(គ) ការប្រកាសដកខ្លួន ស្របតាមមាត្រា១២ ។

maRta 14

១. ពិធីសារនេះដែលមានអត្ថបទជាភាសាចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃស្មើគ្នា ត្រូវតំកល់ទុកនៅបណ្ណសារដ្ឋាននៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃកតិកាសញ្ញានេះដោយមានបញ្ជាក់ការចម្លងតាមច្បាប់ដើម ទៅរដ្ឋទាំងឡាយដែលមានយោងក្នុងមាត្រា៤៨ នៃកតិកាសញ្ញា ។

8-x> BFsarbEnmTBIrelI ktkasBaaGnrCatI sBI sTBIrdI ng sTneya)ay sedAlbb)ateTasRbharCvt

ពិធីសារបន្ថែមទីពីរលើកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ សំដៅលុបបំបាត់ទោសប្រហារជីវិត ត្រូវបានអនុម័ត និងប្រកាសដោយសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតលេខ ៤៤/១២៨ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨៩

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ

ជឿថា ការលុបបំបាត់ទោសប្រហារជីវិត នាំឱ្យសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្ស កាន់តែប្រសើរឡើង និងនាំឱ្យសិទ្ធិមនុស្ស មានការអភិវឌ្ឍន៍ជាលំដាប់ ។

រំលឹកឡើងវិញ នូវមាត្រា៣ នៃសេចក្តីប្រកាសជាសកល ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ដែលអនុម័តនៅថ្ងៃទី ១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៨ និងមាត្រា៦ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ដែលអនុម័តនៅថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦ ។

កត់សំគាល់ថា មាត្រា៦ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ បាននិយាយយោងអំពីការលុបបំបាត់ទោសប្រហារជីវិត ដោយពាក្យសំដីសង្កត់ធ្ងន់លើការប៉ងប្រាថ្នា ឱ្យមានការលប់ចោលនេះ ។

ជឿជាក់ថា រាល់វិធានការលុបបំបាត់ទោសប្រហារជីវិត ត្រូវចាត់ទុកថាជាការរីកចម្រើននៃការអាស្រ័យផលនៃសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត ។

មានបំណងយ៉ាងខ្លាំង ធ្វើការសន្យាជាអន្តរជាតិតាមរយៈនេះ ដើម្បីលុបបំបាត់ទោសប្រហារជីវិត។

បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

maRta 1

១. គ្មានជនណាម្នាក់ ស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ត្រូវប្រហារជីវិតឡើយ ។

២. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវចាត់រាល់វិធានការចាំបាច់ ដើម្បីលុបបំបាត់ទោសប្រហារជីវិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

maRta 2

១. ពិធីសារនេះ មិនអនុញ្ញាតឱ្យមានលក្ខខណ្ឌណាមួយឡើយ លើកលែងតែលក្ខខណ្ឌលើកឡើងនៅពេលឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក ដែលមានចែងអំពីការដាក់ទោសប្រហារជីវិតក្នុងពេលមានសង្គ្រាម ចំពោះទោសឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរបំផុតខាងយោធា ដែលប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងពេលមានសង្គ្រាម ។

២. រដ្ឋភាគីដែលស្នើលក្ខខណ្ឌបែបនេះនៅពេលឱ្យសច្ចាប័នឬចូលជាសមាជិកត្រូវផ្ញើជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ នូវបទបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធក្នុងច្បាប់ជាតិរបស់ខ្លួនដែលអនុវត្តក្នុងពេលសង្គ្រាម ។

៣. រដ្ឋភាគីដែលដាក់លក្ខខណ្ឌបែបនេះ ត្រូវជំរាបជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិអំពីការចាប់ផ្តើម និងការបញ្ចប់ស្ថានភាពសង្គ្រាមនៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន ។

maRta 3

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍ ដែលដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស ស្របតាមមាត្រា៤០ នៃកតិកាសញ្ញា នូវព័ត៌មានស្តីពីវិធានការដែលខ្លួនបានអនុម័ត ដើម្បីផ្តល់អនុភាពដល់ពិធីសារនេះ ។

maRta 4

ចំពោះរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញា ដែលបានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ស្របតាមមាត្រា៤១ សមត្ថកិច្ចគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សក្នុងការទទួល និងពិនិត្យបណ្តឹង ត្រូវពង្រីកដល់បទបញ្ញត្តិ នៃពិធីសារនេះ នៅពេលរដ្ឋភាគីមួយអះអាងថា រដ្ឋភាគីមួយទៀតមិនបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន លើកលែងតែរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធបានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ផ្ទុយ នៅពេលឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក ។

maRta 5

ចំពោះរដ្ឋភាគីនៃពិធីសារបន្ថែមទី១លើកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ដែលអនុម័តនៅថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦ សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស ក្នុងការទទួលនិងពិនិត្យបណ្តឹងពីបុគ្គល ដែលស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគី ត្រូវពង្រីកដល់បទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ លើកលែងតែរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធបានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ផ្ទុយ នៅពេលផ្តល់សច្ចាប័នឬចូលជាសមាជិក។

maRta 6

១. បទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ ត្រូវអនុវត្តជាបទបញ្ញត្តិបន្ថែមលើកតិកាសញ្ញា ។

២. ដោយមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពនៃការដាក់លក្ខខណ្ឌស្របតាមមាត្រា២ នៃពិធីសារនេះ សិទ្ធិដែលធានាក្នុងមាត្រា១ កថាខណ្ឌ១ នៃពិធីសារនេះ មិនត្រូវជាកម្មវត្ថុនៃការធ្វើបដិប្បញ្ញត្តិណាមួយ ក្រោមមាត្រា៤ នៃកតិកាសញ្ញាឡើយ ។

maRta 7

១. ពិធីសារនេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យរដ្ឋហត្ថលេខីនៃកតិកាសញ្ញា ចុះហត្ថលេខា ។

២. ពិធីសារនេះ គឺជាកម្មវត្ថុនៃការឱ្យសច្ចាប័នដោយរដ្ឋ ដែលបានឱ្យសច្ចាប័នដល់កតិកាសញ្ញា ឬបានចូលជាសមាជិកនៃកតិកាសញ្ញា ។ លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការ អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៣. ពិធីសារនេះ ត្រូវបើកឱ្យចូលជាសមាជិកដោយរដ្ឋ ដែលបានឱ្យសច្ចាប័នដល់កតិកាសញ្ញា ឬបានចូលជាសមាជិកនៃកតិកាសញ្ញា ។

៤. ការចូលជាសមាជិក ត្រូវធ្វើតាមរយៈការតំកល់លិខិតុបករណ៍ចូលជាសមាជិក នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៥. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនព័ត៌មានទៅរដ្ឋទាំងអស់ដែលចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារនេះ ឬចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ អំពីការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬការចូលជាសមាជិក ។

maRta 8

១. ពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល៣ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់ទុកលិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន និងចូលជាសមាជិកទី១០ នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. ចំពោះរដ្ឋនីមួយៗ ដែលឱ្យសច្ចាប័នដល់ពិធីសារនេះ ឬចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ បន្ទាប់ពីការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍ចូលជាសមាជិកទី១០នៃពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមាន ក្នុងរយៈពេល៣ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍ចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន ។

maRta 9

បទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ ត្រូវអនុវត្តលើគ្រប់ផ្នែកនៃរដ្ឋសហព័ន្ធ ដោយគ្មានការដាក់កម្រិតព្រំដែន

ឬការលើកលែងឡើយ ។

maRta 10

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងទៅរដ្ឋទាំងអស់ ដូចចែងក្នុងមាត្រា៤៨ កថាខណ្ឌ១ នៃកតិកាសញ្ញា នូវព័ត៌មានលំអិតខាងក្រោម :

(ក) លក្ខខណ្ឌ បណ្ដឹង និងការជូនដំណឹង ស្របតាមមាត្រា២ នៃពិធីសារនេះ ។

(ខ) សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ដែលធ្វើស្របតាមមាត្រា៤ ឬ៥ នៃពិធីសារនេះ ។

(គ) ការចុះហត្ថលេខា ការឱ្យសច្ចាប័ន និងការចូលជាសមាជិក ស្របតាមមាត្រា៧ នៃពិធីសារនេះ ។

(ឃ) កាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះ ស្របតាមមាត្រា៨ ។

maRta 11

១. ពិធីសារនេះដែលមានអត្ថបទជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃស្មើគ្នា ត្រូវតំកល់ទុកក្នុងបណ្ណសារដ្ឋាននៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយមានបញ្ជាក់ការចម្លងតាមច្បាប់ដើម ទៅរដ្ឋទាំងឡាយដែលមានយោងក្នុងមាត្រា៤៨ នៃកតិកាសញ្ញា ។

GnsBaaGnrCat
sB
karb)atral TRmg én
karerseGgBCsasn

9- GnsBaaGnrCatsBkarb)atraI TRmgénkarerIseGgBCsasn

អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងពូជសាសន៍ ត្រូវបានអនុម័ត និងបើក ឱ្យចុះហត្ថលេខា និងឱ្យសច្ចាប័នតាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ ២១០៦A (XX) ចុះថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៥ របស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៦៩ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា១៩

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ

យល់ឃើញថា ធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ផ្អែកលើគោលការណ៍នៃសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសមភាពដែលជាប់ពីកំណើតមនុស្សគ្រប់រូប *និងថា* រដ្ឋភាគីទាំងអស់បានសន្យាចាត់វិធានការរួមគ្នា និងដោយឡែកពីគ្នា ដោយសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីសម្រេចទិសដៅមួយរបស់សហប្រជាជាតិក្នុងការលើកស្ទួយ និងជំរុញឱ្យមានការគោរព និងការអនុវត្តន៍ជាសកលនូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋានសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា ដោយគ្មានការប្រកាន់បែងចែក មានជាអាទិ៍ ពូជសាសន៍ ភេទ ភាសា ឬសាសនា ។

យល់ឃើញថា សេចក្តីប្រកាសជាសាកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ប្រកាសថា មនុស្សគ្រប់រូបកើតមកមានសេរីភាព និងស្មើភាពខាងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសិទ្ធិ និងថា ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងអស់ដែលមានចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាស ដោយគ្មានការប្រកាន់បែងចែកណាមួយ ពិសេសខាង ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ឬដើមកំណើតជាតិ ។

យល់ឃើញថា មនុស្សជាតិគ្រប់រូបមានភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ និងមានសិទ្ធិទទួលការការពារដោយច្បាប់ដូចគ្នាប្រឆាំងនឹងការរើសអើង និងការញុះញង់ទាំងឡាយណាដែលនាំឱ្យមានការរើសអើង ។

យល់ឃើញថា សហប្រជាជាតិបានផ្តន្ទាទោសអាណានិគមនិយម និងការអនុវត្តន៍ការផាត់ចេញ និងការរើសអើងអមជាមួយ ទោះតាមទម្រង់និងមាននៅទីណាក៏ដោយ និង*យល់ឃើញថា* សេចក្តីប្រកាសនៅថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦០ ស្តីពីការផ្តល់ឯករាជ្យដល់ប្រទេស និងប្រជាពលរដ្ឋស្ថិតក្រោមអាណានិគម (សេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតលេខ១៥១៤(XV)) បានអះអាង និងប្រកាសយ៉ាងឧឡារិក ពីភាពចាំបាច់នៃការនាំយកបញ្ហាទាំងនេះ ទៅកាន់ទីបញ្ចប់យ៉ាងឆាប់ និងដោយឥតល័ក្ខខ័ណ្ឌ ។

យល់ឃើញថា សេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីអំពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងពូជសាសន៍ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៦៣ (សេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតលេខ១៩០៤ (XVIII)) អះអាងយ៉ាងឧឡារិកអំពីភាពចាំបាច់នៃការបំបាត់ឱ្យបានឆាប់ នូវរាល់ទម្រង់និងរាល់ការសម្តែង

ការរើសអើងពូជសាសន៍ទូទាំងពិភពលោក និងធានាឱ្យមានការយល់ដឹង និងការគោរពដល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្ស ។

ជឿជាក់ថា រាល់លទ្ធិនៃឧត្តមភាពដែលផ្អែកលើការបែងចែកពូជសាសន៍ គឺខុសឆ្គងខាងវិទ្យាសាស្ត្រ អាចត្រូវផ្តន្ទាទោសខាងសីលធម៌ នាំឱ្យមានអយុត្តិធម៌ និងគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គម និង *ជឿជាក់ថា* ពុំមានយុត្តិកម្មសម្រាប់ការរើសអើងពូជសាសន៍ ក្នុងទ្រឹស្តី ឬការអនុវត្តន៍ឡើយ ។

អះអាងជាថ្មីថា ការរើសអើងរវាងមនុស្សនិងមនុស្ស ផ្អែកលើពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ឬដើមកំណើតជាតិ គឺជាឧបសគ្គដល់ការទាក់ទងជាមិត្តភាព និងសន្តិភាព រវាងប្រជាជាតិនានា និងអាចរំខានដល់សន្តិភាព និងសន្តិសុខរវាងប្រជាជាតិ និងភាពចុះសម្រុងគ្នា រវាងមនុស្សរស់នៅក្នុងរដ្ឋជាមួយគ្នា ។

ជឿជាក់ថា អត្ថិភាពនៃរបាំងពូជសាសន៍ មិនអាចចុះសម្រុងជាមួយនឹងឧត្តមគតិនៃសង្គមមនុស្សបានឡើយ ។

ភ្ញាក់ផ្អើល ចំពោះការសម្តែងការរើសអើងពូជសាសន៍ នៅមានជាភស្តុតាងក្នុងតំបន់ខ្លះនៃពិភពលោក និងចំពោះនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល ដែលឈរលើឧត្តមភាពខាងពូជសាសន៍ ឬការស្អប់ខ្ពើមខាងពូជសាសន៍ ដូចជានយោបាយ *អាផាថេត* ការផាត់ចេញ ឬការបែងចែក។

ប្តេជ្ញាចិត្ត អនុម័តយកវិធានការចាំបាច់ទាំងអស់ ដើម្បីបំបាត់ឱ្យបានឆាប់ នូវរាល់ទម្រង់ និងរាល់ការសម្តែងការរើសអើងពូជសាសន៍ និងទប់ស្កាត់ និងប្រយុទ្ធប្រឆាំងទ្រឹស្តី និងការអនុវត្តន៍បែបពូជសាសន៍និយម ដើម្បីបង្កការយោគយល់រវាងពូជសាសន៍និងពូជសាសន៍ និងស្ថាបនាសហគមន៍អន្តរជាតិមួយរួចផុតពីគ្រប់ទម្រង់នៃការផាត់ចេញ និងការរើសអើងពូជសាសន៍ ។

ចងចាំនូវ អនុសញ្ញាស្តីពីការរើសអើងក្នុងការជួលឱ្យធ្វើការ និងការប្រកបមុខរបរ អនុម័តដោយអង្គការពលកម្មអន្តរជាតិក្នុងឆ្នាំ១៩៥៨ និងអនុសញ្ញាប្រឆាំងនឹងការរើសអើងក្នុងវិស័យអប់រំ អនុម័តដោយអង្គការសម្រាប់ការអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និងវប្បធម៌ នៃសហប្រជាជាតិ ក្នុងឆ្នាំ១៩៦០ ។

ប្រាថ្នា អនុវត្តគោលការណ៍នានា ដែលចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងពូជសាសន៍ និងធានាអនុម័តយ៉ាងឆាប់បំផុត នូវវិធានការអនុវត្តន៍សម្រាប់ទិសដៅនេះ ។

បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

EpkTI 1

maRta 1

១. ក្នុងអនុសញ្ញានេះ ពាក្យ “ការរើសអើងពូជសាសន៍” មានន័យថា ការប្រកាន់បែងចែក ការផាត់ចេញ ការរឹតត្បិត ឬការនិយម ផ្អែកលើពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ បុព្វញាតិ ឬដើមកំណើតជាតិ ឬជាតិពន្ធ ដែលមានទិសដៅ ឬអានុភាពបំផ្លាញ ឬបន្ថយការទទួលស្គាល់ ការមាន ឬការប្រើប្រាស់ក្នុងលំក្ខខ័ណ្ឌសមភាព នូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ខាងវិស័យនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ឬវិស័យដទៃទៀតនៃជីវភាពសាធារណៈ ។

២. អនុសញ្ញានេះ មិនអនុវត្តទៅលើការបែងចែក ការផាត់ចេញ ការរឹតត្បិត ឬការនិយមរវាងប្រជាពលរដ្ឋខ្លួន និងមិនមែនជាប្រជាពលរដ្ឋខ្លួន ដែលធ្វើឡើងដោយរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះឡើយ ។

៣. គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃអនុសញ្ញានេះ អាចត្រូវបានបកស្រាយ ទោះតាមវិធីណាក៏ដោយ ថាប៉ះពាល់ដល់បទបញ្ញត្តិច្បាប់របស់រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ស្តីពីសញ្ជាតិ ភាពជាប្រជាពលរដ្ឋ ឬការចូលសញ្ជាតិ ឱ្យតែបទបញ្ញត្តិច្បាប់ទាំងនោះ មិនរើសអើងចំពោះសញ្ជាតិពិសេសណាមួយ ។

៤. វិធានការពិសេសនានាដែលបានធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងធានាតែម៉្យាងគត់ដល់ការរីកចម្រើនសមស្របរបស់ក្រុម ឬបុគ្គលជនជាតិ ឬពូជសាសន៍ខ្លះ ដែលត្រូវការនូវការការពារជាចាំបាច់ ដើម្បីធានាឱ្យក្រុម ឬបុគ្គលទាំងនោះ បានទទួល ឬប្រើប្រាស់សិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ក្នុងលំក្ខខ័ណ្ឌស្មើភាព ដោយមិនត្រូវចាត់ទុកជាវិធានការរើសអើងពូជសាសន៍ឡើយ ឱ្យតែវិធានការទាំងនោះ មិនបង្កឱ្យមានការរក្សាសិទ្ធិដាច់ដោយឡែក សម្រាប់ក្រុមពូជសាសន៍ផ្សេងគ្នា និងឱ្យតែវិធានការទាំងនោះ មិនត្រូវបានបន្តធ្វើបន្ទាប់ពីទិសដៅនៃវិធានការត្រូវបានសម្រេចហើយ ។

maRta 2

១. រដ្ឋភាគី ផ្តន្ទាទោសការរើសអើងពូជសាសន៍ និងសន្យាធ្វើតាមគ្រប់វិធីសមស្រប និងដោយមិនពន្យារពេល នូវនយោបាយលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងពូជសាសន៍ និងបង្កការយោគយល់រវាងពូជសាសន៍ទាំងអស់ ហើយដើម្បីសំរេចទិសដៅនេះ :

(ក) រដ្ឋភាគីនីមួយៗ សន្យាមិនធ្វើអំពើ ឬការអនុវត្តណ៍ណាមួយនៃការរើសអើងពូជសាសន៍ប្រឆាំងនឹងមនុស្ស ក្រុមមនុស្ស ឬស្ថាប័ន និងធានាថា អាជ្ញាធរ និងស្ថាប័នសាធារណៈទាំងអស់ ទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់មូលដ្ឋាន ធ្វើស្របតាមកាតព្វកិច្ចនេះ ។

(ខ) រដ្ឋភាគីនីមួយៗ សន្យាមិនលើកទឹកចិត្ត ការពារ ឬគាំទ្រដល់ការរើសអើងពូជសាសន៍

ដែលធ្វើដោយមនុស្សម្នាក់ ឬអង្គការណាមួយឡើយ ។

(គ) រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវចាត់វិធានការស័ក្តិសិទ្ធិ ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញ នូវនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល ទាំងថ្នាក់ជាតិ និងមូលដ្ឋាន និងដើម្បីកែប្រែ និរាករណ៍ ឬដាក់ឱ្យមោឃៈនូវច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិណាដែលមានអានុភាពបង្កើត ឬបន្តការរើសអើងពូជសាសន៍ ទោះមាននៅទីណាក៏ដោយ ។

(ឃ) រដ្ឋភាគីនីមួយៗ តាមគ្រប់មធ្យោបាយសមស្រប រួមមាន វិធានការខាងផ្លូវច្បាប់ផង តាមដែលស្ថានភាពតម្រូវ ត្រូវហាមឃាត់ និងបញ្ចប់ការរើសអើងពូជសាសន៍ ដែលធ្វើដោយមនុស្ស ក្រុមមនុស្ស ឬអង្គការណាក៏ដោយ ។

(ង) រដ្ឋភាគីនីមួយៗ សន្យា បង្កលក្ខណៈតាមករណីសមស្រប ឱ្យមានអង្គការ និងចលនាសមាហរណកម្មពហុពូជសាសន៍ និងមធ្យោបាយដទៃទៀត សម្រាប់ការលុបបំបាត់របាំងរវាងពូជសាសន៍ និងបន្ទុចបង្អាក់អ្វីដែលមានទំនោរពង្រឹងការបែងចែកពូជសាសន៍ ។

២. រដ្ឋភាគី បើកាលៈទេសៈតម្រូវ ក្នុងវិស័យសង្គមកិច្ច សេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និងវិស័យដទៃទៀត ត្រូវចាត់វិធានការពិសេស និងជាក់ស្តែង ដើម្បីធានា ការអភិវឌ្ឍន៍ និងការការពារគ្រប់គ្រាន់ដល់ក្រុមពូជសាសន៍ខ្លះ ឬបុគ្គលក្នុងក្រុមទាំងនោះ ក្នុងគោលបំណងធានាឱ្យពួកគេ ទទួលបានពេញលេញ និងស្មើភាព នូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ។ វិធានការទាំងនេះ ទោះក្នុងករណីណាក៏ដោយ មិនតម្រូវឱ្យរក្សាទុកសិទ្ធិមិនស្មើភាព និងដាច់ដោយឡែក សម្រាប់ក្រុមពូជសាសន៍ផ្សេងគ្នា បន្ទាប់ពីទិសដៅនៃវិធានការ ត្រូវបានសម្រេចហើយ ។

maRta 3

រដ្ឋភាគី ផ្តន្ទាទោសជាពិសេសដល់ការផាត់ចេញខាងពូជសាសន៍ និងអាប៉ាថេត និងសន្យាបង្ការ ហាមឃាត់ និងលុបបំបាត់ការអនុវត្តន៍ប្រភេទនេះ លើទឹកដីដែលស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

maRta 4

រដ្ឋភាគីផ្តន្ទាទោសការឃោសនាទាំងអស់ និងអង្គការទាំងអស់ដែលយកគំនិត ឬទ្រឹស្តីផ្អែកលើឧត្តមភាពពូជសាសន៍មួយ ឬក្រុមមួយនៃមនុស្សដែលមានពណ៌សម្បុរមួយ ឬដើមកំណើត ជនជាតិមួយ ឬដែលប៉ុនប៉ងការពារ ឬលើកស្ទួយការស្អប់ខ្ពើម និងការរើសអើងពូជសាសន៍ក្នុងទម្រង់ណាមួយ ។ រដ្ឋភាគីសន្យាអនុម័តជាបន្ទាន់នូវវិធានការជាវិជ្ជមាន សំដៅលុបបំបាត់រាល់ការញុះញង់ ឬរាល់អំពើឱ្យមានការរើសអើងពូជសាសន៍ ហើយដើម្បីទិសដៅនេះ ត្រូវឈរលើគោលការណ៍ ដែលបានចែងនៅក្នុងសេចក្តី

ប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងសិទ្ធិដែលមានចែងច្បាស់លាស់ក្នុងមាត្រា៥ នៃអនុសញ្ញានេះ ។ រដ្ឋភាគី សន្យាជាពិសេស :

(ក) ប្រកាសពីបទល្មើសដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសដោយច្បាប់ ការសាបព្រោះផ្សព្វផ្សាយទាំងអស់ នូវគំនិតទាំងឡាយដែលផ្អែកលើឧត្តមភាព ឬការស្អប់ខ្ពើម ការញុះញង់ទាំងអស់ ដែលនាំឱ្យមានការរើសអើងពូជសាសន៍ ក៏ដូចជារាល់អំពើហិង្សា ឬការញុះញុងឱ្យមានអំពើបែបនេះ ប្រឆាំងពូជសាសន៍ ឬក្រុមមនុស្សណាមួយ ដែលមានពណ៌សម្បុរផ្សេង ឬដើមកំណើតជាតិផ្សេង និងការជួយដល់សកម្មភាពខាងពូជសាសន៍និយម រួមមានហិរញ្ញប្បទានផង ។

(ខ) ប្រកាសថាខុសច្បាប់ និងហាមឃាត់អង្គការ សកម្មភាពមានការចាត់តាំង និងរាល់សកម្មភាពឃោសនា ដែលលើកស្ទួយ និងញុះញង់ឱ្យមាន ការរើសអើងពូជសាសន៍ និងប្រកាសថាការចូលរួមជាមួយអង្គការ ឬសកម្មភាពបែបនេះ គឺជាបទល្មើសដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសដោយច្បាប់ ។

(គ) មិនអនុញ្ញាតឱ្យអាជ្ញាធរ ឬស្ថាប័នសាធារណៈទាំងថ្នាក់ជាតិ ឬថ្នាក់មូលដ្ឋាន លើកស្ទួយ ឬញុះញង់ឱ្យមានការរើសអើងពូជសាសន៍ ។

maRta 5

ស្របតាមកាតព្វកិច្ចជាមូលដ្ឋានដែលបានចែងក្នុងមាត្រា២ នៃអនុសញ្ញានេះ រដ្ឋភាគីសន្យាហាមឃាត់ និងលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងពូជសាសន៍ និងសន្យាធានាឱ្យមនុស្សម្នាក់ៗ មានសិទ្ធិស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ ដោយគ្មានការប្រកាន់បែងចែក មានជាអាទិ៍ ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ឬដើមកំណើតជាតិ ឬជនជាតិ ជាពិសេសក្នុងការអាស្រ័យផលសិទ្ធិដូចខាងក្រោម :

(ក) សិទ្ធិទទួលបានការប្រព្រឹត្តិមកលើខ្លួនស្មើគ្នាចំពោះមុខសាលាជំរះក្តី និងស្ថាប័នទាំងឡាយដែលផ្តល់យុត្តិធម៌ ។

(ខ) សិទ្ធិមានសន្តិសុខបុគ្គល និងការការពារដោយរដ្ឋ ប្រឆាំងនឹងការរំលោភ ឬការបំពារបំពានរាងកាយពីសំណាក់មន្ត្រីរាជការរបស់រដ្ឋាភិបាល ឬពីសំណាក់ក្រុមបុគ្គល ឬស្ថាប័នណាមួយ ។

(គ) សិទ្ធិនយោបាយ ជាពិសេសសិទ្ធិចូលរួមការបោះឆ្នោត សិទ្ធិបោះឆ្នោត និងសិទ្ធិឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត តាមប្រព័ន្ធនៃការបោះឆ្នោតជាសកល និងស្មើភាព សិទ្ធិចូលរួមក្នុងរដ្ឋាភិបាល ក៏ដូចជាក្នុងការដឹកនាំការងារសាធារណៈនៅគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ និងមានលទ្ធភាពស្មើគ្នាក្នុងការចូលបំរើការងារសាធារណៈ ។

(ឃ) សិទ្ធិពលរដ្ឋដទៃទៀត ជាពិសេស :

(i) សិទ្ធិដើរហើរ និងមាននិវេសនដ្ឋានដោយសេរីនៅក្នុងព្រំដែននៃរដ្ឋមួយ ។

(ii) សិទ្ធិចាកចេញពីប្រទេសណាមួយ រួមទាំងប្រទេសរបស់ខ្លួនផង និងវិលត្រឡប់មកប្រទេសខ្លួនវិញ ។

(iii) សិទ្ធិមានសញ្ជាតិមួយ ។

(iv) សិទ្ធិរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងជ្រើសរើសគូស្រករ ។

(v) សិទ្ធិមានកម្មសិទ្ធិតែម្នាក់ឯង ក៏ដូចជារួមជាមួយអ្នកដទៃ ។

(vi) សិទ្ធិជាទាយាទ ។

(vii) សិទ្ធិក្នុងការគិត មានសម្បជញ្ញៈ និងមានជំនឿសាសនាដោយសេរី ។

(viii) សិទ្ធិមានមតិ និងបញ្ចេញមតិដោយសេរី ។

(ix) សិទ្ធិមានសេរីភាពក្នុងការប្រជុំ និងធ្វើសមាគមដោយសន្តិវិធី ។

(ង) សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ជាពិសេសៈ

(i) សិទ្ធិធ្វើការងារ សិទ្ធិជ្រើសរើសការងារដោយសេរី សិទ្ធិទទួលបានលក្ខខ័ណ្ឌធ្វើការត្រឹមត្រូវ និងប្រកបដោយអំណោយផល សិទ្ធិទទួលបានការការពារប្រឆាំងការគ្មានការងារធ្វើ សិទ្ធិទទួលប្រាក់ឈ្នួលស្មើគ្នាចំពោះការងារដូចគ្នា សិទ្ធិទទួលបានប្រាក់បំណាច់សមស្រប និងជាទីពេញចិត្ត ។

(ii) សិទ្ធិបង្កើតសហជីព និងចូលជាសមាជិកសហជីព ។

(iii) សិទ្ធិមានផ្ទះជ្រកកោណ ។

(iv) សិទ្ធិមានសុខភាព ការព្យាបាលជំងឺ សន្តិសុខសង្គម និងសេវាសង្គមកិច្ច ។

(v) សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ។

(vi) សិទ្ធិចូលរួមក្នុងសកម្មភាពវប្បធម៌ ក្នុងលក្ខខ័ណ្ឌសមភាព ។

(ច) សិទ្ធិចេញចូលទីកន្លែង ឬទទួលសេវាដែលដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ដោយសាធារណៈជនទូទៅ ដូចជាការដឹកជញ្ជូន សណ្ឋាគារ ភោជនីយដ្ឋាន កន្លែងលក់កាហ្វេ រោងល្ខោន និងសួនច្បារ ។

maRta 6

រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា មនុស្សគ្រប់រូបដែលស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ទទួលបានការការពារ និងការដោះស្រាយសិទ្ធិសិទ្ធិ តាមរយៈតុលាការជាតិ និងស្ថាប័នរដ្ឋមានសមត្ថកិច្ចផ្សេងទៀត ប្រឆាំងនឹងអំពើរើសអើងពូជសាសន៍ ដែលរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ផ្ទុយនឹងអនុសញ្ញានេះ និងមានសិទ្ធិសុំឱ្យតុលាការទាំងនេះ ផ្តល់សំណង ឬការជួសជុលត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់គ្រាន់ ចំពោះការខូចខាតដែលបណ្តាលមកពីការរើសអើងពូជសាសន៍ ។

maRta 7

រដ្ឋភាគីសន្យាចាត់វិធានការជាបន្ទាន់ និងស័ក្តិសិទ្ធិ ពិសេសក្នុងវិស័យសិក្សាអប់រំ វប្បធម៌ និងព័ត៌មាន ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងទស្សនៈលំអៀង ដែលនាំឱ្យមានការរើសអើងពូជសាសន៍ និងដើម្បីបង្កអំណោយផលដល់ការយោគយល់គ្នា ការអត់ឱនឱ្យគ្នា និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិ និងក្រុមពូជសាសន៍ ឬក្រុមជនជាតិ ក៏ដូចជា ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយគោលបំណង និងគោលការណ៍នៃធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស សេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងពូជសាសន៍ ហើយនិងអនុសញ្ញានេះ ។

EpkTI 2

maRta 8

១. គណៈកម្មាធិការលុបបំបាត់ការរើសអើងពូជសាសន៍ (ចាប់ពីនេះទៅហៅថាគណៈកម្មាធិការ) ត្រូវបង្កើតឡើង ។ គណៈកម្មាធិការនេះ មានអ្នកជំនាញ១៨រូប ដែលមានជំហរសីលធម៌ខ្ពស់ និងមិនលំអៀង និងដែលជ្រើសរើសក្នុងការបោះឆ្នោតដោយរដ្ឋភាគី ក្នុងចំណោមជនជាតិរបស់ខ្លួន និងត្រូវធ្វើការក្នុងឋានៈជាបុគ្គលឯកជន ដោយត្រូវធ្វើការពិចារណាបែងចែក តាមភូមិសាស្ត្រដោយសមធម៌ និងឱ្យមានតំណាងទម្រង់ផ្សេងៗនៃអារ្យធម៌ ព្រមទាំងទៅតាមប្រព័ន្ធច្បាប់ធំៗផង ។

២. សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោតដោយសម្ងាត់ ពីបញ្ជីរាយនាមបេក្ខជនដែលជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋភាគី ។ រដ្ឋភាគីនីមួយៗ អាចជ្រើសតាំងបេក្ខជនម្នាក់ ក្នុងចំណោមជនជាតិរបស់ខ្លួន ។

៣. ការបោះឆ្នោតលើកដំបូង ត្រូវធ្វើឡើង៦ខែ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃ

អនុសញ្ញានេះ ។ យ៉ាងតិច៣ខែ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោតនីមួយៗ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវចេញលិខិតអញ្ជើញរដ្ឋភាគី ឱ្យដាក់ស្នើនាមបេក្ខជនរបស់ខ្លួនក្នុងរយៈពេល២ខែ ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវរៀបចំបញ្ជីឈ្មោះតាមលំដាប់អក្ខរក្រម នៃបេក្ខជនទាំងអស់ ដែលបានដាក់ស្នើដោយរដ្ឋភាគី ដោយបញ្ជាក់ឈ្មោះរដ្ឋភាគី ដែលបានជ្រើសតាំងបេក្ខជន ហើយផ្ញើបញ្ជីនេះទៅគ្រប់រដ្ឋភាគីទាំងអស់ ។

៤. ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវធ្វើក្នុងសម័យប្រជុំនៃរដ្ឋភាគី តាមការកោះអញ្ជើញដោយអគ្គលេខាធិការ នៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ កូរ៉ុមសម្រាប់កិច្ចប្រជុំ គឺពីរភាគបីនៃរដ្ឋភាគី។ បេក្ខជនដែលជាប់ជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវតែជាបេក្ខជនដែលទទួលបានសម្លេងច្រើនបំផុត និងសម្លេងភាគច្រើនដាច់ខាតពីតំណាងរបស់រដ្ឋភាគីដែលមានវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោត ។

៥. (ក) សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោត សម្រាប់រយៈពេល៤ឆ្នាំ ។ ប៉ុន្តែអាណត្តិសមាជិក៩រូប ដែលជាប់នៅពេលបោះឆ្នោតលើកទី១ ត្រូវផុតកំណត់ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ ហើយឈ្មោះសមាជិកទាំង៩រូបនេះ ត្រូវចាប់ឆ្នោតជ្រើសរើសដោយប្រធានអង្គប្រជុំភ្លាមៗ បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតលើកទី១ ។

(ខ) ដើម្បីបំពេញកន្លែងទំនេរដោយចៃដន្យ រដ្ឋភាគីដែលមានអ្នកជំនាញការឈប់បំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវតែងតាំងអ្នកជំនាញម្នាក់ទៀត ក្នុងចំណោមជនជាតិរបស់ខ្លួន ដោយមានការយល់ព្រមពីគណៈកម្មាធិការ ។

(៦) រដ្ឋភាគី ត្រូវទទួលបន្ទុកខ្លួនឯងលើចំណាយរបស់សមាជិកគណៈកម្មាធិការ សម្រាប់រយៈពេលសមាជិកគណៈកម្មាធិការបំពេញការងារ ។

maRta 9

១. រដ្ឋភាគី សន្យាដាក់ជូនទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីគណៈកម្មាធិការពិនិត្យនូវរបាយការណ៍ ស្តីពី វិធានការខាងនីតិកម្ម តុលាការ រដ្ឋបាល ឬវិធានការផ្សេងទៀតដែលបានអនុម័ត និងផ្តល់អានុភាពដល់បទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ : (ក) នៅក្នុងរយៈពេល១ឆ្នាំ គិតចាប់ពីការចូលជាធរមាននៃអនុសញ្ញា សម្រាប់រដ្ឋពាក់ព័ន្ធ និង (ខ) បន្ទាប់មកទៀត រាល់២ឆ្នាំម្តង និងនៅគ្រប់ពេលដែលគណៈកម្មាធិការសុំឱ្យធ្វើ ។ គណៈកម្មាធិការអាចសុំព័ត៌មានបន្ថែមពីរដ្ឋភាគីបាន ។

២. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវដាក់របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំស្តីពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន តាមរយៈអគ្គលេខាធិការ ជូនទៅមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ និងអាចផ្តល់យោបល់ និងអនុសាសន៍ទូទៅ ផ្អែកលើការពិនិត្យរបាយការណ៍ និងព័ត៌មានទទួលបានពីរដ្ឋភាគី ។ ការផ្តល់យោបល់ និងអនុសាសន៍ទូទៅ

ទាំងនេះ ត្រូវដាក់ជូនមហាសន្និបាត ព្រមជាមួយមូលវិចាររបស់រដ្ឋជាភាគី បើសិនជាមាន ។

maRta 10

១. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវអនុម័តបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន ។

២. គណៈកម្មាធិការត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសមន្ត្រីការិយាល័យរបស់ខ្លួនសម្រាប់រយៈពេល២ឆ្នាំ ។

៣. លេខាធិការដ្ឋានរបស់គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៤. ការប្រជុំគណៈកម្មាធិការ ជាធម្មតា ធ្វើនៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

maRta 11

១. បើរដ្ឋភាគីណាមួយយល់ឃើញថា រដ្ឋភាគីមួយទៀត មិនអនុវត្តបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ រដ្ឋនោះ អាចលើកយកបញ្ហានេះដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការ ។ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនបណ្តឹងនេះទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។ ក្នុងរយៈពេល៣ខែ រដ្ឋចុងបណ្តឹងត្រូវដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការ នូវការពន្យល់ ឬសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ ដោយបំភ្លឺបញ្ហា រួមទាំងការដោះស្រាយ បើសិនជាមាន ដែលរដ្ឋចុងបណ្តឹងបានធ្វើ ។

២. បើបញ្ហា មិនត្រូវបានដោះស្រាយឱ្យពេញចិត្តសម្រាប់រដ្ឋពាក់ព័ន្ធទាំងពីរ តាមការចរចារទ្វេភាគី ឬតាមនីតិវិធីណាមួយបានទេ ក្នុងរយៈពេល៦ខែ បន្ទាប់ពីរដ្ឋចុងបណ្តឹងបានទទួលបណ្តឹងទីមួយ ហើយរដ្ឋភាគីណាមួយក៏បាន មានសិទ្ធិលើកយកបញ្ហានោះដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការជាថ្មី ដោយការជូនដំណឹងទៅគណៈកម្មាធិការ និងដល់រដ្ឋម្ខាងទៀត ។

៣. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាដែលដាក់ជូនមកខ្លួន ស្របតាមកថាខណ្ឌ២ នៃមាត្រានេះ ក្រោយពីខ្លួនបានដឹងច្បាស់ថា វិធីដោះស្រាយទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងស្រុក បានយកមកប្រើអស់ហើយក្នុងករណីនេះ ស្របតាមគោលការណ៍នៃច្បាប់អន្តរជាតិ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាទូទៅ ។ វិធាននេះ នឹងមិនត្រូវយកមកអនុវត្តទេ បើនីតិវិធីនៃការដោះស្រាយបន្តយូរហួសហេតុ ។

៤. ចំពោះគ្រប់សំណុំរឿងដែលបញ្ជូនមក គណៈកម្មាធិការ អាចសុំរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ឱ្យផ្តល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ។

៥. នៅពេលគណៈកម្មាធិការពិនិត្យសំណុំរឿងណាមួយ ស្របតាមមាត្រានេះ រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ

មានសិទ្ធិចាត់តំណាងម្នាក់ឱ្យចូលរួម តែពុំមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតក្នុងការងាររបស់គណៈកម្មាធិការ នៅគ្រប់ពេលនៃការពិនិត្យពិភាក្សាលើករណីនេះ ។

maRta 12

១. (ក) បន្ទាប់ពីគណៈកម្មាធិការ បានទទួល និងប្រមូលផ្តុំតាមលំដាប់លំដោយ នូវព័ត៌មានទាំងអស់ដែលខ្លួនយល់ថាចាំបាច់ហើយ ប្រធានគណៈកម្មាធិការ ត្រូវតែងតាំងគណៈកម្មការចំពោះកិច្ចមួយ (ដែលពីនេះតទៅហៅថា គណៈកម្មការ) ដែលមានសមាសភាព៥រូប ដែលអាចជាសមាជិក ឬអាចមិនមែនជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ។ សមាជិកគណៈកម្មការ ត្រូវតែងតាំងដោយមានការយល់ព្រមជាឯកច្ឆ័ន្ទពីភាគីមានទំនាស់ និងត្រូវដាក់សេវារបស់ខ្លួនឱ្យរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធប្រើប្រាស់ ដើម្បីរកដំណោះស្រាយស្រុះស្រួលលើបញ្ហា ដោយគោរពតាមអនុសញ្ញានេះ ។

ខ. បើរដ្ឋភាគីមានទំនាស់ មិនឈានដល់ការកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងស្រុង ឬផ្នែកខ្លះលើសមាសភាពគណៈកម្មការក្នុងរយៈពេល៣ខែទេ សមាជិកគណៈកម្មការណាដែលមិនបានទទួលការយល់ព្រមពីរដ្ឋភាគីមានទំនាស់ ត្រូវដាក់ឱ្យជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោតជាសម្ងាត់ ដោយយកសម្លេងភាគច្រើនពីរភាគបីនៃចំណោមសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ។

២. សមាជិកគណៈកម្មការ ត្រូវធ្វើការក្នុងឋានៈជាបុគ្គលឯកជន ។ សមាជិកគណៈកម្មការមិនត្រូវជាជនជាតិនៃរដ្ឋភាគីមានទំនាស់ ឬនៃរដ្ឋមិនមែនភាគីនៃអនុសញ្ញានេះឡើយ ។

៣. គណៈកម្មការ ត្រូវបោះឆ្នោតរើសប្រធាន និងត្រូវអនុម័តបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន ។

៤. ការប្រជុំគណៈកម្មការ ត្រូវធ្វើជាធម្មតានៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬនៅកន្លែងសមស្របផ្សេងទៀត កំណត់ដោយគណៈកម្មការ ។

៥. លេខាធិការដ្ឋានដែលកំណត់ស្របតាមមាត្រា១០ កថាខណ្ឌ៣ នៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវជួយគណៈកម្មការ នៅពេលទំនាស់រវាងរដ្ឋភាគី ឈានដល់ការបង្កើតឱ្យមានគណៈកម្មការ ។

៦. រដ្ឋភាគីមានទំនាស់ ត្រូវបែងចែកស្មើគ្នាលើចំណាយសម្រាប់សមាជិកគណៈកម្មការ ស្របតាមការប៉ាន់ស្មានកំណត់ដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៧. បើចាំបាច់ អគ្គលេខាធិការ មានសិទ្ធិចេញចំណាយជួសសមាជិកគណៈកម្មការ មុនពេលសងមកវិញដោយរដ្ឋភាគីមានទំនាស់ ស្របតាមកថាខណ្ឌ៦ នៃមាត្រានេះ ។

៨. ព័ត៌មានដែលគណៈកម្មាធិការទទួល និងប្រមូលបាន ត្រូវដាក់ឱ្យគណៈកម្មការប្រើប្រាស់ ហើយគណៈកម្មការ អាចសុំឱ្យរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ផ្ដល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ។

maRta 13

១. នៅពេលគណៈកម្មការបានសិក្សាបញ្ហាសព្វគ្រប់ហើយ គណៈកម្មាការត្រូវរៀបចំ និងដាក់ជូនប្រធានគណៈកម្មាធិការ នូវរបាយការណ៍មួយដែលបង្ហាញសេចក្ដីសន្និដ្ឋានលើបញ្ហាអង្គហេតុទាក់ទងនឹងចំណុចវិវាទរវាងភាគី និងកំណត់អនុសាសន៍ ដែលគណៈកម្មាធិការយល់ឃើញថា សមស្របសម្រាប់ដោះស្រាយទំនាស់ដោយស្រុះស្រួលគ្នា ។

២. ប្រធានគណៈកម្មាធិការ ត្រូវផ្ញើរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការ ជូនទៅភាគីមានទំនាស់ ។ រដ្ឋភាគីទាំងនេះ ត្រូវជូនដំណឹងទៅប្រធានគណៈកម្មាធិការក្នុងរយៈពេល៣ខែ ថាខ្លួនព្រមទទួល ឬមិនព្រមទទួលយកអនុសាសន៍ ដែលកំណត់ក្នុងរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការ ។

៣. បើផុតរយៈពេល ដែលបានកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌ២ នៃមាត្រានេះ ប្រធានគណៈកម្មាធិការត្រូវផ្ញើរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការ និងសេចក្ដីប្រកាសរបស់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ជូនទៅរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀតនៃអនុសញ្ញានេះ ។

maRta 14

១. រដ្ឋភាគី អាចប្រកាសគ្រប់ពេលវេលា ថាខ្លួនទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការក្នុងការទទួល និងពិនិត្យបណ្ដឹងរបស់បុគ្គល ឬក្រុមបុគ្គលដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន និងដែលអះអាងថាជាជនរងគ្រោះពីការរំលោភដោយរដ្ឋភាគីទៅលើសិទ្ធិណាមួយ ដែលមានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។ គណៈកម្មាធិការ នឹងមិនទទួលយកបណ្ដឹងពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋភាគី ដែលមិនបានធ្វើសេចក្ដីប្រកាសនេះឡើយ ។

២. រដ្ឋភាគីណាដែលធ្វើសេចក្ដីប្រកាស ស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ អាចបង្កើត ឬបង្ហាញឈ្មោះស្ថាប័នមួយ ក្នុងលំដាប់គតិយុត្តិថ្នាក់ជាតិរបស់ខ្លួន ដែលមានសមត្ថកិច្ចទទួល និងពិនិត្យបណ្ដឹងទាមទាររបស់បុគ្គល ឬក្រុមបុគ្គល ដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន និងដែលអះអាងថា ជាជនរងគ្រោះដោយការរំលោភសិទ្ធិណាមួយ ដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ ហើយដែលបានប្រើអស់ដំណោះស្រាយក្នុងស្រុកដែលមាន ។

៣. សេចក្ដីប្រកាសដែលធ្វើស្របតាមកថាខណ្ឌ១នៃមាត្រានេះនិងឈ្មោះស្ថាប័នណាមួយដែលបានបង្កើត ឬបង្ហាញស្របតាមកថាខណ្ឌ២ នៃមាត្រានេះ ត្រូវដំកល់ទុកដោយរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ នៅនឹងអគ្គលេខា

ធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃសេចក្ដីប្រកាស និងឈ្មោះស្ថាប័នទៅជូនរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀត ។ សេចក្ដីប្រកាសអាចដកវិញបានគ្រប់ពេល ដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការ ប៉ុន្តែការដកនេះ មិនប៉ះពាល់បញ្ហាដែលគណៈកម្មាធិការបានទទួលរួចហើយឡើយ ។

៤. ស្ថាប័នដែលបានបង្កើត ឬបង្ហាញស្របតាមកថាខណ្ឌ២ នៃមាត្រានេះ ត្រូវរក្សាសៀវភៅចុះបញ្ជីបណ្ដឹងទាមទារ ហើយច្បាប់ចម្លងនៃសៀវភៅចុះបញ្ជី ដែលមានការបញ្ជាក់ស្របតាមច្បាប់ដើម ត្រូវដំកល់ទុករៀងរាល់ឆ្នាំ នៅនឹងអគ្គលេខាធិការតាមរយៈខ្សែបណ្ដាញសមស្រប ក្នុងន័យថា ខ្លឹមសារនៃច្បាប់ចម្លង មិនត្រូវឱ្យដឹងជាសាធារណៈឡើយ ។

៥. បើមិនពេញចិត្តនឹងស្ថាប័នដែលបង្កើត ឬបង្ហាញស្របតាមកថាខណ្ឌ២នៃមាត្រានេះទេ អ្នកដាក់បណ្ដឹងទាមទារ មានសិទ្ធិក្នុងរយៈពេល៦ខែ ប្ដឹងអំពីបញ្ហានេះទៅគណៈកម្មាធិការ ។

៦. (ក) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនជាសម្ងាត់នូវបណ្ដឹងណាដែលផ្ញើមកឱ្យខ្លួន ទៅរដ្ឋភាគីដែលជាប់ចោទ ថាបានរំលោភបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃអនុសញ្ញានេះ ប៉ុន្តែអត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គល ឬក្រុមបុគ្គលពាក់ព័ន្ធ មិនត្រូវប្រាប់ឱ្យដឹងឡើយ បើគ្មានការយល់ព្រមជាក់លាក់ពីបុគ្គលនេះ ឬក្រុមបុគ្គលនេះ ។ គណៈកម្មាធិការ មិនទទួលបណ្ដឹងអនាមិកទេ ។

(ខ) ក្នុងរយៈពេល ៣ ខែ រដ្ឋចុងចោទត្រូវដាក់ការពន្យល់ ឬសេចក្ដីថ្លែងការណ៍ជាលាយលក្ខអក្សរ បំភ្លឺអំពីបញ្ហានិងការដោះស្រាយ ប្រសិនជាមាន ដែលរដ្ឋចុងចោទបានធ្វើឡើងហើយ ។

៧. (ក) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវពិនិត្យបណ្ដឹងទាំងឡាយ ស្របតាមព័ត៌មានដែលខ្លួនបានទទួលពីរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ និងពីអ្នកប្ដឹងទាមទារ ។ គណៈកម្មាធិការ មិនពិនិត្យបណ្ដឹងពីអ្នកប្ដឹងទាមទារណាដែលមិនបានធានាអះអាង ថាខ្លួនបានប្រើអស់នូវការដោះស្រាយក្នុងស្រុកដែលមាន ។ ប៉ុន្តែវិធាននេះនឹងមិនត្រូវយកមកអនុវត្តទេ បើនីតិវិធីនៃការដោះស្រាយ បន្តយូរហួសហេតុ ។

(ខ) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនការផ្ដល់យោបល់ និងអនុសាសន៍ បើសិនជាមាន ទៅជូនរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកប្ដឹងទាមទារ ។

៨. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន នូវសេចក្ដីសង្ខេបនៃបណ្ដឹង និងបើសមស្រប សង្ខេបការពន្យល់ និងសេចក្ដីថ្លែងការណ៍របស់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ព្រមទាំងសង្ខេបការផ្ដល់យោបល់ និងអនុសាសន៍របស់គណៈកម្មាធិការ ។

៩. គណៈកម្មាធិការ មានសមត្ថកិច្ចបំពេញមុខងារដែលបានចែងក្នុងមាត្រានេះបាន លុះត្រាតែយ៉ាងតិចបំផុត រដ្ឋភាគីចំនួន១០នៃអនុសញ្ញានេះ ជាប់កាតព្វកិច្ចដោយសេចក្ដីប្រកាស ដែលធ្វើឡើងស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ ។

maRta 15

១. ក្នុងពេលរង់ចាំការសម្រេចបាននូវគោលបំណង នៃសេចក្ដីប្រកាស ស្ដីពីការផ្ដល់ឯករាជ្យដល់ប្រទេស និងប្រជាជាតិអាណានិគម ដែលកំណត់នៅក្នុងសេចក្ដីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតលេខ១៥១៤ (XV) ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦០ បទបញ្ញត្តិនានានៃអនុសញ្ញានេះ នឹងមិនដាក់កម្រិតព្រំដែនដោយប្រការណាមួយ លើសិទ្ធិប្ដឹងទាមទារដែលផ្ដល់ដល់ប្រជាជាតិទាំងនេះដោយលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិផ្សេងៗ ឬដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ និងស្ថាប័នឯកទេសនានា នៃអង្គការសហប្រជាជាតិឡើយ ។

២. (ក) គណៈកម្មាធិការ ដែលបានបង្កើតស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រា៨ នៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវទទួលច្បាប់ចម្លងនៃបណ្ដឹងទាមទារ និងដាក់បង្ហាញមតិ និងអនុសាសន៍ស្ដីពីបណ្ដឹងទាមទារទាំងនេះ ទៅស្ថាប័ននានារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលទទួលបន្ទុកដោះស្រាយដោយផ្ទាល់នូវបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍ និងគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ ដើម្បីពិនិត្យបណ្ដឹងទាមទាររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៃដែនដីស្ថិតក្រោមអាណាព្យាបាល ដែនដីគ្មានស្វ័យភាពគ្រប់គ្រង និងដែនដីផ្សេងទៀតទាំងអស់ដែលកំណត់ឱ្យអនុវត្តតាមសេចក្ដីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតលេខ១៥១៤ (XV) ទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលបានចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ និងដែលស្ថិតនៅចំពោះមុខស្ថាប័នទាំងនេះ ។

(ខ) គណៈកម្មាធិការត្រូវទទួលពីស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ នូវច្បាប់ចម្លងនៃរបាយការណ៍ស្ដីពីវិធានការខាងនីតិបញ្ញត្តិ តុលាការ រដ្ឋបាល ឬវិធានការផ្សេងទៀត ដែលពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់នឹងគោលការណ៍ និងគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ ដែលត្រូវបានអនុវត្តដោយអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងលើដែនដី ដែលមានចែងក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (ក) នៃកថាខណ្ឌនេះ និងត្រូវបង្ហាញមតិ និងផ្ដល់អនុសាសន៍ដល់ស្ថាប័នទាំងនេះ ។

៣. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍របស់ខ្លួន ជូនមហាសន្និបាត នូវសេចក្ដីសង្ខេបនៃបណ្ដឹងទាមទារ និងរបាយការណ៍ដែលខ្លួនបានទទួលពីស្ថាប័ននានារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ព្រមទាំងការបង្ហាញមតិ និងអនុសាសន៍នៃគណៈកម្មាធិការ ទាក់ទងនឹងបណ្ដឹងទាមទារ និងរបាយការណ៍ដែលលើកឡើងខាងលើ ។

៤. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវសុំអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ឱ្យផ្ដល់មកឱ្យខ្លួននូវព័ត៌មាន

ទាំងអស់ ដែលទាក់ទងនឹងគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ និងព័ត៌មានដែលអគ្គលេខាធិការ អាចមានស្តីពីដែនដី ដែលមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ២ (ក) នៃមាត្រានេះ ។

maRta 16

បទបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញានេះ ស្តីពីវិធានសម្រាប់ការដោះស្រាយទំនាស់ ឬបណ្តឹង ត្រូវអនុវត្តដោយមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់នីតិវិធីផ្សេងទៀត សម្រាប់ដោះស្រាយទំនាស់ ឬបណ្តឹង ក្នុងវិស័យនៃការរើសអើង ដែលមានបញ្ញត្តិក្នុងលិខិតុបករណ៍មូលដ្ឋាន ឬអនុសញ្ញានានាដែលអនុម័តដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ និងស្ថាប័នឯកទេសនានានៃអង្គការសហប្រជាជាតិ និងមិនត្រូវរារាំងរដ្ឋភាគីក្នុងការប្រើនីតិវិធីផ្សេង ដើម្បីដោះស្រាយទំនាស់ណាមួយ ស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ មានលក្ខណៈទូទៅ ឬមានលក្ខណៈពិសេស ដែលមានជាធរមានរវាងរដ្ឋទាំងនោះឡើយ ។

EpkTI 3

maRta 17

១. អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យចុះហត្ថលេខាសម្រាប់រដ្ឋសមាជិកសហប្រជាជាតិ ឬសមាជិកនៃស្ថាប័នឯកទេសណាមួយ ឬជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ឬជារដ្ឋផ្សេងទៀត ដែលត្រូវបានអញ្ជើញដោយមហាសន្និបាតសហប្រជាជាតិ ឱ្យក្លាយជាភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ។

២. អនុសញ្ញានេះ ជាកម្មវត្ថុនៃការឱ្យសច្ចាប័ន ។ លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

maRta 18

១. អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យរដ្ឋណាមួយ ដូចមានយោងក្នុងមាត្រា១៧ កថាខណ្ឌ១ នៃអនុសញ្ញានេះចូលជាសមាជិក ។

២. ការចូលជាសមាជិក ត្រូវធ្វើឡើងដោយការតំកល់លិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

maRta 19

១. អនុសញ្ញានេះ ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការដំកល់លិខិតុបករណ៍ទី

២៧ នៃការឱ្យសច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិក នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. រដ្ឋណាដែលបានផ្តល់សច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ បន្ទាប់ពីការដំកល់លិខិតុបករណ៍ទី២៧ នៃការឱ្យសច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិកអនុសញ្ញានេះ នឹងត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលរដ្ឋនេះ ដំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន ។

maRta 20

១. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវទទួល និងជូនដំណឹងទៅរដ្ឋទាំងអស់ដែលជាភាគី ឬអាចនឹងក្លាយជាភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ នូវល័ក្ខខ័ណ្ឌទាំងឡាយ ដែលរដ្ឋបានដាក់នៅពេលឱ្យសច្ចាប័ន ឬសុំចូលជាសមាជិក ។ រដ្ឋណាដែលជំទាស់នឹងល័ក្ខខ័ណ្ឌណាមួយ ត្រូវជូនដំណឹង ទៅអគ្គលេខាធិការក្នុងរយៈពេល៩០ថ្ងៃ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃឆ្លើយឆ្លងខាងលើ ថាខ្លួនមិនទទួលយកល័ក្ខខ័ណ្ឌនោះទេ ។

២. ល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលវិសមិតនឹងកម្មវត្ថុ និងគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតទេ ហើយក៏មិនត្រូវអនុញ្ញាតដែរ នូវល័ក្ខខ័ណ្ឌណាដែលមានអានុភាពបង្អាក់ដំណើរនៃអង្គការណាមួយ ដែលបង្កើតឡើងដោយអនុសញ្ញានេះ ។ ល័ក្ខខ័ណ្ឌត្រូវចាត់ថាមានវិសមិតភាព និងបន្ទុចបង្អាក់ បើ២ភាគ៣ យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ លើកការជំទាស់ ។

៣. ល័ក្ខខ័ណ្ឌអាចដកចេញវិញបានគ្រប់ពេល ដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការ ។ ការជូនដំណឹងនេះ មានអានុភាពនៅកាលបរិច្ឆេទនៃការបានទទួលដំណឹង ។

maRta 21

រដ្ឋភាគី អាចប្រកាសដកខ្លួនចេញពីអនុសញ្ញានេះ ដោយការជូនដំណឹងជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ការប្រកាសដកខ្លួន មានអានុភាព១ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលអគ្គលេខាធិការបានទទួលការជូនដំណឹងនេះ ។

maRta 22

ទំនាស់រវាងរដ្ឋភាគីពីរ ឬច្រើនជាងនេះ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការបកស្រាយ ឬការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ហើយដែលមិនអាចដោះស្រាយតាមការចរចារបាន ឬតាមនីតិវិធីដែលមានកំណត់ច្បាស់លាស់ក្នុងអនុសញ្ញានេះ ត្រូវបញ្ជូនទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ តាមការស្នើសុំរបស់ភាគីទំនាស់ណាមួយ ដើម្បីជំនុំជំរះ លើកលែងតែរដ្ឋភាគីទំនាស់ណាមួយ សុខចិត្តទទួលយកវិធីដោះស្រាយណាមួយផ្សេងទៀត ។

maRta 23

១. សំណើរសុំពិនិត្យឡើងវិញនូវអនុសញ្ញានេះ អាចធ្វើទៅបានគ្រប់ពេល ដោយរដ្ឋភាគីណាមួយ តាមការជូនដំណឹងជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវសម្រេចពីវិធានការនានាបើមាន ចំពោះការស្នើសុំនេះ ។

maRta 24

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនព័ត៌មានដល់រដ្ឋទាំងអស់ ស្របតាមមាត្រា១៧ កថាខណ្ឌ១ នៃអនុសញ្ញានេះ នូវចំណុចខាងក្រោម :

ក. ការចុះហត្ថលេខា ការឱ្យសច្ចាប័ន និងការចូលជាសមាជិក ស្របតាមមាត្រា១៧ និង១៨ ។

ខ. កាលបរិច្ឆេទដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន ស្របតាមមាត្រា១៩ ។

គ. បណ្តឹងនិងសេចក្តីប្រកាសដែលទទួលបាន ស្របតាមមាត្រា១៤ មាត្រា២០ និងមាត្រា២៣ ។

ឃ. ការប្រកាសដកខ្លួន ស្របតាមមាត្រា២១ ។

maRta 25

១. អនុសញ្ញានេះ ដែលមានអត្ថបទជាភាសាចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ៉ុល មានតម្លៃស្មើគ្នា នឹងតម្កល់ទុកនៅបណ្ណសារដ្ឋានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃអនុសញ្ញានេះ ដោយមានបញ្ជាក់ការចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម ទៅរដ្ឋទាំងអស់ដែលជាសមាជិក តាមប្រភេទដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១៧ កថាខណ្ឌ១ នៃអនុសញ្ញានេះ ។

GnsBaa
sB
karb)atral TRmg
énkarerseGg
Rbqagng®sePT

10-GnsBaasBkarb)atral TRmgénkarerIseGIgRbqagng®sePT

អនុសញ្ញាស្តីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទត្រូវបានអនុម័ត និងបើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន និងឱ្យចូលជាសមាជិក តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ៣៤/១៨០ ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៩ របស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៨១ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិមាត្រា២៧ (១)

bBkfa

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ

កត់សំគាល់ឃើញថា ធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិអះអាងជាថ្មី នូវជំនឿលើសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់មនុស្ស លើសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងតម្លៃមនុស្ស និងលើសិទ្ធិស្មើគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រី ។

កត់សំគាល់ឃើញថា សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស បញ្ជាក់នូវគោលការណ៍មិនរើសអើង និងបានប្រកាសថា មនុស្សគ្រប់រូបកើតមកមានសេរីភាព និងសមភាព ក្នុងផ្នែកសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសិទ្ធិ ហើយថាមនុសគ្រប់រូប ត្រូវទទួលបានសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងអស់ ដែលមានចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសនោះ ដោយគ្មានការប្រកាន់បែងចែកណាមួយ រួមមានការបែងចែកខាងផ្លូវភេទផង ។

កត់សំគាល់ឃើញថា រដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស មានកាតព្វកិច្ចធានាសិទ្ធិស្មើគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រី ក្នុងការអាស្រ័យផលសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ ពលរដ្ឋ និងនយោបាយ ។

យល់ឃើញថា អនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ដែលបានអនុម័តក្រោមកិច្ចឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងស្ថាប័នឯកទេសនានា ក្នុងការលើកស្ទួយសមភាពនៃសិទ្ធិរវាងបុរស និងស្ត្រី។

កត់សំគាល់ឃើញពី សេចក្តីសម្រេចចិត្ត សេចក្តីប្រកាស និងអនុសាសន៍នានា ដែលបានអនុម័តដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ និងស្ថាប័នឯកទេសនានា ក្នុងគោលបំណងលើកស្ទួយសមភាពនៃសិទ្ធិរវាងបុរស និងស្ត្រី ។

មានកង្វល់ថា ទោះបីមានលិខិតុបករណ៍ទាំងនេះហើយក្តី ក៏ការរើសអើងដ៏រីករាលដាលប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ នៅតែបន្តកើតមាន ។

រំលឹកឡើងវិញថា ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ រំលោភលើគោលការណ៍សមភាពនៃសិទ្ធិ និង

ការគោរពសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្ស ជាឧបសគ្គដល់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី ក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌស្មើភាពគ្នាជាមួយបុរសក្នុងជីវភាពនយោបាយ សង្គមកិច្ច សេដ្ឋកិច្ច និងវប្បធម៌នៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ធ្វើឱ្យរាំងស្ទះដល់ការរីកចម្រើននៃភាពសំបូណ៌រុងរឿងរបស់សង្គម និងគ្រួសារ ហើយបង្កឧបសគ្គដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ពេញលេញនៃសក្តានុភាពរបស់ស្ត្រី ក្នុងការបម្រើប្រទេសរបស់ខ្លួន និងមនុស្សជាតិ ។

មានកង្វល់ថា ក្នុងស្ថានភាពក្រីក្រ ស្ត្រីភេទបានទទួលតិចបំផុតនូវម្ហូបអាហារ សេវាសុខាភិបាល ការអប់រំ ការហ្វឹកហ្វឺន និងឱកាសរកការងារធ្វើ ហើយនិងសេចក្តីត្រូវការដទៃទៀត ។

ជឿជាក់ថា ការបង្កើតប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិថ្មី ផ្អែកលើមូលដ្ឋានសមភាព និងយុត្តិធម៌ នឹងរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការលើកស្ទួយសមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី ។

គូសបញ្ជាក់ថា ការលប់បំបាត់ចោលរបបអាប៉ាថេត គ្រប់ទម្រង់ពូជសាសន៍និយម ការរើសអើងពូជសាសន៍ អាណានិគមនិយម អាណានិគមនិយមបែបថ្មី ការឈ្លានពាន ការកាន់កាប់ និងជិះជាន់ដោយបរទេស និងការជ្រៀតជ្រែកក្នុងកិច្ចការផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋ គឺជាការចាំបាច់ដល់ការអាស្រ័យផលពេញលេញ ពីសិទ្ធិរបស់បុរស និងស្ត្រី ។

អះអាងថា ការពង្រឹងសន្តិភាព និងសន្តិសុខអន្តរជាតិ ការបន្ធូរភាពតានតឹងអន្តរជាតិ សហប្រតិបត្តិការទៅវិញទៅមករវាងរដ្ឋទាំងអស់ ដោយមិនគិតដល់ប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ចរបស់រដ្ឋទាំងនោះ ការដកហូតអាវុធជាទូទៅ និងទាំងស្រុង ជាពិសេសការដកហូតអាវុធនុយក្លេអ៊ែរ ក្រោមការត្រួតពិនិត្យហ្មត់ចត់ និងដោយប្រសិទ្ធភាពពីអន្តរជាតិ ការអះអាងនូវគោលការណ៍យុត្តិធម៌ សមភាពនិងអត្ថប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមក ក្នុងទំនាក់ទំនងរវាងប្រទេសទាំងឡាយ និងការសម្រេចបាននូវសិទ្ធិស្វ័យសម្រេច និងឯករាជ្យភាពរបស់ប្រជាជាតិក្រោមការជិះជាន់ និងអាណានិគមបរទេស និងការកាន់កាប់ដោយបរទេស ហើយនិងការគោរពអធិបតេយ្យភាពជាតិ និងបូរណភាពទឹកដី នឹងលើកស្ទួយវឌ្ឍនភាព និងការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម ហើយផលនេះ នឹងរួមចំណែកដល់ការធ្វើឱ្យសម្រេចបាននូវសមភាពពេញលេញរវាងបុរសនិងស្ត្រី ។

ជឿជាក់ថា ការអភិវឌ្ឍន៍យ៉ាងពេញលេញ របស់ប្រទេសមួយ សុខមាលភាពរបស់ពិភពលោក និងបុព្វហេតុសន្តិភាព ត្រូវការឱ្យមានការចូលរួមជាអតិបរិមារបស់ស្ត្រី ដោយសមភាពជាមួយបុរសនៅក្នុងវិស័យទាំងអស់ ។

ចងចាំថា វិភាគទានធំធេងរបស់ស្ត្រី ចំពោះសុខមាលភាព គ្រួសារ និងការអភិវឌ្ឍន៍នៃសង្គម ដែលមិនបានទទួលស្គាល់ពេញលេញមកទល់ពេលនេះ សារសំខាន់ខាងសង្គមនៃមាតុភាព និងតួនាទីរបស់ឪពុកម្តាយក្នុងគ្រួសារ និងក្នុងការអប់រំកូន និង*ដឹងថា* តួនាទីរបស់ស្ត្រីក្នុងការបង្កើតកូនមិនគួរជាមូលហេតុ

នៃការរើសអើងទេ ប៉ុន្តែការអប់រំកូន តម្រូវឱ្យចែករំលែកការទទួលខុសត្រូវរវាងបុរស និងស្ត្រី និងសង្គមទាំងមូល ។

ដឹងថា តួនាទីជាប្រពៃណីរបស់បុរស និងស្ត្រីនៅក្នុងសង្គម និងគ្រួសារ ចាំបាច់ត្រូវមានការផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បីធ្វើឱ្យសម្រេចបាននូវសមភាពពេញលេញរវាងបុរស និងស្ត្រី ។

ប្តេជ្ញាចិត្ត អនុវត្តគោលការណ៍ទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសស្តីពីការបំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ ហើយដើម្បីគោលបំណងនោះ អនុម័តវិធានការចាំបាច់នានា ដើម្បីលប់បំបាត់ចោលការរើសអើងគ្រប់ទម្រង់ និងគ្រប់ការសម្តែងចេញ។

បានព្រមព្រៀងគ្នាតទៅ :

EpkTI 1

maRta 1

ដើម្បីបម្រើគោលដៅនៃអនុសញ្ញានេះ ពាក្យ “ការរើសអើងប្រឆាំងស្ត្រីភេទ” សំដៅដល់ការប្រកាន់បែងចែក ការផាត់ចេញ ឬការរឹតត្បិតផ្អែកលើភេទ ដែលមានអានុភាព ឬមានបំណងធ្វើឱ្យខូចខាត ឬធ្វើឱ្យមោឃៈនូវការទទួលស្គាល់ ការអាស្រ័យផល ឬការប្រើប្រាស់ដោយស្ត្រី ដោយឥតគិតដល់ស្ថានភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ស្ត្រី ផ្អែកលើមូលដ្ឋានសមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី នូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ក្នុងវិស័យនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ និងពលរដ្ឋ ឬក្នុងវិស័យដទៃទៀត ។

maRta 2

រដ្ឋភាគី ផ្តន្ទាទោសការរើសអើងប្រឆាំងស្ត្រីភេទ ក្នុងគ្រប់ទម្រង់ ព្រមព្រៀងគ្នាអនុវត្តគោលនយោបាយ តាមមធ្យោបាយសមស្រប និងដោយឥតពន្យាពេល ដើម្បីឈានទៅលប់បំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងស្ត្រីភេទ ហើយក្នុងទិសដៅនេះ សន្យាថា :

(ក) បញ្ចូលគោលការណ៍សមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី ទៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬច្បាប់ជាតិសមស្របឯទៀត ប្រសិនបើមិនទាន់បានបញ្ចូលនៅឡើយ និងធានាតាមផ្លូវច្បាប់ ឬមធ្យោបាយសមស្របដទៃទៀត ដើម្បីធ្វើឱ្យគោលការណ៍នេះ បានសម្រេចជាក់ស្តែង ។

(ខ) អនុម័តបទបញ្ញត្តិ និងវិធានការច្បាប់ និងវិធានការសមស្របផ្សេងៗ រួមមានទណ្ឌកម្មផងបើចាំបាច់ ដើម្បីហាមឃាត់ការរើសអើងទាំងអស់ប្រឆាំងនឹងស្ត្រី។

(គ) បង្កើតកិច្ចការពារសិទ្ធិរបស់ស្ត្រីតាមផ្លូវច្បាប់ ផ្អែកលើមូលដ្ឋានសមភាពជាមួយបុរស និង ធានាការពារដោយស័ក្តិសិទ្ធិ ដល់ស្ត្រី ប្រឆាំងនឹងអំពើរើសអើង តាមរយៈសាលាជំរះក្តីជាតិដែលមាន សមត្ថកិច្ច និងស្ថាប័នសាធារណៈដទៃទៀត។

(ឃ) ទប់មិនឱ្យធ្វើអំពើ ឬការអនុវត្តន៍ដែលមានលក្ខណៈរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រី និងធានាថា អាជ្ញាធរ និងស្ថាប័នសាធារណៈ ធ្វើសកម្មភាពស្របតាមកាតព្វកិច្ចនេះ ។

(ង) ចាត់វិធានការសមស្របទាំងអស់ ដើម្បីលុបបំបាត់ចោលការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីដែល ធ្វើឡើងដោយបុគ្គល អង្គការ ឬសហគ្រាសណាមួយ។

(ច) ចាត់វិធានការសមស្របទាំងអស់ រួមទាំងការធ្វើច្បាប់ផង ដើម្បីកែប្រែ ឬដាក់ឱ្យនិរាករណ៍ ច្បាប់ បទបញ្ជា ទម្លាប់ និងការអនុវត្តន៍ណាដែលបង្កើតការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រី។

(ឆ) ដាក់ឱ្យនិរាករណ៍បទបញ្ញត្តិព្រហ្មទណ្ឌណា ដែលបង្កើតជាការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រី ។

maRta 3

ក្នុងគ្រប់វិស័យ ជាពិសេស វិស័យនយោបាយ សង្គមកិច្ច សេដ្ឋកិច្ច និងវប្បធម៌ រដ្ឋត្រូវចាត់ វិធានការសមស្របទាំងអស់ រួមមានការធ្វើច្បាប់ផង ដើម្បីធានាការអភិវឌ្ឍន៍ និងការរីកចំរើនពេញ លេញរបស់ស្ត្រី ដើម្បីធានាឱ្យស្ត្រីប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋានដោយ សមភាពជាមួយបុរស ។

maRta 4

១. ការអនុម័តដោយរដ្ឋភាគី នូវវិធានការពិសេសបណ្តោះអាសន្ន ដើម្បីពន្លឿនការកសាងសម ភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី មិនត្រូវចាត់ទុកជាការរើសអើងដូចបានចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះទេ ប៉ុន្តែទោះតាម បែបណាមួយក៏ដោយ មិនត្រូវមានន័យថា រក្សាទុកបទដ្ឋានវិសមភាព ឬដាច់ដោយឡែកឡើយ វិធានការ ទាំងនេះ ត្រូវដាក់ឱ្យនិរាករណ៍នៅពេលគោលដៅខាងសមភាពនៃឱកាស និងនៃការប្រព្រឹត្តមកលើស្ត្រី បានសម្រេចហើយ ។

២. ការអនុម័តដោយរដ្ឋភាគីនូវវិធានការពិសេស រួមមានវិធានការទាំងឡាយ ដែលមានក្នុង អនុសញ្ញានេះផង ដើម្បីការពារមាតុភាព មិនត្រូវចាត់ទុកជាការរើសអើងឡើយ ។

maRta 5

រដ្ឋភាគី ត្រូវប្រកាន់យកវិធានការសមស្របទាំងអស់ ដើម្បីៈ

(ក) កែប្រែផ្នត់គំនិតឥរិយាបថសង្គម និងវប្បធម៌របស់បុរស និងស្ត្រី ដើម្បីសម្រេចបាននូវការលប់បំបាត់ចោលសេចក្តីលំអៀង និងទំលាប់ និងការអនុវត្តជាទម្លាប់ផ្សេងៗទៀត ផ្អែកលើគំនិតស្តីពីភាពទាបជាង ឬខ្ពស់ជាងរបស់ភេទណាមួយ ឬលើតួនាទីជាទំលាប់សម្រាប់បុរស និងស្ត្រី ។

(ខ) ធានាថា ការអប់រំគ្រួសារ មានរាប់បញ្ចូលការយល់ដឹងត្រឹមត្រូវអំពីមាតុភាព ដែលជាមុខងាររបស់សង្គម និងការទទួលស្គាល់ការទទួលខុសត្រូវរួមរបស់បុរស និងស្ត្រី ក្នុងការចិញ្ចឹមកូន និងការអភិវឌ្ឍន៍របស់កូន ហើយប្រការនេះ ក៏ត្រូវមានការយល់ថា ប្រយោជន៍របស់កុមារ គឺជាល័ក្ខខ័ណ្ឌចម្បងក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ ។

maRta 6

រដ្ឋភាគី ត្រូវប្រកាន់យកវិធានការសមស្របទាំងអស់ រួមមានការធ្វើច្បាប់ផង ដើម្បីបង្ក្រាបគ្រប់ទម្រង់នៃការជួញដូរស្ត្រី និងអាជីវកម្មពេស្យាកម្មលើស្ត្រី ។

EpkTI 2

maRta 7

រដ្ឋភាគី ត្រូវប្រកាន់យកវិធានការសមស្រប ដើម្បីលប់បំបាត់ចោលការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីក្នុងជីវភាពនយោបាយ និងសាធារណៈរបស់ប្រទេស និងជាពិសេស ត្រូវធានាដល់ស្ត្រីនូវល័ក្ខខ័ណ្ឌស្មើភាពជាមួយបុរសនូវសិទ្ធិ :

(ក) បោះឆ្នោតនៅគ្រប់ការបោះឆ្នោត និងការធ្វើប្រជាមតិសាធារណៈ និងមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតសម្រាប់អង្គការសាធារណៈ ដែលជ្រើសរើសដោយបោះឆ្នោត ។

(ខ) ចូលរួមតាក់តែងគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋ និងការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយ កាន់មុខការសាធារណៈ និងបំពេញមុខងារសាធារណៈ នៅគ្រប់កម្រិតជាន់ថ្នាក់របស់រដ្ឋាភិបាល ។

(គ) ចូលរួមក្នុងអង្គការ និងសមាគមក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជីវភាពសាធារណៈ និងនយោបាយរបស់ប្រទេសជាតិ ។

maRta 8

រដ្ឋភាគី ត្រូវប្រកាន់យកវិធានការសមស្របទាំងអស់ ដើម្បីធានាឱ្យស្ត្រីមានឱកាសធ្វើជាតំណាងរដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់អន្តរជាតិ និងចូលរួមក្នុងកិច្ចការរបស់អង្គការអន្តរជាតិ ដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌស្មើភាពជាមួយបុរស និងដោយគ្មានការរើសអើង ។

maRta 9

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្តល់ឱ្យស្ត្រីនូវសិទ្ធិស្មើគ្នានឹងបុរស ក្នុងការទទួលផ្លាស់ប្តូរ ឬរក្សាទុកសញ្ជាតិរបស់ខ្លួន ។ រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាជាពិសេសថា ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយជនបរទេស ឬការផ្លាស់ប្តូរសញ្ជាតិរបស់ប្តីក្នុងពេលអាពាហ៍ពិពាហ៍ មិនធ្វើឱ្យផ្លាស់ប្តូរជាស្វ័យប្រវត្តិនូវសញ្ជាតិរបស់ប្រពន្ធ មិនធ្វើឱ្យប្រពន្ធគ្មានសញ្ជាតិ ឬបង្ខំឱ្យប្រពន្ធយកសញ្ជាតិរបស់ប្តីឡើយ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្តល់ឱ្យស្ត្រីនូវសិទ្ធិស្មើគ្នានឹងបុរស ក្នុងការសម្រេចពីសញ្ជាតិរបស់កូនផងដែរ ។

EpkTI 3

maRta 10

រដ្ឋភាគី ត្រូវប្រកាន់យកវិធានការសមស្របទាំងអស់ ដើម្បីលុបបំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រី ដើម្បីធានាឱ្យស្ត្រីមានសិទ្ធិស្មើគ្នានឹងបុរសក្នុងវិស័យអប់រំ និងជាពិសេស ដើម្បីធានាដល់ស្ត្រី ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃសមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី នូវ :

(ក) លក្ខខណ្ឌដូចគ្នាសម្រាប់មុខរបរ និងការណែនាំខាងវិជ្ជាជីវៈ សម្រាប់ការទទួលការសិក្សា និងសម្រាប់ការទទួលបាននូវសញ្ញាប័ត្រក្នុងគ្រឹះស្ថានអប់រំគ្រប់ប្រភេទ ទាំងនៅជនបទទាំងនៅទីក្រុង ។ សមភាពនេះ ត្រូវធានាឱ្យមានក្នុងការអប់រំមុនបឋមសិក្សា ការអប់រំចំណេះទូទៅ បច្ចេកទេសវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេសជាន់ខ្ពស់ និងការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈមធ្យមគ្រប់ផ្នែកផងដែរ ។

(ខ) សិទ្ធិទទួលកម្មវិធីសិក្សាអប់រំដូចគ្នា ការប្រឡងដូចគ្នា បុគ្គលិកបង្រៀនដែលមានគុណសម្បត្តិដូចគ្នា និងបរិវេណ និងសម្ភារៈសិក្សាដែលមានគុណភាពដូចគ្នា ។

(គ) ការលុបបំបាត់រាល់ទស្សនៈជាទំលាប់ស្តីពីតួនាទីរបស់បុរស និងស្ត្រី នៅគ្រប់កម្រិត និងគ្រប់ទម្រង់នៃការអប់រំ ដោយលើកទឹកចិត្តដល់ការអប់រំរួមគ្នា និងប្រភេទផ្សេងៗទៀតនៃការអប់រំ ដែលជួយឱ្យសម្រេចគោលបំណងនេះ និងជាពិសេស ដោយពិនិត្យកែប្រែឡើងវិញនូវអត្ថបទសិក្សា និងកម្មវិធីសិក្សា និងសម្របសម្រួលវិធីសាស្ត្របង្រៀន ។

(ឃ) ឱកាសដូចគ្នា ក្នុងការទទួលអាហារូបករណ៍ និងប្រាក់សម្រាប់ការសិក្សាផ្សេងៗ ។

(ង) ឱកាសដូចគ្នា ក្នុងការទទួលកម្មវិធីអប់រំអចិន្ត្រៃយ៍ រួមមានកម្មវិធីអក្ខរកម្មសំរាប់នីតិជន និងអនក្ខរៈជនផង ជាពិសេស កម្មវិធីទាំងឡាយសំដៅកាត់បន្ថយឱ្យបានឆាប់រហ័សតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន នូវគម្លាតណាមួយខាងការអប់រំដែលមានរវាងបុរស និងស្ត្រី ។

(ច) ការបន្ថយអត្រាបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សស្រី និងការរៀបចំកម្មវិធីសម្រាប់យុវនារី និងស្ត្រីដែលឆាប់បោះបង់ការសិក្សា ។

(ឆ) ឱកាសដូចគ្នា ក្នុងការចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងកីឡា និងកាយសិក្សា ។

(ជ) ការទទួលបានព័ត៌មានអប់រំពិសេសជាក់លាក់ ដើម្បីជួយធានាសុខភាព និងសុខមាលភាពគ្រួសារ រួមមានព័ត៌មាន និងដំបូន្មានស្តីពីផែនការគ្រួសារផង ។

maRta 11

១. រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការសមស្របទាំងអស់ ដើម្បីបំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងស្ត្រីក្នុងវិស័យការងារ ដើម្បីធានា ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានសមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រីនូវសិទ្ធិដូចគ្នា និងជាពិសេស :

(ក) សិទ្ធិធ្វើការងារដែលជាសិទ្ធិមិនអាចលក់ ដូរ ផ្ទេរ ឬដកហូតបានរបស់មនុស្សជាតិគ្រប់រូប ។

(ខ) សិទ្ធិមានឱកាសធ្វើការងារដូចគ្នា រួមមានការអនុវត្តន៍លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដូចគ្នាផង ក្នុងការជ្រើសរើសឱ្យធ្វើការងារ ។

(គ) សិទ្ធិជ្រើសរើសដោយសេរីនូវវិជ្ជាជីវៈ និងការងារ សិទ្ធិឡើងស័ក្តិ សិទ្ធិមានស្ថិរភាពការងារ ទទួលប្រាក់បំណាច់ និងលក្ខខណ្ឌការងារ សិទ្ធិទទួលការបណ្តុះបណ្តាល និងវិក្រឹតការវិជ្ជាជីវៈ រួមមានការហ្វឹកហាត់ការងារ សុក្រឹតការវិជ្ជាជីវៈ និងការបណ្តុះបណ្តាលជាអចិន្ត្រៃយ៍ផង ។

(ឃ) សិទ្ធិក្នុងការទទួលប្រាក់បំណាច់ស្មើគ្នា រួមទាំងផលប្រយោជន៍ និងសិទ្ធិទទួលបានការគិតគូស្មើគ្នាចំពោះការងារដែលមានតម្លៃស្មើគ្នា និងសិទ្ធិទទួលបានការគិតគូស្មើគ្នា លើការវាយតម្លៃគុណភាពការងារ ។

(ង) សិទ្ធិទទួលបានសន្តិសុខសង្គម ជាពិសេស ផលប្រយោជន៍សម្រាប់ការចូលនិវត្តន៍ ការគ្មានការងារធ្វើ ការមានជំងឺ ការគ្មានសុពលភាព និងជរាពាធិ ឬបាត់បង់សមត្ថភាពការងារដទៃទៀត ព្រមទាំងសិទ្ធិឈប់សម្រាកដោយមានប្រាក់ឈ្នួល ។

(ច) សិទ្ធិទទួលបានការការពារសុខភាព និងសុវត្ថិភាពក្នុងលំក្ខខ័ណ្ឌការងារ រួមមានការការពារមុខងារបន្តពូជផង ។

២. ដើម្បីបង្ការការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីផ្អែកលើអាពាហ៍ពិពាហ៍ ឬមាតុភាព និងដើម្បីធានាសិទ្ធិធ្វើការងាររបស់ស្ត្រីឱ្យបានស័ក្តិសិទ្ធិ រដ្ឋភាគីសន្យាចាត់វិធានការសមស្រប ដើម្បី :

(ក) ហាមឃាត់ ដោយដាក់ទណ្ឌកម្មនូវការបណ្តេញចេញពីការងារដោយមូលហេតុមានគភ៌ ឬការឈប់សម្រាកមាតុភាព និងការរើសអើងក្នុងការបណ្តេញចេញពីការងារ ដោយផ្អែកលើស្ថានភាពរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។

(ខ) ផ្តល់ការឈប់សម្រាកមាតុភាពដោយមានប្រាក់ឈ្នួល ឬប្រាក់បំណាច់សង្គមកិច្ចស្មើគ្នា ដោយគ្មានការបាត់បង់ការងារ អតីតភាពការងារ ឬជំនួយសង្គមកិច្ច ។

(គ) ជំរុញការផ្តល់សេវាគាំពារសង្គមកិច្ចចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យឪពុកម្តាយ អាចបញ្ចូលកាតព្វកិច្ចគ្រួសារ ជាមួយនឹងការទទួលខុសត្រូវខាងវិជ្ជាជីវៈ និងការចូលរួមក្នុងជីវភាពសាធារណៈ ជាពិសេសដោយសម្រួលដល់ការបង្កើត និងការអភិវឌ្ឍន៍បណ្តាញនៃសម្ភារៈរូបវ័ន្តសម្រាប់ថែទាំកុមារ ។

(ឃ) ផ្តល់ការការពារពិសេសដល់ស្ត្រីកំពុងមានគភ៌ ពីប្រភេទការងារទាំងឡាយណា ដែលបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថាមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ពួកគេ ។

៣. ច្បាប់ការពារស្ត្រីទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលបានចែងក្នុងមាត្រានេះ ត្រូវលើកយកមកពិនិត្យឡើងវិញជាទៀងទាត់ ទៅតាមចំណេះដឹងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេស និងត្រូវសើរើ ធ្វើនិរាករណ៍ ឬអនុវត្តបន្តទៅតាមការចាំបាច់ ។

maRta 12

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវប្រកាន់យកវិធានការសមស្របទាំងអស់ ដើម្បីបំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីក្នុងវិស័យថែទាំសុខភាព ដើម្បីធានានូវសិទ្ធិទទួលសេវាសុខាភិបាល រួមមានមធ្យោបាយទាក់ទងនឹងផែនការគ្រួសារផង ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានសមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី ។

២. ក្រៅពីបទបញ្ញត្តិដែលចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ រដ្ឋភាគីត្រូវធានាដល់ស្ត្រីកំពុងមានគភ៌ កំពុងសំរាលកូន និងក្រោយពេលសំរាលកូន នូវការផ្តល់សេវាសមស្រប បើចាំបាច់ ដោយឥតគិតថ្លៃ ព្រមទាំងអាហាររូបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ក្នុងរយៈពេលមានគភ៌ និងពេលបំបៅកូន ។

maRta 13

រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របនានា ដើម្បីបំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រី ក្នុងវិស័យជីវភាព សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ចផ្សេងទៀត ដើម្បីធានានូវសិទ្ធិដូចគ្នា ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានសមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី ជាពិសេស :

(ក) សិទ្ធិទទួលបានផលប្រយោជន៍សម្រាប់គ្រួសារ

(ខ) សិទ្ធិខ្ចីប្រាក់ពីធនាគារ អ៊ីប៉ូតែក និងទម្រង់ផ្សេងៗទៀតនៃឥណទានហិរញ្ញវត្ថុ

(គ) សិទ្ធិចូលរួមក្នុងសកម្មភាពកំសាន្ត កីឡា និងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃជីវភាពវប្បធម៌ ។

maRta 14

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវគិតគូរដល់បញ្ហាពិសេសដែលស្ត្រីនៅជនបទប្រឈមមុខ និងតួនាទីសំខាន់របស់ស្ត្រីជនបទ ក្នុងការរក្សាភាពគង់វង្សសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសាររបស់ខ្លួន រួមមានការងាររបស់ពួកគេ ក្នុងផ្នែកគ្មានចំណូលសេដ្ឋកិច្ចផង ។ រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របទាំងអស់ ដើម្បីធានាការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ចំពោះស្ត្រីនៅជនបទ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវប្រកាន់យកវិធានការសមស្របទាំងអស់ ដើម្បីបំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីនៅជនបទ ដើម្បីធានានូវការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានសមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី និងជាពិសេស ត្រូវធានាឱ្យស្ត្រីជនបទទាំងនោះនូវសិទ្ធិ :

(ក) ចូលរួមពេញលេញក្នុងការតាក់តែង និងអនុវត្តផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ។

(ខ) មានសិទ្ធិទទួលបានសេវាគ្រប់គ្រាន់ខាងវិស័យសុខាភិបាល រួមទាំងព័ត៌មាន ដំបូន្មាន និងសេវាខាងផែនការគ្រួសារ ។

(គ) ទទួលអត្ថប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ពីកម្មវិធីសន្តិសុខសង្គម ។

(ឃ) ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល និងការអប់រំក្នុងប្រព័ន្ធ និងក្រៅប្រព័ន្ធគ្រប់ប្រភេទ រួមមានការអប់រំអក្ខរកម្មបង្កើតមុខរបរផង ព្រមទាំងជាពិសេសអត្ថប្រយោជន៍ខាងសេវាសហគមន៍ និងការពន្យល់ផ្សព្វផ្សាយរបស់ថ្មី ដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពបច្ចេកទេសរបស់ស្ត្រី ។

(ង) រៀបចំក្រុម និងសហករណ៍ ជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីឱ្យមានសិទ្ធិមានឱកាសខាងសេដ្ឋកិច្ចស្មើគ្នា តាមរយៈការងារមានប្រាក់ឈ្នួល ឬការងារឯករាជ្យ ។

(ច) ចូលរួមក្នុងគ្រប់សកម្មភាពរបស់សហគមន៍

(ឆ) មានសិទ្ធិទទួលបានឥណទាន និងប្រាក់កម្ចីខាងកសិកម្ម សេវាកម្មទីផ្សារ បច្ចេកវិជ្ជាសមស្រប និងការគិតគូស្មើគ្នាក្នុងការកែទម្រង់ដីធ្លី និងកសិកម្ម ព្រមទាំងក្នុងគម្រោងបែងចែកដីធ្លី ។

(ជ) អាស្រ័យផលលំនៅឋានសមរម្យ ... ជាពិសេស ទាក់ទងនឹងការមានផ្ទះសម្បែង អនាម័យ ការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនី និងទឹក ការដឹកជញ្ជូន និងគមនាគមន៍ ។

EpkTI 4

maRta 15

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្ដល់ឱ្យស្ត្រីនូវសមភាពជាមួយបុរសនៅចំពោះមុខច្បាប់ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្ដល់ឱ្យស្ត្រីក្នុងបញ្ហារដ្ឋប្បវេណី នូវឋានៈនីត្យានុកូលដូចគ្នានឹងបុរស និងមានឱកាសដូចគ្នាដើម្បីប្រើប្រាស់ឋានៈនេះ ។ ជាពិសេស រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្ដល់ឱ្យស្ត្រីនូវសិទ្ធិស្មើគ្នា ក្នុងការចុះកិច្ចសន្យា និងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យ និងត្រូវឱ្យមានការប្រព្រឹត្តមកលើស្ត្រីដូចគ្នា ក្នុងគ្រប់ដំណាក់កាលនៃនីតិវិធីរបស់តុលាការ និងសាលាជំរះក្ដី ។

៣. រដ្ឋភាគីព្រមព្រៀងគ្នាថា កិច្ចសន្យាទាំងអស់ និងលិខិតុបករណ៍ឯកជនដទៃទៀតគ្រប់ប្រភេទ ដែលមានអានុភាពនីត្យានុកូល សំដៅរឹតត្បិតឋានៈនីត្យានុកូលរបស់ស្ត្រី ត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

៤. រដ្ឋភាគី ត្រូវឱ្យបុរស និងស្ត្រីមានសិទ្ធិដូចគ្នាចំពោះច្បាប់ ដែលទាក់ទងដល់សិទ្ធិដើរហើររបស់បុគ្គល និងសេរីភាពជ្រើសរើសនិវេសនដ្ឋាន និងលំនៅដ្ឋាន ។

maRta 16

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របទាំងអស់ ដើម្បីបំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីលើរាល់បញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងទំនាក់ទំនងគ្រួសារ និងជាពិសេស ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានសមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី ត្រូវធានាឱ្យស្ត្រីនូវ :

(ក) សិទ្ធិដូចគ្នាក្នុងការចុះកិច្ចសន្យាអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។

(ខ) សិទ្ធិដូចគ្នាក្នុងការជ្រើសរើសសហព័ទ្ធរបស់ខ្លួនដោយសេរី និងក្នុងការចុះកិច្ចសន្យាអាពាហ៍ពិពាហ៍ តែនៅពេលណាដែលពួកគេព្រមព្រៀងគ្នាដោយសេរី និងដោយពេញលេញប៉ុណ្ណោះ ។

(គ) សិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវដូចគ្នា នៅពេលមានចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងនៅពេលរំលាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។

(ឃ) សិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវដូចគ្នា ក្នុងនាទីជាឪពុកម្ដាយលើបញ្ហាទាក់ទងនឹងកូន ដោយឥតគិតពីស្ថានភាពគ្រួសារ ហើយអត្ថប្រយោជន៍របស់កូនត្រូវស្ថិតជាចម្បងនៅគ្រប់ករណីទាំងអស់ ។

(ង) សិទ្ធិដូចគ្នាក្នុងការសម្រេចចិត្តដោយសេរី និងដោយស្មារតីទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការសម្រេចអំពីចំនួន និងការពន្យារកំណើតកូន និងក្នុងការទទួលបានព័ត៌មាន ការអប់រំ និងមធ្យោបាយដើម្បីឱ្យស្ត្រីអាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិទាំងនេះ ។

(ច) សិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវដូចគ្នា ចំពោះអាណាព្យាបាលភាព ការការពារ ការគ្រប់គ្រង និងការទទួលចិញ្ចឹមកូនអ្នកដទៃ ឬក្នុងការអនុវត្តន៍ស្រដៀងគ្នានេះ បើគំនិតទាំងនេះមានស្រាប់នៅក្នុងច្បាប់ជាតិ ។ នៅគ្រប់ករណីទាំងអស់ អត្ថប្រយោជន៍របស់កូនត្រូវចាត់ទុកជាចម្បង ។

(ឆ) សិទ្ធិបុគ្គលដូចគ្នារវាងប្ដី និងប្រពន្ធ រួមមានសិទ្ធិជ្រើសរើសនាមត្រកូល វិជ្ជាជីវៈ និងមុខរបរផង ។

(ជ) សិទ្ធិដូចគ្នា សម្រាប់ទាំងពីរនាក់ប្ដី និងប្រពន្ធ ចំពោះកម្មសិទ្ធិ ការទិញ ការចាត់ចែង ការគ្រប់គ្រង ការអាស្រ័យផល និងការប្រគល់ទ្រព្យសម្បត្តិ ទោះដោយមិនគិតថ្លៃក្ដី ឬគិតថ្លៃក្ដី ។

២. ការភ្ជាប់ពាក្យ និងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍កូន មិនត្រូវមានអានុភាពផ្លូវច្បាប់ទេ ហើយគេត្រូវចាត់វិធានការចាំបាច់ទាំងអស់ រួមមានការធ្វើច្បាប់ផង ដើម្បីកំណត់អាយុអប្បបរមា សម្រាប់រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ហើយចាំបាច់ត្រូវចុះបញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍នៅក្នុងបញ្ជីជាផ្លូវការ ។

EpkTI 5

maRta 17

១. ក្នុងគោលបំណងពិនិត្យការវិវឌ្ឍន៍ទៅមុខនៃការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ គណៈកម្មាធិការទទួល

បន្ទុកការលុបបំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីមួយ ត្រូវបានបង្កើតឡើង (ចាប់ពីនេះទៅ ប្រើត្រឹមពាក្យ "គណៈកម្មាធិការ") ។ គណៈកម្មាធិការនេះ មានអ្នកជំនាញការ១៨រូប នៅពេលដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន និងនៅពេលបន្ទាប់ពីរដ្ឋភាគីទី៣៥ បានឱ្យសច្ចាប័ន ឬបានចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ គណៈកម្មាធិការនេះ នឹងមានអ្នកជំនាញការចំនួន២៣រូបដែលមានសីលធម៌ និងមានសមត្ថកិច្ចខ្ពស់ក្នុងវិស័យដែលត្រូវអនុវត្តអនុសញ្ញានេះ ។ អ្នកជំនាញការ ត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសដោយរដ្ឋភាគីពីក្នុងចំណោមជនជាតិរបស់ខ្លួន និងត្រូវធ្វើការក្នុងឋានៈជាបុគ្គលឯកជន ដោយធ្វើការពិចារណាបែងចែកទៅតាមភូមិសាស្ត្រដោយសមធម៌ និងឱ្យមានតំណាងទម្រង់ផ្សេងៗនៃអារ្យធម៌ ព្រមទាំងទៅតាមប្រព័ន្ធច្បាប់ធំៗផង ។

២. សមាជិករបស់គណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោតសម្ងាត់ ពីបញ្ជីបេក្ខជនដែលស្នើដោយរដ្ឋភាគី ។ រដ្ឋភាគីនីមួយៗ អាចដាក់ស្នើបេក្ខជនម្នាក់ក្នុងចំណោមជនជាតិរបស់ខ្លួន ។

៣. ការបោះឆ្នោតដំបូងបង្អស់ ត្រូវធ្វើឡើង៦ខែ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទចូលជាធរមាននៃអនុសញ្ញានេះ ។ យ៉ាងតិច៣ខែ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោតនីមួយៗ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវចេញលិខិតអញ្ជើញរដ្ឋភាគី ឱ្យដាក់ស្នើនាមបេក្ខជនរបស់ខ្លួនក្នុងរយៈពេល២ខែ ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវរៀបចំតាមលំដាប់អក្ខរក្រម នូវបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជន ដែលស្នើដោយរដ្ឋភាគី ដោយបញ្ជាក់ឈ្មោះរដ្ឋភាគីដែលបានជ្រើសតាំងបេក្ខជនទាំងនោះ ហើយផ្ញើបញ្ជីនេះទៅគ្រប់រដ្ឋភាគី ។

៤. ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើស ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងសម័យប្រជុំរបស់រដ្ឋភាគី តាមការកោះអញ្ជើញដោយអគ្គលេខាធិការ នៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ កូរ៉ុមសម្រាប់កិច្ចប្រជុំ គឺពីរភាគបីនៃរដ្ឋភាគី ។ បេក្ខជនដែលជាប់ជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវតែជាបេក្ខជនទទួលបានសម្លេងច្រើនបំផុត និងសម្លេងភាគច្រើនដាច់ខាត ពីតំណាងរបស់រដ្ឋភាគីដែលមានវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោត ។

៥. សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោតសម្រាប់រយៈពេល៤ឆ្នាំ ។ ប៉ុន្តែអាណត្តិសមាជិក៩រូប ដែលជាប់នៅពេលបោះឆ្នោតលើកទី១ ត្រូវផុតកំណត់ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ ហើយឈ្មោះសមាជិកទាំង៩រូបនេះ ត្រូវចាប់ឆ្នោតជ្រើសរើសដោយប្រធានអង្គប្រជុំភ្លាមៗ បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតលើកទី១ ។

៦. ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកគណៈកម្មាធិការបន្ថែម៥រូប នឹងត្រូវធ្វើឡើងស្របតាមបទបញ្ញត្តិច្បាប់ក្នុងកថាខណ្ឌ២ កថាខណ្ឌ៣ នឹងកថាខណ្ឌ៤ នៃមាត្រានេះ បន្ទាប់ពីមានការផ្តល់សច្ចាប័ន ឬការចូលជាសមាជិកលើកទី៣៥ ។ អាណត្តិសមាជិក២រូប នៃសមាជិកបន្ថែមដែលជាប់ឆ្នោត នឹងត្រូវផុតកំណត់ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ ហើយឈ្មោះសមាជិកទាំង២រូបនេះ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការចាប់ឆ្នោតដោយប្រធានគណៈកម្មាធិការ ។

៧. ដើម្បីបំពេញកន្លែងទំនេរដោយចៃដន្យ រដ្ឋភាគីណាដែលមានអ្នកជំនាញការរបស់ខ្លួនឈប់បំពេញមុខងារជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវតែងតាំងអ្នកជំនាញការម្នាក់ទៀត ពីចំណោមជនជាតិខ្លួន ដោយមានការយល់ព្រមពីគណៈកម្មាធិការ ។

៨. សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រូវទទួលថវិកាពីធនធានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ តាមចំណែកនិងល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលកំណត់ដោយមហាសន្និបាត អាស្រ័យលើសារសំខាន់នៃការងាររបស់គណៈកម្មាធិការ ។

៩. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្តល់បុគ្គលិក និងសម្ភារៈរូបវ័ន្តដែលចាំបាច់សម្រាប់គណៈកម្មាធិការបំពេញមុខងារឱ្យបានស័ក្តិសិទ្ធិ ស្របតាមអនុសញ្ញានេះ ។

maRta 18

១. រដ្ឋភាគី សន្យាដាក់ជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីគណៈកម្មាធិការពិនិត្យនូវរបាយការណ៍ស្តីពីវិធានការខាងនីតិកម្ម តុលាការ រដ្ឋបាល ឬវិធានការផ្សេងៗ ដែលបានអនុម័តផ្តល់អានុភាពដល់បទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ព្រមទាំងការរីកចម្រើនដែលសម្រេចបាន :

(ក) ក្នុងរយៈពេល១ឆ្នាំ ក្រោយពីការចូលជាធរមាននៃអនុសញ្ញា ចំពោះរដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធ ។

(ខ) បន្ទាប់មក យ៉ាងហោចណាស់រៀងរាល់៤ឆ្នាំម្តង និងរបាយការណ៍បន្ថែម បើមានសេចក្តីស្នើសុំរបស់គណៈកម្មាធិការ ។

២. របាយការណ៍ អាចបញ្ជាក់ពីកត្តា និងការលំបាក ដែលនាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការបំពេញកាតព្វកិច្ចស្របតាមអនុសញ្ញានេះ ។

maRta 19

១. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវអនុម័តបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន ។

២. គណៈកម្មាធិការត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសមន្ត្រីការិយាល័យរបស់ខ្លួនសម្រាប់រយៈពេល២ឆ្នាំ ។

maRta 20

១. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវជួបប្រជុំជាធម្មតាមិនលើសពី ២សប្តាហ៍ក្នុងមួយឆ្នាំៗ ដើម្បីពិនិត្យរបាយការណ៍ដែលស្នើឡើង ស្របតាមមាត្រា១៨ នៃអនុសញ្ញានេះ ។

២. សម័យប្រជុំគណៈកម្មាធិការ ត្រូវប្រារព្ធធ្វើជាធម្មតានៅទីស្នាក់ការនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬនៅកន្លែងសមស្របមួយផ្សេងពីនេះ អាស្រ័យដោយការកំណត់របស់គណៈកម្មាធិការ ។

maRta 21

១. តាមរយៈក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច គណៈកម្មាធិការត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំជូនមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ អំពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន និងអាចផ្តល់យោបល់ និងផ្តល់អនុសាសន៍ទូទៅ ផ្អែកលើការពិនិត្យរបាយការណ៍ និងព័ត៌មានដែលទទួលបានពីរដ្ឋភាគី ។ ការផ្តល់យោបល់ និងអនុសាសន៍ ត្រូវដាក់បញ្ចូលក្នុងរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មាធិការ អមដោយមូលវិចារណ៍របស់រដ្ឋភាគី ប្រសិនបើមាន ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មាធិការទៅគណៈកម្មការទទួលបន្ទុកស្ថានភាពស្ត្រី ដើម្បីជ្រាបជាព័ត៌មាន ។

maRta 22

អង្គការឯកទេស មានសិទ្ធិមានជាតំណាងនៅពេលពិនិត្យ ការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ដែលស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ។ គណៈកម្មាធិការ អាចអញ្ជើញអង្គការឯកទេសនានាឱ្យដាក់របាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ក្នុងវិស័យដែលស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ។

EpkTI 6

maRta 23

គ្មានចំណុចណាមួយក្នុងអនុសញ្ញានេះ ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់បទបញ្ញត្តិ ដែលនាំឱ្យសម្រេចបាននូវអត្ថប្រយោជន៍ខាងសមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី ដែលអាចមានច្រើនជាងនេះ នៅក្នុង :

(ក) ច្បាប់របស់រដ្ឋភាគី ឬ

(ខ) អនុសញ្ញា សន្ធិសញ្ញា ឬកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិផ្សេងទៀតដែលនៅជាធរមានក្នុងរដ្ឋនោះ។

maRta 24

រដ្ឋភាគី សន្យាអនុម័តគ្រប់វិធានការចាំបាច់ថ្នាក់ជាតិ ដើម្បីធ្វើឱ្យសម្រេចបាននូវការប្រើប្រាស់ឱ្យបាន

ពេញលេញ នូវសិទ្ធិទាំងឡាយដែលទទួលស្គាល់ក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។

maRta 25

១. អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យរដ្ឋទាំងអស់ចុះហត្ថលេខា ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវចាត់តាំងជាអ្នកទទួលដំកល់ទុកអនុសញ្ញានេះ ។

៣. អនុសញ្ញានេះ ជាកម្មវត្ថុនៃការឱ្យសច្ចាប័ន ។ លិខិតុបករណ៍នៃការឱ្យសច្ចាប័នត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៤. អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យរដ្ឋទាំងអស់សុំចូលជាសមាជិក ។ ការសុំចូលជាសមាជិកត្រូវធ្វើឡើងដោយការតំកល់លិខិតុបករណ៍សុំចូលរួមជាសមាជិកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

maRta 26

១. រដ្ឋភាគី អាចសុំស្នើរើអនុសញ្ញានេះបាននៅគ្រប់ពេលវេលា ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវសម្រេចលើវិធានការដែលត្រូវចាត់ ប្រសិនជាមានតាមសេចក្តីសុំនោះ ។

maRta 27

១. អនុសញ្ញានេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទីសាមសិប ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិកទី២០ នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. សម្រាប់រដ្ឋនីមួយៗដែលឱ្យសច្ចាប័នលើអនុសញ្ញានេះ ឬសុំចូលជាសមាជិកក្រោយពីការតំកល់លិខិតុបករណ៍នៃការឱ្យសច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិកទី២០ អនុសញ្ញានេះនឹងត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទីសាមសិប ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់តំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន ។

maRta 28

១. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវទទួល និងផ្សព្វផ្សាយដល់រដ្ឋទាំងអស់នូវអត្ថបទ

ល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលរដ្ឋបានធ្វើ នៅខណៈពេលឱ្យសច្ចាប័ន ឬសុំចូលជាសមាជិក ។

២. ល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលមិនស្របតាមកម្មវត្ថុ និងគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើឡើយ ។

៣. ល័ក្ខខ័ណ្ឌទាំងឡាយអាចដកចេញទៅវិញបាននៅគ្រប់ពេលវេលា ដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលត្រូវជូនដំណឹងនេះបន្តដល់រដ្ឋទាំងអស់ ។ ការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ត្រូវមានប្រសិទ្ធភាពនៅថ្ងៃដែលបានទទួល ។

maRta 29

១. រាល់វិវាទរវាងរដ្ឋភាគីពីរ ឬច្រើនជាងនេះ ស្ដីពីការបកស្រាយ ឬការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ដែលមិនអាចដោះស្រាយតាមរយៈការចរចារបាន ត្រូវដាក់ឱ្យមានការសម្រេចដោយអាជ្ញាកណ្ដាល តាមសំណើររបស់ភាគីណាមួយនៃគូវិវាទនេះ ។ បើក្នុងរយៈពេល៦ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃស្នើឱ្យមានអាជ្ញាកណ្ដាល ភាគីវិវាទមិនឯកភាពលើការរៀបចំអាជ្ញាកណ្ដាលទេ ភាគីណាមួយនៃភាគីវិវាទទាំងនោះ អាចលើករឿងវិវាទទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ តាមសេចក្ដីស្នើសុំ ស្របតាមលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការ ។

២. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ នៅពេលចុះហត្ថលេខា ឬឱ្យសច្ចាប័ន ឬសុំចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ អាចប្រកាសថា ខ្លួនមិនជាប់កាតព្វកិច្ចនឹងកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះទេ ។ រដ្ឋភាគីឯទៀតនឹងមិនជាប់កាតព្វកិច្ចក្នុងកថាខណ្ឌ១ នេះ ជាមួយរដ្ឋភាគីណាដែលបានធ្វើល័ក្ខខ័ណ្ឌនេះឡើយ ។

៣. រដ្ឋភាគីណា ដែលធ្វើល័ក្ខខ័ណ្ឌស្របតាមកថាខណ្ឌ២ នៃមាត្រានេះ អាចដកល័ក្ខខ័ណ្ឌរបស់ខ្លួនវិញគ្រប់ពេល ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

maRta 30

អនុសញ្ញានេះ ដែលមានអត្ថបទជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃស្មើគ្នា នឹងត្រូវតំកល់ទុកនៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

ជាបន្ទាល់នៃអនុសញ្ញានេះ បុគ្គលទូតដែលមានហត្ថលេខាខាងក្រោម ហើយដែលបានទទួលនូវការអនុញ្ញាតយ៉ាងត្រឹមត្រូវ បានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញានេះ ។

10-k> BF|sarbEnme|I|GnsBaas|Bkar|Ibb)a|tra|I|TRmg énkarer|seGg Rbqagng®s|ePT

ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ ត្រូវបាន អនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខៈA.៥៤/៤ ចុះថ្ងៃទី៦ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩៩ និងបើកឱ្យចុះហត្ថលេខា នៅថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៩ ក្នុងឱកាសទិវាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី២២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០០

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ

កត់សំគាល់ឃើញថា ធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិអះអាងជាថ្មី នូវជំនឿលើសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់មនុស្ស លើសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងតម្លៃមនុស្ស និងលើសិទ្ធិស្មើគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រី ។

កត់សំគាល់ឃើញផងដែរថា សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សប្រកាសថា មនុស្សគ្រប់រូប កើតមកមានសេរីភាព និងសមភាពក្នុងផ្នែកសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសិទ្ធិ ហើយថាមនុស្សគ្រប់រូបត្រូវទទួលបាន សិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងអស់ ដែលមានចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសនោះ ដោយគ្មានការប្រកាន់បែងចែកណា មួយ រួមមានការបែងចែកខាងផ្លូវភេទផង ។

រំលឹកឡើងវិញថា កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស សេចក្តីសំរេចចិត្តលេខ២២០០A(XXI)

ឧបសម្ព័ន្ធ និងលិខិតុបករណ៍សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិដទៃទៀត ហាមឃាត់ការរើសអើងខាងផ្លូវភេទ ។

រំលឹកឡើងវិញផងដែរថា អនុសញ្ញាស្តីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ (“អនុសញ្ញា”) ដែលរដ្ឋភាគីទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញានេះ ផ្តន្ទាទោសការរើសអើងប្រឆាំងស្ត្រីភេទ ក្នុង គ្រប់ទម្រង់ និងការព្រមព្រៀងគ្នាអនុវត្តគោលនយោបាយ តាមមធ្យោបាយសមស្រប និងដោយគ្មានការ ពន្យាពេល ដើម្បីឈានទៅលប់បំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងស្ត្រីភេទ ។

អះអាងជាថ្មី ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ខ្លួន ដើម្បីធានាឱ្យស្ត្រីទទួលបានយ៉ាងពេញលេញ និងស្មើភាពគ្នា នូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានទាំងអស់ និងចាត់វិធានការដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីទប់ស្កាត់ការ រំលោភលើសិទ្ធិសេរីភាពទាំងនេះ ។

បានព្រមព្រៀងគ្នាតទៅ :

maRta 1

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ("រដ្ឋភាគី") អាចប្រកាសទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការលុបបំបាត់ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ (គណៈកម្មាធិការ) ក្នុងការទទួល និងពិនិត្យបណ្តឹងដែលបានបញ្ជូនស្របតាមមាត្រា២ ។

maRta 2

បុគ្គលអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងរបស់ខ្លួន ឬក្នុងនាមបុគ្គល ឬក្រុមបុគ្គលផ្សេងទៀត ដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគី ដែលបុគ្គលអះអាងថា ជាជនរងគ្រោះពីការរំលោភដោយរដ្ឋភាគីទៅលើសិទ្ធិណាមួយដែលមានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។ ប្រសិនបើបណ្តឹងមួយ ធ្វើឡើងក្នុងនាមបុគ្គល ឬក្រុមបុគ្គលបណ្តឹងនេះ ត្រូវតែមានការយល់ព្រមពីបុគ្គលទាំងនោះ បើពុំនោះទេ អ្នកប្តឹងអាចបញ្ជាក់ អះអាងលើពាក្យបណ្តឹងក្នុងនាមពួកគេ ដោយមិនចាំបាច់មានការយល់ព្រមឡើយ ។

maRta 3

បណ្តឹងត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ហើយមិនត្រូវជាបណ្តឹងអនាមិកឡើយ ។ គណៈកម្មាធិការមិនទទួលបណ្តឹងមកពិនិត្យទេ បើបណ្តឹងនោះ ពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ដែលមិនមែនជាភាគីនៃពិធិសារនេះ ។

maRta 4

១. គណៈកម្មាធិការមិនទទួលពិនិត្យបណ្តឹងទេ លើកលែងតែមានការបញ្ជាក់ច្បាស់ថាបានប្រើប្រាស់អស់នូវដំណោះស្រាយទាំងប៉ុន្មានដែលមាននៅក្នុងស្រុក បើពុំនោះទេការប្រើប្រាស់ដំណោះស្រាយនេះបានអូសបន្លាយរយៈពេលយូរហួសហេតុ ឬមិនទំនងជានាំមកនូវការជួយឱ្យធូរស្បើយបានសំក្តិសិទ្ធិ ។

២. គណៈកម្មាធិការត្រូវប្រកាសថាមិនទទួលដោះបណ្តឹងទេ ប្រសិនបើ :

ក. បញ្ហាដដែលនេះ ត្រូវបានគណៈកម្មាធិការពិនិត្យរួចហើយ ឬត្រូវបាន និងកំពុងពិនិត្យ ស្របតាមនីតិវិធីនៃការស៊ើបអង្កេត ឬការដោះស្រាយជាអន្តរជាតិ ។

ខ. ជាប្រការផ្ទុយនឹងបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ។

គ. មិនបានបញ្ជាក់មូលហេតុច្បាស់លាស់ ឬគ្មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ធ្វើជាអំណះអំណាង ។

ឃ. ជាការរំលោភសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹង ។

ង. អង្គហេតុដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងបានកើតមាន នៅមុនថ្ងៃចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះសំរាប់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ បើពុំនោះទេលុះត្រាតែអង្គហេតុនោះបានបន្តរហូតដល់ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃពិធីសារនេះ។

maRta 5

១. នៅគ្រប់ពេល បន្ទាប់ពីការទទួលបណ្តឹង និងនៅមុនពេលឈានដល់ការសំរេចលើអង្គសេចក្តី គណៈកម្មាធិការអាចបញ្ជូនទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីពិនិត្យជាបន្ទាន់លើសំណើដែលរដ្ឋភាគីចាត់វិធានការបណ្តោះអាសន្នតាមការចាំបាច់ ដើម្បីជៀសវាងការអាចកើតមាននូវការគេចវេះ មិនជួសជុលសំណងការខូចខាតដល់ជនរងគ្រោះម្នាក់ ឬច្រើននាក់ ដែលអះអាងថាបានទទួលរងការរំលោភ ។

២. ប្រសិនបើគណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ស្របតាមកថាខ័ណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ នោះមិនបានបញ្ជាក់ថាជាការសំរេចទទួលយក ឬការសំរេចលើអង្គសេចក្តីនៃបណ្តឹងឡើយ ។

maRta 6

១. ប្រសិនបើគណៈកម្មាធិការយល់ថាមិនអាចទទួលពាក្យបណ្តឹង ដោយមិនបញ្ជូនបណ្តឹងនោះទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ហើយបុគ្គលម្នាក់ ឬច្រើននាក់យល់ព្រមបង្ហាញអត្តសញ្ញាណរបស់ខ្លួនដល់រដ្ឋភាគីនោះ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវផ្តល់ដំណឹងជាសំងាត់ ដល់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធអំពីបណ្តឹងដែលបានបញ្ជូនមកឱ្យខ្លួន ស្របតាមពិធីសារនេះ ។

២. ក្នុងរយៈពេល៦ខែ រដ្ឋចុងចំលើយត្រូវបញ្ជូនការពន្យល់ជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ ឬសេចក្តីថ្លែងការណ៍បំភ្លឺបញ្ហា និងការដោះស្រាយរបស់រដ្ឋនោះ ប្រសិនជាមាន ទៅគណៈកម្មាធិការ ។

maRta 7

១. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវពិនិត្យបណ្តឹងដែលទទួលបានស្របតាមពិធីសារនេះ ចំពោះព័ត៌មានដែលផ្តល់មកឱ្យខ្លួនដោយបុគ្គល ឬក្នុងនាមបុគ្គល ឬក្រុមបុគ្គល និងដោយរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ហើយព័ត៌មាននេះត្រូវបានបញ្ជូនទៅភាគីពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ។

២. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវប្រជុំជាសម្ងាត់ នៅពេលពិនិត្យបណ្តឹង ស្របតាមពិធីសារនេះ ។

៣. បន្ទាប់ពីពិនិត្យបណ្ដឹងរួច គណៈកម្មាធិការត្រូវបញ្ជូនការយល់ឃើញអំពីបណ្ដឹងនោះ រួមជាមួយអនុសាសន៍របស់ខ្លួន ទៅភាគីពាក់ព័ន្ធ ប្រសិនជាមាន ។

៤. រដ្ឋភាគីត្រូវធ្វើការពិនិត្យឱ្យបានត្រឹមត្រូវចំពោះការយល់ឃើញរបស់គណៈកម្មាធិការ រួមជាមួយអនុសាសន៍របស់ខ្លួន ប្រសិនជាមាន ហើយត្រូវបញ្ជូនចំលើយជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅគណៈកម្មាធិការ ក្នុងរយៈពេល៦ខែ រួមទាំងព័ត៌មានស្ដីពីវិធានការដែលបានចាត់ឡើង ទាក់ទងនឹងការយល់ឃើញ និងអនុសាសន៍របស់គណៈកម្មាធិការ ។

៥. គណៈកម្មាធិការ អាចអញ្ជើញរដ្ឋភាគី ឱ្យផ្ដល់ព័ត៌មានបន្ថែមស្ដីពីវិធានការនានា ដែលរដ្ឋភាគីបានចាត់ឡើង ឆ្លើយតបទៅនឹងការយល់ឃើញ និងអនុសាសន៍របស់ខ្លួន ប្រសិនជាមាន តាមដែលគណៈកម្មាធិការយល់ថា សមស្រប នៅក្នុងរបាយការណ៍បន្តបន្ទាប់មកទៀតរបស់រដ្ឋភាគី ស្របតាមមាត្រា១៨ នៃអនុសញ្ញានេះ ។

maRta 8

១. ប្រសិនបើគណៈកម្មាធិការ ទទួលព័ត៌មានគួរឱ្យទុកចិត្ត ដែលបង្ហាញឱ្យឃើញពីការរំលោភធ្ងន់ធ្ងរ ឬជាប្រព័ន្ធ ដោយរដ្ឋភាគីទៅលើសិទ្ធិទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ គណៈកម្មាធិការត្រូវអញ្ជើញរដ្ឋភាគីនោះ ឱ្យសហការពិនិត្យព័ត៌មាន និងផ្ដល់សេចក្ដីសង្កេតចំពោះព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ ។

២. តាមការពិនិត្យសេចក្ដីសង្កេត ដែលរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធបញ្ជូនមក រួមមានព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធសមស្របផ្សេងទៀតផង គណៈកម្មាធិការ អាចចាត់តាំងសមាជិកម្នាក់ ឬច្រើននាក់ ឱ្យស៊ើបអង្កេត និងរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ទៅគណៈកម្មាធិការ ។ ប្រសិនជាចាំបាច់ និងដោយមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋភាគី ការស៊ើបអង្កេតនេះអាចរួមទាំងការធ្វើទស្សនកិច្ចទៅកាន់ទឹកដីនៃរដ្ឋនោះ ។

៣. ក្រោយពីការពិនិត្យសេចក្ដីសន្និដ្ឋាននៃការស៊ើបអង្កេតនេះ គណៈកម្មាធិការត្រូវបញ្ជូនសេចក្ដីសន្និដ្ឋានទាំងនេះទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ រួមជាមួយនឹងការផ្ដល់យោបល់ ឬអនុសាសន៍ ។

៤. ក្នុងរយៈពេល៦ខែ នៃការទទួលសេចក្ដីសន្និដ្ឋាន ការផ្ដល់យោបល់ និងអនុសាសន៍ ដែលគណៈកម្មាធិការបានបញ្ជូន រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធត្រូវបញ្ជូនសេចក្ដីសង្កេតរបស់ខ្លួនទៅគណៈកម្មាធិការ ។

៥. ការស៊ើបអង្កេតនេះ ត្រូវធ្វើជាសំងាត់ និងត្រូវស្វែងរកកិច្ចសហការពីរដ្ឋភាគី នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃកិច្ចដំណើរការនេះ ។

maRta 9

១. គណៈកម្មាធិការ អាចអញ្ជើញរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ឱ្យបញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍របស់ខ្លួន ស្របតាមមាត្រា១៨ នៃអនុសញ្ញានេះ នូវព័ត៌មានស្តីពីវិធានការ ដែលខ្លួនបានអនុម័ត ដើម្បីឆ្លើយតប ទៅនឹងការស៊ើបអង្កេតដែលបានធ្វើឡើង ស្របតាមមាត្រា៨ នៃពិធីសារនេះ ។

២. ប្រសិនជាចាំបាច់ បន្ទាប់ពីផុតរយៈពេល៦ខែ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៨.៤ គណៈកម្មាធិការ អាចអញ្ជើញរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ឱ្យផ្តល់ព័ត៌មានមកខ្លួនអំពីវិធានការដែលបានចាត់ឡើង ឆ្លើយតបទៅនឹងការ ស៊ើបអង្កេតនេះ ។

maRta 10

១. នៅពេលចុះហត្ថលេខា ឬឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ រដ្ឋភាគីនីមួយៗអាច ប្រកាសថា ខ្លួនមិនទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៨ និងមាត្រា៩ ។

២. រដ្ឋភាគីណាមួយដែលបានធ្វើសេចក្តីប្រកាស ស្របតាមកថាខ័ណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ អាច ដកសេចក្តីប្រកាសនេះវិញបានគ្រប់ពេលវេលា តាមរយៈការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការ ។

maRta 11

រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្រប ដើម្បីធានាថាបុគ្គលទាំងឡាយដែលស្ថិតនៅ ក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន មិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃការប្រព្រឹត្តឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬការបំភិតបំភ័យ ដោយសារតែខ្លួនបានប្តឹងទៅគណៈកម្មាធិការ ស្របតាមពិធីសារនេះ ។

maRta 12

គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន ក្រោមមាត្រា២១ នៃអនុ សញ្ញានេះ នូវសេចក្តីសង្ខេបស្តីពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ស្របតាមពិធីសារនេះ ។

maRta 13

រដ្ឋភាគីនីមួយៗ មានភារៈកិច្ចផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយ និងជាសាធារណៈអំពីអនុសញ្ញា និងពិធីសារនេះ និងដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការទទួលបានព័ត៌មានអំពីការយល់ឃើញ និងអនុសាសន៍របស់ គណៈកម្មាធិការ ជាពិសេស អំពីបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋភាគីនោះ ។

maRta 14

គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបង្កើតបទបញ្ញាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន សំរាប់អនុវត្ត នៅពេលបំពេញតួនាទីដែលពិធីសារនេះបានប្រគល់ឱ្យខ្លួន ។

maRta 15

១. ពិធីសារនេះ បើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ដោយរដ្ឋភាគីដែលបានចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ។

២. ពិធីសារនេះ ជាកម្មវត្ថុនៃការឱ្យសច្ចាប័នដោយរដ្ឋណាមួយដែលបានឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ។ លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ត្រូវតំកល់នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៣. ពិធីសារនេះ បើកឱ្យចូលជាសមាជិកដោយរដ្ឋភាគីណាមួយ ដែលបានឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ។

៤. ការចូលជាសមាជិក ត្រូវចូលជាធរមាន ដោយការតំកល់លិខិតុបករណ៍ចូលជាសមាជិកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

maRta 16

១. ពិធីសារនេះចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល៣ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកទី១០ នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. ចំពោះរដ្ឋនីមួយៗ ដែលឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក បន្ទាប់ពីពិធីសារនេះចូលជាធរមាន ពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល៣ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិករបស់រដ្ឋនោះ ។

maRta 17

មិនអនុញ្ញាតឱ្យមានលក្ខខណ្ឌណាមួយ ចំពោះពិធីសារនេះឡើយ ។

maRta 18

១. រដ្ឋភាគីអាចស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្មពិធីសារនេះ និងដាក់សេចក្តីស្នើសុំនេះ ជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីស្នើវិសោធនកម្មទៅរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដោយ

ស្នើសុំឱ្យរដ្ឋភាគីទាំងនោះបញ្ជាក់ប្រាប់ខ្លួនថាតើរដ្ឋភាគីយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដើម្បីពិនិត្យ និងបោះឆ្នោតលើសេចក្ដីស្នើសុំឬទេ ។ ក្នុងករណីមានសំលេង១ភាគ៣ យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគីប្រកាសយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទ អគ្គលេខាធិការត្រូវកោះធ្វើសន្និសីទក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ វិសោធនកម្មដែលបានអនុម័តដោយមតិភាគច្រើននៃរដ្ឋភាគីវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោតក្នុងសន្និសីទ ត្រូវដាក់ជូនមហាសន្និបាតសហប្រជាជាតិ ដើម្បីសុំការយល់ព្រម ។

២. វិសោធនកម្មត្រូវចូលជាធរមាន នៅពេលវិសោធនកម្មនេះ ទទួលបានការយល់ព្រមពីមហាសន្និបាត និងបានទទួលយកដោយសំលេងភាគច្រើន២ភាគ៣ នៃរដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ អាស្រ័យតាមនីតិវិធីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់រដ្ឋនីមួយៗ ។

៣. នៅពេលវិសោធនកម្មចូលជាធរមានហើយ វិសោធនកម្មនោះ នឹងក្លាយជាកាតព្វកិច្ចសំរាប់រដ្ឋភាគីដែលយល់ព្រមទទួលយកវិសោធនកម្មនោះ រដ្ឋភាគីក្រៅពីនេះ នៅតែចងភ្ជាប់ដោយបទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ និងវិសោធនកម្មមុនៗ ដែលរដ្ឋភាគីនោះបានយល់ព្រមទទួលយក ។

maRta 19

១. រដ្ឋភាគី អាចប្រកាសដកខ្លួនចេញពីពិធីសារនេះបានគ្រប់ពេល ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខអក្សរទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ការប្រកាសដកខ្លួនមានអានុភាពក្នុងរយៈពេល៦ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ ដែលអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបានការជូនដំណឹង ។

២. ការប្រកាសដកខ្លួននេះ មិនត្រូវឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការបន្តអនុវត្តបទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះចំពោះបណ្ដឹងណាមួយដែលបានស្នើឡើងក្រោមមាត្រា២ ឬការស៊ើបអង្កេតណាមួយដែលបានផ្ដើមធ្វើ ស្របតាមមាត្រា៨ នៅមុនកាលបរិច្ឆេទចូលជាធរមាន នៃការប្រកាសដកខ្លួននេះឡើយ ។

maRta 20

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវជូនដំណឹងទៅរដ្ឋទាំងអស់អំពី :

ក. ការចុះហត្ថលេខា ការឱ្យសច្ចាប័ន និងការចូលជាសមាជិក ស្របតាមពិធីសារនេះ ។

ខ. កាលបរិច្ឆេទចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះ និងកាលបរិច្ឆេទចូលជាធរមាននៃវិសោធនកម្មនានា ស្របតាមមាត្រា១៨ ។

គ. ការប្រកាសដកខ្លួន ស្របតាមមាត្រា១៩ ។

maRta 21

១. ពិធីសារនេះ ដែលមានអត្ថបទជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃស្មើគ្នា និងត្រូវដំកល់ទុកនៅបណ្ណសារដ្ឋាននៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីចម្លងនៃពិធីសារនេះ ដោយមានបញ្ជាក់ការចម្លងស្របតាមច្បាប់ដើម ជូនរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២៥ នៃអនុសញ្ញានេះ ។

-------//-------

អនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម
និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន
ឬទណ្ឌកម្មឯទៀត
ដែលឃោរឃៅ
អមនុស្សធម៌
ឬបន្ថោកបន្ទាប
និងពិធិសារបន្ថែម

១១-អនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួនឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប និងពិធិសារបន្ថែម

សេចក្តីផ្តើម

មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ បានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨៤ នូវអនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ។

ការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ត្រូវបានហាមឃាត់ជាដាច់ខាតតាមមាត្រា៧ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ឆ្នាំ១៩៦៦ ។ អនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម បញ្ជាក់ជាថ្មីអំពីការហាមឃាត់នោះ ហើយផ្តល់ការការពារបន្ថែម ដើម្បីធានាថា ការធ្វើទារុណកម្ម និងការអនុវត្តន៍ស្រដៀងគ្នានេះ មិនអាចកើតមានឡើង ។

ការហាមឃាត់នៃការធ្វើទារុណកម្ម ត្រូវបានគូសបញ្ជាក់ឡើងវិញជាបន្ថែមទៀត នៅក្នុងមាត្រា៣៧ (ក)នៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ មាត្រា១០នៃអនុសញ្ញាស្តីពីការការពារសិទ្ធិកម្មករទេសន្តប្រវេសន៍ និងសមាជិកគ្រួសារទាំងអស់របស់ពួកគេ និងមាត្រា១៥នៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ ។

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានចូលជាភាគីមួយនៃអនុសញ្ញាប្រឆាំងការធ្វើទារុណកម្ម នៅថ្ងៃទី១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩២ ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ មាត្រា៣១ ធានាថា អនុសញ្ញានេះ គឺជាផ្នែកមួយនៃច្បាប់កម្ពុជា ។ មាត្រា៣៨ ហាមឃាត់ជាពិសេស ចំពោះការធ្វើទារុណកម្ម និងការព្យាបាទដទៃទៀត ហើយប្រកាសថា ចំលើយសារភាពដែលទទួលបានតាមរយៈការធ្វើទារុណកម្មមិនអាចធ្វើជាភស្តុតាងបញ្ជាក់អំពីពិរុទ្ធភាពបានឡើយ ។

តើការធ្វើទារុណកម្មគឺជាអ្វី?

មាត្រា១ នៃអនុសញ្ញានេះ ឱ្យនិយមន័យនៃពាក្យ "ទារុណកម្ម " ថា :

អំពើទាំងឡាយណាដែលនាំឱ្យមានការឈឺចាប់ ឬរងទុក្ខយ៉ាងខ្លាំង ទោះផ្លូវកាយ ឬផ្លូវចិត្ត ដែលបានបង្កឡើងដោយចេតនាទៅលើជនណាម្នាក់ ក្នុងគោលបំណងទាំងឡាយដូចជា ដោយការទាញយកព័ត៌មាន ឬចំលើយសារភាពពីជននោះ ឬគតិយជនណាម្នាក់ ដាក់ទណ្ឌកម្មជននោះចំពោះអំពើណា

មួយដែលជននោះ ឬតតិយជនណាម្នាក់បានប្រព្រឹត្ត ឬសង្ស័យថាបានប្រព្រឹត្ត ឬបំភិតបំភ័យ ឬបង្ខិតបង្ខំជននោះ ឬតតិយជនណាម្នាក់ ឬដោយមូលហេតុណាផ្សេងទៀតដែលផ្អែកលើការរើសអើងណាមួយ បើការឈឺចាប់ ឬការរងទុក្ខដោយសារតែតាមការញុះញង់ ឬការព្រមព្រៀង ឬការផ្តើមគំនិតរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ ឬជនផ្សេងទៀតដែលបំពេញតួនាទីជាផ្លូវការ ។

មិនមែនរាល់ការឈឺចាប់ ឬការរងទុក្ខ សុទ្ធតែត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការធ្វើទារុណកម្មនោះទេ បើតាមគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ គឺតម្រូវឱ្យមានធាតុផ្សំសំខាន់ៗ មួយចំនួនដូចខាងក្រោមនេះ :

- ការឈឺចាប់ ឬការរងទុក្ខ ត្រូវតែបានបង្កឡើងដោយចេតនា ឬជាប្រព័ន្ធ មិនមែនដោយសារតែឧប្បត្តិហេតុ និងមិនមែនបណ្តាលមកពីការដាក់ទណ្ឌកម្មតាមផ្លូវច្បាប់នោះឡើយ ។

- ការឈឺចាប់ ឬការរងទុក្ខ ត្រូវតែបានបង្កឡើងដោយមន្ត្រីសាធារណៈណាម្នាក់ ដូចជានគរបាល មន្ត្រីពន្ធនាគារ ឬមន្ត្រីយោធា ឬដោយមានការព្រមព្រៀង ឬតាមការញុះញង់ពីមន្ត្រីទាំងនោះ ។

- ការឈឺចាប់ ឬការរងទុក្ខ ត្រូវតែដើម្បីទាញយកព័ត៌មាន ឬបង្ខំឱ្យឆ្លើយសារភាពដោយធ្វើទណ្ឌកម្ម បំភិតបំភ័យ ឬបង្ខិតបង្ខំ ឬដើម្បីហេតុផលណាមួយ ដោយផ្អែកលើការរើសអើងណាមួយ ។

- ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បើតាមមាត្រា១៦ រដ្ឋភាគីទាំងអស់ត្រូវពង្រីកការការពារ និងការហាមឃាត់នានា ដែលអាចធ្វើបាន ចំពោះការធ្វើទារុណកម្ម ឬទណ្ឌកម្មដទៃទៀតដែលឃោរឃៅអមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប សូម្បីតែអំពើទាំងនេះមិនមានទំហំស្មើនឹងការធ្វើទារុណកម្មក្តី ។ ដូច្នេះ អនុសញ្ញានេះ មានគោលបំណងធានាថា មន្ត្រីសាធារណៈប្រព្រឹត្តទៅលើមនុស្សដែលស្ថិតក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងដោយការគោរព ។

តើរដ្ឋាភិបាលនានា ត្រូវទប់ស្កាត់ការធ្វើទារុណកម្ម ដែលកើតមាននៅក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួនយ៉ាងដូចម្តេច ?

អនុសញ្ញានេះ បរិយាយអំពីវិធានការជាក់ស្តែងនានា ដែលរដ្ឋភាគីទាំងអស់ត្រូវចាត់ ដើម្បីទប់ស្កាត់ជនគ្រប់រូប ដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន មិនឱ្យប្រព្រឹត្តទារុណកម្ម ។ វិធានការទាំងនេះ គ្របដណ្តប់លើវិស័យទាំងឡាយ ដូចខាងក្រោមនេះ :

ការមិនបញ្ជូនទៅវិញ និងការធ្វើបត្យាប័ន : រដ្ឋភាគីមិនត្រូវធ្វើបត្យាប័នជនណាម្នាក់ ទៅកាន់រដ្ឋផ្សេងទៀតឡើយ ប្រសិនបើមានមូលហេតុរឹងមាំជឿបានថា ជននោះនឹងស្ថិតក្នុងគ្រោះថ្នាក់នៃការធ្វើទារុណកម្ម ។ ទោះជាដូច្នេះក្តី រដ្ឋភាគីនោះ គួរតែធ្វើបត្យាប័នជនទាំងឡាយណាដែលគេសង្ស័យថាបាន

ប្រព្រឹត្តទារុណកម្មនៅក្នុងប្រទេសមួយ ឬប្រសិនជាមិនធ្វើបត្យាប័នទេ រដ្ឋភាគីនោះ ត្រូវកាត់ទោសជននោះ ក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ។

ទណ្ឌកម្មផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ: រដ្ឋនានាត្រូវកំណត់អំពើនេះថាជាបទល្មើសនៃការប្រព្រឹត្តឬការព្យាយាមប្រព្រឹត្តទារុណកម្ម ។

យុត្តាធិការ : រដ្ឋនានាត្រូវអនុវត្តយុត្តាធិការ នៅគ្រប់ករណីរឿងទារុណកម្មទាំងអស់ ពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាតិរបស់ខ្លួន ទោះជាអ្នកនោះជាជនរងគ្រោះ ឬជនល្មើស ឬអំពើនោះត្រូវបានប្រព្រឹត្តដោយជនបរទេសនៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួនក្តី ។

ការជួយគ្នាទៅវិញទៅមកតាមប្រព័ន្ធតុលាការ : រដ្ឋភាគីគួរជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ក្នុងការនាំខ្លួនជនទាំងឡាយ ដែលគេសង្ស័យថាបានប្រព្រឹត្តទារុណកម្មទៅតុលាការ ដើម្បីកាត់ទោសទៅតាមច្បាប់ ។

ការបណ្តុះបណ្តាល : រដ្ឋនានាត្រូវធានាថា មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ទាំងអស់ ត្រូវទទួលការបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីធានាថា ការប្រព្រឹត្តទារុណកម្មមិនអាចកើតមានឡើយ ។

វិធានការទប់ស្កាត់ : រដ្ឋនានា ត្រូវពិនិត្យជាទៀងទាត់នូវនីតិវិធីសួរចំលើយ និងការរៀបចំឃុំខ្លួនផ្សេងៗ ដើម្បីធានាថា គ្មានបន្ទប់ណាមួយដែលអាចអនុវត្តការធ្វើទារុណកម្មឡើយ ។

បណ្តឹង និងការស៊ើបអង្កេត : រដ្ឋនានា ត្រូវធានាថា ជនគ្រប់រូបដែលអះអាងថា ខ្លួនត្រូវបានគេធ្វើទារុណកម្ម អាចប្តឹងទៅអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ហើយត្រូវធានាថា រាល់ករណីទារុណកម្មដែលគេសង្ស័យ ត្រូវតែធ្វើការស៊ើបអង្កេតជាបន្ទាន់ និងដោយមិនលំអៀង ។

ការជួសជុលការខូចខាត : ជនរងគ្រោះដោយការប្រព្រឹត្តទារុណកម្ម ត្រូវមានសិទ្ធិទទួលបានសំណងជួសជុលការខូចខាត ដោយសមរម្យ និងយុត្តិធម៌ ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត អនុសញ្ញានេះ តម្រូវឱ្យរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ធានាថា ចំលើយណាមួយដែលបានមកដោយសារការធ្វើទារុណកម្ម មិនត្រូវយកមកធ្វើជាភស្តុតាង នៅក្នុងតុលាការឡើយ (លើកលែងតែដើម្បីជាភស្តុតាងសំរាប់ធ្វើការចោទប្រកាន់លើអ្នកប្រព្រឹត្តទារុណកម្មលើជនរងគ្រោះនោះ) ។ បទបញ្ញត្តិនេះ ទទួលស្គាល់ថា ទារុណកម្មមិនត្រឹមតែជាអំពើព្រៃផ្សៃ និងខុសឆ្គងនោះទេ ប៉ុន្តែវាក៏មិនមែនជាមធ្យោបាយមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការទាញយកព័ត៌មាន ក្នុងការស៊ើបអង្កេតរបស់នគរបាលនោះឡើយ ព្រោះថាព័ត៌មានដែលទទួលបានតាមរយៈនេះ តាមធម្មតាមិនអាចយកជាការបានឡើយ ។

គណៈកម្មាធិការប្រឆាំងការធ្វើទារុណកម្ម

កាលបើក្លាយជាភាគីនៃអនុសញ្ញានេះហើយ រដ្ឋភាគីមួយត្រូវធ្វើការប្តេជ្ញាចិត្ត តាមផ្លូវច្បាប់ ចំពោះសហគមន៍អន្តរជាតិ ដើម្បីអនុវត្តបទបញ្ញត្តិនៃសន្ធិសញ្ញានេះ ហាមឃាត់ការធ្វើទារុណកម្មតាមគ្រប់រូបភាព ។

ដើម្បីជួយដល់រដ្ឋភាគីក្នុងការបំពេញការប្តេជ្ញាចិត្តនេះ អនុសញ្ញានេះ បង្កើតគណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិមួយនៃក្រុមអ្នកជំនាញការឯករាជ្យ ដែលហៅថា គណៈកម្មាធិការប្រឆាំងការធ្វើទារុណកម្ម ដើម្បីឃ្លាំមើលការរីកចំរើនរបស់រដ្ឋភាគីនានា ហើយណែនាំដល់រដ្ឋភាគីទាំងនោះ អំពីវិធានការបន្ថែមទៀត ដែលរដ្ឋភាគីអាចចាត់ ដើម្បីអនុវត្តអនុសញ្ញានេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ។

រដ្ឋភាគីទាំងអស់ ត្រូវធ្វើរបាយការណ៍តាមកាលកំណត់ ផ្ញើទៅគណៈកម្មាធិការនេះ អំពីវិធានការនានាដែលបានចាត់ឡើង ដើម្បីអនុវត្តអនុសញ្ញានេះ ។ រដ្ឋភាគីខ្លះក៏បានអនុញ្ញាតឱ្យគណៈកម្មាធិការនេះ ពិចារណាលើបណ្តឹងរបស់បុគ្គលទាំងឡាយ ដែលអះអាងថាសិទ្ធិរបស់ខ្លួនត្រូវបានរំលោភបំពាន ឬ អនុញ្ញាតឱ្យគណៈកម្មាធិការនេះ ធ្វើទស្សនកិច្ចប្រទេសនោះ និងធ្វើការស៊ើបអង្កេត ។

កម្ពុជាបានដាក់ស្នើរបាយការណ៍ដំបូងរបស់ខ្លួន តាមអនុសញ្ញានេះ កាលពីថ្ងៃទី២៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០២ ហើយរបាយការណ៍នេះ ត្រូវបានពិចារណាដោយគណៈកម្មាធិការនេះ នៅខែឧសភា ឆ្នាំ ២០០៣ ។ បច្ចុប្បន្ននេះ កម្ពុជាមានរបាយការណ៍ចំនួនបី ដែលហួសកាលកំណត់ ហើយរបាយការណ៍ចុងក្រោយបង្អស់គួរត្រូវបានដាក់ស្នើ នៅថ្ងៃទី១៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៥ ។ កម្ពុជាមិនទាន់ទទួលយកនីតិវិធីស្តីពីបណ្តឹងបុគ្គល តាមមាត្រា២២ នៃអនុសញ្ញានេះនៅឡើយទេ ។

យន្តការទប់ស្កាត់បន្ថែម ក្នុងពិធីសារបន្ថែមនៃអនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម

ក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ពិធីសារបន្ថែមថ្មីមួយលើអនុសញ្ញានេះ បានចូលជាធរមាន ។ ពិធីសារនេះផ្តល់យន្តការទប់ស្កាត់បន្ថែមដើម្បីធានាថា រដ្ឋភាគីទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្មឆ្នាំ១៩៨៤ បំពេញការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ខ្លួន ដើម្បីហាមឃាត់ការធ្វើទារុណកម្ម និងអំពើព្យាបាទដទៃទៀត ។ យន្តការទាំងនេះមានស្ថាប័នបន្ថែមចំនួនពីរទៀតដែលស្របគ្នា មួយជាស្ថាប័នជាតិ ហើយមួយទៀតជាស្ថាប័នអន្តរជាតិ :

នៅថ្នាក់អន្តរជាតិ គណៈកម្មាធិការមួយ ដែលមានអ្នកជំនាញការអន្តរជាតិដប់រូប ដែលគេហៅថា អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ នឹងធ្វើទស្សនកិច្ចនៅតាមមន្ទីរឃុំឃាំងនានាលើទឹកដីនៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដើម្បីធានាថា ការធ្វើទារុណកម្ម និងអំពើព្យាបាទដទៃទៀត មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឡើយ ។

នៅថ្នាក់ជាតិ រដ្ឋភាគីនីមួយៗត្រូវបង្កើតយន្តការជាតិឯករាជ្យមួយ ដើម្បីបង្ការការធ្វើទារុណកម្ម ។ ស្ថាប័ននេះ នឹងធ្វើទស្សនកិច្ចនៅតាមមន្ទីរឃុំឃាំងនានា ដើម្បីធានាថាការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្ត ស្រដៀងគ្នានេះ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឡើយ ហើយដើម្បីគាំទ្រដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុង ការហាមឃាត់ និងទប់ស្កាត់ការធ្វើទារុណកម្ម ។

កម្ពុជាបានក្លាយជាភាគីនៃពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម នៅថ្ងៃទី២៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៧ ។ មុននេះ ពិធីសារនេះ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងច្បាប់កម្ពុជា តាមរយៈច្បាប់មួយដែល ព្រះមហាក្សត្រប្រកាសឱ្យប្រើ នៅថ្ងៃទី១៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៧ ។

តាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងពិធីសារបន្ថែមនេះ រដ្ឋាភិបាលត្រូវបង្កើតយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ មួយឯករាជ្យ ត្រឹមថ្ងៃទី២៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ គឺរយៈពេលមួយឆ្នាំ បន្ទាប់ពីថ្ងៃចូលជារដ្ឋភាគី ។ ដើម្បីចាត់ទុកថាឯករាជ្យបាន សំរាប់គោលបំណងនៃពិធីសារនេះ យន្តការថ្នាក់ជាតិ ចាំបាច់ត្រូវតែស្រប តាមគោលការណ៍ទីក្រុងប៉ារីសស្តីពីឋានៈនៃស្ថាប័នជាតិសិទ្ធិមនុស្ស (អត្ថបទនេះមានជាភាសាខ្មែរអាចទាក់ ទងរកបាននៅការិយាល័យឧត្តមស្នងការសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប នៅកម្ពុជា) ។

ការិយាល័យឧត្តមស្នងការសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប នៅកម្ពុជា

ថ្ងៃទី១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៧

អនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀត ដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប

ត្រូវបានអនុម័ត និងបើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន និងឱ្យចូលជាសមាជិក
តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ៣៩/៤៦ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨៤
របស់មហាសន្និបាតសហប្រជាជាតិ
ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៨៧ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា២៧ (១)

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ

យល់ឃើញថា ស្របតាមគោលការណ៍ដែលមានប្រកាសក្នុងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ការទទួលស្គាល់សិទ្ធិស្មើភាព និងមិនអាចលក់ ដូរ ផ្ទេរ ឬដកហូតបានរបស់សមាជិកនៃគ្រួសារមនុស្ស គឺជាគ្រឹះនៃសេរីភាព យុត្តិធម៌ និងសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ទទួលស្គាល់ថា សិទ្ធិទាំងនេះ កើតមកពីសេចក្តីថ្លៃថ្នូរជាប់ពីកំណើតរបស់មនុស្ស ។

យល់ឃើញថា រដ្ឋមានកាតព្វកិច្ចក្រោមធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ជាពិសេសមាត្រា៥៥ ក្នុងការលើកស្ទួយការគោរព និងប្រតិបត្តិជាសកលនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពមូលដ្ឋានរបស់មនុស្ស ។

ចងចាំថា មាត្រា៥ នៃសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងមាត្រា៧ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងនយោបាយ ដែលឯកសារទាំងពីរ បានចែងថា គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវទទួលទារុណកម្ម ឬការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាបឡើយ ។

គិតផងដែរដល់ សេចក្តីប្រកាសស្តីពីកិច្ចការពារមនុស្សគ្រប់រូបពីទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ និងបន្ថោកបន្ទាប ដែលបានអនុម័តដោយមហាសន្និបាតនៅថ្ងៃ៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៥ ។

*មានបំណង*ឱ្យធ្វើការតស៊ូរឹតតែប្រសិទ្ធភាពថែមទៀតប្រឆាំងនឹងទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួនឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ និងបន្ថោកបន្ទាបដែលមាននៅពាសពេញពិភពលោក។

បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

ផ្នែកទី ១

មាត្រា ១

១. ដើម្បីគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ ពាក្យ “ទារុណកម្ម” មានន័យថា អំពើទាំងឡាយណាដែលនាំឱ្យមានការឈឺចាប់ ឬរងទុក្ខយ៉ាងខ្លាំង ទោះផ្លូវកាយក្តី ឬផ្លូវចិត្តក្តី ដែលត្រូវបានបង្កឡើងដោយចេតនាទៅលើជនណាម្នាក់ ក្នុងគោលបំណងទាំងឡាយដូចជាទាញយកព័ត៌មានពីជននោះ ឬតតិយជនណាម្នាក់ ដាក់ទណ្ឌកម្មជននោះ ចំពោះអំពើណាមួយដែលជននោះ ឬតតិយជនណាម្នាក់បានប្រព្រឹត្ត ឬសង្ស័យថាបានប្រព្រឹត្ត ឬបំភិតបំភ័យ ឬបង្ខិតបង្ខំជននោះ ឬតតិយជនណាម្នាក់ ឬដើម្បីមូលហេតុណាផ្សេងទៀត ដែលផ្អែកលើការរើសអើងណាមួយ បើការឈឺចាប់ ឬការរងទុក្ខ បង្កដោយមន្ត្រីសាធារណៈ ឬជនផ្សេងទៀត តាមការញុះញង់ ឬការព្រមព្រៀង ឬធ្វើមគំនិតរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ ឬជនផ្សេងទៀតដែលបំពេញតួនាទីជាផ្លូវការ ។ ពាក្យទារុណកម្ម មិនរាប់បញ្ចូលនូវការឈឺចាប់ ឬការរងទុក្ខដែលកើតជាប់ ឬម្តងម្កាលពីទណ្ឌកម្មត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ឡើយ ។

២. មាត្រានេះ មិនប៉ះពាល់ដល់លិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិ ឬច្បាប់ជាតិទាំងឡាយ ដែលមាន ឬអាចមានបទបញ្ញត្តិទូលំទូលាយជាងនេះឡើយ ។

មាត្រា ២

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការខាងផ្លូវច្បាប់ រដ្ឋបាល តុលាការ និងវិធានការផ្សេងទៀត ដើម្បីបង្ការកុំឱ្យមានទារុណកម្មនៅលើដែនដីក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

២. មិនមានស្ថានភាពពិសេសដោយឡែកណាមួយ ទោះស្ថានភាពសង្គ្រាម ឬស្ថានភាពគំរាមកំហែងដោយសង្គ្រាម អស្ថិរភាពនយោបាយផ្ទៃក្នុង ឬភាពអាសន្នជាសាធារណៈផ្សេងទៀតក៏ដោយ ដែលអាចយកមកសំអាងដោះសារទារុណកម្មឡើយ ។

៣. បញ្ជាពីមន្ត្រីថ្នាក់លើ ឬអាជ្ញាធរសាធារណៈ មិនអាចយកមកសំអាងដោះសារទារុណកម្មឡើយ ។

មាត្រា ៣

១. គ្មានរដ្ឋភាគីណាមួយត្រូវបណ្តេញ បញ្ជូនទៅវិញ និងធ្វើបត្យាប័នជនណាម្នាក់ទៅកាន់រដ្ឋមួយទៀត បើមានមូលហេតុល្មមនឹងជឿបានថា ជននោះនឹងធ្លាក់ក្នុងគ្រោះថ្នាក់នៃការធ្វើទារុណកម្ម ។

២. ដើម្បីកំណត់ថាតើមានមូលហេតុបែបនោះឬទេ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវគិតពីបញ្ហា

ពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដោយរាប់បញ្ចូលការកើតមាននូវការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ជាលក្ខណៈប្រចាំធ្ងន់ធ្ងរជាក់ស្តែង ឬជាក្រុមនៅក្នុងរដ្ឋពាក់ព័ន្ធ ។

មាត្រា ៤

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា ទារុណកម្មជាបទល្មើសក្រោមច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌរបស់ខ្លួន ។ ច្បាប់នេះត្រូវអនុវត្តចំពោះការប៉ុនប៉ង ការប្រព្រឹត្តទារុណកម្ម ឬអំពើប្រព្រឹត្តដោយជនណាម្នាក់ ដែលចាត់ជាការសមគំនិត ឬការចូលរួមប្រព្រឹត្តទារុណកម្ម ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសទាំងនេះ ឱ្យបានសមស្របតាមប្រភេទធ្ងន់ធ្ងរ នៃបទល្មើសទាំងឡាយ ។

មាត្រា ៥

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការចាំបាច់ ដើម្បីបង្កើតដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន លើបទល្មើស ស្របតាមមាត្រា៤ ក្នុងករណីដូចតទៅ :

(ក) បើបទល្មើស ត្រូវបានប្រព្រឹត្តលើដែនដីស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ឬនៅលើអាកាសយាន ឬនាវាដែលចុះបញ្ជីការក្នុងរដ្ឋនោះ ។

(ខ) បើជនជាប់សង្ស័យនៃបទល្មើសជាជនជាតិនៃរដ្ឋនោះ ។

(គ) បើជនរងគ្រោះជាជនជាតិនៃរដ្ឋនោះ បើរដ្ឋនោះយល់ថា សមស្រប ។

២. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ក៏ត្រូវចាត់វិធានការចាំបាច់បង្កើតដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន លើបទល្មើសទាំងនោះ ក្នុងករណីដែលជនជាប់សង្ស័យនៃបទល្មើសស្ថិតក្នុងដែនដីក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ហើយរដ្ឋនោះមិនធ្វើបត្យាប័នជននោះស្របតាមមាត្រា៨ទៅកាន់រដ្ឋណាមួយដែលមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១នៃមាត្រានេះ។

៣. អនុសញ្ញានេះ មិនផាត់ចោលដែនសមត្ថកិច្ចព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ដែលត្រូវបានអនុវត្ត ស្របតាមច្បាប់ជាតិឡើយ ។

មាត្រា ៦

១. យោងតាមស្ថានភាពចាំបាច់ ក្រោយពីពិនិត្យព័ត៌មាន ដែលទទួលបានរួចហើយ រដ្ឋភាគីដែលដែនដីរបស់ខ្លួន មានវត្តមានជនសង្ស័យនៃបទល្មើស ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤ ត្រូវឃុំខ្លួនជននោះ ឬត្រូវ

ចាត់វិធានការតាមផ្លូវច្បាប់នានា ដើម្បីធានាវត្តមានរបស់ជននោះ ។ ការឃុំខ្លួន និងវិធានការតាមផ្លូវច្បាប់នានា ត្រូវធ្វើឱ្យស្របតាមច្បាប់រដ្ឋនោះ ប៉ុន្តែការឃុំខ្លួន និងវិធានការទាំងនេះ អាចបន្តធ្វើបានតែក្នុងរយៈពេលចាំបាច់ ដើម្បីផ្តើមអនុវត្តការចោទប្រកាន់ព្រហ្មទណ្ឌ ឬនីតិវិធីធ្វើបត្យាប័ន ។

២. រដ្ឋនោះ ត្រូវចាត់ជាបន្ទាន់នូវការស៊ើបអង្កេតបឋមមួយ ដើម្បីកសាងអង្គហេតុ ។

៣. ជនណាដែលត្រូវឃុំខ្លួន ស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ អាចទាក់ទងជាបន្ទាន់ជាមួយតំណាងសមស្របដែលនៅជិតបំផុតនៃប្រទេសដែលជននោះមានសញ្ជាតិ ឬបើជននោះជាជនគ្មានសញ្ជាតិ ត្រូវទាក់ទងជាមួយតំណាងនៃប្រទេសណាដែលជននោះស្នាក់នៅជាប្រក្រតី ។

៤. បើរដ្ឋណាមួយ បានឃុំខ្លួនជនណាម្នាក់ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិមាត្រានេះ រដ្ឋនោះ ត្រូវជូនដំណឹងភ្លាមអំពីហេតុផលនៃការឃុំខ្លួន និងស្ថានភាពតម្រូវដល់ការឃុំខ្លួន ទៅដល់រដ្ឋទាំងឡាយ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥ កថាខណ្ឌ១ ។ រដ្ឋដែលចាត់ការស៊ើបអង្កេតបឋម ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ២ នៃមាត្រានេះ ត្រូវរាយការណ៍អំពីសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួនទៅរដ្ឋទាំងឡាយនោះ និងត្រូវបញ្ជាក់ថាតើ ខ្លួននឹងប្រើប្រាស់សាលាក្តីឬទេ ។

មាត្រា ៧

១. រដ្ឋភាគីដែលរកឃើញជនជាប់សង្ស័យនៃបទល្មើស ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤ ក្នុងដែនដីស្ថិតក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន បើមិនធ្វើបត្យាប័នជននេះ តាមករណីដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥ ត្រូវដាក់សំណុំរឿងនេះទៅអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីធ្វើការចោទប្រកាន់ ។

២. អាជ្ញាធរទាំងនេះត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចគ្នានឹងបទល្មើសធម្មតាដែលមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរ ស្របតាមច្បាប់រដ្ឋនោះ ។ ក្នុងករណីដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥ កថាខណ្ឌ២ វិធាននៃភស្តុតាងសម្រាប់អនុវត្តលើការចោទប្រកាន់ និងការផ្តន្ទាទោស មិនត្រូវមានបែបណាមួយ ដែលតឹងរឹងតិចជាងទណ្ឌកម្ម ដែលអនុវត្តក្នុងករណីដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥ កថាខណ្ឌ១ ឡើយ ។

៣. ជនណាដែលត្រូវចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសណាមួយ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤ ត្រូវទទួលបានការគិតគូដោយឥតលំអៀង នៅគ្រប់ដំណាក់ការនៃនីតិវិធី ។

មាត្រា ៨

១. បទល្មើសដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤ ត្រូវចាត់បញ្ចូលជាបទល្មើសចំណុះបត្យាប័ន នៅគ្រប់សន្ធិសញ្ញាបត្យាប័នដែលមានស្រាប់រវាងរដ្ឋភាគី ។ រដ្ឋភាគីសន្យាបញ្ចូលបទល្មើសទាំងនោះ ជាបទល្មើស

ចំណុះបត្យាប័ន នៅគ្រប់សន្ធិសញ្ញាបត្យាប័ន ដែលសម្រេចអនុម័តរវាងរដ្ឋភាគី ។

២. បើរដ្ឋភាគីណាមួយ ដែលធ្វើបត្យាប័នផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌអត្ថិភាពនៃសន្ធិសញ្ញាមួយ ទទួលសេចក្ដីស្នើសុំធ្វើបត្យាប័នពីរដ្ឋភាគីមួយផ្សេងទៀត ដែលរដ្ឋភាគីនោះ មិនមានសន្ធិសញ្ញាបត្យាប័នជាមួយខ្លួន រដ្ឋនោះអាចចាត់ទុកអនុសញ្ញានេះជាមូលដ្ឋានច្បាប់សម្រាប់ធ្វើបត្យាប័ន ចំពោះបទល្មើសទាំងនោះ ។ បត្យាប័នត្រូវចំណុះទៅនឹងលក្ខខណ្ឌផ្សេងទៀត ដូចមានកំណត់ក្នុងច្បាប់របស់រដ្ឋដែលទទួលសេចក្ដីស្នើសុំ ។

៣. រដ្ឋភាគីដែលមិនធ្វើបត្យាប័នផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌអត្ថិភាពនៃសន្ធិសញ្ញាត្រូវទទួលស្គាល់បទល្មើសទាំងនេះ ជាបទល្មើសចំណុះបត្យាប័នរវាងរដ្ឋភាគី ស្របតាមលក្ខខណ្ឌ ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់រដ្ឋដែលទទួលសេចក្ដីស្នើសុំ ។

៤. ដើម្បីឱ្យមានបត្យាប័នរវាងរដ្ឋភាគី បទល្មើសបែបនេះ ត្រូវចាត់ទុកថាដូចជាបានប្រព្រឹត្តទាំងនៅកន្លែងកើតហេតុ ទាំងក្នុងដែនដីនៃរដ្ឋ ដែលតម្រូវឱ្យបង្កើតសាលាក្ដី ស្របតាមមាត្រា៥ កថាខណ្ឌ១ ។

មាត្រា ៩

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវទទួលជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ខាងវិស័យតុលាការឱ្យបានទូលំទូលាយ តាមអាចធ្វើទៅបាន ក្នុងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌទាក់ទិននឹងបទល្មើស ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤ រួមមានការផ្ដល់ភស្តុតាងទាំងអស់ ដែលខ្លួនមានតាមដែលចាំបាច់ សម្រាប់នីតិវិធីផង ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្រោមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ ដោយអនុលោមតាមសន្ធិសញ្ញាទាំងឡាយ ស្ដីពីកិច្ចការទៅវិញទៅមកខាងតុលាការ ដែលអាចមានរវាងរដ្ឋភាគី ។

មាត្រា ១០

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា ការអប់រំ និងព័ត៌មានស្ដីពីការហាមប្រាមទារុណកម្ម ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលយ៉ាងពេញលេញក្នុងការបណ្ដុះបណ្ដាលមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ បុគ្គលិកស៊ីវិល ឬយោធា បុគ្គលិកពេទ្យ មន្ត្រីសាធារណៈ និងជនផ្សេងទៀតដែលអាចដាក់ឱ្យអន្តរាគមន៍ការឃុំខ្លួន ការសួរចម្លើយ ឬការប្រព្រឹត្តទៅលើបុគ្គលណាដែលស្ថិតក្រោមការចាប់ខ្លួន ឃុំខ្លួន ឬការដាក់ពន្ធនាគារ តាមបែបណាមួយ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវបញ្ចូលការហាមប្រាមនេះ ទៅក្នុងបទបញ្ជា ឬសេចក្ដីបង្គាប់ ដែលដាក់ចេញឱ្យអនុវត្ត អាស្រ័យតាមភារកិច្ច និងមុខតំណែងរបស់អ្នកទាំងនោះ ។

មាត្រា ១១

រដ្ឋភាគី ត្រូវដាក់វិធាននៃការសួរចម្លើយ សេចក្ដីបង្គាប់ឱ្យសួរចម្លើយ វិធី និងការអនុវត្តន៏ការសួរចម្លើយ រួមមានរបៀបឃុំ និងការប្រព្រឹត្តទៅលើជនដែលត្រូវចាប់ខ្លួន ឃុំខ្លួន ឬជាប់ពន្ធនាគារក្នុងដែនដីក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ក្រោមការពិនិត្យឡើងវិញហ្មត់ចត់ ដើម្បីជៀសវាងរាល់ករណីទារុណកម្ម ។

មាត្រា ១២

រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ធ្វើជាបន្ទាន់នូវការស៊ើបអង្កេតមិនលំអៀងរៀងរាល់លើក នៅពេលមានមូលហេតុសមស្របគួរឱ្យជឿបានថា អំពើទារុណកម្ម ត្រូវបានប្រព្រឹត្តក្នុងដែនដីស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១៣

រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា បុគ្គលណាដែលអះអាងថាបានរងទារុណកម្ម ក្នុងដែនដីស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន មានសិទ្ធិប្ដឹង និងដាក់ករណីរបស់ខ្លួន ទៅអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋភាគីនេះ ឱ្យចាត់ការពិនិត្យជាបន្ទាន់ និងឥតលំអៀងនូវរឿងហេតុរបស់ជននេះ ។ វិធានការនានា ត្រូវធ្វើឡើងដើម្បីធានាការការពារអ្នកប្ដឹង និងសាក្សីទាំងឡាយប្រឆាំងនឹងការធ្វើបាប ឬការបំភិតបំភ័យ ដោយសារការដាក់ពាក្យប្ដឹង ឬការធ្វើសាក្សី ។

មាត្រា ១៤

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ខ្លួនថា ជនរងគ្រោះពីអំពើទារុណកម្ម មានសិទ្ធិទទួលបានការជួសជុល និងសិទ្ធិបង្គាប់សំណងខូចខាតសមរម្យ និងគ្រប់គ្រាន់ រួមមានមធ្យោបាយស្ដារនីតិសម្បទាឱ្យបានពេញលេញ តាមដែលអាចធ្វើទៅបានផង ។ ក្នុងករណីជនរងគ្រោះស្លាប់ ដោយអំពើទារុណកម្ម សិទ្ធិវិន្ទនៃជនរងគ្រោះមានសិទ្ធិទទួលសំណង ។

២. គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយក្នុងមាត្រានេះ ប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិណាមួយនៃជនរងគ្រោះ ឬជនផ្សេងទៀត ដើម្បីទទួលសំណងដែលអាចមានក្នុងច្បាប់ជាតិឡើយ ។

មាត្រា ១៥

រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា ឯកសាររាយការណ៍ទាំងឡាយ ដែលបង្កើតឡើងបានមកពីអំពើទារុណកម្ម មិនត្រូវយកមកសំអាងជាធាតុនៃភស្តុតាងក្នុងនីតិវិធីណាមួយឡើយ លើកលែងតែឯកសាររាយការណ៍នោះត្រូវបានធ្វើសម្រាប់ជាភស្តុតាងប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទនៃអំពើទារុណកម្ម ។

មាត្រា ១៦

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវសន្យាហាមឃាត់ក្នុងដែនដីស្ថិតក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន នូវអំពើផ្សេងទៀតនៃការប្រព្រឹត្តទៅលើបុគ្គល ឬទណ្ឌកម្មឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ដែលមិនចាត់ជាទារុណកម្ម ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១ បើអំពើទាំងនេះ ត្រូវបានប្រព្រឹត្តតាមការញុះញង់ ឬការព្រមព្រៀង ឬការផ្តើមគំនិតរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ ឬជនផ្សេងទៀតដែលបំពេញមុខងារជាផ្លូវការ ។ ជាពិសេស កាតព្វកិច្ចដែលមានចែងក្នុងមាត្រា១០ មាត្រា១១ មាត្រា១២ និងមាត្រា១៣ ត្រូវអនុវត្ត ដោយយកសេចក្តីយោងពាក់ព័ន្ធនឹងទម្រង់ផ្សេងទៀតនៃការប្រព្រឹត្តទៅលើបុគ្គល ឬទណ្ឌកម្មឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ទៅជំនួសសេចក្តីយោងពាក់ព័ន្ធនឹងទារុណកម្ម ។

២. បទបញ្ញត្តិនានានៃអនុសញ្ញានេះ មិនប៉ះពាល់ដល់បទបញ្ញត្តិក្នុងលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិផ្សេងទៀត ឬច្បាប់ជាតិ ដែលហាមប្រាមការប្រព្រឹត្តទៅលើបុគ្គល ឬទណ្ឌកម្មឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ឬដែលទាក់ទងនឹងបត្យាប័ន ឬការបណ្តេញចេញឡើយ ។

ផ្នែកទី ២

មាត្រា ១៧

១. គណៈកម្មាធិការប្រឆាំងទារុណកម្ម (ដែលចាប់ពីនេះទៅហៅថា គណៈកម្មាធិការ) ត្រូវបង្កើតឡើង ។ គណៈកម្មាធិការមានមុខងារ ដូចមានកំណត់ដូចតទៅ : គណៈកម្មាធិការត្រូវមានសមាសភាពអ្នកជំនាញការចំនួន១០រូប ដែលមានសីលធម៌ខ្ពស់ និងសមត្ថកិច្ចដែលគេទទួលស្គាល់ក្នុងវិស័យសិទ្ធិមនុស្ស និងត្រូវបំពេញការងារក្នុងឋានៈជាបុគ្គលឯកជន ។ អ្នកជំនាញការ ត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសដោយរដ្ឋភាគី ដោយធ្វើការពិចារណាបែងចែកសមាជិកភាព ទៅតាមភូមិសាស្ត្រ ដោយសមធម៌ និងទៅតាមប្រយោជន៍នៃការចូលរួមពីបេក្ខជន ពីមនុស្សមួយចំនួន ដែលមានបទពិសោធន៍ខាងច្បាប់ ។

២. សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោតដោយសម្ងាត់ លើបញ្ជីរាយនាមបេក្ខជន ដែលជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋភាគី ។ រដ្ឋភាគីនីមួយៗ អាចជ្រើសតាំងបេក្ខជនម្នាក់ ក្នុងចំណោមជនជាតិរបស់ខ្លួន ។ រដ្ឋភាគី ត្រូវគិតដល់សារប្រយោជន៍ នៃការជ្រើសតាំងបេក្ខជន ដែលជាសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សផង ដែលបង្កើតឡើងក្រោមកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ និងដែលស្ម័គ្រចិត្តបម្រើការងារក្នុងគណៈកម្មាធិការប្រឆាំងទារុណកម្មផងដែរ ។

៣. ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវធ្វើក្នុងកិច្ចប្រជុំ២ឆ្នាំម្តងនៃរដ្ឋភាគី តាមការកោះអញ្ជើញដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ កូរ៉ុមសម្រាប់កិច្ចប្រជុំ គឺ២ភាគ៣

នៃរដ្ឋភាគី ។ បេក្ខជនដែលជាប់ជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវតែជាបេក្ខជនទទួលបានសំឡេងច្រើនបំផុត និងសំឡេងភាគច្រើនដាច់ខាត ពីតំណាងរបស់រដ្ឋភាគីដែលមានវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោត ។

៤. ការបោះឆ្នោតជាលើកដំបូង ត្រូវធ្វើឡើងយ៉ាងយូរបំផុត៦ខែ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទចូលជាធរមាននៃអនុសញ្ញានេះ ។ យ៉ាងតិច៤ខែ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោតនីមួយៗ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវចេញលិខិតអញ្ជើញ ឱ្យរដ្ឋភាគីបញ្ជូនឈ្មោះបេក្ខជនរបស់ខ្លួន ក្នុងរយៈពេល ៣ខែ ។ អគ្គលេខាធិការត្រូវរៀបចំបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនតាមលំដាប់អក្ខរក្រម ដោយបញ្ជាក់ឈ្មោះរដ្ឋភាគី ដែលបានជ្រើសតាំងបេក្ខជន និងត្រូវបញ្ជូនបញ្ជីនេះទៅរដ្ឋភាគី ។

៥. សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោតសម្រាប់រយៈពេល៤ឆ្នាំ។ សមាជិកអាចមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះជាថ្មី បើខ្លួនត្រូវបានជ្រើសតាំងឡើងវិញ ។ ប៉ុន្តែ អាណត្តិរបស់សមាជិក ៥រូបដែលជាប់ឆ្នោតក្នុងពេលបោះឆ្នោតលើកទី១ ត្រូវផុតកំណត់ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ ។ ក្រោយការបោះឆ្នោតលើកទីមួយភ្លាម ឈ្មោះសមាជិកទាំង៥រូបនេះ ត្រូវចាប់ឆ្នោតជ្រើសរើសដោយប្រធានអង្គប្រជុំ ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ៣ នៃមាត្រានេះ ។

៦. បើសមាជិកគណៈកម្មាធិការណាម្នាក់ទទួលមរណភាព ឬសុំលាលែងពីមុខងារ ឬដោយបុព្វហេតុផ្សេងដែលមិនអាចបំពេញមុខការឱ្យគណៈកម្មាធិការនោះ រដ្ឋភាគីដែលជ្រើសតាំងសមាជិករូបនោះ ត្រូវតែងតាំងអ្នកជំនាញការម្នាក់ទៀត ក្នុងចំណោមជនជាតិរបស់ខ្លួនឱ្យបន្តអាណត្តិដែលនៅសល់អាស្រ័យតាមការយល់ព្រមភាគច្រើននៃរដ្ឋភាគី ។ ការយល់ព្រមនេះ ត្រូវចាត់ទុកជាបានការ ដរាបណាចំនួនពាក់កណ្ដាល ឬលើសពីពាក់កណ្ដាលនៃរដ្ឋភាគី មិនបញ្ចេញយោបល់ជំទាស់ក្នុងរយៈពេល៦សប្ដាហ៍បន្ទាប់ពីរដ្ឋភាគី ទទួលដំណឹងស្ដីពីសេចក្ដីស្នើសុំតែងតាំងពីអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៧. រដ្ឋភាគី ត្រូវទទួលបន្ទុកខ្លួនឯងលើចំណាយសម្រាប់សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ក្នុងរយៈពេលដែលសមាជិកបំពេញមុខងារគណៈកម្មាធិការ ។

មាត្រា ១៨

១. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសមន្ត្រីការិយាល័យរបស់ខ្លួន សម្រាប់អាណត្តិ២ឆ្នាំ។ មន្ត្រីការិយាល័យទាំងអស់ អាចត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសារជាថ្មីឡើងវិញ ។

២. គណៈកម្មាធិការបង្កើតបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន ។ ប៉ុន្តែបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនេះ ត្រូវមានបទបញ្ញត្តិខាងក្រោមបន្ថែមលើបទបញ្ញត្តិផ្សេងទៀត :

(ក) កូរ៉ុមត្រូវមានសមាជិក៦រូប ។

(ខ) សេចក្តីសម្រេចរបស់គណៈកម្មាធិការ ត្រូវយកតាមសំឡេងភាគច្រើននៃសមាជិកវត្តមាន ។

៣. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្តល់បុគ្គលិក និងសម្ភារៈរូបវ័ន្តចាំបាច់ សម្រាប់ការបំពេញឱ្យបាននូវមុខងាររបស់គណៈកម្មាធិការក្រោមអនុសញ្ញានេះ ។

៤. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវកោះប្រជុំសមាជិកគណៈកម្មាធិការលើកដំបូង ។ បន្ទាប់ពីកិច្ចប្រជុំលើកដំបូង គណៈកម្មាធិការត្រូវប្រជុំទៅតាមពេលវេលា ដូចបានកំណត់ក្នុងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន ។

៥. រដ្ឋភាគី ត្រូវទទួលខុសត្រូវលើការចំណាយចំពោះកិច្ចប្រជុំនៃរដ្ឋភាគី និងកិច្ចប្រជុំគណៈកម្មាធិការ រួមទាំងសងទៅអង្គការសហប្រជាជាតិ នូវថ្លៃចំណាយដូចជាថ្លៃបុគ្គលិក និងសម្ភារៈរូបវ័ន្ត ដែលអង្គការសហប្រជាជាតិបានចំណាយ ស្របតាមកថាខណ្ឌ៣ នៃមាត្រានេះ ។

មាត្រា ១៩

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវបញ្ជូនតាមរយៈអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ នូវរបាយការណ៍ស្តីពីវិធានការ ដែលរដ្ឋភាគីបានដាក់ចេញ ដើម្បីអនុវត្តការសន្យារបស់ខ្លួន ក្រោមអនុសញ្ញានេះ ក្នុងរយៈពេល ១ឆ្នាំ គិតចាប់ពីការចូលជាធរមាន នៃអនុសញ្ញាសម្រាប់រដ្ឋពាក់ព័ន្ធ ។ បន្ទាប់មកទៀត រដ្ឋភាគី ត្រូវធ្វើរបាយការណ៍បន្ថែម រៀងរាល់៤ឆ្នាំម្តង ស្តីពីវិធានការថ្មីៗដែលបានដាក់ចេញ និងរបាយការណ៍ផ្សេងទៀត តាមការស្នើសុំរបស់គណៈកម្មាធិការ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនរបាយការណ៍ទៅគ្រប់រដ្ឋភាគី ។

៣. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវសិក្សារបាយការណ៍នីមួយៗ និងផ្តល់យោបល់ទូទៅលើរបាយការណ៍ តាមដែលគណៈកម្មាធិការយល់ថាសមស្រប ហើយត្រូវបញ្ជូនយោបល់ទាំងនេះ ទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។ រដ្ឋភាគីនោះ អាចឆ្លើតបទៅគណៈកម្មាធិការវិញ នូវសេចក្តីសង្កេតនានា ដែលខ្លួនយល់ឃើញថា មានប្រយោជន៍សម្រាប់គណៈកម្មាធិការ ។

៤. គណៈកម្មាធិការ អាស្រ័យការយល់ឃើញរបស់ខ្លួន អាចសម្រេចបញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន ដូចបានកំណត់ក្នុងមាត្រា២៤ នូវយោបល់របស់ខ្លួន ស្របតាមកថាខណ្ឌ៣ នៃមាត្រានេះ ដោយភ្ជាប់ជាមួយនូវសេចក្តីសង្កេតរបស់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។ បើមានសេចក្តីស្នើសុំពីរដ្ឋភាគី គណៈកម្មាធិការ អាចបញ្ចូលច្បាប់ចម្លងនៃរបាយការណ៍ដែលបានផ្ញើមកខ្លួន ក្រោមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ ។

មាត្រា ២០

១. បើគណៈកម្មាធិការ ទទួលព័ត៌មានគួរឱ្យទុកចិត្ត ដែលបង្ហាញឱ្យឃើញនូវមូលដ្ឋានសមហេតុផលថា មានការប្រព្រឹត្តទារុណកម្មដោយមានការរៀបចំហ្មត់ចត់ ក្នុងដែនដីនៃរដ្ឋភាគីមួយ គណៈកម្មាធិការត្រូវអញ្ជើញរដ្ឋភាគីនោះ ឱ្យសហការពិនិត្យព័ត៌មាន និងផ្តល់សេចក្តីសង្កេតចំពោះព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ ។

២. តាមការពិនិត្យសេចក្តីសង្កេត ដែលរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធបញ្ជូនមក រួមមានព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធសមស្របផ្សេងទៀតផង បើសម្រេចថាត្រឹមត្រូវហើយ គណៈកម្មាធិការ អាចចាត់តាំងសមាជិកម្នាក់ ឬច្រើននាក់ ឱ្យស៊ើបអង្កេតជាសម្ងាត់ និងរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ទៅគណៈកម្មាធិការ ។

៣. បើការស៊ើបអង្កេត ត្រូវបានធ្វើ ស្របតាមកថាខណ្ឌ២ នៃមាត្រានេះ ហើយគណៈកម្មាធិការត្រូវស្វែងរកសហប្រតិបត្តិការពីរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។ ដោយមានការព្រមព្រៀងជាមួយរដ្ឋភាគីនោះ ការស៊ើបអង្កេតបែបនេះ អាចរាប់បញ្ចូលទស្សនកិច្ចទៅកាន់ដែនដីនៃរដ្ឋភាគីនោះផងដែរ ។

៤. ក្រោយពីការពិនិត្យសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សមាជិកម្នាក់ ឬច្រើននាក់ស្របតាមកថាខណ្ឌ២ នៃមាត្រានេះ គណៈកម្មាធិការត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីសន្និដ្ឋានទាំងនេះ ទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ រួមជាមួយនឹងការផ្តល់យោបល់ ឬការណែនាំដែលសមស្របនឹងសភាពការណ៍ ។

៥. ចំណាត់ការទាំងអស់របស់គណៈកម្មាធិការ ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ ដល់៤ នៃមាត្រានេះ ត្រូវរក្សាជាសម្ងាត់ ហើយគ្រប់ដំណាក់កាលនៃចំណាត់ការ ត្រូវតែខំឱ្យបានទទួលសហប្រតិបត្តិការពីរដ្ឋភាគី ។ ក្រោយពីបញ្ចប់ចំណាត់ការស៊ើបអង្កេត ស្របតាមកថាខណ្ឌ២ និងបន្ទាប់ពីពិគ្រោះយោបល់ជាមួយរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ គណៈកម្មាធិការ អាចសម្រេចដាក់បញ្ចូលដំណើររឿងសង្ខេបស្តីពីលទ្ធផលនៃការងារក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ ស្របតាមមាត្រា២៤ ។

មាត្រា ២១

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ អាចប្រកាសស្របតាមមាត្រានេះគ្រប់ពេលថា ខ្លួនទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចនៃគណៈកម្មាធិការ ដើម្បីទទួល និងពិនិត្យបណ្តឹង អាស្រ័យដោយរដ្ឋភាគីមួយ អះអាងថារដ្ឋភាគីមួយទៀត មិនបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ស្របតាមអនុសញ្ញានេះ ។ បណ្តឹងនេះ អាចទទួលយកមកពិនិត្យ ស្របតាមនីតិវិធី ដូចមានចែងក្នុងមាត្រានេះបាន លុះត្រាតែបណ្តឹងនេះធ្វើឡើងដោយរដ្ឋភាគី ដែលបានប្រកាសទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការ ។ គណៈកម្មាធិការ មិនទទួលយកបណ្តឹងរបស់រដ្ឋភាគី ដែលមិនបានធ្វើសេចក្តីប្រកាសស្របតាមមាត្រានេះមកដោះស្រាយឡើយ ។ បណ្តឹងដែលបានទទួលស្របតាមមាត្រានេះ ត្រូវដោះស្រាយតាមនីតិវិធីខាងក្រោម :

(ក) បើរដ្ឋភាគីណាមួយពិនិត្យឃើញថា រដ្ឋភាគីមួយទៀត មិនអនុវត្តបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ រដ្ឋភាគីនោះអាចលើកយកបញ្ហាតាមរយៈបណ្ដឹងជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ ទៅជូនរដ្ឋភាគីម្ខាងទៀត ។ ក្នុងរយៈពេល៣ខែ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលបណ្ដឹង រដ្ឋភាគីចុងបណ្ដឹង ត្រូវផ្ញើតបទៅរដ្ឋភាគីដើមបណ្ដឹងនូវការពន្យល់ ឬសេចក្ដីថ្លែងការណ៍ជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរណាមួយ បំភ្លឺអំពីបញ្ហាដែលសមល្មមតាមកម្រិតអាចយល់បាន និងដែលមានប្រយោជន៍ ដោយបញ្ជាក់អំពីនីតិវិធី និងការដោះស្រាយរបស់រដ្ឋភាគី ដែលមិនទាន់សម្រេច ឬដែលសម្រេចហើយចំពោះបញ្ហានោះ ។

(ខ) បើបញ្ហាមិនត្រូវបានដោះស្រាយដាច់ស្រេចរវាងរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងពីរ ក្នុងរយៈពេល៦ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលរដ្ឋចុងបណ្ដឹងទទួលបណ្ដឹងទី១នោះ រដ្ឋភាគីណាមួយនៃរដ្ឋភាគីទាំងពីរ អាចមានសិទ្ធិលើកបញ្ហាទៅគណៈកម្មាធិការ ដោយការជូនដំណឹងជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរដល់គណៈកម្មាធិការ និងរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។

(គ) គណៈកម្មាធិការ អាចដោះស្រាយបញ្ហាមួយដែលបញ្ជូនមកឱ្យខ្លួនស្របតាមមាត្រានេះបាន លុះត្រាតែគណៈកម្មាធិការរកឃើញថា ដំណោះស្រាយបញ្ហាតាមផ្លូវច្បាប់ទាំងអស់នៅក្នុងស្រុកបានយកមកប្រើអស់ហើយ ស្របតាមគោលការណ៍ច្បាប់អន្តរជាតិដែលទទួលស្គាល់ជាទូទៅ ។ វិធាននេះ នឹងមិនត្រូវយកមកអនុវត្តទេ បើនីតិវិធីនៃការដោះស្រាយបន្តយូរហួសហេតុ ឬមិនទំនងជានាំមកនូវការជួយឱ្យធូរស្បើយ បានស័ក្តិសិទ្ធិដល់ជនរងគ្រោះនៃការរំលោភអនុសញ្ញានេះទេ ។

(ឃ) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវប្រជុំជាសម្ងាត់ នៅពេលគណៈកម្មាធិការ ពិនិត្យបណ្ដឹង ស្របតាមមាត្រានេះ ។

(ង) តាមបទបញ្ញត្តិនៃអនុកថាខណ្ឌ (គ) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវដាក់សេវារបស់ខ្លួនឱ្យរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធប្រើប្រាស់ ដើម្បីទៅដល់ដំណោះស្រាយជានាគ្នាលើបញ្ហា ដោយគោរពតាមកាតព្វកិច្ច ដូចមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។ ក្នុងទិសដៅនេះ គណៈកម្មាធិការ អាចបង្កើតគណៈកម្មការចំពោះកិច្ចមួយ បើយល់ថាសមស្រប ។

(ច) គ្រប់បញ្ហាដែលបានដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការស្របតាមមាត្រានេះ គណៈកម្មាធិការ អាចស្នើសុំឱ្យរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ដូចមានចែងក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (ខ) ផ្ដល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដល់គណៈកម្មាធិការ ។

(ឆ) រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ដូចមានចែងក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (ខ) មានសិទ្ធិដាក់វត្តមានតំណាងរបស់ខ្លួននៅពេលគណៈកម្មាធិការកំពុងពិនិត្យបញ្ហា និងមានសិទ្ធិសុំយោបល់ដោយផ្ទាល់មាត់ និង/ ឬជាលាយ

លិខិតលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។

(ជ) ក្នុងរយៈពេល១២ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលការជូនដំណឹង ដូចចែងក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (ខ) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបង្ហាញរបាយការណ៍ :

(i) បើដំណោះស្រាយមួយ ត្រូវបានរកឃើញ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃបទបញ្ញត្តិក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (ង) គណៈកម្មាធិការ ត្រូវកម្រិតរបាយការណ៍របស់ខ្លួន មកត្រឹមតែជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍សង្ខេបអំពីអង្គហេតុ និងដំណោះស្រាយដែលសម្រេចបាន ។

(ii) បើដំណោះស្រាយមួយមិនបានសម្រេច ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអនុកថាខណ្ឌ (ង) ទេ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវកម្រិតរបាយការណ៍របស់ខ្លួន ត្រឹមតែជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍សង្ខេបអំពីអង្គហេតុ ។ សេចក្តីស្នើសុំយោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងកំណត់ហេតុលើសេចក្តីស្នើសុំយោបល់ផ្ទាល់មាត់របស់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ត្រូវភ្ជាប់ទៅជាមួយរបាយការណ៍នេះ ។ ក្នុងករណីនីមួយៗ គណៈកម្មាធិការត្រូវផ្ញើរបាយការណ៍ទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។

២. បទបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ ត្រូវចូលជាធរមាន បើរដ្ឋភាគីចំនួន៥នៃអនុសញ្ញានេះ បានធ្វើសេចក្តីប្រកាសស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ ។ រដ្ឋភាគី ត្រូវតំកល់ទុកសេចក្តីប្រកាសទាំងនោះនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយអគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃសេចក្តីប្រកាសទាំងនោះទៅរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀត ។ សេចក្តីប្រកាស អាចដកហូតមកវិញបានគ្រប់ពេល ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអគ្គលេខាធិការ ។ ការដកហូតនេះ មិនប៉ះពាល់ដល់ការពិនិត្យលើបញ្ហាទាំងឡាយក្នុងបណ្តឹង ដែលបានផ្ញើរួចហើយស្របតាមមាត្រានេះទេ ។ បណ្តឹងបន្ថែមរបស់រដ្ឋភាគី នឹងមិនទទួលយកមកពិនិត្យក្រោមមាត្រានេះឡើយ បន្ទាប់ពីអគ្គលេខាធិការទទួលបានការជូនដំណឹងស្តីពីការដកហូតនូវសេចក្តីប្រកាសនេះ លើកលែងតែរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ធ្វើសេចក្តីប្រកាសថ្មី ។

មាត្រា ២២

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះអាចប្រកាសគ្រប់ពេលក្រោមមាត្រានេះថា ខ្លួនទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការ ក្នុងការទទួល និងពិនិត្យបណ្តឹង ដែលធ្វើដោយបុគ្គល ឬក្នុងនាមបុគ្គលដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ដែលបុគ្គលនោះអះអាងថា ខ្លួនបានរងគ្រោះដោយសារការរំលោភរបស់រដ្ឋភាគីលើបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ។ គណៈកម្មាធិការ មិនទទួលបណ្តឹងមកពិនិត្យទេ បើបណ្តឹងនោះពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋភាគី ដែលមិនបានធ្វើសេចក្តីប្រកាស ។

២. គណៈកម្មាធិការ ចាត់ទុកថាមិនអាចទទួលយកនូវបណ្តឹងអនាមិក ដែលប្តឹងក្រោមមាត្រានេះ

ឬដែលគណៈកម្មាធិការចាត់ទុកថា ជាការរំលោភសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬជាប្រការផ្ទុយនឹងបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ។

៣. តាមបទបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌ២ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនបណ្តឹងដែលខ្លួនបានទទួល ស្របតាមមាត្រានេះ ទៅរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ដែលបានធ្វើសេចក្តីប្រកាសស្របតាមកថាខណ្ឌ១ និងដែលជាប់ការចោទប្រកាន់ថា បានរំលោភបំពាន លើបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃអនុសញ្ញានេះ ។ ក្នុងរយៈពេល ៦ខែ រដ្ឋចុងបណ្តឹងត្រូវបញ្ជូនការពន្យល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬសេចក្តីថ្លែងការណ៍បំភ្លឺបញ្ហា និងការដោះស្រាយរបស់រដ្ឋនោះ ប្រសិនជាមាន ជូនទៅគណៈកម្មាធិការ ។

៤. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវពិនិត្យបណ្តឹងដែលទទួលបានស្របតាមមាត្រានេះ ដោយសំអាងព័ត៌មានរបស់ខ្លួន បានទទួលពីបុគ្គល ឬក្នុងនាមបុគ្គល និងពីរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។

៥. គណៈកម្មាធិការ មិនពិនិត្យបណ្តឹងរបស់បុគ្គលណាម្នាក់ ស្របតាមមាត្រានេះទេ លើកលែងតែគណៈកម្មាធិការបានដឹងច្បាស់ថា :

(ក) បញ្ហាដដែលនោះ មិនដែលបានពិនិត្យ និងមិនកំពុងពិនិត្យ ស្របតាមនីតិវិធីនៃការស៊ើបអង្កេតជាអន្តរជាតិ ឬការដោះស្រាយជាអន្តរជាតិផ្សេងទៀត ។

(ខ) បុគ្គលនោះ បានប្រើប្រាស់អស់នូវដំណោះស្រាយទាំងប៉ុន្មានដែលមាននៅក្នុងស្រុក ។ វិធាននេះ មិនត្រូវយកមកអនុវត្តទេ បើនីតិវិធីនៃការដោះស្រាយបន្តយូរហួសហេតុ ឬមិនទំនងជានាំមកនូវការជួយឱ្យធូរស្បើយបានស័ក្តិសិទ្ធិដល់ជនរងគ្រោះ ពីការរំលោភអនុសញ្ញានេះ ។

៦. គណៈកម្មាធិការត្រូវបើកសម័យប្រជុំជាសម្ងាត់ នៅពេលពិនិត្យបណ្តឹងស្របតាមមាត្រានេះ។

៧. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនការសង្កេតរបស់ខ្លួនទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ និងទៅបុគ្គលនោះ ។

៨. បទបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះត្រូវចូលជាធរមាន នៅពេលដែលរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះចំនួន៥ បានធ្វើសេចក្តីប្រកាសស្របតាមកថាខណ្ឌ១នៃមាត្រានេះ ។ រដ្ឋភាគី ត្រូវកំកល់ទុកសេចក្តីប្រកាសនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវចម្លងសេចក្តីប្រកាសទាំងនោះ បញ្ជូនទៅរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀត ។ សេចក្តីប្រកាសអាចដកហូតទៅវិញគ្រប់ពេលដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការ។ ការដកហូតនេះ មិនប៉ះពាល់ដល់ការត្រួតពិនិត្យបញ្ហាទាំងឡាយនៃបណ្តឹងដែលបានដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការស្របតាមមាត្រានេះរួចហើយ ។ បណ្តឹងផ្សេងទៀតរបស់បុគ្គល ឬក្នុងនាមបុគ្គល នឹងមិនទទួលយកទេស្របតាមមាត្រានេះ បន្ទាប់ពីអគ្គលេខាធិការ បានទទួលការជូនដំណឹងអំពីការសុំដកសេចក្តីប្រកាស លើក

លែងតែរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធធ្វើសេចក្តីប្រកាសជាថ្មី ។

មាត្រា ២៣

សមាជិកគណៈកម្មាធិការ និងសមាជិកគណៈកម្មការចំពោះកិច្ច ដែលទទួលការតែងតាំង ស្រប តាមមាត្រា២១ កថាខណ្ឌ១ (ង) មានសិទ្ធិទទួលសម្ភារៈរូបរន្តឯកសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិក្នុងមុខងារជា អ្នកជំនាញការ បំពេញបេសកកម្មជូនអង្គការសហប្រជាជាតិ ដូចមានចែងក្នុងផ្នែកពាក់ព័ន្ធនៃអនុសញ្ញា ស្តីពីឯកសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ២៤

គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំស្តីពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ស្របតាមអនុសញ្ញា នេះ ទៅរដ្ឋភាគី និងមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

ផ្នែកទី ៣

មាត្រា ២៥

១. អនុសញ្ញានេះ បើកចំហរឱ្យរដ្ឋទាំងអស់ចុះហត្ថលេខា ។

២. អនុសញ្ញានេះ ជាកម្មវត្ថុនៃការឱ្យសច្ចាប័ន ។ លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ត្រូវតំកល់ទុកនៅ នឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ២៦

អនុសញ្ញានេះ បើកចំហឱ្យប្រទេសទាំងអស់ចូលជាសមាជិក ។ ការចូលជាសមាជិកចូលជាធរមាន ដោយការដាក់លិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិក នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ២៧

១. អនុសញ្ញានេះ ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់ទុកជាមួយអគ្គ លេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ នូវលិខិតុបករណ៍ទី២០ នៃការឱ្យសច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិក ។

២. ចំពោះរដ្ឋដែលឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ក្រោយពីការតំកល់ទុកលិខិតុ បករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬសុំចូលជាសមាជិកទី២០ អនុសញ្ញានេះនឹងចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ បន្ទាប់ពី

កាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិករបស់រដ្ឋនោះ ។

មាត្រា ២៨

១. នៅពេលចុះហត្ថលេខា ឬឱ្យសច្ចាប័ន ឬសុំចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ រដ្ឋនីមួយៗ អាចប្រកាសថា ខ្លួនមិនទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការ ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា២០ទេ ។

២. រដ្ឋភាគី ដែលប្រកាសទទួលរ៉ក្ខខ័ណ្ឌស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ អាចដក លំក្ខខ័ណ្ឌចេញវិញបានគ្រប់ពេល ដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ២៩

១. រដ្ឋភាគីណាមួយនៃអនុសញ្ញានេះ អាចសុំធ្វើវិសោធនកម្ម និងអាចដាក់សេចក្តីស្នើសុំនេះទៅ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីស្នើសុំធ្វើវិសោធកម្មនេះ ទៅ រដ្ឋភាគីនានា ដោយសុំឱ្យរដ្ឋភាគីបញ្ជាក់ប្រាប់មកអគ្គលេខាធិការវិញថា តើយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទនៃរដ្ឋ ភាគីដើម្បីពិនិត្យ និងបោះឆ្នោតគាំទ្រសេចក្តីស្នើសុំនោះឬទេ ។ ក្នុងរយៈពេល៤ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ នៃការជូនព័ត៌មានទៅរដ្ឋភាគី បើមានសម្លេង១ភាគ៣យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគីគាំទ្រឱ្យមានកិច្ចប្រជុំនេះ អគ្គ លេខាធិការ ត្រូវកោះប្រជុំក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូន រាល់វិសោធនកម្ម ដែលបានអនុម័តដោយសំឡេងភាគច្រើននៃរដ្ឋភាគីវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោតនៅឯកិច្ច ប្រជុំ ជូនទៅរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដើម្បីសុំការទទួលយក ។

២. វិសោធនកម្មដែលបានអនុម័ត ស្របតាមបទបញ្ញត្តិកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ ត្រូវចូលជា ធរមាន នៅពេលរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះចំនួន២ភាគ៣ បានជូនដំណឹងដល់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហ ប្រជាជាតិថាព្រមទទួលយកវិសោធនកម្ម អាស្រ័យតាមនីតិវិធីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់រដ្ឋនីមួយៗ ។

៣. ពេលវិសោធនកម្មចូលជាធរមាន រដ្ឋភាគីដែលព្រមទទួលយកវិសោធនកម្មទាំងនេះ ត្រូវជាប់ កាតព្វកិច្ចក្រោមវិសោធនកម្មទាំងនោះ ចំពោះរដ្ឋភាគីផ្សេងពីនេះ នៅតែជាប់កាតព្វកិច្ចក្រោមបទបញ្ញត្តិ នៃអនុសញ្ញានេះ និងវិសោធនកម្មមុនៗ ដែលខ្លួនបានយល់ព្រមទទួលយក ។

មាត្រា ៣០

១. ទំនាស់រវាងរដ្ឋភាគីពីរ ឬច្រើនជាងនេះ លើការបកស្រាយ ឬការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ដែលមិនអាចដោះស្រាយបានតាមការចរចា ត្រូវដាក់ឱ្យមានមជ្ឈត្តកម្ម វិនិច្ឆ័យតាមការស្នើសុំពីរដ្ឋភាគី ណាមួយ ។ បើក្នុងរយៈពេល៦ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ នៃការស្នើសុំឱ្យមានមជ្ឈត្តកម្មវិនិច្ឆ័យ គូភាគី

មិនអាចទៅដល់ការយល់ព្រមលើការរៀបចំមជ្ឈត្តកម្មវិនិច្ឆ័យទេ ភាគីណាមួយក្នុងរឿងនេះ អាចបញ្ជូនទំនាស់នេះទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ដោយការដាក់ពាក្យប្តឹង ស្របតាមលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការ ។

២. នៅពេលចុះហត្ថលេខា ឬឱ្យសច្ចាប័នលើអនុសញ្ញានេះ ឬពេលសុំចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ រដ្ឋនីមួយៗ អាចប្រកាសថា ខ្លួនមិនចំណុះឱ្យបទបញ្ញត្តិក្នុងកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះទេ ។ រដ្ឋភាគីផ្សេងពីនេះមិនជាប់កាតព្វកិច្ចក្រោមបទបញ្ញត្តិក្នុងកថាខណ្ឌ១នៃមាត្រានេះ ជាមួយរដ្ឋភាគីណាមួយដែលបានដាក់លក្ខខណ្ឌខាងលើនេះឡើយ ។

៣. រដ្ឋភាគីណាដែលបានដាក់លក្ខខណ្ឌ ស្របតាមកថាខណ្ឌ២នៃមាត្រានេះ អាចដកលក្ខខណ្ឌរបស់ខ្លួនវិញបានគ្រប់ពេល ដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ៣១

១. រដ្ឋភាគី អាចដកខ្លួនចេញពីអនុសញ្ញានេះ ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ការដកខ្លួន នឹងចូលជាធរមាន១ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលអគ្គលេខាធិការបានទទួលការជូនដំណឹងនេះ ។

២. ការដកខ្លួននេះ នឹងមិនដោះលែងឱ្យរដ្ឋភាគីរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ក្រោមអនុសញ្ញានេះ ចំពោះអំពើឬការខកខានណាមួយ ដែលកើតមុនកាលបរិច្ឆេទ នៃការសុំដកខ្លួនបានចូលជាធរមានឡើយ ។ ការសុំដកខ្លួននេះ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏មិនប៉ះពាល់ដល់ការបន្តពិនិត្យបញ្ហា ដែលស្ថិតក្រោមការពិនិត្យរបស់គណៈកម្មាធិការ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការសុំដកខ្លួន បានចូលជាធរមានឡើយ ។

៣. បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ នៃការសុំដកខ្លួនរបស់រដ្ឋភាគីចូលជាធរមាន គណៈកម្មាធិការនឹងមិនពិនិត្យបញ្ហាថ្មីណាមួយ ទាក់ទងនឹងរដ្ឋនោះឡើយ ។

មាត្រា ៣២

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងដល់រដ្ឋសមាជិកនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរដ្ឋដែលបានចុះហត្ថលេខា ឬបានសុំចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ នូវប្រការដូចខាងក្រោម :

(ក) ការចុះហត្ថលេខា ការឱ្យសច្ចាប័ន និងការចូលជាសមាជិក ស្របតាមមាត្រា២៥ និង២៦។

(ខ) កាលបរិច្ឆេទចូលជាធរមាននៃអនុសញ្ញានេះ ស្របមាត្រា២៧ និងកាលបរិច្ឆេទចូលជាធរមាននៃវិសោធនកម្មនានា ស្របតាមមាត្រា២៩ ។

(គ) ការសុំដកខ្លួន ស្របតាមមាត្រា៣១ ។

មាត្រា ៣៣

១. អនុសញ្ញានេះ ដែលមានអត្ថបទជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រូស្ស៊ី និង អេស្ប៉ាញ៉ុល មានតម្លៃស្មើគ្នា នឹងត្រូវតំកល់ទុកជាមួយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយ មានបញ្ជាក់ការចម្លងតាមច្បាប់ដើមទៅរដ្ឋទាំងអស់ ។

ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប

ត្រូវបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០២ នាសម័យប្រជុំលើកទី៥៧ នៃមហាសន្និបាត
អង្គការសហប្រជាជាតិ តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខA/RES/៥៧/១៩៩
ពិធីសារនេះបើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន និងចូលជាសមាជិកចាប់ពីថ្ងៃទី៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៣
(គឺជាកាលបរិច្ឆេទ ដែលអត្ថបទដើមត្រូវបានបង្កើតឡើង)
នៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ ប្រចាំនៅទីក្រុងញូវយ៉ក ។

បុព្វកថា

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ

អះអាងជាថ្មីថា ការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ត្រូវបានហាមឃាត់ និងចាត់ទុកជាការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើសិទ្ធិមនុស្ស ។

ជឿជាក់ថា ត្រូវចាត់វិធានការចាំបាច់ថែមទៀត ដើម្បីសំរេចគោលបំណងនៃអនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប (ពីនេះតទៅហៅត្រឹមថា អនុសញ្ញា) និងដើម្បីពង្រឹងការការពារ ជនទាំងឡាយដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាព ឱ្យរួចផុតពីការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀត ដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ។

រំលឹកឡើងវិញថា មាត្រា២ និងមាត្រា១៦ នៃអនុសញ្ញាតម្រូវឱ្យរដ្ឋភាគីនីមួយៗ ចាត់វិធានការដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីបង្ការការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀត ដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប នៅលើទឹកដីណាមួយក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

ទទួលស្គាល់ថា រដ្ឋទាំងឡាយមានការទទួលខុសត្រូវចម្បងក្នុងការអនុវត្តន៍មាត្រាទាំងនេះដែលត្រូវពង្រឹងការការពារជនទាំងឡាយដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាពរបស់ខ្លួន និងការគោរពឱ្យបានពេញលេញនូវសិទ្ធិមនុស្ស គឺជាការទទួលខុសត្រូវរួមមួយ ដែលមនុស្សគ្រប់រូបត្រូវរួមគ្នាអនុវត្ត ហើយស្ថាប័នអន្តរជាតិនានា ដែលមានភារកិច្ចប្រតិបត្តិ ត្រូវជួយបំពេញបន្ថែម និងពង្រឹងវិធានការជាតិ ។

រំលឹកឡើងវិញថា ការបង្ការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពប្រឆាំងការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ទាមទារការអប់រំ និងសមាយោគនៃវិធានការផ្សេងៗ ដូចជាវិធានការផ្លូវច្បាប់ រដ្ឋបាល តុលាការ និងវិធានការដទៃទៀត ។

រំលឹកឡើងវិញផងដែរថា សន្និសិទពិភពលោកស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស បានប្រកាសជាឧឡារិកថា ការខិតខំប្រឹងលុបបំបាត់ការធ្វើទារុណកម្ម គួរផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាសំខាន់ និងជាដំបូងគេបង្អស់លើការបង្ការ ហើយអំពាវនាវឱ្យមានការអនុម័តពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញានេះ ដែលមានគោលបំណងបង្កើតប្រព័ន្ធបង្ការ តាមរយៈការចូលពិនិត្យកន្លែងឃុំឃាំងនានា ។

ជឿជាក់ថា ការការពារជនទាំងឡាយដែលត្រូវបានដកហូតសិទ្ធិសេរីភាពឱ្យរួចផុតពីការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប អាចត្រូវពង្រឹងដោយវិធានការក្រៅផ្លូវតុលាការ ដែលមានចរិតជាការបង្ការ ដោយផ្អែកលើការចូលពិនិត្យជាទៀងទាត់ នៅកន្លែងឃុំឃាំងនានា ដោយមានការព្រមព្រៀងដូចតទៅ ៖

ផ្នែកទី ១
គោលការណ៍ទូទៅ

មាត្រា ១

ពិធីសារនេះមានគោលបំណងបង្កើតប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យជាទៀតទាត់មួយដោយស្ថាប័នជាតិ និងអន្តរជាតិនានាដែលឯករាជ្យ នៅកន្លែងឃុំឃាំងជនទាំងឡាយដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាព ដើម្បីបង្ការការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ។

មាត្រា ២

១. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការអំពើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប នៃគណៈកម្មាធិការប្រឆាំងទារុណកម្ម (ពីនេះតទៅហៅត្រឹមថា អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ) ត្រូវបានបង្កើតឡើង និងត្រូវអនុវត្តមុខងាររបស់ខ្លួន ដូចមានចែងនៅក្នុងពិធីសារនេះ ។

២. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការត្រូវបំពេញការងាររបស់ខ្លួនក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ហើយត្រូវអនុវត្តស្របតាមគោលបំណងនិងគោលការណ៍ផ្សេងៗនៃធម្មនុញ្ញនេះក៏ដូចជាលិខិតបទដ្ឋាននានា

របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រព្រឹត្តលើជនទាំងឡាយដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាពរបស់ខ្លួន ។

៣. ដូចគ្នានេះដែរ អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវអនុវត្តតាមគោលការណ៍រក្សាការសំងាត់ ភាពឥតលំអៀង ភាពមិនប្រកាន់និន្នាការសកលភាព និងគោលការណ៍សត្យានុម័ត ។

៤. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ និងរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ត្រូវសហការគ្នាអនុវត្តពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ៣

រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវបង្កើតចាត់តាំង ឬរក្សាឱ្យមាននៅថ្នាក់ជាតិ នូវស្ថាប័នត្រួតពិនិត្យមួយ ឬច្រើនដើម្បីបង្ការទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប (ពីនេះតទៅហៅត្រឹមថា យន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ) ។

មាត្រា ៤

១. អនុលោមតាមពិធីសារនេះ រដ្ឋភាគីនីមួយៗត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យយន្តការត្រួតពិនិត្យនានា ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២ និងមាត្រា៣ ទៅមើលកន្លែងឃុំឃាំងណាមួយ ស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ច និងការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន ដែលជនទាំងឡាយត្រូវបាន ឬអាចត្រូវបានដកហូតសេរីភាព ទោះជាដោយតាមបញ្ជារបស់អាជ្ញាធរសាធារណៈ ឬតាមការផ្តួចផ្តើម ឬការយល់ព្រម ឬការស្រុះស្រួលគ្នាក៏ដោយ (ពីនេះតទៅហៅត្រឹមថា កន្លែងឃុំឃាំង) ។ ប្រសិនជាចាំបាច់ ការត្រួតពិនិត្យទាំងនេះ ត្រូវមានគោលដៅ ដើម្បីពង្រឹងការការពារជនទាំងឡាយពីអំពើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ។

២. សំរាប់គោលបំណងនៃពិធីសារនេះ ការដកហូតសេរីភាព មានន័យថារាល់ទម្រង់នៃការឃុំខ្លួន ឬការដាក់ពន្ធនាគារ ឬការដាក់ជនណាម្នាក់នៅក្នុងកន្លែងឃុំឃាំងឯកជន ឬសាធារណៈដែលគេមិនអនុញ្ញាតឱ្យជននោះ ចាកចេញតាមចិត្ត ដោយធ្វើតាមបញ្ជារបស់អាជ្ញាធររដ្ឋបាល អាជ្ញាធរតុលាការ ឬអាជ្ញាធរដទៃទៀត ។

ផ្នែកទី ២
អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ

មាត្រា ៥

១. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការនេះ ត្រូវមានសមាជិក១០រូប ។ បន្ទាប់ពីការផ្តល់សច្ចាប័ន ឬការ

ចូលជាសមាជិកទី៥០នៃពិធីសារនេះ ចំនួនសមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការត្រូវកើនឡើងដល់២៥រូប ។

២. សមាជិកនៃអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវបានជ្រើសរើស ពីក្នុងចំណោមបុគ្គលដែលមានអាកប្បកិរិយាសីលធម៌ខ្ពស់ មានបទពិសោធន៍ខាងវិជ្ជាជីវៈក្នុងវិស័យគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ជាពិសេសក្នុងការគ្រប់គ្រងតាមច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ពន្ធនាគារ ឬនគរបាល ឬក្នុងវិស័យផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រព្រឹត្តទៅលើជនទាំងឡាយ ដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាពរបស់ខ្លួន ។

៣. ក្នុងសមាសភាពនៃអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ គេត្រូវធ្វើការពិចារណាឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ដោយផ្អែកលើការបែងចែកប្រកបដោយសមភាព តាមភូមិសាស្ត្រ និងភាពជាអ្នកតំណាងមកពីទំរង់ផ្សេងៗគ្នានៃអារ្យធម៌ និងតាមប្រព័ន្ធច្បាប់នៃរដ្ឋជាភាគីនានា ។

៤. នៅក្នុងសមាសភាពនេះ គេក៏ត្រូវពិចារណាផងដែរ អំពីតុល្យភាពនៃភាពជាតំណាងខាងយេនឌ័រ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃគោលការណ៍សមភាព និងការមិនរើសអើង ។

៥. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការនេះ មិនអាចមានសមាជិកពីររូប ជាជនជាតិនៃរដ្ឋតែមួយឡើយ ។

៦. សមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវធ្វើការក្នុងឋានៈជាបុគ្គលឯកជន ត្រូវប្រកាន់ភាពឯករាជ្យ និងមិនលំអៀង ហើយត្រូវបំរើការជូនអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ។

មាត្រា ៦

១. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ អាចបញ្ជូនឈ្មោះបេក្ខជន ស្របតាមកថាខ័ណ្ឌទី២នៃមាត្រានេះ មិនឱ្យលើសពី២រូប ដែលមានគុណវុឌ្ឍិ និងបំពេញតាមការទាមទារទាំងឡាយដែលមានចែងក្នុងមាត្រា៥ ហើយត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានលំអិតស្តីពីគុណវុឌ្ឍិ នៃបេក្ខជនទាំងនោះផង ។

២. បេក្ខជនដែលទទួលការតែងតាំងត្រូវមានសញ្ជាតិរបស់រដ្ឋភាគី នៃពិធីសារនេះ :

(ក) យ៉ាងហោចណាស់មានបេក្ខជន១រូប ត្រូវមានសញ្ជាតិរបស់រដ្ឋភាគីដែលតែងតាំង ។

(ខ) រដ្ឋភាគីមិនអាចតែងតាំងបេក្ខជននៃជាតិខ្លួនលើសពី២រូបបានឡើយ ។

(គ) មុនពេលដែលរដ្ឋភាគីមួយ តែងតាំងបេក្ខជនជាជនជាតិនៃរដ្ឋភាគីមួយទៀត រដ្ឋនេះត្រូវស្វែងរក និងទទួលការយល់ព្រមពីរដ្ឋភាគីនោះសិន ។

៣. យ៉ាងហោចណាស់៥ខែ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រជុំរបស់រដ្ឋភាគីទាំងឡាយ បើការបោះ

ឆ្នោតនឹងត្រូវរៀបចំធ្វើនៅក្នុងរយៈពេលនោះ លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវធ្វើលិខិតអញ្ជើញរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ឱ្យបញ្ជូនឈ្មោះបេក្ខជនរបស់ខ្លួនមកក្នុងរយៈពេល៣ខែ ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវរៀបចំបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជន ដែលទទួលការតែងតាំងទាំងនោះ តាមលំដាប់អក្ខរក្រម ដោយបញ្ជាក់ពីឈ្មោះរដ្ឋភាគី ដែលបានបញ្ជូនឈ្មោះបេក្ខជនទាំងនោះមកផង ។

មាត្រា ៧

១. សមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតាមរបៀបខាងក្រោមនេះ:

(ក) ការពិចារណាជាបឋម ត្រូវផ្តល់ជូនចំពោះការបំពេញបានតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ និងការទាមទារដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥ នៃពិធីសារបន្ថែមនេះ ។

(ខ) ការបោះឆ្នោតលើកដំបូង ត្រូវធ្វើឡើងមិនឱ្យហួសពីរយៈពេល៦ខែ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះទេ ។

(គ) រដ្ឋភាគីទាំងឡាយ ត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ តាមរយៈការបោះឆ្នោតជាសម្ងាត់ ។

(ឃ) ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវធ្វើក្នុងសម័យប្រជុំនៃរដ្ឋភាគី រយៈពេល២ឆ្នាំម្តង តាមការកោះអញ្ជើញ របស់លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ កូរ៉ុមសម្រាប់កិច្ចប្រជុំបែបនេះ គឺ២ភាគ៣នៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ។ បេក្ខជនដែលជាប់ជាសមាជិកនៃអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវតែជាបេក្ខជនដែលទទួលបានសន្លឹកឆ្នោតច្រើនបំផុត និងសម្លេងភាគច្រើនដាច់ខាតពីតំណាងរបស់រដ្ឋភាគីដែលមានវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោត ។

២. ប្រសិនបើក្នុងកិច្ចដំណើរការបោះឆ្នោតនេះ បេក្ខជន២រូប មានសញ្ជាតិនៃរដ្ឋភាគីតែមួយ មានសិទ្ធិធ្វើជាសមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ បេក្ខជនម្នាក់ដែលទទួលបានសំលេងច្រើនជាង ត្រូវធ្វើជាសមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ។ ប្រសិនបើបេក្ខជនទាំង២រូបនេះ ទទួលបានសំលេងស្មើគ្នា ត្រូវអនុវត្តតាមនីតិវិធី ដូចខាងក្រោមនេះ :

(ក) ប្រសិនបើមានតែបេក្ខជនម្នាក់ ត្រូវបានតែងតាំងដោយរដ្ឋភាគីដែលបេក្ខជននោះ ជាជនជាតិនៃរដ្ឋនោះ បេក្ខជននោះត្រូវធ្វើជាសមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ។

(ខ) ប្រសិនបើបេក្ខជនទាំង២រូប ត្រូវបានតែងតាំងដោយរដ្ឋភាគី ដែលបេក្ខជនទាំងនោះ ជាជនជាតិនៃរដ្ឋនោះ ការបោះឆ្នោតដាច់ដោយឡែក និងជាសំងាត់មួយ ត្រូវរៀបចំធ្វើឡើង ដើម្បីកំណត់ថា

តើបេក្ខជនណាត្រូវធ្វើជាសមាជិក ។

(គ) ប្រសិនជាគ្មានបេក្ខជនណាម្នាក់ ត្រូវបានតែងតាំងដោយរដ្ឋភាគី ដែលបេក្ខជននោះ ជាជនជាតិនៃរដ្ឋនោះ ការបោះឆ្នោតដាច់ដោយឡែក និងជាសំងាត់ ត្រូវរៀបចំធ្វើឡើង ដើម្បីកំណត់ថាតើបេក្ខជនណាត្រូវធ្វើជាសមាជិក ។

មាត្រា ៨

ប្រសិនបើ សមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការណាម្នាក់ ទទួលមរណភាព ឬសុំលាឈប់ពីមុខតំណែង ឬដោយបុព្វហេតុផ្សេង ដែលមិនអាចបំពេញមុខងារឱ្យអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការនោះបាន រដ្ឋភាគី ត្រូវតែងតាំងសមាជិកមួយរូបទៀត ដែលមានគុណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ និងបំពេញតាមសេចក្តីតម្រូវដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥ ដោយគិតគូរពីសេចក្តីត្រូវការឱ្យមានតុល្យភាពត្រឹមត្រូវ ក្នុងចំណោមវិស័យផ្សេងទៀតនៃសមត្ថកិច្ច ដើម្បីបំពីការងាររហូតដល់សម័យប្រជុំលើកក្រោយនៃរដ្ឋភាគី ដោយមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋភាគីភាគច្រើន ។ ការយល់ព្រមនេះត្រូវចាត់ទុកជាបានការ ប្រសិនបើរដ្ឋភាគីចំនួនពាក់កណ្តាល ឬច្រើនជាងនេះ មិនបញ្ចេញយោបល់ជំទាស់ក្នុងរយៈពេល៦សប្តាហ៍ បន្ទាប់ពីបានទទួលដំណឹង ស្តីពីការស្នើសុំតែងតាំងនេះ ពីអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ៩

សមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវបានជ្រើសរើសតាមរយៈការបោះឆ្នោត សំរាប់មួយអាណត្តិ៤ឆ្នាំ ។ សមាជិកទាំងនេះ មានសិទ្ធិឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតបានតែម្តងទៀតប៉ុណ្ណោះ ប្រសិនបើត្រូវបានតែងតាំងជាថ្មី។ អាណត្តិនៃសមាជិកពាក់កណ្តាលដែលជាប់ឆ្នោតនៅពេលបោះឆ្នោតលើកទី១ ត្រូវផុតកំណត់ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ ។ បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតលើកទី១ភ្លាម ឈ្មោះសមាជិកទាំងនោះ ត្រូវចាប់ឆ្នោតជ្រើសរើសដោយប្រធានអង្គប្រជុំ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៧ កថាខណ្ឌទី១ (ឃ) ។

មាត្រា ១០

១. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសមន្ត្រីរបស់ខ្លួន សំរាប់អាណត្តិ២ឆ្នាំ ។ មន្ត្រីទាំងនេះ អាចឈរឈ្មោះអោយគេបោះឆ្នោតសាជាថ្មីបាន ។

២. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវបង្កើតវិធាននីតិវិធីរបស់ខ្លួន ។ វិធានទាំងនេះ ត្រូវចែងពីលក្ខខណ្ឌមួយចំនួនដូចជា :

(ក) សមាជិកពាក់កណ្តាលបូកមួយ (50+1) បង្កើតបានជាកូរ៉ុម ។

(ខ) សេចក្តីសំរេចរបស់អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវធ្វើឡើងដោយសម្លេងភាគច្រើនដាច់ខាត នៃសមាជិកដែលមានវត្តមាន ។

(គ) អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវប្រជុំជាសំងាត់ ។

៣. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវកោះប្រជុំដំបូងរបស់អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ។ បន្ទាប់ពីការប្រជុំដំបូងរបស់ខ្លួន អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវប្រជុំទៅតាមពេលវេលាដែលបានកំណត់នៅក្នុងវិធាននីតិវិធីរបស់ខ្លួន ។ អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ និងគណៈកម្មាធិការប្រឆាំងទារុណកម្ម ត្រូវរៀបចំបើកសម័យប្រជុំរបស់ខ្លួន នៅពេលជាមួយគ្នាយ៉ាងតិចម្តងក្នុង១ឆ្នាំ ។

ផ្នែកទី ៣

អាណត្តិរបស់អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ

មាត្រា ១១

អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការត្រូវ :

(ក) ពិនិត្យកន្លែងឃុំឃាំងទាំងឡាយ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤ និងធ្វើអនុសាសន៍ទៅរដ្ឋភាគី អំពីការការពារជនទាំងឡាយដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាពរបស់ខ្លួន ពីការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ។

(ខ) ចំពោះយន្តការទប់ស្កាត់ថ្នាក់ជាតិ អនុគណៈកម្មាធិការត្រូវ :

(១) ផ្តល់យោបល់ និងជួយរដ្ឋភាគី តាមការចាំបាច់ ក្នុងការបង្កើតយន្តការរបស់ខ្លួន ។

(២) រក្សាទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ ហើយប្រសិនជាចាំបាច់ ជាសំងាត់ជាមួយយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ និងផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងជំនួយបច្ចេកទេស ក្នុងគោលបំណងពង្រឹងសមត្ថភាពពួកគេ ។

(៣) ណែនាំ និងជួយពួកគេក្នុងការវាយតំលៃពីសេចក្តីត្រូវការ និងមធ្យោបាយចាំបាច់ ដើម្បីពង្រឹងការការពារជនទាំងឡាយដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាពរបស់ខ្លួន ពីការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ។

(៤) ធ្វើអនុសាសន៍ និងសេចក្តីសង្កេតទៅរដ្ឋភាគី ក្នុងគោលដៅពង្រឹងសមត្ថភាព និងអាណត្តិ

នៃយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ដើម្បីបង្ការអំពើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀត ដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ។

(គ) សហការដើម្បីបង្ការអំពើទារុណកម្មជាទូទៅ ជាមួយស្ថាប័ន និងយន្តការអង្គការសហប្រជាជាតិពាក់ព័ន្ធនានា ព្រមទាំងជាមួយស្ថាប័ន ឬអង្គការអន្តរជាតិតំបន់ និងជាតិនានាដែលធ្វើការក្នុងគោលដៅពង្រឹងការការពារជនគ្រប់រូប ពីការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀត ដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ។

មាត្រា ១២

ដើម្បីឱ្យអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការអាចបំពេញអាណត្តិរបស់ខ្លួនដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១១ រដ្ឋភាគីត្រូវអនុវត្តដូចតទៅនេះ :

(ក) ទទួលអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការនៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន និងអនុញ្ញាតឱ្យអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ចូលពិនិត្យកន្លែងឃុំឃាំង ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤ នៃពិធីសារនេះ ។

(ខ) ផ្តល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយដែលអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការអាចស្នើសុំ ដើម្បីវាយតំលៃពីសេចក្តីត្រូវការ និងវិធានការនានាដែលគួរត្រូវបានអនុម័ត ដើម្បីពង្រឹងការការពារជនទាំងឡាយដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាពរបស់ខ្លួន ពីការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ។

(គ) ជំរុញលើកទឹកចិត្ត និងសំរួលដល់ទំនាក់ទំនងរវាងអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ និងយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ។

(ឃ) ពិនិត្យអនុសាសន៍របស់អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ហើយជួបប្រជុំពិភាក្សាលើអនុសាសន៍នោះ អំពីវិធានការពង្រឹងការអនុវត្តន៍មួយចំនួនដែលអាចមាន ។

មាត្រា ១៣

១. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវបង្កើតជាដំបូងដោយការចាប់ឆ្នោត នូវកម្មវិធីទស្សនកិច្ចជាទៀងទាត់ ទៅកាន់រដ្ឋភាគីនានា ដើម្បីបំពេញអាណត្តិរបស់ខ្លួន ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១១ ។

២. បន្ទាប់ពីមានការពិគ្រោះយោបល់ អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវជូនដំណឹងទៅរដ្ឋភាគីអំពីកម្មវិធីរបស់ខ្លួន ដើម្បីអោយរដ្ឋនោះ អាចធ្វើការរៀបចំចាំបាច់ជាក់ស្តែង ដោយមិនមានការពន្យា

ពេល ដើម្បីសំរួលដល់ដំណើរទស្សនកិច្ចនេះ ។

៣. ទស្សនកិច្ចនេះ ត្រូវធ្វើឡើងដោយសមាជិកយ៉ាងតិច២រូប នៃអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ។ ប្រសិនជាចាំបាច់ សមាជិកទាំងនេះ អាចត្រូវបានអមដំណើរដោយអ្នកជំនាញការទាំងឡាយដែលមានបទពិសោធន៍ផ្នែកវិជ្ជាជីវៈ និងចំណេះដឹងក្នុងវិស័យផ្សេងៗ ដែលគ្របដណ្តប់ដោយពិធីសារនេះ ហើយត្រូវបានជ្រើសរើសចេញពីបញ្ជីឈ្មោះអ្នកជំនាញការ ដែលបានរៀបចំឡើងដោយ ផ្អែកលើសំណើររបស់រដ្ឋភាគី ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សនិងមជ្ឈមណ្ឌលអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកការបង្ការឧក្រិដ្ឋកម្ម ។ ក្នុងការរៀបចំបញ្ជីឈ្មោះនេះ រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ត្រូវស្នើឈ្មោះអ្នកជំនាញការជាតិមិនឱ្យលើសពី៥នាក់ឡើយ ។ រដ្ឋភាគីសាម៉ី អាចធ្វើការបដិសេធ ពីការដាក់បញ្ចូលអ្នកជំនាញការឯកទេសណាមួយ ទៅក្នុងដំណើរទស្សនៈកិច្ចនោះ ហើយក្នុងករណីនេះ អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវដាក់សំណើសុំរកអ្នកជំនាញការម្នាក់ផ្សេងទៀត ។

៤. ប្រសិនបើអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ យល់ថាសមស្រប អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ អាចរៀបចំឱ្យមានទស្សនកិច្ចតាមដានរយៈពេលខ្លីមួយបាន បន្ទាប់ពីទស្សនកិច្ចទៀងទាត់នោះ ។

មាត្រា ១៤

១. ដើម្បីឱ្យអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការអាចបំពេញអាណត្តិរបស់ខ្លួនបាន រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ត្រូវផ្តល់ឱ្យអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ :

(ក) ដោយគ្មានការរិតត្បិត នូវព័ត៌មានទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងចំនួនជនដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាពនៅក្នុងកន្លែងឃុំឃាំង ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤ ព្រមទាំងចំនួនទីកន្លែង និងទីតាំងរបស់ពួកគេ ។

(ខ) ដោយគ្មានការរិតត្បិត នូវសិទ្ធិក្នុងការទទួលបានព័ត៌មានទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងប្រព្រឹត្តកម្មលើជនទាំងនោះ ព្រមទាំងលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួនផង ។

(គ) ដោយអនុលោមតាមកថាខ័ណ្ឌទី២ សិទ្ធិចេញចូលដោយគ្មានការរិតត្បិត ក្នុងការពិនិត្យកន្លែងឃុំឃាំងទាំងអស់ គ្រឿងឧបករណ៍ និងអាគារនានានៃកន្លែងឃុំឃាំង ។

(ឃ) ឱកាសជួបសម្ភាសន៍ជាឯកជនជាមួយជនដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាព ដោយគ្មានសាក្សីដោយផ្ទាល់ ឬដោយមានអ្នកបកប្រែភាសាម្នាក់ ប្រសិនបើចាំបាច់ ក៏ដូចជាជាមួយជនផ្សេងទៀតដែលអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ជឿជាក់ថា អាចផ្តល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធបាន ។

(ង) សេរីភាពក្នុងការជ្រើសរើសទីកន្លែង ដែលអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ចង់ទៅទស្សនកិច្ច

និងជនដែលអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការចង់ជួបសម្ភាសន៍ ។

២. ការជំទាស់ទៅនឹងទស្សនៈកិច្ចក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងណាមួយអាចធ្វើទៅបាន តែក្នុងករណីបន្ទាន់បង្ខំដោយមូលហេតុនៃការការពារជាតិ សុវត្ថិភាពសាធារណៈ គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ ឬចលាចលធ្ងន់ធ្ងរនៅកន្លែងដែលត្រូវធ្វើទស្សនកិច្ច ដែលរារាំងជាបណ្តោះអាសន្នដល់ការធ្វើទស្សនកិច្ចនេះ ។ អត្ថិភាពនៃការប្រកាសភាពមានអាសន្នបែបនេះ មិនអាចលើកជាសំអាងដោយរដ្ឋភាគីណាមួយ ថាជាហេតុផលដើម្បីជំទាស់ទៅនឹងការធ្វើទស្សនកិច្ចនេះឡើយ ។

មាត្រា ១៥

គ្មានអាជ្ញាធរ ឬមន្ត្រីណាអាចបញ្ជា អនុវត្ត អនុញ្ញាត ឬបណ្តោយឱ្យមានការដាក់ទណ្ឌកម្មទៅលើបុគ្គល ឬអង្គការណាមួយ ដែលបានទំនាក់ទំនងទៅអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ឬទៅប្រតិភូរបស់ខ្លួននូវព័ត៌មានណាមួយ ទោះជាព័ត៌មាននោះពិត ឬមិនពិតក្តី ហើយបុគ្គល ឬអង្គការនោះ មិនត្រូវបានទទួលការរើសអើងដោយវិធីនេះឡើយ ។

មាត្រា ១៦

១. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវបញ្ជូនអនុសាសន៍ និងសេចក្តីសង្កេតរបស់ខ្លួន ជាសំងាត់ទៅរដ្ឋភាគី ហើយប្រសិនជាមានការពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបញ្ជូនទៅយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ។

២. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ បោះពុម្ពផ្សាយរបាយការណ៍របស់ខ្លួន រួមជាមួយសេចក្តីផ្តល់មតិរបស់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ នៅពេលដែលមានការស្នើសុំដោយរដ្ឋភាគីនោះ ។ ប្រសិនបើរដ្ឋភាគី ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយតែផ្នែកមួយនៃរបាយការណ៍នេះ អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ អាចបោះពុម្ពផ្សាយរបាយការណ៍នេះទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែកក៏បាន ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ មិនត្រូវធ្វើការចុះផ្សាយនូវទិន្នន័យផ្ទាល់ខ្លួនរបស់បុគ្គល ដោយគ្មានការយល់ព្រមពីសាមីជននោះឡើយ ។

៣. អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវបង្ហាញរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំជាសាធារណៈស្តីពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ទៅគណៈកម្មាធិការប្រឆាំងទារុណកម្ម ។

៤. ប្រសិនបើរដ្ឋភាគី បដិសេធមិនព្រមសហការជាមួយអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ស្របតាមមាត្រា១២ និងមាត្រា១៤ ឬមិនព្រមចាត់វិធានការដើម្បីកែលំអស្ថានភាព តាមស្មារតីនៃអនុសាសន៍របស់អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ គណៈកម្មាធិការប្រឆាំងទារុណកម្ម អាចផ្អែកតាមការស្នើសុំរបស់គណៈកម្មាធិការទប់ស្កាត់ សំរេចដោយសម្លេងភាគច្រើននៃសមាជិករបស់ខ្លួន បន្ទាប់ពីរដ្ឋភាគីមានឱកាសបញ្ចេញ

ពីការយល់ឃើញរបស់ខ្លួន ធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈអំពីបញ្ហានោះ ឬបោះពុម្ពផ្សាយរបាយការណ៍របស់អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ។

ផ្នែកទី ៤

យន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ

មាត្រា ១៧

រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវរក្សាចាត់តាំង ឬបង្កើតយន្តការបង្ការឯករាជថ្នាក់ជាតិមួយ ឬច្រើន ដើម្បីបង្ការការធ្វើទារុណកម្មនៅថ្នាក់ជាតិ យ៉ាងយូរបំផុតរយៈពេល១ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីថ្ងៃចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះ ឬនៃការឱ្យសច្ចាប័ន ឬនៃការចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន ។ យន្តការដែលបានបង្កើតដោយអង្គភាពវិមជ្ឈការនានា អាចត្រូវបានចាត់តាំងជាយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ដើម្បីគោលបំណងនៃពិធីសារនេះ ប្រសិនបើយន្តការទាំងនេះ ស្របទៅនឹងបទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ១៨

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាការពារឯករាជ្យភាពមុខងាររបស់យន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ក៏ដូចជាឯករាជ្យភាពនៃបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ។

២. រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការចាំបាច់ ដើម្បីធានាថា អ្នកជំនាញការនៃយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិមានចំណេះដឹងវិជ្ជាជីវៈ និងសមត្ថភាពដូចដែលបានទាមទារ ។ រដ្ឋភាគី ត្រូវខិតខំរក្សាឱ្យបានតុល្យភាពខាងយេនឌ័រ និងភាពជាតំណាងគ្រប់គ្រាន់ នៃក្រុមជាតិពន្ធុ និងក្រុមជនជាតិភាគតិចនៅក្នុងប្រទេស ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្តល់ធនធានដែលចាំបាច់សំរាប់ការប្រព្រឹត្តទៅនៃយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ។

៤. នៅពេលបង្កើតយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ រដ្ឋភាគីត្រូវធ្វើការពិចារណាឱ្យបានត្រឹមត្រូវចំពោះគោលការណ៍ទាក់ទងនឹងឋានៈ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃស្ថាប័នជាតិ ទទួលបន្ទុកការលើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ។

មាត្រា ១៩

យ៉ាងហោចណាស់ យន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ត្រូវមានអំណាចដូចខាងក្រោម ៖

(ក) ពិនិត្យយ៉ាងទៀងទាត់ អំពីការប្រព្រឹត្តទៅលើជនដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាព នៅក្នុងទីកន្លែងទាំងឡាយ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤ ប្រសិនជាចាំបាច់ ក្នុងគោលដៅពង្រឹងការការពារដល់ពួកគេពីការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ។

(ខ) ផ្តល់អនុសាសន៍ដល់អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ ក្នុងគោលបំណងកែលំអការប្រព្រឹត្ត និងលក្ខខណ្ឌនៃជនដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាព និងដើម្បីបង្ការការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀត ដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ដោយពិនិត្យទៅលើលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

(គ) លើកសំណើ និងសេចក្តីសង្កេតពាក់ព័ន្ធនឹងច្បាប់ដែលកំពុងមានជាធរមាន និងសេចក្តីព្រាងច្បាប់នានា ។

មាត្រា ២០

ដើម្បីឱ្យយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ អាចបំពេញអាណត្តិរបស់ខ្លួនបាន រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យយន្តការនេះនូវ :

(ក) សិទ្ធិទទួលបានរាល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងចំនួនជនដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាពនៅក្នុងកន្លែងឃុំឃាំង ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤ ក៏ដូចជាចំនួនកន្លែង និងទីតាំងរបស់ពួកគេ ។

(ខ) សិទ្ធិទទួលបានរាល់ព័ត៌មាន ដែលនិយាយពីការប្រព្រឹត្តទៅលើជនទាំងនេះ ក៏ដូចជាស្ថានភាព នៃការឃុំខ្លួនរបស់ពួកគេផងដែរ ។

(គ) សិទ្ធិចេញចូលពិនិត្យរាល់ទីកន្លែងឃុំឃាំង រចនាសម្ពន្ធនានា នៃទីកន្លែងឃុំឃាំង និងគ្រឿងឧបករណ៍ ។

(ឃ) ឱកាសជួបសម្ភាសន៍ដាច់ដោយឡែកជាមួយជនដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាពដោយគ្មានសាក្សី ទោះជាដោយផ្ទាល់ ឬដោយមានអ្នកបកប្រែភាសាម្នាក់ ប្រសិនបើចាំបាច់ ព្រមទាំងជាមួយជនផ្សេងទៀត ដែលយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិយល់ថា អាចផ្តល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធបាន ។

(ង) សេរីភាពក្នុងការជ្រើសរើសទីកន្លែង ដែលខ្លួនចង់ទៅទស្សនកិច្ច និងជនដែលខ្លួនចង់ជួប

សម្ភាសន៍ ។

(ច) សិទ្ធិមានទំនាក់ទំនងជាមួយអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មាន និងជួបប្រជុំជាមួយអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការនេះ ។

មាត្រា ២១

១. គ្មានអាជ្ញាធរ ឬមន្ត្រីណាអាចបញ្ជា អនុវត្ត អនុញ្ញាត ឬបណ្តោយឱ្យមានការដាក់ទណ្ឌកម្មទៅលើបុគ្គល ឬអង្គការណាមួយ ពីការបានធ្វើទំនាក់ទំនងផ្តល់ព័ត៌មាន ដល់យន្តការទប់ស្កាត់ថ្នាក់ជាតិ ទោះជាព័ត៌មាននោះពិត ឬមិនពិតក្តី ហើយបុគ្គល ឬអង្គការទាំងនេះ មិនត្រូវទទួលរងការរើសអើងតាមវិធីណាមួយឡើយ ។

២. ព័ត៌មានសំងាត់ដែលប្រមូលបានដោយយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ត្រូវបានផ្តល់បុព្វសិទ្ធិ ។ គ្មានព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួនត្រូវបានចុះផ្សាយដោយគ្មានការយល់ព្រមពីសាម៉ីជននោះឡើយ ។

មាត្រា ២២

អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ត្រូវពិនិត្យមើលអនុសាសន៍របស់យន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ហើយត្រូវធ្វើការពិភាក្សាជាមួយយន្តការនេះ អំពីវិធានការអនុវត្តដែលអាចមាន ។

មាត្រា ២៣

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ មានភារកិច្ចបោះពុម្ព និងផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់យន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ។

ផ្នែកទី ៥

សេចក្តីប្រកាស

មាត្រា ២៤

១. នៅពេលផ្តល់សច្ចាប័ន រដ្ឋភាគីអាចប្រកាសលើកពេលអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ស្របតាមផ្នែកទី៣ ឬផ្នែកទី៤ នៃពិធីសារនេះបាន ។

២. ការពន្យាពេលនេះ ត្រូវមានសុពលភាពរយៈពេលអតិបរមា៣ឆ្នាំ ។ បន្ទាប់ពីរដ្ឋភាគីបានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍យ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងបន្ទាប់ពីមានការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ គណៈកម្មាធិការប្រឆាំងទារុណកម្ម អាចពន្យាពេលដែលបានកំណត់នេះ រយៈពេល២ឆ្នាំបន្ថែមទៀត ។

ផ្នែកទី ៦

បទប្បញ្ញត្តិហិរញ្ញវត្ថុ

មាត្រា ២៥

១. ការចំណាយរបស់អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ ក្នុងការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ គឺជាបន្ទុករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្តល់បុគ្គលិកចាំបាច់ និងអាគារសំរាប់ឱ្យអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ បំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ស្របតាមពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ២៦

១. មូលនិធិពិសេសមួយ ត្រូវបានបង្កើតឡើង ស្របតាមនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធរបស់មហាសន្និបាតដែលមូលនិធិនេះ ត្រូវចាត់ចែងស្របតាមវិធាន និងបទបញ្ញត្តិហិរញ្ញវត្ថុរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីជួយជាហិរញ្ញវត្ថុដល់ការអនុវត្តន៍អនុសាសន៍ទាំងឡាយដែលបានធ្វើឡើងដោយអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការចំពោះរដ្ឋភាគីមួយ បន្ទាប់ពីការធ្វើទស្សនកិច្ចទៅកាន់រដ្ឋភាគីនោះ ព្រមទាំងជួយ ក្នុងកម្មវិធីអប់រំរបស់យន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ។

២. មូលនិធិពិសេសនេះ អាចត្រូវផ្តល់ តាមរយៈវិភាគទានស្ម័គ្រចិត្ត ដោយរដ្ឋាភិបាលនានា អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល អង្គការអន្តររដ្ឋាភិបាល និងអង្គភាពសាធារណៈ ឬឯកជនដទៃទៀត ។

ផ្នែកទី ៧

អវសានបញ្ញត្តិ

មាត្រា ២៧

១. ពិធីសារនេះ បើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ដោយរដ្ឋភាគីដែលបានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញានេះ ។

២. ពិធីសារនេះ ជាកម្មវត្ថុនៃការផ្តល់សច្ចាប័នដោយរដ្ឋណាក៏ដោយ ដែលបានឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ។ លិខិតុបករណ៍នៃការផ្តល់សច្ចាប័ន ត្រូវតំកល់ទុកនៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៣. ពិធីសារនេះ បើកឱ្យចូលជាសមាជិកដោយរដ្ឋណាក៏ដោយ ដែលបានផ្តល់សច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ។

៤. ការចូលជាសមាជិក ត្រូវមានជាធរមានបញ្ញត្តិ គិតចាប់ពីការតំកល់លិខិតុបករណ៍នៃការចូលជាសមាជិក នៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៥. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងដល់រដ្ឋទាំងអស់ដែលបានចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារនេះ ឬដែលបានចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ អំពីលិខិតុបករណ៍នីមួយៗនៃការឱ្យសច្ចាប័ន ឬការចូលជាសមាជិក ។

មាត្រា ២៨

១. ពិធីសារនេះត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ទី២០ នៃការផ្តល់សច្ចាប័ន ឬការចូលជាសមាជិក នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. ចំពោះរដ្ឋនីមួយៗ ដែលនឹងផ្តល់សច្ចាប័ន ឬនឹងចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ បន្ទាប់ពីការតំកល់លិខិតុបករណ៍នៃការផ្តល់សច្ចាប័ន ឬការចូលជាសមាជិកទី២០ នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ពិធីសារនេះ នឹងចូលជាធរមានសំរាប់រដ្ឋនោះនៅ៣០ថ្ងៃ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ២៩

បទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ ត្រូវអនុវត្តលើគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់នៃរដ្ឋសហព័ន្ធ ដោយគ្មានការកម្រិតព្រំដែន ឬការលើកលែងឡើយ ។

មាត្រា ៣០

មិនអនុញ្ញាតឱ្យដាក់ខលក្ខខណ្ឌណាមួយ ចំពោះពិធីសារនេះឡើយ ។

មាត្រា ៣១

បទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ មិនបានធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគី ក្រោមអនុសញ្ញាតំបន់ដែលបង្កើតប្រព័ន្ធពិនិត្យកន្លែងឃុំឃាំងនានានោះទេ ។ អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ និងស្ថាប័នដទៃទៀតដែលបានបង្កើតឡើងក្រោមអនុសញ្ញាតំបន់ទាំងនោះ ត្រូវបានជំរុញលើកទឹកចិត្តឱ្យពិគ្រោះយោបល់ និងសហការក្នុងគោលបំណងជៀសវាងការងារត្រួតគ្នា និងដើម្បីលើកស្ទួយដល់គោលដៅនៃពិធីសារនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ។

មាត្រា ៣២

បទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ មិនបានធ្វើអោយប៉ះពាល់ ដល់កាតព្វកិច្ចនៃរដ្ឋភាគី ចំពោះអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវទាំង៤ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៤៩ និងពិធីសារបន្ថែមនានានៃអនុសញ្ញាទាំងនោះ ចុះថ្ងៃទី៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៧ទេ ឬឱកាសដែលមានចំពោះរដ្ឋភាគីណាមួយ ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យគណៈកម្មាធិការកាកបាទក្រហមអន្តរជាតិ ចូលទៅពិនិត្យកន្លែងឃុំឃាំង ក្នុងស្ថានភាពដែលមិនស្ថិតក្រោមច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិនោះក៏ទេដែរ ។

មាត្រា ៣៣

១. រដ្ឋភាគីណាក៏ដោយ ក៏អាចដកខ្លួនចេញពីពិធីសារនេះបានគ្រប់ពេលវេលា ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដល់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលជាអ្នកត្រូវជូនដំណឹងនេះទៅរដ្ឋភាគីដទៃទៀតនៃពិធីសារ និងអនុសញ្ញានេះ ។ ការដកខ្លួននឹងចូលជាធរមាន១ឆ្នាំ ក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទ នៃការទទួលបានលិខិតជូនដំណឹងនេះពីលោកអគ្គលេខាធិការ ។

២. ការដកខ្លួននេះ នឹងមិនលើកលែងឱ្យរដ្ឋភាគីរួចកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនពីពិធិសារនេះទេ ចំពោះអំពើ ឬស្ថានការណ៍ណាមួយ ដែលកើតមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការសុំដកខ្លួនបានចូលជាធរមាន ឬសកម្មភាពទាំងឡាយដែលអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការបានសំរេច ឬអាចសំរេចអនុម័តយកមកចាត់ការចំពោះរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ហើយការសុំដកខ្លួននេះ ក៏មិនធ្វើឱ្យខូចខាតដល់ការពិចារណាលើបញ្ហាកំពុងបន្ត ដែលស្ថិតក្រោមការពិនិត្យរបស់អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការសុំដកខ្លួនបានចូលជាធរមាននោះឡើយ ។

៣. បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការសុំដកខ្លួនរបស់រដ្ឋភាគីចូលជាធរមាន អនុគណៈកម្មាធិការបង្ការមិនត្រូវចាប់ផ្តើមពិនិត្យបញ្ហាថ្មីណាមួយទាក់ទងនឹងរដ្ឋនោះទៀតទេ ។

មាត្រា ៣៤

១. រដ្ឋភាគីណាមួយនៃពិធីសារនេះ អាចស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្ម និងដាក់សេចក្តីស្នើសុំនេះទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីស្នើធ្វើវិសោធកម្មនេះទៅរដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ដោយសុំឱ្យរដ្ឋភាគីបញ្ជាក់ប្រាប់មកលោកវិញថា តើខ្លួនយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគីដើម្បីពិនិត្យ និងបោះឆ្នោតគាំទ្រសេចក្តីស្នើសុំនោះឬទេ ។ ក្នុងរយៈពេល៤ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការជូនព័ត៌មានទៅរដ្ឋភាគី បើមានសម្លេង១ភាគ៣យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគី គាំទ្រឱ្យមានកិច្ចប្រជុំ លោកត្រូវកោះប្រជុំសន្និសិទ្ធនេះ ក្រោមការជួយឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ រាល់វិសោធនកម្មត្រូវអនុម័តដោយសម្លេងភាគច្រើន២ភាគ៣ នៃរដ្ឋភាគីដែលមានវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោតនៅឯកិច្ចប្រជុំ ហើយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនវិសោធនកម្មនេះទៅរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដើម្បីសុំការទទួលយក ។

២. វិសោធនកម្ម ដែលបានអនុម័តស្របតាមបទបញ្ញត្តិកថាខ័ណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ ត្រូវចូលជា ធរមាននៅពេលដែលវិសោធនកម្មនេះ ត្រូវបានទទួលយកដោយសម្លេងភាគច្រើន ២ភាគ៣ នៃរដ្ឋសមាជិក ពិធីសារនេះ ដោយអនុលោមតាមនីតិវិធីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់រដ្ឋនីមួយៗ ។

៣. នៅពេលវិសោធនកម្មចូលជាធរមាន រដ្ឋភាគីដែលព្រមទទួលយកវិសោធនកម្មនេះ ត្រូវជាប់កាតព្វកិច្ចក្រោមវិសោធនកម្មនេះ ចំពោះរដ្ឋភាគីដទៃទៀត នៅតែជាប់កាតព្វកិច្ចក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ និងវិសោធនកម្មមុនៗ ដែលខ្លួនបានយល់ព្រមទទួលយក ។

មាត្រា ៣៥

សមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការ និងសមាជិកយន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ត្រូវទទួលបានបុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិទាំងឡាយតាមការចាំបាច់ សំរាប់អនុវត្តមុខងាររបស់ខ្លួន ប្រកបដោយឯករាជ្យភាព ។ សមាជិកគណៈកម្មាធិការបង្ការ ត្រូវទទួលបានបុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិទាំងឡាយ ដូចមានចែងក្នុងផ្នែកទី២២ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីបុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៤៦ ដែលស្ថិតនៅក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃផ្នែកទី២៣ នៃអនុសញ្ញានោះ ។

មាត្រា ៣៦

នៅពេលធ្វើទស្សនកិច្ចនៅរដ្ឋភាគីមួយ ដោយមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់បទបញ្ញត្តិ និងគោលបំណងនៃពិធីសារនេះ ជាមួយបុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិដែលមាន សមាជិកអនុគណៈកម្មាធិការបង្ការត្រូវ :

(ក) គោរពច្បាប់ និងបទបញ្ជារបស់រដ្ឋម្ចាស់ផ្ទះ ។

(ខ) ប្រាសចាកពីអំពើ ឬសកម្មភាពណាមួយ ដែលមិនស្របទៅនឹងចរិតអន្តរជាតិ និងភាពឥតលំអៀងនៃភារកិច្ចរបស់ខ្លួនឡើយ ។

មាត្រា ៣៧

១. ពិធីសារនេះ ដែលតាក់តែងឡើងជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃគតិយុត្តិស្មើគ្នា ហើយត្រូវតំកល់ទុកជាមួយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃពិធីសារនេះ ដោយមានបញ្ជាក់ពីការថតចម្លងតាមច្បាប់ដើមផងទៅរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ។

GnsBaasBsTkmar

១២-អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ

អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារត្រូវបានអនុម័ត និងបើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន និងឱ្យចូលជាសមាជិក
តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ៤៤/២៥ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៨៩
របស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ
ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩០ ស្របតាមមាត្រា៤៩

bBkfa

រដ្ឋភាគីទាំងអស់នៃអនុសញ្ញានេះ

យល់ឃើញថា យោងតាមគោលការណ៍នានា ដែលប្រកាសក្នុងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ការទទួលស្គាល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរជាប់ពីកំណើត និងសិទ្ធិស្មើភាព និងមិនអាចលក់ ដូរ ផ្ទេរ ឬដកហូតបានរបស់សមាជិកទាំងអស់នៃគ្រួសារមនុស្ស ជាគ្រឹះនៃសេរីភាព យុត្តិធម៌ និងសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ចងចាំថា ប្រជាជាតិនៃសហប្រជាជាតិ បានប្រកាសបញ្ជាក់សារជាថ្មីក្នុងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិនូវជំនឿរបស់ខ្លួនទៅលើសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់មនុស្ស លើសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងតម្លៃរបស់មនុស្ស ហើយប្តេជ្ញាលើកស្ទួយវឌ្ឍនភាពសង្គម និងកម្រិតជីវភាពរស់នៅឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ក្នុងសេរីភាពកាន់តែទូលំទូលាយ ។

ទទួលស្គាល់ថា ក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិនានាស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស សហប្រជាជាតិបានប្រកាស និងយល់ស្របថា មនុស្សគ្រប់រូបត្រូវមានសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងអស់ ដូចមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សនិងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស ដោយគ្មានការប្រកាន់បែងចែកបែបណាមួយ មានជាអាទិ៍ ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា មតិនយោបាយឬមតិផ្សេងទៀត ដើមកំណើតជាតិឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ កំណើតឬស្ថានភាពផ្សេងទៀតឡើយ។

រំលឹកឡើងវិញថា ក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស សហប្រជាជាតិ បានប្រកាសថាកុមារមានសិទ្ធិទទួលជំនួយ និងការថែទាំពិសេស ។

ជឿជាក់ថា គ្រួសារជាអង្គភាពគ្រឹះនៃសង្គម និងជាមជ្ឈដ្ឋានធម្មជាតិ សម្រាប់ការរីកលូតលាស់ និងសុខុមាលភាពនៃសមាជិកទាំងអស់របស់សង្គម និងជាពិសេសកុមារ ត្រូវទទួលនូវការការពារ និងជំនួយឧបត្ថម្ភចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យគ្រួសារអាចបំពេញតួនាទីរបស់ខ្លួនពេញលេញនៅក្នុងសហគមន៍ ។

ទទួលស្គាល់ថា ដើម្បីឱ្យមានការអភិវឌ្ឍន៍ពេញលេញ និងសមស្រប តាមបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់កុមារ

កុមារត្រូវធំលូតលាស់ក្នុងមជ្ឈដ្ឋានគ្រួសារ ក្នុងបរិយាកាសសុភមង្គល សេចក្តីស្រឡាញ់និងការយោគយល់។

យល់ឃើញថា កុមារត្រូវហ្វឹកហាត់ឱ្យមានជីវភាពឯកត្តជនក្នុងសង្គម និងអប់រំក្នុងស្មារតីនៃឧត្តមគតិ ដូចមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ និងជាពិសេសក្នុងស្មារតីនៃសន្តិភាព សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ការអត់ឱនឱ្យគ្នា សេរីភាព សមភាព និងសាមគ្គីភាព ។

ចងចាំថា ភាពចាំបាច់ដើម្បីផ្តល់ការការពារពិសេសដល់កុមារ ត្រូវបានថ្លែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសនាក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩២៤ ស្តីពីសិទ្ធិកុមារ និងក្នុងសេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិកុមារដែលបានអនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិនៅថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៥៩ ហើយភាពចាំបាច់នេះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋនិងនយោបាយ (ជាពិសេសក្នុងមាត្រា២៣ និងមាត្រា២៤) ក្នុងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ (ជាពិសេសក្នុងមាត្រា១០) និងក្នុងលក្ខន្តិកៈ និងលិខិតុបករណ៍ពាក់ព័ន្ធនានារបស់ស្ថាប័នឯកទេស និងអង្គការអន្តរជាតិ ដែលមានកិច្ចការទាក់ទិននឹងសុខុមាលភាពរបស់កុមារ ។

ចងចាំថា ដូចបានបញ្ជាក់ក្នុងសេចក្តីប្រកាស ស្តីពីសិទ្ធិកុមារ " ដោយសារភាពខ្វះខាងផ្នែករាងកាយ និងសតិបញ្ញាកុមារ ត្រូវការនូវកិច្ចការពារ និងការថែទាំជាពិសេស រួមទាំងការការពារសមស្របតាមផ្លូវច្បាប់ ទាំងមុន និងបន្ទាប់ពីកំណើត"។

រំលឹកឡើងវិញថា បទបញ្ញត្តិនៃសេចក្តីប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ខាងសង្គមកិច្ច និងខាងផ្លូវច្បាប់ទាក់ទងនឹងកិច្ចការពារ និងសុខុមាលភាពរបស់កុមារ សំដៅជាពិសេសទៅរកការប្រគល់កូនឱ្យគេចិញ្ចឹម និងការសុំកូន លើថ្នាក់ជាតិ និងអន្តរជាតិ វិធានជាបទដ្ឋានអប្បបរមារបស់សហប្រជាជាតិ ដើម្បីគ្រប់គ្រងវិស័យយុត្តិធម៌សម្រាប់កុមារ (វិធានក្រុងប៉េកាំង) និងសេចក្តីប្រកាសស្តីពីការការពារស្ត្រី និងកុមារក្នុងពេលមានអាសន្ន និងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ។

ទទួលស្គាល់ថា នៅក្នុងប្រទេសទាំងអស់ក្នុងពិភពលោក មានកុមារកំពុងរស់នៅក្នុងស្ថានភាពដ៏សែនលំបាក ហើយកុមារទាំងនោះ ត្រូវការនូវការយកចិត្តទុកដាក់ពិសេស ។

យកមកគិតនូវ សារសំខាន់នៃប្រពៃណី និងតម្លៃវប្បធម៌របស់ប្រជាជាតិនីមួយៗ ក្នុងការការពារ និងការរីកចម្រើនដោយសុខដុមរបស់កុមារ ។

ទទួលស្គាល់ សារសំខាន់នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ដើម្បីលើកកំពស់លក្ខខណ្ឌជីវភាពរបស់កុមារនៅគ្រប់ប្រទេសជាពិសេសក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។

បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

ផ្នែកទី ១

មាត្រា ១

សម្រាប់គោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ កុមារគឺជាមនុស្សមានអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំ លើកលែងតែក្រោមច្បាប់ដែលត្រូវអនុវត្តចំពោះកុមារ នីតិភាពត្រូវបានកំណត់ទាបជាងនេះ ។

មាត្រា ២

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវគោរព និងធានាសិទ្ធិដូចចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ ដល់កុមារដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ដោយគ្មានការរើសអើងណាមួយ ដោយឥតគិតពីពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ សាសនា មតិនយោបាយឬមតិផ្សេងទៀត ដើមកំណើតជាតិ ដើមកំណើតជនជាតិឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ អសមត្ថភាព កំណើតឬស្ថានភាពផ្សេងទៀតរបស់កុមារ របស់ឪពុកម្តាយកុមារឬអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់របស់កុមារ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របទាំងឡាយ ដើម្បីធានាឱ្យកុមារបានទទួលការពារប្រឆាំងនឹងរាល់ទម្រង់នៃការរើសអើង ឬទណ្ឌកម្មដែលផ្អែកលើមូលដ្ឋានស្ថានភាព សកម្មភាពការបញ្ចេញមតិ ឬជំនឿរបស់ឪពុកម្តាយ របស់អាណាព្យាបាលស្របច្បាប់ ឬសមាជិកគ្រួសាររបស់កុមារ ។

មាត្រា ៣

១. នៅក្នុងវិធានការទាំងអស់ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ ទោះធ្វើឡើងដោយស្ថាប័នឯកជន ឬសាធារណៈ ទទួលភារៈខាងសុខុមាលភាពសង្គម ឬដោយតុលាការ ឬអាជ្ញាធររដ្ឋបាល ឬអង្គការនីតិបញ្ញត្តិក៏ដោយ ផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ ត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់ជាចម្បង ។

២. រដ្ឋភាគី សន្យាធានាដល់កុមារនូវការការពារ និងការថែទាំចាំបាច់ ដើម្បីសុខុមាលភាពរបស់កុមារ ដោយយកមកគិតនូវសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់ឪពុកម្តាយ អាណាព្យាបាល ឬបុគ្គលផ្សេងទៀតដែលទទួលខុសត្រូវស្របច្បាប់ចំពោះកុមារ និងដើម្បីសម្រេចទិសដៅនេះ រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការខាងនីតិបញ្ញត្តិ និងរដ្ឋបាលដែលសមស្របទាំងអស់ ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា ស្ថាប័ន ទីភ្នាក់ងារ និងគ្រឹះស្ថានដែលមានបន្ទុកថែទាំ ឬការពារកុមារ ត្រូវធ្វើតាមបទដ្ឋានកំណត់ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ជាពិសេស នៅក្នុងវិស័យនៃសុវត្ថិភាព សុខភាព អំពីចំនួន និងភាពសមស្របនៃបុគ្គលិក ព្រមទាំងសមត្ថកិច្ចគ្រប់គ្រង ។

មាត្រា ៤

រដ្ឋភាគី សន្យាចាត់វិធានការខាងនីតិបញ្ញត្តិ ខាងរដ្ឋបាល និងវិធានការផ្សេងទៀត ដើម្បីអនុវត្ត សិទ្ធិទាំងឡាយដែលទទួលស្គាល់ក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។ ចំពោះសិទ្ធិខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការ ក្នុងកម្រិតអតិបរមានៃធនធានដែលខ្លួនមាន និងបើចាំបាច់ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ។

មាត្រា ៥

រដ្ឋភាគី ត្រូវគោរពតួនាទី សិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់ឪពុកម្តាយ ឬបើសមស្រប ត្រូវគោរពតួនាទី សិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់សមាជិកគ្រួសារជាសាច់ញាតិ ឬសហគមន៍ អាស្រ័យតាមទំនៀមទម្លាប់នៅមូលដ្ឋាន អាណាព្យាបាលស្របច្បាប់ ឬជនផ្សេងទៀតដែលមាននាទីស្របច្បាប់លើកុមារ ក្នុងការតម្រង់ទិស និងការណែនាំសមស្របតាមសមត្ថភាពរបស់កុមារ ដើម្បីឱ្យកុមារប្រើប្រាស់សិទ្ធិទាំងឡាយដែលទទួលស្គាល់ក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ៦

១. រដ្ឋភាគី ទទួលស្គាល់ថា កុមារគ្រប់រូបមានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិតជាប់ពីកំណើត ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាក្នុងកម្រិតអតិបរមា តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ចំពោះការរស់រាន និងការលូតលាស់របស់កុមារ ។

មាត្រា ៧

១. កុមារ ត្រូវបានចុះបញ្ជីអត្រានុកូលដ្ឋានភ្លាម បន្ទាប់ពីពេលកើត និងត្រូវមានសិទ្ធិមានឈ្មោះមួយពីពេលកើតមក មានសិទ្ធិទទួលបានសញ្ជាតិមួយ និងតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន កុមារត្រូវមានសិទ្ធិស្គាល់ឪពុកម្តាយ និងទទួលការថែទាំពីឪពុកម្តាយ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាការអនុវត្តន៍សិទ្ធិទាំងនេះ ស្របតាមច្បាប់ជាតិ និងកាតព្វកិច្ច ក្រោមលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិក្នុងវិស័យនេះ ពិសេសក្នុងករណីដែលកុមារ នឹងក្លាយជាជនឥតស្រុកទេស បើគ្មានការអនុវត្តន៍នោះទេ ។

មាត្រា ៨

១. រដ្ឋភាគី សន្យាគោរពសិទ្ធិរក្សាអត្តសញ្ញាណរបស់កុមារ រួមមានសញ្ជាតិ ឈ្មោះ និងទំនាក់ទំនងគ្រួសារផង ដូចបានទទួលស្គាល់ក្នុងច្បាប់ ដោយគ្មានការជ្រៀតជ្រែកដោយខុសច្បាប់ឡើយ ។

២. បើកុមារម្នាក់ ត្រូវរងការដកហូតដោយខុសច្បាប់ នូវធាតុមួយចំនួន ឬទាំងអស់ នៃអត្តសញ្ញាណរបស់ខ្លួន នោះរដ្ឋភាគី ត្រូវផ្តល់ជំនួយ និងការការពារសមស្រប ដើម្បីស្តារអត្តសញ្ញាណរបស់កុមារឡើងវិញឱ្យបានឆាប់រហ័ស ។

មាត្រា ៩

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា កុមារមិនត្រូវបានបំបែកចេញពីឪពុកម្តាយផ្ទុយពីឆន្ទៈរបស់កុមារឡើយ លើកលែងតែ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដែលស្ថិតក្រោមការពិនិត្យរបស់តុលាការ សម្រេចស្របតាមច្បាប់ និងនីតិវិធីថា ការបំបែកនេះ គឺចាំបាច់សម្រាប់ផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ ។ សេចក្តីសម្រេចនេះ អាចចាំបាច់តែក្នុងករណីពិសេស មានជាអាទិ៍ ឪពុកម្តាយធ្វើបាប ឬទុកចោល ឬឪពុកម្តាយលែងរស់នៅជាមួយគ្នា ហើយសេចក្តីសម្រេចនេះ ត្រូវធ្វើដោយគិតពីកន្លែងស្នាក់នៅរបស់កុមារ ។

២. នៅគ្រប់នីតិវិធីស្របតាមកថាខណ្ឌ១នៃមាត្រានេះ ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវបានផ្តល់ឱកាសឱ្យចូលរួមក្នុងនីតិវិធីទាំងនោះ និងឱ្យបង្ហាញពីទស្សនៈរបស់ខ្លួន ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវគោរពសិទ្ធិរបស់កុមារដែលត្រូវបំបែកពីឪពុកឬម្តាយ ឬឪពុកម្តាយទាំងពីរ ក្នុងការរក្សាជាទៀងទាត់ នូវទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ខ្លួន និងការទាក់ទងដោយផ្ទាល់ជាមួយឪពុកម្តាយ លើកលែងតែប្រការនេះ ផ្ទុយនឹងផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ ។

៤. បើការរស់នៅបែកគ្នា បណ្តាលមកពីវិធានការណាមួយផ្តើមដោយរដ្ឋភាគី មានជាអាទិ៍ ការឃុំខ្លួន ការដាក់ពន្ធនាគារ ការនិរទេស ការបំបរបង់ ឬមរណភាព (រួមទាំងមរណភាពបណ្តាលមកពីបុព្វហេតុណាមួយនៅពេលរដ្ឋឃុំខ្លួន) ឪពុកឬម្តាយ ឬឪពុកម្តាយទាំងពីរ ឬកុមារ នោះរដ្ឋភាគី ដោយយោងតាមការស្នើសុំ ត្រូវជូនដំណឹងទៅឪពុកម្តាយ ឬកុមារ ឬបើសមស្រប ត្រូវជូនដំណឹងទៅសមាជិកគ្រួសារណាម្នាក់ផ្សេងទៀត នូវព័ត៌មានសំខាន់អំពីទីកន្លែងនៃសមាជិកគ្រួសារណាម្នាក់ ឬច្រើននាក់ដែលអវត្តមាន លើកលែងតែការជូនដំណឹងនេះ ប៉ះពាល់ដល់ផាសុខភាពរបស់កុមារ ។ ម្យ៉ាងទៀត រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា ការដាក់សេចក្តីស្នើសុំមួយបែបនេះ នឹងមិននាំឱ្យមានផលជាអវិភូតសម្រាប់បុគ្គលពាក់ព័ន្ធឡើយ ។

មាត្រា ១០

១. ស្របតាមកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគី ក្រោមមាត្រា៩ កថាខណ្ឌ១ គ្រប់សេចក្តីស្នើសុំរបស់កុមារ ឬឪពុក ឬម្តាយរបស់កុមារ ដើម្បីចូល ឬចាកចេញពីរដ្ឋភាគី ក្នុងគោលបំណងជួបជុំគ្រួសារ ត្រូវតែដោះស្រាយក្នុងស្មារតីវិជ្ជមាន មនុស្សធម៌ និងដោយយកចិត្តទុកដាក់ ។ ក្រៅពីនេះ រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា ការដាក់សេចក្តីស្នើសុំនេះ នឹងមិនបង្កឱ្យមានផលអវិភូតដល់អ្នកសុំ និងដល់សមាជិកគ្រួសាររបស់អ្នកសុំឡើយ ។

២. កុមារដែលមានឪពុកម្ដាយរស់នៅក្នុងរដ្ឋផ្សេង មានសិទ្ធិរក្សាជាទៀងទាត់នូវទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ និងការទាក់ទងដោយផ្ទាល់ជាមួយឪពុកម្ដាយទាំងពីរ លើកលែងតែក្នុងកាលៈទេសៈពិសេស ។ ក្នុងទិសដៅនេះ និងស្របតាមកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគី ក្រោមមាត្រា៩ កថាខណ្ឌ១ រដ្ឋភាគី ត្រូវគោរពសិទ្ធិរបស់កុមារ និងសិទ្ធិឪពុកម្ដាយរបស់កុមារក្នុងការចាកចេញពីប្រទេស រួមមានប្រទេសរបស់ខ្លួនផង និងវិលចូលមកក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួនវិញ ។ សិទ្ធិចាកចេញពីប្រទេសណាមួយ អាចស្ថិតក្រោមការរិតត្បិតបាន លុះត្រាតែការរិតត្បិតនោះ បញ្ញត្តិដោយច្បាប់ និងចាំបាច់ដើម្បីការពារសន្តិសុខជាតិ សណ្ដាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សុខភាព ឬសីលធម៌សាធារណៈ ឬសិទ្ធិនិងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ ហើយស្របនឹងសិទ្ធិផ្សេងទៀតដែលទទួលស្គាល់ដោយអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ១១

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការផ្ទេរកុមារចេញក្រៅប្រទេស ដោយខុសច្បាប់ និងការមិនប្រគល់កុមារពីក្រៅប្រទេសមកវិញ ។

២. ក្នុងទិសដៅនេះ រដ្ឋភាគី ត្រូវសម្រួលដល់ការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី ឬពហុភាគី ឬចូលជាសមាជិកក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងដែលមានស្រាប់ ។

មាត្រា ១២

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាអះអាងដល់កុមារ ដែលមានសមត្ថភាពបង្កើតទស្សនៈផ្ទាល់ខ្លួន នូវសិទ្ធិបញ្ចេញទស្សនៈទាំងនោះ ដោយសេរី លើគ្រប់បញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ ។ ទស្សនៈទាំងនេះរបស់កុមារ ត្រូវបានយកទៅពិចារណាថ្លឹងថ្លែង ដោយគិតទៅតាមវ័យ និងភាពចាស់ទុំរបស់កុមារ ។

២. ក្នុងទិសដៅនេះ កុមារត្រូវបានផ្ដល់ជាពិសេស នូវឱកាសស្ដាប់នីតិវិធីតុលាការ និងរដ្ឋបាលដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ ទោះដោយផ្ទាល់ ឬតាមរយៈតំណាងម្នាក់ ឬស្ថាប័នសមស្របមួយ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិ នីតិវិធីនៃច្បាប់ជាតិ ។

មាត្រា ១៣

១. កុមារ មានសិទ្ធិសម្ដែងមតិដោយសេរី ។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូលទាំងសេរីភាពស្រាវជ្រាវ ទទួល និងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងគំនិតគ្រប់ប្រភេទ ដោយគ្មានគិតពីព្រំដែន ទោះជាតាមទម្រង់ផ្ទាល់មាត់ សរសេរ ឬបោះពុម្ព ទម្រង់សិល្បៈ ឬតាមគ្រប់គ្រឿងផ្សាយព័ត៌មានផ្សេងទៀត តាមការជ្រើសរើសរបស់កុមារ ។

២. ការប្រើប្រាស់សិទ្ធិនេះ អាចស្ថិតក្រោមការរឹតត្បិតខ្លះបាន លុះត្រាតែការរឹតត្បិតទាំងនេះ ត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយច្បាប់ និងមានលក្ខណៈចាំបាច់ដូចខាងក្រោម :

(ក) ដើម្បីគោរពសិទ្ធិ និងកិត្តិនាមរបស់អ្នកដទៃ ឬ

(ខ) ដើម្បីការពារសន្តិសុខជាតិ ឬសណ្តាប់ធ្នាប់ សុខភាព ឬសីលធម៌សាធារណៈ ។

មាត្រា ១៤

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវគោរពសិទ្ធិកុមារក្នុងការមានសេរីភាពគិតគូរ សេរីភាពខាងសតិសម្បជញ្ញៈ និងសេរីភាពខាងសាសនា ។

២. រដ្ឋភាគីត្រូវគោរពសិទ្ធិនិងករណីយកិច្ចរបស់ឪពុកម្តាយ និងបើសមស្របអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់របស់កុមារ ក្នុងការនាំផ្លូវកុមារឱ្យប្រើប្រាស់សិទ្ធិកុមារ ស្របតាមសមត្ថភាពរីកចំរើនទៅមុខរបស់កុមារ ។

៣. សេរីភាពសម្តែងសាសនា ឬជំនឿរបស់កុមារ អាចស្ថិតក្រោមការរឹតត្បិតបាន ដរាបណាមានបញ្ញត្តិដោយច្បាប់ និងចាំបាច់ដើម្បីការពារសុវត្ថិភាព សណ្តាប់ធ្នាប់ សុខភាពនិងសីលធម៌សាធារណៈ ឬសិទ្ធិ និងសេរីភាពមូលដ្ឋានរបស់អ្នកដទៃ ។

មាត្រា ១៥

១. រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់សិទ្ធិកុមារមានសេរីភាពខាងសមាគមនិងមានសេរីភាពប្រជុំដោយសន្តិវិធី។

២. ការប្រើប្រាស់សិទ្ធិទាំងនេះ អាចស្ថិតក្រោមការរឹតត្បិតបាន លុះត្រាតែមានបញ្ញត្តិដោយច្បាប់ និងភាពចាំបាច់ក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីអត្ថប្រយោជន៍នៃសន្តិសុខជាតិ ឬសុវត្ថិភាពសាធារណៈ ឬសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬដើម្បីការពារសុខភាព ឬសីលធម៌សាធារណៈ ឬដើម្បីការពារសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ ។

មាត្រា ១៦

១. គ្មានកុមារណាម្នាក់ ត្រូវស្ថិតក្រោមការជ្រៀតជ្រែកតាមអំពើចិត្ត ឬដោយខុសច្បាប់ក្នុងជីវិតឯកជន គ្រួសារ លំនៅដ្ឋាន ឬការឆ្លើយឆ្លងរបស់កុមារ និងគ្មានកុមារណាម្នាក់ ត្រូវស្ថិតក្រោមការបំពារបំពានដោយខុសច្បាប់ លើកិត្តិយស និងកិត្តិនាមរបស់ខ្លួនឡើយ ។

២. កុមារមានសិទ្ធិទទួលបានការការពារដោយច្បាប់ ប្រឆាំងនឹងការជ្រៀតជ្រែក ឬការបំពារបំពានទាំងនេះ ។

មាត្រា ១៧

រដ្ឋភាគី ទទួលស្គាល់សារសំខាន់នៃមុខងារផ្សព្វផ្សាយតាមប្រព័ន្ធឃោសនា និងត្រូវធានាឱ្យកុមារមានសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន និងឯកសារពីប្រភពផ្សេងៗរបស់ជាតិ និងអន្តរជាតិ ជាពិសេស ព័ត៌មាន និងទិន្នន័យ ដែលសំដៅលើកស្ទួយសុខុមាលភាពខាងសង្គម ស្មារតី និងសីលធម៌របស់កុមារ ព្រមទាំងសុខភាពផ្នែករាងកាយ និងសតិបញ្ញារបស់កុមារ ។ ក្នុងទិសដៅនេះ រដ្ឋភាគីត្រូវ :

(ក) ជំរុញប្រព័ន្ធឃោសនា ឱ្យផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងឯកសារ បង្ហាញពីអត្ថប្រយោជន៍ខាងសង្គម និងវប្បធម៌ដល់កុមារ និងស្របតាមស្មារតីនៃមាត្រា២៩ ។

(ខ) ជំរុញសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ដើម្បីផលិត ផ្លាស់ប្តូរ និងផ្សាយព័ត៌មាន និងឯកសារដែលចេញមកពីប្រភពប្លែកៗគ្នាខាងវប្បធម៌ជាតិ និងអន្តរជាតិ ។

(គ) ជំរុញការផលិត និងការផ្សព្វផ្សាយសៀវភៅសម្រាប់កុមារ ។

(ឃ) ជំរុញប្រព័ន្ធឃោសនា ឱ្យគិតគូរជាពិសេសដល់សេចក្តីត្រូវការផ្នែកភាសារបស់កុមារដែលជាសមាជិកក្រុមជនជាតិភាគតិច ឬជាសមាជិកជនអន្តោប្រវេសន៍ ។

(ង) ជំរុញការកសាងគោលការណ៍ដឹកនាំសមស្រប សំដៅការពារកុមារឱ្យផុតពីព័ត៌មាន និងឯកសារដែលបំផ្លាញសុខុមាលភាពកុមារ ដោយយោងទៅលើបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា១៣ និងមាត្រា១៨ ។

មាត្រា ១៨

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវប្រឹងប្រែងឱ្យអស់ពីលទ្ធភាព ដើម្បីធានាការទទួលស្គាល់គោលការណ៍ ដែលថា ឪពុកម្តាយទាំងពីរមានតួនាទីរួមក្នុងការចិញ្ចឹមបីបាច់ និងធ្វើឱ្យកុមារមានការអភិវឌ្ឍន៍ ។ តួនាទីបឋមក្នុងការចិញ្ចឹមបីបាច់កុមារ និងធ្វើឱ្យកុមារមានការអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវស្ថិតនៅលើឪពុកម្តាយ ឬបើពុំនោះទេតំណាងស្របច្បាប់របស់កុមារ ។ ពួកគេនេះត្រូវគិតមុនបង្អស់ដល់ផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ ។

២. ដើម្បីធានា និងលើកស្ទួយសិទ្ធិដូចចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្តល់ជំនួយសមស្របដល់ឪពុកម្តាយ និងអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់របស់កុមារ ដើម្បីបំពេញតួនាទីចិញ្ចឹមអប់រំកុមារ និងធានាដល់ការបង្កើតឱ្យមានស្ថាប័ន គ្រឹះស្ថាន និងភ្នាក់ងារទទួលបន្ទុកថែទាំកុមារ ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប ធានាដល់កុមារដែលមានឪពុកម្តាយជាអ្នកធ្វើការ នូវសិទ្ធិទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីភ្នាក់ងារ និងគ្រឹះស្ថានគាំពារកុមារ ដែលកុមារអាចទទួល ។

មាត្រា ១៩

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របខាងនិតិបញ្ញត្តិ រដ្ឋបាល សង្គមកិច្ច និងខាងអប់រំ ដើម្បីការពារកុមារពីគ្រប់ទម្រង់នៃអំពើហិង្សា ការធ្វើឱ្យរបួស ឬការបៀតបៀនលើរាងកាយ ឬលើផ្លូវចិត្ត ការបោះបង់ចោល ឬការមិនអើពើ ការធ្វើបាប ឬការកេងប្រវ័ញ្ច រួមទាំងការបៀតបៀនខាងផ្លូវភេទ ក្នុងកំឡុងពេលដែលកុមារស្ថិតនៅក្រោមការចិញ្ចឹមបីបាច់របស់ឪពុកម្ដាយទាំងពីរ ឬឪពុក ឬម្ដាយ ឬអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់ ឬបុគ្គលផ្សេងទៀត ដែលមានភារៈថែទាំកុមារ ។

២. វិធានការការពារទាំងនេះ បើសមស្រប គួរបញ្ចូលនីតិវិធីដែលសក្តិសិទ្ធ ដើម្បីស្ថាបនាកម្មវិធីសង្គម ដែលផ្តល់ការគាំទ្រចាំបាច់ដល់កុមារ និងអ្នកដែលមានភារៈថែទាំកុមារ និងដើម្បីបង្ការតាមទម្រង់ផ្សេងៗ និងដើម្បីសំគាល់ភិនភាគ រាយការណ៍ បញ្ជូលព័ត៌មាន ស៊ើបអង្កេត គិតគូរ និងតាមដានលើរាល់ករណីនៃការធ្វើបាបកុមារ ដូចលើកឡើងខាងលើ និងបើសមស្រប ដើម្បីកិច្ចអន្តរាគមន៍ពីតុលាការ ។

មាត្រា ២០

១. កុមារ ដែលត្រូវបានដកចេញជាបណ្តោះអាសន្ន ឬជាអចិន្ត្រៃយ៍ ពីមជ្ឈដ្ឋានគ្រួសាររបស់ខ្លួន ឬដែលផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ មិនអាចបណ្តោយឱ្យរស់នៅក្នុងមជ្ឈដ្ឋាននេះបាន មានសិទ្ធិទទួលការការពារ និងជំនួយឧបត្ថម្ភពិសេសពីរដ្ឋ ។

២. រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថែទាំកុមារខាងលើនេះ តាមជម្រើសផ្សេងៗស្របតាមច្បាប់ជាតិរបស់ខ្លួន ។

៣. ការថែទាំនេះ អាចរាប់បញ្ចូលជាអាទិ៍ ការដាក់កុមារឱ្យគេទទួលចញ្ចឹម កាហ្វាឡានៃច្បាប់អ៊ីស្លាម ការសុំកូន ឬបើសិនជាចាំបាច់ ការដាក់កុមារក្នុងស្ថាប័នសមស្រប ដើម្បីថែទាំកុមារ ។ នៅពេលពិចារណារកដំណោះស្រាយ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ ការចាំបាច់ឱ្យមានការអប់រំកុមារ និងលើការអប់រំខាងជាតិពន្ធុ សាសនា វប្បធម៌ និងភាសារបស់កុមារ ។

មាត្រា ២១

១. រដ្ឋភាគីដែលទទួលស្គាល់ និង / ឬអនុញ្ញាតឱ្យមានប្រព័ន្ធសុំកូន ត្រូវធានាថា ផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ ត្រូវស្ថិតក្នុងការពិចារណាខ្ពស់បំផុតក្នុងវិស័យនេះ ហើយរដ្ឋភាគីត្រូវ :

(ក) ធានាថា សុំកូនអនុញ្ញាតបានតែដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចជាអ្នកសម្រេច ស្របតាមច្បាប់ និងនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធ និងផ្អែកលើមូលដ្ឋានព័ត៌មានចំៗ និងគួរជឿទុកចិត្តទាក់ទងនឹងករណីនេះ និងធានាថា សុំកូនអាចអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើ ដោយគិតពីស្ថានភាពកុមារទាក់ទងនឹងឪពុកម្ដាយ ញាតិសន្តាន ឬ

អាណាព្យាបាលស្របច្បាប់ និងបើចាំបាច់ ត្រូវធានាថា ជនពាក់ព័ន្ធបានដឹង និងបានសុខចិត្តចំពោះសុំកូន ដោយផ្អែកលើការផ្តល់គំនិតប្រឹក្សាចាំបាច់នានា ។

(ខ) ទទួលស្គាល់ថា សុំកូនទៅក្រៅប្រទេស និងអាចពិចារណាថាជាជម្រើសថែទាំកុមារបាន លុះត្រាតែកុមារនៅក្នុងប្រទេសកំណើតរបស់ខ្លួន មិនអាចដាក់ឱ្យគ្រួសារណាមួយចិញ្ចឹម ឬសុំយកទៅចិញ្ចឹម ឬដាក់ឱ្យថែទាំក្នុងលក្ខណៈសមរម្យបាន ។

(គ) ធានាថា កុមារពាក់ព័ន្ធនឹងសុំកូនទៅបរទេស បានទទួលការធានា និងបទដ្ឋានដូចគ្នា នឹងការធានា និងបទដ្ឋានដែលមានស្រាប់ក្នុងករណីសុំកូនក្នុងស្រុក ។

(ឃ) ចាត់វិធានការសមស្របនានា ដើម្បីធានាក្នុងករណីសុំកូនទៅបរទេសថា ការផ្ទេរភារៈចិញ្ចឹមកូន មិនបង្កឱ្យមានការរកប្រាក់ចំណូលមិនត្រឹមត្រូវ សម្រាប់បុគ្គលពាក់ព័ន្ធក្នុងរឿងនេះឡើយ ។

(ង) ត្រូវលើកស្ទួយទិសដៅនៃមាត្រានេះ តាមការធ្វើកិច្ចសម្រុះសម្រួល ឬចុះកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី ឬពហុភាគី តាមករណីនីមួយៗ និងប្រឹងប្រែងក្នុងក្របខ័ណ្ឌនេះ ដើម្បីធានាថា ការផ្ទេរភារៈចិញ្ចឹមកុមារទៅបរទេស ត្រូវបានអនុវត្តដោយអាជ្ញាធរ ឬអង្គការមានសមត្ថកិច្ច ។

មាត្រា ២២

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របដើម្បីធានាថា កុមារដែលស្វះស្វែងរកឋានៈជាជនភៀសខ្លួន ឬដែលត្រូវបានចាត់ទុកជាជនភៀសខ្លួន ស្របតាមច្បាប់ និងនីតិវិធីអន្តរជាតិ ឬជាតិដែលពាក់ព័ន្ធទោះដោយម្នាក់ឯងក្តី ឬរួមដំណើរដោយឪពុកម្តាយ ឬជនផ្សេងទៀតក្តី ត្រូវទទួលបានការការពារ និងជំនួយមនុស្សធម៌សមស្រប ដើម្បីអាស្រ័យផលសិទ្ធិពាក់ព័ន្ធ ដូចមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ និងក្នុងលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ឬមនុស្សធម៌ ដែលរដ្ឋទាំងនោះជាភាគី ។

២. ក្នុងទិសដៅនេះ រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្តល់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការដល់ការប្រឹងប្រែងទាំងអស់ ដែលធ្វើឡើងដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ និងអង្គការអន្តររដ្ឋាភិបាល ឬអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលមានសមត្ថកិច្ចសហការជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីការពារ និងជួយឧបត្ថម្ភកុមារដែលស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នានេះ និងដើម្បីស្វែងរកឪពុកម្តាយ ឬសមាជិកគ្រួសារផ្សេងទៀតរបស់កុមារភៀសខ្លួន ដើម្បីបានមកនូវព័ត៌មានចាំបាច់សម្រាប់កុមារ បានជួបជុំគ្រួសារខ្លួនឡើងវិញ ។ បើរកមិនឃើញឪពុកម្តាយ ឬសមាជិកណាម្នាក់នៃគ្រួសាររបស់កុមារទេ កុមារត្រូវបានទទួលការការពារដូចគ្នានឹងកុមារផ្សេងទៀតដែលបាត់បង់មជ្ឈដ្ឋានគ្រួសាររបស់ខ្លួនជាស្ថាពរ ឬជាបណ្តោះអាសន្ន ដោយហេតុផលដូចចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ២៣

១. រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់ថា កុមារពិការខាងសតិបញ្ញា ឬរាងកាយ ត្រូវមានជីវភាពពេញលេញ និងសមរម្យ ក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌ ដែលធានាដល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់កុមារ លើកស្ទួយសេចក្តីទុកចិត្តលើខ្លួនឯងរបស់កុមារ និងសម្រួលឱ្យកុមារ ចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងជីវភាពសហគមន៍ ។

២. រដ្ឋភាគី ទទួលស្គាល់សិទ្ធិទទួលបានការថែទាំពិសេសរបស់កុមារពិការ និងត្រូវជំរុញ និងធានាផ្តល់ តាមធនធានដែលមាន ឱ្យដល់កុមារពិការ និងអ្នកដែលមានភារៈថែទាំកុមារ នូវជំនួយឧបត្ថម្ភតាមការស្នើសុំ និងសមស្របទៅនឹងស្ថានភាពកុមារ និងស្ថានភាពឪពុកម្តាយកុមារ ឬអ្នកផ្សេងទៀតដែលទទួលថែទាំកុមារ ។

៣. ដោយទទួលស្គាល់ នូវសេចក្តីត្រូវការពិសេសរបស់កុមារពិការ ជំនួយឧបត្ថម្ភដែលផ្តល់ស្របតាមកថាខណ្ឌ២នៃមាត្រានេះ ត្រូវធ្វើដោយឥតគិតថ្លៃ រៀងរាល់លើកដែលអាចធ្វើទៅបាន ដោយយោងទៅលើប្រភពធនធានហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឪពុកម្តាយកុមារ ឬអ្នកដែលទទួលថែទាំកុមារ ។ ជំនួយឧបត្ថម្ភ ត្រូវគ្រោងផ្តល់ឱ្យកុមារពិការ មានសិទ្ធិទទួល និងទទួលជាក់ស្តែងនូវការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាល សេវាថែទាំសុខភាព សេវាស្តារនីតិសម្បទា ការបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីរកការងារធ្វើ និងឱកាសលំហែកាយដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ឱ្យកុមារ សម្រេចបាននូវការរួមរស់ក្នុងសង្គមឡើងវិញដ៏ពេញលេញបំផុត តាមដែលអាចធ្វើបាន និងសម្រេចបានការអភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិកលក្ខណៈ រួមមានការអភិវឌ្ឍន៍ខាងវប្បធម៌ និងស្មារតីរបស់គេផង ។

៤. ក្នុងស្មារតីនៃសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ រដ្ឋភាគីត្រូវជំរុញឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានសមស្របស្តីពីការថែទាំបង្ការសុខភាព និងការព្យាបាលតាមបែបវេជ្ជសាស្ត្រ ចិត្តសាស្ត្រ និងតាមដំណើរអាការៈក្នុងខ្លួននៃកុមារពិការ រួមមានការផ្សព្វផ្សាយ និងទទួលព័ត៌មានស្តីពីវិធីនៃការស្តារនីតិសម្បទារ ការអប់រំ និងសេវាខាងវិជ្ជាជីវៈផង ក្នុងទិសដៅឱ្យរដ្ឋភាគីអាចបង្កើនសមត្ថភាព និងការប៉ិនប្រសប់របស់ខ្លួន និងពង្រីកបទពិសោធន៍របស់ខ្លួនក្នុងវិស័យនេះ ។ ក្នុងចំណុចនេះ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស លើសេចក្តីត្រូវការនៃប្រទេសដែលកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។

មាត្រា ២៤

១. រដ្ឋភាគី ទទួលស្គាល់សិទ្ធិកុមារក្នុងការទទួលបានកម្រិតខ្ពស់បំផុតនៃសុខភាព តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ព្រមទាំងសម្ភារៈរូបវ័ន្តសម្រាប់ការព្យាបាលជំងឺ និងស្តារសុខភាព ។ រដ្ឋភាគី ត្រូវប្រឹងប្រែងធានាឱ្យបានថា គ្មានកុមារណាម្នាក់ត្រូវបានដកសិទ្ធិឡើយ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់ចែងអនុវត្តឱ្យបានពេញលេញនូវសិទ្ធិខាងលើនេះ និងជាពិសេស ត្រូវចាត់

វិធានការសមស្រប ដើម្បី :

(ក) បន្ថយមរណភាពនៃទារក និងកុមារ ។

(ខ) ធានាផ្តល់ដល់កុមារទាំងអស់ នូវជំនួយសុខាភិបាល និងការថែទាំសុខភាពចាំបាច់នានា ដោយផ្តោតជាពិសេសលើការអភិវឌ្ឍន៍ ការថែទាំសុខភាពបឋម ។

(គ) កំចាត់រោគ និងកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ រួមទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌថែទាំសុខភាពបឋមផង ជាអាទិ៍ តាមរយៈការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិជ្ជាដែលមានស្រាប់ និងតាមរយៈការផ្គត់ផ្គង់អាហារូបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ និងទឹកស្អាត ដោយគិតពីគ្រោះថ្នាក់ និងភយន្តរាយនៃភាពកខ្វក់ផ្នែកបរិស្ថាន ។

(ឃ) ធានាឱ្យមាតាទាំងឡាយទទួលបានការថែទាំសុខភាពសមស្រប មុនពេលនិងក្រោយពេលសម្រាលកូន ។

(ង) ធានាឱ្យគ្រប់ផ្នែកនៃសង្គម ជាពិសេសឪពុកម្តាយនិងកុមារ បានទទួលព័ត៌មាន មានសិទ្ធិទទួលការអប់រំ និងទទួលបានការឧបត្ថម្ភក្នុងការប្រើប្រាស់ចំណេះដឹង មូលដ្ឋានស្តីពីសុខភាព និងអាហារូបត្ថម្ភកុមារ ប្រយោជន៍នៃការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ អនាម័យរាងកាយ និងអនាម័យបរិស្ថាន និងការបង្ការគ្រោះថ្នាក់ ។

(ច) បង្កើតការថែទាំសុខភាពដោយការបង្ការ ផ្តល់ការណែនាំដល់ឪពុកម្តាយ ការអប់រំ និងសេវាស្តីពីផែនការគ្រួសារ ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសំគិសិទ្ធិ និងសមស្រប ដើម្បីលុបបំបាត់រាល់ការអនុវត្តន៍ជាប្រពៃណី ដែលប៉ះពាល់ដល់សុខភាពកុមារ ។

៤. រដ្ឋភាគី សន្យាលើកស្ទួយ និងលើទឹកចិត្តដល់សហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ដើម្បីធ្វើឱ្យសម្រេចឱ្យបានពេញលេញជាលំដាប់នូវសិទ្ធិ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ក្នុងមាត្រានេះ ។ ចំពោះបញ្ហានេះ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើសេចក្តីត្រូវការនៃប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។

មាត្រា ២៥

រដ្ឋភាគី ទទួលស្គាល់ថា កុមារដែលត្រូវបានដាក់ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឱ្យស្ថិតក្នុងភារៈចិញ្ចឹមថែទាំការពារ ឬព្យាបាលសុខភាពរាងកាយ ឬសតិបញ្ញា មានសិទ្ធិទទួលបានការពិនិត្យមើលជាទៀងទាត់ នូវការថែទាំខ្លួន និងគ្រប់ស្ថានភាពផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្ទេរភារៈចិញ្ចឹម ។

មាត្រា ២៦

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់កុមារគ្រប់រូប ក្នុងការទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីសន្តិសុខសង្គម រួមមាន កិច្ចធានារ៉ាប់រងសង្គមផង និងត្រូវចាត់វិធានការចាំបាច់ ដើម្បីធ្វើឱ្យសម្រេចឱ្យបាន នូវការប្រើប្រាស់ឱ្យបានពេញលេញនូវសិទ្ធិនេះ ស្របតាមច្បាប់ក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ។

២. ផលប្រយោជន៍ទាំងនេះ បើសមស្រប ត្រូវតែផ្ដល់ឱ្យដោយគិតតាមធនធាន និងស្ថានភាពរបស់កុមារ និងអ្នកដែលមានភារៈចិញ្ចឹមបីបាច់កុមារ ព្រមទាំងការពិចារណាផ្សេងទៀត ពាក់ព័ន្ធនឹងការស្នើសុំផលប្រយោជន៍ ដែលធ្វើឡើងដោយកុមារ ឬក្នុងនាមកុមារ ។

មាត្រា ២៧

១. រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់កុមារគ្រប់រូប ក្នុងការមានកម្រិតជីវភាពគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍រាងកាយ សតិបញ្ញា ស្មារតី សីលធម៌ និងសង្គមរបស់កុមារ ។

២. ឪពុកម្ដាយ ឬអ្នកផ្សេងទៀតដែលទទួលបន្ទុកលើកុមារ គឺជាអ្នកទទួលខុសត្រូវទីមួយ ក្នុងការធានាឱ្យមាន តាមលទ្ធភាព និងសមត្ថភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ខ្លួន នូវលក្ខខណ្ឌនៃការរស់នៅដែលចាំបាច់សម្រាប់ការរីកលូតលាស់របស់កុមារ ។

៣. រដ្ឋភាគី ដោយយោងតាមស្ថានភាពជាតិ និងក្នុងកម្រិតមធ្យោបាយរបស់ខ្លួន ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របនានា ដើម្បីជួយឧបត្ថម្ភដល់ឪពុកម្ដាយ និងអ្នកផ្សេងទៀត ដែលទទួលបន្ទុកលើកុមារ ដើម្បីអនុវត្តសិទ្ធិនេះ ហើយក្នុងករណីចាំបាច់ ត្រូវឧបត្ថម្ភសម្ភារៈ និងផ្ដល់កម្មវិធីគាំទ្រនានា ជាពិសេស ទាក់ទងនឹងចំណីអាហារ សំលៀកបំពាក់ និងកន្លែងស្នាក់នៅ ។

៤. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប ដើម្បីទារឱ្យបាននូវជំនួយឧបត្ថម្ភសម្រាប់កូនពីឪពុកម្ដាយ ឬពីបុគ្គលផ្សេងទៀត ដែលទទួលបន្ទុកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់កុមារ ទាំងនៅក្នុងប្រទេស ទាំងនៅក្រៅប្រទេស ។ ជាពិសេស បើអ្នកទទួលបន្ទុកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់កុមារ រស់នៅក្នុងប្រទេសផ្សេងពីប្រទេសរបស់កុមារ រដ្ឋភាគី ត្រូវជំរុញឱ្យមានការចូលជាសមាជិកនៃកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ឬការកិច្ចព្រមព្រៀងបែបនេះ ព្រមទាំងការអនុម័ត ការរៀបចំសមស្របផ្សេងៗទៀត ។

មាត្រា ២៨

១. រដ្ឋភាគី ទទួលស្គាល់សិទ្ធិកុមារទទួលការអប់រំ ហើយដើម្បីអនុវត្តសិទ្ធិនេះឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងជាលំដាប់ និងផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃឱកាសស្មើភាព រដ្ឋភាគីត្រូវ ៖

(ក) ធ្វើឱ្យការអប់រំកម្រិតបឋមមានលក្ខណៈជាកាតព្វកិច្ច និងឥតបង់ថ្លៃសម្រាប់គ្រប់គ្នា ។

(ខ) ជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍ទម្រង់ផ្សេងៗនៃការអប់រំកម្រិតមធ្យម រួមមានការអប់រំចំណេះទូទៅ និងវិជ្ជាជីវៈផង បើកទូលាយដល់កុមារគ្រប់រូប និងចាត់វិធានការសមស្របនានា មានជាអាទិ៍ ការបង្កើតការអប់រំឥតបង់ថ្លៃ និងការផ្តល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុក្នុងករណីចាំបាច់ ។

(គ) ធានា តាមគ្រប់មធ្យោបាយសមស្រប ឱ្យមានការអប់រំជាន់ខ្ពស់សម្រាប់មនុស្សទាំងអស់ ដោយយកសមត្ថភាពជាមូលដ្ឋាន ។

(ឃ) បើកទូលាយឱ្យកុមារទាំងអស់បានទទួលព័ត៌មាននិងការណែនាំស្តីពីការអប់រំ និងវិជ្ជាជីវៈ។

(ង) ចាត់វិធានការជំរុញឱ្យមានការចូលរៀនទៀងទាត់ និងការចុះថយនៃអត្រាបោះបង់ចោលការសិក្សា ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប ដើម្បីធានាថា វិន័យសាលាត្រូវបានអនុវត្តក្នុងបែបផែនស្របនឹងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់កុមារ និងស្របតាមអនុសញ្ញានេះ ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវលើកស្ទួយ និងលើកទឹកចិត្ត ដល់សហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ក្នុងវិស័យអប់រំជាពិសេស ដើម្បីរួមចំណែក លុបបំបាត់ភាពអវិជ្ជា និងអនក្ខរភាពទូទាំងពិភពលោក និងដើម្បីសម្រួលសិទ្ធិទទួលបាននូវចំណេះដឹងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេស និងវិធីបង្រៀនបែបទំនើប ។ ក្នុងបញ្ហានេះត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើសេចក្តីត្រូវការ របស់ប្រទេសដែលកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។

មាត្រា ២៩

១. រដ្ឋភាគីយល់ស្របថា ការអប់រំកុមារត្រូវតែឆ្ពោះទៅរក :

(ក) ការអភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិកលក្ខណៈ ទេពកោសល្យ សមត្ថភាពកាយ និងសតិបញ្ញារបស់កុមារឱ្យដល់សក្តានុពលភាពពេញទំហឹងបំផុតរបស់កុមារ ។

(ខ) ការបណ្តុះគំនិតដល់កុមារឱ្យគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន និងគោលការណ៍ទាំងឡាយ ដែលមានចែងនៅក្នុងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ។

(គ) ការបណ្តុះគំនិតដល់កុមារ ឱ្យចេះគោរពឪពុកម្តាយ អត្តសញ្ញាណ ភាសា និងតម្លៃនៃវប្បធម៌របស់ពួកគេ ការគោរពតម្លៃជាតិនៃប្រទេសដែលកុមារកំពុងរស់នៅ ការគោរពតម្លៃជាតិនៃប្រទេសដើមកំណើតរបស់កុមារ និងគោរពអារ្យធម៌នានា ខុសពីអារ្យធម៌ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់កុមារ ។

(ឃ) ការបណ្តុះបណ្តាលកុមារសម្រាប់ការរស់នៅប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវក្នុងសង្គមសេរី ក្នុងស្មារតីយោគយល់គ្នា សន្តិភាព អត់ឱនឱ្យគ្នា ស្មើភាពរវាងភេទ និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិទាំងអស់ ក្រុមជាតិពន្ធុ ជនជាតិ និងសាសនា និងជនអន្តោប្រវេសន៍ ។

(ង) ការបណ្តុះគំនិតដល់កុមារឱ្យគោរពបរិស្ថានធម្មជាតិ ។

២. គ្មានផ្នែកណាមួយនៃមាត្រានេះ ឬមាត្រា២៨ ត្រូវបានយកមកបកស្រាយ ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ ដល់សេរីភាពរបស់រូបវន្តបុគ្គល ឬនិតិបុគ្គល ក្នុងការបង្កើត និងដឹកនាំគ្រឹះស្ថានសិក្សាឡើយ ឱ្យតែការ ប្រតិបត្តិគោលការណ៍ដែលមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ និងការអប់រំដែលផ្តល់ក្នុងគ្រឹះស្ថានទាំង នោះ ស្របតាមបទដ្ឋានអប្បបរមា តាមការកំណត់របស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ៣០

នៅក្នុងរដ្ឋដែលមានជនភាគតិចខាងជាតិពន្ធុ សាសនាឬភាសា ឬជនអន្តោប្រវេសន៍ កុមារជាសមាជិក នៃជនភាគតិច ឬជនអន្តោប្រវេសន៍នេះ មិនត្រូវទទួលរងនូវការដកហូតសិទ្ធិមានជីវភាពវប្បធម៌ សិទ្ធិបង្រៀន និងប្រតិបត្តិសាសនា ឬប្រើភាសាផ្ទាល់ខ្លួន ដោយរួមជាមួយសមាជិកផ្សេងទៀតនៃក្រុមរបស់ខ្លួនឡើយ ។

មាត្រា ៣១

១. រដ្ឋភាគី ទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់កុមារ ក្នុងការសម្រាក និងលំហែកាយ ចូលរួមក្នុងការសម្តែង និងក្នុងសកម្មភាពលេងកំសាន្តផ្សេងៗ សមស្របតាមអាយុរបស់កុមារ និងចូលរួមដោយសេរីក្នុងជីវភាព វប្បធម៌ និងសិល្បៈ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវគោរព និងលើកស្ទួយសិទ្ធិរបស់កុមារ ក្នុងការចូលរួមយ៉ាងពេញលេញក្នុង ជីវភាពវប្បធម៌ និងសិល្បៈ និងត្រូវជំរុញឱ្យមានការផ្តល់ឱកាសសមស្រប និងស្មើភាព សម្រាប់សកម្ម ភាពវប្បធម៌ សិល្បៈ លេងកំសាន្ត និងលំហែកាយ ។

មាត្រា ៣២

១. រដ្ឋភាគី ទទួលស្គាល់សិទ្ធិការពារកុមារ ប្រឆាំងការកេងប្រវ័ញ្ចសេដ្ឋកិច្ច និងការឱ្យធ្វើការ ងារប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ ឬដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ការសិក្សារបស់កុមារ ឬដែលអាចបំផ្លាញសុខភាព ឬការអភិវឌ្ឍន៍រាងកាយ សតិបញ្ញា ស្មារតី សីលធម៌ ឬសង្គមរបស់កុមារ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការខាងនីតិបញ្ញត្តិ រដ្ឋបាល សង្គម និងការអប់រំ ដើម្បីធានាដល់

ការអនុវត្តន៍មាត្រានេះ ។ ក្នុងទិសដៅនេះ និងយោងតាមបទបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិផ្សេងទៀត រដ្ឋភាគី ជាពិសេស :

(ក) ត្រូវកំណត់អាយុអប្បបរមាមួយ ឬអាយុអប្បបរមាច្រើនសម្រាប់ចូលធ្វើការ ។

(ខ) ត្រូវចែងបទបញ្ញាសមស្របស្តីពីម៉ោងពេល និងល័ក្ខខ័ណ្ឌការងារ ។

(គ) ត្រូវកំណត់ទោស ឬទណ្ឌកម្មសមស្របផ្សេងទៀត ដើម្បីធានាដល់ការអនុវត្តន៍ស័ក្តិសិទ្ធិនូវមាត្រានេះ ។

មាត្រា ៣៣

រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប រួមបញ្ចូលទាំងវិធានការខាងនីតិបញ្ញត្តិ រដ្ឋបាល សង្គម និងការអប់រំ ដើម្បីការពារកុមារឱ្យផុតពីការប្រើប្រាស់ខុសច្បាប់នូវថ្នាំញៀន និងសារជាតិប្រែប្រួលស្មារតី ដូចមានកំណត់ក្នុងសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិនានា ទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ និងដើម្បីទប់ស្កាត់ការប្រើប្រាស់កុមារក្នុងការផលិត និងការជួញដូរខុសច្បាប់នូវសារជាតិទាំងនេះ ។

មាត្រា ៣៤

រដ្ឋភាគី សន្យាការពារកុមារឱ្យផុតពីគ្រប់ទម្រង់នៃអាជីវកម្មផ្លូវភេទ និងហឹង្សាផ្លូវភេទ ។ ក្នុងទិសដៅទាំងនេះ រដ្ឋភាគី ជាពិសេស ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របនានាក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាតិ ក្របខ័ណ្ឌទ្វេភាគី និងពហុភាគី ដើម្បីទប់ស្កាត់ :

(ក) ការអូសទាញ ឬការបង្ខិតបង្ខំកុមារ ឱ្យចូលរួមសកម្មភាពខុសច្បាប់ខាងផ្លូវភេទ ។

(ខ) ការប្រើប្រាស់កុមារក្នុងអាជីវកម្មពេស្យាកម្ម ឬប្រព្រឹត្តដោយខុសច្បាប់ ខាងផ្លូវភេទផ្សេងទៀត ។

(គ) ការប្រើប្រាស់កុមារជាអាជីវកម្មក្នុងការសម្តែងកាមសាស្ត្រ ឬផលិតសម្ភារៈកាមសាស្ត្រ ។

មាត្រា ៣៥

រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាតិ ទ្វេភាគី និងពហុភាគី ដើម្បីទប់ស្កាត់ការចាប់ពង្រត់ ការលក់ដូរ ឬការជួញដូរកុមារ ទោះក្នុងគោលបំណងអ្វី ឬទម្រង់ណាក៏ដោយ ។

មាត្រា ៣៦

រដ្ឋភាគី ត្រូវការពារកុមារប្រឆាំងនឹងទម្រង់ផ្សេងទៀតនៃអាជីវកម្ម ដែលប៉ះពាល់ដល់គ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃសុខុមាលភាពរបស់កុមារ ។

មាត្រា ៣៧

រដ្ឋភាគី ធានាថា :

(ក) គ្មានកុមារណាម្នាក់ ត្រូវទទួលរងទារុណកម្ម ឬការប្រព្រឹត្តទៅលើខ្លួន ឬការផ្តន្ទាទោសឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាបឡើយ។ ទោសប្រហារជីវិត ឬដាក់គុកអស់មួយជីវិត ដោយគ្មានលទ្ធភាពដោះលែង មិនត្រូវដាក់ចំពោះបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តដោយមនុស្សមានអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំឡើយ ។

(ខ) គ្មានកុមារណាម្នាក់ ត្រូវបានដកហូតសេរីភាពដោយខុសច្បាប់ ឬតាមអំពើចិត្តឡើយ ។ ការចាប់ខ្លួន ការឃុំខ្លួន ឬការដាក់ពន្ធនាគារកុមារ ត្រូវធ្វើស្របតាមច្បាប់ និងត្រូវប្រើសម្រាប់តែវិធានការចុងក្រោយ និងសម្រាប់រយៈពេលខ្លីបំផុត ។

(គ) កុមារណាដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាព ត្រូវទទួលបានការគិតគូរប្រកបដោយមនុស្សធម៌ ដោយការគោរពចំពោះសេចក្តីថ្លៃថ្នូរជាប់ពីកំណើតរបស់មនុស្ស និងគិតដល់សេចក្តីត្រូវការរបស់មនុស្សក្នុងវ័យកុមារ ។ ជាពិសេស កុមារទាំងអស់ដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាព ត្រូវដាក់ឱ្យនៅដោយឡែកពីមនុស្សពេញវ័យ លើកលែងតែផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ មិនតម្រូវឱ្យធ្វើដូច្នេះ ហើយកុមារទាំងនេះត្រូវមានសិទ្ធិទាក់ទងជាមួយគ្រួសារខ្លួន តាមរយៈការឆ្លើយឆ្លង និងការជួបសួរសុខទុក្ខ លើកលែងតែក្នុងកាលៈទេសៈពិសេសចេញ ។

(ឃ) កុមារដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាព មានសិទ្ធិទទួលបានភ្លាមៗនូវជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងជំនួយសមស្របផ្សេងៗទៀត និងមានសិទ្ធិជំទាស់ភាពស្របច្បាប់នៃការដកហូតសេរីភាពខ្លួន ចំពោះមុខតុលាការ ឬអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឯករាជ្យ និងមិនលំអៀង និងមានសិទ្ធិទទួលបានសេចក្តីសម្រេចយ៉ាងឆាប់លើបណ្តឹងបែបនេះ ។

មាត្រា ៣៨

១. រដ្ឋភាគីសន្យាគោរព និងធានាឱ្យមានការគោរពបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិដែលអនុវត្តទៅលើរដ្ឋភាគីដែលមានជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ហើយពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វាល់វិធានការដែលអាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីធានាថា មនុស្សដែលមិនទាន់ដល់អាយុ១៥ឆ្នាំ មិនត្រូវចូលរួមដោយផ្ទាល់ក្នុងសង្គ្រាមឡើយ ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវជៀសវាងរើសមនុស្សដែលមានអាយុមិនទាន់ដល់១៥ឆ្នាំ ឱ្យចូលបំរើក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងការរើសទ័ព ក្នុងចំណោមមនុស្សដែលមានអាយុចាប់ពី ១៥ឆ្នាំឡើង ប៉ុន្តែមិនទាន់ដល់អាយុ១៨ឆ្នាំ រដ្ឋភាគី ត្រូវខំប្រឹងប្រែងជ្រើសរើសមនុស្សដែលមានអាយុច្រើនជាងគេបំផុតជាអាទិភាព ។

៤. ស្របទៅតាមកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋ ក្រោមច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ ដើម្បីការពារប្រជាពលរដ្ឋស៊ីវិលក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វាល់វិធានការដែលអាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីធានា និងថែទាំកុមារដែលប៉ះពាល់ដោយជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ។

មាត្រា ៣៩

រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វាល់វិធានការសមស្រប ដើម្បីជំរុញការស្តារកាយសម្បទា និងចិត្តសាស្ត្រឱ្យមានដូចដើមវិញ និងការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសង្គមវិញនូវកុមារដែលរងគ្រោះ : ដោយការបោះបង់ចោល អំពើអាជីវកម្ម ឬការបំពានដោយទារុណកម្ម ទម្រង់ណាមួយនៃការប្រព្រឹត្តកម្មទៅលើខ្លួន ឬការផ្តន្ទាទោសដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ឬដោយសារជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ។ ការស្តារ និងបញ្ចូលទៅក្នុងសង្គមវិញ ត្រូវស្ថិតក្នុងបរិយាកាសមួយដែលលើកស្ទួយសុខភាព ការគោរពតម្លៃខ្លួនឯង និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់កុមារ ។

មាត្រា ៤០

១. រដ្ឋភាគី ទទួលស្គាល់ថា កុមារដែលជាប់សង្ស័យ ជាប់ចោទ ឬដែលគេស្គាល់ថាបានល្មើសនឹងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ មានសិទ្ធិទទួលបានការគិតគូរឱ្យបានសមស្របទៅនឹងការលើកស្ទួយ ការយល់របស់កុមារអំពីសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងតម្លៃរបស់ខ្លួន ។ ការគិតបែបនេះ ពង្រឹងកុមារឱ្យចេះគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋានរបស់អ្នកដទៃ និងយកមកគិតនូវអាយុរបស់កុមារ ព្រមទាំងនូវសេចក្តីប្រាថ្នាចង់បញ្ចូលកុមារមកក្នុងសង្គមវិញ និងចង់ឱ្យកុមារមានតួនាទីស្ថាបនានៅក្នុងសង្គម ។

២. ក្នុងទិសដៅនេះ និងដោយគិតទៅនឹងបទបញ្ញត្តិនៃលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ រដ្ឋភាគីត្រូវធានា ជាពិសេសថា :

(ក) គ្មានកុមារណាម្នាក់ ត្រូវជាប់សង្ស័យ ជាប់ចោទ ឬទទួលស្គាល់ថាបានល្មើសនឹងច្បាប់

ព្រហ្មទណ្ឌដោយសារអំពើឬការខកខានដែលច្បាប់ជាតិ ឬច្បាប់អន្តរជាតិ មិនបានហាមឃាត់នៅពេលអំពើ ឬការខកខាននោះកើតឡើងឡើយ ។

(ខ) កុមារដែលជាប់សង្ស័យ ឬជាប់ចោទថាបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសនឹងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ យ៉ាងហោចណាស់ ត្រូវទទួលបាន នូវការធានាដូចតទៅ :

(i) ចាត់ទុកកុមារថាឥតទោស រហូតទាល់តែពិរុទ្ធភាពត្រូវបានបង្ហាញស្របតាមច្បាប់ ។

(ii) ប្រាប់កុមារភ្លាមៗ និងដោយផ្ទាល់ អំពីការចោទប្រកាន់មកលើខ្លួន ឬបើសមស្រប ប្រាប់តាមរយៈឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់របស់កុមារ និងផ្តល់ទីប្រឹក្សាខាងផ្លូវច្បាប់ ឬជំនួយសមស្របផ្សេងទៀត សម្រាប់ការរៀបចំ និងបង្ហាញនូវការការពារដល់កុមារ ។

(iii) ត្រូវជំនុំជំរះរឿងក្តីភ្លាមដោយអាជ្ញាធរ ឬតុលាការមានសមត្ថកិច្ច ឯករាជ្យ និងមិនលំអៀង ក្នុងសវនាការប្រកបដោយយុត្តិធម៌ សមស្របតាមច្បាប់ នៅចំពោះមុខទីប្រឹក្សាច្បាប់ ឬជំនួយសមស្របផ្សេងទៀត និងល្គឹកណាវាមិនផ្ទុយនឹងផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ ជាពិសេស ដោយយកមកគិតនូវអាយុ ឬស្ថានភាពរបស់កុមារ ឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់របស់កុមារ ។

(iv) មិនត្រូវទទួលរងការបង្ខិតបង្ខំឱ្យផ្តល់សក្ខីភាព ឬសារភាពកំហុសឡើយ ។ ត្រូវសួរចម្លើយ ឬឱ្យមានការសួរចម្លើយសាក្សីដាក់បន្ទុក និងត្រូវឱ្យមានការចូល និងការសួរចម្លើយសាក្សីដោះបន្ទុក ក្នុងនាមកុមារក្រោមលក្ខខណ្ឌសមភាព ។

(v) បើពិនិត្យឃើញថា បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសនឹងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ កុមារអាចសុំឱ្យអាជ្ញាធរដែលមានសមត្ថកិច្ច ឯករាជ្យ និងមិនលំអៀង ឬតុលាការថ្នាក់លើ ស្របតាមច្បាប់ ពិនិត្យឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចនេះ និងលើវិធានការណាមួយដែលដាក់បង្ខំតាមសេចក្តីសម្រេចនេះ ។

(vi) ទទួលបានដោយឥតគិតថ្លៃនូវជំនួយរបស់អ្នកបកប្រែ បើកុមារមិនអាចយល់ ឬនិយាយភាសាដែលត្រូវបានប្រើនោះទេ ។

(vii) ត្រូវគោរពយ៉ាងពេញលេញ នូវសិទ្ធិនៃជីវិតឯកជនរបស់កុមារ នៅក្នុងគ្រប់ដំណាក់កាលនៃនីតិវិធី ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវខិតខំលើកស្ទួយការបង្កើតច្បាប់ នីតិវិធី អាជ្ញាធរ និងស្ថាប័ន ជាពិសេសសម្រាប់អនុវត្តទៅលើកុមារដែលជាប់សង្ស័យ ជាប់ចោទ ឬទទួលស្គាល់ថាបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសនឹងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ និងជាពិសេស :

(ក) ត្រូវកំណត់អាយុអប្បបរមា ដែលក្រោមអាយុអប្បបរមានេះ កុមារត្រូវបានសន្មត់ជាមុនថា ពុំមានសមត្ថភាពប្រព្រឹត្តបទល្មើសនឹងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ។

(ខ) សមស្រប និងចាំបាច់ វិធានការសម្រាប់ដោះស្រាយចំពោះកុមារទាំងនេះ មិនចាំបាច់ពឹងផ្អែកលើនីតិវិធីតុលាការឡើយ ឱ្យតែសិទ្ធិមនុស្ស និងការធានាខាងផ្លូវច្បាប់ ត្រូវបានគោរពពេញលេញ ។

៤. ចំណាត់ការមួយចំនួន ដូចជា ការថែទាំ របៀបកែតម្រង់ និងគ្រប់គ្រង ការផ្ដល់ដំបូន្មាន ការដាក់ឱ្យនៅក្រៅឃុំដោយមានលក្ខខណ្ឌ ការថែទាំនៅតាមគ្រួសារ កម្មវិធីអប់រំចំណេះទូទៅ និងបណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈ ព្រមទាំងជម្រើសផ្សេងទៀតក្រៅពីការថែទាំតាមស្ថាប័ន ត្រូវធ្វើឱ្យមានឡើង ដើម្បីធានាថា កុមារបានទទួលការចាត់ការសមស្រប នឹងសុខុមាលភាពរបស់កុមារ និងមានសមាមាត្រទៅនឹងស្ថានភាពរបស់កុមារ និងបទល្មើស ។

មាត្រា ៤១

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃអនុសញ្ញានេះ ប៉ះពាល់ដល់បទបញ្ញត្តិទាំងឡាយ ដែលនាំឱ្យសម្រេចបាននូវសិទ្ធិរបស់កុមារ និងដែលអាចមាននៅក្នុង :

(ក) ច្បាប់របស់រដ្ឋភាគី ឬ

(ខ) ច្បាប់អន្តរជាតិដែលនៅជាធរមានសម្រាប់រដ្ឋនោះឡើយ ។

ផ្នែកទី ២

មាត្រា ៤២

រដ្ឋភាគី សន្យាផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយ នូវគោលការណ៍ និងបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ តាមមធ្យោបាយសមស្រប និងសកម្មសម្រាប់នឹងមនុស្សពេញវ័យ ក៏ដូចជាកុមារផងដែរ ។

មាត្រា ៤៣

១. ក្នុងគោលបំណងពិនិត្យការរីកវឌ្ឍន៍ទៅមុខ នៃការសម្រេចបាន នូវការបំពេញកាតព្វកិច្ចដែលសន្យាដោយរដ្ឋភាគីក្នុងអនុសញ្ញានេះ គណៈកម្មាធិការស្ដីពីសិទ្ធិកុមារមួយ ត្រូវបានបង្កើតឡើង ។ គណៈកម្មាធិការមានមុខងារកំណត់ដូចតទៅនេះ ។

២. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវមានអ្នកជំនាញការចំនួន១០រូប ដែលមានសីលធម៌ខ្ពស់ និងមានសមត្ថ

កិច្ចដែលគេទទួលស្គាល់ ក្នុងវិស័យដូចចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ។ សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោតដោយរដ្ឋភាគី ពីក្នុងចំណោមជនជាតិរបស់ខ្លួន និងត្រូវធ្វើការក្នុងឋានៈជាបុគ្គលឯកជន ដោយធ្វើការពិចារណាបែងចែកទៅតាមភូមិសាស្ត្រ ដោយសមធម៌ ព្រមទាំងទៅតាមប្រព័ន្ធច្បាប់ធំៗ ។

៣. សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោតជាសម្ងាត់ពីបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនដែលជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋភាគី ។ រដ្ឋភាគីនីមួយៗ អាចជ្រើសតាំងបេក្ខជន១រូប ពីក្នុងចំណោមជនជាតិរបស់ខ្លួន ។

៤. ការបោះឆ្នោតលើកដំបូង ត្រូវរៀបចំឡើងក្នុងរយៈពេល៦ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន និងបន្ទាប់មកការបោះឆ្នោត ត្រូវរៀបចំឡើងរៀងរាល់ពីរឆ្នាំម្តង ។ យ៉ាងតិច៤ខែ មុនដល់កាលបរិច្ឆេទកំណត់នៃការបោះឆ្នោតនីមួយៗ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវចេញលិខិតអញ្ជើញឱ្យរដ្ឋភាគី ដាក់បញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនរបស់ខ្លួន ក្នុងរយៈពេល២ខែ ។ បន្ទាប់មក អគ្គលេខាធិការ ត្រូវរៀបចំបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនទាំងអស់តាមលំដាប់អក្ខរក្រម ដោយបញ្ជាក់ឈ្មោះរដ្ឋភាគីដែលបានជ្រើសតាំងបេក្ខជនទាំងនោះ ហើយត្រូវបញ្ជូនបញ្ជីឈ្មោះនេះ ទៅរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ។

៥. ការបោះឆ្នោតត្រូវរៀបចំឡើងក្នុងសម័យប្រជុំនៃរដ្ឋភាគីនៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិតាមការកោះអញ្ជើញដោយអគ្គលេខាធិការ ។ កូរ៉ុមសម្រាប់កិច្ចប្រជុំ គឺពីរភាគបី នៃរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។ បេក្ខជនដែលជាប់ជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវតែជាបេក្ខជនទទួលបានសម្លេងច្រើនបំផុត និងសម្លេងភាគច្រើនដាច់ខាត ពីតំណាងរបស់រដ្ឋភាគីដែលមានវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោត ។

៦. សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោត សម្រាប់រយៈពេល៤ឆ្នាំ ។ សមាជិកគណៈកម្មាធិការអាចមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតឡើងវិញ ប្រសិនបើមានការជ្រើសតាំងជាថ្មី។ អាណត្តិសមាជិក៥រូប ក្នុងចំណោមសមាជិកជាប់ឆ្នោតលើកទី១ ត្រូវផុតកំណត់ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ ហើយឈ្មោះរបស់សមាជិកទាំង៥រូបនេះ ត្រូវចាប់ឆ្នោតជាបន្ទាន់ដោយប្រធានអង្គប្រជុំ ក្រោយពីការបោះឆ្នោតលើកទី១ ។

៧. ក្នុងគ្រាមានមរណភាព ឬការសុំលាឈប់ពីតំណែង ឬប្រកាសដោយបុព្វហេតុណាមួយថា មិនអាចបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនក្នុងគណៈកម្មាធិការ នោះរដ្ឋភាគីដែលបានជ្រើសតាំងសមាជិកនេះ ត្រូវតែងតាំងអ្នកជំនាញម្នាក់ផ្សេងទៀត ពីក្នុងចំណោមជនជាតិរបស់ខ្លួន ឱ្យបន្តបំពេញរយៈពេលនៃអាណត្តិដែលនៅសល់ ដោយមានការយល់ព្រមពីគណៈកម្មាធិការ ។

៨. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវអនុម័តបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន ។

៩. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើសមន្ត្រីការិយាល័យរបស់ខ្លួនសម្រាប់រយៈពេល២ឆ្នាំ ។

១០. សម័យប្រជុំគណៈកម្មាធិការ ត្រូវធ្វើជាធម្មតានៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬនៅកន្លែងសមស្របណាមួយផ្សេងទៀត ដែលកំណត់ដោយគណៈកម្មាធិការ ។ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវរៀបចំសម័យប្រជុំប្រចាំឆ្នាំជាធម្មតា ។ រយៈពេលនៃសម័យប្រជុំគណៈកម្មាធិការ ត្រូវកំណត់ ឬកែប្រែឡើងវិញបើចាំបាច់ ក្នុងសម័យប្រជុំមួយ របស់រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ដោយមានការយល់ព្រមពីមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

១១. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្តល់បុគ្គលិក និងសម្ភារៈរូបវ័ន្តចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យគណៈកម្មាធិការ បំពេញមុខងារឱ្យបានស័ក្តិសិទ្ធិ ស្របតាមអនុសញ្ញានេះ ។

១២. សមាជិកគណៈកម្មាធិការដែលបានបង្កើតឡើងស្របតាមអនុសញ្ញានេះ ត្រូវទទួលបរិលាភពីធនធានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ តាមល័ក្ខខ័ណ្ឌ និងបែបបទកំណត់ដោយមហាសន្និបាត ។

មាត្រា ៤៤

១. រដ្ឋភាគី សន្យាដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការ តាមរយៈអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិនូវរបាយការណ៍ស្តីពីវិធានការដែលបានអនុម័ត ផ្តល់អានុភាពដល់សិទ្ធិ ដូចបានទទួលស្គាល់ក្នុងអនុសញ្ញានេះ និងរបាយការណ៍ស្តីពីវឌ្ឍនភាព ក្នុងការអាស្រ័យផលនៃសិទ្ធិទាំងនេះ :

(ក) ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ ដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមានសម្រាប់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ។

(ខ) បន្ទាប់មក រៀងរាល់៥ឆ្នាំម្តង ។

២. របាយការណ៍ដែលធ្វើស្របតាមមាត្រានេះ ត្រូវបញ្ជាក់ពីកត្តា និងការលំបាកបើមាន ដែលនាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់កម្រិតនៃការបំពេញកាតព្វកិច្ចក្រោមអនុសញ្ញានេះ។ របាយការណ៍ត្រូវបញ្ចូលព័ត៌មានឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ផងដែរ ដើម្បីផ្តល់ឱ្យគណៈកម្មាធិការ នូវការពន្យល់សព្វគ្រប់អំពីការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញាក្នុងប្រទេសពាក់ព័ន្ធ ។

៣. រដ្ឋភាគីដែលដាក់របាយការណ៍ពេញលេញលើកទី១ ជូនគណៈកម្មាធិការ មិនចាំបាច់សរសេរឡើងវិញ ក្នុងរបាយការណ៍បន្តបន្ទាប់របស់ខ្លួន ដែលដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការ ស្របតាមកថាខណ្ឌ១ (ខ) នៃមាត្រានេះ នូវព័ត៌មានជាមូលដ្ឋានដែលមានក្នុងរបាយការណ៍មុនៗទេ ។

៤. គណៈកម្មាធិការ អាចស្នើសុំព័ត៌មានបន្ថែមពីរដ្ឋភាគី ទាក់ទងនឹងការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ។

៥. គណៈកម្មាធិការត្រូវបញ្ជូនរបាយការណ៍ស្តីពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន តាមរយៈក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ទៅមហាសន្និបាតរៀងរាល់២ឆ្នាំម្តង ។

៦. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាឱ្យមានការផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយ នូវរបាយការណ៍របស់ខ្លួន នៅក្នុងប្រទេសខ្លួនផ្ទាល់ ។

មាត្រា ៤៥

ដើម្បីជំរុញឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ និងដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ក្នុងវិស័យដូចចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ :

(ក) ស្ថាប័នឯកទេស មូលនិធិសហប្រជាជាតិដើម្បីកុមារ និងស្ថាប័នផ្សេងទៀតនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ មានសិទ្ធិតែងតាំងតំណាង ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអាណត្តិរបស់ខ្លួន ។ គណៈកម្មាធិការ អាចអញ្ជើញមូលនិធិសហប្រជាជាតិដើម្បីកុមារ ឬស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចផ្សេងទៀត ដែលគណៈកម្មាធិការយល់ថាសមស្រប ដើម្បីផ្តល់មតិឯកទេសស្តីពីការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ក្នុងវិស័យដែលស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអាណត្តិរបស់ខ្លួនរៀងៗខ្លួន ។ គណៈកម្មាធិការ អាចអញ្ជើញស្ថាប័នឯកទេស មូលនិធិសហប្រជាជាតិដើម្បីកុមារ ឬស្ថាប័នផ្សេងទៀតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ បញ្ជូនរបាយការណ៍ ស្តីពីការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ក្នុងវិស័យដែលស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសកម្មភាពរបស់ពួកគេ ។

(ខ) បើយល់ថាចាំបាច់ គណៈកម្មាធិការត្រូវបញ្ជូនទៅស្ថាប័នឯកទេស មូលនិធិសហប្រជាជាតិដើម្បីកុមារ និងស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចឯទៀត នូវរបាយការណ៍របស់រដ្ឋភាគីដែលមានភ្ជាប់នូវសេចក្តីស្នើសុំ ឬដែលបង្ហាញនូវសេចក្តីត្រូវការ ដើម្បីសុំជំនួយ ឬការណែនាំខាងបច្ចេកទេស ដោយភ្ជាប់ជាមួយនូវសេចក្តីសង្កេត និងការជូនយោបល់របស់គណៈកម្មាធិការ បើមាន ស្តីពីការស្នើសុំឬការបង្ហាញខាងលើ ។

(គ) គណៈកម្មាធិការ អាចផ្តល់អនុសាសន៍ទៅមហាសន្និបាត ដើម្បីសុំឱ្យអគ្គលេខាធិការចាត់ចែងក្នុងនាមគណៈកម្មាធិការ ឱ្យមានការសិក្សា លើបញ្ហាពិសេសជាក់លាក់ពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិកុមារ ។

(ឃ) គណៈកម្មាធិការ អាចធ្វើការជូនយោបល់ណែនាំ និងផ្តល់អនុសាសន៍ទូទៅ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានព័ត៌មានដែលបានទទួល ស្របតាមមាត្រា៤៤ និងមាត្រា៤៥ នៃអនុសញ្ញានេះ ។ យោបល់ណែនាំ និងអនុសាសន៍រួមទាំងនេះ ត្រូវបញ្ជូនទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ និងត្រូវរាយការណ៍ជូនមហាសន្និបាត ដោយភ្ជាប់ជាមួយនូវយោបល់របស់រដ្ឋភាគី ប្រសិនជាមាន ។

ផ្នែកទី ៣

មាត្រា ៤៦

អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបានបើកចំហឱ្យរដ្ឋទាំងអស់ចុះហត្ថលេខា។

មាត្រា ៤៧

អនុសញ្ញានេះ ជាកម្មវត្ថុនៃការឱ្យសច្ចាប័ន ។ លិខិតុបករណ៍នៃការឱ្យសច្ចាប័ន ត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ៤៨

អនុសញ្ញានេះ ត្រូវទុកចំហឱ្យរដ្ឋទាំងអស់ចូលជាសមាជិក ។ លិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិក ត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ៤៩

១. អនុសញ្ញានេះត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ទី២០ នៃការឱ្យសច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិក នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. ចំពោះរដ្ឋនីមួយៗ ដែលឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ក្រោយពីការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកទី២០ អនុសញ្ញានេះនឹងចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ គិតចាប់ពីពេលដែលរដ្ឋនោះ តំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៥០

១. រដ្ឋភាគី អាចស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្ម និងដាក់សេចក្ដីស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្មនេះ ទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ បន្ទាប់មក អគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនសំណើធ្វើវិសោធនកម្មទៅរដ្ឋភាគីនានា ដោយសុំឱ្យរដ្ឋភាគីទាំងនោះ បញ្ជាក់ថា តើគាំទ្រឱ្យមានសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគី ដើម្បីពិនិត្យនិងបោះឆ្នោតលើសេចក្ដីស្នើសុំនោះដែរឬទេ ។ បើក្នុងរយៈពេល៤ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការឆ្លើយឆ្លង មាន១ភាគ៣យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគីគាំទ្រឱ្យមានសន្និសីទបែបនេះ អគ្គលេខាធិការត្រូវកោះធ្វើសន្និសីទក្រោមជំនួយឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ វិសោធនកម្ម ដែលអនុម័តដោយសម្លេងភាគច្រើន នៃរដ្ឋភាគីវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោតនៅក្នុងសន្និសីទ ត្រូវដាក់ជូនទៅមហាសន្និបាត ដើម្បីសុំការយល់ព្រម ។

២. វិសោធនកម្មដែលបានអនុម័ត ស្របតាមកថាខណ្ឌ១នៃមាត្រានេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅពេលបានទទួលការយល់ព្រម ពីមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ និងទទួលបានការអនុម័ត ដោយសម្លេងភាគច្រើន២ភាគ៣ នៃរដ្ឋភាគី ។

៣. ពេលវិសោធនកម្មចូលជាធរមាន វិសោធនកម្មនេះនឹងក្លាយជាកាតព្វកិច្ចសម្រាប់រដ្ឋភាគីដែលព្រមទទួលយក ។ រដ្ឋភាគីដទៃទៀត ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ និងវិសោធនកម្មលើកមុន ដែលពួកគេបានព្រមទទួលយក ។

មាត្រា ៥១

១. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវទទួល និងផ្សព្វផ្សាយទៅកាន់រដ្ឋទាំងអស់នូវលំក្ខខ័ណ្ឌរបស់រដ្ឋ ដែលធ្វើនៅពេលឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក ។

២. លំក្ខខ័ណ្ឌណា ដែលវិសមភាពនឹងកម្មវត្ថុ និងគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឡើយ ។

៣. លំក្ខខ័ណ្ឌ អាចដកយកទៅវិញបានគ្រប់ពេលវេលា ដោយការជូនដំណឹងអំពីការដកខ្លួននេះទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយបន្ទាប់មក អគ្គលេខាធិការ ត្រូវជូនដំណឹងទៅរដ្ឋទាំងអស់។ ការជូនដំណឹងនេះ មានអានុភាពចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ ដែលអគ្គលេខាធិការ បានទទួលការជូនដំណឹង ។

មាត្រា ៥២

១. រដ្ឋភាគី អាចប្រកាសដកខ្លួនចេញពីអនុសញ្ញានេះ ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលំក្ខណ៍អក្សរទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ការប្រកាសដកខ្លួន មានអានុភាព១ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ ដែលអគ្គលេខាធិការបានទទួលការជូនដំណឹង ។

មាត្រា ៥៣

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបានតែងតាំងជាអ្នកទទួលរក្សាទុកអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ៥៤

ច្បាប់ដើមនៃអនុសញ្ញានេះដែលមានជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញមានតម្លៃស្មើគ្នា និងត្រូវតំកល់ទុកនៅអគ្គលេខាធិការសហប្រជាជាតិ ។

១២-ត. ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារពាក់ព័ន្ធនឹងការលក់កុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ និងកាមសាស្ត្រកុមារ

ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ពាក់ព័ន្ធនឹងការលក់កុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ
និងកាមសាស្ត្រកុមារ ត្រូវបានអនុម័ត និងបើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន និងចូលជាសមាជិក
ដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខៈ A/RES/៥៤/២៦៣
ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០០
ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី១៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០០២ ស្របតាមមាត្រា១៤

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ

យល់ឃើញថា ដើម្បីធ្វើឱ្យសម្រេចគោលបំណងនៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ និងការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ពិសេសមាត្រា១ មាត្រា១១ មាត្រា២១ មាត្រា៣២ មាត្រា៣៣ មាត្រា៣៤ មាត្រា៣៥ និងមាត្រា៣៦ ឱ្យកាន់តែបានច្រើន ការពង្រីកវិធានការ គឺជាការសមស្របនឹងការសន្យារបស់រដ្ឋភាគី ដើម្បីធានាការពារកុមារប្រឆាំងនឹងការលក់កុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ និងកាមសាស្ត្រកុមារ ។

យល់ឃើញផងដែរថា អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិកុមារទទួលការការពារប្រឆាំងនឹងការធ្វើអាជីវកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងការឱ្យធ្វើការងារដែលគ្រោះថ្នាក់ ឬការងារដែលប៉ះពាល់ដល់ការសិក្សារបស់កុមារ ឬធ្វើឱ្យខូចសុខភាពកុមារ ឬការអភិវឌ្ឍន៏ខាងរូបរាងកាយ ប្រាជ្ញា ស្មារតី សីលធម៌ ឬសង្គម។

មានកង្វល់យ៉ាងខ្លាំង ចំពោះកំណើនច្រើនឡើងនៃការជួញដូរកុមារជាអន្តរជាតិ ដើម្បីលក់កុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ និងកាមសាស្ត្រកុមារ ។

មានការបារម្ភយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ដោយការអនុវត្តន៍យ៉ាងរីករាលដាល និងជាបន្តនៃទេសចរណ៏ផ្លូវភេទ ដែលកុមារងាយរងគ្រោះច្រើនជាងគេ ដោយហេតុថា ទេសចរណ៏ផ្លូវភេទជំរុញដោយផ្ទាល់ឱ្យមានការលក់កុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ និងកាមសាស្ត្រកុមារ ។

ទទួលស្គាល់ថា ក្រុមមួយចំនួនដែលងាយរងគ្រោះច្រើនជាងគេ រួមទាំងកុមារី គឺស្ថិតក្នុងចំណុចគ្រោះថ្នាក់នៃការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទខ្លាំងជាងគេ និង*ទទួលស្គាល់ថា* កុមារីស្ថិតក្នុងតួលេខខ្ពស់ហួសហេតុក្នុងចំណោមអ្នករងគ្រោះនៃការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ ។

មានកង្វល់ ចំពោះភាពងាយរកបានច្រើនឡើងនៃកាមសាស្ត្រកុមារតាមអ៊ីនធឺណែត និងបច្ចេក

វិទ្យាផ្សេងទៀតដែលកំពុងរីកវិវឌ្ឍ និង*រំលឹកឡើងវិញ* អំពីសន្និសីទអន្តរជាតិ ធ្វើនៅទីក្រុងវៀនក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ ស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការផ្សព្វផ្សាយរូបភាពអាសអាភាសកុមារតាមអ៊ីនធឺណែត ជាពិសេសសេចក្តីសន្និដ្ឋាននៃសន្និសីទនេះ អំពាវនាវឱ្យពិភពលោកទាំងមូល ដាក់ជាបទឧក្រិដ្ឋចំពោះការផលិត ការចែកចាយ ការនាំចេញ ការបញ្ជូន ការនាំចូល ការកាន់កាប់ដោយចេតនា និងការផ្សព្វផ្សាយរូបភាពអាសអាភាសកុមារ និង*សង្កត់ធ្ងន់* លើសារសំខាន់នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងភាពជាដៃគូជិតស្និទ្ធរវាងរដ្ឋាភិបាល និងឧស្សាហកម្មអ៊ីនធឺណែត ។

ជឿជាក់ថា ការលុបបំបាត់ការលក់កុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ និងការប្រើកុមារក្នុងរូបភាពអាសអាភាស នឹងត្រូវបានសម្រួលតាមរយៈការអនុម័តយកវិធីសាស្ត្រចម្រុះផ្នែកព្រមគ្នា ដោយគិតទៅលើកត្តាបង្ក មានជាអាទិ៍ ភាពខ្វះខាតខាងសេដ្ឋកិច្ច វិសមភាពនៃរចនាសម្ព័ន្ធខាងសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច ភាពមិនប្រក្រតីនៃគ្រួសារ កង្វះខាតខាងការអប់រំ ការផ្លាស់ទីលំនៅពីជនបទមកទីក្រុង ការរើសអើងភេទ ការប្រព្រឹត្តខាងផ្លូវភេទរបស់មនុស្សពេញវ័យដែលគ្មានការទទួលខុសត្រូវ ការអនុវត្តន៍ជាទម្លាប់ប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ ជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និងការជួញដូរកុមារ ។

ជឿជាក់ផងដែរថា ការខិតខំលើកកំពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈគឺជាការចាំបាច់ ដើម្បីកាត់បន្ថយតម្រូវការរបស់អតិថិជនចំពោះការលក់ដូរកុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ និងការប្រើកុមារក្នុងរូបភាពអាសអាភាស និង*មានជំនឿ* លើសារសំខាន់នៃការពង្រឹងភាពជាដៃគូ នៅទូទាំងពិភពលោក ជាមួយតួអង្គទាំងអស់ និងការលើកកំពស់ការអនុវត្តន៍ច្បាប់ថ្នាក់ជាតិ ។

កត់សំគាល់ បទបញ្ញត្តិនៃលិខិតុបករណ៍គតិយុត្តអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនឹងការការពារកុមារ រួមមានអនុសញ្ញាក្រុងឡាអេស្តីពីការការពារកុមារ និងសហប្រតិបត្តិការសុំកូនជាអន្តរប្រទេស អនុសញ្ញាក្រុងឡាអេស្តីពីទិដ្ឋភាពរដ្ឋប្បវេណីនៃការចាប់ពង្រត់កុមារ ជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ អនុសញ្ញាក្រុងឡាអេស្តីពីដែនសមត្ថកិច្ចច្បាប់ដែលអាចអនុវត្តបាន ការទទួលស្គាល់ ការប្រតិបត្តិ និងសហប្រតិបត្តិការលើការទទួលខុសត្រូវរបស់ឪពុក-ម្តាយ និងវិធានការសម្រាប់ការពារកុមារ និងអនុសញ្ញាលេខ១៨២ របស់អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិស្តីពីការហាមឃាត់ និងវិធានការបន្ទាន់ ដើម្បីលុបបំបាត់ទម្រង់អាក្រក់បំផុតនៃពលកម្មកុមារ ។

បានទទួលការលើកទឹកចិត្ត ដោយការគាំទ្រដ៏ច្រើនលើសលប់លើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ដែលបញ្ជាក់ឱ្យឃើញនូវការប្តេជ្ញាកាន់តែទូលំទូលាយ ក្នុងការលើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិកុមារ ។

ទទួលស្គាល់ សារៈប្រយោជន៍នៃការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃកម្មវិធីសកម្មភាព ដើម្បីបង្ការការលក់កុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ និងការប្រើកុមារក្នុងរូបភាពអាសអាភាស និងសេចក្តីប្រកាស និងកម្មវិធីសកម្មភាពដែលបានអនុម័តក្នុងសមាជពិភពលោកប្រឆាំងនឹងការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទកុមារ ក្នុងគោលដៅពាណិជ្ជកម្ម ធ្វើនៅទីក្រុង

ស្តុកខុម ពីថ្ងៃទី២៧ ដល់៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩៦ និងសេចក្តីសម្រេច និងអនុសាសន៍សមស្រប ផ្សេងទៀតរបស់អង្គការអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ ។

គិតគូរ អំពីសារសំខាន់នៃប្រពៃណី និងតម្លៃខាងវប្បធម៌របស់ប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ៗ ក្នុងការការពារកុមារ និងក្នុងការធ្វើឱ្យកុមារមានការរីកចម្រើនដោយសុខដុម ។

បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

មាត្រា ១

រដ្ឋភាគី ត្រូវហាមឃាត់ការលក់កុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ និងកាមសាស្ត្រកុមារ ដូចបានកំណត់ដោយពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ២

សម្រាប់គោលបំណងនៃពិធីសារនេះ :

(ក) ការលក់កុមារ គឺជាអំពើ ឬកិច្ចការជំនួញរបស់មនុស្សណាម្នាក់ ឬក្រុមមនុស្សណាមួយ ដើម្បីផ្ទេរកុមារទៅមនុស្សម្នាក់ទៀតឬក្រុមមនុស្សមួយទៀត បំណងយកកម្រៃឬអត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត។

(ខ) ពេស្យាកម្មកុមារ គឺជាការប្រើប្រាស់កុមារក្នុងសកម្មភាពផ្លូវភេទ បំណងយកកម្រៃ ឬ អត្ថប្រយោជន៍តាមទម្រង់ផ្សេងៗ ។

(គ) កាមសាស្ត្រកុមារ គឺជាការបង្ហាញទាំងឡាយ ទោះតាមមធ្យោបាយអ្វីក៏ដោយ អំពីសកម្មភាពរួមភេទជារូបពិត ឬដោយការថតចម្លងរូបភាពពិត ឬការបង្ហាញអវៈយវៈភេទរបស់កុមារ សម្រាប់គោលបំណងចម្បងខាងផ្លូវភេទ ។

មាត្រា ៣

១. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវធានាជាអប្បបរិមាថា អំពើ និងសកម្មភាពខាងក្រោមនេះ ត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសយ៉ាងពេញលេញក្រោមច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌរបស់ខ្លួន ទោះជាបទល្មើសទាំងនោះ ត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងប្រទេស ឬឆ្លងប្រទេស ឬជាលក្ខណៈបុគ្គល ឬជាលក្ខណៈចាត់តាំងក៏ដោយ :

(ក) ក្នុងបរិបទស្តីពីការលក់កុមារ ដូចបានកំណត់ក្នុងមាត្រា២ :

(i) រាល់ការប្រគល់ ការបញ្ជូន ឬការយកកុមារ ទោះតាមមធ្យោបាយណាក៏ដោយក្នុងបំណង :

ក. ធ្វើអាជីវកម្មខាងផ្លូវភេទលើកុមារ

ខ. ផ្ទេរសរីរាង្គកុមារ ដើម្បីយកកម្រៃ

គ. ដាក់កុមារឱ្យធ្វើការងារដោយបង្ខំ

(ii) ការអូសទាញឱ្យយល់ព្រមមិនសមស្រប ក្នុងនាមជាអន្តរការី ដោយរំលោភលើលិខិតុបករណ៍គតិយុត្តអន្តរជាតិ ស្តីពីសុំកូនដែលកំពុងអនុវត្ត ។

(ខ) ការឱ្យការទទួល ការរកឱ្យ ឬការឧបត្ថម្ភដល់កុមារ សម្រាប់ពេស្យាកម្មកុមារ ដូចបានកំណត់ក្នុងមាត្រា២ ។

(គ) ការផលិត ការចែកចាយ ការផ្សព្វផ្សាយ ការនាំចូល ការនាំចេញ ការឱ្យការលក់ ឬការកាន់កាប់ សម្រាប់គោលបំណងខាងលើ នូវកាមសាស្ត្រកុមារ ដូចបានកំណត់ក្នុងមាត្រា២ ។

(២) ដោយស្ថិតក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ជាតិរបស់រដ្ឋភាគី បទបញ្ញត្តិដូចគ្នានេះត្រូវអនុវត្តចំពោះការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តអំពើណាមួយ ដូចបានពោលខាងលើ ព្រមទាំងចំពោះការសមគំនិតឬការចូលរួមប្រព្រឹត្ត។

(៣) រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវដាក់បទល្មើសទាំងនោះ ជាបទល្មើសអាចផ្តន្ទាទោសបាន សមស្រប ទៅនឹងទម្ងន់នៃបទល្មើស ។

(៤) ដោយស្ថិតក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ជាតិរបស់ខ្លួន រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវចាត់វិធានការតាមការសមស្រប ដើម្បីកំណត់កាតព្វកិច្ចទទួលខុសត្រូវ របស់នីតិបុគ្គលចំពោះបទល្មើស ដូចមានកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ ។ ដោយស្ថិតក្រោមគោលការណ៍គតិយុត្តិនៃរដ្ឋភាគី កាតព្វកិច្ចទទួលខុសត្រូវរបស់នីតិបុគ្គល អាចមានខាងព្រហ្មទណ្ឌ រដ្ឋប្បវេណី ឬខាងរដ្ឋបាល ។

(៥) រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្របខាងផ្លូវច្បាប់ និងរដ្ឋបាល ដើម្បីធានាថា ជនពាក់ព័ន្ធនឹងសុំកូន អនុវត្តស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃលិខិតុបករណ៍គតិយុត្តិអន្តរជាតិដែលកំពុងអនុវត្ត ។

មាត្រា ៤

១. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវចាត់វិធានការចាំបាច់ ដើម្បីបង្កើតដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនលើបទល្មើសដូចមានកំណត់ក្នុងមាត្រា៣ កថាខណ្ឌ១ បើបទល្មើសទាំងនោះ ត្រូវបានប្រព្រឹត្តលើដែនដីរបស់រដ្ឋភាគី ឬលើ

នាវា ឬយន្តហោះដែលចុះបញ្ជីនៅក្នុងរដ្ឋនោះ ។

២. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ អាចចាត់វិធានការចាំបាច់ ដើម្បីបង្កើតដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន គ្រប់គ្រងបទល្មើស ដូចមានយោងក្នុងមាត្រា៣ កថាខណ្ឌ១ ក្នុងករណីដូចខាងក្រោម :

(ក) បើជនជាប់សង្ស័យនៃបទល្មើស ជាជនជាតិរបស់រដ្ឋនោះ ឬជាជនគាំងនិវេសនដ្ឋានប្រក្រតីលើទឹកដីរបស់រដ្ឋនោះ ។

(ខ) បើជនរងគ្រោះ ជាជនជាតិរបស់រដ្ឋនោះ ។

៣. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវចាត់វិធានការចាំបាច់ដូចគ្នានេះផងដែរ ដើម្បីបង្កើតដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន គ្រប់គ្រងបទល្មើសដូចបានបញ្ជាក់ខាងលើ បើជនជាប់សង្ស័យនៃបទល្មើសមានវត្តមានលើដែនដីរបស់រដ្ឋភាគី ហើយរដ្ឋភាគី មិនធ្វើបត្យាប័នជនជាប់សង្ស័យនេះទៅរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀត ដោយមូលហេតុថា បទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្តដោយជនជាតិណាម្នាក់របស់ខ្លួន ។

៤. ពិធីសារនេះ មិនផាត់ចេញនូវដែនសមត្ថកិច្ចព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ដែលប្រើប្រាស់ស្របតាមច្បាប់ជាតិទេ ។

មាត្រា ៥

១. បទល្មើសដូចចែងក្នុងមាត្រា៣ កថាខណ្ឌ១ត្រូវចាត់បញ្ចូលជាបទល្មើសដែលអាចធ្វើបត្យាប័នក្នុងសន្ធិសញ្ញាបត្យាប័នដែលមានរវាងរដ្ឋភាគី និងត្រូវបញ្ចូលជាបទល្មើសដែលអាចធ្វើបត្យាប័នបាន ក្នុងគ្រប់សន្ធិសញ្ញាបត្យាប័នដែលបានចុះកិច្ចសន្យារវាងរដ្ឋភាគី ស្របតាមលក្ខខណ្ឌបញ្ញត្តិក្នុងសន្ធិសញ្ញានោះ។

២. បើរដ្ឋភាគីដែលធ្វើបត្យាប័នកំណត់តាមអត្ថិភាពនៃសន្ធិសញ្ញាមួយ បានទទួលពាក្យសុំបត្យាប័នពីរដ្ឋភាគីមួយទៀតដែលមិនមានសន្ធិសញ្ញាបត្យាប័នជាមួយគ្នា រដ្ឋនោះអាចចាត់ទុកពិធីសារនេះ ជាមូលដ្ឋានគតិយុត្តិ សម្រាប់ធ្វើបត្យាប័នចំពោះបទល្មើសនោះ ។ ការធ្វើបត្យាប័ន ត្រូវស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌបញ្ញត្តិដែលកំណត់ដោយច្បាប់របស់រដ្ឋដែលទទួលពាក្យសុំ ។

៣. រដ្ឋភាគី ដែលមិនធ្វើបត្យាប័នកំណត់តាមអត្ថិភាពនៃសន្ធិសញ្ញាណាមួយ ត្រូវទទួលស្គាល់បទល្មើសទាំងនោះ ជាបទល្មើសដែលអាចធ្វើបត្យាប័នរវាងរដ្ឋភាគី អាស្រ័យតាមលក្ខខណ្ឌបញ្ញត្តិ ដែលកំណត់ដោយច្បាប់របស់រដ្ឋដែលទទួលការសុំ ។

៤. ដើម្បីធ្វើបត្យាប័នរវាងរដ្ឋភាគី បទល្មើសទាំងនោះ ត្រូវចាត់ទុកថាបានប្រព្រឹត្ត មិនត្រឹមតែ

នៅកន្លែងកើតបទល្មើសប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែនៅក្នុងទឹកដីរបស់រដ្ឋ ដែលបានកំណត់ជាដែនសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋនោះ ស្របតាមមាត្រា៤ ។

៥. បើពាក្យសុំបត្យាប័ន ត្រូវបានធ្វើចំពោះបទល្មើស ដូចចែងក្នុងមាត្រា៣ កថាខណ្ឌ១ ហើយរដ្ឋភាគីដែលទទួលពាក្យស្នើសុំមិនធ្វើបត្យាប័ន ឬនឹងមិនធ្វើបត្យាប័នដោយមកពីសញ្ជាតិរបស់ចារីនៃបទល្មើស រដ្ឋនោះត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប ដើម្បីប្តឹងទៅអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ដើម្បីផ្តន្ទាទោស ។

មាត្រា ៦

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការជួយគ្នាទៅវិញទៅមកឱ្យបានទូលំទូលាយបំផុត ទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេត ឬនីតិវិធីខាងព្រហ្មទណ្ឌ ឬនីតិវិធីធ្វើបត្យាប័ន ចំពោះបទល្មើសដូចមានកំណត់ក្នុងមាត្រា៣ កថាខណ្ឌ១ រួមមានការជួយផ្តល់ភស្តុតាងដែលមាន និងដែលចាំបាច់សម្រាប់ដំណើរការក្តី ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចក្រោមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ ស្របតាមសន្ធិសញ្ញា ឬនីតិវិធីជួយគ្នាទៅវិញទៅមកតាមផ្លូវច្បាប់ដែលអាចមានរវាងគ្នានិងគ្នា ។ បើគ្មានសន្ធិសញ្ញា ឬនីតិវិធីទាំងនោះទេ រដ្ឋភាគី ត្រូវជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយយោងតាមច្បាប់ក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៧

ស្ថិតក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ជាតិរបស់ខ្លួន រដ្ឋភាគីត្រូវ :

(ក) ចាត់វិធានការដែលយល់ថាសមស្រប ដើម្បីឃាត់ទុក ឬរឹបអូសនូវ :

(i) ទំនិញ ដូចជា សម្ភារៈ ទ្រព្យ និងមធ្យោបាយខាងសម្ភារៈផ្សេងទៀតដែលយកមកប្រើដើម្បីប្រព្រឹត្តបទល្មើស ឬសម្រួលដល់ការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដូចមានចែងក្នុងពិធីសារនេះ ។

(ii) ផលនៃបទល្មើស ។

(ខ) អនុវត្តការស្នើសុំពីរដ្ឋភាគីម្ខាងទៀត ដើម្បីឃាត់ទុក ឬរឹបអូសទ្រព្យ ឬផលនៃបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងអនុកថាខណ្ឌ (ក) ។

(គ) ចាត់វិធានការបិទជាបណ្តោះអាសន្ន ឬជាស្ថាពរ នូវទីតាំងទាំងឡាយដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីប្រព្រឹត្តបទល្មើសទាំងនោះ ។

មាត្រា ៨

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវអនុម័តវិធានការសមស្រប ដើម្បីការពារសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍កុមាររងគ្រោះ ដោយសារការអនុវត្តន៍ ដែលហាមឃាត់ក្នុងពិធីសារនេះ នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ជាពិសេស ដោយៈ

(ក) ការទទួលស្គាល់ ភាពងាយទទួលរងគ្រោះនៃកុមាររងគ្រោះ និងការសម្របសម្រួលនីតិវិធី ដើម្បីទទួលស្គាល់តម្រូវការពិសេសរបស់កុមារ ជាអាទិ៍តម្រូវការពិសេសរបស់កុមារ ក្នុងការធ្វើជាសាក្សី។

(ខ) ការប្រាប់កុមាររងគ្រោះអំពីសិទ្ធិ តួនាទីរបស់ពួកគេ និងវិសាលភាព កាលវិភាគ និងដំណើរការនៃនីតិវិធី និងអំពីការជំរះបញ្ចប់ដំណើរការក្តី ។

(គ) អនុញ្ញាតឱ្យមានការបង្ហាញ និងការពិចារណាអំពីទស្សនៈ សេចក្តីត្រូវការ និងកង្វល់របស់កុមាររងគ្រោះ ក្នុងនីតិវិធីដែលប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់កុមារ ដោយឱ្យស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃនីតិវិធីក្នុងច្បាប់ជាតិ ។

(ឃ) ផ្តល់សេវាគាំទ្រសមស្របចំពោះកុមាររងគ្រោះនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃនីតិវិធីខាងផ្លូវច្បាប់។

(ង) ការពារជីវិតឯកជន និងអត្តសញ្ញាណរបស់កុមាររងគ្រោះឱ្យបានសមស្រប និងចាត់វិធានការស្របតាមច្បាប់ជាតិ ជៀសវាងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានមិនសមស្រប ដែលនាំឱ្យស្គាល់អត្តសញ្ញាណរបស់កុមាររងគ្រោះ ។

(ច) ក្នុងករណីសមស្រប ផ្តល់សុវត្ថិភាពដល់កុមាររងគ្រោះ ព្រមទាំងគ្រួសាររបស់កុមាររងគ្រោះ និងសាក្សីដាក់បន្ទុកឱ្យផុតពីការបំភិតបំភ័យ និងការសងសឹក ។

(ឆ) ជៀសវាងការយឺតយ៉ាវ ក្នុងការជំរះបញ្ចប់ដំណើរការក្តី និងការអនុវត្តន៍ដីកា ឬសេចក្តីសម្រេចផ្តល់សំណងចំពោះកុមាររងគ្រោះ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា មន្ទិលសង្ស័យអំពីអាយុពិតរបស់ជនរងគ្រោះ មិនរារាំងដល់ការផ្តើមស៊ើបអង្កេតព្រហ្មទណ្ឌ រួមទាំងការស៊ើបអង្កេតដើម្បីកំណត់អាយុឡើយ ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការ ដើម្បីធានាថា ការគិតគូរតាមប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌរបស់កុមារដែលរងគ្រោះពីបទល្មើសដូចមានចែងក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវគិតជាចម្បងដល់ផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ ។

៤. រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការដើម្បីធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលសមស្រប ជាពិសេសការបណ្តុះបណ្តាល

ខាងផ្លូវច្បាប់ និងចិត្តសាស្ត្រ ដល់ជនទាំងឡាយដែលធ្វើការជាមួយជនរងគ្រោះពីបទល្មើសដែលហាមឃាត់ក្នុងពិធីសារនេះ ។

៥. រដ្ឋភាគី ក្នុងករណីសមស្រប ត្រូវអនុម័តវិធានការ ដើម្បីការពារសុវត្ថិភាព និងបូរណភាពរបស់ជនទាំងឡាយ និង/ ឬអង្គការដែលពាក់ព័ន្ធ ក្នុងការងារបង្ការ និង/ ឬការពារ និងស្តារនីតិសម្បទាជនរងគ្រោះនៃបទល្មើសនេះ ។

៦. គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃមាត្រានេះ ត្រូវបានបកស្រាយថាជាការប៉ះពាល់ ឬមានវិសមភាពនឹងសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទ ចំពោះការជំរះក្តីមួយដែលមិនលំអៀង និងយុត្តិធម៌ឡើយ ។

មាត្រា ៩

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវអនុម័ត ឬពង្រឹង អនុវត្ត និងផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ វិធានការរដ្ឋបាល នយោបាយ និងកម្មវិធីសង្គម ដើម្បីបង្ការបទល្មើសដូចមានចែងក្នុងពិធីសារនេះ ។ រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្តល់ការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ដល់ការការពារកុមារដែលងាយរងគ្រោះបំផុតពីការអនុវត្តន៍ទាំងនោះ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវលើកកំពស់ការយល់ដឹងដល់សាធារណៈជនទាំងអស់ រួមមានកុមារផង តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន តាមគ្រប់មធ្យោបាយសមស្រប ការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលអំពីវិធានការបង្ការ និងអំពីឥទ្ធិពលប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ នៃបទល្មើសដូចចែងក្នុងពិធីសារនេះ ។ ក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្រោមមាត្រានេះ រដ្ឋភាគី ត្រូវជំរុញឱ្យមានការចូលរួមពីសហគមន៍ និងជាពិសេសកុមារ និងកុមាររងគ្រោះ ក្នុងកម្មវិធីព័ត៌មាន អប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាល រួមមាននៅថ្នាក់អន្តរជាតិផង ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់រាល់វិធានការដែលអាចធ្វើបាន សំដៅធានាឱ្យមានគ្រប់ជំនួយសមស្របដល់ជនរងគ្រោះនៃបទល្មើសទាំងនោះ រួមមាន ការធ្វើសមាហរណកម្មពេញលេញនៃជនទាំងនោះទៅក្នុងសង្គម និងការស្តារសម្បទាខាងរាងកាយ និងខាងផ្លូវចិត្តនៃជនទាំងនោះផង ។

៤. រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា កុមាររងគ្រោះនៃបទល្មើស ដូចមានចែងក្នុងពិធីសារនេះ មានសិទ្ធិទទួលបាននីតិវិធីគ្រប់គ្រាន់ ដោយមិនរើសអើង ដើម្បីជួសជុលការខូចខាតពីជនទាំងឡាយ ដែលទទួលខុសត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់ ។

៥. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប សំដៅហាមឃាត់ឱ្យស័ក្តិសិទ្ធិ នូវការផលិត និងការផ្សព្វផ្សាយលក់សម្ភារៈជាបទល្មើស ដូចមានកំណត់ក្នុងពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ១០

១. រដ្ឋភាគីចាត់វាល់វិធានការចាំបាច់ ដើម្បីពង្រឹងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ តាមកិច្ចព្រមព្រៀងពហុភាគី ថ្នាក់តំបន់ និងទ្វេភាគី ដើម្បីបង្ការ ស្វែងរក ស៊ើបអង្កេត ចោទប្រកាន់ និងផ្តន្ទាទោសជនដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើពាក់ព័ន្ធការលក់កុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ ការថត កាមសាស្ត្រកុមារ និងទេសចរណ៍ផ្លូវភេទលើកុមារ ។ រដ្ឋភាគី ត្រូវលើកស្ទួយផងដែរនូវសហប្រតិបត្តិការ និងការសម្របសម្រួលអន្តរជាតិ រវាងអាជ្ញាធរ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលជាតិ និងអន្តរជាតិ និងអង្គការអន្តរជាតិ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវលើកស្ទួយសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ដើម្បីជួយកុមាររងគ្រោះ ក្នុងការស្តារសម្បទាខាងរាងកាយ និងខាងផ្លូវចិត្ត ធ្វើសមាហរណកម្មទៅក្នុងសង្គមវិញ និងធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍ ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវពង្រឹងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ដើម្បីបង្ហាញកត្តាជាដើមហេតុ ដូចជាភាពក្រីក្រ និងភាពឱនថយ ដែលធ្វើឱ្យកុមារងាយរងគ្រោះពីអំពើការលក់ដូរកុមារ ពេស្យាកម្មកុមារ កាមសាស្ត្រ និងទេសចរណ៍ផ្លូវភេទលើកុមារ ។

៤. រដ្ឋភាគីដែលមានលទ្ធភាពធ្វើទៅបាន ត្រូវផ្តល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ បច្ចេកទេស ឬជំនួយផ្សេងទៀត តាមរយៈកម្មវិធីពហុភាគី ថ្នាក់តំបន់ ទ្វេភាគី ឬកម្មវិធីផ្សេងទៀតដែលអាចមាន ។

មាត្រា ១១

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃពិធីសារនេះ ប៉ះពាល់ដល់បទបញ្ញត្តិទាំងឡាយដែលនាំឱ្យសម្រេចបាននូវសិទ្ធិកុមារច្រើនជាងនេះ ដែលអាចមានចែងក្នុង :

(ក) ច្បាប់របស់រដ្ឋភាគី និង

(ខ) ច្បាប់អន្តរជាតិដែលចូលជាធរមាន សម្រាប់រដ្ឋនោះឡើយ ។

មាត្រា ១២

១. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ ចាប់ពីពិធីសារនេះចូលជាធរមានសម្រាប់រដ្ឋនោះ ត្រូវដាក់របាយការណ៍ជូនគណៈកម្មការសិទ្ធិកុមារ ដោយផ្តល់ព័ត៌មានសព្វមុខលើវិធានការនានារបស់រដ្ឋភាគីក្នុងការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ ។

២. បន្ទាប់ពីដាក់ជូនរបាយការណ៍សព្វមុខហើយ រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍របស់ខ្លួន ជូនទៅគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិកុមារ ស្របតាមមាត្រា៤៤ នៃអនុសញ្ញា នូវព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹងការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ ។ រដ្ឋភាគីផ្សេងទៀតនៃពិធីសារនេះ ត្រូវធ្វើរបាយការណ៍រៀងរាល់៥ឆ្នាំម្តង ។

៣. គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិកុមារ អាចស្នើសុំឱ្យរដ្ឋភាគីផ្តល់ព័ត៌មានបន្ថែមពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ១៣

១. ពិធីសារនេះ បើកឱ្យរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ឬភាគីហត្ថលេខីនៃអនុសញ្ញាចុះហត្ថលេខា ។

២. ពិធីសារនេះ ជាកម្មវត្ថុឱ្យសច្ចាប័ន និងបើកឱ្យចូលជាសមាជិក ចំពោះរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ឬភាគីហត្ថលេខីនៃអនុសញ្ញា ។ លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក ត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ១៤

១. ពិធីសារនេះ ចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល៣ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកទី១០ ។

២. ចំពោះរដ្ឋនីមួយៗដែលឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក បន្ទាប់ពីពិធីសារនេះចូលជាធរមានពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមានក្នុងរយៈពេល១ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិករបស់រដ្ឋនោះ ។

មាត្រា ១៥

១. រដ្ឋភាគី អាចប្រកាសដកខ្លួនចេញពីពិធីសារនេះបានគ្រប់ពេល ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយអគ្គលេខាធិការ ត្រូវជូនដំណឹងពីការប្រកាសដកខ្លួននេះ ទៅរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀតនៃអនុសញ្ញា និងរដ្ឋហត្ថលេខីទាំងអស់នៃអនុសញ្ញា ។ ការប្រកាសដកខ្លួន មានអានុភាពក្នុងរយៈពេល ១ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ ដែលអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបានការជូនដំណឹង ។

២. ការប្រកាសដកខ្លួននេះ ពុំមានអានុភាពដោះលែងរដ្ឋភាគីឱ្យរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្រោមពិធីសារនេះ ចំពោះបទល្មើសណាដែលកើតមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រកាសដកខ្លួន ចូលជាធរមានឡើយ ។ ទោះតាមមធ្យោបាយណាក៏ដោយ ការប្រកាសដកខ្លួននេះ មិនប៉ះពាល់ដល់ការបន្តពិនិត្យបញ្ហាទាំងឡាយដែលគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិកុមារកំពុងពិនិត្យ មុនកាលបរិច្ឆេទប្រកាសដកខ្លួនចូលជាធរមានឡើយ ។

មាត្រា ១៦

១. រដ្ឋភាគី អាចស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្ម និងដាក់សេចក្តីស្នើសុំនេះ ជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីស្នើវិសោធនកម្មទៅរដ្ឋភាគី ដោយស្នើសុំឱ្យរដ្ឋភាគីបញ្ជាក់ថាតើរដ្ឋភាគីយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដើម្បីពិនិត្យនិងបោះឆ្នោតលើសេចក្តីស្នើសុំឬទេ។ ក្នុងរយៈពេល៤ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការឆ្លើយឆ្លងនោះ ក្នុងករណីមានសំឡេង១ភាគ៣យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគីប្រកាសយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវកោះធ្វើសន្និសីទ ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ វិសោធនកម្មដែលបានអនុម័តដោយមតិភាគច្រើននៃរដ្ឋភាគីវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោតក្នុងសន្និសីទ ត្រូវដាក់ជូនមហាសន្និបាតសហប្រជាជាតិ ដើម្បីសុំការយល់ព្រម ។

២. វិសោធនកម្មដែលបានអនុម័តស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះត្រូវចូលជាធរមាន នៅពេលវិសោធនកម្មនេះ ទទួលបានការយល់ព្រមពីមហាសន្និបាត និងបានទទួលយកដោយមតិភាគច្រើន២ភាគ៣នៃរដ្ឋភាគី ។

៣. នៅពេលវិសោធនកម្មចូលជាធរមានហើយ វិសោធនកម្មនោះនឹងក្លាយជាកាតព្វកិច្ចសម្រាប់រដ្ឋភាគីដែលយល់ព្រមទទួលយកវិសោធនកម្មនោះ រដ្ឋភាគីក្រៅពីនេះ នៅតែចងភ្ជាប់ដោយបទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ និងវិសោធនកម្មមុនៗ ដែលរដ្ឋភាគីនោះបានយល់ព្រមទទួលយក ។

មាត្រា ១៧

១. ពិធីសារនេះ ដែលមានអត្ថបទជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃស្មើគ្នា និងត្រូវដំកល់ទុកនៅបណ្ណសារដ្ឋាននៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីចម្លងនៃពិធីសារនេះ ដោយមានបញ្ជាក់ការចម្លងស្របតាមច្បាប់ដើម ជូនរដ្ឋភាគីទាំងអស់នៃអនុសញ្ញា និងរដ្ឋហត្ថលេខីទាំងអស់នៃអនុសញ្ញា ។

១២-ខ. ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមរបស់កុមារក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ

ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមរបស់កុមារក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ
ត្រូវបានអនុម័ត និងបើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន និងចូលជាសមាជិក
តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខៈA/RES/៥៤/២៦៣ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០០
របស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ

ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី១២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០២ ស្របតាមមាត្រា១០

រដ្ឋជាភាគីនៃពិធីសារនេះ :

ត្រូវបានលើកទឹកចិត្ត ដោយការគាំទ្រដ៏ច្រើនលើសលប់ចំពោះអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ដែលបង្ហាញឃើញនូវការសន្យាទូទៅ ក្នុងការខិតខំលើកស្ទួយ និងការពារសិទ្ធិកុមារ ។

ប្រកាសបញ្ជាក់ជាថ្មីថា សិទ្ធិកុមារត្រូវការនូវការការពារពិសេស និង*អំពាវនាវសុំឱ្យ*បន្តលើកកំពស់ស្ថានភាពកុមារ ដោយគ្មានការប្រកាន់បែងចែក និងឱ្យមានការអភិវឌ្ឍន៍ និងការអប់រំដល់កុមារក្នុងលក្ខខណ្ឌសន្តិភាព និងសន្តិសុខ ។

ត្រូវបានរំខាន ដោយឥទ្ធិពលនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ដែលរាលដាល និងធ្វើឱ្យខូចប្រយោជន៍ដល់កុមារ និងដោយផលវិបាករយៈពេលវែងសម្រាប់សន្តិភាព សន្តិសុខ និងការអភិវឌ្ឍន៍ស្ថិតស្ថេរ ។

ផ្តន្ទាទោស ការដាក់កុមារជាមុខសញ្ញាក្នុងស្ថានភាពនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និងការវាយប្រហារត្រង់ៗ លើទីកន្លែងដែលការពារក្រោមច្បាប់អន្តរជាតិ រាប់ទាំងទីកន្លែងដែលជាទូទៅមានវត្តមានកុមារមានជាអាទិ៍សាលារៀន និងមន្ទីរពេទ្យ ។

កត់សំគាល់ ការអនុម័តលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូមស្តីពីតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ និងជាពិសេសការរាប់បញ្ចូលជាបទឧក្រិដ្ឋសង្គ្រាមនៅក្នុងលក្ខន្តិកៈនូវការកេណ្ឌ ឬចុះបញ្ជីជ្រើសរើសកុមារក្រោមអាយុ១៥ឆ្នាំឱ្យធ្វើទាហាន ឬឱ្យចូលរួមបង្កអរិភាពយ៉ាងសកម្ម ក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ទាំងអន្តរជាតិ ទាំងមិនមែនអន្តរជាតិ ។

យល់ឃើញថា ដើម្បីពង្រឹងបន្ថែម នូវការអនុវត្តន៍សិទ្ធិដែលទទួលស្គាល់ក្នុងអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ គឺចាំបាច់ត្រូវបង្កើនការការពារកុមារ មិនឱ្យចូលពាក់ព័ន្ធក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ។

កត់សំគាល់ឃើញថា មាត្រា១នៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ បញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ថា សម្រាប់គោលបំណងនៃអនុសញ្ញា កុមារគឺជាមនុស្សមានអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំ លើកលែងតែក្រោមច្បាប់ដែលអនុវត្តចំពោះកុមារ កំណត់អំពីនីតិភាពទាបជាងនេះ ។

ជឿជាក់ថា ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញានេះ ដែលកំណត់អាយុមនុស្ស ដែលអាចជ្រើសរើសឱ្យចូលបម្រើក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងចូលរួមក្នុងអរិភាព នឹងរួមចំណែកជាក់ស្តែងក្នុងការអនុវត្តន៍គោលការណ៍ដែលត្រូវគិតគូរជាចម្បង ដល់ផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ នៅគ្រប់សេចក្តីសម្រេចដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ ។

កត់សំគាល់ឃើញថា សន្និសីទអន្តរជាតិលើកទី២៦ នៃកាកបាទក្រហម និងអឌ្ឍចន្ទក្រហម ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៥ បានធ្វើអនុសាសន៍ដែលមានជាអាទិ៍ថា ភាគីនៃជម្លោះ ត្រូវចាត់រាល់វិធានការដែលអាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីធានាមិនឱ្យកុមារអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំ ចូលរួមក្នុងអរិភាព ។

ស្វាគមន៍ ការអនុម័តជាឯកច្ឆ័ន្ទ ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៩ ដោយអង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ (ILO) នូវអនុសញ្ញាលេខ១៨២ ស្តីពីការហាមប្រាម និងការចាត់វិធានការបន្ទាន់ ដើម្បីលុបបំបាត់ទម្រង់អាក្រក់បំផុតនៃពលកម្មកុមារ ដែលមានជាអាទិ៍ ការហាមឃាត់ការជ្រើសរើសដោយការបង្ខិតបង្ខំ ឬដោយការដាក់ជាកាតព្វកិច្ច ឱ្យកុមារចូលធ្វើទាហាន ដើម្បីប្រើប្រាស់ក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ។

ផ្តន្ទាទោស រួមដោយកង្វល់ធ្ងន់ធ្ងរបំផុត ចំពោះការជ្រើសរើស ការហ្វឹកហ្វឺន និងការប្រើប្រាស់កុមារក្នុងដែនដីជាតិ ឬក្រៅដែនដីជាតិ នៅក្នុងអរិភាព បង្កដោយក្រុមប្រដាប់អាវុធផ្សេងពីកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធរបស់រដ្ឋ និង*ទទួលស្គាល់* តួនាទីរបស់ជនដែលជ្រើសរើស ហ្វឹកហ្វឺន និងប្រើប្រាស់កុមារនៅក្នុងគោលដៅខាងលើនេះ ។

រំលឹកឡើងវិញ នូវកាតព្វកិច្ចរបស់ភាគីនីមួយៗនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ក្នុងការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ ។

សង្កត់ធ្ងន់ថា ពិធីសារនេះ មិនប៉ះពាល់ដល់គោលបំណង និងគោលការណ៍ ដូចមានកំណត់ក្នុងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ រួមមានមាត្រា៥១ផង និងបទដ្ឋាននានានៃច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិឡើយ ។

ចងចាំថា លក្ខខណ្ឌសន្តិភាព និងសន្តិសុខ ដែលផ្អែកលើការគោរពទាំងស្រុងនូវគោលបំណង និងគោលការណ៍ ដូចបានកំណត់ក្នុងធម្មនុញ្ញ និង*ចងចាំថា* ការអនុវត្តន៍លិខិតុបករណ៍សិទ្ធិមនុស្សដែលពាក់ព័ន្ធ គឺមិនអាចខ្វះបានឡើយ ដើម្បីការពារកុមារឱ្យបានទាំងស្រុង ជាពិសេស អំឡុងពេលមានជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និងមានការកាន់កាប់ដោយបរទេស ។

ទទួលស្គាល់ សេចក្តីត្រូវការពិសេសរបស់កុមារដែលជាពិសេសងាយទទួលរងគ្រោះ ដោយសារការជ្រើសរើស ឬប្រើប្រាស់នៅក្នុងអរិភាព ផ្ទុយនឹងពិធីសារនេះ ដោយហេតុមកពីស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច ឬភេទ។

ដឹងអំពី ភាពចាំបាច់ ដើម្បីពិនិត្យពិចារណាការកម្ជូលហេតុជាឫសគល់ខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងនយោបាយ ក្នុងការធ្វើឱ្យកុមារពាក់ព័ន្ធក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ។

មានជំនឿ លើភាពចាំបាច់ ដើម្បីពង្រឹងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ក្នុងការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ ព្រមទាំងការស្តារសម្បទាខាងផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត និងការបញ្ចូលទៅក្នុងសង្គមវិញនូវកុមារដែលជាជនរងគ្រោះនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ។

លើកទឹកចិត្ត ដល់ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ ជាពិសេស កុមារ និងកុមាររងគ្រោះក្នុងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងកម្មវិធីអប់រំស្តីពីការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ ។

បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

មាត្រា ១

រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វាល់វិធានការតាមដែលអាចធ្វើបានដើម្បីធានាថា សមាជិកកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធរបស់ខ្លួន ដែលអាយុមិនគ្រប់១៨ឆ្នាំ មិនចូលរួមដោយផ្ទាល់ក្នុងអរិភាពឡើយ ។

មាត្រា ២

រដ្ឋភាគី ត្រូវធានាថា មនុស្សមិនគ្រប់អាយុ១៨ឆ្នាំ មិនត្រូវបានជ្រើសរើសឱ្យចូលក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធរបស់រដ្ឋជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ៣

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវតំឡើងអាយុអប្បបរិមា សម្រាប់ការជ្រើសរើសអ្នកស្ម័គ្រចិត្តចូលបម្រើកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធជាតិរបស់ខ្លួន ឱ្យខ្ពស់ជាងអាយុដែលបានកំណត់ក្នុងមាត្រា៣៨ កថាខណ្ឌ៣ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ដោយគិតដល់គោលការណ៍ដែលមានកំណត់ក្នុងមាត្រានោះ និងដោយទទួលស្គាល់ថា ក្រោមអនុសញ្ញានោះ មនុស្សដែលមានអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំ មានសិទ្ធិទទួលបាននូវការការពារពិសេស ។

២. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ នៅពេលឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ ត្រូវតំកល់សេចក្តីប្រកាសខ្ជាប់មួយ ស្តីពីការកំណត់អាយុអប្បបរមា ដែលអនុញ្ញាតឱ្យជ្រើសរើសអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត ចូលបម្រើក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធជាតិរបស់ខ្លួន និងត្រូវតំកល់សេចក្តីពណ៌នាអំពីវិធានការការពារដែលរដ្ឋភាគីបាន

អនុម័ត ដើម្បីធានាថា មិនមានការជ្រើសរើសដោយបង្ខិតបង្ខំ ។

៣. រដ្ឋភាគី ដែលអនុញ្ញាតឱ្យជ្រើសរើសអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត មានអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំ ឱ្យចូលបម្រើក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធជាតិរបស់ខ្លួន ត្រូវសន្យាធានាឱ្យបានជាអប្បបរមាថា :

(ក) ការជ្រើសរើស ធ្វើតាមការស្ម័គ្រចិត្តពិតប្រាកដ ។

(ខ) ការជ្រើសរើស ធ្វើឡើងដោយមានការយល់ព្រមដឹងឮពីឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់របស់ជននោះ ។

(គ) ជននោះ ត្រូវទទួលបានព័ត៌មានពេញលេញស្តីពីករណីយកិច្ចចូលរួមបម្រើកងទ័ព ។

(ឃ) ជននោះត្រូវផ្តល់ភស្តុតាងសមស្របអំពីអាយុរបស់ខ្លួន មុនទទួលឱ្យចូលបម្រើកងទ័ពជាតិ។

៤. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ អាចពង្រឹងសេចក្តីប្រកាសរបស់ខ្លួនបានគ្រប់ពេល ដោយជូនដំណឹងអំពីកិច្ចការនេះ ទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយអគ្គលេខាធិការ ត្រូវជូនដំណឹងអំពីការពង្រឹងនេះទៅរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ។ ការជូនដំណឹងនេះ មានអានុភាពចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ ដែលអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបាននូវសេចក្តីជូនដំណឹងនោះ ។

៥. ការតម្រូវឱ្យតំឡើងអាយុក្នុងកថាខ័ណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ មិនអនុវត្តចំពោះគ្រឹះស្ថានសិក្សាដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រង ឬការត្រួតពិនិត្យនៃកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធនៃរដ្ឋភាគីឡើយ ដោយប្រកាន់ខ្ជាប់តាមមាត្រា២៨ និងមាត្រា២៩ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ។

មាត្រា ៤

១. ក្រុមប្រដាប់អាវុធ ក្រៅពីកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធរបស់រដ្ឋ ទោះស្ថិតក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយមិនត្រូវជ្រើសរើស ឬប្រើប្រាស់មនុស្សអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំ ក្នុងអរិភាពឡើយ ។

២. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វាល់វិធានការតាមដែលអាចធ្វើបាន ដើម្បីទប់ស្កាត់ការជ្រើសរើស និងការប្រើបែបនេះ និងអនុម័តវិធានការខាងផ្លូវច្បាប់ដែលចាំបាច់ ដើម្បីហាមឃាត់ និងដាក់ជាបទព្រហ្មទ័ណ្ឌចំពោះការប្រព្រឹត្តបែបនេះ ។

៣. ការអនុវត្តន៍មាត្រានេះ មិនប៉ះពាល់ឋានៈខាងផ្លូវច្បាប់ នៃភាគីណាមួយក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធឡើយ ។

មាត្រា ៥

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយឡើយនៃពិធីសារនេះ អាចយកមកបកស្រាយថា ជាការរារាំងដល់ការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់របស់រដ្ឋភាគី ឬលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិ និងច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ ដែលអាចមានប្រយោជន៍ច្រើនជាងនេះ ក្នុងការសម្រេចបាននូវសិទ្ធិកុមារ ។

មាត្រា ៦

១. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវចាត់វិធានការចាំបាច់ខាងផ្លូវច្បាប់ ខាងរដ្ឋបាល និងវិធានការផ្សេងទៀត ដើម្បីធានាដល់ការអនុវត្តន៍ស័ក្តិសិទ្ធិ នូវបទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ ក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

២. រដ្ឋភាគី សន្យាផ្សព្វផ្សាយគោលការណ៍ និងបទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ និងធ្វើឱ្យមានការលើកស្ទួយតាមមធ្យោបាយសមស្រប ដល់មនុស្សពេញវ័យ និងកុមារ ។

៣. រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់រាល់វិធានការដែលអាចធ្វើបាន ដើម្បីធានាថា ជនរស់នៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ដែលជាប់កំណែន ឬប្រើក្នុងការធ្វើសង្គ្រាម ផ្ទុយពីខ្លឹមសារនៃពិធីសារនេះត្រូវបានរំសាយ ឬឱ្យរួចផុតពីការបម្រើទ័ព ។ បើចាំបាច់ រដ្ឋភាគីត្រូវផ្តល់ជំនួយឧបត្ថម្ភសមស្រប ដល់អ្នកទាំងនោះ ដើម្បីស្តារសម្បទាខាងផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្តរបស់អ្នកទាំងនេះ និងដើម្បីបញ្ចូលអ្នកទាំងនោះទៅក្នុងសង្គមវិញ ។

មាត្រា ៧

១. រដ្ឋភាគី ត្រូវសហប្រតិបត្តិការគ្នា រួមមាន តាមរយៈសហប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេស និងជំនួយឧបត្ថម្ភខាងហិរញ្ញវត្ថុផង ក្នុងការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ រួមមានការបង្ការសកម្មភាព ផ្ទុយពីពិធីសារនេះ និងការស្តារនីតិសម្បទា និងការបញ្ចូលទៅក្នុងសង្គមវិញនូវជនរងគ្រោះ ពីអំពើផ្ទុយពីពិធីសារនេះ ។ ជំនួយឧបត្ថម្ភ និងសហប្រតិបត្តិការនេះ នឹងត្រូវអនុម័តតាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយរដ្ឋភាគី និងអង្គការអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ ។

២. រដ្ឋភាគី ដែលស្ថិតក្នុងនាទីផ្តល់ជំនួយឧបត្ថម្ភ ត្រូវផ្តល់ជំនួយនេះ តាមរយៈកម្មវិធីពហុភាគីទ្វេភាគី ឬកម្មវិធីផ្សេងទៀតដែលមានស្រាប់ ឬពុំនោះទេ តាមរយៈមូលនិធិនៃវិភាគទានស្ម័គ្រចិត្ត ដែលបង្កើតស្របតាមបែបបទនៃមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ៨

១. រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំ ក្រោយពីពិធីសារនេះចូលជាធរមានសម្រាប់រដ្ឋភាគីនោះ

ត្រូវដាក់របាយការណ៍មួយជូនគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិកុមារ ដោយផ្តល់ព័ត៌មានសព្វមុខស្តីពីវិធានការរបស់រដ្ឋភាគី ក្នុងការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ រួមមានវិធានការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិស្តីពីការចូលបម្រើទ័ព និងការជ្រើសរើសទ័ពផង ។

២. បន្ទាប់ពីដាក់របាយការណ៍សព្វមុខ រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវបញ្ចូលព័ត៌មានបន្ថែមស្តីពីការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ ក្នុងរបាយការណ៍ជូនទៅគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិកុមារ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៤៤ នៃអនុសញ្ញាសិទ្ធិកុមារ ។ រដ្ឋភាគីឯទៀតនៃពិធីសារនេះ ត្រូវដាក់របាយការណ៍រៀងរាល់៥ឆ្នាំម្តង ។

៣. គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិកុមារ អាចស្នើសុំឱ្យរដ្ឋភាគីផ្តល់ព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹងការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ៩

១. ពិធីសារនេះ បើកចំហឱ្យចុះហត្ថលេខាសម្រាប់រដ្ឋទាំងអស់ ដែលជាភាគីនៃអនុសញ្ញា ឬដែលបានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញា ។

២. ពិធីសារនេះ ជាកម្មវត្ថុនៃការឱ្យសច្ចាប័ន និងបើកចំហដល់រដ្ឋទាំងអស់ចូលជាសមាជិក ។ លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៣. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ក្នុងឋានៈជាអ្នកទទួលទុកអនុសញ្ញា និងពិធីសារ ត្រូវជូនដំណឹងដល់រដ្ឋភាគីទាំងអស់នៃអនុសញ្ញា និងរដ្ឋទាំងអស់ ដែលបានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញា អំពីលិខិតុបករណ៍នៃសេចក្តីប្រកាសនីមួយៗ ស្របតាមមាត្រា៣ ។

មាត្រា ១០

១. ពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមាន៣ខែ ក្រោយពីការដំកល់ទុកលិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកទី១០ ។

២. ចំពោះរដ្ឋនីមួយៗ ដែលឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ បន្ទាប់ពីការចូលជាធរមាន ពិធីសារនេះត្រូវចូលជាធរមាន១ខែ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលរដ្ឋនោះតំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១១

១. រដ្ឋភាគី អាចប្រកាសដកខ្លួនចេញពីពិធីសារនេះបានគ្រប់ពេលវេលា ដោយការជូនដំណឹង

ជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយបន្ទាប់មកអគ្គលេខាធិការត្រូវជូនដំណឹងទៅរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀតនៃអនុសញ្ញា និងរដ្ឋទាំងអស់ដែលបានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញា ។ ការប្រកាសដកខ្លួនចូលជាធរមាន១ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលអគ្គលេខាធិការបានទទួលការជូនដំណឹង ។ ប៉ុន្តែ បើផុតកំណត់រយៈពេល១ឆ្នាំនេះ រដ្ឋភាគីដែលប្រកាសដកខ្លួននោះ ជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ នោះការប្រកាសរំសាយនេះ មិនចូលជាធរមាន មុនចប់ជម្លោះប្រដាប់អាវុធឡើយ ។

២. ការប្រកាសដកខ្លួន មិនមានអានុភាពធ្វើឱ្យរដ្ឋភាគីរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ក្រោមពិធីសារនេះ ចំពោះអំពើណាដែលកើតមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រកាសដកខ្លួន ចូលជាធរមានឡើយ ។ ការប្រកាសដកខ្លួននេះ មិនប៉ះពាល់ដោយប្រការណាមួយ ដល់ការបន្តពិនិត្យបញ្ហាដែលកំពុងពិនិត្យដោយគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិកុមារ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រកាសដកខ្លួនចូលជាធរមានឡើយ ។

មាត្រា ១២

១. រដ្ឋភាគីអាចស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្ម និងដាក់សេចក្តីស្នើសុំនេះ ជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ។ អគ្គលេខាធិការត្រូវផ្សព្វផ្សាយសំណើវិសោធនកម្មនេះដល់រដ្ឋភាគី ដោយសុំឱ្យរដ្ឋភាគីបញ្ជាក់ថាតើយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទរដ្ឋភាគី ដើម្បីពិនិត្យ និងបោះឆ្នោតលើសេចក្តីស្នើសុំឬទេ ។ ក្នុងរយៈពេល៤ខែ បន្ទាប់ពីផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីស្នើសុំ បើមាន១ភាគ៣យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ប្រកាសយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវកោះប្រជុំសន្និសីទ ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ គ្រប់វិសោធនកម្មដែលអនុម័តដោយមតិភាគច្រើននៃរដ្ឋភាគីវត្តមាន និងបោះឆ្នោតក្នុងសន្និសីទ ត្រូវដាក់ជូនមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីសុំការយល់ព្រម ។

២. វិសោធនកម្មដែលបានអនុម័ត ស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ នឹងចូលជាធរមាន នៅពេលទទួលបានការយល់ព្រម ពីមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ និងទទួលបានការអនុម័តដោយមតិភាគច្រើន២ភាគ៣ នៃរដ្ឋភាគី ។

៣. នៅពេលដែលវិសោធនកម្មទាំងនោះ ចូលជាធរមានហើយ វិសោធនកម្មទាំងនោះ នឹងក្លាយជាកាតព្វកិច្ចសម្រាប់រដ្ឋភាគីដែលព្រមទទួលយកវិសោធនកម្មទាំងនោះ រដ្ឋភាគីផ្សេងពីនេះ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ និងវិសោធនកម្មមុនៗ ដែលខ្លួនបានព្រមទទួលយករួចហើយ ។

មាត្រា ១៣

១. ពិធីសារនេះដែលមានអត្ថបទជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃស្មើគ្នា និងត្រូវតំកល់ទុកនៅបណ្ណសារដ្ឋានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងនៃពិធីសារនេះ ដោយបញ្ជាក់ការចម្លងតាមច្បាប់ដើម ទៅរដ្ឋភាគីទាំងអស់នៃអនុសញ្ញា និងរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដែលបានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញា ។

GnsBaa sB sTCnBkar
ng
BFsarbEnm

អនុសញ្ញាជាភាសាខ្មែរនេះ ជាការកែសំរួលលើការបកប្រែដែលបាន
ធ្វើដោយជនពិការ ដែលធ្វើការជាមួយអង្គការ Jesuit Refugee Service

Exsha qa 2007

esckepm

សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស បញ្ជាក់ថា “មនុស្សទាំងអស់កើតមកមានសេរីភាព និងសមភាពក្នុងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសិទ្ធិ”។ ជនពិការ ក៏ដូចជាមនុស្សជាតិទាំងអស់ដែរ ត្រូវទទួលបានសិទ្ធិមនុស្សដូចគ្នា “ដោយគ្មានការបែងចែកនៃប្រភេទណាមួយឡើយ”។ គោលការណ៍សមភាព និងការមិនរើសអើង ត្រូវបានបញ្ជាក់ជាថ្មីនៅរាល់សន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ។ ដោយថាហេតុ រាល់សន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្ស ការពារសិទ្ធិជនពិការ។ ជនពិការ ត្រូវទទួលបានយ៉ាងពេញលេញនូវសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ និងសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដើម្បីធានាថា ជនពិការទាំងអស់ អាចទទួលបានសិទ្ធិរបស់ខ្លួនដោយមិនមានការរើសអើងនោះ មិនមែនជាការងាយស្រួលឡើយ ទោះជាមានការការពារដោយសន្ធិសញ្ញាដែលមានជាធរមានក្តី ជនពិការនៅតែប្រឈមមុខនឹងឧបសគ្គជាច្រើន ក្នុងការចូលរួមជាសមាជិកដោយស្មើភាពនៅក្នុងសង្គម និងទទួលរងការរំលោភបំពានលើសិទ្ធិមនុស្សរបស់ពួកគេ នៅគ្រប់ទិសទីលើពិភពលោក ។ ដោយហេតុនេះ ទើបនៅថ្ងៃទី១២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៦ មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិបានអនុម័តសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិថ្មីមួយ ដែលមានបំណងជាពិសេសលើកស្ទួយសិទ្ធិជនពិការ និងធានាថា ជនពិការមានសិទ្ធិស្មើគ្នាជាមួយជនដទៃទៀត ដែលមានកាយសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ពាក់ព័ន្ធនឹងការការពារសិទ្ធិពួកគេ ។

មាត្រា៣ នៃអនុសញ្ញានេះ បង្កើតសំណុំមួយនៃគោលការណ៍ទូទៅដូចជា :

ក- ការគោរពសេចក្តីថ្លៃថ្នូរដែលមានពីកំណើត ស្វ័យភាពបុគ្គល រួមទាំងសេរីភាពក្នុងការជ្រើសរើសដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ និងឯករាជ្យភាពរបស់បុគ្គល ។

ខ- ការមិនរើសអើង ។

គ- ការចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធភាព និងការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសង្គម ។

ឃ- ការគោរពជនពិការគ្រប់ប្រភេទ ហើយត្រូវទទួលស្គាល់ថា ជនពិការជាចំណែកនៃភាពចំរុះគ្នារបស់មនុស្ស និងមនុស្សជាតិ ។

ង- ឱកាសស្មើភាពគ្នា ។

ច- ការបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ជនពិការ ។

ឆ- សមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី ។

ជ- ការគោរពសមត្ថភាពរីកចំរើនរបស់កុមារពិការ និងការគោរពសិទ្ធិកុមារពិការ ដើម្បីរក្សានូវអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេ ។

គោលការណ៍ទូទៅទាំងនេះ បង្កើតជាមូលដ្ឋានដែលអនុសញ្ញានេះ ខិតខំដោះស្រាយពីសេចក្តីត្រូវការជាក់ស្តែងរបស់ជនពិការ ។

មាត្រា៥ ចែងអំពីសិទ្ធិគ្មានការរើសអើង និងភាពស្មើគ្នា ដោយផ្តោតជាពិសេសលើជនពិការ និងអនុញ្ញាតជាពិសេសចំពោះការរើសអើងវិជ្ជមានមួយចំនួន ប្រសិនជាចាំបាច់ ដើម្បីពន្លឿន ឬធ្វើឱ្យបានសំរេចនូវភាពស្មើគ្នា តាមព្រឹត្តន័យរបស់ជនពិការ ។

បន្ទាប់មក អនុសញ្ញានេះ ចែងពីគោលការណ៍ណែនាំទូទៅ ពីវិស័យដែលជាកង្វល់ជាក់ស្តែងចំពោះការការពារសិទ្ធិមនុស្សរបស់ជនពិការ ។ មាត្រា៦ ចែងអំពីស្ថានភាពស្ត្រីពិការ រួមទាំងបញ្ហានៃការរើសអើងជាច្រើន និងបន្ថែមការការពារ ដែលមាននៅក្នុងអនុសញ្ញាស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ មាត្រា៧ពង្រឹងកិច្ចការពារថែមទៀតចំពោះកុមារពិការ ក្នុងមាត្រា២៣នៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ។ មាត្រា៨ លើកស្ទួយការយល់ដឹង ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការយល់ឃើញជាអវិជ្ជមាន និងការរើសអើង លើកស្ទួយការគោរពសិទ្ធិ និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ជនពិការ និងទទួលស្គាល់ ការរួមវិភាគទានជាវិជ្ជមាន ដែលជនពិការធ្វើសំរាប់សង្គម ។ មាត្រា៩ ធានាការពារជនពិការ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ទទួលបាននូវបរិដ្ឋានជុំវិញខ្លួន ការដឹកជញ្ជូនព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនង និងគ្រឿងផាសុបករណ៍ និងសេវាកម្មដទៃទៀត នៅកន្លែងដែលជនពិការរស់នៅ ដូច្នេះហើយ ពួកគេអាចរស់នៅដោយឯករាជ្យ និងចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ ក្នុងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃជីវភាពរស់នៅ ។ មាត្រា១១ ចែងអំពីស្ថានការណ៍នៃគ្រោះថ្នាក់ ជាពិសេសចំពោះជនពិការ រួមទាំងជំលោះប្រដាប់អាវុធ ជំនួយបន្ទាន់ខាងមនុស្សធម៌ និងគ្រោះធម្មជាតិ ។

បន្ទាប់មក អនុសញ្ញានេះគូសបញ្ជាក់ពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ សិទ្ធិវប្បធម៌ សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សិទ្ធិនយោបាយ និងសិទ្ធិសង្គមកិច្ចយ៉ាងជាក់លាក់ដែលបានទទួលស្គាល់ក្នុងសន្ធិសញ្ញាដទៃទៀតក្នុងទស្សនវិស័យខាងជនពិការ។ សិទ្ធិទាំងនេះ រួមមានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត ការទទួលស្គាល់ស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ សិទ្ធិទទួលបានសេវាកម្មយុត្តិធម៌ សេរីភាព និងសន្តិសុខបុគ្គល សេរីភាពរួចផុតពីការធ្វើទារុណកម្ម ឬការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប និងសេរីភាពរួចផុតពីការធ្វើអាជីវកម្ម អំពើហឹង្សា និងការរំលោភបំពាន ការការពារបូរណភាពរូបកាយ សេរីភាពក្នុងការដើរហើរ និងមានសញ្ជាតិ ការរស់នៅដោយឯករាជ្យ និងការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសហគមន៍ ការចល័តជាបុគ្គល សេរីភាពក្នុងការសំដែងមតិ និងយោបល់ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន ការគោរពសិទ្ធិឯកជន សិទ្ធិមានលំនៅដ្ឋាន និងសិទ្ធិ

មានគ្រួសារ សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំសុខភាព សិទ្ធិមានកំរិតជីវភាពរស់នៅសមរម្យ និងការការពារផ្នែកសង្គមកិច្ច ការធ្វើឱ្យមានលទ្ធភាពពលកម្ម និងការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម ការរកការងារធ្វើ និងការចូលរួមក្នុងជីវភាពសាធារណៈ និងនយោបាយ ជីវភាពវប្បធម៌ ការកំសាន្ត ការឈប់សំរាក និងកីឡា ។

អនុសញ្ញានេះមានបទបញ្ញត្តិលំអិត អំពីការអនុវត្តន៍ និងការឃ្លាំមើលថ្នាក់ជាតិ រួមមានការប្រមូលស្ថិតិនិងទិន្នន័យដទៃទៀតនិងមុខងារនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិក្នុងការជួយដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីសំរេចតាមនិយាមដែលជាបំណងប្រាថ្នារបស់អនុសញ្ញានេះ សំរាប់ជាប្រយោជន៍ដល់ជនពិការ។ ទន្ទឹមនឹងទិសដៅដែលបានកំណត់ក្នុងអនុសញ្ញានេះ មានតំលៃ និងចាំបាច់ ប្រទេសជាច្រើននឹងត្រូវប្រឈមមុខពុះពារគ្រប់ឧបសគ្គដ៏ធំធេង ដើម្បីបំពេញនូវការបន្តប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ខ្លួន ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ។ ដើម្បីជួយរដ្ឋនានាក្នុងការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព គណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិមួយនៃអ្នកជំនាញការដែលស្គាល់ថាជាគណៈកម្មាធិការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិជនពិការនឹងត្រូវបង្កើតឡើង នៅពេលដែលសន្ធិសញ្ញានេះចូលជាធរមាន ។ រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវបានតម្រូវឱ្យដាក់ជូនរបាយការណ៍មួយតាមកាលកំណត់ទៅគណៈកម្មាធិការនេះ ដោយកំណត់ពីវិធានការដែលត្រូវមាន ដើម្បីអនុវត្តអនុសញ្ញានេះ ។ បន្ទាប់មកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវផ្តល់ការណែនាំ និងអនុសាសន៍ជំនាញ ចំពោះការចាត់វិធានការបន្តទៅទៀត ដើម្បីពង្រឹងការបន្តប្តេជ្ញាចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាល ចំពោះគោលដៅទាំងឡាយដែលបានកំណត់ដោយអនុសញ្ញានេះ ។

ជនពិការត្រូវបានប្រឈមមុខជាមួយឧបសគ្គជាច្រើន ក្នុងការទាមទារសិទ្ធិរបស់ពួកគេ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ទើបពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញានេះ បានផ្តល់សមត្ថកិច្ចបន្ថែមដល់គណៈកម្មាធិការនេះ ដើម្បីធ្វើការស៊ើបសួរ និងពិចារណាលើបណ្តឹងរបស់បុគ្គលពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ក្នុងប្រទេសទាំងឡាយ ដែលបានជ្រើសរើសទទួលយកនីតិវិធីនេះ ។

អនុសញ្ញានេះនឹងចូលជាធរមានក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិនៅពេលដែលប្រទេសចំនួនម្ភៃបានផ្តល់សច្ចាប័នលើអនុសញ្ញានេះ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានបញ្ជាក់ពីបំណងចុះហត្ថលេខា និងផ្តល់សច្ចាប័នលើអនុសញ្ញានេះ នៅពេលដ៏ឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។ យើងសង្ឃឹមថា កម្ពុជាក៏នឹងផ្តល់សច្ចាប័នលើពិធីសារបន្ថែមនៃអនុសញ្ញានេះផងដែរ ។ នៅពេលដែលរដ្ឋាភិបាលធ្វើដូច្នេះ សិទ្ធិទាំងឡាយដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ នឹងត្រូវបានធានាការពារដោយច្បាប់អន្តរជាតិ និងដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាតាមមាត្រា៣១ ។

សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីជនពិការ ដែលរដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំធ្វើជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ហើយបានតាក់តែងតម្រូវតាមស្ថានការណ៍ជាក់ស្តែងក្នុងប្រទេសកម្ពុជា នឹងការពារបន្ថែមទៀតដល់សិទ្ធិជនពិការនៅប្រទេសកម្ពុជា ។

ថ្ងៃទី១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧

១៣-ឥ. អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ

bBkfa

រដ្ឋភាគីចំពោះអនុសញ្ញានេះ :

១- ដោយរំលឹកឡើងវិញ ពីគោលការណ៍ទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលទទួលស្គាល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ តំលៃ សិទ្ធិស្មើគ្នា និងសិទ្ធិដែលមិនអាចលក់ដូរបានដែលមានពីកំណើតរបស់មនុស្សគ្រប់រូបក្នុងសង្គម ថាជាគ្រឹះនៃសេរីភាព យុត្តិធម៌ និងសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ។

២- ដោយទទួលស្គាល់ថា តាមសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស អង្គការសហប្រជាជាតិ បានប្រកាស និងបានយល់ព្រមថា មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានសិទ្ធិ និងសេរីភាពគ្រប់បែបយ៉ាង ដូចដែលមានចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកល និងក្នុងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិទាំងនេះ ដោយគ្មានការបែងចែកនៃប្រភេទណាមួយឡើយ ។

៣- ដោយគូសបញ្ជាក់ឡើងវិញថា សកលភាព ភាពមិនអាចបំបែកបាន ភាពពំនាក់អាស្រ័យគ្នា និងភាពទាក់ទងគ្នានៃសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្តទាំងអស់ ព្រមទាំងសេចក្តីត្រូវការរបស់ជនពិការ ត្រូវបានធានាយ៉ាងពេញលេញ ដោយគ្មានការរើសអើង ។

៤- ដោយរំលឹងឡើងវិញពី កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទំរង់នៃការប្រកាន់ពូជសាសន៍ អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទំរង់ នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ អនុសញ្ញាស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ទាបបន្ថោក អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ និងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការការពារសិទ្ធិរបស់កម្មករទេសន្តប្រវេសន៍ទាំងអស់ និងសមាជិកគ្រួសាររបស់ពួកគេ ។

៥- ដោយទទួលស្គាល់ថា ពិការភាព គឺជាទស្សនៈដែលមានការវិវត្តន៍ ហើយពិការភាព កើតចេញពីអន្តរកម្មរវាងជនពិការ និងឧបសគ្គទាំងឡាយទាក់ទងទៅនឹងអាកប្បកិរិយា និងបរិយាកាសជុំវិញដែលរារាំងពួកគេ មិនឱ្យចូលរួមក្នុងសង្គមបានពេញលេញ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពជាមួយអ្នកដទៃ ។

៦- ដោយទទួលស្គាល់ ពីសារៈសំខាន់នៃគោលការណ៍ និងសេចក្តីណែនាំពីគោលនយោបាយដែលមាននៅក្នុងកម្មវិធីសកម្មភាពពិភពលោកទាក់ទងនឹងជនពិការ និងនៅក្នុងវិធានបទដ្ឋាននានា ស្តីពី

ការផ្តល់ឱកាសស្មើគ្នាដល់ជនពិការ ក្នុងការចូលរួមលើកស្ទួយបង្កើត និង វាយតំលៃពីគោលនយោបាយ ផែនការកម្មវិធី និងសកម្មភាពផ្សេងៗនៅថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់តំបន់ និងលើឆាកអន្តរជាតិ ដើម្បីផ្តល់ឱកាស ឱ្យបានស្មើគ្នាថែមទៀតដល់ជនពិការ ។

៧- ដោយគូសបញ្ជាក់ ពីសារៈសំខាន់នៃការបញ្ជ្រាបបញ្ហាពិការភាព ថាជាផ្នែកមួយពេញ លេញនៃយុទ្ធសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធនានា ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព ។

៨- ដោយទទួលស្គាល់ផងដែរថា ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងបុគ្គលណាមួយ ដោយសារតែពិការ ភាព គឺជាការរំលោភលើសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងតំលៃរបស់មនុស្សដែលមានពីកំណើត ។

៩- ដោយទទួលស្គាល់បន្ថែមទៀត ពីពិការភាពផ្សេងគ្នារបស់ជនពិការ ។

១០- ដោយទទួលស្គាល់ ពីតម្រូវការលើកស្ទួយ និងការពារសិទ្ធិមនុស្សរបស់ជនពិការគ្រប់រូប រួមទាំង អ្នកទាំងឡាយណាដែលត្រូវការគាំពារកម្រិតខ្ពស់ ។

១១- ដោយមានការព្រួយបារម្ភថា បើទោះជាមានឧបករណ៍ និងការធានារ៉ាប់រងផ្សេងៗយ៉ាងនេះក្តី ក៏ជនពិការនៅតែបន្តប្រឈមមុខនឹងឧបសគ្គ ក្នុងការចូលរួមរបស់គេ ដោយស្មើភាពគ្នាជាមួយសមាជិកឯ ទៀតក្នុងសង្គម និងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សរបស់ពួកគេ នៅទូទាំងពិភពលោក ។

១២- ដោយទទួលស្គាល់ ពីសារៈសំខាន់ នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ដើម្បីលើកកម្ពស់ ស្ថានភាពរស់នៅរបស់ជនពិការនៅគ្រប់ប្រទេស ជាពិសេសនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។

១៣- ដោយទទួលស្គាល់ ពីវិភាគទានដ៏មានតំលៃ និងមានសក្តានុពលដែលនៅតែមានអត្ថិភាព របស់ជនពិការ ចំពោះសុខុមាលភាពទាំងស្រុង និងភាពប្លែកៗគ្នានៃសហគមន៍របស់ខ្លួន ។ ការរួមវិភាគ ទានទាំងនេះ គឺជាការលើកស្ទួយជនពិការ ឱ្យទទួលបានពេញលេញនូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្ត និងការចូលរួមយ៉ាងពេញលេញរបស់ពួកគេក្នុងសង្គម ហើយជាលទ្ធផលបានលើកកម្ពស់សតិអារម្មណ៍របស់ ជនពិការ ថាជាផ្នែកមួយនៃសង្គម និងភាពជឿនលឿនដ៏មានខ្លឹមសារ ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍មនុស្ស សង្គមកិច្ច និងសេដ្ឋកិច្ច និងការលុបបំបាត់ភាពក្រីក្រ ។

១៤- ដោយទទួលស្គាល់ ពីសារៈសំខាន់នៃស្វ័យភាពជាឯកត្តបុគ្គល និងឯករាជ្យភាពរបស់ជន ពិការម្នាក់ៗ រួមទាំងសេរីភាពក្នុងការមានជំរើសរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ ។

១៥- ដោយយល់ឃើញថា ជនពិការគួរតែមានឱកាសចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងដំណើរការធ្វើ សេចក្តីសម្រេចអំពីគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីនានា រួមទាំងវិស័យផ្សេងទៀតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហារបស់

ពួកគេផ្ទាល់ ។

១៦- ដោយមានក្តីកង្វល់អំពី ស្ថានភាពលំបាកដែលជនពិការបានជួបប្រទះ នូវការរើសអើងជាច្រើន ឬការរើសអើងដែលមានទំរង់ធ្ងន់ធ្ងរ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការប្រកាន់ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា គំនិតនយោបាយ ឬទស្សនៈផ្សេងទៀត ជាតិ ជាតិពន្ធុ ប្រភពដើមជនជាតិ និងសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ ដើមកំណើត អាយុ ឬឋានៈផ្សេងៗទៀត ។

១៧- ដោយទទួលស្គាល់ថា ស្ត្រីនិងកុមារីពិការ តែងតែជួបប្រទះនូវភយន្តរាយធំជាងគេ ទាំងក្នុងនិងក្រៅផ្ទះ ដូចជាអំពើហិង្សា ការបង្ករបួសស្នាម ឬការបំពាន ការមិនអើពើ ឬការមិនស្និទ្ធស្នាល អំពើធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ ឬការកេងប្រវ័ញ្ច ។

១៨- ដោយទទួលស្គាល់ថា កុមារពិការគួរតែបានទទួលយ៉ាងពេញលេញ នូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្តទាំងអស់ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយកុមារដទៃ និង*ដោយរំលឹកឡើងវិញពី* កាតព្វកិច្ចដែលត្រូវសម្រេចឱ្យបាននូវគោលដៅទាំងនេះរបស់រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ។

១៩- ដោយគូសបញ្ជាក់ពី តម្រូវការដើម្បីដាក់បញ្ចូលទស្សនៈវិស័យផ្នែកយេនឌ័រ ទៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងអស់ ដើម្បីលើកស្ទួយជនពិការ ឱ្យទទួលបានពេញលេញនូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្ត ។

២០- ដោយគូសបញ្ជាក់ពី ការពិតដែលថា ជនពិការភាគច្រើន រស់នៅក្នុងស្ថានភាពក្រីក្រ ហើយស្ថិតក្នុងស្ថានភាពបែបនេះ *ដោយទទួលស្គាល់ពី* តម្រូវការជាចំបង ដើម្បីលើកឡើងពីផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាននៃភាពក្រីក្រដល់ជនពិការ ។

២១- ដោយចងចាំថា លក្ខខណ្ឌសន្តិភាព និងសន្តិសុខដែលផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការគោរពយ៉ាងពេញលេញនូវគោលបំណង និងគោលការណ៍ដែលមានចែងនៅក្នុងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ និងការប្រតិបត្តិតាមលិខិតុបករណ៍សិទ្ធិមនុស្ស ដែលនៅមានជាធរមាន គឺជាប្រការសំខាន់ណាស់ ដើម្បីការការពារឱ្យបានពេញលេញដល់ជនពិការ ជាពិសេសនៅពេលមានជំលោះប្រដាប់អាវុធ និងការចូលកាន់កាប់របស់បរទេស ។

២២- ដោយទទួលស្គាល់ពី សារៈសំខាន់នៃការទទួលបាន នូវការសំរួលផ្នែករូបវ័ន្ត (?)

២៣- ដោយយល់ច្បាស់ថា បុគ្គលម្នាក់ៗ ដែលមានកាតព្វកិច្ចចំពោះអ្នកដទៃ និងចំពោះសហគមន៍របស់ខ្លួន ត្រូវមានការទទួលខុសត្រូវ ដើម្បីខិតខំប្រឹងប្រែង ក្នុងការលើកស្ទួយ និងការប្រតិបត្តិតាមសិទ្ធិទាំងឡាយ ដែលមានចែងនៅក្នុងធម្មនុញ្ញអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ។

២៤- ដោយមានជំនឿថា គ្រួសារគឺជាធាតុបង្កដ៏សំខាន់ និងតាមធម្មជាតិនៃសង្គម ហើយមានសិទ្ធិទទួលបាននូវការការពារពីសង្គម និងរដ្ឋ ។ ដោយជឿជាក់ថា ជនពិការ និងសមាជិកក្រុមគ្រួសាររបស់គេ គួរទទួលបាននូវការការពារ និងការជួយជ្រោមជ្រែងជាចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យក្រុមគ្រួសារគេអាចចូលរួមចំណែកធ្វើឱ្យជនពិការ ទទួលបានសិទ្ធិដោយស្មើភាពគ្នា និងដោយពេញលេញ ។

២៥- ដោយមានជំនឿថា អនុសញ្ញាអន្តរជាតិរួម និងទូលំទូលាយមួយ ដើម្បីការពារ និងលើកស្ទួយសិទ្ធិ និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ជនពិការ នឹងរួមវិភាគទានយ៉ាងថ្លៃថ្លា ក្នុងការកែតម្រូវគុណវិបត្តិសង្គមដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះជនពិការ និងលើកស្ទួយជនពិការឱ្យមានឱកាសស្មើគ្នា ក្នុងការចូលរួមលើវិស័យពលរដ្ឋនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ទាំងក្នុងបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងបណ្តាអារ្យប្រទេស។

បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

មាត្រា ១: គោលបំណង

គោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ គឺដើម្បីលើកស្ទួយ ការពារ និងធានាឱ្យជនពិការទទួលបានដោយពេញលេញ នូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្តទាំងអស់ និងដើម្បីលើកស្ទួយការគោរពសេចក្តីថ្លៃថ្នូរដែលមានពីកំណើតមករបស់ជនពិការ ។

ជនពិការ សំដៅលើអ្នកទាំងឡាយ ដែលមានភាពអន់ខ្សោយរយៈពេលយូរ ផ្នែកកាយសម្បទា ផ្លូវចិត្ត ប្រាជ្ញា ឬវិញ្ញាណដែលនៅពេលជួបប្រទះជាមួយឧបសគ្គនានា អាចរារាំងពួកគេ មិនឱ្យមានការចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងសង្គម ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។

មាត្រា ២: និយមន័យ

សំរាប់គោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ :

១- **ទំនាក់ទំនង :** រាប់បញ្ចូលទាំងភាសា ការបង្ហាញជាអត្ថបទ អក្សរស្ទាប ទំនាក់ទំនងដោយការស្ទាប ការបោះពុម្ពជាអក្សរធំៗ ប្រព័ន្ធព័ត៌មានចំរុះដែលអាចទទួលបាន ព្រមទាំង សំណេរខ្សែអាត់សំលេង ភាសាសាមញ្ញៗ ឧបករណ៍បកស្រាយ ទិន្នន័យព័ត៌មានអំពីមនុស្ស និងវិធីអំណះអំណាង និងជំនួសផ្សេងៗ មធ្យោបាយ និងទំរង់នានានៃការទំនាក់ទំនង រួមទាំងព័ត៌មានដែលអាចទទួលបាន និង

បច្ចេកវិទ្យាទំនាក់ទំនង ។

២- ភាសា: រួមបញ្ចូលទាំងភាសានិយាយ ភាសាសញ្ញា និងទំរង់ផ្សេងទៀតនៃភាសា ដែលមិនប្រើក្នុងការនិយាយ ។

៣- ការរើសអើងដោយសារពិការភាព: មានន័យថា ការបែងចែក ការផាត់ចេញ ឬការដាក់កំហិតណាមួយ ដោយសារតែពិការភាព ដែលមានបំណង ឬមានអានុភាពធ្វើឱ្យចុះទន់ខ្សោយ ឬគ្មានការទទួលស្គាល់ ការអនុវត្តន៍ ឬការទទួលបាននូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្តទាំងអស់ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ក្នុងវិស័យនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ ពលរដ្ឋ ឬក្នុងវិស័យផ្សេងៗទៀត ។ ការរើសអើងនេះ រាប់បញ្ចូលរាល់ទំរង់នៃការរើសអើង រួមទាំងការបដិសេធនូវដំណោះស្រាយដ៏សមហេតុផលផង ។

៤- ដំណោះស្រាយដ៏សមហេតុផល: មានន័យថា ការកែប្រែ និងការកែតម្រូវឱ្យសមរម្យ និងចាំបាច់ មិនធ្វើឱ្យការទទួលខុសត្រូវមានភាពអសមាមាត្រ ឬមិនត្រឹមត្រូវ ដែលតម្រូវតែក្នុងករណីពិសេស ដើម្បីធានាដល់ជនពិការ ឱ្យទទួលបាន និងអនុវត្តបាននូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្តទាំងអស់ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។

៥- ការរចនាប្លង់ជាសាកល: មានន័យថា ការគូសប្លង់ផលិតផល បរិស្ថាន កម្មវិធី និងសេវាកម្មផ្សេងៗដែលមនុស្សគ្រប់រូបអាចប្រើប្រាស់បាន ដោយមិនទាមទារចំពោះការសំរបតាម ឬគំរោងប្លង់ពិសេសផ្សេងទៀត ក្នុងវិសាលភាពធំបំផុតដែលអាចធ្វើបាន ។ "**ការរចនាប្លង់ជាសាកល**" មិនត្រូវផាត់ចោលឧបករណ៍ជំនួយទាំងឡាយ សំរាប់ក្រុមជនពិការដោយឡែក ដែលត្រូវការឧបករណ៍ជំនួយទាំងនេះទេ ។

មាត្រា ៣: គោលការណ៍ទូទៅ

គោលការណ៍ទូទៅនៃអនុសញ្ញានេះមានដូចជា :

ក- ការគោរពសេចក្តីថ្លៃថ្នូរដែលមានពីកំណើត ស្វ័យភាពបុគ្គល រួមទាំងសេរីភាពក្នុងការជ្រើសរើសដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ និងឯករាជ្យភាពរបស់បុគ្គល ។

ខ- ការមិនរើសអើង ។

គ- ការចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធភាព និងការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសង្គម ។

ឃ- ការគោរពជនពិការគ្រប់ប្រភេទ ហើយត្រូវទទួលស្គាល់ថា ជនពិការ ជាចំណែកនៃភាព

ចំរុះគ្នារបស់មនុស្ស និងមនុស្សជាតិ ។

ង- ឱកាសស្មើភាពគ្នា ។

ច- ការបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ជនពិការ។

ឆ- សមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី ។

ជ- ការគោរពសមត្ថភាពរីកចំរើនរបស់កុមារពិការ និងការគោរពសិទ្ធិកុមារពិការ ដើម្បីរក្សានូវអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេ ។

មាត្រា ៤: កាតព្វកិច្ចទូទៅ

១- រដ្ឋភាគីត្រូវធានា និងលើកស្ទួយសមិទ្ធិពេញលេញនៃសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្តទាំងអស់សំរាប់ជនពិការ ដោយគ្មានការរើសអើងចំពោះពិការភាពណាមួយឡើយ ។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលដៅនេះ រដ្ឋភាគីត្រូវរ៉ាប់រង :

ក- អនុម័តរាល់វិធានការផ្លូវច្បាប់ រដ្ឋបាល និងវិធានការដទៃទៀតដែលសមស្រប ដើម្បីអនុវត្តនូវសិទ្ធិទាំងឡាយ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។

ខ- ចាត់រាល់វិធានការសមស្រប រួមទាំងវិធានការនីតិកម្ម ដើម្បីកែប្រែ ឬលុបចោលច្បាប់ បទបញ្ជា ទំនៀមទំលាប់ និងការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែងដែលនៅជាធរមាន ហើយដែលបង្កើតការរើសអើងប្រឆាំងនឹងជនពិការ ។

គ- យកចិត្តទុកដាក់ដល់ការការពារ និងការលើកស្ទួយ សិទ្ធិមនុស្សរបស់ជនពិការ នៅរាល់គោលនយោបាយ និងកម្មវិធីទាំងអស់ ។

ឃ- ទប់ស្កាត់ពីការចូលរួមក្នុងអំពើ ឬការអនុវត្តន៍ណាមួយដែលមិនស្របនឹងអនុសញ្ញានេះ ហើយធានាថា អាជ្ញាធរ និងស្ថាប័នសារធារណៈនានា អនុវត្តស្របតាមអនុសញ្ញានេះ ។

ង- ចាត់រាល់វិធានការសមស្រប ដើម្បីលប់បំបាត់ការរើសអើង ដោយសារតែពិការភាពពីបុគ្គលណាម្នាក់ ពីអង្គការ ឬស្ថាប័នឯកជនណាមួយ ។

ច- ព្យាយាម ឬលើកស្ទួយការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ការរចនាប្លង់ជាសកលនៃទំនិញ សេវាកម្ម សំភារៈ និងគ្រឿងបរិក្ខារ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២នៃអនុសញ្ញានេះ ដែលគួរតម្រូវឱ្យជនពិការសំរបតាម

ជាអប្បបរមា តាមតែអាចធ្វើបាន និងមានតំលៃថោក ដើម្បីឆ្លើយតបតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងរបស់ពួកគេ ក្នុងបំណងលើកស្ទួយការប្រើប្រាស់ និងភាពអាចរកបាននូវរបស់ទាំងអស់ខាងលើនេះ និងដើម្បីលើកស្ទួយការរចនាប្លង់ជាសកល ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍បទដ្ឋាន និងគោលការណ៍ណែនាំ ។

ឆ- ព្យាយាម ឬលើកស្ទួយការស្រាវជ្រាវ ការអភិវឌ្ឍន៍ ការប្រើប្រាស់ និងភាពអាចរកបាននៃបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ រួមទាំងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងទំនាក់ទំនង ជំនួយចល័ត ឧបករណ៍ និងបច្ចេកវិទ្យាជំនួយ ដែលសមស្របសំរាប់ជនពិការ ដោយផ្តល់អាទិភាពដល់បច្ចេកវិទ្យានូវតំលៃសមរម្យ ។

ជ- ផ្តល់ឱ្យជនពិការនូវលទ្ធភាពទទួលបានព័ត៌មាន អំពីជំនួយចល័ត ឧបករណ៍ និងបច្ចេកវិទ្យាជំនួយ រួមទាំងបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ ទំរង់ផ្សេងៗទៀតនៃជំនួយសំភារៈ និងសេវាកម្មជួយគាំពារដទៃទៀត ។

ឈ- លើកស្ទួយការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងបុគ្គលិកធ្វើការជាមួយជនពិការពីសិទ្ធិដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ក្នុងអនុសញ្ញានេះ ដើម្បីផ្តល់សេវាកម្ម និងជំនួយឱ្យកាន់តែប្រសើរថែមទៀត ដែលត្រូវធានាដោយសិទ្ធិទាំងនោះ ។

២- អនុលោមតាមសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការតាមធនធានដែលខ្លួនមានជាអតិបរមានិងតាមការចាំបាច់ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ក្នុងគោលបំណងសម្រេចឱ្យបានជាបន្តបន្ទាប់នូវសមិទ្ធិដ៏ពេញលេញនៃសិទ្ធិទាំងនេះដោយគ្មានធ្វើឱ្យខូចខាតដល់កាតព្វកិច្ចទាំងឡាយ ដែលមានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញានេះដែលត្រូវតែអនុវត្តភ្លាមៗ ស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ។

៣- ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ និងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ និងគោលនយោបាយនានា ដើម្បីអនុវត្តអនុសញ្ញានេះ និងក្នុងដំណើរការនៃការធ្វើសេចក្តីសម្រេចផ្សេងទៀត ស្តីពីបញ្ហាទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជនពិការ រដ្ឋភាគី ត្រូវពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងជិតស្និទជាមួយជនពិការដែលពាក់ព័ន្ធយ៉ាងសកម្ម រួមទាំងកុមារពិការតាមរយៈអង្គការតំណាងរបស់ពួកគេ ។

៤- គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៅក្នុងអនុសញ្ញានេះ នឹងប៉ះពាល់ដល់បទបញ្ញត្តិផ្សេងទៀត ដែលកំពុងតែរួមវិភាគទានយ៉ាងច្រើន ដល់ការសម្រេចបានសិទ្ធិទាំងឡាយរបស់ជនពិការ និងដែលអាចមានចែងនៅក្នុងច្បាប់របស់រដ្ឋភាគី ឬច្បាប់អន្តរជាតិ ដែលនៅជាធរមានបញ្ញត្តិចំពោះរដ្ឋនោះទេ ។ រដ្ឋភាគី មិនត្រូវដាក់កំហិត ឬដកហូតសិទ្ធិណាមួយនៃសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្តដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ ឬនៅមានជាធរមានក្នុងរដ្ឋភាគីណាមួយនៃអនុសញ្ញានេះទេ ដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់អនុសញ្ញានានា បទបញ្ញា ឬទំនៀមទំលាប់ ដោយយកលេសថា អនុសញ្ញានេះ មិនទទួលស្គាល់សិទ្ធិ ឬសេរីភាពបែបនេះឡើយ ឬក៏ថាខ្លួនគ្រាន់តែទទួលស្គាល់សិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងនេះក្នុងវិសាលភាពមួយតូចជាងនេះ ។

៥- បទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវមានវិសាលភាពគ្របដណ្តប់ដល់ផ្នែកទាំងអស់នៃរដ្ឋសហព័ន្ធ ដោយគ្មានការកំណត់ ឬការលើកលែងណាមួយឡើយ ។

មាត្រា ៥: សមភាព និងការមិនរើសអើង

១- រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់ថា មនុស្សទាំងអស់ស្មើភាពគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ ហើយមានសិទ្ធិទទួលបាន ដោយគ្មានការរើសអើងណាមួយ ដល់ការការពារស្មើគ្នា និងផលប្រយោជន៍នៃច្បាប់ស្មើគ្នា ។

២- រដ្ឋភាគីត្រូវហាមឃាត់រាល់ការរើសអើង ដោយសារតែពិការភាព និងធានាដល់ជនពិការពីការការពារតាមផ្លូវច្បាប់ស្មើគ្នា និងមានប្រសិទ្ធភាព ប្រឆាំងនឹងការរើសអើងតាមគ្រប់រូបភាព ។

៣- ដើម្បីលើកស្ទួយសមភាព និងលុបបំបាត់ការរើសអើង រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្រប ដើម្បីធានានូវការផ្តល់ដំណោះស្រាយសមហេតុផល ។

៤- វិធានការជាក់លាក់ដែលចាំបាច់ដើម្បីបង្កើនល្បឿន ឬធ្វើឱ្យបានសម្រេចតាមព្រឹត្តិហេតុនូវសមភាពរបស់ជនពិការ មិនត្រូវចាត់ទុកជាការរើសអើង តាមអត្ថន័យដែលមានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញានេះទេ ។

មាត្រា ៦: ស្ត្រីពិការ

១- រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់ថា ស្ត្រីនិងកុមារីពិការ ងាយរងការរើសអើងច្រើនបែបយ៉ាង ចំពោះបញ្ហានេះ ត្រូវចាត់វិធានការនានា ដើម្បីធានាឱ្យពួកគេទទួលបានភាពស្មើគ្នា និងពេញលេញនូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្តទាំងអស់ ។

២- រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្រប ដើម្បីធានាឱ្យស្ត្រីទទួលបានការអភិវឌ្ឍន៍វឌ្ឍនភាព និងការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចឱ្យបានពេញលេញ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីធានាពួកគេឱ្យអនុវត្ត និងទទួលបាននូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្ត ដូចមានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ៧: កុមារពិការ

១- រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់រាល់វិធានការចាំបាច់នានា ដើម្បីធានាឱ្យកុមារពិការ ទទួលបានដោយពេញលេញនូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្តទាំងអស់ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នា ជាមួយកុមារដទៃ ។

២- នៅគ្រប់សកម្មភាព ដែលទាក់ទងនឹងកុមារពិការ ឧត្តមប្រយោជន៍របស់កុមារពិការ ត្រូវលើកយកមកពិចារណាមុនគេ ។

៣- រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា កុមារពិការមានសិទ្ធិបញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួនដោយសេរី ពីបញ្ហាគ្រប់បែបយ៉ាងដែលប៉ះពាល់ដល់ពួកគេ ។ ទស្សនៈរបស់ពួកគេ ត្រូវទទួលបានការពិចារណាថ្លឹងថ្លែងឱ្យបានសមស្រប ទៅនឹងអាយុ និងភាពចាស់ទុំរបស់ពួកគេ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយកុមារដទៃ ហើយពួកគេត្រូវទទួលបាននូវការជួយជ្រោមជ្រែងសមស្របទៅនឹងពិការភាព និងអាយុរបស់ពួកគេ ដើម្បីឱ្យពួកគេទទួលបាននូវសិទ្ធិនេះយ៉ាងពិតប្រាកដ ។

មាត្រា ៨: ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង

១- រដ្ឋភាគីត្រូវអនុម័តជាបន្ទាន់ នូវវិធានការសមស្រប និងមានប្រសិទ្ធភាពដូចខាងក្រោម :

ក- លើកកម្ពស់ការយល់ដឹង អំពីជនពិការ ក្នុងសង្គមជាតិទាំងមូល រួមទាំងនៅតាមគ្រួសារ និងលើកតំកើងការគោរពសិទ្ធិ និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ជនពិការ ។

ខ- ប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការរើសអើង ការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និងការប្រព្រឹត្តមិនសមរម្យផ្សេងៗ ដល់ជនពិការ រួមទាំងសកម្មភាពរើសអើងទាំងឡាយទាក់ទងនឹងភេទ និងអាយុ ក្នុងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃជីវិត ។

គ- លើកស្ទួយការយល់ដឹងពីសមត្ថភាព និងការរួមវិភាគទានដល់ជនពិការ ។

២- វិធានការទាំងឡាយ ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងនេះរួមមាន :

ក- ផ្តួចផ្តើម និងរក្សាយុទ្ធនាការការយល់ដឹងជាសាធារណៈ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព តាមការគ្រោងទុក :

i. បណ្តុះបណ្តាល ផ្សព្វផ្សាយសិទ្ធិជនពិការឱ្យបានយល់ដឹង និងទទួលការគាំទ្រ ។

ii. លើកស្ទួយការយល់ឃើញជាវិជ្ជមាន និងការយល់ដឹងពីសង្គមកាន់តែទូលាយចំពោះជនពិការ ។

iii. លើកស្ទួយការទទួលស្គាល់ពីជំនាញ គុណសម្បត្តិ និងលទ្ធភាពរបស់ជនពិការ និងទទួលស្គាល់ពីការរួមវិភាគទានរបស់ជនពិការ នៅទីកន្លែងធ្វើការ និងនៅទីផ្សារការងារ ។

ខ- លើកតំកើងនៅគ្រប់កម្រិតនៃប្រព័ន្ធអប់រំ រួមទាំងកុមារគ្រប់អាយុទាំងអស់ ពីឥរិយាបថមួយចេះគោរពសិទ្ធិរបស់ជនពិការ ។

គ- ជំរុញគ្រប់ស្ថាប័នព័ត៌មាន ឱ្យផ្សព្វផ្សាយពីជនពិការ ក្នុងលក្ខណៈមួយស្របទៅតាមគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ ។

ឃ- លើកស្ទួយកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលការយល់ដឹងអំពីជនពិការ និងសិទ្ធិរបស់ជនពិការ ។

មាត្រា ៩: ការបង្កលក្ខណៈងាយស្រួល

១- ដើម្បីជួយជនពិការឱ្យរស់នៅដោយឯករាជ្យ និងចូលរួមយ៉ាងពេញលេញក្នុងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃជីវិត រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប ដើម្បីធានាដល់ជនពិការ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ទទួលបាននូវបរិស្ថានជុំវិញមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ ព័ត៌មាន និងទំនាក់ទំនង រួមទាំងប្រព័ន្ធ និងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងទំនាក់ទំនង គ្រឿងសំរួល និងសេវាកម្មផ្សេងទៀត ដែលបើកចំហ ឬផ្តល់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈ ទាំងនៅទីក្រុង ទាំងនៅតាមទីជនបទដាច់ស្រយាល ។ ដោយត្រូវរួមបញ្ចូលនូវអត្តសញ្ញាណ និងការលុបបំបាត់ឧបសគ្គ និងរបាំងទាំងឡាយដល់ការទទួលបាននូវសិទ្ធិទាំងនេះ វិធានការទាំងនេះត្រូវអនុវត្តចំពោះ :

ក- អាគារ ផ្លូវថ្នល់ មធ្យោបាយធ្វើដំណើរ និងគ្រឿងសំរួលក្នុងផ្ទះ និងក្រៅផ្ទះផ្សេងទៀត រួមទាំងសាលារៀន លំនៅដ្ឋាន គ្រឹះស្ថានសុខាភិបាល និងកន្លែងការងារ ។

ខ- ព័ត៌មានទំនាក់ទំនង និងសេវាកម្មដទៃទៀត រួមទាំងសេវាកម្មអេឡិចត្រូនិច និងសេវាកម្មសង្គ្រោះបន្ទាន់ ។

២- រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របផងដែរដើម្បី :

ក- តាក់តែង ប្រកាសឱ្យប្រើ និងតាមដានការអនុវត្តន៍នៃគោលការណ៍ណែនាំ និងបទដ្ឋានអប្បបរមា សំរាប់ការទទួលបាននូវគ្រឿងសំរួល និងសេវាកម្មដែលបើកចំហ និងផ្តល់ឱ្យសាធារណៈជន ។

ខ- ធានាថា អង្គភាពឯកជនដែលផ្តល់សេវាកម្ម និងគ្រឿងសំរួលដែលបើកចំហ ឬផ្តល់ឱ្យសាធារណៈជន ត្រូវពិចារណាឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ពីការបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ជនពិការ ។

គ- ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល ដល់ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ពីការបង្កលក្ខណៈងាយស្រួល និងលទ្ធភាពចេញចូល ដែលជនពិការកំពុងជួបប្រទះ ។

ឃ- ដាក់ស្លាកសញ្ញាជាអក្សរស្ទាប និងជាទំរង់ងាយអាន ងាយយល់ នៅតាមអគារ និងទីកន្លែងសាធារណៈដទៃទៀត ។

ង- ផ្តល់ទម្រង់នៃជំនួយផ្ទាល់ និងអន្តរការី រួមបញ្ចូលអ្នកនាំផ្លូវ អ្នកជំនាញអាន និងអ្នកបកប្រែភាសាសញ្ញាអាជីពដើម្បីបង្កភាពងាយស្រួលដល់ការប្រើប្រាស់អគារនិងទីកន្លែងសាធារណៈផ្សេងទៀតបាន

ច- លើកស្ទួយទំរង់នៃការជួយ និងការគាំពារសមស្របដទៃទៀត ដល់ជនពិការ ដើម្បីធានាថា ពួកគេទទួលបាននូវព័ត៌មាន ។

ឆ- លើកស្ទួយជនពិការ ឱ្យទទួលបាននូវប្រព័ន្ធ និងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងទំនាក់ទំនងថ្មីៗ រួមទាំងអ៊ីនធឺណេតផង ។

ជ- លើកស្ទួយការរចនាប្លង់ ការអភិវឌ្ឍន៍ផលិតកម្ម និងការចែកចាយនៃប្រព័ន្ធ និងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ដែលអាចទទួលបាននៅតំណាក់ដំបូង ដូច្នេះប្រព័ន្ធ និងបច្ចេកវិទ្យាទាំងនេះ នឹងមានតំលៃថោកល្មមអាចទទួលយកបាន ។

មាត្រា ១០: សិទ្ធិរស់រានមានជីវិត

រដ្ឋភាគីអះអាងជាថ្មីថា មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត ចាប់តាំងពីកំណើតមក និងត្រូវចាត់វាល់វិធានការចាំបាច់ ដើម្បីធានាឱ្យជនពិការទទួលបានដោយប្រសិទ្ធភាព និងស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃទៀតដែរ ។

មាត្រា ១១: ស្ថានភាពគ្រោះថ្នាក់ និងការសង្គ្រោះបន្ទាន់ផ្នែកមនុស្សធម៌

អនុលោមតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនតាមច្បាប់អន្តរជាតិ រួមទាំងច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ និងច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វាល់វិធានការចាំបាច់ ដើម្បីធានាដល់ការការពារ និងសុវត្ថិភាពរបស់ជនពិការ ក្នុងស្ថានភាពគ្រោះថ្នាក់ រួមទាំងស្ថានភាពមានជំលោះប្រដាប់អាវុធ ការសង្គ្រោះបន្ទាន់ផ្នែកមនុស្សធម៌ និងការកើតឡើងនៃគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ ។

មាត្រា ១២: ការទទួលស្គាល់ពីភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់

១- រដ្ឋភាគីអះអាងជាថ្មីថា ជនពិការមានសិទ្ធិត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់ថា ជាមនុស្សនៅចំពោះមុខច្បាប់ ។

២- រដ្ឋភាគីត្រូវទទួលស្គាល់ថា ជនពិការមានសមត្ថភាពខាងផ្នែកច្បាប់ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ក្នុងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃវិស័យជីវិត ។

៣- រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់វិធានការសមស្របនានា ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យជនពិការ ទទួលបានការជួយឧបត្ថម្ភ ដែលពួកគេអាចត្រូវការក្នុងការអនុវត្តន៍សមត្ថភាពផ្នែកច្បាប់របស់ខ្លួន ។

៤- រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា វិធានការទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តន៍សមត្ថភាពខាងផ្នែកច្បាប់

ផ្ដល់នូវការការពារយ៉ាងសមរម្យ និងមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីទប់ស្កាត់ការបំពាន អនុលោមតាមច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ។ ការការពារបែបនេះត្រូវធានាថា វិធានការទាំងឡាយ ដែលទាក់ទងនឹងការអនុវត្តន៏សមត្ថភាពខាងផ្នែកច្បាប់ គោរពសិទ្ធិឆន្ទៈនិងចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់ជនពិការ ត្រូវបានរួចផុតពីទំនាស់ផលប្រយោជន៍ និងឥទ្ធិពលមិនត្រឹមត្រូវ ត្រូវតែសមាមាត្រ និងបន្ថែមបន្ថយទៅតាមកាលៈទេសៈរបស់ជនពិការ អនុវត្តក្នុងរយៈពេលខ្លីបំផុត តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន និងត្រូវបានត្រួតពិនិត្យជាទៀងទាត់ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឯករាជ្យ និងមិនលំអៀងមួយ ឬស្ថាប័នតុលាការ ។ ការការពារទាំងនេះ ត្រូវតែសមាមាត្រទៅនឹងកម្រិតដែលវិធានការបែបនេះ មានផលប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៏របស់ជនពិការ ។

៥- អនុលោមតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្រប និងមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីធានាឱ្យជនពិការមានសិទ្ធិស្មើគ្នា ក្នុងការធ្វើជាម្ចាស់លើទ្រព្យសម្បត្តិ ឬទទួលមរតក ក្នុងការត្រួតពិនិត្យកិច្ចការហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួនផ្សេងៗ និងមានសិទ្ធិស្មើគ្នាចំពោះការខ្ចីឥណទានធនាគារ ការបញ្ចាំ និងទំរង់ផ្សេងៗទៀតនៃឥណទាន ហិរញ្ញវត្ថុ ហើយត្រូវធានាថា ជនពិការមិនត្រូវបានគេដកហូតយកទ្រព្យសម្បត្តិតាមអំពើចិត្តនោះទេ ។

មាត្រា ១៣: សិទ្ធិទទួលបានប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌

១- រដ្ឋភាគីត្រូវធានាពីសិទ្ធិទទួលបានប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ដែលមានប្រសិទ្ធភាពសំរាប់ជនពិការ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ រួមទាំង តាមរយៈបទបញ្ញត្តិនៃដំណោះស្រាយសមស្របតាមអាយុ និងតាមនីតិវិធី ដើម្បីជួយសំរួលតួនាទីដ៏មានប្រសិទ្ធភាពរបស់ពួកគេ ទោះក្នុងនាមជាអ្នកចូលរួមដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោលក្តី រួមទាំងធ្វើជាសាក្សីនៅរាល់ចំណាត់ការរឿងក្តី រួមទាំងនៅតំណាក់ការស៊ើបអង្កេត និងតំណាក់ការដំបូងៗផ្សេងទៀត ។

២- ដើម្បីជួយធានាពីសិទ្ធិទទួលបានប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ដែលមានប្រសិទ្ធភាពសំរាប់ជនពិការ រដ្ឋភាគីត្រូវលើកស្ទួយការបណ្តុះបណ្តាលឱ្យបានសមស្រប ដល់អ្នកទាំងឡាយដែលកំពុងបំរើការងារក្នុងវិស័យយុត្តិធម៌ រួមទាំងនគរបាល និងបុគ្គលិកពន្ធនាគារផង ។

មាត្រា ១៤: សេរីភាព និងសន្តិសុខបុគ្គល

១- ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា ជនពិការ :

ក- មានសិទ្ធិសេរីភាព និងសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួន ។

ខ- មិនត្រូវបានដកហូតសេរីភាពរបស់ពួកគេដោយខុសច្បាប់ ឬតាមទំនើងចិត្តឡើយ ហើយ

ធានាថា ការដកហូតសេរីភាពណាមួយ ត្រូវតែអនុលោមទៅតាមច្បាប់ និងធានាថាគ្មានការដកហូតសេរីភាព ដោយសំអាងលើពិការភាព ទោះក្នុងករណីណាក៏ដោយ ។

២- រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា ប្រសិនបើជនពិការត្រូវបានដកហូតសេរីភាព ទោះតាមនីតិវិធីណាក៏ដោយ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ជនពិការមានសិទ្ធិទទួលបាននូវការធានារ៉ាប់រងអនុលោមទៅតាមច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ហើយការប្រព្រឹត្តចំពោះជនពិការត្រូវស្របតាមគោលបំណង និងគោលការណ៍នៃអនុសញ្ញានេះ រួមទាំងតាមបទបញ្ញត្តិនៃដំណោះស្រាយដ៏សមហេតុផលផង ។

មាត្រា ១៥: សេរីភាពចាកផុតពីការធ្វើទារុណកម្ម ឬការប្រព្រឹត្ត ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ទាបបន្ថោក

១- គ្មាននរណាម្នាក់ត្រូវទទួលរងទារុណកម្ម ឬការប្រព្រឹត្ត ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ទាបបន្ថោកឡើយ ។ ជាពិសេស គ្មាននរណាម្នាក់ ត្រូវទទួលរងនូវការធ្វើពិសោធន៍វេជ្ជសាស្ត្រ ឬវិទ្យាសាស្ត្រ ដោយគ្មានការស្ម័គ្រចិត្ត យល់ព្រមពីសាមីខ្លួនឡើយ ។

២- រដ្ឋភាគី ត្រូវចាត់រាល់វិធានការតាមផ្លូវច្បាប់ រដ្ឋបាល តុលាការ ឬវិធានការដទៃទៀតឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីការពារជនពិការឱ្យរួចចាកផុតពីការធ្វើទារុណកម្ម ឬការប្រព្រឹត្ត ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប ដោយឈរលើមូលដ្ឋានមួយស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។

មាត្រា ១៦: សេរីភាពចាកផុតពីការកេងប្រវ័ញ្ច អំពើហិង្សា និងការរំលោភបំពាន

១- រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្របតាមផ្លូវច្បាប់ រដ្ឋបាល សង្គម អប់រំ និងវិធានការដទៃទៀត ដើម្បីការពារជនពិការទាំងក្នុងផ្ទះ ទាំងក្រៅផ្ទះ ពីគ្រប់ទំរង់នៃការកេងប្រវ័ញ្ច អំពើហិង្សា និងការរំលោភបំពាន រួមទាំងទិដ្ឋភាពនានា ដោយឈរលើមូលដ្ឋានយេនឌ័ររបស់ពួកគេផង ។

២- រដ្ឋភាគីក៏ត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្រប ដើម្បីទប់ស្កាត់គ្រប់ទំរង់នៃការកេងប្រវ័ញ្ច អំពើហិង្សា និងការរំលោភបំពាន ដោយធានាឱ្យមានទំរង់សមស្រប នៃការជួយឧបត្ថម្ភ និងការគាំទ្រដែលឆ្លើយតបបានទៅនឹងតម្រូវការ តាមអាយុ និងយេនឌ័រដល់ជនពិការ ក្រុមគ្រួសារ និងអ្នកថែទាំរបស់គេ រួមទាំងតាមរយៈការផ្តល់ព័ត៌មាន និងការអប់រំ អំពីវិធីចៀសវាងទទួលស្គាល់ និងរាយការណ៍យ៉ាងដូចម្តេចពីករណីនានា នៃការកេងប្រវ័ញ្ច អំពើហិង្សា និងការរំលោភបំពាន ។ រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា សេវាកម្មការពារទាំងឡាយ ត្រូវមានលក្ខណៈឆ្លើយតបទៅតាមតម្រូវការនៃអាយុ យេនឌ័រ និងពិការភាព ។

៣- ដើម្បីទប់ស្កាត់ការកើតឡើងនៃការកេងប្រវ័ញ្ច អំពើហិង្សា និងការរំលោភបំពាន តាម

គ្រប់រូបភាព រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា កម្មវិធី និងគ្រឿងបរិក្ខារគ្រប់បែបយ៉ាង ដែលរចនាឡើងដើម្បីបំរើជនពិការ ត្រូវបានត្រួតពិនិត្យយ៉ាងម៉ត់ចត់បំផុត ដោយអាជ្ញាធរឯករាជ្យ ។

៤- រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្រប ដើម្បីលើកស្ទួយការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងវិញខាងផ្លូវចិត្ត បញ្ញា និងកាយសម្បទា ការស្តារនីតិសម្បទា និងការធ្វើសមាហរណកម្មចូលក្នុងសង្គមជាថ្មីវិញនៃជនពិការដែលជាជនរងគ្រោះពីទំរង់ណាមួយនៃការកេងប្រវ័ញ្ច អំពើហិង្សា និងការរំលោភបំពាន រួមទាំងតាមរយៈការផ្តល់សេវាកម្មការពារ ។ ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងវិញ និងការធ្វើសមាហរកម្មឡើងវិញបែបនេះ ត្រូវកើតឡើងក្នុងបរិយាកាសមួយដែលទ្រទ្រង់ដល់សុខភាព សុខុមាលភាព ការគោរពបុគ្គល សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងស្វ័យភាពរបស់បុគ្គល និងត្រូវគិតគូរដល់តម្រូវការជាក់ស្តែង តាមអាយុ និងយេនឌ័រ ។

៥- រដ្ឋភាគីត្រូវបង្កើតច្បាប់ និងគោលនយោបាយឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព រួមទាំងច្បាប់ និងគោលនយោបាយ ដែលផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ដល់ស្ត្រី និងកុមារ ដើម្បីធានាថា ករណីនៃការកេងប្រវ័ញ្ច អំពើហិង្សា និងការរំលោភបំពានលើជនពិការ ត្រូវបានកំណត់មុខសញ្ញា ស៊ើបអង្កេត និងកាត់ទោសឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

មាត្រា ១៧: ការគោរពភាពសុចរិតនៃបុគ្គល

ជនពិការគ្រប់រូប មានសិទ្ធិប្រកាន់យកភាពសុច្ចរិតរបស់ខ្លួនទាំងផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។

មាត្រា ១៨: សេរីភាពនៃការធ្វើដំណើរ និងការទទួលបានសញ្ជាតិ

១- រដ្ឋភាគី ត្រូវទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនពិការ ចំពោះសេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរ សេរីភាពក្នុងការជ្រើសរើសទីលំនៅរបស់ខ្លួន និងមានសញ្ជាតិ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ រួមទាំងការធានាឱ្យជនពិការដូចខាងក្រោម :

ក- មានសិទ្ធិទទួលបាន និងប្តូរសញ្ជាតិ ហើយមិនត្រូវដកហូតសញ្ជាតិរបស់ពួកគេ ដោយមិនសមហេតុផល ឬដោយសារតែពិការភាពនោះទេ ។

ខ- មិនត្រូវដកហូតលទ្ធភាពរបស់ពួកគេក្នុងការទទួលបានកាន់កាប់និងប្រើប្រាស់ឯកសារសញ្ជាតិ ឬអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណរបស់ពួកគេ ឬក្នុងការប្រើប្រាស់នីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនានាដូចជានីតិវិធីអន្តោរប្រវេសន៍ជាដើម ដោយសារតែពិការភាពនោះទេ ដែលពួកគេអាចត្រូវការដើម្បីសំរួលដល់ការអនុវត្តន៍សិទ្ធិមានសេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរ ។

គ- មានសេរីភាពចាកចេញពីប្រទេសណាមួយ រួមទាំងប្រទេសកំណើតរបស់ខ្លួនផងដែរ ។

ឃ- មិនត្រូវដកហូតសិទ្ធិចូលក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ដោយមិនសមហេតុផល ឬដោយសារតែពិការភាពនោះឡើយ ។

២- កុមារពិការ ត្រូវបានគេចុះបញ្ជីភ្លាមបន្ទាប់ពីប្រសូត និងត្រូវមានសិទ្ធិពីកំណើតក្នុងការទទួលបានឈ្មោះមួយ សិទ្ធិទទួលបានសញ្ជាតិមួយ និងតាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើបាន មានសិទ្ធិស្គាល់ឪពុកម្តាយ និងទទួលការថែទាំពីឪពុកម្តាយ ។

មាត្រា ១៩: ការរស់នៅដោយឯករាជ្យ និងការដាក់បញ្ចូលក្នុងសហគមន៍

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិស្មើភាពគ្នារបស់ជនពិការក្នុងការរស់នៅក្នុងសហគមន៍ ដោយមានជំរើសស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ហើយត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប និងមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បី ជួយឱ្យជនពិការ ទទួលបានយ៉ាងពេញលេញនូវសិទ្ធិនេះ និងការដាក់បញ្ចូល និងការចូលរួមយ៉ាងពេញ លេញរបស់ជនពិការក្នុងសហគមន៍ដោយរួមមានការធានាថា :

ក- ជនពិការទទួលបានឱកាសជ្រើសរើសកន្លែងតាំងទីលំនៅ និងទីកន្លែង និងអ្នកដែលគេត្រូវរស់នៅជាមួយ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ និងមិនត្រូវបានគេតម្រូវឱ្យរស់នៅតាមការរៀបចំជាពិសេសណាមួយឡើយ ។

ខ- ជនពិការ មានលទ្ធភាពទទួលបានសេវាកម្មទ្រទ្រង់ការរស់នៅ កន្លែងស្នាក់អាស្រ័យ និង សេវាកម្មទ្រទ្រង់សហគមន៍ផ្សេងៗទៀត រួមទាំងជំនួយបុគ្គលដែលចាំបាច់ ដើម្បីទ្រទ្រង់ការរស់នៅ និង ការរួមបញ្ចូលទៅក្នុងសហគមន៍ និងបង្ការពីភាពឯកោ ឬការឃ្លាតឆ្ងាយពីសហគមន៍ ។

គ- សេវាកម្ម និងគ្រឿងបរិក្ខាសហគមន៍ សំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ក៏សំរាប់ជនពិការដែរ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នា និងឆ្លើយតបបានទៅនឹងតម្រូវការរបស់ជនពិការ ។

មាត្រា ២០: ភាពចល័តផ្ទាល់ខ្លួន

រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការមានប្រសិទ្ធភាពនានា ដើម្បីធានាភាពចល័តផ្ទាល់ខ្លួន ដោយឯករាជ្យរបស់ជនពិការ តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបានល្អបំផុត ដែលរួមមាន :

ក- ការជួយសម្រួលភាពចល័តផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ជនពិការ ក្នុងលក្ខណៈ និងតាមពេលពេលវេលានៃការជ្រើសរើសរបស់គេ និងមានតំលៃសមរម្យ ។

ខ- ការជួយសម្រួលឱ្យជនពិការ មានលទ្ធភាពទទួលបានឧបករណ៍ជំនួយដល់ភាពចល័ត ដែលមានគុណភាព គ្រឿងសំភារៈជួយសម្រួល បច្ចេកវិទ្យា ទំរង់នៃជំនួយផ្ទាល់ និងអន្តរការី រួមទាំងការធ្វើឱ្យរបស់របរទាំងនេះស្ថិតក្នុងតំលៃសមស្រប ។

គ- ការផ្ដល់ការបណ្ដុះបណ្ដាលជំនាញ ទាក់ទងនឹងការចល័ត ដល់ជនពិការ និងដល់បុគ្គលិកឯកទេសដែលធ្វើការជាមួយជនពិការ ។

ឃ- ការលើកទឹកចិត្តអង្គភាពនានា ដែលផលិតឧបករណ៍ជំនួយដល់ការចល័ត គ្រឿងសំភារៈជួយសម្រួល និងបច្ចេកវិទ្យាជំនួយ ឱ្យគិតពិចារណាដល់គ្រប់ទិដ្ឋភាព នៃការចល័តរបស់ជនពិការ ។

មាត្រា ២១: សេរីភាពនៃការសំដែងមតិយោបល់ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន

រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វាល់វិធានការសមស្រប ដើម្បីធានាថា ជនពិការអាចអនុវត្តសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ខ្លួនបាន ក្នុងការសំដែងមតិយោបល់ រួមទាំងសេរីភាពក្នុងការស្វែងរក ទទួល និងផ្ដល់ព័ត៌មាន និងទស្សនៈ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ និងតាមរយៈគ្រប់ទំរង់នៃទំនាក់ទំនង ស្របតាមការជ្រើសរើសរបស់គេ ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា២ នៃអនុសញ្ញានេះ តាមរយៈ :

ក- ការផ្ដល់ព័ត៌មានសាធារណៈឱ្យដល់ជនពិការ តាមទំរង់ និងបច្ចេកវិទ្យាដែលគេអាចទទួលបានសមស្របទៅនឹងប្រភេទផ្សេងៗនៃពិការភាព ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា និងគ្មានការបង់ប្រាក់បន្ថែម ។

ខ- ការទទួល និងជួយសម្រួលដល់ការប្រើប្រាស់ភាសាសញ្ញា អក្សរស្ទាប និងទំនាក់ទំនងផ្សេងៗទៀត ព្រមទាំងគ្រប់មធ្យោបាយ របៀប និងទំរង់នៃទំនាក់ទំនងផ្សេងៗទៀត ដែលអាចទទួលយកបានតាមការជ្រើសរើសរបស់ជនពិការ ក្នុងការទាក់ទងជាផ្លូវការ ។

គ- ការជំរុញឱ្យអង្គភាពឯកជននានា ដែលផ្ដល់សេវាកម្មផ្សេងៗដល់សាធារណៈជន រួមទាំងតាមរយៈអ៊ិនធឺណេត ដើម្បីផ្ដល់ព័ត៌មាន និងសេវាកម្មផ្សេងៗ តាមទំរង់ដែលជនពិការ អាចទទួលបាន និងប្រើប្រាស់បាន ។

ឃ- ការលើកទឹកចិត្ត ដល់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន រួមទាំង អ្នកផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានតាមអ៊ិនធឺណេត ដើម្បីធ្វើឱ្យជនពិការ អាចប្រើប្រាស់សេវាកម្មរបស់ពួកគេបាន ។

ង- ការទទួលស្គាល់ និងការលើកស្ទួយការប្រើប្រាស់ភាសាសញ្ញា ។

មាត្រា ២២: ការគោរពសិទ្ធិឯកជន

១- គ្មានជនពិការណាម្នាក់ ដោយមិនគិតពីកន្លែងរស់នៅ ឬការរៀបចំរបៀបរស់នៅ ត្រូវទទួលរងការជ្រៀតជ្រែកសិទ្ធិឯកជន គ្រួសារ ផ្ទះសំបែង ឬលិខិតឆ្លើយឆ្លង ឬប្រភេទផ្សេងៗទៀតនៃទំនាក់ទំនងរបស់ខ្លួនតាមទំនើងចិត្ត ឬដោយខុសច្បាប់ ឬទទួលរងការបំពារបំពាន មិនស្របច្បាប់ដល់កត្តិយស និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ពួកគេឡើយ ។ ជនពិការ មានសិទ្ធិទទួលបានការការពារពីច្បាប់ប្រឆាំងនឹងការជ្រៀតជ្រែក ឬការបំពារបំពានទាំងនេះ ។

២- រដ្ឋភាគី ត្រូវការពារសិទ្ធិឯកជនរបស់បុគ្គល ព័ត៌មានពីសុខភាព និងស្តារលទ្ធភាពពលកម្មរបស់ជនពិការ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។

មាត្រ ២៣: ការគោរពលំនៅដ្ឋាន និងគ្រួសារ

១- រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការនានាដែលសមស្រប និងមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីលុបបំបាត់ចោលការរើសអើងប្រឆាំងនឹងជនពិការ តាមគ្រប់រូបភាពដែលទាក់ទងនឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍ គ្រួសារ មាតាបិតាភាព និងទំនាក់ទំនងសាច់ញាតិ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ធ្វើដូច្នេះដើម្បីធានាថា:

ក- ជនពិការគ្រប់រូបដែលដល់អាយុរៀបការ មានសិទ្ធិក្នុងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងកសាងគ្រួសារមួយ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានព្រមព្រៀងពេញលេញ និងដោយសេរីពីអនាគតសហព័ន្ធ ។

ខ- ជនពិការមានសិទ្ធិធ្វើការសម្រេចចិត្តដោយសេរី និងដោយទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការកំណត់ចំនួនកូន និងចន្លោះពេលមានកូន និងក្នុងការទទួលព័ត៌មានសមស្របទៅតាមវ័យ ការអប់រំពីការពន្យាកំណើត និងសុខភាពបន្តពូជ ព្រមទាំងមធ្យោបាយចាំបាច់នានា ដែលជួយឱ្យពួកគេអាចអនុវត្តសិទ្ធិទាំងនេះបាន ។

គ- ជនពិការរួមទាំងកុមារ រក្សាបាននូវតំណពូជរបស់ខ្លួន ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។

២- រដ្ឋភាគីត្រូវធានាពីសិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ជនពិការ ក្នុងការធ្វើជាអាណាព្យាបាលភាព ការគ្រប់គ្រងកុមារ ការបង្កើតមូលនិធិមនុស្សធម៌ ការយកក្មេងមកចិញ្ចឹម ឬស្ថាប័ននានាដែលស្រដៀងគ្នា ដែលទស្សនៈទាំងនេះ មាននៅក្នុងច្បាប់ជាតិ ។ នៅគ្រប់ករណីឧត្តមប្រយោជន៍របស់កុមារត្រូវតែមានឧត្តមភាព ។ រដ្ឋភាគីត្រូវផ្តល់ជំនួយសមស្របដល់ជនពិការ ក្នុងការបំពេញការទទួលខុសត្រូវ

ចិញ្ចឹមកូនរបស់ពួកគេ ។

៣- រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា កុមារពិការមានសិទ្ធិស្មើគ្នាចំពោះការគោរពដល់ជីវិតគ្រួសារ ។ ដើម្បីធ្វើឱ្យសិទ្ធិទាំងនេះបានសម្រេច និងដើម្បីបង្ការការបិទបាំងការបំបរបង់ ការមិនយកចិត្តទុកដាក់ និងការដាក់កុមារពិការឱ្យនៅឯកោ រដ្ឋភាគីត្រូវផ្តល់ព័ត៌មាន សេវាកម្ម និងការជួយឧបត្ថម្ភដល់កុមារពិការ និងក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ ឱ្យបានឆាប់រហ័ស និងទូលំទូលាយ ។

៤- រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា កុមារមិនត្រូវបានបំបែកឱ្យរស់នៅទីទៃពីឪពុកម្តាយ ដោយផ្ទុយពីបំណងរបស់គេឡើយ លើកលែងតែដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដែលសម្រេចដោយការត្រួតពិនិត្យរបស់តុលាការ អនុលោមតាមច្បាប់ និងនីតិវិធីដែលនៅមានជាធរមាន ថាការបំបែកបែបនេះ មានលក្ខណៈចាំបាច់សម្រាប់ឧត្តមប្រយោជន៍របស់កុមារ ។ គ្មានករណីណាដែលកុមារត្រូវបានបំបែកពីឪពុកម្តាយ ដោយសារតែពិការភាពរបស់កុមារ ឬដោយសារតែពិការភាពរបស់ឪពុកឬម្តាយ ឬដោយសារតែឪពុកម្តាយពិការទាំងពីរនាក់នោះឡើយ ។

៥- ក្នុងករណីដែលគ្រួសាររបស់កុមារពិការផ្ទាល់ មិនអាចមើលថែរក្សាកុមារពិការបាន រដ្ឋភាគីត្រូវខិតខំគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីផ្តល់ការថែទាំជំនួស ក្នុងរង្វង់គ្រួសារមួយដែលធំជាង ហើយបើមិនបានដូច្នេះទេ គួរតែក្នុងរង្វង់សហគមន៍មួយ ដែលមានការរៀបចំជាលក្ខណៈគ្រួសារ ។

មាត្រា ២៤: ការអប់រំ

១- រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនពិការចំពោះការអប់រំ ។ ជាមួយនឹងទស្សនៈដើម្បីធ្វើឱ្យសិទ្ធិនេះបានសម្រេច ដោយគ្មានការរើសអើង និងដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការផ្តល់ឱកាសស្មើភាពគ្នា រដ្ឋភាគីត្រូវធានាឱ្យមានប្រព័ន្ធអប់រំបញ្ចូលគ្នាមួយនៅគ្រប់កម្រិតសិក្សា និងការសិក្សាពេញមួយជីវិតដែលមានទិសដៅដល់ :

ក- ការអភិវឌ្ឍន៍ទាំងស្រុងនៃសក្តានុពលមនុស្ស សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ តំលៃបុគ្គល និងការពង្រឹងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស សេរីភាពជាសារវ័ន្ត និងភាពចំរុះគ្នានៃមនុស្សជាតិ ។

ខ- ការអភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិកលក្ខណៈ ទេពកោសល្យ និងគំនិតច្នៃប្រឌិតរបស់ជនពិការ ក៏ដូចជាសមត្ថភាពខាងកាយសម្បទា និងប្រាជ្ញាស្មារតីឱ្យដល់សក្តានុពលពេញទំហឹងរបស់ពួកគេ ។

គ- ជួយឱ្យជនពិការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងសង្គមដោយសេរី ។

២- ដើម្បីធ្វើឱ្យសិទ្ធិនេះបានសម្រេច រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា :

ក- ជនពិការមិនត្រូវបានផាត់ចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំទូទៅ ដោយសារតែពិការភាពនោះទេ ហើយកុមារពិការមិនត្រូវបានផាត់ចេញពីការអប់រំដែលខានពុំបាន និងឥតបង់ថ្លៃ នៅកម្រិតបឋម ឬមធ្យមសិក្សា ដោយសារតែពិការភាពទេ ។

ខ- ជនពិការអាចទទួលបានការអប់រំរួមគ្នា មានគុណភាព និងមិនបង់ថ្លៃ នៅកម្រិតបឋម និងមធ្យមសិក្សា ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ នៅក្នុងសហគមន៍ដែលគេរស់នៅ ។

គ- ផ្តល់ដំណោះស្រាយសមស្រប ទៅតាមតម្រូវការរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ។

ឃ- ជនពិការទទួលបានការឧបត្ថម្ភដែលគេត្រូវការ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធអប់រំទូទៅ ដើម្បីជួយពួកគេឱ្យទទួលបានការអប់រំប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។

ង- វិធានការជួយឧបត្ថម្ភជាឯកកត្តបុគ្គលដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យក្នុងបរិយាកាសដែលបង្កើនការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងសិក្សាធិការជាអតិបរមា ស្របទៅតាមគោលដៅនៃការដាក់បញ្ចូលយ៉ាងពេញលេញ ។

៣- រដ្ឋភាគីត្រូវជួយជនពិការឱ្យអាចរៀនយកជំនាញអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងបំណិនជីវិត ដើម្បីជួយឱ្យពួកគេចូលរួមបានដោយស្មើភាពគ្នា និងយ៉ាងពេញលេញក្នុងការអប់រំ និងជាសមាជិកនៃសហគមន៍ ។ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការសមស្របនានារួមមាន :

ក- ជួយសម្រួលដល់ការរៀនអក្សរស្ទាប អក្សរជំនួស របៀបនៃការរៀនបែបជំនួយ ព្រមទាំងមធ្យោបាយ និងទំរង់ផ្សេងៗនៃទំនាក់ទំនង ជំនាញនៃការចល័ត និងតំរង់ទិស ព្រមទាំងជួយសម្រួលដល់ការគាំទ្រ និងការណែនាំក្រុមជាដៃគូ ។

ខ. ជួយសម្រួលដល់ការរៀនភាសាសញ្ញា និងការលើកស្ទួយអត្តសញ្ញាណ ផ្នែកភាសារបស់សហគមន៍ជនពិការថ្លង់ ។

គ- ធានាថា ការអប់រំសំរាប់ជនពិការ ជាពិសេសកុមារដែលថ្លង់ ពិការភ្នែក ឬពិការភ្នែក ហើយថ្លង់ ត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងទំរង់ និងភាសា និងមធ្យោបាយទំនាក់ទំនងសំរាប់ជនពិការម្នាក់ៗដ៏ សមស្របបំផុត ក្នុងបរិយាកាសដែលបង្កើនការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងសិក្សាធិការជាអតិបរមា ។

៤- ដើម្បីជួយធានាដល់ការសម្រេចឱ្យបាននូវសិទ្ធិនេះ រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការសមស្របនានា ដើម្បីផ្តល់ការងារដល់គ្រូបង្រៀន រួមទាំងគ្រូពិការ ដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិក្នុងការបង្រៀនភាសាសញ្ញា

និង/ ឬអក្សរស្ទាប និងដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលដល់អ្នកជំនាញ និងបុគ្គលិកដែលធ្វើការនៅគ្រប់កម្រិតសិក្សា ។ ការបណ្តុះបណ្តាលបែបនេះ ត្រូវដាក់បញ្ចូលការយល់ដឹងអំពីពិការភាព និងការប្រើប្រាស់របៀបនៃការរៀនបែបជំនួយ ព្រមទាំងមធ្យោបាយ និងទំរង់ផ្សេងៗនៃទំនាក់ទំនងបច្ចេកទេស និងសំភារៈអប់រំសមស្រប ដើម្បីជួយដល់ជនពិការ ។

៥- រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា ជនពិការអាចទទួលបានការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាជាទូទៅ ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ការអប់រំមនុស្សពេញវ័យ និងការអប់រំពេញមួយជីវិត ដោយគ្មានការរើសអើង និងដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលដៅនេះ រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា ដំណោះស្រាយសមហេតុផល ត្រូវបានផ្តល់ជូនដល់ជនពិការ ។

មាត្រា ២៥: សុខភាព

រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់ថា ជនពិការមានសិទ្ធិក្នុងការទទួលបាននូវបទដ្ឋានសុខភាពខ្ពស់បំផុត ដោយគ្មានការរើសអើង ដោយសារតែពិការភាពនោះឡើយ ។ រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្រប ដើម្បីធានាដល់ជនពិការ ឱ្យទទួលបានសេវាកម្មសុខភាពតាមយែនឌ័រ រួមទាំងសុខភាពទាក់ទងនឹងការស្តារនីតិសម្បទា ។ ជាពិសេស រដ្ឋភាគីត្រូវ :

ក- ផ្តល់ដល់ជនពិការនូវបានៈ គុណភាព និងបទដ្ឋានដូចគ្នានៃកម្មវិធី និងសេវាថែទាំសុខភាព ដោយមិនបង់ប្រាក់ ឬតាមតំលៃមួយសមស្របដូចអ្នកដទៃដែរ រួមទាំងបញ្ហាសុខភាពបន្តពូជ និងផ្លូវភេទ និងកម្មវិធីសុខភាពសាធារណៈជាមូលដ្ឋាន ។

ខ- ផ្តល់សេវាកម្មសុខភាពទាំងនេះ ទៅតាមតម្រូវការរបស់ជនពិការ ដោយផ្តោតជាពិសេសចំពោះពិការភាពរបស់ពួកគេ រួមទាំងការផ្តល់អត្តសញ្ញាណកម្មពីដំបូង និងការធ្វើអន្តរាគមន៍ឱ្យបានរួសរាន់តាមការគួរ និងសេវាកម្មដែលបានរចនាឡើង ដើម្បីបង្ការ និងបន្ថយភាពពិការបន្ថែមទៀតឱ្យបានជាអប្បបរមា រួមទាំងកុមារ និងមនុស្សចាស់ ។

គ- ផ្តល់សេវាកម្មសុខភាពទាំងនេះ ឱ្យបានជិតបំផុតតាមតែអាចធ្វើបាន ដល់ជនពិការនៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្លួន រួមទាំងនៅតាមតំបន់ជនបទ ។

ឃ- តម្រូវឱ្យអ្នកមានវិជ្ជាជីវៈសុខភាព ផ្តល់ការថែទាំសុខភាពដល់ជនពិការ ឱ្យមានគុណភាពដូចគ្នានឹងការថែទាំអ្នកដទៃ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការយល់ព្រមសេរី និងយកជាការបាន ដោយលើកឡើងពីការយល់ដឹងអំពីសិទ្ធិមនុស្ស សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ស្វ័យភាព និងតម្រូវការរបស់ជនពិការ តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងការប្រកាសពីបទដ្ឋានក្រមសីលធម៌ សំរាប់ការថែទាំសុខភាពសាធារណៈ និងឯកជន។

ង- ហាមឃាត់ការរើសអើងដល់ជនពិការ ក្នុងការផ្តល់ការធានារ៉ាប់រងសុខភាព និងការធានារ៉ាប់រងជីវិត ដែលការធានារ៉ាប់រងបែបនេះ ត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយច្បាប់ជាតិ និងត្រូវផ្តល់ឱ្យក្នុងលក្ខណៈមួយយុត្តិធម៌ និងសមហេតុផល ។

ច- ទប់ស្កាត់ការបដិសេធដែលមានលក្ខណៈរើសអើង ក្នុងការផ្តល់ការថែទាំសុខភាព ឬសេវាកម្មសុខភាព ឬចំណីអាហារ និងសារធាតុរាវ ដោយសារតែពិការភាព ។

មាត្រា ២៦: ការធ្វើឱ្យមានលទ្ធភាពពលកម្ម និងការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម

១- រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប និងមានប្រសិទ្ធភាព រួមទាំងតាមរយៈការជួយគ្នាជាដៃគូ ដើម្បីឱ្យជនពិការអាចទទួលបាន និងរក្សាបាននូវឯករាជ្យភាពជាអតិបរមា សមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ខាងវិជ្ជាជីវៈ សង្គមកិច្ច ផ្លូវចិត្តនិងកាយសម្បទា ព្រមទាំងការចូលរួម និងការដាក់បញ្ចូលដោយពេញលេញនៅក្នុងគ្រប់ ទិដ្ឋភាពនៃអាកជីវិត ។ ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅនេះ រដ្ឋភាគីត្រូវរៀបចំពង្រឹង និងពង្រីកសេវាកម្ម និង កម្មវិធីនៃការធ្វើឱ្យមានលទ្ធភាពពលកម្ម និងការស្តារលទ្ធភាពពលកម្មឱ្យបានខ្លាំងក្លា ជាពិសេសក្នុងវិស័យ សុខភាព ការងារ ការអប់រំ និងសេវាកម្មសង្គម ។ តាមរបៀបបែបនេះ សេវាកម្ម និងកម្មវិធីទាំងនេះ:

ក- ចាប់ផ្តើមនៅតំណាក់កាលដំបូងបំផុតតាមតែអាចធ្វើបាន ហើយផ្អែកទៅលើការវាយតំលៃដោយវិន័យចំរុះ ពីសេចក្តីត្រូវការ និងចំនុចខ្លាំងរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ។

ខ- គាំទ្រដល់ការចូលរួម និងការរាប់បញ្ចូលទៅក្នុងសហគមន៍ និងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃសង្គម ត្រូវធ្វើឡើងដោយស្ម័គ្រចិត្ត និងបានដល់ដៃជនពិការ នៅកន្លែងដែលជិតសហគមន៍រស់នៅរបស់គេបំផុត រួមទាំងនៅតាមតំបន់ជនបទ ។

២- រដ្ឋភាគីត្រូវលើកស្ទួយការអភិវឌ្ឍន៍ ការបណ្តុះបណ្តាលបឋម និងការបណ្តុះបណ្តាលបន្តដល់អ្នកជំនាញ និងបុគ្គលិកធ្វើការខាងសេវាកម្មនៃការធ្វើឱ្យមានលទ្ធភាពពលកម្ម និងការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម

៣- រដ្ឋភាគីត្រូវលើកស្ទួយចំណេះដឹង ការទទួលបាន និងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ និងបច្ចេកវិទ្យាជំនួយផ្សេងៗ ដែលត្រូវបានរចនាឡើងសំរាប់ជនពិការ ដោយសារតែពួកគេពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការធ្វើឱ្យមានលទ្ធភាពពលកម្ម និងការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម ។

មាត្រា ២៧: ការងារ និងអាជីព

១- រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនពិការ ក្នុងការមានការងារធ្វើ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើ

ភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។ សិទ្ធិនេះរួមទាំងសិទ្ធិមានឱកាសចិញ្ចឹមជីវិត ដោយប្រកបការងារដែលគេអាចជ្រើសរើស ឬទទួលបានដោយសេរីលើទីផ្សារការងារ និងបរិយាកាសការងារដែលបើកចំហ មិនរើសអើង និងអាចឱ្យជនពិការធ្វើបាន ។ រដ្ឋភាគីត្រូវធានា និងលើកស្ទួយ ដល់ការធ្វើឱ្យបានសម្រេចនូវសិទ្ធិការងារ រួមទាំងសំរាប់អ្នកទាំងឡាយដែលធ្លាក់ខ្លួនពិការ នៅពេលកំពុងបំពេញការងារ ដោយចាត់វិធានការសមស្រប រួមទាំងវិធានការតាមផ្លូវច្បាប់ដើម្បី :

ក- ហាមឃាត់ការរើសអើង ដោយសារតែពិការភាព ចំពោះគ្រប់បញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងរាល់ទំរង់នៃការងារ រួមទាំងលក្ខខណ្ឌនៃការជ្រើសរើស ការជួល និងបម្រើការងារ ការបន្តការងារ ការអភិវឌ្ឍន៍មុខរបរ និងលក្ខខណ្ឌការងារដែលមានសុវត្ថិភាព និងផាសុកភាព ។

ខ- ការពារសិទ្ធិជនពិការ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ចំពោះលក្ខខណ្ឌការងារត្រឹមត្រូវ និងអនុគ្រោះ រួមទាំងឱកាសស្មើគ្នា និងប្រាក់កំរៃស្មើគ្នា ចំពោះការងារដែលមានតំលៃស្មើគ្នា លក្ខខណ្ឌការងារដែលមានសុវត្ថិភាព និងផាសុខភាព រួមទាំងការការពារពីការយាយី និងការសងជំងឺចិត្ត ។

គ- ធានាថា ជនពិការអាចអនុវត្តសិទ្ធិបង្កើតសហជីព ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។

ឃ- ឱ្យជនពិការអាចទទួលបានដោយប្រសិទ្ធភាព នូវកម្មវិធីណែនាំពីវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេសទូទៅ សេវាកម្មរកការងារឱ្យធ្វើ និងការបណ្តុះបណ្តាលបន្ត និងការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ។

ង- បង្កើនឱកាសមានការងារធ្វើ និងការអភិវឌ្ឍន៍មុខរបរសម្រាប់ជនពិការ នៅក្នុងទីផ្សារការងារ ក៏ដូចជាជំនួយក្នុងការស្វែងរក ការទទួលបាន ការរក្សា និងការវិលត្រឡប់ចូលបំរើការងារវិញ ។

ច- បង្កើនឱកាសដល់ជនពិការឱ្យមានមុខរបរផ្ទាល់ខ្លួន មានភាពជាសហគ្រិន បង្កើតអាជីវកម្មដែលអាចចាប់ផ្តើមដោយខ្លួនឯង និងសហប្រតិបត្តិការ ។

ឆ- ផ្តល់ការងារដល់ជនពិការធ្វើក្នុងស្ថាប័នសាធារណៈ ។

ជ- បង្កើនការងារសម្រាប់ជនពិការ ក្នុងស្ថាប័នឯកជនតាមរយៈវិធានការ និងគោលនយោបាយសមស្របដែលអាចរួមមានកម្មវិធីសកម្មភាពជាវិជ្ជមាន ការលើកទឹកចិត្ត និងវិធានការផ្សេងៗទៀត ។

ឈ- ធានាឱ្យមានដំណោះស្រាយសមស្រប ដល់ជនពិការនៅក្នុងកន្លែងធ្វើការ ។

ញ- បង្កើនលទ្ធភាពឱ្យជនពិការអាចទទួលបានបទពិសោធន៍ការងារនៅក្នុងទីផ្សារការងារសេរី។

ដ- ជំរុញការស្ដារឡើងវិញផ្នែកជំនាញ និងវិជ្ជាជីវៈ ការរក្សាការងារ និងកម្មវិធីនានាដែលជួយឱ្យជនពិការ អាចត្រឡប់ចូលបំរើការងារវិញ ។

២- រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា ជនពិការមិនត្រូវធ្លាក់ទៅក្នុងភាពជាទាសករ ឬខ្ញុំកញ្ជះគេទេ ហើយត្រូវបានគេការពារពីការធ្វើពលកម្មដោយបង្ខំ ឬដោយមិនអាចប្រកែកបាន ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។

មាត្រា ២៨: ជីវភាពរស់នៅគ្រប់គ្រាន់ និងការការពារផ្នែកសង្គមកិច្ច

១- រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនពិការពីជីវភាពរស់នៅគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ខ្លួនគេផ្ទាល់ និងសម្រាប់ក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ រួមទាំងការមានអាហារហូបចុកគ្រប់គ្រាន់ មានសំលៀកបំពាក់ និងផ្ទះសំបែងសមរម្យ និងការកែលំអលក្ខខណ្ឌជីវភាពរស់នៅជាប្រចាំ ហើយរដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការសមស្របដើម្បីការពារ និងលើកស្ទួយដល់ការធ្វើឱ្យបានសម្រេចនូវសិទ្ធិនេះ ដោយគ្មានការរើសអើង ដោយសារពិការភាពនោះទេ ។

២- រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនពិការពីការការពារផ្នែកសង្គមកិច្ច និងពីការទទួលបានសិទ្ធិនេះ ដោយគ្មានការរើសអើងដោយសារពិការភាព និងត្រូវចាត់វិធានការសមស្របដើម្បីការពារ និងលើកស្ទួយដល់ការធ្វើឱ្យបានសម្រេចនូវសិទ្ធិនេះ រួមទាំងវិធានការដូចខាងក្រោម :

ក- ធានាដល់ជនពិការ ឱ្យទទួលបានដោយស្មើភាពគ្នានូវសេវាកម្មទឹកស្អាត និងធានាដល់ជនពិការឱ្យទទួលបាននូវសេវាកម្ម គ្រឿងឧបករណ៍ និងជំនួយផ្សេងៗ ដែលសមស្រប និងមានតំលៃសមរម្យសម្រាប់បំរើសេចក្ដីត្រូវការពាក់ព័ន្ធនឹងពិការភាព ។

ខ- ធានាដល់ជនពិការ ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារីពិការ និងមនុស្សចាស់ពិការឱ្យទទួលបាននូវកម្មវិធីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងកម្មវិធីការពារផ្នែកសង្គមកិច្ច ។

គ- ធានាដល់ជនពិការនិងក្រុមគ្រួសាររបស់គេដែលកំពុងរស់នៅក្នុងស្ថានភាពក្រីក្រឱ្យទទួលបាននូវជំនួយឧបត្ថម្ភពីរដ្ឋ តាមរយៈខ្ទង់ចំណាយលើផ្នែកពិការភាព រួមទាំងការបណ្ដុះបណ្ដាល ការផ្ដល់ប្រឹក្សា ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ និងការថែទាំ កំឡុងពេលសំរាកឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ។

ឃ- ធានាដល់ជនពិការឱ្យទទួលបាននូវកម្មវិធីផ្ទះសំបែងសាធារណៈ ។

ង- ធានាដល់ជនពិការឱ្យទទួលបានដោយស្មើភាពគ្នានូវកម្មវិធីនិងផលប្រយោជន៍សោធននិវត្តន៍។

មាត្រា ២៩: ការចូលរួមក្នុងជីវភាពនយោបាយ និងជីវភាពសាធារណៈ

រដ្ឋភាគីត្រូវធានាដល់ជនពិការ ពីសិទ្ធិនយោបាយ និងឱកាសដែលជនពិការទទួលបានដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ និងត្រូវ :

ក- ធានាថា ជនពិការ អាចចូលរួមដោយប្រសិទ្ធភាព និងយ៉ាងពេញលេញ ក្នុងជីវភាពនយោបាយ និងជីវភាពសាធារណៈដោយផ្ទាល់ ឬតាមរយៈអ្នកតំណាង ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដោយសេរី ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ រួមទាំងសិទ្ធិ និងឱកាសសម្រាប់ជនពិការក្នុងការបោះឆ្នោត និងឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោតដោយ :

i- ធានាថា នីតិវិធី ឧបករណ៍ និងសំភារៈបោះឆ្នោត មានលក្ខណៈសមស្រប អាចធ្វើទៅបានងាយយល់ និងងាយប្រើប្រាស់ ។

ii- ការពារសិទ្ធិរបស់ជនពិការ ក្នុងការបោះឆ្នោតដោយសំងាត់នៅក្នុងការបោះឆ្នោត និងក្នុងការធ្វើប្រជាមតិជាសាធារណៈ ដោយគ្មានការបំភិតបំភ័យ និងក្នុងការឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត ដើម្បីចូលកាន់មុខតំណែង និងបំពេញគ្រប់មុខងារសាធារណៈឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព នៅគ្រប់ជាន់ថ្នាក់នៃស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល ដោយជួយសំរួលដល់ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាជំនួយថ្មីៗដែលសមស្រប ។

iii- ធានាដល់ជនពិការនូវការសំដែងឆន្ទៈដោយសេរី ជាអ្នកបោះឆ្នោត ហើយដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ ក្នុងករណីចាំបាច់ និងតាមសំណើរបស់ជនពិការ ត្រូវជួយពួកគេឱ្យបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសអ្នកណាម្នាក់ តាមបំណងរបស់ខ្លួន ។

ខ- ជំរុញយ៉ាងសកម្មឱ្យមានបរិយាកាសមួយ ដែលជនពិការអាចចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ក្នុងដំណើរការកិច្ចការសាធារណៈ ដោយគ្មានការរើសអើង និងដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ព្រមទាំងលើកទឹកចិត្តឱ្យពួកគេចូលរួមក្នុងកិច្ចការសាធារណៈរួមមាន :

i- ការចូលរួមក្នុងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងសមាគមនានា ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជីវភាពនយោបាយនិងជីវភាពសាធារណៈរបស់ប្រទេស និងក្នុងសកម្មភាព និងរដ្ឋបាលរបស់គណបក្សនយោបាយ ។

ii- ការបង្កើត និងការចូលរួមក្នុងអង្គការនានារបស់ជនពិការ ដើម្បីធ្វើជាអ្នកតំណាងជនពិការនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ថ្នាក់តំបន់ ថ្នាក់ជាតិ និងនៅលើឆាកអន្តរជាតិ ។

មាត្រា ៣០: ការចូលរួមក្នុងជីវភាពវប្បធម៌ ការលំហែ ការកំសាន្ត និងកីឡា

១- រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនពិការ ក្នុងការចូលរួមក្នុងជីវភាពវប្បធម៌ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ហើយរដ្ឋភាគីត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្រប ដើម្បីធានាថា ជនពិការ :

ក- មានសិទ្ធិទទួលបានសំភារៈវប្បធម៌ តាមទំរង់ដែលគេអាចចូលរួមបាន ។

ខ- មានសិទ្ធិទទួលបានកម្មវិធីទូរទស្សន៍ ភាពយន្ត ល្ខោន និងសកម្មភាពវប្បធម៌ផ្សេងៗ ក្នុងទំរង់ដែលគេអាចចូលរួមបាន ។

គ- មានសិទ្ធិចូលដល់ទីកន្លែងសម្រាប់ការសំដែង ឬសេវាកម្មវប្បធម៌ ដូចជារោងល្ខោន សារៈមន្ទីរ រោងភាពយន្ត បណ្ណាល័យ និងសេវាកម្មទេសចរណ៍ ព្រមទាំងតាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន មានសិទ្ធិចូលដល់បូជនីយស្ថាន និងរមណីយដ្ឋានសំខាន់ៗរបស់វប្បធម៌ជាតិ ។

២- រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការសមស្របនានា ដើម្បីឱ្យជនពិការអាចមានឱកាសអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រើប្រាស់សក្តានុពលខាងបញ្ញា សិល្បៈ និងគំនិតច្នៃប្រឌិតរបស់ខ្លួន មិនត្រឹមតែដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងដើម្បីភាពសំបូរបែបរបស់សង្គមទៀតផង ។

៣- រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់រាល់វិធានការសមស្រប ដោយអនុលោមតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ដើម្បីធានាថា ច្បាប់ទាំងឡាយដែលការពារកម្មសិទ្ធិបញ្ញា មិនបង្កឧបសគ្គដែលមិនសមហេតុផល ឬរើសអើងអ្វីឡើយ ដល់ជនពិការ ក្នុងការទទួលបានសំភារៈវប្បធម៌ ។

៤- ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ជនពិការត្រូវមានសិទ្ធិបានការទទួលស្គាល់ និងការគាំទ្រនៃអត្តសញ្ញាណផ្នែកភាសា និងវប្បធម៌ជាក់លាក់របស់ខ្លួន រួមទាំងភាសាសញ្ញា និងវប្បធម៌មនុស្សថ្លង់ ។

៥- ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ និងក្នុងទស្សនៈជួយឱ្យជនពិការអាចចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនានា ផ្នែកកីឡា ការលំហែ និងការឈប់សម្រាក រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់វិធានការសមស្របផ្សេងៗដូចតទៅ :

ក- ជំរុញ និងលើកស្ទួយការចូលរួមរបស់ជនពិការ ឱ្យបានខ្លាំងក្លា តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន នៅក្នុងសកម្មភាពកីឡាជាសាធារណៈនៅគ្រប់កម្រិត ។

ខ- ធានាថា ជនពិការមានឱកាសរៀបចំ អភិវឌ្ឍន៍ និងចូលរួមក្នុងសកម្មភាពកីឡា និងការ

ឈប់សម្រាកជាក់ស្តែងសម្រាប់ជនពិការ ហើយដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅនេះ ត្រូវលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការផ្តល់ការណែនាំ ការបណ្តុះបណ្តាល និងធនធានសមស្រប ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍ស្មើភាពគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ។

គ- ធានាថា ជនពិការអាចមានទីកន្លែងសម្រាប់លេងកីឡា ការឈប់សម្រាក និងទេសចរណ៍ ។

ឃ- ធានាថា កុមារពិការមានសិទ្ធិទទួលបានស្មើគ្នាជាមួយកុមារផ្សេងទៀត ក្នុងការចូលរួមសកម្មភាពកីឡា ការលំហែ ការឈប់សម្រាក និងការសំដែង រួមទាំងសកម្មភាពទាំងឡាយនៅក្នុងប្រព័ន្ធសាលារៀនផង ។

ង- ធានាថា ជនពិការមានសិទ្ធិទទួលបានសេវាកម្មពីអ្នកទាំងឡាយ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបចំសកម្មភាពកីឡា ការលំហែ ទេសចរណ៍ និងការឈប់សម្រាក ។

មាត្រា ៣១: ស្ថិតិ និងការប្រមូលទិន្នន័យ

១- រដ្ឋភាគី ទទួលខុសត្រូវប្រមូលព័ត៌មានសមស្រប រួមទាំងទិន្នន័យ ស្ថិតិ និងការស្រាវជ្រាវ ដើម្បីឱ្យជនពិការអាចតាក់តែង និងអនុវត្តគោលនយោបាយ ដើម្បីធ្វើឱ្យអនុសញ្ញានេះមានប្រសិទ្ធភាព ។ ដំណើរការប្រមូល និងរក្សាព័ត៌មាននេះត្រូវ :

ក- អនុលោមតាមវិធានការការពារដែលបានបង្កើតស្របច្បាប់ រួមទាំងច្បាប់ស្តីអំពីការការពារទិន្នន័យ ដើម្បីធានាការសំងាត់ និងការគោរពសិទ្ធិឯកជនរបស់ជនពិការ ។

ខ- អនុលោមតាមបទដ្ឋានដែលបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ ដើម្បីការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវន្ត និងគោលការណ៍ក្រមសីលធម៌ក្នុងការប្រមូល និងការប្រើប្រាស់ស្ថិតិ ។

២- ព័ត៌មានដែលប្រមូលបានស្របតាមមាត្រានេះ ត្រូវបានបំបែក និងត្រូវបានប្រើប្រាស់តាមការសមស្រប ដើម្បីជួយវាយតំលៃពីការអនុវត្តន៍កាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគីតាមអនុសញ្ញានេះ និងដើម្បីកំណត់រកនិងដោះស្រាយឧបសគ្គនានា ដែលជនពិការជួបប្រទះ ក្នុងការអនុវត្តន៍សិទ្ធិរបស់ខ្លួន ។

៣- រដ្ឋភាគី ត្រូវសន្មត់ពីការទទួលខុសត្រូវចំពោះការផ្សព្វផ្សាយស្ថិតិទាំងនេះ និងធានាពីស្ថិតិទាំងនេះ បានទៅដល់ដៃជនពិការ និងអ្នកដទៃទៀត ។

មាត្រា ៣២: កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

១- រដ្ឋភាគីទទួលស្គាល់ពីសារៈសំខាន់ នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងការលើកកម្ពស់កិច្ច

សហប្រតិបត្តិការនេះ ក្នុងការគាំទ្រដល់ការខិតខំប្រឹងប្រែងថ្នាក់ជាតិ ចំពោះការធ្វើឱ្យបានសម្រេចនូវគោលបំណង និងទិសដៅរបស់អនុសញ្ញានេះ ហើយនឹងចាត់វិធានការសមស្រប និងមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះបញ្ហានេះរវាងនិងក្នុងចំណោមរដ្ឋ និងដៃគូជាមួយអង្គការអន្តរជាតិ និងតំបន់ដែលពាក់ព័ន្ធ និងសង្គមស៊ីវិលតាមការសមស្រប ជាពិសេសអង្គការជនពិការ ។ វិធានការបែបនេះ អាចរួមមានដូចជា :

ក- ការធានាថា កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ រួមទាំងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនានា ត្រូវដាក់បញ្ចូលជនពិការ ហើយបានដល់ដៃជនពិការ ។

ខ- ការសម្របសម្រួល និងការគាំទ្រដល់ការកសាងសមត្ថភាព រួមទាំងតាមរយៈការផ្លាស់ប្តូរ និងការចែករំលែកព័ត៌មាន បទពិសោធន៍ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងការអនុវត្តន៍ល្អៗ ។

គ- ការសម្របសម្រួលដល់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងការស្រាវជ្រាវ និងការទទួលបានចំណេះដឹងបច្ចេកទេស និងវិទ្យាសាស្ត្រ ។

ឃ- ការផ្តល់ជំនួយសេដ្ឋកិច្ចនិងបច្ចេកទេសតាមភាពសមស្រប រួមទាំងតាមរយៈការជួយសម្រួលដល់ការទទួលបាន និងការចែករំលែកពីបច្ចេកវិទ្យាជំនួយ និងអាចទទួលយកបាន និងតាមរយៈការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា ។

២- បទបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ មិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ពីការបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន តាមអនុសញ្ញានេះឡើយ ។

មាត្រា ៣៣: ការអនុវត្តន៍ និងការតាមដានត្រួតពិនិត្យថ្នាក់ជាតិ

១- អនុលោមតាមប្រព័ន្ធនៃការរៀបចំរបស់ខ្លួន រដ្ឋភាគីត្រូវចាត់តាំងអ្នកសម្របសម្រួលម្នាក់ ឬច្រើនក្នុងជួររដ្ឋាភិបាល សម្រាប់កិច្ចការដែលទាក់ទងនឹងការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ហើយត្រូវធ្វើការពិចារណាឱ្យបានត្រឹមត្រូវក្នុងការបង្កើត ឬការចាត់តាំងយន្តការសម្របសម្រួលមួយនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីជួយសម្រួលដល់សកម្មភាពដែលពាក់ព័ន្ធ ក្នុងវិស័យ និងនៅកម្រិតផ្សេងគ្នា ។

២- អនុលោមតាមប្រព័ន្ធរដ្ឋបាល និងប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ខ្លួន រដ្ឋភាគីត្រូវរក្សា ពង្រឹង ចាត់តាំង ឬបង្កើតនូវក្របខ័ណ្ឌមួយនៅក្នុងរដ្ឋភាគី រួមទាំងយន្តការឯករាជ្យមួយ ឬច្រើន តាមការសមស្រប ដើម្បីលើកស្ទួយការពារ និងតាមដានត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ។ នៅពេលតែងតាំង ឬបង្កើតយន្តការបែបនេះ រដ្ឋភាគីត្រូវពិចារណាពីគោលការណ៍ដែលពាក់ព័ន្ធដល់ឋានៈ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ស្ថាប័នជាតិនានា ដើម្បីការពារ និងលើកស្ទួយសិទ្ធិមនុស្ស ។

៣- សង្គមស៊ីវិល ជាពិសេសជនពិការ និងអង្គការតំណាងឱ្យជនពិការ ត្រូវពាក់ព័ន្ធ និងចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ ក្នុងដំណើរតាមដានត្រួតពិនិត្យ ។

មាត្រា ៣៤: គណៈកម្មាធិការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិជនពិការ

១- គណៈកម្មាធិការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិជនពិការមួយ (បន្ទាប់ពីនេះហៅថា ***គណៈកម្មាធិការ***) ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដែលត្រូវបំពេញមុខនាទីដូចមានចែងនៅក្នុងមាត្រានេះ ។

២- នៅពេលដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន គណៈកម្មាធិការនេះ ត្រូវមានអ្នកជំនាញការ ១២រូប ។ បន្ទាប់ពីមានការផ្តល់សច្ចាប័ន ឬការចូលជាសមាជិកចំនួន ៦០ បន្ថែមទៀតលើអនុសញ្ញានេះ សមាជិកភាពរបស់គណៈកម្មាធិការនេះ ត្រូវបង្កើនសមាជិកចំនួន៦រូបទៀត តែទោះយ៉ាងណា ត្រូវរក្សាចំនួនសមាជិកអតិបរមាត្រឹម១៨រូប ។

៣- សមាជិកគណៈកម្មាធិការនេះ ត្រូវបំពេញការងារតាមសមត្ថភាពរៀងៗខ្លួន និងត្រូវមានសីលធម៌ខ្ពស់ ព្រមទាំងមានសមត្ថភាព និងបទពិសោធន៍ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់លើវិស័យដែលគ្របដណ្តប់ដោយអនុសញ្ញានេះ ។ នៅពេលតែងតាំងបេក្ខភាពរបស់ខ្លួន រដ្ឋភាគីត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យផ្តល់ការពិចារណាឱ្យបានត្រឹមត្រូវទៅលើបទបញ្ញត្តិដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា៤ វាក្យខណ្ឌ៣ នៃអនុសញ្ញានេះ ។

៤- សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយការបោះឆ្នោតដោយរដ្ឋភាគី ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការបែងចែកស្មើភាព តាមលក្ខណៈភូមិសាស្ត្រ ភាពតំណាងនៃទំរង់ផ្សេងៗរបស់អរិយធម៌ និងភាពតំណាងនៃប្រព័ន្ធច្បាប់សំខាន់ៗ ត្រូវមានតុល្យភាពតំណាងយែនឌ័រ និងការចូលរួមពីអ្នកជំនាញការដែលជាជនពិការ ។

៥- សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវជ្រើសរើស ដោយការបោះឆ្នោតជាសំងាត់ ពីបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនដែលត្រូវបានតែងតាំងដោយរដ្ឋភាគី ពីចំណោមជនជាតិនៃរដ្ឋភាគីនោះ នៅឯកិច្ចប្រជុំនៃសន្និសិទរបស់រដ្ឋភាគី។ ក្នុងកិច្ចប្រជុំទាំងនោះ កូរ៉ុមត្រូវកំណត់ចំនួនពីរភាគបីនៃរដ្ឋភាគី ហើយបេក្ខជនដែលត្រូវបានគេបោះឆ្នោតឱ្យចូលជាសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការនេះ គឺជាអ្នកដែលទទួលបានសំលេងឆ្នោតច្រើនជាងគេ និងទទួលបានសំលេងភាគច្រើនដាច់ខាតពីតំណាងនៃរដ្ឋភាគីដែលមានវត្តមានបោះឆ្នោត ។

៦- ការបោះឆ្នោតដំបូង ត្រូវធ្វើឡើងមិនឱ្យហួសរយៈពេល៦ខែ ក្រោយពីថ្ងៃដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន ។ យ៉ាងហោច៤ខែ មុនថ្ងៃបោះឆ្នោតនីមួយៗ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្ញើលិខិតទៅរដ្ឋភាគី ដើម្បីអញ្ជើញរដ្ឋទាំងនោះឱ្យដាក់សំណើតែងតាំងបេក្ខភាពរបស់ខ្លួន ក្នុងរយៈពេលពីរខែ ។ បន្ទាប់មក អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវរៀបចំបញ្ជីឈ្មោះតាមលំដាប់អក្ខរក្រមនៃ

បេក្ខជនទាំងអស់ដែលត្រូវបានតែងតាំង ដោយបញ្ជាក់ពីឈ្មោះរដ្ឋភាគី ដែលបានតែងតាំងបេក្ខជនទាំងនោះផង ហើយត្រូវដាក់ជូនរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះវិញ ។

៧- សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវបានជ្រើសតាំងសម្រាប់អណត្តិរយៈពេល៤ឆ្នាំ ។ សមាជិកទាំងនេះ ត្រូវមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោតសាជាថ្មីបានតែម្តងប៉ុណ្ណោះ ។ ប៉ុន្តែអណត្តិរបស់សមាជិកចំនួន៦រូបនៃសមាជិកទាំងអស់ ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសកាលពីការបោះឆ្នោតលើកទី១ ត្រូវផុតកំណត់នៅចុងបញ្ចប់នៃឆ្នាំទីពីរ ។ បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតលើកទី១ភ្លាម ឈ្មោះរបស់សមាជិកទាំង៦រូបនេះ ត្រូវបានចាប់ឆ្នោតជ្រើសរើសដោយប្រធាននៃកិច្ចប្រជុំ យោងតាមកថាខ័ណ្ឌទី៥ នៃមាត្រានេះ ។

៨- ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិក៦រូបបន្ថែមនៃគណៈកម្មាធិការនេះ ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងឱកាសនៃការបោះឆ្នោតជាទៀងទាត់ ស្របទៅតាមបទបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនៃមាត្រានេះ ។

៩- ប្រសិនបើសមាជិកណាម្នាក់នៃគណៈកម្មាធិការនេះស្លាប់ ឬលាលែងពីតំណែង ឬប្រកាសថាគាត់មិនអាចបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួនបានទៀតទេ ដោយសារមូលហេតុអ្វីក៏ដោយ រដ្ឋភាគីដែលតែងតាំងសមាជិកនោះ ត្រូវតែងតាំងអ្នកជំនាញការម្នាក់ទៀតដែលមានគុណសម្បត្តិ និងបំពេញបានតាមលក្ខខណ្ឌដែលតម្រូវនៅក្នុងបទបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនៃមាត្រានេះ ដើម្បីបន្តបំពេញការងាររហូតដល់ចប់អណត្តិ ។

១០- គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបង្កើតវិធាននីតិវិធីរបស់ខ្លួន ។

១១- អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្តល់បុគ្គលិក និងសំភារៈ បរិក្ខារចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យគណៈកម្មាធិការនេះ បំពេញតួនាទីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព តាមអនុសញ្ញានេះ ហើយត្រូវកោះប្រជុំលើកដំបូងរបស់គណៈកម្មាធិការ ។

១២- ដោយមានការអនុម័តយល់ព្រមពី មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ សមាជិកគណៈកម្មាធិការដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមអនុសញ្ញានេះ ត្រូវទទួលបានប្រាក់ឧបត្ថម្ភពីប្រភពអង្គការសហប្រជាជាតិ ពីលក្ខខណ្ឌ និងខទាំងឡាយដូចដែលមហាសន្និបាតបានសម្រេច ដោយយល់ឃើញពីសារៈសំខាន់នៃការទទួលខុសត្រូវរបស់គណៈកម្មាធិការនេះ ។

១៣- សមាជិកគណៈកម្មាធិការ ត្រូវមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់សំភារៈផ្សេងៗ មានបុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិជាអ្នកជំនាញការ ដែលកំពុងបំពេញបេសកកម្មឱ្យអង្គការសហប្រជាជាតិ ដូចដែលមានចែងក្នុងប្រការពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយនៃសន្ធិសញ្ញាស្តីពីបុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ៣៥: របាយការណ៍របស់រដ្ឋភាគី

១- តាមរយៈអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវដាក់របាយការណ៍រួម ស្ដីពីការចាត់វិធានការណ៍នានា ដើម្បីអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរៀងៗខ្លួនឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពតាមអនុសញ្ញានេះ និង ស្ដីពីការវិវត្តន៍ដែលសម្រេចបានលើកិច្ចការទាំងនេះក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំបន្ទាប់ពីអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន។

២- បន្ទាប់ពីនេះ រដ្ឋភាគីត្រូវដាក់របាយការណ៍បន្តបន្ទាប់របស់ខ្លួន យ៉ាងហោចណាស់រៀង រាល់បួនឆ្នាំម្ដង និងព័ត៌មានបន្ថែមទៀត នៅពេលណាដែលគណៈកម្មាធិការស្នើសុំ ។

៣- គណៈកម្មាធិការ ត្រូវសម្រេចពីគោលការណ៍ណែនាំដែលអាចអនុវត្តបាន ចំពោះមាតិការ នៃរបាយការណ៍ ។

៤- រដ្ឋភាគីដែលបានដាក់របាយការណ៍រួមលើកដំបូងទៅគណៈកម្មាធិការ ពុំចាំបាច់លើកឡើងពី ព័ត៌មានដដែលៗ ដែលបានផ្ដល់កាលពីមុននៅក្នុងរបាយការណ៍បន្តបន្ទាប់លើកក្រោយទៀតនោះទេ ។ នៅ ពេលរៀបចំធ្វើរបាយការណ៍ជូនគណៈកម្មាធិការ រដ្ឋភាគីត្រូវពិចារណាធ្វើកិច្ចការនេះ ក្នុងដំណើរការមួយ ដែលបើកចំហ និងមានតម្លាភាព និងត្រូវផ្ដល់ការពិចារណាឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ទៅតាមបទបញ្ញត្តិដែលមាន ចែងក្នុងមាត្រា៤ វាក្យខ័ណ្ឌ៣ នៃអនុសញ្ញានេះ ។

៥- របាយការណ៍អាចបង្ហាញពីកត្តាផ្សេងៗ និងការលំបាកនានាដែលប៉ះពាល់ដល់កម្រិតនៃការ បំពេញកាតព្វកិច្ចតាមអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ៣៦: ការពិនិត្យពិចារណាលើរបាយការណ៍

១- របាយការណ៍នីមួយៗ ត្រូវបានពិនិត្យពិចារណាដោយគណៈកម្មាធិការដែលត្រូវធ្វើសំណូមពរ និងផ្ដល់អនុសាសន៍ទូទៅដល់របាយការណ៍ តាមដែលគណៈកម្មាធិការយល់ឃើញថា សមស្រប រួចត្រូវ បញ្ជូនសំណូមពរ និងអនុសាសន៍ទាំងនេះទៅរដ្ឋភាគីសាម៉ីវិញ ។ រដ្ឋភាគីនោះ អាចឆ្លើយតបជាមួយនឹង ព័ត៌មានណាមួយដែលខ្លួនជ្រើសរើសទៅគណៈកម្មាធិការវិញ។ គណៈកម្មាធិការ អាចស្នើសុំព័ត៌មានបន្ថែម ពីរដ្ឋភាគីដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ។

២- ប្រសិនបើរដ្ឋភាគីមួយយឺតយ៉ាវខ្លាំង ក្នុងការដាក់ជូនរបាយការណ៍ គណៈកម្មាធិការអាចជូន ដំណឹងដល់រដ្ឋភាគីសាមីនោះអំពីសេចក្ដីត្រូវការ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ នៅក្នុងរដ្ឋភាគី នោះ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានដែលគណៈកម្មាធិការមានព័ត៌មានគួរឱ្យទុកចិត្តបាន ប្រសិនបើរបាយការណ៍ ពាក់ព័ន្ធមិនត្រូវបានប្រគល់ជូនក្នុងរយៈពេលបីខែបន្ទាប់ពីការជូនដំណឹង ។ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវអញ្ជើញ រដ្ឋភាគីសាមីឱ្យចូលរួមក្នុងការត្រួតពិនិត្យបែបនេះ ។ ប្រសិនបើរដ្ឋភាគីឆ្លើយតបដោយប្រគល់របាយការណ៍ ពាក់ព័ន្ធ បទបញ្ញត្តិក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ នឹងត្រូវបានអនុវត្ត ។

៣- អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវចែករបាយការណ៍ទាំងនោះ ដល់គ្រប់រដ្ឋភាគី ។

៤- រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍របស់ខ្លួន ឱ្យបានទូលំទូលាយដល់សាធារណៈជន ក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ហើយជួយសម្រួលដល់ការទទួលបានសំណូមពរ និងអនុសាសន៍ទូទៅ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរបាយការណ៍នេះ ។

៥- គណៈកម្មាធិការត្រូវបញ្ជូនរបាយការណ៍ពីរដ្ឋភាគី តាមតែខ្លួនយល់ឃើញថាសមស្រប ទៅ ទីភ្នាក់ងារជំនាញ ស្ថាប័ន មូលនិធិ និងកម្មវិធីនានារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងអង្គភាពមានសមត្ថកិច្ចផ្សេងៗទៀត ដើម្បីស្នើសុំ ឬបញ្ជាក់ពីតម្រូវការលើផ្នែកប្រឹក្សា ឬជំនួយបច្ចេកទេស ដូចមាននៅក្នុង របាយការណ៍ទាំងនោះ ដោយរួមជាមួយនឹងការសង្កេតពិនិត្យ និងអនុសាសន៍របស់គណៈកម្មាធិការចំពោះ សំណើ និងសេចក្តីបញ្ជាក់ទាំងនេះ ប្រសិនបើមាន ។

មាត្រា ៣៧: កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងរដ្ឋភាគី និងគណៈកម្មាធិការ

១- រដ្ឋភាគីនីមួយៗ ត្រូវធ្វើសហប្រតិបត្តិការជាមួយគណៈកម្មាធិការ និងជួយសមាជិកគណៈកម្មាធិការនេះ ក្នុងការបំពេញការងារ ក្នុងអាណត្តិរបស់ពួកគេ ។

២- ក្នុងទំនាក់ទំនងរបស់ខ្លួនជាមួយរដ្ឋភាគី គណៈកម្មាធិការត្រូវគិតពិចារណាឱ្យបានត្រឹមត្រូវដល់វិធី និងមធ្យោបាយនៃការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពជាតិ ក្នុងការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ រួមទាំងតាមរយៈកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ។

មាត្រា ៣៨: ទំនាក់ទំនងរបស់គណៈកម្មាធិការជាមួយស្ថាប័នផ្សេងៗទៀត

ដើម្បីជំរុញឱ្យមានការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ក្នុងវិស័យដូចមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ :

ក- ទីភ្នាក់ងារជំនាញ និងស្ថាប័ននានា របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវមានសិទ្ធិធ្វើជាអ្នកតំណាង ក្នុងការពិចារណាលើការអនុវត្តន៍នៃបទបញ្ញត្តិរបស់អនុសញ្ញានេះ ដោយសារតែស្ថិតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌអាណត្តិរបស់អង្គការទាំងនោះ ។ គណៈកម្មាធិការ អាចកោះអញ្ជើញទីភ្នាក់ងារជំនាញ និងស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចនានា តាមតែខ្លួនយល់ឃើញថាសមស្រប ដើម្បីផ្តល់ប្រឹក្សាជំនាញពីការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញាក្នុងវិស័យដែលស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអាណត្តិរបស់ខ្លួន ។ គណៈកម្មាធិការអាចកោះអញ្ជើញទីភ្នាក់ងារជំនាញ និងស្ថាប័ននានារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីប្រគល់របាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញាក្នុងវិស័យដែលស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ។

ខ- នៅពេលបំពេញអណត្តិរបស់ខ្លួន គណៈកម្មាធិការ ត្រូវពិគ្រោះជាមួយស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដែលបង្កើតឡើងដោយសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ តាមការសមស្រប ដើម្បីធានាពីភាពស៊ីសង្វាក់គ្នានៃគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ធ្វើរបាយការណ៍នីមួយៗ សំណូមពរ និងអនុសាសន៍ទូទៅ និងដើម្បីជៀសវាងនូវភាពត្រួតគ្នា និងជាន់ភារកិច្ចគ្នា ក្នុងការបំពេញមុខងារ ។

មាត្រា ៣៩: របាយការណ៍របស់គណៈកម្មាធិការ

គណៈកម្មាធិការ ត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ជារៀងរាល់ពីរឆ្នាំម្តង ជូនមហាសន្និបាត និងក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ហើយអាចធ្វើសំណូមពរ និងផ្តល់អនុសាសន៍ទូទៅ ដោយផ្អែកលើការត្រួតពិនិត្យរបាយការណ៍ និងព័ត៌មានដែលទទួលបានពីរដ្ឋភាគី ។ សំណូមពរ និងអនុសាសន៍ទូទៅទាំងនោះ ត្រូវដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មាធិការ រួមជាមួយនឹងមតិរបស់រដ្ឋភាគី ប្រសិនបើមាន ។

មាត្រា ៤០: សន្និសីទរបស់រដ្ឋភាគី

១- រដ្ឋភាគី ត្រូវជួបប្រជុំគ្នាជាទៀងទាត់ក្នុងសន្និសិទរបស់ខ្លួន ដើម្បីពិនិត្យពិចារណាលើបញ្ហាណាមួយទាក់ទងនឹងការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ ។

២- អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវកោះប្រជុំសន្និសីទរបស់រដ្ឋភាគី មិនឱ្យហួសរយៈពេល៦ខែ បន្ទាប់ពីអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន ។ កិច្ចប្រជុំជាបន្តបន្ទាប់ ត្រូវបានកោះប្រជុំដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ រៀងរាល់ពីរឆ្នាំម្តង ឬតាមការសម្រេចរបស់សន្និសីទនៃរដ្ឋភាគី ។

មាត្រា ៤១: អ្នកតម្កល់ទុកឯកសារ

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវតែជាអ្នករក្សាទុកអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ៤២: ការចុះហត្ថលេខា

អនុសញ្ញានេះត្រូវបើកចំហដល់រដ្ឋទាំងអស់ និងអង្គការសមាហរណកម្មនានាថ្នាក់តំបន់ ចុះហត្ថលេខានៅឯទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិនៅទីក្រុងញូវយ៉ក ត្រឹមថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧ ។

មាត្រា ៤៣: សេចក្តីយល់ព្រមអនុវត្ត

អនុសញ្ញានេះត្រូវតែជាកម្មវត្ថុនៃការផ្តល់សច្ចាប័នដោយរដ្ឋហត្ថលេខី ហើយជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ជាក់

ជាផ្លូវការដោយអង្គការសមាហរណកម្មនានាថ្នាក់តំបន់ ដែលជាហត្ថលេខី ។ អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហ ចំពោះការចូលជាសមាជិក ដោយរដ្ឋ ឬអង្គការសមាហរណកម្មតំបន់ ដែលមិនបានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ៤៤: អង្គការសមាហរណកម្មនានាថ្នាក់តំបន់

១- "អង្គការសមាហរណកម្មតំបន់" មានន័យថាជាអង្គការដែលបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋដែលមានអធិបតេយ្យភាពនៃតំបន់ណាមួយ ដែលរដ្ឋជាសមាជិកនៅក្នុងតំបន់នោះបានប្រគល់សមត្ថកិច្ចឱ្យដោះស្រាយបញ្ហានានា ដែលគ្រប់គ្រងដោយអនុសញ្ញានេះ ។ អង្គការទាំងនេះ ត្រូវប្រកាសនៅក្នុងលិខិតុបករណ៍នៃការបញ្ជាក់ជាផ្លូវការ ឬការចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន អំពីវិសាលភាពនៃសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហានានា ដែលគ្រប់គ្រងដោយអនុសញ្ញានេះ ។ បន្ទាប់មក អង្គការទាំងនោះ ត្រូវជូនដំណឹងដល់អ្នកតម្កល់ទុកឯកសារ ពីការកែប្រែខសំខាន់ៗណាមួយ នៅក្នុងវិសាលភាពនៃសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

២- បទបញ្ញត្តិទាំងឡាយដែលនិយាយយោងដល់ "រដ្ឋភាគី" នៅក្នុងអនុសញ្ញានេះ ត្រូវអនុវត្តចំពោះអង្គការទាំងនេះ នៅក្នុងព្រំដែននៃសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

៣- ចំពោះគោលបំណងនៃមាត្រា៤៥ កថាខ័ណ្ឌទី១ និងមាត្រា៤៧ កថាខ័ណ្ឌទី២ និងទី៣ នៃអនុសញ្ញានេះ លិខិតុបករណ៍ណាក៏ដោយ ដែលត្រូវតម្កល់ទុកដោយអង្គការសមាហរណកម្មថ្នាក់តំបន់មួយ មិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលទេ ។

៤- ចំពោះបញ្ហាស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន អង្គការសមាហរណកម្មថ្នាក់តំបន់ អាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិរបស់ខ្លួនដើម្បីបោះឆ្នោតនៅឯសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគី ដោយមានចំនួនសន្លឹកឆ្នោតស្មើនឹងចំនួននៃប្រទេសជាសមាជិករបស់អង្គការនេះដែលជាភាគីនៃអនុសញ្ញា ។ អង្គការនេះមិនអាចប្រើសិទ្ធិបោះឆ្នោតរបស់ខ្លួនបានទេ ប្រសិនបើប្រទេសជាសមាជិករបស់ខ្លួន ប្រើសិទ្ធិបោះឆ្នោតនោះហើយ ឬបញ្ច្រាស់គ្នាមកវិញ ។

មាត្រា ៤៥: ការចូលជាធរមាន

១- អនុសញ្ញានេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ បន្ទាប់ពីមានការតម្កល់ទុកលិខិតុបករណ៍ចំនួន២០ នៃការផ្តល់សច្ចាប័ន ឬការចូលជាសមាជិក ។

២- ចំពោះរដ្ឋ ឬអង្គការសមាហរណកម្មថ្នាក់តំបន់នីមួយៗដែលនឹងផ្តល់សច្ចាប័ន ការបញ្ជាក់ជាផ្លូវការ ឬការចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ក្រោយពីការតម្កល់ទុកលិខិតុបករណ៍ចំនួន ២០នោះ អនុសញ្ញានេះត្រូវចូលជាធរមាននៅ៣០ថ្ងៃ ចំពោះរដ្ឋនោះ ក្រោយពីការតម្កល់ទុកលិខិតុបករណ៍របស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៤៦: ការដាក់លក្ខខណ្ឌ

១- ការដាក់លក្ខខណ្ឌ ដែលមិនស្របនឹងកម្មវត្ថុ និងគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតិឡើយ ។

២- ការដាក់លក្ខខណ្ឌដូចខាងលើនេះ អាចត្រូវបានដកវិញនៅពេលណាក៏បាន។

មាត្រា ៤៧: ការធ្វើវិសោធនកម្ម

១- រដ្ឋភាគីណាក៏ដោយ អាចស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្មអនុសញ្ញានេះបាន រួចដាក់សំណើនោះជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនព័ត៌មានស្ដីពីសំណើធ្វើវិសោធនកម្មទាំងឡាយទៅរដ្ឋភាគី ដោយស្នើសុំឱ្យរដ្ឋទាំងនោះបញ្ជាក់ ថាតើខ្លួនគាំទ្រឱ្យមានសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគី ចំពោះគោលបំណងនៃការពិចារណា និងការសម្រេចលើសំណើទាំងនោះ ឬអត់ ។ ក្នុងរយៈពេល៤ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃដែលជូនដំណឹងនោះមក ក្នុងករណីដែលរដ្ឋភាគីយ៉ាងតិចមួយភាគបី គាំទ្រឱ្យមានសន្និសីទបែបនេះ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវកោះប្រជុំសន្និសីទនេះ ក្រោមកិច្ចឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ការធ្វើវិសោធនកម្មណាមួយដែលអនុម័តដោយសំឡេងភាគច្រើនពីរភាគបីនៃរដ្ឋភាគី ដែលមានវត្តមានបោះឆ្នោត ត្រូវបានអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ដាក់ជូនមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ សម្រាប់ការអនុម័តយល់ព្រម រួចហើយជូនទៅគ្រប់រដ្ឋភាគី សម្រាប់ការទទួលយល់ព្រម ។

២- ការធ្វើវិសោធនកម្មដែលបានយល់ព្រម និងអនុម័ត អនុលោមទៅតាមកថាខ័ណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ បន្ទាប់ពីមានចំនួនលិខិតុបករណ៍នៃការទទួលយល់ព្រម ត្រូវបានតម្កល់ទុកឡើងដល់ពីរភាគបីនៃរដ្ឋភាគីនាឱកាសនៃការអនុម័តវិសោធនកម្មនេះ ។ បន្ទាប់មក វិសោធនកម្មនេះត្រូវចូលជាធរមាន សម្រាប់រដ្ឋភាគីណាក៏ដោយនៅថ្ងៃទី៣០ ក្រោយពីការតម្កល់ទុកលិខិតុបករណ៍នៃការទទួលយល់ព្រមរបស់ខ្លួន ។ វិសោធនកម្មអនុវត្តបានតែចំពោះរដ្ឋភាគីណាដែលបានទទួលយល់ព្រមលើការធ្វើវិសោធនកម្មនោះតែប៉ុណ្ណោះ ។

៣- ប្រសិនបើការធ្វើវិសោធនកម្មនេះ ត្រូវបានសម្រេចដោយសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគី ដោយការយល់ព្រមជាឯកច្ឆ័ន្ទ ការធ្វើវិសោធនកម្មដែលបានយល់ព្រម និងអនុម័តដោយអនុលោមតាមកថាខ័ណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ ដែលពាក់ព័ន្ធទាំងស្រុងទៅនឹងមាត្រា៣៤, ៣៨, ៣៩ និង៤០ ត្រូវចូលជាធរមាន សម្រាប់គ្រប់រដ្ឋភាគីនៅថ្ងៃទី៣០ បន្ទាប់ពីមានចំនួនលិខិតុបករណ៍នៃការទទួលយល់ព្រមត្រូវបានតម្កល់ទុក ឡើងដល់ពីរភាគបីនៃរដ្ឋភាគី នាឱកាសនៃការអនុម័តវិសោធនកម្មនេះ ។

មាត្រា ៤៨: ការដកខ្លួនចេញពីអនុសញ្ញា

រដ្ឋភាគីមួយ អាចដកខ្លួនចេញពីអនុសញ្ញានេះបាន ដោយជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ការដកខ្លួននេះ ត្រូវមានប្រសិទ្ធភាពនៅ១ឆ្នាំក្រោយ បន្ទាប់ពីថ្ងៃដែលអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបានសេចក្តីជូនដំណឹងនោះ ។

មាត្រា ៤៩: លក្ខណៈងាយស្រួលប្រើប្រាស់

អត្ថបទនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវតែធ្វើឡើងក្នុងទំរង់ដែលមានលក្ខណៈងាយស្រួលប្រើប្រាស់ ។

មាត្រា ៥០: អត្ថបទដើម

អត្ថបទដើមនៃអនុសញ្ញានេះ មានជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃស្មើគ្នា ។

១៣-គ. ពិធីសារបន្ថែមលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

មាត្រា ១

១- រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ "រដ្ឋភាគី" ទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិជនពិការ "គណៈកម្មាធិការ" ក្នុងការទទួល និងពិនិត្យបណ្តឹង ដែលធ្វើដោយបុគ្គល ឬក្នុងនាមបុគ្គល ឬក្រុមបុគ្គល ដែលស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគី ដែលបុគ្គលនោះអះអាងថាជាជនរងគ្រោះពីការរំលោភដោយរដ្ឋភាគី ទៅលើបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ។

២- គណៈកម្មាធិការ មិនទទួលបណ្តឹងមកពិនិត្យទេ ប្រសិនបើបណ្តឹងនោះ ពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ដែលមិនមែនជាភាគីនៃពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ២

គណៈកម្មាធិការ មិនអាចទទួលដោះស្រាយរាល់បណ្តឹងក្រោមពិធីសារនេះទេ ប្រសិនជា :

ក- បណ្តឹងអនាមិក

ខ- បណ្តឹងរំលោភសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬមានវិសមិតភាពនឹងបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ។

គ- បញ្ហាដដែលនេះ ត្រូវបានគណៈកម្មាធិការពិនិត្យរួចហើយ ឬត្រូវបាននិងកំពុងពិនិត្យស្របតាមនីតិវិធីនៃការស៊ើបអង្កេត ឬការដោះស្រាយជាអន្តរជាតិ ។

ឃ- មិនទាន់បានប្រើប្រាស់អស់ដំណោះស្រាយទាំងប៉ុន្មានដែលមាននៅក្នុងស្រុក ។ គេមិនអាចទទួលយកបានទេ ប្រសិនបើការប្រើប្រាស់ដំណោះស្រាយនេះ បានអូសបន្លាយរយៈពេលយូរហួសហេតុ ឬមិនទំនងជានាំមកនូវការជួយឱ្យធូរស្រាលយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពទេនោះ ។

ង- មិនបានបញ្ជាក់មូលហេតុច្បាស់លាស់ ឬគ្មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ធ្វើជាអំណះអំណាង

ច- នៅពេលដែលអង្គហេតុជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹង បានកើតមាននៅមុនថ្ងៃចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះ សម្រាប់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ បើពុំនោះទេ លុះត្រាតែអង្គហេតុនោះ បានបន្តរហូតដល់ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ៣

ស្របតាមបទបញ្ញត្តិមាត្រា២នៃពិធីសារនេះ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវផ្ដល់ដំណឹងជាសំងាត់ដល់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ អំពីបណ្ដឹងដែលបានបញ្ជូនមកឱ្យខ្លួន ។ ក្នុងរយៈពេល៦ខែ រដ្ឋចុងចំលើយ ត្រូវបញ្ជូនការពន្យល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬសេចក្ដីថ្លែងការណ៍បំភ្លឺបញ្ហា និងការដោះស្រាយរបស់រដ្ឋនោះ ទៅគណៈកម្មាធិការ ប្រសិនជាមាន ។

មាត្រា ៤

១- នៅគ្រប់ពេលបន្ទាប់ពីការទទួលបណ្ដឹង និងនៅមុនពេលឈានដល់ការសម្រេចលើអង្គសេចក្ដី គណៈកម្មាធិការ អាចបញ្ជូនទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីពិនិត្យជាបន្ទាន់លើសំណើដែលរដ្ឋភាគីចាត់វិធានការបណ្ដោះអាសន្នតាមការចាំបាច់ ដើម្បីជៀសវាងការអាចកើតមាននូវការគេចវេស មិនជួសជុលសំណងការខូចខាតដល់ជនរងគ្រោះម្នាក់ ឬច្រើននាក់ ដែលអះអាងថា បានទទួលរងការរំលោភ ។

២- ប្រសិនបើគណៈកម្មាធិការ ប្រើប្រាស់ឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ស្របតាមកថាខ័ណ្ឌទី១នៃ មាត្រានេះ នោះមិនមានបញ្ជាក់ថា ជាការសម្រេចទទួលយក ឬការសម្រេចលើអង្គសេចក្ដីនៃបណ្ដឹងឡើយ ។

មាត្រា ៥

គណៈកម្មាធិការ ត្រូវប្រជុំជាសំងាត់ នៅពេលពិនិត្យបណ្ដឹងទាំងឡាយ ស្របតាមពិធីសារនេះ ។ បន្ទាប់ពីពិនិត្យបណ្ដឹងរួច គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនការយល់ឃើញអំពីបណ្ដឹងនោះ រួមជាមួយអនុសាសន៍របស់ខ្លួន ប្រសិនជាមាន ទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ និងទៅអ្នកប្ដឹងទាមទារ ។

មាត្រា ៦

១- ប្រសិនបើគណៈកម្មាធិការទទួលព័ត៌មានគួរឱ្យទុកចិត្ត ដែលបង្ហាញឱ្យឃើញពីការរំលោភធ្ងន់ធ្ងរ ឬជាប្រព័ន្ធ ដោយរដ្ឋភាគីទៅលើសិទ្ធិទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ គណៈកម្មាធិការត្រូវអញ្ជើញរដ្ឋភាគីនោះ ឱ្យសហការពិនិត្យព័ត៌មាន និងផ្ដល់សេចក្ដីសង្កេតចំពោះព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ ។

២- តាមការពិនិត្យសេចក្ដីសង្កេត ដែលរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធបញ្ជូនមក រួមមានព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ សមស្របផ្សេងទៀតផង គណៈកម្មាធិការ អាចចាត់តាំងសមាជិកម្នាក់ ឬច្រើននាក់ឱ្យស៊ើបអង្កេត និងរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ទៅគណៈកម្មាធិការ។ ប្រសិនជាចាំបាច់ និងដោយមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋភាគី ការស៊ើបអង្កេតនេះ អាចរួមទាំងការធ្វើទស្សនកិច្ចទៅកាន់ទឹកដីនៃរដ្ឋនោះ ។

៣- ក្រោយពីការពិនិត្យសេចក្តីសន្និដ្ឋាន នៃការស៊ើបអង្កេតនេះ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីសន្និដ្ឋានទាំងនេះទៅរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ រួមជាមួយនឹងការផ្តល់យោបល់ ឬអនុសាសន៍ ។

៤- រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីសង្កេតរបស់ខ្លួន ទៅគណៈកម្មាធិការ ក្នុងរយៈពេល៦ខែ នៃការទទួលសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ការផ្តល់យោបល់ និងអនុសាសន៍ដែលគណៈកម្មាធិការបានបញ្ជូនមក ។

៥- ការស៊ើបអង្កេតនេះ ត្រូវធ្វើជាសំងាត់ និងត្រូវស្វែងរកកិច្ចសហការពីរដ្ឋភាគី នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃកិច្ចដំណើរការនេះ ។

មាត្រា ៧

១- គណៈកម្មាធិការ អាចអញ្ជើញរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធ ឱ្យផ្តល់ព័ត៌មានបន្ថែមទៅក្នុងរបាយការណ៍របស់ខ្លួន ស្របតាមមាត្រា៣៥នៃអនុសញ្ញានេះ ដោយបញ្ជាក់ច្បាស់អំពីវិធានការនានាដែលបានចាត់ឡើង ឆ្លើយតបទៅនឹងការស៊ើបអង្កេត ដែលបានធ្វើឡើងតាមមាត្រា៦ នៃពិធីសារនេះ ។

២- ក្នុងករណីចាំបាច់ គណៈកម្មាធិការ អាចអញ្ជើញរដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធឱ្យផ្តល់ព័ត៌មានឱ្យខ្លួនអំពីវិធានការទាំងឡាយដែលបានចាត់ឡើង ឆ្លើយតបទៅនឹងការស៊ើបអង្កេតនេះ បន្ទាប់ពីផុតរយៈពេល៦ខែ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៦ កថាខ័ណ្ឌទី៤ នៃពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ៨

រដ្ឋភាគីនីមួយៗ អាចប្រកាសនៅពេលចុះហត្ថលេខា ឬផ្តល់សច្ចាប័នលើពិធីសារនេះ ឬចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះថា ខ្លួនមិនទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការនេះដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៦ និងមាត្រា៧ឡើយ ។

មាត្រា ៩

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ជាអ្នកទទួលរក្សាទុកពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ១០

ពិធីសារនេះបើកចំហដល់រដ្ឋហត្ថលេខី និងអង្គការសមាហរណកម្មថ្នាក់តំបន់ នៃអនុសញ្ញានេះចុះហត្ថលេខានៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងទីក្រុងញូវយ៉ក ចាប់ពីថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៧ តទៅ ។

មាត្រា ១១

ពិធីសារនេះ ត្រូវជាកម្មវត្ថុ នៃការឱ្យសច្ចាប័នដោយរដ្ឋហត្ថលេខីនៃពិធីសារនេះ ដែលបានផ្តល់សច្ចាប័ន ឬបានចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ។ ពិធីសារនេះ ត្រូវជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ជាក់ជាផ្លូវការដោយអង្គការសមាហរណកម្មថ្នាក់តំបន់ដែលជាហត្ថលេខីនៃពិធីសារនេះ ដែលបានបញ្ជាក់ជាផ្លូវការ ឬបានចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ។ ពិធីសារនេះបើកចំហសម្រាប់ការចូលជាសមាជិកដោយរដ្ឋ ឬអង្គការសមាហរណកម្មថ្នាក់តំបន់ណាមួយ ដែលបានផ្តល់សច្ចាប័ន បានបញ្ជាក់ជាផ្លូវការ ឬបានចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ហើយដែលមិនទាន់បានចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ១២

១- "អង្គការសមាហរណកម្មតំបន់" គឺជាអង្គការមួយដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋអធិបតេយ្យទាំងឡាយ នៃតំបន់ណាមួយជាក់លាក់ដែលរដ្ឋសមាជិកទាំងអស់ បានផ្ទេរសមត្ថកិច្ចក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអនុសញ្ញា និងពិធីសារនេះ ។ អង្គការទាំងនេះ ត្រូវប្រកាសក្នុងលិខិតុបករណ៍នៃការបញ្ជាក់ ឬការចូលជាសមាជិកផ្លូវការ អំពីដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនក្រោមអនុសញ្ញា និងពិធីសារនេះ។ បន្ទាប់មក អង្គការទាំងនោះ ត្រូវជូនដំណឹងទៅបណ្ណសារដ្ឋានអង្គការសហប្រជាជាតិអំពីការកែប្រែខ្លឹមសារណាមួយក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

២- បញ្ញត្តិដែលចែងពី "រដ្ឋភាគី" នៅក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវអនុវត្តចំពោះអង្គការទាំងនេះក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

៣- សម្រាប់គោលបំណងនៃមាត្រា១៣ កថាខ័ណ្ឌទី១ និងមាត្រា១៥ កថាខ័ណ្ឌទី២នៃពិធីសារនេះ លិខិតុបករណ៍ណាមួយ ដែលបានតម្កល់ដោយអង្គការសមាហរណកម្មតំបន់មួយ មិនត្រូវបានធ្វើការពិចារណាឡើយ ។

៤- អង្គការសមាហរណកម្មតំបន់ក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន អាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិបោះឆ្នោត នៅក្នុងការប្រជុំរដ្ឋភាគី ចំនួនសន្លឹកឆ្នោតត្រូវស្មើនឹងចំនួនរដ្ឋសមាជិកដែលជាភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ។ អង្គការនេះ មិនអាចប្រើសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានទេ ប្រសិនបើរដ្ឋសមាជិករបស់ខ្លួនណាមួយ ប្រើសិទ្ធិនេះរួចហើយ ឬបញ្ច្រាស់គ្នាមកវិញ ។

មាត្រា ១៣

១- ស្របតាមការចូលជាធរមាននៃអនុសញ្ញានេះ ពិធីសារនេះត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០

បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតម្កល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកទី១០ ។

២- ចំពោះរដ្ឋ ឬអង្គការសមាហរណកម្មនីមួយៗ ដែលឱ្យសច្ចាប័នលើពិធីសារនេះ បញ្ជាក់ជាផ្លូវការ ឬចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ ក្រោយពីការតម្កល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍ចូលសមាជិកទី១០ ហើយ ពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលរដ្ឋនីមួយៗ ដាក់តម្កល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬលិខិតុបករណ៍ចូលសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១៤

១- លក្ខខ័ណ្ឌដែលវិសមិតភាពជាមួយគោលដៅ និងគោលបំណងនៃពិធីសារនេះ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឡើយ ។

២- ការដាក់លក្ខខណ្ឌ អាចត្រូវបានដកចេញគ្រប់ពេលវេលា ។

មាត្រា ១៥

១- រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះអាចស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្មពិធីសារនេះ និងដាក់ជូនទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនសេចក្ដីស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្មនេះ ទៅរដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ដោយសុំឱ្យរដ្ឋភាគីបញ្ជាក់ប្រាប់មកអគ្គលេខាធិការវិញ ថាតើយល់ព្រមឱ្យមានសន្និសីទនៃរដ្ឋភាគីដើម្បីពិនិត្យ និងសម្រេចលើសេចក្ដីស្នើសុំធ្វើវិសោធនកម្មឬទេ ។ ក្នុងរយៈពេល៤ខែ គិតពីកាលបរិច្ឆេទនៃការជូនព័ត៌មានទៅរដ្ឋភាគី បើមានសម្លេង១ភាគ៣យ៉ាងតិចនៃរដ្ឋភាគីគាំទ្រឱ្យមានកិច្ចប្រជុំនេះ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវកោះប្រជុំក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ គ្រប់វិសោធនកម្មដែលអនុម័តដោយសំលេងភាគច្រើនពីរភាគបីនៃរដ្ឋភាគីវត្តមាន និងបោះឆ្នោត នៅឯកិច្ចប្រជុំ ត្រូវដាក់ជូនមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីសុំការយល់ព្រម ហើយបន្ទាប់មក ត្រូវបញ្ជូនទៅរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ដើម្បីសុំការទទួលយក ។

២- វិសោធនកម្មដែលបានអនុម័ត និងយល់ព្រមស្របតាមកថាខ័ណ្ឌទី១នៃមាត្រានេះ
ចូលជាធរ មាននៅ៣០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីចំនួនលិខិតុបករណ៍នៃការទទួលយក ប
ានតម្កល់គ្រប់ចំនួន២ភាគ៣នៃចំនួនរដ្ឋភាគី នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុម័តវិសោធនកម្មនេះ ។
បន្ទាប់មក វិសោធនកម្មត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០
បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលរដ្ឋនោះតម្កល់លិខិតុបករណ៍នៃការទទួលយករបស់ខ្លួន ។ វិសោធនកម្មនេះ នឹងក្លាយជាកាតព្វកិច្ចសម្រាប់រដ្ឋភាគីទាំងឡាយដែលយល់ព្រមទទួលយក ។

មាត្រា ១៦

រដ្ឋភាគីអាចប្រកាសដកខ្លួនចេញពីពិធីសារនេះ ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ការប្រកាសដកខ្លួននេះ មានអានុភាព១ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលអគ្គលេខាធិការ បានទទួលការជូនដំណឹងនេះ ។

មាត្រា ១៧

អត្ថបទនៃពិធីសារនេះ ត្រូវបានរក្សាទុកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ ។

មាត្រា ១៨

ពិធីសារនេះដែលមានអត្ថបទជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃស្មើគ្នា ។

ជាបន្ទាល់នៃអនុសញ្ញានេះ បុណ្ណទូតដែលចុះហត្ថលេខាខាងក្រោម ដោយបានទទួលនូវការអនុញ្ញាតយ៉ាងត្រឹមត្រូវពីរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួនរៀងៗខ្លួន បានចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារនេះ ។

GnsBaaBakBn
zan³énCnePosxn

១៤- អនុសញ្ញាពាក់ព័ន្ធឋានៈនៃជនភៀសខ្លួន

អនុសញ្ញាពាក់ព័ន្ធឋានៈនៃជនភៀសខ្លួនត្រូវបានអនុម័តថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៥១
ដោយសន្និសីទនៃបុណ្ណទូតសហប្រជាជាតិ ស្តីពីឋានៈនៃជនភៀសខ្លួន និងនិបេតិកជន
កោះប្រជុំសន្និសីទ ស្របតាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ៤២៩(V) ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៥០
ចូលជាធរមានថ្ងៃទី២២ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៥៤ យោងតាមមាត្រា៤៣

bBkfa

ភាគីជាន់ខ្ពស់នៃអនុសញ្ញា

យល់ឃើញថា ធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ និងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សដែលត្រូវបានអនុម័តនៅថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៨ ដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ បានបញ្ជាក់លើគោលការណ៍ដែលថា មនុស្សត្រូវអាស្រ័យផលសិទ្ធិ និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ដោយគ្មានការប្រកាន់រើសអើង។

យល់ឃើញថា អង្គការសហប្រជាជាតិ នៅក្នុងឱកាសផ្សេងៗ បានបង្ហាញនូវកង្វល់យ៉ាងខ្លាំងរបស់ខ្លួនចំពោះជនភៀសខ្លួន និងបានខិតខំធានាឱ្យជនភៀសខ្លួននូវការប្រើប្រាស់សិទ្ធិ និងសេរីភាពមូលដ្ឋានទាំងនេះ យ៉ាងទូលំទូលាយបំផុត តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

យល់ឃើញថា វាជាការគួរតែកែប្រែឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងចងក្រងជាក្រមនូវកិច្ចព្រមព្រៀងជាអន្តរជាតិ ដែលមានពីមុនមកពាក់ព័ន្ធនឹងឋានៈនៃជនភៀសខ្លួន និងពង្រីកទំហំ និងការការពារដែលផ្តល់ដោយលិខិតុបករណ៍ទាំងនោះ តាមកិច្ចព្រមព្រៀងថ្មីមួយ ។

យល់ឃើញថា ការផ្តល់សិទ្ធិជ្រកកោន អាចដាក់បន្ទុកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរពេក ទៅលើប្រទេសមួយចំនួន និង *យល់ឃើញថា* ដំណោះស្រាយជាទីពេញចិត្តចំពោះបញ្ហាដែលអង្គការសហប្រជាជាតិ បានទទួលស្គាល់ថាមានទំហំ និងលក្ខណៈអន្តរជាតិ នឹងមិនអាចសម្រេចបានទេ បើពុំមានសហប្រតិបត្តិការជាអន្តរជាតិ ។

សម្តែង បំណងប្រាថ្នាសូមឱ្យរដ្ឋទាំងអស់ដែលទទួលស្គាល់នូវលក្ខណៈសង្គម និងមនុស្សធម៌នៃបញ្ហាជនភៀសខ្លួន ធ្វើអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងក្នុងវង្វង់អំណាចរបស់ខ្លួន ដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឱ្យបញ្ហានេះ ក្លាយជាបុព្វហេតុនៃភាពតានតឹងរវាងរដ្ឋ និងរដ្ឋ ។

កត់សំគាល់ឃើញថា ឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួន ត្រូវទទួលបន្ទុក

កិច្ចការត្រួតពិនិត្យអនុសញ្ញាអន្តរជាតិនានា ដែលផ្តល់នូវការការពារដល់ជនភៀសខ្លួន និង*ទទួលស្គាល់ថា* ការសម្របសម្រួលសកម្មភាពសិទ្ធិនូវវិធានការ ដែលបានដាក់ចេញ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ នឹងពឹងផ្អែកលើសហប្រតិបត្តិការរបស់រដ្ឋនានា ជាមួយឧត្តមស្នងការ ។

បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

CBk 1³ bTbBatTeTA

មាត្រា ១: និយមន័យនៃពាក្យ "ជនភៀសខ្លួន"

ក. សម្រាប់គោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ ពាក្យ "ជនភៀសខ្លួន" ត្រូវសំដៅដល់ជនទាំងឡាយណាដែល :

(១) ត្រូវបានចាត់ទុកជាជនភៀសខ្លួនរួចហើយ ស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងមូលមាត់ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩២៦ និងថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩២៨ ឬស្របតាមអនុសញ្ញាចុះថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៣៣ និងថ្ងៃទី១០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៣៨ ពិធីសារចុះថ្ងៃទី១៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៣៩ ឬលក្ខន្តិកៈរបស់អង្គការអន្តរជាតិទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួន ។

សេចក្តីសម្រេចស្តីពីភាពពុំមានសិទ្ធិទទួលបានឋានៈជាជនភៀសខ្លួន ដែលធ្វើឡើងដោយអង្គការអន្តរជាតិទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួន នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃអាណត្តិរបស់អង្គការនេះ មិនរារាំងដល់ឋានៈនៃជនភៀសខ្លួនរបស់បុគ្គល ដែលបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌ ក្នុងកថាខណ្ឌ២ នៃផ្នែកនេះឡើយ ។

(២) ដោយសារព្រឹត្តិការណ៍ ដែលបានកើតឡើងមុនថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៥១ និងអាស្រ័យដោយមានការភ័យខ្លាចមានមូលដ្ឋានច្បាស់លាស់ ចំពោះការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ ដោយហេតុផលពូជសាសន៍ សាសនា សញ្ជាតិ សមាជិកភាពនៃក្រុមសង្គមណាមួយ ឬដោយសារមតិនយោបាយនៅក្រៅប្រទេសដែលខ្លួនមានសញ្ជាតិ និងមិនអាច ឬដោយសារការភ័យខ្លាចនេះ មិនចង់ប្រើប្រាស់ការការពាររបស់ប្រទេសនោះ ឬជាជនដែលមិនមានសញ្ជាតិ និងកំពុងរស់នៅក្រៅប្រទេសដែលជាអតីតនិវេសនដ្ឋានប្រក្រតីរបស់ខ្លួន ដោយសារព្រឹត្តិការណ៍នេះ និងដែលមិនអាច ឬដោយការភ័យខ្លាចបែបនោះ មិនចង់វិលត្រឡប់ទៅកាន់ប្រទេសដើមរបស់ខ្លួនវិញ ។

ក្នុងករណីមនុស្សម្នាក់ មានសញ្ជាតិលើសពីមួយ នោះពាក្យថា "ប្រទេសដែលខ្លួនមានសញ្ជាតិ" ត្រូវនិយាយសំដៅដល់ប្រទេសនីមួយៗ ដែលជននោះមានសញ្ជាតិ ។ នឹងមិនត្រូវចាត់ទុកថាពុំមានការការពារពីប្រទេសសញ្ជាតិរបស់ខ្លួនឡើយ មនុស្សណាដែលមិនបានប្រើប្រាស់នូវការការពាររបស់ប្រទេសណា

មួយ ក្នុងចំណោមប្រទេសដែលខ្លួនមានសញ្ជាតិទេនោះ ដោយពុំមានមូលហេតុបានការណាមួយដែលផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការភ័យខ្លាចសមហេតុសមផល ។

ខ. (១) សម្រាប់គោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ ពាក្យថា "ព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតឡើងមុនថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៥១" ក្នុងមាត្រា១ ផ្នែក-ក និយាយសំដៅដល់ ឬមួយ (ក) "ព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតឡើងនៅអឺរ៉ុបមុនថ្ងៃទី១-មករា-១៩៥១" ឬមួយ (ខ) "ព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតឡើងនៅអឺរ៉ុប ឬនៅកន្លែងឯទៀតមុនថ្ងៃទី១-មករា-១៩៥១" ហើយរដ្ឋភាគីនីមួយៗនៃអនុសញ្ញា ត្រូវធ្វើសេចក្តីប្រកាសមួយ នៅពេលចុះហត្ថលេខា ឬឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក ដោយកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ថាតើអត្ថន័យណាមួយដែលខ្លួនត្រូវយកមកអនុវត្ត សម្រាប់គោលបំណងនៃកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ក្រោមអនុសញ្ញានេះ ។

(២) រដ្ឋភាគីណាមួយដែលបានអនុម័តយកនូវជម្រើស (ក) អាចពង្រីកកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន នៅពេលណាក៏បាន ដោយការអនុម័តនូវជម្រើស (ខ) ដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

គ. អនុសញ្ញានេះ ត្រូវមិនអនុវត្តចំពោះជនដែលស្ថិតក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃផ្នែក (ក)ទេ បើ :

(១) ជននោះ ស្ម័គ្រចិត្តប្រើប្រាស់ឡើងវិញនូវការការពារនៃប្រទេសដែលខ្លួនមានសញ្ជាតិ ឬ

(២) ជននោះ ស្ម័គ្រចិត្តទទួលយកសញ្ជាតិដែលបានបាត់បង់នោះមកវិញ ឬ

(៣) ជននោះបានទទួលយកសញ្ជាតិមួយថ្មី និងមានការការពារពីប្រទេសនៃសញ្ជាតិថ្មីរបស់ខ្លួនឬ

(៤) ជននោះ បានស្ម័គ្រចិត្តកសាងជីវិតជាថ្មីនៅក្នុងប្រទេសដែលខ្លួនបានចាកចេញ ឬដែលខ្លួនទៅរស់នៅក្រៅ ដោយសារការភ័យខ្លាចការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ ឬ

(៥) ជននោះ មិនអាចបន្តបដិសេធតទៅទៀតបាន នូវការប្រើប្រាស់ការការពារពីប្រទេសនៃសញ្ជាតិរបស់ខ្លួន ដោយសារកាលៈទេសៈនៃការទទួលស្គាល់ឋានៈជាជនភៀសខ្លួនផុតរលត់ ។

ប៉ុន្តែកថាខណ្ឌនេះ មិនត្រូវយកទៅអនុវត្តលើជនភៀសខ្លួនដែលស្ថិតក្នុងផ្នែក-ក (១) នៃមាត្រានេះ ហើយដែលអាចបង្ហាញអំពីមូលហេតុពិតត្រូវទទួលយក ដែលកើតចេញពីការធ្វើទុកបុកម្នេញ កាលពីពេលមុនៗ សម្រាប់បដិសេធមិនប្រើប្រាស់នូវការការពារពីប្រទេសនៃសញ្ជាតិ ។

(៦) ដោយជាជនឥតមានសញ្ជាតិ ជននោះ អាចវិលត្រឡប់ទៅកាន់ប្រទេសជានិវេសនដ្ឋានដើមរបស់ខ្លួនវិញបាន ដោយសារកាលៈទេសៈនៃការទទួលស្គាល់ឋានៈជាជនភៀសខ្លួនផុតរលត់ ។

ប៉ុន្តែកថាខណ្ឌនេះ មិនត្រូវយកទៅអនុវត្តលើជនភៀសខ្លួនដែលស្ថិតក្នុងផ្នែក-ក (១)នៃមាត្រានេះ ហើយដែលអាចបង្ហាញអំពីមូលហេតុពិតត្រូវទទួលយក ដែលកើតចេញពីការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញកាលពីពេលមុនៗ ដើម្បីបដិសេធការវិលត្រឡប់ទៅកាន់ប្រទេសជាតិនិវេសនដ្ឋានដើមរបស់ខ្លួនវិញ ។

ឃ. អនុសញ្ញានេះ មិនអនុវត្តចំពោះជនទាំងឡាយណា ដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងទទួលការការពារ ឬការឧបត្ថម្ភពីអង្គការ ឬទីភ្នាក់ងារនានារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ក្រៅពីស្នងការជាន់ខ្ពស់អង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួនឡើយ ។

បើការការពារ ឬការឧបត្ថម្ភបែបនោះ ផុតរលត់ដោយប្រការណាមួយ ដោយពុំមានការដោះស្រាយចប់សព្វគ្រប់ ចំពោះស្ថានភាពរបស់ជនទាំងនោះ ស្របតាមសេចក្តីសំរេចចិត្ត ដែលអនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិទេ ជនទាំងនេះ ដោយផ្អែកតាមព្រឹត្តិការណ៍បែបហ្នឹង មានសិទ្ធិទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍នៃអនុសញ្ញានេះ ។

ង. អនុសញ្ញានេះ មិនអនុវត្តចំពោះជនដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃប្រទេសដែលជននោះបានតាំងនិវេសនដ្ឋាន ថាបានទទួលសិទ្ធិ និងមានកាតព្វកិច្ចដែលជាប់ជាមួយការមានសញ្ជាតិនៃប្រទេសនោះហើយ ។

ច. បទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ មិនអនុវត្តចំពោះជនណាដែលគេមានមូលហេតុធ្ងន់ធ្ងរ សម្រាប់ចាត់ទុកថា :

(ក) ជននោះ បានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងសន្តិភាព បទឧក្រិដ្ឋសង្គ្រាម ឬបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ដូចដែលមាននិយមន័យក្នុងលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិដែលគាត់តែងឡើងសម្រាប់ចែងឱ្យមាននូវបទបញ្ញត្តិអំពីបទឧក្រិដ្ឋបែបនេះ ។

(ខ) ជននោះ បានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋមិនមែននយោបាយដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ នៅក្រៅប្រទេសកំពុងជ្រកកោនមុនពេលទទួលបានការអនុញ្ញាតឱ្យចូលប្រទេសនោះ ក្នុងឋានៈជាជនភៀសខ្លួន ។

(គ) ជននោះ បានជាប់ពិរុទ្ធក្នុងបទប្រព្រឹត្តិអំពើផ្ទុយពីគោលដៅ និងគោលការណ៍របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ២: ភារកិច្ចទូទៅ

ជនភៀសខ្លួនម្នាក់ៗ មានករណីយកិច្ចចំពោះប្រទេសដែលខ្លួនកំពុងស្នាក់អាស្រ័យ ដែលតម្រូវជាពិសេសឱ្យជនភៀសខ្លួនគោរពតាមច្បាប់ និងបទបញ្ជាផ្សេងៗរបស់ប្រទេសនោះ ព្រមទាំងវិធានការនានា

ដែលបានដាក់ចេញសម្រាប់ការថែរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ។

មាត្រា ៣: ការមិនប្រកាន់ពិសអើង

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ត្រូវអនុវត្តតាមបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ចំពោះជនភៀសខ្លួនទាំងអស់ ដោយគ្មានការប្រកាន់រើសអើង មានជាអាទិ៍ ពូជសាសន៍ សាសនា ឬប្រទេសដើមកំណើតឡើយ ។

មាត្រា ៤: សាសនា

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះជនភៀសខ្លួន ដែលស្ថិតនៅក្នុងទឹកដីរបស់ខ្លួន យ៉ាងហោចណាស់ ក៏អនុគ្រោះដល់ពួកគេ ឱ្យបានប្រហែលគ្នានឹងការយកចិត្តទុកដាក់ដែលខ្លួនបានផ្តល់ដល់ ជនជាតិរបស់ខ្លួន ក្នុងវិស័យសេរីភាព ក្នុងការប្រតិបត្តិសាសនា និងសេរីភាពក្នុងការអប់រំខាងសាសនា ដល់កូនចៅរបស់ពួកគេ ។

មាត្រា ៥: សិទ្ធិដែលត្រូវបានផ្តល់ក្រៅពីអនុសញ្ញានេះ

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយក្នុងអនុសញ្ញានេះ ត្រូវបានចាត់ទុកជាការធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិ និងផល ប្រយោជន៍ ដែលរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ផ្តល់ឱ្យដល់ជនភៀសខ្លួន ក្រៅពីអនុសញ្ញានេះឡើយ ។

មាត្រា ៦: ពាក្យថា "ក្នុងកាលៈទេសៈដូចគ្នា"

សម្រាប់គោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ ពាក្យថា "ក្នុងកាលៈទេសៈដូចគ្នា" មានន័យថា គ្រប់តម្រូវ ការ (រួមទាំងតម្រូវការពាក់ព័ន្ធរយៈពេល និងលក្ខខណ្ឌនៃការស្នាក់អាស្រ័យបណ្តោះអាសន្ន ឬការតាំង និវេសនដ្ឋាន) ដែលបុគ្គលម្នាក់ៗត្រូវបំពេញ ដើម្បីបានមកនូវសិទ្ធិដែលកំពុងនិយាយនេះ បើបុគ្គលនោះ មិន មែនជាជនភៀសខ្លួននោះវិញ ។ ត្រូវតែបំពេញដោយបុគ្គលនោះ លើកលែងតែតម្រូវការទាំងឡាយដែល ជនភៀសខ្លួនមិនអាចបំពេញទៅបាន ដោយសារលក្ខណៈជាជនភៀសខ្លួន ។

មាត្រា ៧: ការរួចខ្លួនពីបដិការ

១. លើកលែងកន្លែងដែលអនុសញ្ញានេះ មានបទបញ្ញត្តិអនុគ្រោះដល់ជនភៀសខ្លួនច្រើនជាងនេះ ចេញ រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ត្រូវផ្តល់ឱ្យជនភៀសខ្លួននូវការគិតគូរ ដូចដែលខ្លួនបានផ្តល់ឱ្យដល់ជនបរទេស ជាទូទៅដែរ ។

២. បន្ទាប់ពីបានស្នាក់នៅអស់រយៈពេលបីឆ្នាំ ជនភៀសខ្លួនទាំងអស់ ត្រូវទទួលបាននូវការរួចខ្លួន ពីបដិការខាងផ្នែកច្បាប់ ក្នុងទឹកដីនៃរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ។

៣. រដ្ឋភាគីនីមួយៗនៃអនុសញ្ញា ត្រូវបន្តផ្តល់ឱ្យដល់ជនភៀសខ្លួន នូវសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ដែលពួកគេមានសិទ្ធិទទួលរួចស្រេចមកហើយ ដោយមិនមានបដិការនៅថ្ងៃដែលអនុសញ្ញានេះ ចូលជាធរមានសម្រាប់រដ្ឋនោះ ។

៤. រដ្ឋភាគនីមួយៗនៃអនុសញ្ញា ត្រូវពិចារណាដោយអនុគ្រោះដល់ជនភៀសខ្លួន ចំពោះលទ្ធភាពនៃការផ្តល់ឱ្យដល់ពួកគេ ដោយមិនមានបដិការនូវសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ ក្រៅពីសិទ្ធិនិង ផលប្រយោជន៍ដែលពួកគេមានសិទ្ធិទទួល ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ២ និង៣ និងចំពោះលទ្ធភាពក្នុងការពន្យារពេលឱ្យរួចខ្លួនពីបដិការដល់ជនភៀសខ្លួន ដែលមិនបានបំពេញលក្ខខណ្ឌ ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ២ និង៣ ។

៥. បទបញ្ញត្តិក្នុងកថាខណ្ឌ២ និង៣ អនុវត្តបានទាំងចំពោះសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១៣ មាត្រា១៨ មាត្រា១៩ មាត្រា២១ និងមាត្រា២២ នៃអនុសញ្ញានេះ ទាំងចំពោះសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ ដែលមិនមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ៨: ការរួចខ្លួនពីវិធានការខុសប្រក្រតី

ចំពោះវិធានការខុសប្រក្រតី ដែលអាចដាក់ចេញទៅលើបុគ្គល ទ្រព្យសម្បត្តិ ឬផលប្រយោជន៍របស់ជនជាតិនៃរដ្ឋបរទេសណាមួយ រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះមិនត្រូវអនុវត្តវិធានការបែបនោះទៅលើជនភៀសខ្លួនដែលជាផ្លូវការជាជនជាតិរបស់រដ្ឋបរទេសនោះ និងព្រោះតែមានសញ្ជាតិរបស់រដ្ឋបរទេសនោះឡើយ។ រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ដែលនៅក្រោមច្បាប់របស់ខ្លួន ត្រូវបានរារាំងមិនឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ទូទៅដូចចែងក្នុងមាត្រានេះ ត្រូវផ្តល់ឱ្យមានការរួចខ្លួនតាមករណីសមស្របជាប្រយោជន៍ដល់ជនភៀសខ្លួនទាំងនោះ។

មាត្រា ៩: វិធានការបណ្តោះអាសន្ន

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃអនុសញ្ញានេះ រារាំងរដ្ឋភាគីណាមួយនៃអនុសញ្ញានេះ ក្នុងពេលមានសង្គ្រាម ឬក្នុងស្ថានភាពធ្ងន់ធ្ងរ និងខុសប្រក្រតីផ្សេងទៀត មិនឱ្យចាត់វិធានការបណ្តោះអាសន្នចំពោះជនណាម្នាក់ ដែលរដ្ឋនោះចាត់ទុកថាចាំបាច់ចំពោះសន្តិសុខជាតិ ទម្រាំរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ធ្វើសេចក្តីសម្រេចថា ជននោះពិតជាជនភៀសខ្លួន និងថាការបន្តអនុវត្តវិធានការនោះ គឺចាំបាច់ចំពោះជននោះដើម្បីផលប្រយោជន៍សន្តិសុខជាតិ ។

មាត្រា ១០: ការបន្តការស្នាក់អាស្រ័យ

១. បើជនភៀសខ្លួន ត្រូវបានឱ្យផ្លាស់ទីកន្លែងដោយបង្ខំ ក្នុងអំឡុងសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ និងត្រូវបានឱ្យរើទៅកាន់ទឹកដីនៃរដ្ឋភាគី នៃអនុសញ្ញានេះ ហើយរស់នៅទីនោះ រយៈពេលនៃការស្នាក់នៅ

បណ្ដោះអាសន្នដោយបង្ខំនោះ ត្រូវចាត់ទុកថាជាការស្នាក់អាស្រ័យនៅត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ នៅក្នុងទឹកដីនៃប្រទេសនោះ ។

២. បើជនភៀសខ្លួន ត្រូវបានផ្លាស់ប្ដូរទីកន្លែងដោយបង្ខំ ក្នុងអំឡុងសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ ចេញពីទឹកដីរបស់រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ហើយបានវិលត្រឡប់ទៅកាន់រដ្ឋនោះវិញ នៅមុនថ្ងៃដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន ក្នុងបំណងតាំងទីលំនៅចាស់ឡើងវិញ នោះរយៈពេលនៃការតាំងទីលំនៅមុន និងក្រោយការផ្លាស់ទីកន្លែងដោយបង្ខំនោះ ត្រូវចាត់ទុកថា ជាការតាំងទីលំនៅមិនដាច់រយៈពេល សម្រាប់គោលបំណងទាំងឡាយដែលតម្រូវឱ្យមានការស្នាក់នៅដោយមិនដាច់រយៈពេល ។

មាត្រា ១១: គម្មករនាវាសមុទ្រជាជនភៀសខ្លួន

ក្នុងករណីជនភៀសខ្លួន បំរើការជាសមាជិកនាវិកជាប្រចាំនៅលើនាវាមួយដែលមានបង្អួតទង់ជាតិរបស់រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ រដ្ឋនោះត្រូវផ្ដល់ការគិតគូរដោយករុណាធម៌ ឱ្យពួកគេស្នាក់អាស្រ័យលើទឹកដីរបស់ខ្លួន និងចេញលិខិតធ្វើដំណើរឱ្យពួកគេ ឬអនុញ្ញាតឱ្យគេបានចូលទៅក្នុងទឹកដីរបស់ខ្លួនជាបណ្ដោះអាសន្ន ជាពិសេស ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការស្នាក់អាស្រ័យរបស់គេ ក្នុងប្រទេសមួយផ្សេងទៀត ។

CBk 2 3 zan3tampvc,ab

មាត្រា ១២: ឋានៈផ្ទាល់ខ្លួន

១. ឋានៈផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ជនភៀសខ្លួន ត្រូវគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់របស់ប្រទេសនៃលំនៅដ្ឋានរបស់ខ្លួន ឬបើជនភៀសខ្លួនពុំមានលំនៅដ្ឋានទេនោះ ជនភៀសខ្លួន ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់គ្រប់គ្រងរបស់ប្រទេសដែលខ្លួនស្នាក់អាស្រ័យ ។

២. សិទ្ធិដែលជនភៀសខ្លួនបានទទួលពីពេលមុន ហើយអាស្រ័យនឹងឋានៈផ្ទាល់ខ្លួន ពិសេសជាងនេះទៀត គឺសិទ្ធិពាក់ព័ន្ធនឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវបានគោរពដោយរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ អាស្រ័យតាមការគោរព បើចាំបាច់ នូវទម្រង់បែបបទដែលតម្រូវដោយច្បាប់របស់រដ្ឋនោះ ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលសិទ្ធិកំពុងនិយាយនេះ គឺជាសិទ្ធិដែលនឹងត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់របស់រដ្ឋនោះ បើឧបមាថា គេមិនទាន់បានក្លាយជាជនភៀសខ្លួន ។

មាត្រា ១៣: ចលនទ្រព្យ និងអចលនទ្រព្យ

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវផ្ដល់ការយកចិត្តទុកដាក់ដល់ជនភៀសខ្លួនម្នាក់ៗ ដោយអនុគ្រោះតាម

ដែលអាចធ្វើទៅបាន ហើយទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏មិនត្រូវយកចិត្តទុកដាក់តិចជាងការយកចិត្តទុកដាក់ ដែលបានផ្តល់ដល់ជនបរទេសជាទូទៅ ដែលស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នានោះឡើយ ចំពោះសិទ្ធិកាន់កាប់កម្មសិទ្ធិចលន និងអចលនទ្រព្យ និងសិទ្ធិផ្សេងៗទៀត ដែលជាប់ទាក់ទងនឹងសិទ្ធិនោះ ព្រមទាំងសិទ្ធិក្នុងការធ្វើកិច្ចសន្យាជួល និងកិច្ចសន្យាផ្សេងៗទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងចលន និងអចលនទ្រព្យ ។

មាត្រា ១៤: សិទ្ធិខាងវិចិត្រកម្ម និងទ្រព្យសម្បត្តិឧស្សាហកម្ម

ចំពោះទ្រព្យសម្បត្តិឧស្សាហកម្ម ដូចជាការច្នៃប្រឌិត ប្លង់រចនា ឬម៉ូតគំរូ សញ្ញា និងយីហោពាណិជ្ជកម្មជាដើម និងសិទ្ធិខាងស្នាដៃអក្សរសាស្ត្រ សិល្បៈ និងវិទ្យាសាស្ត្រ ជនភៀសខ្លួនម្នាក់ៗដែលមាននិវេសនដ្ឋានប្រក្រតីនៅក្នុងប្រទេសនោះ ត្រូវតែទទួលបាននូវការការពារដូចគ្នានឹងជនជាតិប្រទេសនោះ ។ នៅក្នុងទឹកដីរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀតនៃអនុសញ្ញានេះ ជនភៀសខ្លួន ត្រូវទទួលបាននូវការការពារដូចគ្នានឹងជនជាតិរបស់ប្រទេស ដែលជនភៀសខ្លួនមាននិវេសនដ្ឋានប្រក្រតីដែរ ។

មាត្រា ១៥: សិទ្ធិខាងសមាគម

ចំពោះសមាគមមិនមែននយោបាយនិងសមាគមមិនរកផលកម្រៃ និងសហជីព រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវផ្តល់ឱ្យដល់ជនភៀសខ្លួនដែលស្នាក់អាស្រ័យត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ក្នុងទឹកដីរបស់ខ្លួន នូវការគិតគូរដល់ពួកគេយ៉ាងអនុគ្រោះបំផុត ដូចដែលបានផ្តល់ដល់ជនជាតិនៃរដ្ឋបរទេស ក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នានោះដែរ ។

មាត្រា ១៦: សិទ្ធិចូលទៅកាន់តុលាការ

១. ជនភៀសខ្លួន ត្រូវមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់តុលាការក្នុងទឹកដីរបស់រដ្ឋភាគីទាំងអស់នៃអនុសញ្ញានេះដោយសេរី ។

២. នៅក្នុងរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ដែលជនភៀសខ្លួនតាំងនិវេសនដ្ឋានប្រក្រតី ជនភៀសខ្លួនត្រូវទទួលបាននូវការយកចិត្តទុកដាក់ដូចគ្នានឹងជនជាតិរបស់រដ្ឋនោះដែរ នៅក្នុងរឿងទាក់ទិនទៅនឹងសិទ្ធិប្រើប្រាស់តុលាការ រួមមានសិទ្ធិទទួលជំនួយខាងផ្លូវច្បាប់ និងសិទ្ធិរួចខ្លួនពីការបង់ប្រាក់ធានាក្តីនៅចំពោះមុខតុលាការផង ។

៣. ក្នុងបញ្ហាដូចបានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ២ នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសផ្សេងក្រៅពីប្រទេសដែលខ្លួនមាននិវេសនដ្ឋានប្រក្រតី ជនភៀសខ្លួនត្រូវមានសិទ្ធិទទួលបាននូវការគិតគូរ ដូចដែលផ្តល់ឱ្យដល់ជនជាតិប្រទេសដែលខ្លួនមាននិវេសនដ្ឋានប្រក្រតីនោះ ។

មាត្រា ១៧: ការងារមានប្រាក់ឈ្នួល

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវផ្តល់ដល់ជនភៀសខ្លួនដែលបានស្នាក់អាស្រ័យត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ នៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន នូវការយកចិត្តទុកដាក់ដល់ពួកគេ ដោយអនុគ្រោះបំផុត ដូចដែលផ្តល់ឱ្យជនជាតិទាំងឡាយនៃរដ្ឋបរទេស ដែលស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នានេះ ចំពោះសិទ្ធិចូលធ្វើការរកប្រាក់ឈ្នួល ។

២. តែយ៉ាងណាក៏ដោយ វិធានការរឹតត្បិតដែលដាក់បង្ខំទៅលើជនបរទេសឬការជួលជនបរទេស ដើម្បីការពារទីផ្សារពលកម្មរបស់ជាតិ រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះមិនត្រូវយកទៅអនុវត្តលើជនភៀសខ្លួនដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យរួចផុតពីវិធានការទាំងនោះរួចហើយនោះឡើយ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមានសម្រាប់រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធឬសម្រាប់ជនភៀសខ្លួនដែលបំពេញលក្ខខណ្ឌណាមួយខាងក្រោមនេះ

(ក) ជាអ្នកបានស្នាក់នៅគ្រប់រយៈពេល៣ឆ្នាំក្នុងប្រទេសនោះ ។

(ខ) ជាអ្នកមានប្តី ឬប្រពន្ធដែលមានសញ្ជាតិរបស់ប្រទេសដែលខ្លួនស្នាក់នៅ ។ ជនភៀសខ្លួនមិនអាចយកប្រយោជន៍នៃបទបញ្ញត្តិនេះ មកប្រើប្រាស់ជាសំអាងបានឡើយ ប្រសិនបើខ្លួនបានបោះបង់ប្តី ឬប្រពន្ធរបស់ខ្លួន ។

(គ) មានកូនមួយ ឬច្រើនជាងនេះ ដែលមានសញ្ជាតិរបស់ប្រទេសដែលខ្លួនស្នាក់នៅ ។

៣. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវផ្តល់ការប្រព្រឹត្តទៅលើពួកគេ ដោយករុណាធម៌ ក្នុងការធ្វើសមានកម្មនៃសិទ្ធិជនភៀសខ្លួន ក្នុងការងារមានប្រាក់ឈ្នួល ឱ្យដូចជាសិទ្ធិរបស់ជនជាតិខ្លួន និងជាពិសេសសិទ្ធិជនភៀសខ្លួនដែលបានចូលក្នុងទឹកដីរបស់ខ្លួន ស្របតាមកម្មវិធីជ្រើសរើសកម្លាំងពលករ ឬតាមផែនការអន្តោប្រវេសន៍ ។

មាត្រា ១៨: ស្វ័យការងារ

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវផ្តល់ដល់ជនភៀសខ្លួន ដែលស្នាក់នៅស្របច្បាប់នៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន នូវការប្រព្រឹត្តទៅលើពួកគេយ៉ាងអនុគ្រោះ តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន និងទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការប្រព្រឹត្តទៅលើពួកគេនេះ មិនត្រូវឱ្យតិចជាងការយកចិត្តទុកដាក់ដូចផ្តល់ដល់ជនបរទេសជាទូទៅដែលស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នានេះឡើយ ចំពោះសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ នៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម សិប្បកម្ម និងពាណិជ្ជកម្ម ព្រមទាំងសិទ្ធិក្នុងការបង្កើតក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្ម និងឧស្សាហកម្ម ។

មាត្រា ១៩: វិជ្ជាជីវៈសេរី

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានីមួយៗ ត្រូវផ្តល់ដល់ជនភៀសខ្លួនដែលបានស្នាក់នៅត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន ដែលមានសញ្ញាប័ត្រទទួលស្គាល់ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋនោះ និងដែលមានបំណងចង់ប្រកបវិជ្ជាជីវៈសេរី នូវការយកចិត្តទុកដាក់ដល់ពួកគេយ៉ាងអនុគ្រោះ តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន និងទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការយកចិត្តទុកដាក់នេះ មិនត្រូវឱ្យទាបជាងការយកចិត្តទុកដាក់ ដែលផ្តល់ឱ្យដល់ជនបរទេសជាទូទៅ ដែលស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នានេះឡើយ ។

២. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវប្រើប្រាស់កិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់ខ្លួនឱ្យអស់ពីលទ្ធភាព ស្របតាមច្បាប់ និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ខ្លួន ដើម្បីធានាការតាំងទីលំនៅរបស់ជនភៀសខ្លួនទាំងនោះ ក្នុងទឹកដីរបស់ខ្លួន ក្រៅពីទឹកដីទាំងឡាយ ដែលខ្លួនទទួលខុសត្រូវសម្រាប់ទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ ក្រៅពីទឹកដីរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ ។

CBk 4³ sxmaIPaB

មាត្រា ២០: ការកំណត់ម្ហូបអាហារ

ក្នុងករណីប្រព័ន្ធកំណត់ម្ហូបអាហារមានស្រាប់ ដែលអនុវត្តចំពោះប្រជាជនជាទូទៅ និងមានការដាក់កម្រិតចែកចាយជាទូទៅនូវផលិតផលដែលខ្វះខាតនោះ ជនភៀសខ្លួនក៏ត្រូវបានទទួលនូវការគិតគូរដូចគ្នានឹងជនជាតិនៅទីនោះដែរ ។

មាត្រា ២១: លំនៅដ្ឋាន

ពាក់ព័ន្ធនឹងលំនៅដ្ឋាន ឱ្យតែបញ្ហានេះត្រូវបានកំណត់ដោយច្បាប់ ឬបទបញ្ញត្តិ ឬស្ថិតក្រោមការត្រួតត្រារបស់អាជ្ញាធរសាធារណៈ រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវផ្តល់ដល់ជនភៀសខ្លួនដែលបានស្នាក់នៅត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន នូវការយកចិត្តទុកដាក់ដល់ពួកគេយ៉ាងអនុគ្រោះ តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន និងទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការយកចិត្តទុកដាក់នេះ មិនត្រូវទាបជាងការយកចិត្តទុកដាក់ដែលផ្តល់ឱ្យដល់ជនបរទេសជាទូទៅ ដែលស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នានោះឡើយ ។

មាត្រា ២២: ការអប់រំសាធារណៈ

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវផ្តល់ដល់ជនភៀសខ្លួននូវការយកចិត្តទុកដាក់ដល់ពួកគេដូចគ្នានឹងការយកចិត្តទុកដាក់ដែលផ្តល់ដល់ជនបរទេស ចំពោះការអប់រំកម្រិតបឋមសិក្សា ។

២. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវផ្តល់ដល់ជនភៀសខ្លួននូវការយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងអនុគ្រោះតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន និងទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏មិនទាបជាងការយកចិត្តទុកដាក់ ដែលផ្តល់ដល់ជន

បរទេសជាទូទៅដែលស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នា ចំពោះការអប់រំក្រៅពីការអប់រំកម្រិតបឋមសិក្សាជាពិសេស ចំពោះការទទួលបាននូវការសិក្សា ការទទួលស្គាល់នូវវិញ្ញាបនប័ត្រ សញ្ញាប័ត្រ និងបរិញ្ញាប័ត្រពីសាលាបរទេស និងការបន្ធូរបន្ថយការបង់ថ្លៃ និងការយកថ្លៃឈ្នួលសិក្សា និងការចែករង្វាន់អាហារូបករណ៍ ។

មាត្រា ២៣: ជំនួយសង្គ្រោះសាធារណៈ

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវផ្តល់ដល់ជនភៀសខ្លួនដែលស្នាក់នៅត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន នូវការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះជំនួយសង្គ្រោះ និងការឧបត្ថម្ភសាធារណៈ ដូចគ្នានឹងការយកចិត្តទុកដាក់ដែលខ្លួនផ្តល់ដល់ជនជាតិរបស់ខ្លួនដែរ ។

មាត្រា ២៤: ច្បាប់ការងារ និងសន្តិសុខសង្គម

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវផ្តល់ដល់ជនភៀសខ្លួនដែលស្នាក់នៅត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួននូវការយកចិត្តទុកដាក់ដូចគ្នានឹងការយកចិត្តទុកដាក់ដែលផ្តល់ដល់ជនជាតិខ្លួនចំពោះកិច្ចការដូចខាងក្រោមនេះ :

(ក) ឱ្យតែកិច្ចការទាំងនោះ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់ ឬបទបញ្ញត្តិ ឬស្ថិតក្រោមការត្រួតត្រារបស់អាជ្ញាធររដ្ឋបាលដូចជាៈ ប្រាក់បំណាច់រួម ប្រាក់ឧបត្ថម្ភសម្រាប់គ្រួសារក្នុងករណី ប្រាក់ឧបត្ថម្ភនេះ ជាផ្នែកមួយនៃប្រាក់បំណាច់ផង ចំនួនម៉ោងធ្វើការងារ ចំនួនម៉ោងធ្វើការបន្ថែម វិស្សមកាលដោយមានប្រាក់បៀវត្សរ៍ ការរឹតត្បិតលើការងារនៅផ្ទះ អាយុអប្បបរមានៃការធ្វើការងារ ការហ្វឹកហាត់ការងារ និងការបណ្តុះបណ្តាលការងាររបស់ស្ត្រី និងការងាររបស់យុវវ័យ ព្រមទាំងការទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍ បានមកពីកិច្ចចរចាព្រមព្រៀងសមូហភាព ។

(ខ) សន្តិសុខសង្គម (បទបញ្ញត្តិចំពោះគ្រោះថ្នាក់ក្នុងការងារ ការមានជំងឺដោយការងារមាតុភាព ការឈឺថ្កាត់ ការបាត់បង់សមត្ថភាពពលកម្ម វ័យចាស់ជរា មរណភាព ភាពអត់ការងារធ្វើ និង ការទទួលខុសត្រូវចំពោះគ្រួសារ ព្រមទាំងព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងទៀត ស្របតាមច្បាប់ ឬបទបញ្ញត្តិជាតិ ត្រូវបានធានាដោយផែនការសន្តិសុខសង្គម) ដោយស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោមនេះ :

(i) វាអាចមានការរៀបចំសមស្រប ដើម្បីរក្សាសិទ្ធិ ដែលទទួលបានស្រេចហើយ និងសិទ្ធិដែលកំពុងតែរៀបចំឱ្យទទួលបាន ។

(ii) ច្បាប់ ឬបទបញ្ញត្តិជាតិរបស់ប្រទេសនៃលំនៅដ្ឋាន អាចដាក់បញ្ញត្តិឱ្យមានការរៀបចំពិសេសអំពីប្រាក់កម្រៃ ឬផ្នែកខ្លះនៃប្រាក់កម្រៃដែលផ្តល់ទាំងស្រុងចេញពីមូលនិធិសាធារណៈ និងអំពីប្រាក់ឧបត្ថម្ភ

សម្រាប់ជនដែលពុំបានបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃការបង់វិភាគទាន ដែលកំណត់ឡើងសម្រាប់ជាប្រាក់សោធនិវត្តន៍ធម្មតា ។

២. សិទ្ធិទទួលបានប្រាក់សំណង ចំពោះមរណភាពនៃជនភៀសខ្លួន ដែលបណ្តាលមកពីរងរបួសដោយការងារ ឬមានជំងឺដោយការងារ មិនត្រូវរងផលប៉ះពាល់ ដោយសារថាលំនៅដ្ឋាននៃអ្នកទទួលផលនោះ នៅក្រៅទឹកដីរបស់រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានោះឡើយ ។

៣. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ត្រូវផ្តល់ឱ្យដល់ជនភៀសខ្លួននូវផលប្រយោជន៍នៃកិច្ចព្រមព្រៀងដែលបានព្រមព្រៀងរវាងគ្នារួចហើយ ឬដែលអាចនឹងព្រមព្រៀងរវាងគ្នាក្នុងពេលអនាគតស្តីពីការរក្សាសិទ្ធិដែលបានមកស្រេចហើយ និងសិទ្ធិដែលកំពុងតែរៀបចំឱ្យបានទទួលពាក់ព័ន្ធនឹងសន្តិសុខសង្គម ស្របតាមលក្ខខណ្ឌអនុវត្តចំពោះជនជាតិនៃរដ្ឋភាគីហត្ថលេខីនៃកិច្ចព្រមព្រៀង ដែលកំពុងតែនិយាយនេះតែប៉ុណ្ណោះ ។

៤. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ នឹងផ្តល់ការគិតគូរដល់ជនភៀសខ្លួនដោយករុណាធម៌ តាមការពង្រីកដល់ជនភៀសខ្លួន នូវផលប្រយោជន៍ឱ្យបានច្រើនតាមដែលអាចធ្វើទៅបាននៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្រដៀងគ្នាដែលអាចចូលជាធរមាន នៅពេលណាមួយរវាងរដ្ឋភាគី និងរដ្ឋមិនមែនជាភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ។

CBk 5³ vFankarrd)aI

មាត្រា ២៥: ជំនួយផ្នែករដ្ឋបាល

១. បើការប្រើប្រាស់សិទ្ធិដោយជនភៀសខ្លួនជាធម្មតា ត្រូវការនូវជំនួយពីអាជ្ញាធរនៃរដ្ឋបរទេស ដែលជនភៀសខ្លួនមិនអាចពឹងផ្អែកបាន រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញាដែលទឹកដីរបស់ខ្លួនមានជនភៀសខ្លួនកំពុងស្នាក់នៅ ត្រូវរៀបចំផ្តល់ជំនួយបែបនោះដល់ជនភៀសខ្លួនដោយអាជ្ញាធររបស់ខ្លួន ឬដោយអាជ្ញាធរអន្តរជាតិ។

២. អាជ្ញាធរដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ ត្រូវប្រគល់ ឬបង្កលក្ខណៈឱ្យមានការប្រគល់ ក្រោមការត្រួតពិនិត្យមើលរបស់ខ្លួន ឱ្យទៅជនភៀសខ្លួននូវឯកសារ ឬលិខិតបញ្ជាក់ទាំងឡាយ ដែលជាធម្មតាត្រូវប្រគល់ឱ្យទៅជនបរទេស ដោយ ឬតាមរយៈអាជ្ញាធរជាតិរបស់ខ្លួន ។

៣. ឯកសារ ឬលិខិតបញ្ជាក់ ដែលប្រគល់ឱ្យទៅជនភៀសខ្លួនបែបនេះ ត្រូវមានតម្លៃប្រើប្រាស់ជំនួសលិខិតុបករណ៍ផ្លូវការទាំងអស់ ដែលត្រូវប្រគល់ឱ្យទៅជនបរទេសដោយ ឬតាមរយៈអាជ្ញាធរជាតិរបស់ខ្លួន និងត្រូវមានតម្លៃអាចទុកចិត្តបាន ក្នុងករណីគ្មានភស្តុតាងផ្ទុយពីនេះ ។

៤. ស្របតាមការគិតគូរពិសេសដែលអាចផ្តល់ដល់ជនទីទ័លក្រ ថ្លៃឈ្នួលអាចនឹងត្រូវបង់សម្រាប់

សេវាកម្មដែលមានចែងនៅទីនេះ ប៉ុន្តែថ្លៃឈ្នួលត្រូវតែសមល្មម និងប្រហាក់ប្រហែលនឹងថ្លៃឈ្នួលដែលបង់ដោយជនជាតិសម្រាប់សេវាកម្មស្រដៀងគ្នានោះ ។

៥. បទបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ មិនមានប៉ះពាល់ដល់មាត្រា២៧ និង២៨ឡើយ ។

មាត្រា ២៦: សេរីភាពក្នុងការដើរហើរ

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ត្រូវផ្តល់ដល់ជនភៀសខ្លួនដែលស្នាក់នៅស្របច្បាប់លើទឹកដីរបស់ខ្លួន នូវសិទ្ធិជ្រើសរើសទីស្នាក់អាស្រ័យ និងធ្វើដំណើរដោយសេរីលើទឹកដីរបស់ខ្លួន ស្របតាមបញ្ញត្តិដែលអនុវត្តចំពោះជនបរទេសជាទូទៅក្នុងកាលៈទេសៈដូចគ្នានេះ ។

មាត្រា ២៧: លិខិតសំគាល់អត្តសញ្ញាណ

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ត្រូវចេញលិខិតសំគាល់អត្តសញ្ញាណដល់ជនភៀសខ្លួនដែលនៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន និងមិនមានឯកសារធ្វើដំណើរមានសុពលភាព ។

មាត្រា ២៨: ឯកសារធ្វើដំណើរ

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ត្រូវចេញឱ្យដល់ជនភៀសខ្លួនដែលកំពុងស្នាក់នៅត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន នូវឯកសារធ្វើដំណើរ ដើម្បីដើរហើរចេញក្រៅពីទឹកដីរបស់ខ្លួន បើពុំមានហេតុផលត្រូវទទួលយកអំពីសន្តិសុខជាតិ ឬសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈតម្រូវផ្សេង ហើយឯកសារលំអិតជាប់ជាមួយអនុសញ្ញានេះ ត្រូវអនុវត្តចំពោះឯកសារបែបនោះ ។ រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា អាចចេញឯកសារធ្វើដំណើរបែបនោះ ទៅឱ្យជនភៀសខ្លួនផ្សេងទៀតនៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន ។ រដ្ឋភាគី ត្រូវផ្តល់ជាពិសេសនូវការគិតគូរដោយករុណាធម៌ ចំពោះការចេញឯកសារធ្វើដំណើរបែបនោះ ទៅឱ្យជនភៀសខ្លួននៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន ដែលមិនអាចទទួលបាននូវឯកសារធ្វើដំណើរពីប្រទេស ដែលពួកគេមានលំនៅដ្ឋានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។

២. ឯកសារធ្វើដំណើរ ដែលបានចេញឱ្យទៅជនភៀសខ្លួន ក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិមុនៗ ដោយភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងនោះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ និងចាត់ទុកដោយរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញាថាដូចជាបានចេញតាមមាត្រានេះ ។

មាត្រា ២៩: បន្ទុកសារពើពន្ធ

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា មិនត្រូវដាក់បង្ខំលើជនភៀសខ្លួននូវពន្ធគយ ការបង់ថ្លៃ ឬពន្ធអាករក្នុងប្រភេទណាក៏ដោយ ក្រៅអំពី ឬខ្ពស់ជាងការបង់ថ្លៃ ឬពន្ធដែលដកហូត ឬអាចដកហូតពីជនជាតិរបស់

ខ្លួន នៅក្នុងស្ថានភាពប្រហាក់ប្រហែលគ្នានេះឡើយ ។

២. គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៅក្នុងកថាខណ្ឌខាងលើនេះ រារាំងដល់ការអនុវត្តន៏ចំពោះជនភៀសខ្លួន នូវច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិទាំងឡាយពាក់ព័ន្ធនឹងការបង់ថ្លៃចំពោះការចេញឯកសារខាងរដ្ឋបាល រួមមានលិខិតសំគាល់អត្តសញ្ញាណផងដល់ជនបរទេសនោះឡើយ ។

មាត្រា ៣០: ការផ្ទេរទ្រព្យសម្បត្តិ

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ស្របតាមច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិផ្សេងៗរបស់ខ្លួន ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យជនភៀសខ្លួនផ្ទេរសម្បត្តិទ្រព្យដែលពួកគេបាននាំចូលក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួន ទៅប្រទេសមួយទៀតដែលពួកគេបានការអនុញ្ញាតឱ្យចូលដើម្បីតាំងទីលំនៅថ្មី ។

២. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ត្រូវផ្តល់ការគិតគូរដោយករុណាធម៌ ចំពោះពាក្យសុំការអនុញ្ញាតរបស់ជនភៀសខ្លួន ដើម្បីផ្ទេរទ្រព្យសម្បត្តិដែលអាចមាន នៅទីណាក៏ដោយ និងដែលជាចាំបាច់ សម្រាប់តាំងទីលំនៅជាថ្មីរបស់ពួកគេ នៅក្នុងប្រទេសមួយទៀតដែលពួកគេទទួលបានការអនុញ្ញាតឱ្យចូលហើយ ។

មាត្រា ៣១: ជនភៀសខ្លួននៅមិនស្របច្បាប់ក្នុងប្រទេសដែលខ្លួនជ្រកកោន

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា មិនត្រូវបង្ខំដាក់ទណ្ឌកម្ម ដោយសារការចូល ឬមានវត្តមានខុសច្បាប់ ទៅលើជនភៀសខ្លួនដែលមកពីទឹកដីដែលជីវិត និងសេរីភាពរបស់ពួកគេ រងការគំរាមកំហែង ស្របតាមន័យនៃមាត្រា១ ហើយចូល ឬមានវត្តមានលើទឹកដីនៃរដ្ឋភាគី ដោយពុំមានការអនុញ្ញត បើពួកគេបានបង្ហាញខ្លួនភ្លាមៗនៅចំពោះមុខអាជ្ញាធរ និងបានបង្ហាញបុព្វហេតុត្រឹមត្រូវនៃការចូល ឬការមានវត្តមានដោយខុសច្បាប់របស់ពួកគេ ។

២. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញាមិនត្រូវដាក់ការរឹតត្បិតលើការដើរហើររបស់ជនភៀសខ្លួនបែបនោះឡើយ លើកលែងតែការរឹតត្បិតនោះចាំបាច់ ហើយការរឹតត្បិតបែបនោះ អាចយកមកអនុវត្តបាន ទម្រាំដល់ពេលដែលឋានៈរបស់ពួកគេ នៅក្នុងប្រទេសនោះ ត្រូវបានធ្វើត្រឹមត្រូវស្របតាមច្បាប់ ឬពួកគេទទួលបានការអនុញ្ញាតឱ្យចូលទៅក្នុងប្រទេសមួយទៀតតែប៉ុណ្ណោះ ។ រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យជនភៀសខ្លួនបែបនោះ នូវរយៈពេលសមស្រប និងសម្ភារៈរូបវ័ន្តចាំបាច់ ដើម្បីទទួលបានការអនុញ្ញាតឱ្យចូលទៅក្នុងប្រទេសមួយផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ៣២: ការបណ្តេញចេញ

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា មិនត្រូវបណ្តេញជនភៀសខ្លួនណាម្នាក់ដែលនៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួនត្រឹម

ត្រូវតាមច្បាប់ លើកលែងតែមានហេតុផលខាងសន្តិសុខជាតិ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ។

២. ការបណ្តេញចេញនូវជនភៀសខ្លួនបែបនោះ អាចធ្វើទៅបាន លុះត្រាតែអនុលោមតាមសេចក្តីសម្រេចដែលធ្វើឡើងស្របតាមនីតិវិធីច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ ។ លើកលែងតែនៅពេលណាដែលមានហេតុផលត្រូវទទួលយកខាងសន្តិសុខជាតិ តម្រូវឱ្យធ្វើផ្សេងពីនេះ ជនភៀសខ្លួនត្រូវតែបានការអនុញ្ញាតឱ្យដាក់ភស្តុតាង ដើម្បីបង្ហាញថាខ្លួនគ្មានទោសពៃរ៍ និងធ្វើឧទ្ធរណ៍ និងសុំឱ្យមានអ្នកតំណាងខ្លួនក្នុងកិច្ចការនេះ នៅចំពោះមុខអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឬនៅចំពោះមនុស្សម្នាក់ ឬច្រើននាក់ដែលតែងតាំងជាពិសេសដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ។

៣. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យជនភៀសខ្លួននោះ នូវរយៈពេលសមស្របមួយ ដើម្បីស្វែងរកការអនុញ្ញាតចូលក្នុងដែនដីនៃរដ្ឋមួយទៀតស្របតាមច្បាប់ ។ ក្នុងន័យនេះ រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញារក្សាសិទ្ធិអនុវត្តវិធានការផ្ទៃក្នុង ដែលរដ្ឋភាគីអាចចាត់ទុកថាជាការចាំបាច់ ។

មាត្រា ៣៣: ការហាមឃាត់ការបណ្តេញចេញ ឬការបញ្ជូនត្រឡប់វិញ "បញ្ជូនចេញដោយបង្ខំ"

១. គ្មានរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញាណាមួយ ត្រូវបណ្តេញចេញ ឬបញ្ជូនត្រឡប់វិញ នូវជនភៀសខ្លួនទោះតាមលក្ខណៈបែបណាក៏ដោយ ឱ្យទៅកាន់ព្រំដែននៃទឹកដី ដែលជីវិត និងសេរីភាពរបស់គេរងការគំរាមកំហែង ដោយសារតែជាតិសាសន៍ សាសនា សញ្ជាតិ សមាជិកភាពនៃក្រុមសង្គមណាមួយ ឬមតិនយោបាយ ។

២. ក៏ប៉ុន្តែ ផលប្រយោជន៍នៃបទបញ្ញត្តិនេះ មិនអាចយកមកសំអាងដោយជនភៀសខ្លួនដែលគេមានមូលហេតុសមហេតុផលថា ជននោះអាចជាគ្រោះថ្នាក់ដល់សន្តិសុខរបស់ប្រទេសដែលជននោះមកនៅ ឬដែលត្រូវបានតុលាការចេញសាលក្រមស្ថាពរ ឱ្យជាប់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋធ្ងន់ធ្ងរណាមួយ ដែលចាត់ជាគ្រោះថ្នាក់ដល់សហគមន៍នៃប្រទេសនោះ ។

មាត្រា ៣៤: សញ្ជាតូបនីយកម្ម

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ត្រូវជួយសម្របសម្រួលឱ្យបានច្រើនតាមអាចធ្វើទៅបាន នូវការរួមបញ្ចូលគ្នា និងការធ្វើសញ្ជាតូបនីយកម្មនៃជនភៀសខ្លួន ។ ជាពិសេស រដ្ឋទាំងនោះ ត្រូវធ្វើការប្រឹងប្រែងគ្រប់យ៉ាង ដើម្បីធ្វើឱ្យនីតិវិធីសញ្ជាតូបនីយកម្មបានឆាប់រហ័ស និងដើម្បីកាត់បន្ថយឱ្យបានច្រើនតាមដែលអាចធ្វើបាននូវការបង់ថ្លៃ និងថ្លៃនីតិវិធីនេះ ។

CBk 6³ bTbBatRbtibt ngGnrkal

មាត្រា ៣៥: សហប្រតិបត្តិការនៃអាជ្ញាធរជាតិជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា សន្យាធ្វើសហប្រតិបត្តិការជាមួយការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួន ឬជាមួយភ្នាក់ងារដទៃទៀតនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលអាចបន្តកាតព្វកិច្ចពីការិយាល័យនេះ ក្នុងការអនុវត្តន៍មុខងាររបស់ឧត្តមស្នងការ ហើយជាពិសេស ត្រូវជួយសម្រួលករណីយកិច្ចត្រួតពិនិត្យរបស់ការិយាល័យ លើការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ។

២. ដើម្បីឱ្យការិយាល័យឧត្តមស្នងការ ឬភ្នាក់ងារដទៃទៀតនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលអាចបន្តកាតព្វកិច្ចនេះ អាចធ្វើរបាយការណ៍ជូនទៅអង្គការមានសមត្ថកិច្ចនានានៃអង្គការសហប្រជាជាតិ រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ សន្យាផ្តល់ជូនការិយាល័យ ឬភ្នាក់ងារនោះ តាមទម្រង់បែបបទសមស្របនូវព័ត៌មាន និងទិន្នន័យស្ថិតិដែលស្នើសុំទាក់ទិនទៅនឹង :

(ក) ស្ថានភាពរបស់ជនភៀសខ្លួន

(ខ) ការអនុវត្តន៍នៃអនុសញ្ញានេះ, និង

(គ) ច្បាប់ បទបញ្ញត្តិ និងក្រឹត្យនានាដែលនៅជាធរមាន ឬអាចចូលជាធរមាន បន្ទាប់ពីនេះទៅ នឹងប្រើប្រាស់ ហើយដែលទាក់ទិនទៅនឹងជនភៀសខ្លួន ។

មាត្រា ៣៦: ព័ត៌មានស្តីពីច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិជាតិ

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ អំពីច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិនានាដែលខ្លួនអាចអនុម័ត ដើម្បីធានាដល់ការអនុវត្តន៍នៃអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ៣៧: ទំនាក់ទំនងជាមួយអនុសញ្ញាមុនៗ

ដោយមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់មាត្រា២៨ កថាខណ្ឌ២ នៃអនុសញ្ញានេះ អនុសញ្ញានេះត្រូវប្រើរវាងរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ជំនួសឱ្យកិច្ចព្រមព្រៀងថ្ងៃទី៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩២២ កិច្ចព្រមព្រៀងថ្ងៃទី៣១ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩២៤ កិច្ចព្រមព្រៀងថ្ងៃទី១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩២៦ កិច្ចព្រមព្រៀងថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩២៨ និងកិច្ចព្រមព្រៀងថ្ងៃទី៣០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៣៥ និងជំនួសឱ្យអនុសញ្ញាថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៣៣ និងអនុសញ្ញាថ្ងៃទី១០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៣៨ ពិធីសារថ្ងៃទី១៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៣៩ និងកិច្ចព្រមព្រៀងថ្ងៃទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៤៦ ។

CBk 7^3 Gvsanb,Bat

មាត្រា ៣៨: ការដោះស្រាយវិវាទ

វិវាទណាមួយរវាងភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការបកស្រាយ ឬការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញា ហើយដែលមិនអាចផ្សះផ្សា តាមមធ្យោបាយផ្សេងទៀតបាន ត្រូវបញ្ជូនទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ តាមសេចក្តីសុំរបស់ភាគីណាមួយនៃភាគីក្នុងវិវាទ ។

មាត្រា ៣៩: ការចុះហត្ថលេខា ការឱ្យសច្ចាប័ន និងការចូលជាសមាជិក

១. អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យចុះហត្ថលេខានៅទីក្រុងហ្សឺណែវ នៅថ្ងៃទី២៨-កក្កដា-១៩៥១ និងបន្ទាប់មកត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យចុះហត្ថលេខា នៅការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំទ្វីបអឺរ៉ុប ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៥១ និងត្រូវគេបើកពិធីចុះហត្ថលេខាម្តងទៀតនៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី១៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៥១ ដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៥២ ។

២. អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យចុះហត្ថលេខា តាងនាមឱ្យរដ្ឋសមាជិកទាំងអស់នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ និងតាងនាមឱ្យរដ្ឋផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យចូលរួមនៅក្នុងមហាសន្និបាតពេញអង្គស្តីពីឋានៈនៃជនភៀសខ្លួន និងនិបេតិកជន ឬដែលមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិបានអញ្ជើញឱ្យចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញានេះ ។ អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបានដាក់ឱ្យផ្តល់សច្ចាប័ន ហើយលិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័នត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៣. អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហឱ្យរដ្ឋចូលជាសមាជិក ចាប់ពីថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៥១ យោងតាមកថាខណ្ឌ២ នៃមាត្រានេះ ។ ការចូលជាសមាជិក មានអានុភាពដោយការដាក់តំកល់លិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិក នៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ៤០: បទបញ្ញត្តិសម្រាប់ការអនុវត្តន៍តាមដែនដី

១. រដ្ឋណាមួយក៏បាន នៅពេលចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកអាចប្រកាសថា អនុសញ្ញានេះ ត្រូវពង្រីកការអនុវត្តន៍ទៅលើទឹកដីទាំងអស់ ឬលើទឹកដីណាមួយដែលនៅក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន សម្រាប់ទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ ។ ការប្រកាសនេះ ត្រូវមានអានុភាពនៅពេលដែលអនុសញ្ញាចូលជាធរមាន សម្រាប់ប្រទេសពាក់ព័ន្ធ ។

២. នៅពេលណាក៏ដោយ បន្ទាប់ពីនោះ ការពង្រីកនោះត្រូវធ្វើឡើង ដោយជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយការពង្រីកនោះចាប់មានអានុភាពនៅថ្ងៃទី៩០ បន្ទាប់ពីថ្ងៃដែល

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបានសេចក្តីជូនដំណឹងនេះ ឬចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទចូលជាធរមាននៃអនុសញ្ញានេះ សម្រាប់រដ្ឋពាក់ព័ន្ធ ដោយយកជាការនូវកាលបរិច្ឆេទណាមួយដែលក្រោយគេ ។

៣. ចំពោះទឹកដីណាដែលអនុសញ្ញានេះមិនទាន់បានពង្រីកដល់ នៅពេលចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក រដ្ឋពាក់ព័ន្ធនីមួយៗ ត្រូវពិចារណាអំពីលទ្ធភាពក្នុងការចាត់វិធានការចាំចាច់ជាជំហានៗ ដើម្បីពង្រីកការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញានេះ លើទឹកដីទាំងនោះ ស្របតាមការយល់ព្រមពីរដ្ឋាភិបាលនៃទឹកដីនោះ ក្នុងករណីចាំបាច់ សម្រាប់ហេតុផលត្រឹមត្រូវតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។

មាត្រា ៤១: បទបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋសហព័ន្ធ

ក្នុងករណីនៃរដ្ឋសហពន្ធ័ ឬរដ្ឋមិនមែនឯកត្តរដ្ឋ បទបញ្ញត្តិខាងក្រោម ត្រូវអនុវត្ត :

(ក) ចំពោះមាត្រាទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញានេះ ដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចច្បាប់របស់អាជ្ញាធរខាងនីតិបញ្ញត្តិនៃរដ្ឋសហពន្ធ័ កាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋាភិបាលសហព័ន្ធចំពោះវិសាលភាពនេះត្រូវដូចគ្នានឹងកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគីដែលមិនមែនជារដ្ឋសហព័ន្ធ ។

(ខ) ចំពោះមាត្រាទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញានេះដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចច្បាប់នៃរដ្ឋ ខេត្ត ឬស្រុក ដែលជាផ្នែកៗនៃរដ្ឋសហព័ន្ធ ហើយដែលជាប់កាតព្វកិច្ចចាត់វិធានការខាងនីតិបញ្ញត្តិ ក្រោមប្រព័ន្ធរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នោះរដ្ឋាភិបាលសហព័ន្ធ ត្រូវនាំយកមាត្រាទាំងនោះ ដោយផ្តល់នូវអនុសាសន៍អនុគ្រោះមួយទៅជូនដំណឹងដល់អាជ្ញាធរទទួលមុខនាទីនៃរដ្ឋ ខេត្ត ឬស្រុកក្នុងរយៈពេលយ៉ាងឆាប់បំផុត តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

(គ) រដ្ឋសហព័ន្ធជាភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ នៅពេលមានសំណើពីរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀតនៃអនុសញ្ញានេះ ដែលបញ្ជូនតាមរយៈអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្តល់សេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីច្បាប់ និងការអនុវត្តន៍របស់សហព័ន្ធ និងអង្គភាពជាផ្នែកៗរបស់សហព័ន្ធ ចំពោះបទបញ្ញត្តិណាមួយ នៃអនុសញ្ញាដោយបង្ហាញអំពីវិសាលភាពនៃការផ្តល់អានុភាពដល់បទបញ្ញត្តិនោះ តាមរយៈវិធានការនីតិកម្ម ឬវិធានការផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ៤២: លក្ខខណ្ឌត្បាទុក

១. នៅពេលចុះហត្ថលេខា ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក រដ្ឋនីមួយៗ អាចដាក់លក្ខខណ្ឌចំពោះមាត្រាទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញានេះ លើកលែងតែពីមាត្រា១ មាត្រា៣ មាត្រា៤ មាត្រា១៦ (១) មាត្រា

៣៣ មាត្រា៣៦ ដល់មាត្រា៤៦ ចេញ ។

២. រដ្ឋណាដែលដាក់លក្ខខណ្ឌ ស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ អាចដកលក្ខខណ្ឌចេញវិញនៅពេលណាក៏បាន ដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ៤៣: ការចូលជាធរមាន

១. អនុសញ្ញានេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៩០ បន្ទាប់ពីថ្ងៃដាក់តំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកទី៦ ។

២. ចំពោះរដ្ឋនីមួយៗដែលបានឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ ក្រោយការដាក់តំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកទី៦ អនុសញ្ញានេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៩០ សម្រាប់រដ្ឋនោះ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលរដ្ឋនេះដាក់តំកល់លិខិតុបករណ៍ឱ្យសច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៤៤: ការប្រកាសដកខ្លួន

១. រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា អាចប្រកាសដកខ្លួនចេញពីអនុសញ្ញានេះ នៅពេលណាមួយក៏បាន ដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. ការប្រកាសដកខ្លួន ត្រូវមានអានុភាពចំពោះរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញដែលពាក់ព័ន្ធរយៈពេល១ឆ្នាំ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទ ដែលអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបានសេចក្តីប្រកាសនោះ ។

៣. រដ្ឋណាដែលបានធ្វើសេចក្តីប្រកាស ឬការជូនដំណឹងស្របតាមមាត្រា៤០ នៅពេលណាមួយបន្ទាប់ពីនោះ ដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ អាចប្រកាសថា អនុសញ្ញានេះ ឈប់ពង្រីកដល់ទឹកដីនោះទៀតហើយ ក្នុងរយៈពេល១ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបានសេចក្តីជូនដំណឹង ។

មាត្រា ៤៥: ការពិនិត្យឡើងវិញ

១. រដ្ឋភាគីណាមួយនៃអនុសញ្ញាអាចសុំពិនិត្យសើរើឡើងវិញនូវអនុសញ្ញានេះនៅពេលណាក៏បាន ដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្តល់អនុសាសន៍ ប្រសិនបើមាន អំពីវិធានការដែលត្រូវដាក់ចេញចំពោះសេចក្តីស្នើសុំនោះ ។

មាត្រា ៤៦: ការជូនដំណឹងដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងដល់សមាជិកទាំងអស់នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរដ្ឋមិនមែនសមាជិក ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៣៩ អំពី :

(ក) សេចក្តីប្រកាស និងការជូនដំណឹងស្របតាមផ្នែក (ខ) នៃមាត្រា១ ។

(ខ) ការចុះហត្ថលេខា ការឱ្យសច្ចាប័ន និងការចូលជាសមាជិក ស្របតាមមាត្រា៣៩ ។

(គ) សេចក្តីប្រកាស និងការជូនដំណឹង ស្របតាមមាត្រា៤០ ។

(ឃ) លក្ខខណ្ឌ និងការដកចេញ ស្របតាមមាត្រា៤២ ។

(ង) កាលបរិច្ឆេទដែលអនុសញ្ញានេះនឹងចូលជាធរមាន ស្របតាមមាត្រា៤៣ ។

(ច) ការប្រកាសដកខ្លួនចេញ និងការជូនដំណឹង ស្របតាមមាត្រា៤៤ ។

(ឆ) សេចក្តីស្នើសុំពិនិត្យសើរើឡើងវិញ ស្របតាមមាត្រា៤៥ ។

ដោយមានជំនឿទៅលើអនុសញ្ញានេះ ភាគីចុះហត្ថលេខាខាងក្រោម ដោយមានការអនុញ្ញាតយ៉ាងត្រឹមត្រូវ បានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញានេះ តំណាងឱ្យរដ្ឋាភិបាលរៀងៗខ្លួន ។

ធ្វើនៅទីក្រុងហ្សឺណែវ ថ្ងៃទីម្ភៃប្រាំបី ខែកក្កដា ឆ្នាំមួយពាន់ប្រាំបួនរយហាសិបមួយ ជាច្បាប់តែមួយគត់ ដែលមានអត្ថបទជាភាសាអង់គ្លេស និងបារាំង ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដូចគ្នា និងត្រូវរក្សាទុកនៅបណ្ណសារដ្ឋាននៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយច្បាប់ចម្លង ដែលមានបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវពិតតាមច្បាប់ដើម ត្រូវប្រគល់ជូនសមាជិកទាំងអស់ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងរដ្ឋមិនមែនជាសមាជិក ដូចចែងក្នុងមាត្រា៣៩ ។

១៤-ឥ. ពិធីសារពាក់ព័ន្ធឋានៈជនភៀសខ្លួន

ពិធីសារនេះ បានទទួលការកត់សំគាល់ ដោយមានការអនុម័តយល់ព្រមពីក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ១១៨៦(XLI) ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៦៦ និងបានទទួលការកត់សំគាល់ដោយមហាសន្និបាត តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ(XXI) ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦ ។ តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តដដែលនោះ មហាសន្និបាតបានស្នើសុំអគ្គលេខាធិការ បញ្ជូនអត្ថបទពិធីសារ ទៅរដ្ឋទាំងឡាយ ដូចបានចែងក្នុងមាត្រា៥ ដើម្បីឱ្យរដ្ឋទាំងនោះ អាចចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារ ។

ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៤ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៦៧ ដោយអនុលោមតាមមាត្រា៨

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ

យល់ឃើញថា អនុសញ្ញាពាក់ព័ន្ធឋានៈជនភៀសខ្លួន អនុម័តនៅទីក្រុងហ្សឺណែវ នៅថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៥១ (ចាប់ពីនេះតទៅហៅត្រឹមថា អនុសញ្ញា) អនុវត្តតែចំពោះជនទាំងឡាយដែលបានក្លាយជាជនភៀសខ្លួន ដោយសារព្រឹត្តិការណ៍កើតឡើងនៅមុនថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៥១ ។

យល់ឃើញថា ស្ថានភាពថ្មីៗនៃជនភៀសខ្លួន បានកើតឡើងចាប់តាំងពីអនុសញ្ញានេះ ត្រូវបានអនុម័ត និង*យល់ឃើញថា* ជនភៀសខ្លួនពាក់ព័ន្ធទាំងនោះ អាចនឹងមិនស្ថិតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអនុសញ្ញា។

យល់ឃើញថា ជាសេចក្តីប្រាថ្នាចង់បានណាស់ដែលថា ជនភៀសខ្លួនទាំងអស់ត្រូវទទួលបានឋានៈស្មើៗគ្នា តាមការឱ្យនិយមន័យក្នុងអនុសញ្ញា ដោយមិនគិតអំពីកាលបរិច្ឆេទកំណត់ថ្ងៃទី១-មករា-១៩៥១ ។

បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

មាត្រា ១: បទបញ្ញត្តិទូទៅ

១. រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ សន្យាអនុវត្តអនុសញ្ញា ចាប់តាំងពីមាត្រា២ រហូតដល់មាត្រា៣៤ នៃអនុសញ្ញាពាក់ព័ន្ធឋានៈនៃជនភៀស ដូចមាននិយមន័យចែងនៅក្នុងនោះ ចាប់ពីពេលនេះតទៅ ។

២. សម្រាប់គោលបំណងនៃពិធីសារនេះ ពាក្យថា "ជនភៀសខ្លួន" លើកលែងតែចំពោះការអនុវត្តន៍ ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ៣ នៃមាត្រានេះចេញ និយាយសំដៅដល់ជនណាមួយ ដែលស្ថិតក្នុងនិយមន័យនៃមាត្រា១ នៃអនុសញ្ញា ដែលហាក់ដូចពាក្យ "ដោយសារព្រឹត្តិការណ៍ដែលបានកើតឡើងមុនថ្ងៃទី១-មករា-១៩៥១ និង..." និង ពាក្យ "...ដោយសារព្រឹត្តិការណ៍បែបនេះ" ដែលចែងក្នុងមាត្រា១ ក (២) ត្រូវបានលុបចោល ។

៣. ពិធីសារនេះ ត្រូវអនុវត្តតាម ដោយរដ្ឋភាគី ដោយពុំមានកំណត់ភូមិសាស្ត្រណាមួយឡើយ លើកលែងតែថា សេចក្តីប្រកាសដែលមានស្រាប់ ធ្វើឡើងដោយរដ្ឋ ដែលជាភាគីនៃអនុសញ្ញាខាងដើម ស្របតាមមាត្រា១-ខ (១) (ក)នៃអនុសញ្ញា បើមិនបានពង្រីកការអនុវត្តន៍ស្របតាមមាត្រា១-ខ (២)ទេ ត្រូវតែអនុវត្តឱ្យស្របតាមពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ២: សហប្រតិបត្តិការនៃអាជ្ញាធរជាតិជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ

១. រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ សន្យាធ្វើសហប្រតិបត្តិការជាមួយការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួន ឬជាមួយទីភ្នាក់ងារផ្សេងៗទៀត របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលអាចបន្តកាតព្វកិច្ចពីការិយាល័យនេះ ក្នុងការអនុវត្តន៍ការងាររបស់ឧត្តមស្នងការ និងជាពិសេសជួយសម្រួលដល់ករណីយកិច្ចត្រួតពិនិត្យនៃការិយាល័យ លើការអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិ នៃពិធីសារនេះ ។

២. ដើម្បីឱ្យការិយាល័យរបស់ឧត្តមស្នងការ ឬទីភ្នាក់ងាផ្សេងទៀតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលអាចទទួលបន្តកាតព្វកិច្ចពីការិយាល័យនេះ អាចធ្វើរបាយការណ៍ជូនទៅស្ថាប័ន មានសមត្ថកិច្ចរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ សន្យាផ្តល់ជូនការិយាល័យឧត្តមស្នងការ ឬទីភ្នាក់ងារនោះ នូវព័ត៌មាននិងទិន្នន័យស្ថិតិ ដែលបានស្នើសុំទាក់ទងទៅនឹង:

(ក) ស្ថានភាពជនភៀសខ្លួន ។

(ខ) ការអនុវត្តពិធីសារនេះ ។

(គ) ច្បាប់ បទបញ្ញត្តិ និងក្រឹត្យទាំងឡាយដែលនៅជាធរមាន ឬអាចចូលជាធរមាន ចាប់ពីពេលនេះទៅ ហើយដែលទាក់ទិននឹងជនភៀសខ្លួន ។

មាត្រា ៣: ព័ត៌មានស្តីពីនីតិកម្មជាតិ

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ត្រូវជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ អំពីច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិ ដែលរដ្ឋភាគីអាចអនុម័ត ដើម្បីធានាដល់ការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ៤: ការផ្សះផ្សាវិវាទ

វិវាទណាមួយរវាងរដ្ឋភាគីនៃពិធីសានេះ ពាក់ព័ន្ធនឹងការបកស្រាយ ឬការអនុវត្តន៍ និងមិនអាចផ្សះផ្សារតាមមធ្យោបាយផ្សេងទៀតបាន ត្រូវបញ្ជូនទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ តាមសេចក្តីស្នើសុំនៃភាគីណាមួយនៃភាគីវិវាទ ។

មាត្រា ៥: ការចូលជាសមាជិក

ពិធីសារនេះ ត្រូវបើកឱ្យចូលជាសមាជិក ក្នុងនាមរដ្ឋភាគីទាំងអស់ នៃអនុសញ្ញា និងក្នុងនាមរដ្ឋសមាជិកផ្សេងទៀតនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬសមាជិកនៃស្ថាប័នឯកទេស ឬរដ្ឋ និងស្ថាប័នដែលមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ អាចអញ្ជើញឱ្យចូលជាសមាជិក ។ ការចូលជាសមាជិក មានប្រសិទ្ធភាព ដោយការតំកល់លិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកជាមួយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ៦: បទបញ្ញត្តិស្ដីពីសហព័ន្ធ

ក្នុងករណីមានរដ្ឋសហព័ន្ធ ឬរដ្ឋមិនមែនឯកត្តរដ្ឋ បទបញ្ញត្តិខាងក្រោម ត្រូវអនុវត្ត :

(ក) ចំពោះមាត្រាទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញាដែលត្រូវអនុវត្តឱ្យស្របតាមមាត្រា១ កថាខណ្ឌ១នៃពិធីសារនេះ ដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចច្បាប់នៃអំណាចខាងនីតិបញ្ញត្តិរបស់រដ្ឋសហព័ន្ធ កាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋាភិបាលសហព័ន្ធចំពោះវិសាលភាពនេះ ត្រូវដូចគ្នានឹងកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគីដែលមិនមែនជារដ្ឋសហព័ន្ធ។

(ខ) ចំពោះមាត្រាទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញាដែលត្រូវអនុវត្តឱ្យស្របតាមមាត្រា១ កថាខណ្ឌ១នៃពិធីសារនេះ ដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចច្បាប់របស់រដ្ឋ ខេត្ត ឬស្រុក សមាសភាគដែលមិនជាប់កាតព្វកិច្ចក្នុងការចាត់វិធានការច្បាប់ ក្រោមក្របខណ្ឌធម្មនុញ្ញសហព័ន្ធ រដ្ឋាភិបាលសហព័ន្ធ ត្រូវយកមាត្រាទាំងនោះ ជាមួយអនុសាសន៍សមស្របមួយ ជូនជាដំណឹងដល់អាជ្ញាធររដ្ឋ ខេត្ត ឬស្រុក យ៉ាងឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើបាន ។

(គ) រដ្ឋសហព័ន្ធ ដែលជាភាគីនៃពិធីសារនេះ ពេលមានសំណើពីរដ្ឋភាគីផ្សេងណាមួយ ដែលបញ្ជូនតាមរយៈអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្ដល់សេចក្ដីថ្លែងការណ៍មួយអំពីច្បាប់ និងការអនុវត្តន៍របស់សហព័ន្ធ ព្រមទាំងផ្នែកសំខាន់ៗ ក្នុងសេចក្ដីថ្លែងការណ៍ពាក់ព័ន្ធនឹងបទបញ្ញត្តិជាក់លាក់ណាមួយនៃអនុសញ្ញា ដែលត្រូវបានអនុវត្តស្របតាមមាត្រា១ កថាខណ្ឌ១ នៃពិធីសារនេះ ដោយបង្ហាញនូវវិសាលភាពក្នុងការផ្ដល់ប្រសិទ្ធភាពដល់បទបញ្ញត្តិនោះ តាមរយៈនីតិបញ្ញត្តិ ឬសកម្មភាពផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ៧: លក្ខខណ្ឌ និងសេចក្ដីប្រកាស

១. នៅពេលសុំចូលជាសមាជិក រដ្ឋនីមួយៗ អាចធ្វើលក្ខខណ្ឌចំពោះមាត្រា៤ នៃពិធីសារនេះ និងចំពោះការអនុវត្តន៍ស្របតាមមាត្រា១ នៃពិធីសារនេះ នូវបទបញ្ញត្តិមួយចំនួននៃអនុសញ្ញា លើកលែងតែបទបញ្ញត្តិដែលមានចែងក្នុងមាត្រា១ មាត្រា៣ មាត្រា៤ មាត្រា១៦ (១) និងមាត្រា៣៣ នៃអនុសញ្ញា ឱ្យតែករណីដែលរដ្ឋភាគីមួយនៃអនុសញ្ញា ដែលធ្វើលក្ខខណ្ឌស្របតាមមាត្រានេះ មិនរាប់បញ្ចូលជនភៀស

ខ្លួន ដែលអនុសញ្ញាអនុវត្តចំពោះពួកគេ ។

២. លក្ខខណ្ឌធ្វើឡើងដោយរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញាស្របតាមមាត្រា៤២នៃអនុសញ្ញានោះ បើមិនបានដកចេញទេ អាចអនុវត្តចំពោះកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគី ស្របតាមពិធីសារនេះ ។

៣. រដ្ឋណាដែលធ្វើលក្ខខណ្ឌស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ អាចដកលក្ខខណ្ឌនោះចេញវិញនៅពេលណាក៏បាន ដោយជូនដំណឹងអំពីការដកនោះ ទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៤. សេចក្តីប្រកាសដែលធ្វើស្របតាមមាត្រា៤០ កថាខណ្ឌ១ និង២ នៃអនុសញ្ញា ដោយរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ដែលសុំចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ ត្រូវចាត់ទុកថាអនុវត្តតាមពិធីសារនេះ បើនៅពេលសុំចូលជាសមាជិក រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធពុំមានការជូនដំណឹងផ្ទុយពីនេះ ជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិទេនោះ ។ បទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា៤០ កថាខណ្ឌ២ និង៣ និងមាត្រា៤៤ កថាខណ្ឌ៣នៃអនុសញ្ញា ត្រូវចាត់ទុកថាអនុវត្តតាមពិធីសារនេះ ក្រោយពីបានពិចារណាល្អិតល្អន់ និងកែសម្រួលជាចាំបាច់រួចហើយ ។

មាត្រា ៨: ការចូលជាធរមាន

១. ពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមាន នៅថ្ងៃតំកល់ទុកលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកទី៦០ ។

២. ចំពោះរដ្ឋនីមួយៗ ដែលសុំចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារ ក្រោយការតំកល់ទុកលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកទី៦០ ពិធីសារនេះ ចូលជាធរមាន នៅថ្ងៃតំកល់ទុកលខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកដោយរដ្ឋនោះ ។

មាត្រា ៩: ការប្រកាសដកខ្លួនចេញ

១. រដ្ឋភាគីណាមួយនៃពិធីសារ អាចប្រកាសដកខ្លួនចេញពីពិធីសារនេះ នៅពេលណាក៏បានដោយការជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២. ការប្រកាសដកខ្លួនចេញបែបនេះ នឹងមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះរដ្ឋពាក់ព័ន្ធមួយឆ្នាំក្រោយពីថ្ងៃដែលអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បានទទួលសេចក្តីប្រកាសនោះ ។

មាត្រា ១០: ការជូនដំណឹងដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងដល់រដ្ឋទាំងឡាយ ដូចចែងក្នុងមាត្រា៥ ខាងលើ អំពីកាលបរិច្ឆេទចូលជាធរមាន ការសុំចូលជាសមាជិក លក្ខខណ្ឌ និងការដកចេញនូវលក្ខខណ្ឌ និងការប្រកាសដកខ្លួនចេញពីពិធីសារនេះ ព្រមទាំងសេចក្តីប្រកាស និងសេចក្តីជូនដំណឹងទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធ។

មាត្រា ១១: ការតំកល់ទុកក្នុងប័ណ្ណសារដ្ឋាននៃលេខាធិការដ្ឋានអង្គការសហប្រជាជាតិ

ឯកសារមួយច្បាប់នៃពិធីសារនេះដែលមានអត្ថបទសរសេរជាភាសាចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតម្លៃត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដូចគ្នា មានចុះហត្ថលេខារបស់ប្រធានមហាសន្និបាត និងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវដាក់តំកល់ទុកក្នុងប័ណ្ណសារដ្ឋាន នៃលេខាធិការដ្ឋានអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងមានបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម នៃពិធីសារនេះ ទៅជូនរដ្ឋសមាជិកទាំងអស់នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរដ្ឋដទៃទៀត ដូចចែងក្នុងមាត្រា៥ ខាងលើ ។

អនុសញ្ញា
ស្ដីពី
ការបង្ការ និងការផ្ដន្ទាទោស
ចំពោះ
ឧក្រិដ្ឋកម្ម
ប្រល័យពូជសាសន៍

១៥- អនុសញ្ញាស្តីពីការបង្ការ និងការផ្តន្ទាទោសចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍

អនុសញ្ញាស្តីពីការបង្ការ និងការផ្តន្ទាទោសចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ ត្រូវបានអនុម័ត
និងបើកឱ្យចុះហត្ថលេខា ផ្តល់សច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក
ដោយសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតលេខ២៦០A(III) ចុះថ្ងៃទី៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៨
ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី១២ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៥១ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា១៣

រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះ :

យល់ឃើញថា សេចក្តីប្រកាសដែលបានធ្វើឡើងដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅក្នុងសេចក្តីសំរេចចិត្តរបស់ខ្លួនលេខ៩៦ (I) ចុះថ្ងៃទី១១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨៦ ថែងថា អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ គឺជាបទឧក្រិដ្ឋមួយដែលបានកំណត់ក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ អំពើនេះផ្ទុយទៅនឹងស្មារតី និងបំណងប្រាថ្នារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដោយពិភពនៃអារ្យប្រទេស

ទទួលស្គាល់ថា នៅគ្រប់សម័យកាលនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ បានបង្កឱ្យមានការបាត់បង់ដ៏ធំធេងដល់ជីវិតមនុស្សជាតិ ហើយ

ជឿជាក់ថា ដើម្បីរំដោះមនុស្សជាតិឱ្យរួចផុតពីមហាភ័យដ៏គួរឱ្យស្អប់ខ្ពើមនេះ គឺតម្រូវឱ្យមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

ព្រមព្រៀងលើមាត្រាទាំងឡាយដូចតទៅ :

មាត្រា ១

រដ្ឋភាគីទាំងអស់ បញ្ជាក់អះអាងថា អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ទោះជាបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងពេលមានសន្តិភាព ឬនៅពេលមានសង្គ្រាមក្តី គឺជាឧក្រិដ្ឋកម្មមួយដែលបានកំណត់ក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ ហើយរដ្ឋភាគីទាំងអស់មានភារកិច្ចធ្វើការទប់ស្កាត់ និងផ្តន្ទាទោស ។

មាត្រា ២

នៅក្នុងអនុសញ្ញានេះ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ សំដៅដល់អំពើមួយក្នុងចំណោមអំពើទាំងឡាយខាងក្រោមនេះ ដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងគោលបំណងបំផ្លិចបំផ្លាញទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែកដល់ប្រជាជាតិមួយ

ក្រុមជាតិពន្ធុមួយ ឬក្រុមជាតិសាសន៍មួយ ឬក្រុមសាសនាមួយ ដូចជា :

(ក)- ការសំលាប់សមាជិកទាំងឡាយនៅក្នុងក្រុម

(ខ)- ការធ្វើឱ្យឈឺចាប់ និងខូចខាតធ្ងន់ធ្ងរដល់រាងកាយ ឬបញ្ញាស្មារតីរបស់សមាជិកទាំងឡាយនៅក្នុងក្រុម ។

(គ)- ការបង្កមហន្តរាយដោយចេតនាដល់ស្ថានភាពរស់នៅរបស់ក្រុមមនុស្សដែលនាំឱ្យពួកគេទទួលរងការខូចខាតទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែក ។

(ឃ)- ការចាត់វិធានការផ្សេងៗ ក្នុងគោលបំណងទប់ស្កាត់ ការផ្តល់កំណើតដល់ទារកនៅក្នុងក្រុម ។

(ង)- ការយកកុមារពីក្រុមមួយ ទៅដាក់នៅក្នុងក្រុមមួយទៀត ដោយបង្ខិតបង្ខំ ។

មាត្រា ៣

អំពើទាំងឡាយខាងក្រោមនេះ នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោស :

(ក)- ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍

(ខ)- ការឃុបឃិតប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍

(គ)- ការញុះញង់ដោយផ្ទាល់ និងជាសាធារណៈឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ ។

(ឃ)- ការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍

(ង)- ការសមគំនិតក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍

មាត្រា ៤

ជនណាដែលប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ ឬបទឧក្រិដ្ឋផ្សេងទៀតដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៣ ត្រូវផ្តន្ទាទោស ទោះបីជននោះជាអ្នកដឹកនាំដែលមានការទទួលខុសត្រូវស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញក្តី ជាមន្ត្រីរាជការក្តី ឬជាបុគ្គលឯកជនក្តី ។

មាត្រា ៥

រដ្ឋភាគីទាំងអស់ មានភារកិច្ចអនុម័ត ស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃប្រទេសរៀងៗខ្លួន នូវច្បាប់ចាំចាច់ ដើម្បីអនុវត្តបទបញ្ញត្តិនៃអនុសញ្ញានេះ ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ហើយជាពិសេស ត្រូវកំណត់ទោសបញ្ញត្តិជា ធរមានចំពោះជនដែលមានពិរុទ្ធភាព ពីបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៏ ឬបទឧក្រិដ្ឋដទៃទៀតដែលមានចែង ក្នុងមាត្រា៣ ។

មាត្រា ៦

ជនជាប់ចោទពីបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៏ ឬបទឧក្រិដ្ឋដទៃទៀត ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា៣ ត្រូវបានកាត់សេចក្តីដោយតុលាការមានសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋដែលបទល្មើសបានកើតឡើងលើទឹកដីខ្លួន ឬដោយតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិដែលអាចមានយុត្តាធិការ ដោយសាររដ្ឋភាគីទាំងនោះទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការនេះ ។

មាត្រា ៧

ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៏ និងឧក្រិដ្ឋកម្មដទៃទៀតដែលមានចែងក្នុងមាត្រា៣ មិនត្រូវចាត់ទុកជាឧក្រិដ្ឋកម្មនយោបាយសំរាប់គោលបំណងនៃការធ្វើបត្យាប័នឡើយ ។

រដ្ឋភាគីទាំងអស់សន្យាថា ក្នុងករណីនេះ ត្រូវធ្វើបត្យាប័នស្របតាមច្បាប់ និងសន្ធិសញ្ញារបស់ខ្លួនដែលកំពុងអនុវត្ត ។

មាត្រា ៨

រដ្ឋភាគីអាចស្នើទៅស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ឱ្យចាត់វិធានការស្របតាមធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ តាមដែលខ្លួនយល់ថាជាការគួរ ដើម្បីធ្វើការទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបអំពើប្រល័យពូជសាសន៏ ឬអំពើដទៃទៀតដែលមានចែងក្នុងមាត្រា៣ ។

មាត្រា ៩

ជំលោះរវាងរដ្ឋ និងរដ្ឋ ពាក់ព័ន្ធនឹងការបកស្រាយការអនុវត្តន៏ ឬការគោរពតាមអនុសញ្ញានេះ ដោយរួមទាំងជំលោះទាក់ទងនឹងការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋមួយចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៏ឬឧក្រិដ្ឋកម្មដទៃទៀតដែលមានចែងក្នុងមាត្រា៣ ត្រូវបញ្ជូនទៅតុលាការយុត្តិធម៏អន្តរជាតិ តាមការស្នើសុំរបស់ភាគីជំលោះណាមួយ ។

មាត្រា ១០

អនុសញ្ញានេះមានអត្ថបទជាភាសាចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតំលៃគតិយុត្តិដូចគ្នា ហើយត្រូវមានកាលបរិច្ឆេទថ្ងៃទី៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៨ ។

មាត្រា ១១

អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបើកចំហរហូតដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៩ សំរាប់ចុះហត្ថលេខាដោយរដ្ឋជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិ និងដោយរដ្ឋឯទៀត ដែលមិនមែនជាសមាជិក ដែលត្រូវបានមហាសន្និបាតអញ្ជើញឱ្យចុះហត្ថលេខា ។

អនុសញ្ញានេះ នឹងត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័ន ហើយឯកសារនៃការផ្តល់សច្ចាប័ននេះនឹងត្រូវបានតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

បន្ទាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៥០ អនុសញ្ញានេះ នឹងត្រូវដាក់ឱ្យសុំចូលជាសមាជិកដោយសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិ និងដោយរដ្ឋឯទៀត ដែលមិនមែនជាសមាជិក ដែលបានទទួលការអញ្ជើញដូចខាងលើ ។

លិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកនេះ នឹងត្រូវតំកល់ទុកនៅនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ១២

នៅពេលណាក៏បាន រដ្ឋភាគីទាំងឡាយអាចជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ អំពីការពង្រីកវិសាលភាពអនុវត្តអនុសញ្ញានេះទៅលើទឹកដីទាំងមូល ឬមួយផ្នែកដែលរដ្ឋភាគីនោះទទួលខុសត្រូវក្នុងការធ្វើទំនាក់ទំនងបរទេស ។

មាត្រា ១៣

នៅថ្ងៃដែលលិខិតុបករណ៍នៃការផ្តល់សច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិកចំនួនម្ភៃដំបូងគេត្រូវបានតំកល់ អគ្គលេខាធិការត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុផ្លូវការ ហើយបញ្ជូនអត្ថបទចម្លងនៃកំណត់ហេតុនោះ ទៅគ្រប់សមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិ និងគ្រប់រដ្ឋដែលមិនមែនជាសមាជិកដូចមានចែងនៅក្នុងមាត្រា៦ ។

អនុសញ្ញានេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៩០ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទតំកល់លិខិតុបករណ៍ទីម្ភៃ

នៃការផ្តល់សច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិក ។

ការផ្តល់សច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិកណាមួយ ធ្វើឡើងបន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៩០ ក្រោយពីការដំកល់លិខិតុបករណ៍នៃការផ្តល់សច្ចាប័ន ឬការសុំចូលជាសមាជិក ។

មាត្រា ១៤

អនុសញ្ញានេះមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តរយៈពេលដប់ឆ្នាំ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន ។

បន្ទាប់ពីនោះ អនុសញ្ញានេះនឹងមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តរយៈពេលប្រាំឆ្នាំទៀត សំរាប់រដ្ឋភាគីទាំងឡាយណាដែលមិនប្រកាសឈប់ទទួលស្គាល់អនុសញ្ញានេះ យ៉ាងតិចចំនួនប្រាំមួយខែមុនថ្ងៃផុតកំណត់នៃអនុសញ្ញានេះ ។

ការប្រកាសឈប់ទទួលស្គាល់អនុសញ្ញានេះ ត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ផ្ញើជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ១៥

ចំពោះការប្រកាសឈប់ទទួលស្គាល់អនុសញ្ញានេះ បើរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញានេះនៅមានចំនួនតិចជាងដប់ប្រាំមួយ អនុសញ្ញានេះលែងមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្ត ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃប្រកាសឈប់ទទួលស្គាល់ចុងក្រោយបំផុតចូលជាធរមាន ។

មាត្រា ១៦

ការស្នើសុំសើរើពិនិត្យអនុសញ្ញានេះ អាចធ្វើបានគ្រប់ពេលវេលាដោយភាគីណាមួយ តាមរយៈការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអគ្គលេខាធិការ ។

ប្រសិនជាមានករណីនេះ មហាសន្និបាតត្រូវកំណត់អំពីវិធានការដែលត្រូវចាត់ទៅលើសំណើនេះ ។

មាត្រា ១៧

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ទៅគ្រប់រដ្ឋជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិ និងទៅរដ្ឋឯទៀតដែលមិនមែនជាសមាជិក អំពីចំណុចមួយចំនួនដូច

ខាងក្រោមនេះ ៖

(ក)- ការចុះហត្ថលេខា ការផ្តល់សច្ចាប័ន និងការចូលជាសមាជិកដែលបានទទួល ស្របតាមមាត្រា១១

(ខ)- ការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលបានទទួល ស្របតាមមាត្រា១២

(គ)- កាលបរិច្ឆេទដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន ស្របតាមមាត្រា១៣

(ឃ)- ការប្រកាសឈប់ទទួលស្គាល់ដែលបានទទួល ស្របតាមមាត្រា១៤

(ង)- ការទុកជាមោឃៈនៃអនុសញ្ញានេះ ស្របតាមមាត្រា១៥

(ច)- ការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលបានទទួលស្គាល់ ស្របតាមមាត្រា១៦

មាត្រា ១៨

ច្បាប់ដើមនៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវបានដំកល់ទុកនៅបណ្ណសារដ្ឋាននៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

អត្ថបទចំលងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើមមួយច្បាប់ៗ នឹងត្រូវបញ្ជូនទៅគ្រប់រដ្ឋជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរដ្ឋឯទៀតដែលមិនមែនជាសមាជិក ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១១ ។

មាត្រា ១៩

អនុសញ្ញានេះ ត្រូវបានចុះបញ្ជីដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅកាលបរិច្ឆេទដែលអនុសញ្ញានេះចូលជាធរមាន ។

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

[illegible]